

Theodore
Besterman

408

PLANTARVM

SEV
STIRPIVM
HISTORIA,

MATTHIAE DE LOBEL
INSVLANI.

Cui annexum est ADVERSARIORVM
VOLVMEN.

Reliqua sequens pagina indicabit.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori
Plantini Architypographi
Regij. M. D. LXXVI.

ADVERSARIORVM ILLVSTRATIONES,
CASTIGATIONES,
AVCTARIA,
CONIECTANEA,

Nominum & opinionum CONSENSVS,
& HARMONIA,
SELECTIORA quædam REMEDIA &
SUCCEDANEA.

Cum GVILLIELMI RONDELLETII
antiballomenon emendatioribus tabulis,
nunquam antea excusis.

GALLIAE BELGICAE

ANTIQUISSIMIS, SIMVL ET

NOBILISSIMIS ORDINIBVS, GVBERNATO-

RIBVS, DEFENSORIBVS ET MAGISTRATIBVS,

Operis argumentum & emolumentum.

ON possum, viri illustres ac totius Galliae Belgicae praefecti, gubernatores ac magistratus clarissimi, huiusce communis patriae nostrae calamitates piis lacrymis vobiscum serio non deplorare, quae detestando atque execrabili hoc bello civili tam misere atque hostiliter hinc inde dilaceratur, ut non tantum vrbes, & firmissimas munitiones funditus dirutas spectemus, multaque hominum millia aquis, ferro,

fame & incendio extincta, sed etiam mutuis populationibus agricolas passim profligari, exterminari, & Musarum Pieridumque chorum, qui in amoenissima huiusce prouinciae viridaria, relicta Graecia & tantum poetis antiquis decantato Helicone, sua sponte a multis iam annis commigrauerat, ferè hinc infestissimis armis disturbari. Quos casus tam infelices, & damna irreparabilia sine summo dolore aspicere nemo vir bonus ac pius queat. Est enim tota haec Galliae Belgicae nobilissima & antiquissima prouincia, (quae iam pridem, sub Flandriae aut inferioris Germaniae nomine terrarum orbi inclaruit) tanquam celeberrimum totius Europae emporium, in quod quicquid vsquam terrarum est eximium aut expetendum, cumulatè terra marique aduehitur, omnesque Europae, Asiae, atque Africae thesauri congesti sunt, praecclaris ingeniis, in omni genere artium ac scientiarum excellentibus, fertilissima. Et quamuis is caeli tractus Septentrionalis enutriendis innumeris plantis minus sit idoneus, ob frigorum saeuitiam & longas hyemes & continuas durabilesque ei incumbentes caeli tempestates, atque iniurias; tamen ea est incolarum industria, sedulitas ac pertinax in tutandis a praedictis incommodis tenerioribus plantis diligentia, ut nulla stirps toto orbe inueniri possit, quae non improbo labore & indefessa opera clarissimorum heroum & virorum illustrium, nullis impensis parentium, nouis hinc artibus educetur, alaturque egregie: vnde non immeritò in excolenda re herbaria, antiquissimo studio, summiisque viris dignissimo, primam laudem Belgis obtulerim. Nam in hac vna prouincia plures herbarum, fruticum, arborumque diuersitates inuenias, quam in antiquissima Graecia, spatiosissima Hispania, Germania, Anglia, Francia, cultissima denique Italia, aut aliquo huic circumiacente regno aut prouincia. Quae quauis innumeros penè sedulos hortorum cultores habeat, hi tamen ex numero mihi cognitorum virorum, & generis stemmate & literis nobilium,

4
præcipui sunt, D. Carolus de Croy princeps de Chimay, Petrus de Bossu
D. de Ieumont, Carolus de Bossu Bruxellarum vicecomes, piæ memoriæ
D. D. Reuerendissimus Dominus Gilbertus d'Oignies, Neruionū episco-
pus, & Ioannes de Brancion: Carolus de Houchin D. de Longaste, Ioan-
nes Dillius, Ioannes Boifot, Iacobus Vtenhouius, Philippus Deurnagle D.
de Vroyland, D Ioannes de Limoges, aliàs Nonnius, & Carolus Clusius,
horti Cæsareæ maiestatis Maximiliani Imperatoris præfectus, clarissimus
& exactissimus, vt si quis alius, rei herbariæ scriptor: ipsique regij profes-
sores antiquissimæ & nobilissimæ Louaniensis Academæ Petrus de Breu-
ghel, Cornelius Gemma, & Ioannes Viringus, quos, quòd in hoc studio
cæteros ferè præcellant, hîc honoris causa, vt æquum est, nomino; qui-
que in hoc concinnando opere, maximo mihi adiumento fuerunt, sub-
ministratis innumeris raris ac singularibus plantis, quas magnis expensis
Constantinopoli, ex Græcia, Hispania, Italia, cæterisque Asiæ atque Africæ
regionibus, & nuper reperto nouo orbe, instruendorum ditandorumque
hortorum suorum causa cõpararant; aliisque quamplurimis herbis, quas
olim eis ex Italia, Gallo-prouincia ac Lingua-gottica miseram, quarū mi-
hi seminaria in turbis Lugdunensibus petierant. Quapropter veritus ne
hisce deploratissimis temporibus, earum quoque quæ mihi sunt reliquæ,
iacturam facerem: in animum meum induxi, hæc nostra Stirpium aduer-
saria superioribus hisce annis in lucem edita, auctiora, & emendatiora
nunc, multisque nouis additis plantis refarcire, dilucidūsq; explicare quæ
in priore editione dicta fuerant obscuriùs, additis herbarū facultatibus ex
Dioscoride, Galeno & præscis, quò scriptis nostris plus accedat auctoritatis
& ponderis; melius enim est à fontibus haurire, quàm riuulos consectari.
Sunt enim recentiorum complures qui profitentur, sumimèque gloriantur
noua se inuenisse remedia, nouasque præparandorū medicamentorū for-
mulas, è quorū numero tenebricosis suis scriptis est Paracelsus; eiusque, asse-
clæ; cùm tamen in Dioscoridis, aliisque veterum auctorū monumētis, hu-
iuscemodi extrahendarū facultatum herbarū, præparandorūmq; medica-
mentorū rationem posteris traditā legamus. At ne rem eandem, quorum-
dam more, sæpius repetereim, textum Galeni, Æginetæ, Plinij, aliorūque
veterum ad verbum descriptū huic nostro opusculo minimè inferendum
iudicauim: tantum lectorem admonui eorum quæ à Dioscoride omiſsa &
ab aliis addita fuerunt, adiectis tamen honoris causa auctorū nominibus,
ne quenquã, aut ingenij, aut laborū gloria, quod iniquum foret, defrauda-
rem. Quinetiã sæpenumero multos locos Dioscoridis de herbarū viribus,
earūque causis per Galenum explico. Galenus namque testatur nullum
omnium eorū, qui de re herbaria ante sua tēpora sunt cõmentati, Diosco-
ride accuratiùs, aut veriùs, aut doctiùs scripsisse; quem vnium sequendum
monet, seque eius interpretem esse pluribus locis fatetur; ei soli totā sim-
plicium medicamentorum scientiam acceptam refert: neque eum pudet
Dioscoridis textum ad verbum passim suis scriptis inserere. Compriment
igitur maledicum os suum inepti blaterones, qui eruditissimi Dioscori-
dis, &

dis, & omnium doctorum calculo in re herbaria principis, scripta omnia, nihil nisi empiriam esse cauillantur. Est enim turpissima illa imperitorum hominum consuetudo, ut ea improbent ac reprehendant, quæ ob ingenij tarditatem aut sotordiam assequi nequeunt, & propter vitiositatem & superbiam, aliena contemnunt; sua tantum admirantur.

Nec tamen interea ubique causarum, operationum & facultatum rationem curiosius reddere studui, aut simplicium medicamentorum qualitates secundas, tertias, quartas, aut etiam occultas explicare, ea studiosi lectoris industriæ breuitatis causa relinquens: quamquam eas qualitates magna ex parte in quambreuissimam tabulam redegeram, ac similiter notas comparationes, ac signa herbarum inter se aliquam similitudinem habentium, foliorum, radicum, florum, feminum, fructuum, aut aliarum partium in gratiam tironum: sed horum temporum calamitas & impensæ immo dicæ huiusce operis progressum retardat; aliàs tamen opportunitatem nactus & otium, id quoque, Deo fauente, absolutum in lucem dabo. Nunc quoniam in nominibus stirpium, herbarumque magna est confusio, quod vnusquisque pro arbitrio, vel maximè exoticis ac peregrinis nominibus, eas nuncupet (quod baptizare isti vocant) adieci in studiosorum gratiam eorundem nominum consensum atque harmoniam.

Ceterum eum apud me haberem succinctum tractatum G. Rondelletij De vsu & compositione medicamentorum minoratiuorum, præparantium, purgantium & eradicantium, variis remediorum formulis, eum, quod nunquam antehac in lucem fuerit editus, aut prætermisus in eius libro De internis; hisce nostris commentariis in studiosorum gratiam libenter adiunxi.

Suscipite igitur, viri illustrissimi, has Stirpium nostras observationes æquis animis, quas ad cõmunis patriæ nostræ vtilitatem denuo in lucem emitimus. Quas si vobis acceptas esse intellexero, dabo operam ut his locupletissimis Stirpium leonibus haud pœnitendus numerus accedat, namque

Excitat ipse fauor studium, laudatque virtus
Crescit, & immensum gloriæ calcar habet, ut ait poëta. Deus Opt. Max. huic cultissimæ prouinciæ, vobis autem gubernantibus, & magistratus munia obeuntibus, magna eum vestra gloria, rerum omnium felicem successum concedat, & pacem vitamque ad felicem producat senectam.

MATTHIÆ DE LOBEL

FRANCISCVS HEMVS INSVLANVS.

7

PERLEGI, inq̄ manus iam terq̄ quaterq̄ resumpsi,
 Artis Matthia Doctor Apollinea;
 Perlegi quod opus docto de pectore promptum
 Publica mox populi mittere in ora paras.
 Quam varium, quam diues opus! spectare nouarum
 Plantarum formas quot, speciesq̄ datum!
 Quot facies florum! vario queis semine natis
 Et vis est impar, dissimilisq̄ color.
 Illic tum violas, Amaranthos, tumq̄ Hyacinthos;
 Narcissos videas, multiplicesq̄ rosas:
 Irida, caestem qua mille coloribus arcum
 Exprimit, & rorem, pratenuesq̄ crocos;
 Atque alios alio celebratos nomine flores,
 Commendat varius quos odor atque color.
 Ipse quidem haud vnus depictos floribus hortos
 Fingebam lato me per agrare pede;
 Dilectos Cereri quondam, quos fertilis Enna,
 Quos habet exculto Sicelis Hybla solo:
 Huius ubi nata assuetis comitata puellis
 Carpebat florum sapius omne genus.
 Gratia debetur tibi maxima docte Lobelli,
 Qui ditas plantis Belgica culta nouis:
 Quas e longinquis sparsim regionibus adfers,
 Percurrisse leui quas pede dulce fuit;
 Antiqui campos Latij, saturnia regna;
 Regnaq̄ qua duplicis verberat unda maris;
 Et totam, donat cui Narbo vocabula, terram,
 Et quam Francus arat vomeres; quamq̄ vaga
 Anglorum sedem circumsonat Amphitrite;
 Et te Teutonicis terra habitata viris.
 Nec satis hoc, vires etiam, dotesq̄ recludis

Nativas

Natus, & quo quaq; sit certa loco.
 Idq; noua methodo prestas, atque ordine pulchro,
 Confusam ut lector nil reperire queat.
 Ergo tolle moras: poscenti excudere formis
 Calcographo ingenij da monumenta tui,
 Intra qui populosa tuos Antuerpia muros
 Inter calcographos regia sceptrum tenet.
 Nec mora, fama tui populorum exibat in ora,
 Fies Eois notus, & Hesperiiis.
 Tunc noua mi tacitum mulcebunt gaudia pectus,
 Astraq; contingam vertice celsa meo:
 Dum recolam sub me linguam didicisse Latinam,
 Artibus & pectus excoluisse bonis.
 Vnde seges tam lata breui succreuit in auras,
 Quam tuus immenso fœnore reddit ager.
 Tolle moras: audi iuuenum tot vota precantum,
 Subdit quorum animis ars tua Phœbe faces.
 Nocturni versare ardent, versare diurni
 Quod te fama loquax euigilasse canit.
 Non poteris vnus tot longum obsistere votis:
 Pande sinus: portum deserat vncta ratis.

SVMMA PRIVILEGII.

CAVTVM est Regio Privilegio, ne quis alius prater
 Christophorū Plantinum librū hunc cui titulus est: Plan-
 tarum seu stirpium historia, intra decennium imprimat,
 aut alibi impressum in suas ditiones importet, venalemve
 habeat. qui secus faxit, pœna fisco Regio exoluenda mul-
 etabitur: ut latius in Regio diplomate expressum est,
 Dato Bruxella, An. M. D. LXXV. penultima Iulij.

Signat.

I. Blyleuen,

MATTHIÆ DE LOBEL

STIRPIVM OBSERVATIONES.

GRAMINIS OMNE GENVS

Aduersariorum pag. 1^a. 2^a. 3^a. & quarta reddendum.

Vulgatius PRATENSE GRAMEN. pag. 1^a.

Belgis } *Gallis, l'herbe de praiz, & absolute de*
 Germanis } *gras. l'herbe, quasi omnium herbarum vulga-*
 & Anglis. } *rissima, precipua, & vstatissima diceretur.*

EXILE GRAMEN durius.

HVIS semine vtuntur medici ad obstructions viscerum imitatione Apulei, qui herbam gramen decoquit, & cum ea florem terit, & in panno lenit, & imposta splenis dolores finit. Folia iumenta & boues pascunt. Diosc.

Veterinæ saginandæ & lactis vbertau longè præcellit dulce: contrâ improbatum acidum, vulgò *Saur & aigre.*

GRAMINIS varietates quamplurime.

NATVRE portentoso lusu quamplurimæ graminis varietates priscis & neotericis prætermis- sã aut neglectæ, solo, cælo, culmo, folio, radice, iuba, pannicula, spica & coma; maioribus, minori- bus; angustioribus, latioribus; gramineis, iunceis, miliaceis, loliaceis, hordeaceis, triticeis, diintaxat diceretæ, à quibus quia perspicuæ, supersedendû, vel ea saltem paucioribus prosequenda duximus.

EXILE GRAMEN durius.

FOLIOLIS iunceis acidis vnciam & sesquiunciam altis è pusilla filamentis crebris compacta

B radice

radice oritur fabuletis, ericetis & squallido aridiori; agro Galliz, Angliz, Germaniz & Belgij: pan-
nicula & semen acerofa, duriora, peco ri minus grata.

GRAMEN Typhinum.

GRAMEN Cyperoides.

TYPHINUM iisdem, quibus proximè descriptum, natalibus gaudet, sed maritimis non fe-
cus ac mox subdendum Cyperoides gramen. Radix item pusilla, capillacea: caulis dodrantalis
& pedalis.

CYPEROIDES gramen nuncupari potest. Radice in ito cohaesu sibi implexa, longiusque ra-
dicata, cyperi longi modo, vrab aliis fecernatur. Folia habet pedem longa Algæ marinæ quadam-
tenus, & in cauliculo dodrântali & pedali fastigiola vnciam & sesquiunciam longa, acerofa Typhini
graminis ritu.

GRAMEN Panniculofum Phalarioides, Amourettes vulgo.

HISPANIS pulchellum gramen Amourettes quasi amatorium ob venustatem dicitur: exili,
cirris & fibris implexa radice in dodrantali & pedali culme speciosa iubata latiore & lactiore pan-
nicula, congesta, per maturitatem candida. Ex Hispania in Belgium semen delatum, opera & se-
dultate Caroli Clusij stirpium exoticarum peritissimi indefessique vestigatoris & scriptoris. Nar-
bonensi

bonensi agro nonnusquam occurrit. In Gallo-
Belgio etiam frequens iuxta Auxiaci castrum,
& vicinis locis passim.

GRAMEN Caninum medicatum. pag. 2°. Belgis
peen & leedgras. i. geniculatum. Gallia Chien-
dens. Hisp. Gramenha & Grama.

GRAMEN paniculosum.

GRAMINIS vires ex Dioscoride, Galeno, Plinio, priscis & neotericis gramineo generi red-
denda; Aduersariorum foliò primo & secundo.

DIOSC. Trita radix* illitu vulnera glutinat. Decoctum eius in potu torminibus †medetur, & vrine difficul-
tatibus. Calculosa etiam vesica excrementa comminuit: & ab inflammationibus placat. * Decocto adicitur vinum,
ac mel ab aliquibus, & thuris & myrrhe & piperis tertia portiones. rursusq; coquitur in aevo vase ad dentium
dolores & epiphoras. Semen. vehementius vrinam impellit: alium vomitionesq; sistit.

* eadem Galenus: modicè enim. tum frigida tum sicca.

† & vulneribus vesicæ decocta in vin. Plini¹² idit.

* Plin. Gramini Parnasio hederaceo hac tribuuntur.

Plura Plin. lib. 24. cap. vltimo, quorum vsus exoleuit.

GAL. Radix modicè frigida est & sicca: mordacitatem quandam exiguam & partium tenui-
tatem obtinens. At herba ipsa primo quidem excessu refrigerat, in humiditate verò & siccitate mo-
derata. Porro semen alibi quidem excessu refrigerat, in humiditate verò desiccatorium, & tenuium
partium & subacribum.

Graminis radix dulcis est & subacriba, moderatè, tenuis & exiguè incidentis substantiæ, qua
circa calfactionem fæctus viscerum reserat, collūniem propellit & deterget. Radix vulnera glu-
tinat Apuleio.

GRAMEN Bulbosum, nodosum Aduers. pag. 2°.

Isdem temperamento & viribus, quibus Caninum officinarum, pollet.

GRAMEN Canarium alterum, Ischæmi pami-
lis maximo Gramini marino arundinaceo con-
gener. Advers. pag. 4^a.

Vsui atius gramen Clusij.

CALAMOGROSTIS Advers. pag. 3^a.

RARIUS minusque obuium, vel animaduersum istud, intermedium & cognatum cum Ischæ-
mo vulgari & Canino gramine, cuius effigiem & formam, cum radice, tum foliis gerit: sed como-
sa digitatum sparsa florum iubata fatura, Ischæmi vulgaris vel graminis Manna ritu. Eiusdem cur-
gramineo Canario generis, facultatis & vsus Hispanis, Narbonensibus Gallis, Francigenis quibu-
item *Chieudent* appellatur. Semen acerosum, scabrum.

Varietas.

Narbonæ maritimis radicum effigiatura & parilitas adeò appropinquat arundini vallatoria
vt eandem dixeris.

In Gramine sulcato pag. 3. deme & lege culmos Panicis.

In Gramine striato albo linea 36. deme &.

ISCHÆMON vulgare Advers. pag. 4^a.

CANARIA Plinij Anguillaræ.

Et Galli crux Apulei, cuius cacumen est vsus. et pedis Galli.

Apul. Herbam tritâ cum axungia & pane domestico imponas, canis morfus mox sanabit. Ead-
dem sic, vt diximus, parata duritias discutit. Idem, in Gramine.

Gramen in se trifurcium habens (nam in 1 luna diuiditur) decrescenae luna sublaxum, pluri-
mum

num valet ad epiphoras oculorum. Repositum habeto diligenter, exinde lippire incipientibus ad collum ligato, celeriter imminentem epiphoram discutere & sanare dicimus.

ISCHÆMON.

GRAMEN Manna esculentum Aduers pag. 4^a.
Ital. Sanguinella & capriola herba.

Mammaram durities discutere proditur.

TRITICI genera. Aduers pag. 5^a & 6^a.

DIOSCOR. Tritici genera cruda in cibis teretes tineas gignunt: canum moribus profunt mansa & imposita. Coactus eorum similagine panis, plus alit quàm cibarius. E trimestrium farina panis leuiorem cibum prabet, & qui facile in membra demandetur: farina eorum cum hyosciami succo illinitur aduersus nervorum fluxiones, quos Graeci rheumatismata vocant: item contra interaneorum inflationes, lentiginis ex oxymellite tollit.

Sitiorum farina, contra venenatos ictus cum aceto aut vino commodissime illinitur: eadem, si decocta in glutini modum delingatur, cruentis excretionibus proderit. Contra tussim & exasperatas arterias, cum mentha & butyro decocta, efficax est.

Tritici pollen si ex aqua mulsâ, aut hydrelco decoquatur, omnem discutit inflammationem.

Panis & crudus & coctus cum aqua mulsâ, inflammationes omnes illitu mulcet; eam mollit & quaedam tenus refrigeret: Sed herbis succisue huic rei accommodatis admiscetur*. Vetus panis aridus adiectis conuenientibus, citam aluum cohibet. Recens muri, maceratus, illitu vetustas impetignes sanat.

Glutinum ex simlagine & polline quo charta glutinatur, sanguinem excreantibus prodest; si liquidius ac repidum cochlearis mensura detur sorbendum.

Furfures autem in acri aceto decocti & illiti, lepras pellunt, incipientes etiam inflammationes omnes leniunt.

SILIGO spica mutica.
 Germ. Weypfen. Angl. Weet. Belg. Tertve.
 Gal. Froment, Bled. Ital. Fourmento, Gra-
 no & Solna. Hisp. Trigo.

TRITICVM aristis circumvallatum.
Triticum Typhinum Dod.

In Ruta verò decocto elixi, turgentes mammas sedant. Viperarum ictibus auxiliantur, & torminosi profunt.
 Fermentum farinaceum calfaciendi extrahendiq; vini habet, priuatim callos pedum clausoq; extenuat; &
 cetera tubercula furunculoq; ex sale concoquit & aperit.

* violis, Solano, malua, cucurbita, lactuca, & similibus.

† Rosis, caryophyllis, balauftiis, mespilorum carne & sorborum, myrthi & Rhois.

TRITICI temperamentum ex Galeno.

pag. 6. l. 3ge
 6. 1. 1. 1. 1.

VT medicamentum foris impostum, primi est ordinis exalfacientium, non tamen nec resfic-
 care, nec humectare manifestè potest. Habet verò quiddam etiam lentoris & obstruentis natura.
 Quod ex pane sic cataplasma, vim obtinet magis digerentem, quàm quod ex Tritico, nimirum
 cum & sale & fermentum adiunctum habeat, quod ex alto trahit, digeritq;. Plura pete ex Gal.
 Suppurat, & calfacit: leniter detergit, sed multò minùs quàm hordeum quod refrigerat & siccat.
 Pani herbæ admiscetur ad inflammationes leniendas hac remedij formula.

℞. micæ panis lb. f. farinæ hordei ℥. ij. lini ℥. j. f. florum Chamæmeli, Meliloti añ. M. j. foliorum
 maluarum, violarum, Solani semperuiui vel vmbilici Veneris elixorum in hydrelæo añ. M. j. con-
 tuis cribratis, adde vitella ouorum tria, olei violati ℥. iij. olei Chamæmelini ℥. j. f. fiat cataplasma.

Inflammationi erysipelatose adde succi solani hortensis ℥. iij. succi plantaginis ℥. ij. succi Hyo-
 sciami ℥. j.

Ex fermento medicamentum comprobatum & efficax ad pleuritidem & empiema cui febris coniuncta.

℞ Radicum graminis canini ℥. iij. Acetosæ cum radicibus M. iij. Medullæ cardui fullonum, M. ij. Cardui benedicti, Scabiosæ, herbarum capillariū añ M. j. passularum mundatarū ℥. j. Glycyrrhizæ ℥. iij. anisi ℥. ij. sicuum N°. 4°. quatuor seminū frigidorū maiorū añ. ℥. ij. florum cordialiū & Hyperici añ. M. l. Fiat decoctio in aqua Borriginis ad lib. j. f. cui infunde fermenti panis cibarij ℥. iij. coaguli ℥. j. f. Thamarindorū ℥. j. Expressioni dissolue syrupi de succo vel infusionibus Papaveris Rhœadis ℥. vj. pro quinque aut sex dosibus. Discuit, abstergit, per vrinas & sudores propellit, ab inflammatione tuetur, eademque mulcet, defluxionem cohibet, febrem delet, & collectiones arcer.

Alia verò ratione Papauer Satiuum, quod incrassat, defluxiones sistit, & inflammationes mulcet, initio exhibetur. Rhœas enim, vti agraria omnia, magis est tenuium partium, neque per se, sed abstergentibus, attenuantibus, concoquentibus & expectorantibus additur, ne sit vlla suspitio, & excretionis & expectorationis, vt quidam verentur, difficultas.

Ad eadem puls ex fermento.

℞ rad. Althææ, vel corticum radicis vlni, liliorum añ. ℥. ij. Maluarum, violariæ, florum Hyperici, Chamæmeli añ. M. ij. Coque, contere & cribra, commixtis fermenti panis cibarij ℥. v. fatina seminis lini & fœnigræci añ. ℥. j. f. olei amygdalini vel butyri insulsi, olei violati añ. ℥. ij. fiat cataplasma. Lenit, concoquit, collectionesque discuit.

*SECALE. Aduersariorum pag. 6°.

Germ. Starchen. Belg. Rogge.

Ital. Segala. Hisp. Centeno.

HORDEVM Ital. Orzo. Hisp. Ceuada.

Secalium panem eiusque fermentum Anruerpiani Medici potentius digerere, trahere, abscessus maturare, & rumpe tritico pane, experiuntur.

Lege aduers.
li. 4.annonam
& sequenti
maalenium.

Plin.

Plin. Sordidos efficit panes, agrestibus hominibus idoneos, amarulentos ac lentos atque facile permeabiles; minus alit quam triticum & hordeum.

HORDEVM **DIOSC.** Hordeum minus quam triticum nutrit, abstergit, vrinam citius infuset, stomacho aduersatur, adema & inflammationes discutit, duritias cum melle, resina & fimo columbino concoquit. Cum meliloto & papaueris calyce dolores finit, qui latus exercit. Aduersus intestinorum inflationes, cum lini semine, fenogreci & Ruta, illini iuuat. Strumas cum pice liquida, cera, oleo, & impubis pueri vrina ad concoctionem perducit, & cum myrtho aut lentisco, aut malcorio, aut siluestribus pyris, aut rubo, alui profuua sistit. Podagricis inflammationibus cum Cotoneis aut aceto prodest. Decocta in aceto, modo quo hordeaceum cataplasma, & calida imposta, lepris medetur. Cremor vero furine ex aqua atque cum pice & oleo decoctus, puri mouendo est. Cum aceto subactis itidem, & cum pice contra articulorum defluxiones prodest.

GAL. Primi est ordinis in exsiccano & refrigerando; habet etiam pauillum absterfionis: paulo etiam plus deficcet, quam farina fabacea, cui non infuit cortices. Cætera enim similia sunt foris ventibus. In cibo autem fabis præstat, quod flatuosam naturam exuat. Fabis quantumcunq; coxeris, flatuosa natura remanet; sunt enim crassioris essentia, quam hordeum, quamobrem eo etiam plus nutrit.

Gemium hordeum Septentrioni notissimum *πλευσχυδον* & *δισχυδον*: Picardis, Artesis, cæterisque Gallobelgis polystichon *Soucion* vernaculè, Germanis *Grosse gerst* dicitur. Autumno ad Malti siue *Mauth* & *Wemauth* confectionem feritur. Radice exit fibrosa, exili, foliis gramineis, stipula binum cubitorum, spica in plerisque versis aristis rigidis & scabris valiata, æstate matura.

Distichon Gallobelgis *Pamelle*, Germ. *kleyn gerst*, id est, minus hordeum, Martio, Aprili, & initio Maij duntaxat feritur, hyemis quippe & frigoris impatientissimum: vniuersa sui parte gracilium, cubitum & sesquicubitum rarè superat: aristis exilioribus delicatioribus, mollicellis, minusque rigidis gemino situ spicatum.

Vniuersa Anglia ad hordei præparationem quam *Mauth* vocant, hoc solo ferè hordeo vitur, idque polysticho ad Cereuisas Britannicas suauissimas & optimas præfert, quæ quilibet septentrionales bonitate longè superant.

Mauth autem inibi paratur, hoc qui sequitur modo. Hordeum maceatur aqua biduo & tribus noctibus: deinde effusa aqua in horreum aceruat loco ventis minus perituo, quoad germen, per pupillosque radicum cirros & pullulationes (quæ hyeme tardius, vere & æstate biduo aut triduo) emiserit. Mox priusquam incalescat sulcatim dispersum, sesquipalmum densum, ter, quaterue die & nocte subuertitur aperto aère: octo vel nouem dies continuo iterando, perficitur. Tandem in tabulato pertuso, igne subdito vel aptato fornaci vimineo texto calatho acuminato, & superstrato hordeo; igne lento è palea, cremis vel arido ligno admoto fornacis ostiolo, sesquipalmari intervallo ab imo interposito, exiccatur, quoad molis frangi queat; sicque extotum *Mauth* in fornacis capacitatem deicitur: quod ex qualibet hordei mensura ad quartam partem accrescit; & antiquum bonitate, in Zytho componendo, nouum præcellit.

Biera siue Cereuisa compositio.

Normannis & Gallobelgis Biera & Ceruoise. Anglis & Germ. Bier.

xx. Malti molis leuiter contriti modios Anglicos octo, aquæ fluuiialis limpidioris feruentis, cui aliquot manipuli furfuris triticeo incocti fuerint, quantum satis sit explendo dolio Aureliano. Exactè mixta, infusa calidè perstent tres horas: deinde foraminulo palea aut duplicato fundo apto subterfluant. Id quod transmissum est (Belgis & Anglis *woyt*, vocatum) recoquitur semihoram, sesquihoram vel aliquot horas vt melius conseruetur, adiectis libris quatuor floram Lupuli salictarij: mox longo latoque lacu vel depressis labris vix pedem altis perfrigerantur. Et huius decocti frigefacti libris octo vel decem, fermenti siue fecis Bieræ vel Alæ potentioris libra aut sesquilibra adduntur, exactè agitando, loco tepidiore permiscuntur, stragulis operiendo, sensimque reliquum liquorem vt commodius fermentescant, affundendo. Quibus absolutis transcolantur: vasa adimplentur: demumque fermentatione absoluta, exactissimè occluduntur.

Eidem Malto nouam affundunt feruidam, transcolant, eoque Cereuisiam tenuem concinnant. Variis è frugibus, tritico, hordeo, zea, auena fit Maltum, quod ratione conficiendi, Bieræ colores inmutat. Triticum & polystichum, supra coctum & excoctum potissimum, rubicundam & subfuscant cereuisiam efficit. Hordeo disticho, auena, zea, tritico, commixtis quinis vel senis libris farinæ fabacæ, albida & limpidam redditur. Malti hordeacei partes duæ aut tres; auenæ & triticeæ an pars vna, sumuntur: farinæ fabarum quantum tritici quarta pars; quæ quantum satis, pro tenuitate, & potentia Bieræ futura.

Prima nobilitatis Anglorum ALA sicutis & vinei saporis potio, cuius hyeme precipuus usus, quia minus conservatur.

Recipit decocti Malti (vernaculè wort) libras ducentas, florum lupi salictarij M. ij. què Malti desiccem & inspidum sapor em exuat. Percoctis & transmissis sensim commisceantur (vt supra monuimus) facis biera vel Ala librà tres, & Graut Anglotum (Belgæ Garbier vocant) librà sex vel octo.

Graut enim sit hoc qui sequitur modo.

2. farinæ Malti lib. vj. vel octo: aquæ feruefactæ lib. 12. vel 15. quæ agitata & probe sexies die remixta tepente camino, stragulis operio & palea condito nitido vase tamdiu macerantur, donec Serapij lentorem assequantur. Tunc igne, sedulo versando ne vrantur, ad pulvis solidioris crassitiem percoquantur.

Zythum & Curmi Dioscor.

DIOSCOR. Ex hordeopotus sit, cui Zytho nomen est: is vrinam cit, renes & nervos tentat, membranis præsertim cerebrum vestientibus, officiu: inflationem parit, vitiosum succum creat, elephantiasum gignit.

CVRMI.

Fit & ex hordeo potus quem Curmi nominant; eoque, sæpè pro potu vtuntur. Verùm capitis dolorem mouet, malum succum gignit, nervus nocet. Consimilia etiam potus generat ex tritico fieri solent in Iberia qua Occidentem spectat, & Britannia.

Zythum & Cereuisia Plin.

Ex frugibus sunt & potus, Zythum in Ægypto, Cælia & Carea, in Hispania: Cereuisia & plura genera in Gallia, alijsq. prouincijs, quorum omnium spuma cutem foeminarum in facie nutrit.

Quantum ex præcis Plinio & Dioscoride coniecturam facimus de Zytho & Curmi, potiones Cereuisis nostris proximas, nec dubiè designasse videntur: præsertim Alam, quæ vini vicem antiquitus supplet Britannis, quorù ipsè Dioscorides meminit, referes malù succu gignere & nervos tentare: quibus idem, quod nobis, euenisse potuit, potissimù plebi & Anglicæ rusticæ turbæ, cui ad gulæ delectamenta potentior Alam è cauponarijs expententi, inexauribilis quaestus gratia illà ex Malto lixiuio aquæ vice macerato, imponitur, sic enim magis compositam & grano potiorè ementitur, caput ferit, lætamq. e opilionibus, colonis & naucleris stultitiam conciliat. Nec desunt nonnullæ inexplēbiles nummorù vasti homines qui Bieræ pro lupuli floribus camini fuliginè substituunt, aqua falsa Maltum macerantes, vt eo plus siciantur biera, quo plus sint potæ. Harum potionum & consimilium assiduo vsu incommoda Dioscoridi memorata percipiuntur: quæ non possunt sine hepatis & viscerum summo dispendio assumi. Cerebro & nervis inde affectis & sanguine exusto, fit tuberculorum in facie & naso, vt elephantotum, eruptio. inde apud Anglos in hunc vsque diem locus protrito elogio, Ascit sibi faciem & nasum rubrum, tuberosum, commendatoris Alæ. Maxima igitur in Cereuisia vatietas: pro ratione, quantitate frugum, mixtione, compositione varias qualitates sortita. Germanis & Belgis Gentiana, Bacæ Lauti, Zeduaris, Gaghet, Helenium, Lauendula, Saluia, Hormini flores, Cuculus siue Cucubalus Indianus, (quem insanum seu furiosum solanum faciunt) chamaepitys, coriandrum & consimilia vnà cum lupulo incoquantur.

Limpidior, potior, bene desæcata biera, cuius quidem faciendæ rationem, vt calidioribus innotescat regionibus, docuimus, suaui & salubris est potio, alimentum bonum præbet, modò probè & ex optimis frugibus patetur & percoquantur.

Tenuis autem quæ grani minus, plus aquæ, recipit, humectando refrigerat, minusque alit.

Acida malum succum gignit: renes, nervos & caput tentat: tormina, inflationes intestinorum, quæ admodum & recentior epota, stillicidium vrinæ, crassum succum, calculum renum & vesicæ parit. Lutetiana crassa, dum recens, pessima.

Additur Lupulus Bieræ vel Alæ duplici ratione, cum ob saporè & conseruationem, tum quia crassum succum Zythum proctare literis prodatur, cuius erratum & noxam emendaret, aperiendo abstergeret, per venas crassâ pituitosâque excrementa, venarum, renum, vesicæ, citra magnam calfactionem educeret: docemur, in à Mesue in syrupo è succo Lupuli & Byzantino, alijsq. neotericorù compositionibus Lupulù, non secus ac fumariam, sanguinem purgare & desæcare, eiusque ebullitiones compescere: iccoris intemperiem calidam, internosque feruores, febresque biliosas & pituitosas arcere. Quem eundem effectum præstant turiones siue Asparagi vere erumpentes, cibo & acetarijs.

Floribus tamen, quia temperatè calidi, secus euenit, vt de Coriandro monuimus Aduersariorum pagina 314. Quod caput feriant, è Cereuisia non reiciendi, neque illis causa rheumaristnarum & articulorum defluxionum, vt doctis Anglis per placet, attribuenda, sed potius ingluuiei, crapulæ, mollitiæ, blanditijs & gulæ oblectamētis, quibus sunt dediti, ascribere debent: quia Ala ipsa potentia, sine eis, aut lupulo panxillo coninnata, non secus ac vinum, abditissimas permeat cerebri membranas, eademque inferre incommoda, Lupuli flores non nocent qualitate, sed quantitate, quemadmodum vinum & optima quæuis temeta.

Ex Malti colamine *Cust. a. p. s. n. a. podagricis vtile.*

NON secus ac Defruto .i. musto quàm dulcissimo Columellæ ad tertias, dimidias Plinio decocto, Batavi, Frisij, Angli, & Belgæ, optimæ Cereuisiæ vult sine musto patrio, id est, in fusi Malti colamine excocto pulres ad neruorum & articularum dolores faciunt, qui lenier do, roborando & digerendo mirè congruunt.

Recipiunt crassamenti Cereuisiæ excocti lib. ij. fel tauri vnum: ebulliant lento igni ad lib. j. postea adde acei lib. j. pulueris olibani ꝑ. j. pul. florum Chamæmeli, Meliloti, añ. ꝑ. j. c. pul. Rutæ ꝑ. c. mellis & pul. Cimini añ. lib. f. denudè ad crassitiem percoquantur. Hoc medicamentum mihi communicauit pereruditus medicus D. Baylly apud Auxonienfes professor Regius.

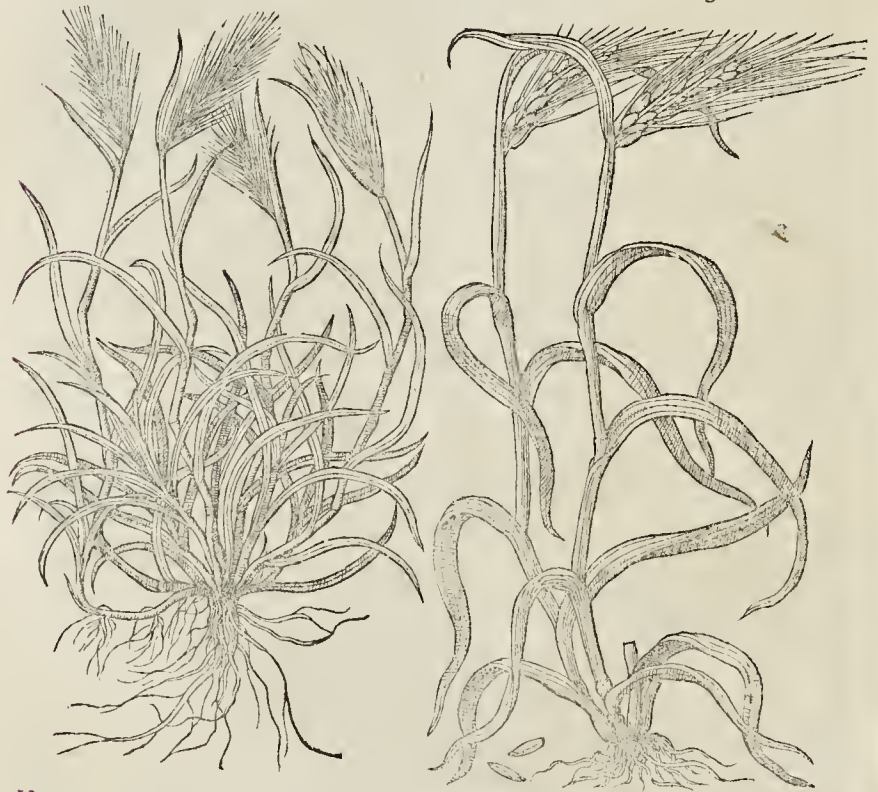
Pissana.

Ex hordeo Pissana *ἀπὸ τοῦ πῖσανος*, hoc est, pinfendo decorticare. quod omnibus frugibus quadrat, nonnunquã etiam leguminibus Galeno teste de alimentis capite de *κακοῖς ἰσθμῶν* .i. ex lente Pissana. Cruda prisca dicitur hordeum, auena, & frugum omne genus decorticatum: Cocta verò coctione diuturna in vnum corpus redacta, quæ pissana tota etiam vocatur, à cremore hordei transcolato varia. Gal. lib. 1.º. alimentorum, capite De hordeo, pissanam crudam etiam fecit hordeum acerofum, quod ad pissanas expetitur.

Hordeum glumis exutum, siue pissana, magis lenit asperitates, nutrit & humectat. Vis dcterforia, obstructions referans in acere consistit.

HORDEVM spontaneum spinium.
HOLCVS Plinij Anguillare.

ZEOPYRVM siue TRITICOSPELTHVM.
HORDEVM nudum vulgo vocatum.

HOLCVS Plin. lib. 27. cap. 10. in saxis nascitur siccis: aristas habet in cacumine tenues, culmo quale hordeum restibili. Hæc circa caput adalligata, vel circa lacertum educit è corpore aristas. Hanc quidem ob id aristidam vocant.

ZEA, Zea, *Aduersar. pag. 8.*

Germ. Speltz. Gal. Espeautre. Hisp. Spelta. Ital. Spelta & Farro.

Diosc. Plus quam Hordeum alit. ori grata, digeritur in pansicia, minus quam Triticum alens.

Gal. Vniuersa sua facultate tritici & hordei media.

Plin. Ex vino ad Scorpionum ictus tepida, & sanguinem excreantibus. Item Arteria: tussi cum caprino seuo aut butyro, ex fanograeco mollissima omnium, vlcera manantia sanat.

CRIMNON Diosc. est Semola Gallorum & Italarum.

Diosc. Crassior est ex Zea Triticoq; farina, ex qua pulrem faciunt, abunde alit, facile conficitur*, aluum vehementius adstringit, si Zea ex qua fit prius torreatur.

* Aegineta & Gal. concoctioni renititur.

SILIGO Tragi. OLYRA Dioscoridis.

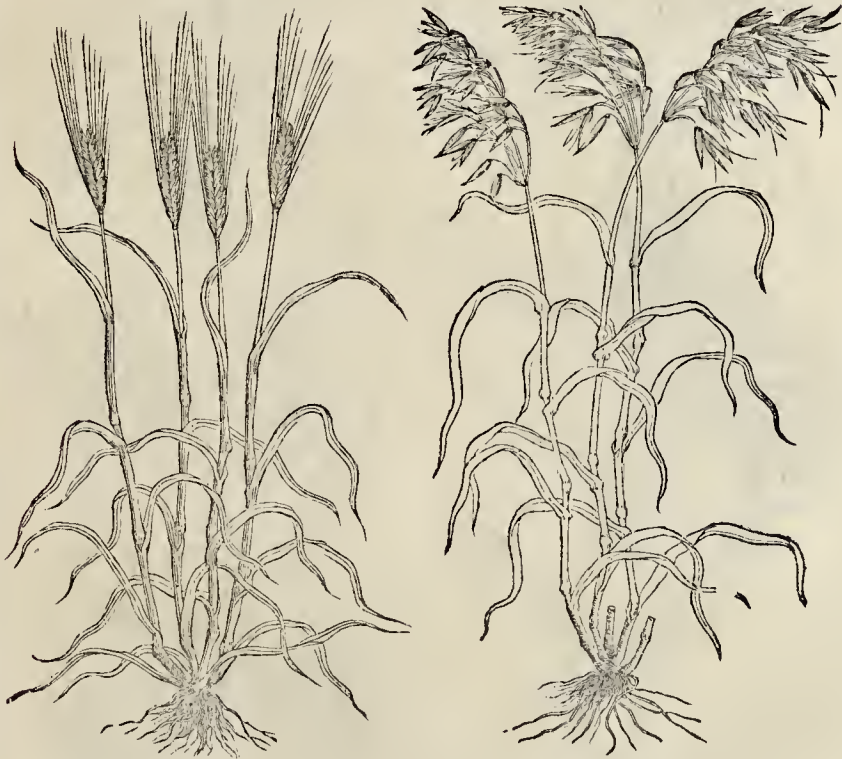
Diosc. Zearum generi adscribitur, sed minus aliquanto nutrit, in panes vt Zea cogitur.

BRIZA. Monococcus recentiorum & Dod.

Aduers. pag. 9.

AVENA. pag. 9.

Angl. Oates/Otes & Hauer. Hisp. Auca & Auena.

Diosc. Avena ad cataplasmata vitilis, veluti hordeum, pulre huius aluus fistitur, prodest tussientibus in sorbitione succus. eadem Gal. & Aegineta

Gal. Illita desiccatur & digerit mediocriter, sine morfu, temperiem autem habet paulo frigidiorum; nonnihil etiam astrictionis obtinet, vt ventris profluvia iuuet.

Plin. Decocta in aceto nauos tollit.

Vulgus medicorum & plebecula torrefaciunt, sacculis excipiunt milij modo ad colicos dolores, admouentque calide.

BROMOS.

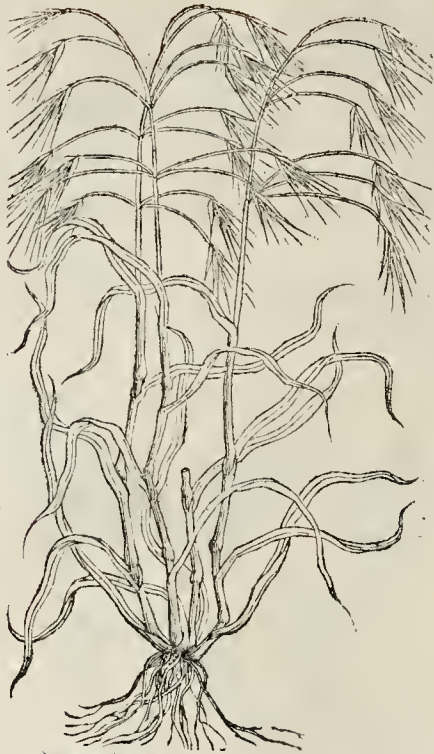
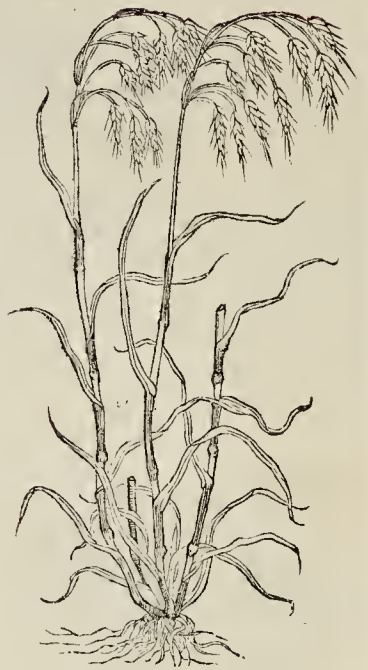
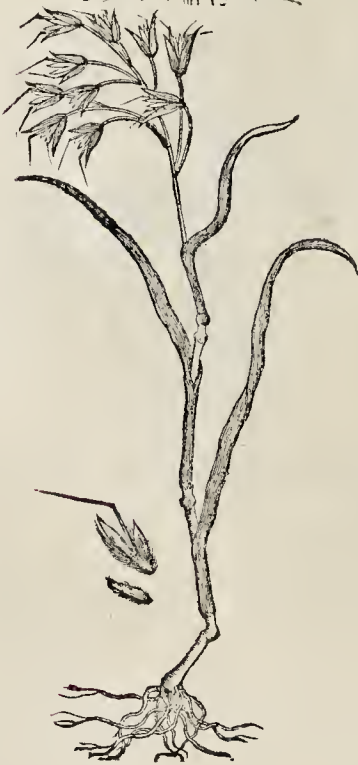

Fig. 9. l. 12.
lege effigie est
Bromus sterilis.

Axyrops
Bromoides
Belgaum.

BROMOS

BROMOS, *Festuca* Gaſſ. pag. 9.Gallus, aucton. *Ital.* vena vana .i. *avena caſſa*, & orzo ſaluatico.*Iam demum Martioli Aegylops altera, non prima epit. 843.*

DIOSCOR. *Bromus* herba *Aegylopi* ſimilis, exicatoriam vim habens, decoquitur cum ſua radice in aqua ad tertias, & iuri colato par modus mellis adicitur: rursus incoquitur, dum liquidus mellis craſſitudo fiat. Linteum ex eo humore imbutum, & naribus inditum, contra graueolentiam vlceraum efficax eſt. Aliqui tritam aloen addunt & eo modo vniuntur. Cum ſiſcus roſis cocta in vino grauem oris halitum emendat.

BROMOS ſterilis altera, *Festuca* altera Dod. Germ. Dozt & Lutſch Belg. Dzauiet.

BROMOS ſterili affinis hæc & perquam ſimilis: apiculis compreſſionibus Caniæ graminis, ſemē oblongum, acroſum, Secalino, cuius eſt vitium, multò minis claudenabus, in ſecali & agrorum marginibus reperitur apud Belgas.

ÆGYLOPS Bromoides Belgarum: Aegylops Dod. Belg. geb aerde euene.

ÆGYLOPEM inter & *Bromum* herbam media eſt hæc, quæ Belgis geb aerde euene, quaſi dicas, auenam ariſtis ſiue barbula donatam. Auenæ caſſæ aut *Ægylopi* aſſimilatur. Semen acutum, hirsutum, oblongum, ruſſum, glumis ocluſum. In Anglia, Belgio, & Galia inter hordeum & ſecale nonnuſquam occurrit. Num eadem quæ *Ægylops* præſtet, incompertum hæcenus.

FESTUCA huc *Ægyptica* Narbonenſis & calidarum regionum. *Aduerſ* pag. 10.*An Festuca hordeum Plinij? Ital.* Orzo ſaluatico.

DIOSCOR. Illita cum farina herba *Ægylopi* medetur, † duritias diſcutit. Succus farina admixtus ſiccatur, & eorundem gratia reponitur.

* Gal. eadem.

† quia leniter eſt acris, digerendi vim poſſidet.

PHOENIX *coſmæ* pag. 10. Hordeum minimum, vel *Lolium rubrum*: Belg. *Wupſe kogen*. Ger. *Wintzen helmer*, & *Wald rohor*. Gal. *Luraye ſauuage*. *Ital.* *Gioglio ſaluatico*.

LOLIVM *Aduerſ*. pag. 10. Germ. *Tuuath*, huc *Wepfen*, & *Lutſch*. Hiſp. *Yoio*, & *Zizania*. *Ital.* *Gioglio* & *Loglio*.

DIOSCOR. Phœnix in vino austero pota alii profunum & emanantem vulua sanguinem sistit, vrina impet-
tus infranat. Sicut qui adalligatam in puniceo vellere, & suspensam, sanguinem suppressere prodant.

LOLIVM.

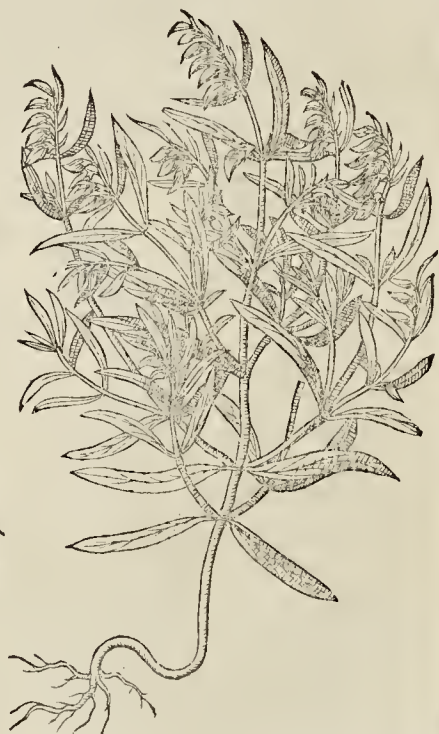
DIOSCOR. Nomas molitum, putrescentia vlcera, gangranâsque compefcit, cum raphanis & sale illitum:
& ex aceto & sulphure, vino seros lichenas & lepras sanat. Strumas quoque discurit, cum fimo columbino & lini
semine decoctum in vino, iuniper qua agrus ad coctionem perducuntur. Decoctum ex aqua mulsâ vtilissimè ischiadicis
illinitur, si cum polenta, sulphure, myrrha aut croco suffiatur, conceptionem adiuvat.

GAL. Deficcet, & exalfacit efficaciter, vt propinquum sit acubus, magis quàm Iris: sed non est
perinde vtilis, subtilis essentia. Verùm multum in hoc deficit. Secundum hoc ponat ipsum quispiam in
primo tertij ordinis exalfacientium, secundi verò in fine exiccantium.

Loliaceam fatinam suis soporiferis medicamentis miscet Chymistæ.

VSTILAGO Aduers. pag. 11.

CRATÆOGONON Aduers. pag. 11.

DIOSCOR. Cratæogonum, inquit, traditum est à quibusdam, hoc si bibat icrimo ore ter die post menses pur-
gatos tribus obolis in cyathis aquæ duobus multat, ante conceptionem quadragesima diebus, & vir modo consimili totidem
diebus ante coitum hauriat, virilis sexus partum futurum.

CRATÆOGONI varietas quorundam & Euphrasia 2^a. Dod.

QUÆ floribus suave rubentibus secus agrorum margines oritur, aliquanto minor, pedali caulicu-
lo, folis Melampyri & Cistæ gallinacæ medijs. Euphrasiam secundam Dod. fecit.

MELAM-

MELAMPYRUM, *Triticum vaccinum*
Tragi, Cordi, & Dod.

PSEUDOMELANTHIUM, *Nigellastrum* Dod.
Lolium perperam Fuchsio. *Lichnoides Segetum* Mutoni.
Gitago Tragi. Hisp. *Neguillia*, &
Allipiure. pag. 12.

Pseudomelanthium, ut testatur Fuchsius, ex neotericis lichenibus & pforis sanandis, vti Lolium, efficacissimum; vulnera glutinat, fistulosis ulceribus medetur, sanguinem supprimit.

Num pello subditum menses trahat, ut ex Hippocrate Dod. refert, ignoramus: sed Nigellam vtramque siue Melanthium cum herthen^{se}, tum campestre, cuius gemina varietas, melle Mercuriali excepta, id prestare non dubito. Cum inter segetes Melanthium sylvestre oriatur, suspitio est Hippocratem per Melanthium ex tritico illud ipsum inuisse.

Quasuis cutis scædationes seminis farina ex melle illita delet.

ORYZA *ὄρυζα*.

Angl. Rice. Hisp. Arroz.

Dioscoridi & Galeno mediocriter alit, & alium supprimit.

Crassum præbet alimentum.

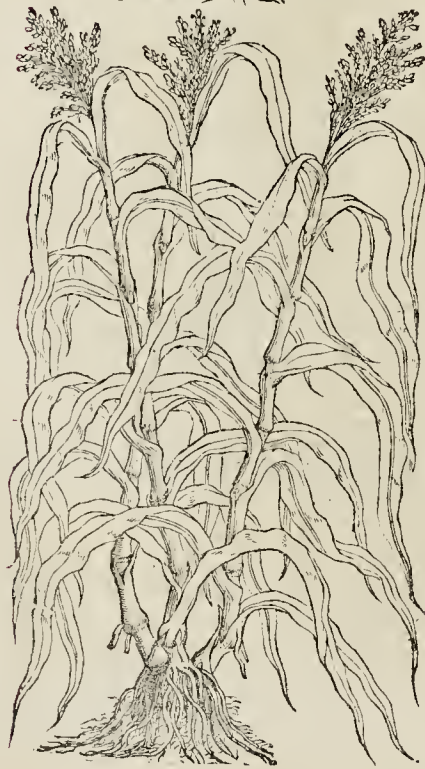
MILIVM

MILIVM.

STIRPIVM

SORCHO.

MILIVM

MILIVM Angl. *Maile & millet.* Hisp. *Mijo & Milho.*

DIOSCOR. *Milium in panes coactum, minus ceteris frugibus alit: fistit pulve sua aluum, vranam cit. Torretur, Plin. & Gal. feruensq; in sacco ponitur, vt torminibus, reliquisq; doloribus, si foveatur, auxilio sit. eadem.*

Gal. Primo ordine refrigerat, exicat verò tertio exsoluto, aut certè 2°. intenso. paululum etiam habet tenuitatis, Aluum humentem desiccant.

Varietas. Semine nigro & latiore iuba ab hoc solum diuersum videas.

MILIVM Indicum Plinianum, Frumentum Turcicum Dod.

Triticum Baetrianum Plin. apud Cordum. Aduers. pag. 13. 14.

Germ. *Turcksejen hojn.* Hisp. *Mijo Turquesco, Ital. Fromento Indiano.*

SORGHO, Melica Itorum Matthioli & Dodonæi. Aduers. pag. 14.

Germ. *Sozgsamen, Belgii, Sozgsaet.*

Vitis Panicis conflatur pauperum tabernis & culinis agri Ferratiensis vtitatissima.

PANICVM. Aduers. pag. 14.

Angl. *Panick.* Hisp. *Panizo & Panico.*

Mel frugum Diocli, Angullaræ.

DIOSC. Panicum eisdem quos milium habet vsus, minus tamen & nutrit & stringit.

Gal. Foris siccat & refrigerat.

Herb. minorum PANICVM Syluestre.

Aduers. pag. 15.

Perperam Lolium Cordo. Gramen manna alterum Dod.
Ischemou Plin. C. Clusio.

PANICVM aliud Indicum.

& Hisp. *panicula villosa.*

Leges II.
torminibus.

Rarius hoc Panicum superiori anno à quodam chirurgo Bristolium Angliæ ex nouo orbe delatum,
D à vul-

à vulgato diuersum nutante panicula, graciliore longiore maximi Amaranthi, pedem æquante, hisfu-
tore spectatur.

STIRPIVM

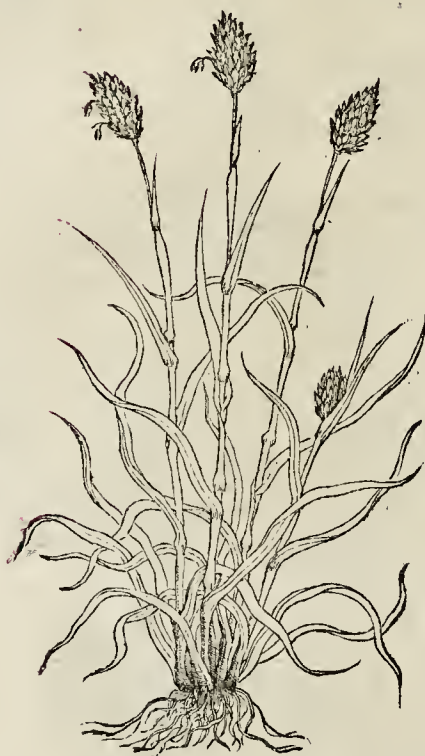
Herbariorum Panicum sylvestre.

Alicibus, vti frugum vitia & graminea, expetitur; minimè in cibis, eoquæ Panico quàm graminum
Mannæ propius.

LACHRYMA Iobi, Lithospermum Plin. & Dioscoros. HOLOSTIVM Ruellij herbariorum & Lutetia-
norum Aduers. pag. 17.
Plin. cap. 11. lib. 27. Aduers. pag. 16.

PHALARIS $\sigma\lambda\lambda\alpha\rho\iota\varsigma$. Aduers. pag. 16.
Ital. Falari.

Perperam Graminis genus Eufhsio.
Gramen Leucanthemum Dod.
Chamæcissos Oribasi, Italis.
Euphrasia graminis Tragi, & tandem graminis alterum
floridum Matth. an Holostium Lacuna?

DIOSCOR. Tunditur, & in aqua aut vino succus ad vesicæ cruciatus vtilissimè bibitur. Semen cochlearis men-
sura potum, a. eadem efficax est.

Subdit Galenus, cu in se se habeant quidpiam tenuium partium, & calidum.

Linea 6. & 8. parenthesi clauditur (quo in illis, &c. magnam vna.)

DIOSCOR. Holostium herbulæ quadrantalæ, humi repens: foliis viticulisq; coronopo aut graminis proximè,
gustu adstringentibus, radice alba, pratensi vsque in capillamenti speciem, longitudine quatuor digitorum. Nasitur in
collibus terrenis. Vfus eius ad rupta, in vino pot. e. nam carnes coguntur, decoctionibus addita.

Varietas.

Eandem hanc herbulam foliis, flore stellato & viticulis, in marginibus agri sabulosi Antuerpiani, sed
minoribus multo, etiam Autumnno florentem hoc anno vide. e meminimus.

Holostium alterum, aduers. riorum pag. 17. est Elix saxea Tragi.

Holostij Monspelici varietas, inter Plantagines.

PHALANGIVM non ramosum. Aduers. pag. 18.
Ital. Falangio.

Aliud quoddam Phalangium voluptatis ergo in hortis Belgicis, Italicis, & Anglicis colitur. Priori Phalangio ei omnia similia praterquam summus pedalis cauliculus, quem sine ramulis in pediculis lactei stellati flores, & semina in pericarpis antedicto similia, sed maiora, ambiunt.

PHALANGIVM Cret. & Salonensis. pag. 18.
Alphodelus minor Clusij & Dod.

Nisi à frigoris iniuriis defendatur, emoritur in Belgicis hortis hyemis sæuitia, est enim frigoris impatientissimus.

DIOSCOR. Folia, semen, flos, cum vino pot. auxiliantur contra *scorpionum* Phalangiorumq; iclus: *tormenta quoque deserviunt.

*Gal. quia facultatis tenuium partium deficcantis.

MANNA. *Advers.* pag. 23. 24. 25. 28.

MESVE. Temperata est, aut paulò calidior, guttur, the racem, ventriculum lenit, terget, bilent clementer purgat, litim sedat. Quoniam verò imbecilliter vacuat, præsertim cruda (cocta enim citius agit) thymo & hyslopo, vel alio, vis eius vt cassia intenditur. Valentibus autem medicamentis mista, eorum actionem reddit meliorem, cum suo dulci sapore illa naturæ magis familiaria reddat. Ob id eam Galenus scammonio miscuit, quod à posterioribus est laudatum: alij deinde turbitih, alij aliis. Datur à drach. sex ad drachmas quindecim: annum seruatur.

DE ARVNDINEBVS *Advers.* pag. 27.

Kárav & sine Calamus.

Gal. Roseau. *Belg.* Giet. *Germ.* Stoyth.

Ital. Canne a far sicpe.

Vallatoria siue phragmites *Dios.*

ARVNDO *Donax sativa nostras, siue Cypri.*

Advers. pag. 27.

Gal. Canne. *Hisp.* Caña. *Germ.* Stoyth. *Belg.*

Spanisch Giet. *Ital.* Calami à far conocchie.

Lege pag. 26.
lin. 10. anemica.
& paulo
post scilicet.

Lege pag. 27
lin. 10. gramina.

Dioscor. Vallatoria siue phragmitis triuaria. hæc per se, aut cum bitulis suis illita, spiculis* atulosq; corpore extrahit. Luxata, lumborumq; dolores cum aceto mulcet. Virentia solia tusa & inposita, ignibus sacris medentur, & ceteris inflammationibus. Corticis cinere peruncta cum aceto alopecia sanantur. Panicula* lanugo, si aures intrauerit, exsurdant.

* Gal. Ceu quadam trahendi vis ei inesset, abstergentem facultatem possidet non paucam, minimeque acrem.

Paulus eadē. † Gal. Cortex verò combustus, admodum tenuium partium, & digerentis facultatis efficitur cum nonnulla absterfione, vt exiccet & calefaciat, tertio quodammodo ordine, plus tamen sicet quam calefaciat.

‡ Gal. Adeo tenaciter hærens affigitur, vt auelli non possit, auditum que vitiet.

Radix

Radix squammas ossium extrahere creditur.

Arundinis folia melius substituitur pro teneris palmæ pullulationibus in emplastro diachalciteos, quàm radices.

Æginetæ, Phragmites abstergit; folia eius viridia moderatè refrigerant.

CALAMVS odoratus Libani, κάλαμος ἀρωματικός.

Dioscor. Melior est fulvus, densè geniculatus, & qui assulosè frangitur, plena araneorum fistula, albicans, lentus in mandendo, & adstringens, ac cum quadam acrimonia amarus. Urinam potu ciet, Equare cum graminis aut apij & Plin. eadē semine coctus, in aqua subter cutem fusa morbo, remem vitis, stillicidio urinae, ruptisq; commode bibitur. Menses & potu & appositu pellit. Tussi suffitu medetur per se, aut ex resina Terebinthina, hausto per arundinem sumo, ad muliebres infusus decoquitur, & Clysteribus imponitur. Suffitionibus, malagmaticisq; odoris gratia commiscetur.

Memini me vidisse Venetiis ad Angeli symbolum Calamum aromaticum, quem Alepo Syriæ Sequinus Martineus doctus & industrius pharmacopœus, fortè delatum ex lacu inter Libanum & illum ignobilem montem Plinio lib. 12. cap. 22. memoratum miserat. Arundo erat geniculata, nitida, crassitudine paruum digiti æquans; color fulvus, ni labat memoria, saturior, odoratus, parum lentus in mandendo, subæteris & amarus.

Iacobus Vventhoniensis generosus Gandauensis, stirpium & artis medicæ peritissimus, Calami aromatici dodrantes cannulas araneum telis plenas, fulvas, geniculatas, digiti minimi crassitudine, gustu planè aromato, amaricante, Schœnantho præstantiore, Balneolis vulgò Baignol, Gallia Narbonensis nactus est inter Schœnanthi festucas, quas Massiliam aduectas ex lacu Plinio memorato afferbant.

Multò maiores habuit præclarus vir Augustinus D. de Bousboke Flander Insulanus, Cæsareæ maiestatis Constantinopoli legatus, stirpium exoticarum peritissimus.

Albicans] quia fulvum prius dixit Diosc. videtur referendum ad araneum illam substantiam, qualè in aliis arundinibus cernere est, nisi velit ex fulvo albicantem significare. alij radici tribuunt.

Urinam potu ciet, cū graminis aut apij] Semina diuretica addit, ut medicamenti actio iuuetur, & fit magis destinatum hydropicis & nephriticis; quando lotium ob affectos renes vel vesicam supprimitur, stillicidiumque fit quod stranguriam appellat.

Menses & potu & appositu] quia aliqua sunt quæ pota menses, nō apposita mouent: vel quia nonnulla imposita menses elicere possunt, quæ nō intro assumuntur; quæ ichores absumendo menses retinent, potius quàm mouent: aut quæ sunt amara, aut odore ingrata imponuntur, nec nisi vrgenti & maximo affectu propinātur: Cuiusmodi sunt Lachryme fetidæ, Sabina, Bitumen, Asa fetida, Galbanum & consimilia attractia medicamenta simplicia vel composita; quæ intro sumpta ventrem laxarent: pessarij autem modo subdita, sanguinem attrahunt, quæ etiam medicamenti acrimonia expultrix facultas irritata expellere cogitur.

Tussi suffitu medetur] Fumus ærem inficit, quem quia pulmones hauriunt, siccando, humores abstundendo, & defluxiones sistendo egregiè curat. Quod commodus ut fiat, scitè Dioscorides Terebinthi resinam addit, quo plus vaporosa fuliginis reddat, quæ potentissimè catarrhos & vlcera pulmonum siccet. Tamen factis pulmonibus difficillimè spirantibus affatim per infundibulum aut arundinem hi vapores minimè, ob suffocationis periculum, intromittendi, nisi prius medicamento purgantè excrementorum copia imminuta, in cubiculo vel lecto occluso fumum sensim hauriant.

ARUNDO Indica florida. Camaccus quorundam Advers. pag. 28.

Malagmatis odoris gyatri commiscetur] Non foliū odoris gratia malagmatis, hepaticis, stomachicis & vterinis additur, sed ob illas dotes quas habet.

Gal. eadem.

Agineta ex secundo calfacientium & arefacientium à temperatis excessū, subulioris nonnihil & astingentis est potentia, viram ergo proritat.

Plin. lib. 24. cap. 11. & lib. 12. cap. 22. subdit.

Illā quæ in India Syriaq; nascitur odorum vnguentorumq; causa, cit & menstrua, admota: medetur conuulsis, duobus obolis pota: Iocinori, renibus, hydropi, tussicū suffitu, magis que cum resina. furfuribus vlceribusq; manantibus cum vino radix decocta: excipitur & succus eius, fitque elaterio similis. Efficacissima autem in omni arundine quæ proxima radici, efficacia & genicula.

ACORVS. Aduers. pag. 29.

ACORI exactior effigies altera. pag. 29.

CERTE cūm huius exoticæ & peregrinæ elegantis plantæ prior effigies è fragmentis arida herbae fuerit depicta, priusquam Acorum nascentem nacti essemus, & quæ prius recens, sed arida duntaxat nobis visus, ei exactiorem ad viuum expressam iconem antecessendam operæpretium duximus, cuius virentem plantam in inspectione assecuti sumus hoc anno 1575. Lixæ Belgarū, munere C. Clusij huius historie clausi scriptoris, in æulissimo & amœnissimo paradiso D. Ioannis Diltij, rei herbariæ, omniumque naturæ miraculorum, perquam auidi & periti: folijs Xyridis, sed oblongioribus & angustioribus, sesquicubito maioribus, nitidis, atroviuentibus, consimili tactu eximii fragrantia præditis, quæ Iudis siluestris ritu hyeme marcescunt & vete nouo pullulant. Radices habet quales in officinis prostant nomine Calami aromatici implicatas, nec in rectam, nec altum astat, sed ex spire summo in obliquum (vt appositè annotat Diosc.) sparsas, subtus numero sa coma fibratas, albicantes foris, intus candidas, gustu acres & amaras, geniculis distinctas, è quibus vtrinque alternatim, alarum rita aptantur pullulationes. neque caulem neque florem edidit, quinimo asserit Clusius, relatu C. V. D. Caroli Rym & D. Augerij de Bousbecke Casaris ad Turcarum imperatorem oratorum, nullum vel florem vel semen, etiam vbi spontè nascitur, in magno quodam latu ad radices montis præcelli iuxta Pussiam

Prussiam Bithyniæ urbem, proferre: sed duntaxat quædam nucamenta, nucis Ponticæ iulis similia è ramulis ex leui caule prodeuntibus.

DIOSCOR. *Radici vis calfactoria. Decoctum potum vrinam cit: prodest lateris doloribus, & iecinoris atq; thoracis: item torminibus, vulsis, ruptis: liene absorbet. vrinæ stillicidio & serpentium ictibus auxiliatur. Insidentibus ad multibres affectus, triduo modo, vtiliter imponitur. Oculorū caligines succo discutit. Antidotis radix magno vsu commiscetur.

Plin. * & Gal. † Consistentia tenui: & hinc lienes induratos iuuat, ceratodis crassitiem deterget & extenuat: sed ad hoc melior est succus. Omnino verò siccificum esse clarum est. Et sanè ordinis esto tertij, in calefaciendo & siccando.

* Plin. contra suffusiones & caligines oculorum succo eiusdem epoto, contraque serpentes. Omnia vesica vitia sanat. Testium tumores, radix decocta in vino, tritaque & illita, mirè discutit. Durities & collectiones omnes sanat, decocto herbæ fouentibus. Contulsis & euersis pota duobus obolis in mulsi cyathis tribus radix prodest.

Radix Acori siue Calami aromatici officinarum amarulenta est, Galeno tamè Acorus amaricat: quare Galaga maior pro Acoro præferenda, & Calami aromatici radicè pro Calamo odorato Libani vsurpabimus: Galenus Vñeam substituit quæ σφαγγιον vocant, è cedro vel larice, vel populo præstantissimam.

Per triduum radicis decoctum potum vrinam mirificè diducit & stranguriam sanat Apuleio. & herba in vase apum suspensa, nunquam effugient, neque examinabunt.

ACORVS nostras palustris. Aduers. pag. 29.

Butomon Theoph. Valerando. Pseudoiris & Iris lutea Dod.

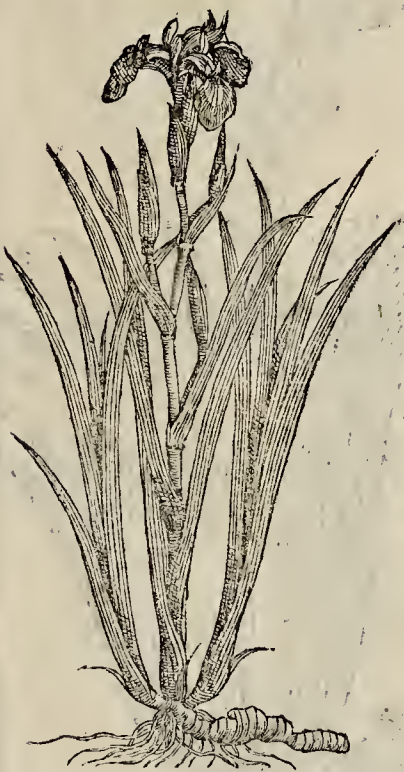
Belg. geel lisch. Gal. glaycul & flambe bastarde.

Ger. gel schwertel & Drachentourtz.

Angl. Gladdon or false Acorus.

GALANGA maior.

Perperam officinarum Acorus. Aduers. pag. 30.

Galanga maior

Galanga minor.

ACORI nostras radix constringit, roborat, cogit, & contrahit: dysentericis vtilis, menses sistit.

Alium in Bohemiæ hortis luteis floribus coli tradunt; Iridemque luteam appellant.

GALANGA vtræque. Nec tundendo faciliè cedit. Aduers. pag. 30.] Acori radices frangendo faciles

esse

esse vult Plinius, quod Galange non conuenit: pro-
inde hæc Galanga, non est Acorus.

Astringendo ventriculum & viscera roborat, &
à flatibus vindicat, concoctionem iuuat, coeliacos,
colicos, & à flatibus ortos dolores mitigat. Stoma-
chicum & cephalicum est medicamentum.

Naribus puluis indius cerebrum expurgat, ster-
nutamenta mouet. In calfaciendo & siccando tertij
est ordinis remissi.

IRIDES. *Aduers.* pag. 30.

IRIS vulgaris. Belgis blau liseh ouer see. Gallis,
flambe ou glaycul. Angl. flou de luce / or
flou de luce. Ital. Giglio celeste, & Giglio
paonazo. Hisp. el Lirio cardeno, lirio de-
cor de cielo. *et deus celi.*

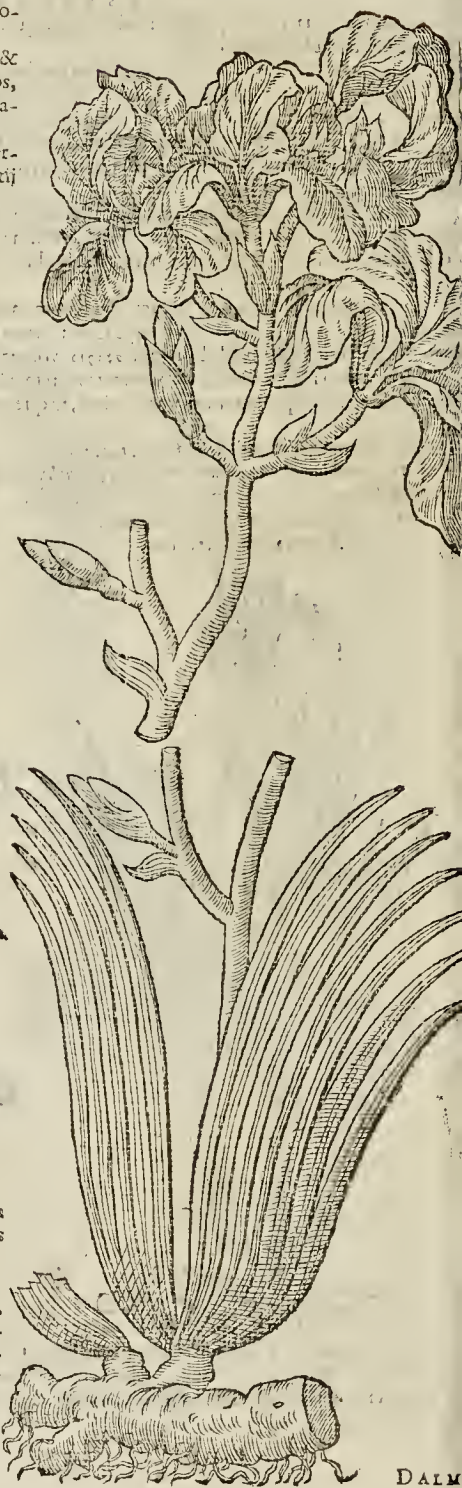

IRIDIS vulgaris varietas.

Flore caeruleo obsoleto, cinereæque, alioqui nec ita
ab similibus omni sui parte, sed maior in vireis nostris
occurrit.

IRIS Dalmatica maior.

Aspectu hilaris pteuenuit foliorum exortus,
lateratim traiectus, & radiatim alas pauonis expli-
catus imitatus: floribus pluribus ex vno caule mul-
tis concauo alis, luculentæ magnitudinis, violaceis
nitentibus senis foliis, alternatim etiam repandis.
Vitera Belgica hanc in delitiis habent munere cla-
rissimi medici Pancij Ducis Ferratiensis. Semen pro-
fert in siliquis angulosis.

IRIS Dalmatica minor.

Bifloræ Iridi facie, omnique sui parte per similes, sed tota minor, & flores dilutiores aliquanto. Alfonso Pancij medici Ferrariensis doctissimi munere missa & Belgij inquilina facta.

IRIS biflora Lusitanica.
An astragaloides Aetij?

Perpusilla IRIDIS latifolia.
Aduersf. pag. 32.

IRIS biflora Lusitanica.

Nostro Belgio, Hispanico delata solo, etiam inquilina facta est; vere & autumno florem odoratum violaceum singulis caulibus cubitalibus & sesquicubitalibus singulum aut alternum villoso candore fimbriatum proferens: densa breuique radice, frangenti que contumace; facie & foliis Dalmaticæ similis, sed magis sparsis. Flos vt plurimum singularis, vbi tantum reperitur.

IRIS Lusitanica verna.

Aliud inuenitur genus, Dalmaticæ Iridi maiori cum foliis, tum caule, & ternis quaternisque floribus simile, sed colore omnino violaceis seu purpura saturioribus: cuiusmodi me vidisse iuvat hoc vere in amœnissimis viridariis illusterrimi D. Ioannis vander Delf, & Mariæ Schetz.

Perpusille IRIDIS latifolia varietates.

Chamæritis, ex quo eam è MonsPELLIENSIS agro in Belgium & Angliam transmisi, frigido humenti que, solo excepta, non secus ac innumere calidatum regionum peregrinæ stirpes, soli & cæli temperie, varias subit mutationes. Caulis illi quippe dodrantalis, nonnquam pedalis; flores albi aut lutci, aut violacei; alibi caule vidui, dilute rubentes, violacei, striati, & ex luteo pallentes, obseruantur.

Irides Austriacas humiles speciosis rubris floribus, & violaceis odoratis, clarissimo viro D. Brancioni Vienna misit elapso anno C. Clusius vnà cum Chamæride purpureo odorato flore.

IRIS Perpusilla sylvestris angustifolia.

Altetum Iridis genus iamdiu descripserunt, & vocarunt Chamæiridē herbarij nostri, foliis gramineis, rigidis, spithameis & pedalis, pusilli gladioli similibus, floribus expansis, cæruleo-violaceis, aliquādo, purpurouiolaceis, nouē foliolis constatis, caulis palmaris & dodrantalis. radix gracilis, minimo digito duplo minor, acris, gustu Xyridis: in Germania & Belgio frequentior prouentus.

IRIDIS angustifolia sylvestris varietates.

Belgarum sedulitate in nostris hortis culta videntur angustifolia & latiore folio sesquicubitali Irides. Sed vtrique flores terni & quaterni iuxta cauliculi cubitalis ramulos, cæteroque cum superiore haud absimiles. Eas virentes primū videnti copiam fecit in suo viridario peritissimus Alardus Ruerius doctor Medicus Insulanus: postea Ioannes Doune, alias bogetsang: alique non pauci.

IRIS Lutea variegata.

Adducenda & huc sanè quàm rara Iridis species. Flores sunt lutei Chamæiridis MonsPELLIACÆ, tribus repandis foliis peregrina elegantia striatis, obscure violaceis. in Belgij horis prouenit munere doctissimi Clusij.

IRIS Chalcedonica maxima, variata.

Vidisse & meminisse iuvat superioribus diebus Iridis florem Bruxellis delatū luculentæ magnitudinis, maculis fortuitis, transuersis & obliquis, giluis, cinereis & puniceis variatum, foliis tantillum gladij ritu vndantibus. Cætera cuncta Iridi vulgatæ aut Dalmaticæ similia. Hanc debemus C. Domina Dindeuelde, quæ hunc luculentum florē alebat studiosè in horto D. Tifnac.

IRIDIS varietates quamplurima.

Iridis complures adhaec varietates habemus, munere clar. heroinæ Catharinæ de Brimeu vxoris D. Conradi Schetz, Colonia, Lugduno, & ex Hispania delatas, sed mihi necdum floruerunt.

DIOSCOR. Radix dum iuuatur sternutamenta^a mouet. Vis omnibus excausatoria, extenuans, contra tussim efficax; humorum qui agrè reuiciuntur, crassitiam digerunt vel attenuant; bilem, crassamq;^b pituitam ex hydromelite drachmis septem epota purgant. Somnū conciliant; lacrymas ciunt; torminibus medentur. Eadem pot. ex aceto serpentium^c ichibus auxiliantur, lienosis conuulsis, perfrictionibus, horroribus, & quibus genitura^d effluit. Menses ex vino pota pellunt. Decoctum earum seminarum foribus vtiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxandaq; in eis venarum spiracula ischiadicis^e infunditur. Fistulas ac sinus carne explet^f. Radices ex melle glandis^g modo subdite partus extrahunt; quineriam colica^h & illita strumas veteresq; duritias emolliunt^h. Siccæ quoque vlcera replent, & cum melle purgant. Nudata ossa carne operiunt. Doloribus capitis cum aceto & rosaceo magna cum vilitate illinuntur. Admota cum albo veratro, & duabus mellis partibus, lenigines & vitia cutis in facie à sole contracta emaculat. Pessus malagmaticus & acopiū inferuntur. In vniuersum, magni ad omnia vsus.

^a Et caput purgat Plin. ^b crassa & choleras. ^c & araneorum; scorpionum, in pane vel aqua, addit Plin. ^d genituras absumit, Plin. ^e & lumbis cum resina illinitur Plinio. ^f sarcotica est.

^g Glandis modo, scitè collyrij modo vertunt. ^h Succo duritias omnes emollit. Plin.

ⁱ capitis præcipuè suppuraciones veteres. Aegineta eadem asserit.

Addit Plin. Infantibus eam circummoristi salutare est. Dentientibus præcipua est, tinea tumue vitio laborantibus instillari. Contra canum morsus ex oleo imponitur, & contra perfrictiones; sic & neruorum doloribus. Dolori capitis cum coconis malis aut struthis illinitur. Crapulas quoque & orthopneas discutit. Vomitiones cit duobus obolis sumpta. Ossa fracta extrahit imposita cum melle. Ad paronychias farina eius vtuntur. Halitus oris commanducata abolet, alarumque vitia. Sedes rimas & condylomata, omniaque in corpore excrecentia sanat.

MESVE. Radix est calida sicca ordine tertio, acris: terget, coquit, resoluit, lenit, aperit obstructa, sedat dolores, pituita crassam, & mista illi bilem purgat, ac præter hæc aquas serofas, idq; clementer. Materiam crassam, lentam, hærentem in thorace, ac pulmone, coquit, tenuat, ac promptè educit, visceraq; omnia expurgat. Hepatis quoque ac lienis, & vicinarū partium tollit obstructiones: affectus ab ea excitatos, hydropem, dolorem, tumorem, duritiem, & similes sanat, aut lenit. Omnes quoque tumores etiam duos, & strumas digerit; præsertim neruorum & iuncturarum: maximè cum betæ vel beaslicæ succo, vel vino, & melle; & oleo chamæmelino. Cephalalgiam veterem sanat: præsertim cataplasmate imposita, & succo eius in nares attracto. Hic enim sternutamentum mouet, & per nares detrahit vni maximam excrementorum in partes alias, per meatus occultos alioqui defluxurorum. Succus autem ex ea vt abstrinthio extrahitur. Cum sapa autem tussim veterem ab humore crasso, lento factam, multum iuuat, & ab eodem spirandi difficultatem. Vterum prætereà expurgat. Pessus quoque supposita vel emplastro admota, vteri dolores sedat, menses euocat, abortum facit. Vlcerata antiqua, fordida, putrida putgat, terget, carne proba implet, quale etiam ossa nuda vestit. Ischiadi salubriter aut clystere iniicitur, aut emplastro imponitur. Os si collinitur aceto cui incocta fuerit, dentium dolorem sanat, & rheumatismum sistit: supposita item hæmorrhoidas aperit. Inuitam seminis vacuationem sumpta cohibet. Succus eius cum farina fabarum & cinerum illitus, faciem expurgat, eiusque maculas detergit. Oleum denique irinum neruos & iuncturas firmat, spasmus ex repletionem, cephalalgiam, dolorem hepatis, splenis, renum, vteri, iuncturarum, thoracis & podagræ, pleuritidem, petipneumoniam oblitum iuuat, catarrhum coquit, somnū conciliat temporibus inunctum: aurium dolorem instillatum auti, narium graueolentiam ipsis iniectionum corrigit. Fit autem ex floribus iridis, & radicum dimidio, vt rosatum oleum & violatum. Ne ventriculum lædat, sumatur ex mulsâ & pauca spica, vel cum sero lactis melle, mastiche: ad affectus autem thoracis & pulmonis, cum sapa, vt dixi, propinatut.

Vis omnibus excausatoria omnes vi calfaciendi pollere ait; quod Aegineta sine aliqua gradus limitatione docet; ait enim abundè calefacere, abstergere & concoquere siue maturate. Intellexit fortè ad secundum gradum, vt coniectura fert, quia sarcoticis annumeratur, quæ talia esse solent, & ultra secundum gradum calfacere & siccare non debent; ne materiam genendam carnis aptam & necessariam absumant; nisi superflua caro adsit. Alij ad secundum completum vel initium tertij excessus; minimè quartum, quod tamen doctissimus Dod. credidit, recens potissimum; cuius purgandi facultas in calore minimè consistit; sed succo abstergente, attenuante, nitroso, crudo, flatulento, ventriculo & visceribus molesto, nisi probè castigato.

Extenuans Dioscorides addidit facultates secundas & tertias. Est enim medicamentum non solum calidum; sed etiam tenuium partium, quemadmodum succus limonum, oxalidis, berberis, agrestæ siue omphacij, reliquorumque acidorum, quæ extenuant crassos & lentos humores citra calfactionem.

Contra tussim efficax Cùm tussis à diuersis causis fiat, in qua tussis efficax, distinguere operæ præcipuum

E 2 est:

Calfacit 2.
& exsiccat 3.
Fuch.
Calida & sicca ordine 2.
Aucennæ
sarcotica.

Tussis.
Sternuta-
mentum
Nausca.

est: Nam tussim ex collectionibus & tumoribus sub septo transverso minimè curare manifestum, quæ à septi compressione fit, non secus ac illa quæ ab hepatis inflammatione deprehenditur. Tussis enim ab acris humoribus irritatio est in membris & organis respirationi seruientibus facta, vt expellat infesta excrementa; sicut sternutamentum, capitis; & nausea, ventriculi.

Neque conuenit in defluxione pulmonum vel arteriæ à tenui materia, cùm sit attenuans medicamentum; densare enim opus est: si calida materia; frigidis condensationibus, papauere, opio, vel lentis; spillis, Gummi Arabico, tragacantho. si frigida, tenuis, Iuuius, Sebesten, & aliis moderatè calidis, Penidiis, semine lini, fernigræci, radice altheæ, maluæ & similibus: aut medicamentis compositis syrupis Ziziphorum & de Hyslopo, qui conspissantia lenta recipiunt. Tussis à sanie exudante ab inflammatis pulmonibus, costis, trachea arteria vel eius ramis; quæ si tenuis, incrassanda; si crassa, extenuanda, vt in empieumate. Quæ duntaxat à refrigeratis pulmonibus fit; solo habitu retento, qui calfacit, curabitur, si leuis sit. A lentis crassisque, vel diuturniore mora densatis, pulmonibusq; infarctis educendis Iris efficacissima. Minus conuenit tussis post materiæ educationem, ob facultatem irritatam expultricem, cui narcotica ad sensum minuendum vel leniendum; potiora sunt.

Humorum qui agrè eiciuntur attenuant.] Cur ad tussim & in qua tussis valeat, Diosc. indicat: quæ difficilè è thorace exeruntur, attenuat, quibus extenuatis facilè reiciuntur. Fortè aliquid vltius significare voluit his verbis, *qui agrè eiciuntur*, siue è thorace, ventre, renibus educenda sint excrementa. Extenuant & incidunt Irides omnes, vi calfactoria & partium tenuitate: quare paulo post subdit, *menses, vrinas, sacculus hepatis & splenis.*

Crassa & choleras purgat.] Crassa extenuanda ad supradicta referuntur, vel ad ea quæ reiciuntur; duo significare volens; humores purgare & eosdem purgare in maiore quantitate. Iris enim cholagogum medicamentum est, quæ cum hydromelite bilem crassam vel pituitam extergendo & attenuando, euacuat. Hydromel enim medicamentis purgantibus additur, vt educationem faciliore reddat: eadem qua ratione Aloes bilem purgantibus, extenuantibus & incidentibus commixtis in Hierapicra Galpituitam crassam euacuat.

Epota] quasi dicat, non imposita: quod de recenti intelligendum; sicca enim non purgat.

Drachmis septem epota.] Drachmis septem legendum, quia crassa, euulsu difficilia. Plinio lib. 21. cap. 20. aluum soluit drachmis duabus cum melle; tussim, tormina, inflationes pota, lienes ex aceto, contra serpentes & araneorum morsus ex posca valet; contra scorpiones duarum drachmarum pondere in pane. Cholicum medicamentum docent Plinij verba, qui aluum duabus drachmis purgare dicit, & drachmas duas sufficere ad scorpiones. Sed aduersus venena oportet maiorem quantitatem exhibere, vt vis medicamenti venenum superet.

Mesueo laxat aquam citrinam, humiditates viscosas & melancholiam: aperit oppilationes; verum mæstitiam infert; sed quando miscetur aliis medicinis oppilationes referantibus, iecur & viscera roborantibus noxa minuitur. Aqua & melle cocto castigatur. Dosis in decoctis ab aureis duobus, ad tres vel quatuor; & sicca contusa à ʒ. j. ad ʒ. ij. ex melle cocto.

Nostri practici hodie succi recentis hydropicis propinatur ab ʒ. j. ad ʒ. ij. cum tantillo cinnamomo, asaro, nardo, caryophyllis aut Syrupo è cichorio Nicol. Igne excocti succi aut densati à drachmis duabus & semisse ad ʒ. iij. & quatuor, recens tamen crudus potentius agit.

Somnum conciliat.] odore suauis caput replet, & cerebri ventriculos vapidis fumis imbuat, non secus ac vini, ciborum repletio; labor & alia multa non siccitate & calore, quæ potius vigilias inducunt. Neque in morbis acutis, aut calidis & siccis corporibus, sed in humidis, vel dissoluendo humiditatem, vel capiti vapores offundendo; vt crocus, myrrha, anethum, ocyum & huiusmodi nonnulla; quorum maximus est vsus. in quibus valde humida & narcotica stupefactoria dare non licet, vt in pleuricide, peripneumonia & aliis affectibus in quibus expectorandum. Syrupus è papauere albo vel nigro, spiritum & omnem pectoris excretionem compefcit: quare eo parcendum, vel illi Iris addenda, quæ & somnum conciliabit, & humorum cum incrassationem impedit, tum expulsionem & excretionem inuabit. Num intro sumi vel imponi debeat, nihil Diosc. Dicemus & intro assumptam vel temporibus impositam, vt vult Mesueus, prodesse.

Lachrymas ciunt.] Lachrymas ciunt quæ cerebrum comprimunt, vel actimonia ferunt, vel dolore afficiunt. Iris quia acris, lachrymas cit, vt cepe & acria collyria dolorifica; & risus, comprimendo oculos; & splendor nimius, violentiâ quadam.

Horroribus, conuulsis, ex aceto pota.] Acetum (nisi aqua dilutum,) neruis noxiis, acre & molestum; ideo aptius conuenite videtur cum oxycrato siue posca perfrictionibus refrigerationibusque & horribus in quibus nerui afficiuntur; quia Plinius contra serpentium & araneorum morsus ex posca valere scribit, & ex aceto ad henosos, quibus acetum optimè conuenit; cuius beneficio ad partes remotas peruenit; & crassum succum extenuando lienem minuit.

Quibus genitura effluit] quia genituram absorbit exsiccando; gonorrhœæ, siue resolutioni vasorum spermaticorum etiam medendo; nam refrigeratis & conuulsis conuenit.

Menses ex vino.] Si menses ob venarum uteri obstructionem à lentis & viscidis humoribus sanguini crassiori permixtis, supprimantur.

Ichiadici infunditur] clystere infunditur, quia intestina per peritonium cum parte affecta consentum habent. Iberis, Cardamine, Nasturtium & eiusmodi, consimili modo infunduntur, quia calfaciunt, attenuant & digerunt materiam frigidam impactam, à qua fieri solet Ichias.

XYSIS, Zupis. Aduers. pag. 32.

Zingiberis siliqua
cum granis suis.

ZINGIBERIS. Aduers. pag. 33.

In Belgio, ob soli & cæli humidum superfluum, in folia abit, marcescit, flaccescit, tandemque emoritur Zingiberis radix: capropter ceparum & bulborum quorundam ritu effodienda, & uti vitis pampinis spoliata, emissariis aliquot stolonibus propaginibusve effractis transferenda videtur. Semen aromaticum subalstringens gustu, Zingiberis colore album, cardamomo maiori ferè par, sed oblongius, minusque feruidum, in triquetra item siliqua, rugosa, duriuscula, villis quibusdam & cirris obducta, chamæiridis pusillæ siliquæ non dispari. De eadem Aduersariorum pag. 445. in Cardamomi historia.

Dioscor. Zingiberis cibo conueniens est; & cum condimento assumitur. Excalfactoriæ vim & excoquentem habet, aluum leniter emollit, stomacho utilis est: efficax aduersus ea que oculis caliginem offundunt. In acidota addi solet. In summa, piperis viribus respondet.

Aginetæ Zingiberis radix potenter quidem excalfacit, neque primo tamen statim occurrit, inuicta cuiuspiam humiditatis, & crassioris essentia (quàm piper, Gal.) Gal. eadem.

Gal. Humiditatis inuictæ] illaboratam humiditatem & crassam, quemadmodum Piper longum, in se reuincere videtur; quare diutius perseuerat quæ proficiscitur à Zingibere aut pipere longo caliditas, quàm quæ ab albo aut nigro. Porrò vbi totum

E 3 corpus

corpus calfacere celerrimè consilium est, ea tunc exhibenda sunt quæ & celerrimè à caloris nostri contactu incalescant, & promptissimè vnde quaque ferantur. Verùm vbi partem quamuis refrigeratam calfacere studemus, contrà agendum: nimirum quæ tardè calefcentia plurimo tempore perdurent, ea præbendo.

Stomachicum, cephalicum, hepaticum, & veneris incentiuum, potissimum recens vel conditum, calidum & humidum adhuc est medicamentum; exsiccatum verò, calfaciens & desiccans ordine tertio. Obstructiones hepatis à crassa pituita incidendo, digerendo, calfaciendo, siccando referat, Intestinorum, ventriculi, & pulmonum fatctus abstergit & dissipat. superuacuo humore absumpto, cerebrum & memoriam roborando iuuat. aciei caliginosæ oculorum medetur.

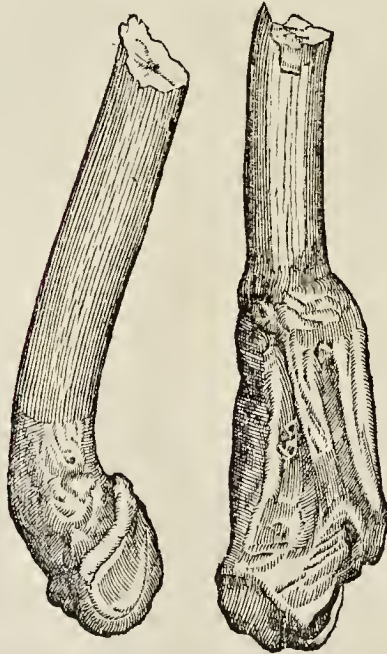
CYRCYMA officinarum, *Cyperus Indicus* Diosc. *Aduersf.* pag. 33. & 34.

DIOSCOR. *Manducatum croci vim reddit, gustu amaro sentitur, & illium præsentem psilothi vim exhibet.*

COSTVS omnis. *Aduersf.* pag. 34.

DIOSCOR. *Vt ei excalfactoria, vrinam ciet: mensis pellit: vitis qua vuluam malè habent, tam impostu quàm sotu & suffitu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextantem bibere prodest: item aduersus pectoris dolores, conuulsa, inflationesque, ex vino & absynthio. venerem ex mulso stimulat, * latas ventris tinea ex aqua pellit † hor-*

COSTVS cum caulis ferulacei frustulo radice pulla, num Diosc. *Indicus Costus*
Costus Indicus Clusij.

roribus ex oleo, ante febrium accessiones, & neruorum resolutionibus oblitur. vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illius, emendat. Additur in antidota & malagmat. Sunt qui admittit helenij comageni praduris radicibus adulterent: quod deprehensu facile est, siquidem neque gustu feruet helenium, neque validum odorem vibrat, vt caput tenere possit.

Æginetæ, pauculæ quidem amaritudinis, plurimæ verò actimonie & calidæ qualitatis particeps.

Gal. * *Horroribus* } ob acrem plurimam & calidam quã in se qualitatè simul & facultatè obtinet, adeo vt exulceret: sic etiam in ischiadicis atque in summa in quibus excalfacere partem quamuis aut ex alto in superficiem extrahere aliquem humorem est opus, ad costum confugitur, idèd vrinæ & mensis prouocat: ad rupta, conuulsa & laterum dolores conuenit.

COSTVS facie radicis Centaurij maioris.

Iam decem & quinque annis elapsis Venetiæ adferri cepit Costus ille nigrior, facie & concretione radicis Centaurij maioris vel Gentianæ, grauis, odoris eximia Iridis suavitate, mixta tamen cum tantilla hirci grauolentia. Cuius exterior cortex pullus; deorsus verò ex cinereo flauescit. Num sit vt ferula niger Dioscoridis Indicus Costus, penes doctiores iudicium esto. Antidotis minimè excludendus; & si gustu peramatus, & ingratus.

ZERYMBET Serapionis & ZEDVARIA, eiusdem radicis partes. *Aduersf.* pag. 35.

SERAP. Excalfacit Zeduarum & siccatur ordine secundo flatus discutit, & propria quadã facultate impinguat. Post assumptam graue animæ vitis, quod allium, capra, vel vinum excitauit, abigit. Venenosorum animalium moribus opitulatur, alui fluxiones sistit, vteri abscessus resoluit, vomitiones reprimat. & coli cruciatus tollit, itemque ventriculi. alui tinea quascunque erocat, & in antidotis additur.

Restituo *Aduersf.* pag. 35. lin. 25. & vtraque vt nominis, sic eiusdem radicis partes merito dixerim nec secus inuicem differre, quàm *Cyperus rotundus* vel longus à suis coherentibus radicibus anfractibus

ZERYMBET Serapionis & Zeduaria eiusdem radices partes.

Ei bus spectantur; cuiusmodi videndi & habendi copia fuit Antuerpiæ in Myropolio simplicium distillimò Francisci Pennini. Eo quæ Serapio, &c.

Item pag. 36. lege, & huius partem Zerumbet.

Et paulò post, veriores esse cum sibi mutuo coheræant. Et demè, per omnia similiores; vt Castani bulbi cum cæteris ænantis; exemplis quæ aliis superius ostensum fuit.

ZERYMBET Serapionis.
Belg. Block Zeduar.

CYPERS.

CYPERS. Aduers. pag. 37.
Hist. Iunca cheyrota, Iunca auellanada.

Iuncus { quadratus } Celsi.
 { angulosus }
 { & triangularis } Plinij.

DIOSCOR. Calida vis inest; venarum spiracula laxat, urinam citè ad calculos aquamque subter cutem vtilissimè bibitur. Aduersus Scorpionum ictus remedio est. Perfrictionibus vulua & praefusionibus soti prodest. Pellit menses. Contra vlcera oris, etiam si depascant, vorentq; sari- Paulus eadè.
na eius efficax. Malignatis calfacientibus, & vnguentorum spissamentis bene adici solet.

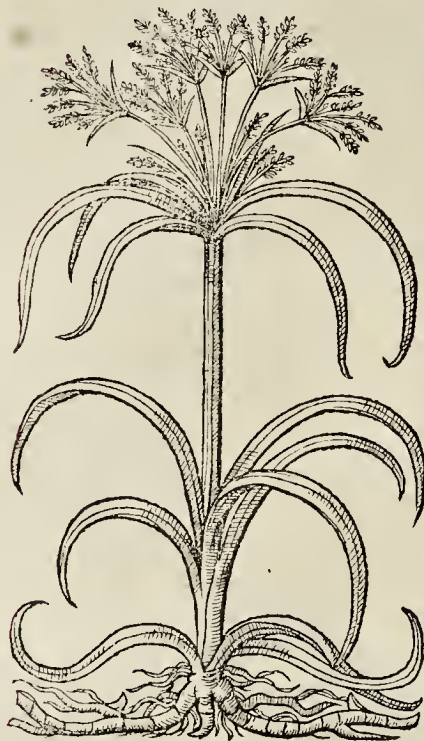
Ægin. Calidus pariter & siccus temperamento est, absque erosionè: qua de re vlceribus quæ præ nimia humiditate agrè coalescunt, cicatricem mirabiliter inducit.

Pellit menses. Gal. quia calfacit & siccatur sine mordacitate, & quiddam astringens habet.

Ægin. Inest præterea Cypero quædam secandi facultas, qua lapillos atterit, & lotia menselque prolicet. Farinam dicit, quia Cyperus rotundus in farinaceum puluerem facile abit.

CYPERS

Cyperus longus odoratior.
Belgijs & Anglijs Wilben Salegaen & Salinga.
Hisp. Iuncia olorosa.

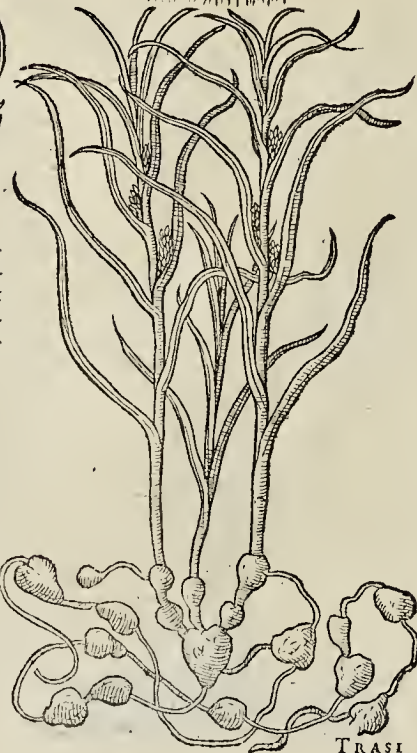

Cyperus aquaticus septentrionalis.

Scrobibus item & riuis ad Scaldæ amœnissi-
ma fluenta pone nouam Antuerpiam urbem, iis-
dem folijs & iubata pannicula prouenit. Radix
nonnullas, sed paucas, teretes, oliuares, oblongio-
res, instar filipendulæ emitteus glandulas, gustu a-
stringentes, nulla odoris gratia.

Cyperus rotundus litoreus inodorus.

In Angliæ borealis & Belgij fluminū litoreis, le-
neffluentorum quæ riuulorum, & maris alluuioni-
bus, Cyperi genus non inelegans, radicum lon-
gè lateque sparsa sobole, multis & bicubitali-
bus implexarum filamentis, Cypero rotundo pa-
rium, oritur. Folia angulosa, caulis cubitalis, & ses-
quicubitalis, nitidus, triquetrus, in quo racemosa
iuba, congesta. Gustu substringit radix frigida &
sicca: odoris & saporis expers.

TRASI cum
flore.

SPARGA-
NIUM al-
bum.

TRASI Verosensum siue esculenti Cyperi. Aduers. pag. 37.

Dulcicinum Guilandini.

Cyperus dulcis Theoph. Dod.

Ital. Trasi dolce, & dolzolini.

Humenti Belgico solo complures capillares radices edit.

Venerem stimulant, abstergunt moderatè humectando, eoq̄ue expectorationem iuuant.

PAPYRVS. Aduers. pag. 38. 39. 40.

DIOSCOR. Papyrus qua charta sunt, nullis non cognita, praecipua in medicina vilitatis ad laxandas fistulas, madefacta lino inuoluitur, vsque dum inaruerit. constricta enim atque immissa in hiatus, humore completur, & intumescendo fistulas aperit. Habet nescio quid alimenti radix. Itaque Aegyptij eam mandunt, succum tantum deuorantes: & mansum expuunt. ipsis radicibus pro ligno vtuntur. Cremate papyri cinis depascentia vlceri cum omnium partium, tum oris maximè, cohibet. Verum melius id combusta charta praestat.

Eadem Gal. Macerata aut vsa vtilis efficitur: Igitur oxycrato, vinòue macetata, recentia vulnera glutinat; maximè in circulum circumposita. Verum hic quidem est, ceu materia quæ medicamina fantia accipiat. At vbi vsa fuerit, medicamen est *exiccatorium velut & chartæ combustæ cinis, nisi quatenus inferior est quam papyri.

*A Eginaera eadem.

TYPHA, Tŷen. Aduers. pag. 40.

Bel. Iischdoden & doulen, quia lanugo eius in aures incidens, surdos efficit. Ger. Marenholben, Moßholben. Hispan. Behordo, seu Tunco Amacodrado.

IVNCVS odoratus. Σχῆν & ἀρσάνης.

Schœnanthum. Aduers. pag. 42.

Ger. Camditcheriu. Officinæ, Belgij, & Itali Schœnanthum. Ang. Squinanthum. Gal. pasture de Chameau.

Lege pa. 41.
li. 2. Generis. 1.
Vilona p̄no.

DIOSC. Typha flos suillis adipe eloto exceptus ambustis medetur.

Exiccac moderatè & abstergit. Sanguinis fluores imposita sistit.

IVNCVS

IUNCVS odoratus.

Diosc. Igneæ mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum, radicisq; est vsus. Vim vrinæ ciuendæ habet, menses pellit, discutit inflationes, *caput aggrauat, modicè astringit, comminuit, excoquit, ac venarum spiracula laxat. Flos eius in potu vtilis sanguinem reuincitibus. doloribus stomachi, pulmonis, iocinoris, & renum, miscetur antidotis. Radix astringentior est, ideo fastidius stomachi, hydropticis, conuulsis, 3. vna, cum pari pondere pipereis, per dies aliquot datur. Decoctum vultus inflammationibus, ad desidentium fotus, vtile est.

*Quia modicè calfacit & adstringit Galeno, cum partium tenuitate. Flores hodie asportantur euanidi, idè calamulis vti præstat.

Marinus gramineus IUNCVS. Aduers. pag. 42.
Pseudoschananthum.

IUNCVS leuis vulgatus, 201. G. Aduers. pa. 43. & 44.
Germ. Binzen Behmelen. Belgis Biesen. Anglis
Ausches. Gal. Ionc. Hisp. Iunco. Ital. Giunco.

Huius Schcenanthi speciosos flores papposos Iunci odorati quadam tenus, dense congestos, in vulpina caudam quincunciatam & sex uncias longam, sericeo argenteoq; nitore, alopecuri ritu fastigiatos collegit Franciscus Penninus, Surrpium & Pharmaceutices peritissimus, in lit ore mediterraneo Monspellensis agri pone Aquas- marianas siue Aquas- mortuas, vernaculè Aiguesmortes, via qua itur Pelscare.

NARDVS, Νάρδος & Νάρδου ῥίζη. Aduers. pag. 43.

Gallus & officinis Spica Nardi Germ. & Anglis, Dyicken arde. Hisp. Azumbar au.
Espigehil. Ital. Spigo & Spigo Nardi. Nardus Gangtis Anguil.

Dioscor. Vim habent excafactoriam, & exiccantem: vrinam mouent, aluum potu sistunt, vultus profusua sanientq; apposita supprimunt. Nausea ex aqua frigida aucliantur, & stomachi rosionibus, inflationi, iocinori, re- gio morbo, † renum vitiis. * Aqua autem incolla fotu admissunt, vultus inflammationibus medentur: ad glabras ocu- lorum genas valent, si qualem eas ad densorem pilum reducant, per fusis humore corporibus insparguntur. Miscetur antidotis, & in scissis nouo non picato ad ocularia medicamenta reconduntur, trita in farinam, & cum vino in pastil- los coacta.

† * GAL. Quia Nardi spica exal facit excessu primo, desiccatur secundo iam completo. Composita est ex astringenti sufficienter substantia & acri, calida non multa, & quadam leuiter amara. In ventre ac intestinalis consistentes defluxiones desiccatur, ad hæc & eas quæ in capite & thorace.

IUNCVS leuis vulgariu.

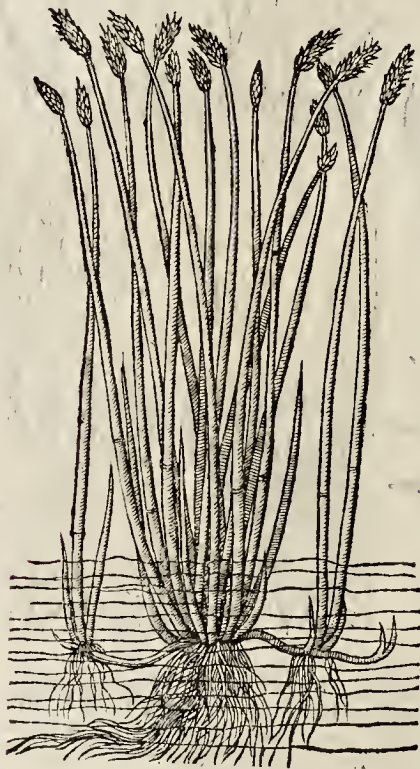
DIOSCOR. Vriusque Iunci semen tostum, ex diluto vino potum, sistit aluum † & rubra saninarum profusiva. vrinam cui: capitiq, dolores facit. Quæ proxima sunt radici folia tenera, conuenienter illinuntur, aduersus phalangiorum morsus. Aethiopiis Iunci semine somnus allucitur, sed modus in potione seruandus est, ne sopor fiat.

† GAL. Quod composita sit earum temperies ex terrea videlicet essentia leuiter frigida & aquæ, leuiter calida vt & inferna desiccare possint, & sensum frigidus ad caput vapores mittere, quibus somnolentos efficiant.

Leg. esychia
In Iuco ma-
ritimo pag.
44. leg. Peras
paguli li. 5. &
li. 11. Neuro-
plastora que
tocijs.

IUNCVS aquaticus minor capitulis equiseti,
Reddendus proximè Iuncum aquaticum maximum.

IUNCVS Cyperoides floridus paludosus. pag. 44.
Gladiolus palustris Cordi, & aquaticus Dod.

Huic alter congener, sed multò minor, lacustribus & lenè fluentibus aquis Austroyel paguli in agro Antuerpiano, in maximo prouentu oritur, radice innumeris implexa fibris & culmis nudis, leui vulgato iunco paribus, sed racemosis capitulis Hippuridis aut Asparagi ritu fastigiatis, & ad unum singulis geniculis donatis.

IUNCVS bombycinus. Aduers. pag. 44.

Tomentum & limum præense Cordi. Germ. Wissen Wollen.

Confert ex vino coctum torminibus ventris Cordo.

SPARTVM alterum C. Clusij. Hisp. Albardin.

SPARTVM Plin. Clus. Prouincialibus Elpha
Hispanica. Hisp. Sparto.

Posteritati exactissimè Spartum patefecit C. Clusius, cuiusmodi Bruxellis me vidisse memini in horto Stirpium amœnissimo & ditissimo egregij & doctissimi viri D. Ioannis Boisot, cubitalibus compressis, iuncis, acrourentibus foliis, quæ successu temporis contrahuntur, rotundumq; iuncum texturæ aptum referunt. Stipulæ sesquicubitales, & lanosi comosique flores arundinis ritu. Semen scabrum & acerosum. Pluribus Valentini agri & Bæticæ locis oritur prope Carthaginem nouam.

SPARTVM alterum Plin. C. Clusio.
Hisp. Albardin.

Est & aliud quoddam Sparti genus non admodum dispar, quod etiam debetur C. Clusio exoticarum Stirpium peritissimo, qui scriptis hæc exactissimè significauit. Molliore, tenuioreq; est iunco quàm primum; panniculam fert breuem Martio, & peticarpio quodam siue membraneo folliculo, vti Narcissi, cepæ & similibus ferè flores, inclusam. Nascitur Muricano regno humidioribus locis. Sportularum texturæ minus aptum, sed ad lineos saccos, quos lectis substernant, implendos accommodum.

SPARTVM nostræ, Spartum 3^m. Clusij.
Maris occidentui Angliæ, Hiberniam versus, sabu-
lectis

leris feminei sa hæc tanta feracitate luxuriat, vt rigidis mucronatis foliis, iter illac facientiū cruribus fe-
pissimè cruenta vulnera inferat. Radice iuncea arenæ cumulis depacta. folia rigida, sesquipedalia
& duorum pedum, in mucronem durum fastigiata, Schœnanthi siue iunci marini. In caule bicubitali
flos lanosus & acerosum semen arundinis vallatoræ, cui parcit omne pecus, & veterina.

ASPHODE-
LVM minorē
album, vide
sup inter
Phalangij
differentias.

ASPHODELVS maior albus. Aduers. pag. 45.
ασφιδελ. Hist. Gamones & Gamontes.

ASPHODELVS luteus minor. Aduers. pag. 45.
Iphyon Theoph. Anguil & Eri-zambac
Arabum quorundam.

In caule de-
siderantur
folia.

ASPHODELVS maior.

eadem Ac-
tius ex vino
pota.

Dioscor. Radices subiacent oblongæ, rotundæ, glandibus similes, gustu acres: quæ ex asfacium. Urinas & menses epotæ. cū in lateris doloribus, ruptis, conuulsis, & tussibus, drachma pondere potæ ex vino, medentur. Ea verò vomitiones aliu. ut, in licti tali magnitudine comminudicata. a serpente demorsis datur aptissima, verum triū drachmarum ponere: foliis, floribus & radice ex vino, morsus illinire oportet. item vlcera sordida a depescentia, manū. n. tem. quoque & testium inflammationes, tubercula, surunculosq; decoctis in f. se vini bulbis. recentibus inflammationibus ex polenta auxiliatur. Rallicis succus adiecto veteri vino dulci, myrrha & croco decoquitur, siq; perquam vtile oculis mellicamentum. ad purulentes aureis per se cum thure, melli, viuo & myrrha triū, prodest. in contrariam autem infusus, dentium dolorem mitigat. Cuius * è radice illius, alopecias ad pilum reducit. Oleum in excoriatas radicebus igni decoctum, illis exulceratis perniombus & amblysi igni, conducit. surditatis, infillat in aurem, auxiliatur. Candidam ritiginem, luteo ante, perfrictam in sole, illis radice emendat. Semen floresq; in vino poti, scolopendræ & scorpionum venenis mirum in modum resistunt. dum purgant.

* GAL. Quia calidior & exsiccanti or subuliorque, ac digerere potentior efficitur.

GAL. Radix utilis est sicut Ari & Dracontij, nempe exurgentis & discutientis facultatis.

APVL. Ad dolorem tibiariū vel pedum. radicū succo & oleo amygdalino vnges quod dolet, mirificè sanabitur: etiam si tumores fuerint, ipsam tusam & subactam impones.

Herbæ asphodeli radicem decoque, & ex aqua mulla potui dato, hepatis dolorem mirificè tollet.

ASPHODELI

LIRIOSPH
DELVS lute-
us Liliiflorus.
Aduerf. pag.
45.
Lilium non,
bulbosum
Dod.

ODE-
vacin-
forté
luerf.

ORNITHO-
GALVM spi-
cari Monf-
pellienfium
flore lacteo.

LIRIO-

LIRIOSPHODELVS phœnicus.

Varietas.

Huic ex miniato flauente flores rutilant, foliis porri, asphodelo albo vel LIRIOSPHODELIO vegetioribus, latioribusque, sed tenuis supernè. Caulis item rotundus, durior; binos ternosque cubitos interdum superans, cuius summo liliaci item flores striti, liliium puniceum minus, æquantes. Radix tuberosa, teres, Asphodeli lutei minoris.

Ephemerū
& Hemero-
calis.

Sunt qui Ephemerum & Hemerocalidem dixerunt à conditione fugacis floris, quem parum diu & aliquot horas duntaxat seruat.

ASPHODELI Galeni cretici & ORNITHO-
GALI maioris Monspel. discrimen.

Galeni Asphodelo flos intus foris que ex albo flauescit, neque candore lacteo, vt Ornithogali flos renidet; neque auersa parte herbidus. Radix verò minor, oblongior Ornithogali spicati.

ORNITHOGALVM spicatum minus.

Huius alteram speciem omni sup parte longè minorem Belgica vireta cultiora alunt, cuiusmodi Licet D. Joannis Dilhij & D. Mariae de Brimeu vxoris D. Conradi Schetz.

Theocriti & Poetarum HYACINTHVS Anglicus
flore Iridis, cuius eadem effigies Advers. pag. 47.
quam pictor non bene exornavit.

IRIS bulbosa Dod.

Ang. Fleur de luce & Gladiolus maior.

Hispanicus poetarum HYACINTHVS.
IRIS bulbosa angustifolia flore vario Clusij.
Hisp. Lirio Illyrico.

Hispanicus poetarum HYACINTHVS.

Nec ita diffidet ab Anglico quem natura dardania ex Hispaniæ Castalię collibus, vulgo Valle-Dolyt, nobis

bis largitur, foliis rigidis Asphodeli & Porri mediis, canulatis & aucta parte striatis: In caule singulari, sesquicubitali flos suavis odoris vt plurimum vnicus, plerumque geminus, & interdum ternus, alternatim fugax, Xyridis latior, tribus foliis repandis, albicanibus, medio luteis, supernis totidem caeruleis intercurrentibus lineis albis: semine Gladioli paulò maiore, & siliqua Poetarum Hyacinthi Anglici nostri exiliore. Hunc vnà cum plurimis rarioribus plantis non modò alit in horto Guilielmus Driefsch, perindustrius & peritissimus pharmacopœus Antuerpianus, munere Raphaëlis de Coxia Flandri apud Machlinienses eximij pictoris, sed etiam plerique elegantiae studiosi suos cultissimos hortos hoc ornant.

Variat hæc aut flore breuiore, aut saturiore aut dilutiore colore, breui item longioreq; radice.

HYACINTHVS Poetarum luteus.
Iris bulbosa luteo flore Clusij angustifolia.
Hisp. Reilla Bucy.

HYACINTHVS Poetarum luteus semine in
siliquis prægnans.

HYACINTHVS Poeticum luteus Lusitanicus.

Alium Belgio nostro inquilinū factū videas, à superiore duntaxat luteis floribus dilutis, nonnunquā saturatis, diuersum, & foliis exilioribus & pallidioribus; floribus latioribus, inodoris, & contractis Anglici Poetarum Hyacinthi modo. Collibus petrosi ad Tagum supra Olystiponem pingui solo spontè Varietas.
oriri aut hor est Clusius, qui eius bulbos inde ad amicos in Belgium misit.

Poetarum HYACINTHVS latifolius. Iris bulbosa latifolia Hispanica Clusij.

Lusitanis & Hisp. Lirio espadanal. i. ensiformis. videtur congener cum Hermodactylo non venenato.

Multo minus frequens hic Septentrionalibus: maioribus & latioribus Pancretij foliis alternatim & imbricatis implexis, in angustum desinentibus: flos summo coliculo caeruleus, nonnunquam can-

didus, nouem constans foliis. Radix bulbosa, gustanti dulcis, Hyacinthi Poetici Anglici ferè. In Belgio ab elegantie amatoribus studiosè alitur, tamen nec florem nec caulem ibidem loci edit, quâuis fignoris iniuriam ferre potis sit. Sponte oritur in Lusitaniâ Bæticæque collibus non procul ab Ana flumine, & copiosè circa Antequeram & Cordubam; floret istic Ianuario & Februario mensibus, Clusio auctore.

HYACINTHVS Poetarum latifolius.

HYACINTHVS Poeticus Hisp. gemino Gladiolus
reticulato bulbo.
Sisynrichium Cordi, Dod. & Clusij. Hisp. Nofelha.

Hyacinthi poetici 5^a. conspicua varietas, quem perbellè Sisynrichium Dodonæus hariolatur. Flores Iridis, vnus vel alterius horæ, citissimè euanescentes, & marcescentes, quatuor aut quinque alternatim fugaces, imis tribus repandis foliis Iridis caruleis; tribus medio & ad basim luteis; elatioribus item ternis hîsis, bipartitisque. In caule dodrantali folia bina in terram reflexa. Radici gemini bulbi, Gladioli modo. Semen item rubrum in folliculo oblongiore Gladioli, sed minus. Opiliones Hispani radicem lubens esitant, & Nofelha vocitant, quasi nuculam auellanam. vnde non immeritè esculentis bulbis Bulbi esculenti quis eam annumerarit. Pensilibus hortis Belgij in delitiis est, beneuolentia Clusij qui bulbos misit ad leni. amicos è vicinis collibus Olyssiponis.

NOSELHA

noyelha minor: Lirio & Macneas Hif.
 Theophr. Clusio.

Iris tuberosa Dod. & Belgarum.
 Lonchitii prior Diosc. Vlyssi Aldroando.
 Aduers. pag. 363.
 Perperam Hermodactylus verus Maub.

Nulla sui parte dissimilem, sed tantum exiliorem, minorem fecerunt. perparum aut nihil discrimi-
 nis animaduertit clarissimus vir D. Ioannes de Brancion, in cuius horto raris stirpibus diuissimo vi-
 didimus.

Inuenitur hoc Valentino regno & Murciano, Clusio asserente.

Ad ventris tormina vile incolarum auditione refert Clusius, sed illico saltandum & corpus exer-
 cendum ei qui eius radicem deuorauerit.

Iris tuberosa Belgarum.

Eandem, quam nostri hodie Iridem tuberosam nuncupant, cum doctissimo Aldroando petitiore
 Itali plerique Dioscoridis priorem Lonchitidem sanxerunt, quod nulla extaret planta propius Lonchi-
 tidem adumbrans. Folia illi Hyacinthi poerici, porracea, striata, rigida, quadrangula, in mucronem
 cuspidatam fastigiata. Flos quadamtenus Iridis; cuius foliola repanda, seu galericuli h'antibus comitis
 personis similes, obscure virentes, simbriis nigricantes. Semen inuolucris clausum, (*Lancea simile, trian-*
gulum, Diosc.) angulosum. Radix tuberosa varie depacta; quæ in plures digitatim, flore marcido, propa-
 gatur: vnde Hermodactyli nominis occasio. Quem ad viuum depingi Bononiæ curauit beneuolen-
 tia clarissimi præceptoris Vlyssi Aldroandi, eruditissimus D. Nicolaus Es pillerus Insulanus medicus.

Hermoda-
 ctylus.

Gal. calem.

DIOSCOR. Radix in vino pota *vrimam ciet.

GLADIOLVS Hispanicus.
Aduers. pag. 47.

GLADIOLVS Italicus binis floribus
cinctus. Aduers. pag. 48.

DIOSCOR. Superior radix cum thure illita, admisso vino, spicula & aculeos e corpore extrahit: panos cum lo-
ly farina & hydromelite discutit. qua de re huiusmodi emplastris inseri solet. menses imposita trahit. superiori radice
ex vino pota, venerem stimulari, & inferiore sumpta, st. rilescere tradunt. Superiorem quoque vilius infantum entero-
cualis cum aqua potui dari præcipiunt.

GAL. Xiphij radix, & maximè altera quæ superior est, attrahentem, digerentem & exsiccantem
facultatem etiam possidet.

Varietas. Nonnunquam multis adnatis bulbulis & folio angustiore cernitur. Albo item flore repe-
ritur in Hispania, sed rarius.

aliis auenti.

APVL. Ad fistulas quæ in corpore nascuntur. Herba xiphij radice vncias sex, amyli vncias sex,
aceti cyathos duos, adipis vulpini vncias tres ex vino pisabis, in panno lines & impones, mirabetis
effectum.

Herba Xiphij radice superior pars siccata trita & æquis ponderibus mixto vino, capitis ossa fracta ex-
trahit: aut si quid in corpore suppuratum fuerit, vel si pedibus calcata sint ossa serpentis, contra ea ve-
nena efficax est.

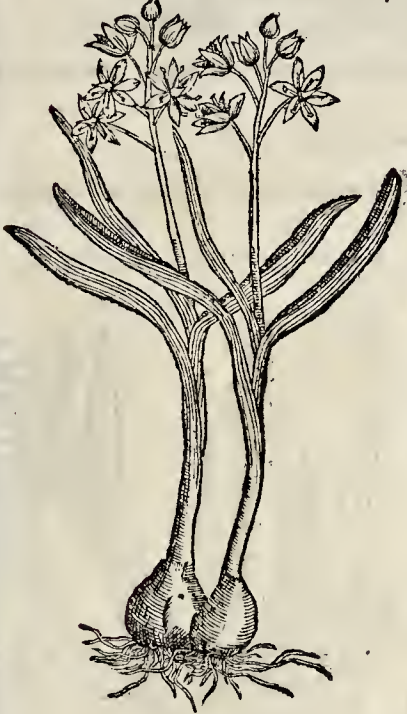
Ad vesicæ dolorem, & ad eos qui vinam non faciunt. Herbam gladiolum effodias, siccatum cor-
ticem radice eius conterito, & cum vini cyathis duobus & aquæ calidæ cyathis quatuor immisceas, &
sic potui dabis, miram rem experieris.

Ad splenis dolorem. Herbam gladiolum maturissimam lectam & siccata & in puluerem mollis-
simum redactam, & in vino leuissimo mixtam potui datam, mirificè dicimus splenem desiccare.

Ad coli vel præcordiorum dolorem. Herba gladioli bacca trita ex caprino lacte, melius si asini-
rino, tepesfactas dato bibere, desinet dolor.

HYACINTHVS

HYACINTHVS Germanicus liliflorus, stellatus.
Aduers. pag. 48.

HYACINTHVS Angli-
cus & Belgi-
cus. Aduers.
pag. 48.

Hyacinthus
non scriptus
Dod.

HYACINTHVS autumnalis.
Aduers. pag. 48.

HYACINTHVS autu-
nalis maior.

G 3

HYACIN-

HYACINTHVS Germanicus liliflorus, stellaris. Flos martius stellatus Germ. Aduers. pag. 43.
Narcissus caruleus Tragi. Satyrium Erythronium Dod.

HYACINTHVS bifolius Theoph. Satyrium trifolium Dod. Belg. Dierckhens, diminutiua.

Varietas. Huius minor species folio vt plurimum gemino, & flosculis stellatis caeruleis non absimilibus. sed omnia in nota.

HYACINTHVS autumnalis maior.

Pensilibus etiam Belgij hortis alitur hic Hyacinthus superiori similis, sed radice, foliis latoribus, floribus, item & caule procerioribus & habitioribus.

HYACINTHVS Orientalis Græcus. Aduers. pag. 48. HYACINTHVS orientalis maior polyanthos.

Expunge
Hyacinthum Al-
terum Ori-
entalium.

Varietas. } Quem Zumbel Indi vocant caulē habet Serpentariæ modo maculosum, & tortilia folia.
} Constantinopolitani Hyacinthi, vbi defloruerit dūtaxat maculis viperis caulis variat. cuius
} triplex differentia folio & flore: Angustifolius, latifolius, & polyanthos alter, siue minor.
} Præcox dilutiore est flore. Serotinus autem saturiore, hilari, caeruleo, amæno.

HYACINTHVS Orientalis maior polyanthos.

Orientalis alter mitius. A medio cubitali caule ad summum vsq;, in vnâ partem vergente florum peramœnorū caeruleo-
& deprauatus Matth. rum ordine, luculentæ magnitudinis, calathi aut alabasticuli similibus, spectatur. Folia latoria. Bulbus
Narcissi par. Horto generoli viri D. Ioannis Brancionis inquilinus.

HYACINTHUS
THUS como
fus minor.

DIFCADI
candidis flo-
ribus.

♁, HYACINTHVS Dioscor. comosus maior. Aduers. pag. 49.
 Germ. Buntling/ blaue meertzenblum. Hisp. maios flores. Gal. vaccet.
 Hyacinthus neotericorum Dod. Hyacinthus maior Tragi. Syluest. Hyacinthus Cordi.

• alij legunt
 calatis.
 DIOSCOR. Hyacinthi radix pueris cum vino albo illta, impuberes seruare creditur. Siftu aluum: pota vrinans
 impellit, pbalanziorum morsibus auxiliatur. Semen astringentius est theriacis expetitum: regum morbu emendat cum
 vino potum.

HYACINTHVS comosus minor. Aduers. pag. 49.
 Hyacinthus neotericorum primus Dod. & Bulbus esulentus. Hyacinthus syluest. Cordi.
 Hyacinthus exiguus Tragi. Hyacinthus Botryoides Herbariorum.

DIPCADI Chalcedonicum, & Italarum. Bulbus vomitorius Marti.

Hyacinthi
 comosi va-
 rietas.

Radix cum maxima, adulti Narcissi bulbum magnitudine superat, cui pro gracilibus & tortilibus fi-
 bris, duriuscula lignosa, crassiores, sceniculi æmulæ, subsunt viuaes & contumaces radices, postreætæ
 humiliq; insertæ, quæ etiam biennium & triennium bulbo effracto D. Braconionis horto virentes persiste-
 runt. Foliis est procumbentibus, ima basi latioribus in acutum fastigiatis: Flos pallidus ex luteo herbaceo
 & cinereo purpurascit, qui expansus & apertus duntaxat suauissimum spirat odorem.

DIPCADI candidis floribus varietas gemina.

Varietates } Quæ niueo candore, nonnunquam & purpura diluta conspiciuntur, folia supernè latiora
 ferunt.
 } Floribus carulouitentibus alioqui superioribus similis in hortis nostris visitur.

ERIOPHORVS sive BVLBVS Bombycinus
 commentitius.

Bulbi ERIOPHORI genuina effigies.

Posteritatis memoriæ triū peregrinorū bulborum icones portentosas hic inserere conati sum: ad D.
 candi-

candidiff. Do donzo literis proditas, Antonij Cortusi, exoticarū stirpiū indefeffi veltigatoris, munerā; quā bene uolentia & solito candore generosū viri D. Bracionis patefactā, rarū sui mihi prābuerunt spectaculum. Is tamen nō solum elapsis annis effigies coloribus suis penicillo expressas; verū etiam bulbos Eriophori eidē praeclaro D. Bracioni miserat; penes quē egregiē creuit & propagatur. Cēpē aut Scillā squammosis tunicis quadam lanugine intertextis compactil radice; ē cuius vimbone crassior fibratum coma porrigitur: minimē dehiscētibus squammosis cuticulis, aut veluti nucleis, stipata, vt pīd nra adumbrat; sed multis teretibus adnatis bulbis: Folijs verō oblongis Pancreatij marini Monspellensium, quā in villos discernuntur. De bombycino flore diu ambegimus, fictūque suspicati sumus, aut alterius exoticā plantā florem rebamur, quemque frustra multis artibus & lenocinijs elicere studuimus cum in Italia, tum in Belgio. Verū cū anxij animi quid de eo statuendum foret, esse mus; tandē paucis elapsis diebus nobis dubiū exemit Carolus Clusius noster, vt mox dicetur.

Bulbi ERIOPHORI genuina descriptio.

Cū plurimum differat ab illo exotico bulbo Eriophoro effigies illa tomentosa vnā cum suis bulbis Cortuso missa, florem perspectam non habuisse liquidō constat: hincq; licet documentum videre imbecillā humanā sedulitatis. Sed ne deinceps temere inductionibus argutisue picturis credamus, & fallamur à quibusdam, qui audacter, nec res visas, nec auditione cognitās peruertunt potius quā produnt, bulbi Eriophori flores genuinos omnibus rei herbariæ studiosis palam fecit clarus, fidus, & exactus herbariæ scriptor Clusius noster, vt qui res ipsas inspectione notas habuerit. eius verba paucis & perspicuis huc adducere memoriæ nostræ subsidio, instituti consequutione & serie, operæ precium duximus. Ex foliorum medio caulis exit cubitalis aut amplior, rectus, Scillini caulis æmulus, lauis, nudus, virefcens, superiore verō parte ad cæruleum colorem tendens: in summo veluti oblongam ac densam fert spicam in denos vel plures versus distinctam viridem primum, sed paulatim (dum sese explicat in flores) cæruleum colorem contrahentem: constant flores senis foliolis stellatim expansis, triangulo vimbone in medio protuberante, Hyacinthi Autumnalis floribus propemodum similes, inodori, colore cum suis pediculis cæruleo, & internis staminibus, quorum apices initio purpurei sunt, & vbi se explicantur, veluti pallefcēte quadam farina aspersi. Incipit florere ab imo, vt Scilla solet.

Eriophori meminit Theoph. lib. 7. histor. cap. 13. eum in litoribus nasci, lanamque sub primis tunicis habere, ex qua togæ & aliæ vestes conficiuntur.

TIGRIDIS flos, an Dracunculi species?

Rarior multo exoticus flos Tigridis vocatus, quem nunquam nobis visum fatemur. Illius iconem coloribus affabrē expressam piæ memoriæ clariss. D. Ioannes de Bracion pro nostra amicitia communicauit: virentibus oblongis angustis & acuminatis folijs ē pullo radice bulbo: flore luteo, exiguis quamplurimis notulis fortuitis punctatibus variato; ē cuius medio suauē rubens stilus exeritur. Omnibus herbariæ studiosis ipsa planta hæctenus incognita. Eiusbulbus edulis fertur.

NARCISSI Aduers. pag. 50. 51. 52.

Gall. Narcisses & Iannettes: Ital. & Hisp. Narcisso.

DIOSCOR. Radix colla, siue estur siue bibitur, vomitoria est. ambustus igni prodest, cum exiguo melle vritā. praeosos nervos illū glutinat. luxatis malleolis, diuturnisq; articulorum doloribus, trita ex melle & imposita, subuenit. vritā cutis in facie, virginesque cum semine vritica, & aceto emaculat. cum eruo & melle, vlcera sorides expurgat. abscessus rumpit concocti: omni repugnantes. infixā corpori extrahit, illiā cum totij farina & melle.

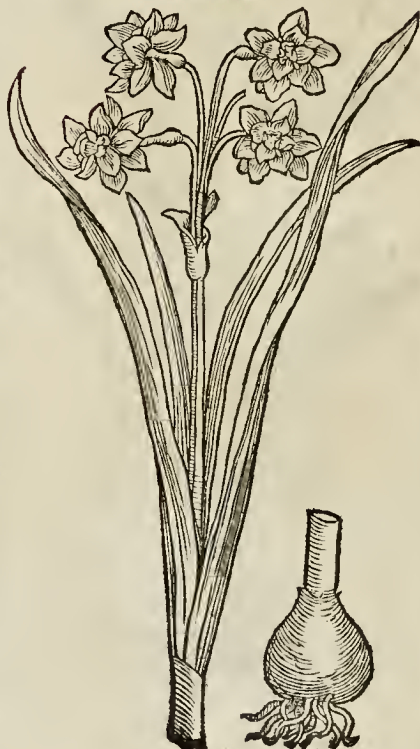
Gal. Radix vsque adeo exiccandi ficulate pollet, vt & maxima vulnera glutinet vel ad incisiones

H vsque

NARCIS-
SVS poeticus
mediocro-
ceus & me-
dio purpu-
reus. Dod.
Hisp Lino
blaco & Ce-
bolina. Ad-
ucti pag 50.

NARCIS-
SVS totus
albus.

N
sv
lute

NA
svs
polya

vsque quæ citra tendones accidunt. Habet verò quiddam absterforium, & attractorium.

Facultates Hyacinthi & croci habere videntur, digerendo, constringendo, glutinando & sopiendo. Ad præcisos nervos, hernias & morbos vterinos utebatur Rondelletius. Radix quia viscida, nervos glutinat cum equisetis, centinodio & confimilibus sicciorebus medicamentis. eoque non secus ac Symphytum ad hernias, vesicæ & renum vlæta, commendatur.

APVL. Ad vulnera quæ ex se nascuntur. Herbe narcissi radix cõrta cù oleo & farina vice cataplasmatibus imponitur vulnere, & sanat mirificè. Ad phthificos vel colicos, Herbam narcissum rusam & poti datam, colicis vel ruffientibus prodesse dicimus. Si autem volueris oleum facere, herbæ narcissi stotem in oleum mittes, & perunges infirmum, mirabetis rem certam.

NARCISSVS medioluteus. pag. 51. Hisp. Lirio.

Varietas { Huius speciei Narcissum præcocem faciunt herbarum peritiores, Belgæ cum Clusio nostro, latioribus floribus & folijs.

NARCISSVS totus albus. Hisp. Inquillos blancos.

Narcif. me- { Nonnunquam omnino candidis floribus visitur, cateroquin cum superiore haud ab-
diolutei va- milis.

rietates. { Hic paucioribus floribus & folio albido, rigidoque variat. Belgicis hortis vterque etiam inquilinus factus opera C. Clusij qui bulbos euulsos ex Lusitanæ & Baticæ vdis locis & maritimis ad amicos misit.

NARCISSVS albus polyanthos. Chalcedonicus elegantior, bilarior & rarior.
an Narcissus octauus Matth. non descriptus?

Posteritatis sedulitate antiquis & Dioscoridi indictus nobis innotuit, qui Constantinopoli misus à Carolo Rym, equite Flãdro D. van Eekenbecken, viro familia & literis clarissimo, & apud Solimanũ oratore Maximiliani Cæsareæ maiestatis, exoticarum stirpium parentis benemeriti Ioannis Brancionis orto in delitijs habetur, floribus multiplicibus & foliolis aspectu iucundis, niueis, peramænis; corona media lutea orbatis; cuius vicem multiplex stotum factura supplet: quodam tamen lutei specimine permisto inter foliola dispersè adseruato.

Varietates. { Ibidem loci tortilibus, reflexis folijs, prolixioribus & latioribus variat. Visitur etiam angustioribus folijs, flore ex luteo pallente.

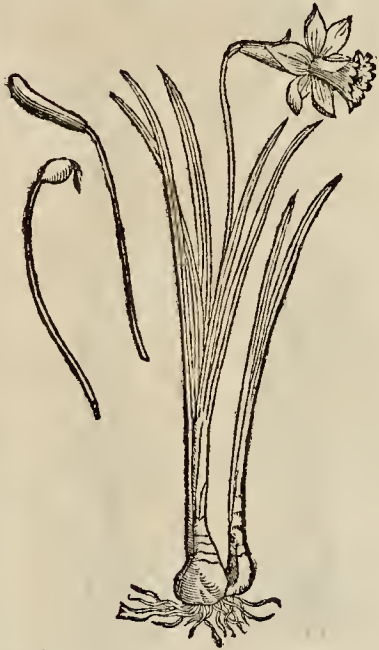
NARCISSVS totus luteus montanus Theoph.

Pseudo Narcissus Clus. & Dod. luteus syl.

Aduers. pag. 51.

Bulbus Codior Theoph. non Cordianinum, vt vertit Gaza.
Hisp. Campanilla.

NARCISSVS luteus multiplici flore.

H 2

NAR-

NARCISSI
Montani Theophr.
Varietates

Facie nõ dissimili, sed latioribus folijs, maioribusque floribus omnino luteis croceifue. cætera eadem planè. Hæc alit cum mox subdendo Narcisso Ioannes Bailler Insulanus & Muteus harum peritissimi & seduli investigatores. Inrerum & multò minor spithameo vel semipedali cauliculo: flos item nostratis Narcissi, sed minor, & oblongior magisque luteus.

Xyridis modo purgare asserunt radicis decoctum rustica plebs & opiliones, vomitiones moliri cetrum.

NARCISSVS Luteus multiplici flore.

Huius lutei Narcissi è multiplici floris factura varietas Belgicis amicorum hortis visu digna: cætero quin omnia prorsus eadem. Tornaci primùm repertus in orto cuiusdam pauperis.

NARCISSVS luteus unicefolius præcox. an Bulbus vomitorius? Aduers. pag. 51.

Hist. Tönquillos.

Non procul à Toletto sponte oritur in pratis montanis, Clusio auctore.

DIOSCOR. Bulbus quem vomitorium vocant, folia habet lentiora multo & longiora quàm bulbus esculentus, radicem similem, cor tice nigro. Ex radice mansa aut decoctum eius potum vesicae malis medetur, vomitiones mouet.

Gal. multo est calidioris temperaturæ quàm esculentus bulbus.

NARCISSVS unicefolius serotinus paucioribus folijs & floribus durax. et diversus.

NARCISSVS luteus unicefolius præcox.

NARCISSVS *Autumnalis parvus Clusij, Baticis Tomnada.*

Vncialis plantula est: Octobri mense flos albus, medio luteus, odoratus, Narcissi: è gracili cauliculo exit. Radix item Narcissi luncifolij minor, mucco prægnans. floret sine folijs ad Anam flumen in Turdulis, Clusio afferente: Belgis hæctenus incognita.

NARCISSVS *omnium minimus Hispanicus.*

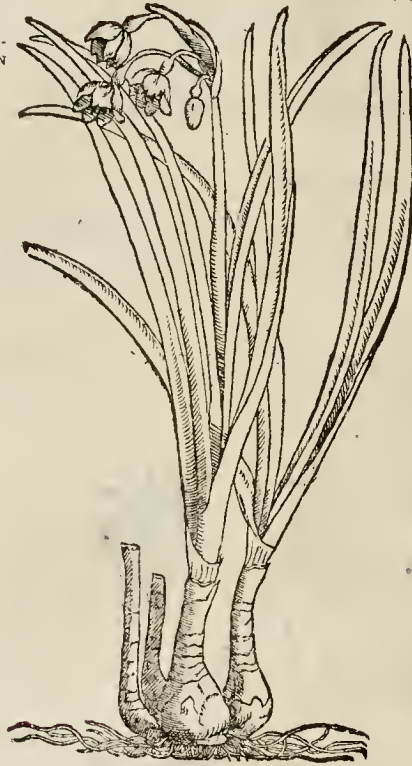
Huic omnium minimo foliola exiliora & rotundiora quàm autumnalis Hyacinthi ad terram reflexa: flocculus albus, lutei montani Narcissi æmulus, sed longè minor in cauliculo palmari. E radicibus montium Pyrenæorum versus Oceanum occiduum in horto studiosè alit Ioannes Muttonus pharmacopæus Neruiensis peritissimus.

NARBONENSIS *Lilionarcissus luteus montanus,* BONONIENSIS *LILIONARCISSVS luteus,*
Tulipa species minor Monspelienfis herbariorum. *sue Tulipa.*
Aduers. pag. 51.

Bononiensis Narbonensis, folio, caule & flore proximus; omnia tamen vegetiora & grandiora: quandoque flores in caule bipartito geminos stellatos & nonnunquam ternos videas, iucundo leucij lutei odore.

LEUCO-
NARCIS-
SOLIRION
pratense.

STIRACIVM

LEVCONARCISSOLIRION paucioribus
florib. Aduers. pag. 52.
Leucoium bulbosum hexaphyllum Dod. Narcif. septimus
Matth. non descriptus.

LEUCO-
NARCIS-
SOLIRION
minimum.

LEVCONAR-
CISSOLIRION mi-
nimum autumnale.

Leucoium bulbosum mi-
nimum autumnale
Clusij.

Similis verno mi-
nimo. sed florem
sex foliolis Leu-
oij bulbosi hexaphylli
nutantem, vel orni-
thogali, autūno edit.
folia exiliora viri-
dantia autumnalis
Hyacinthi. Radix
aliorum more cepa-
cea concretionē.
Nascitur non procul
à Badajos, floretque
Nouembri & Octo-
bri Clusio anthore.
In Belgio depacti
bulbi periere.

*LEVCONARCISSOLIRION pratense vernum. nam VIOLA alba Theoph.
vel Moly? Rondellio Multiflorum. Aduers. pag. 52.
Leucoium bulbosum polyanthon Dod.*

*LEVCONARCISSOLIRION minimum. Aduers. pag. 52.
Leucoium bulbosum triphyllum Dod. Narciss. 6. Math.
an Herbaceus Plin.?*

*LILIONARCISSI varietates quamplurime: an Purpuro-Narcissi Plin. Aduers. pag. 52.
reddenda. Turcarum Cafe Lale, Zampul & SATYRIUM quorundam.*

Naturæ luxu & lusu huius quàm multas venustissimas florum varietates in delitiis habent D. Carolus de Croy serenissimus Princeps de Chymay, magnæ spei adolescens; præclari & generosi viri D. Ioannes de Brancion, D. Ioannes vander Dill, Domina Maria de Brimeu vxor Conrardi Scetz, Georgius Rye & Ioannes Muttonus. Easigitur quia me vidisse memini elapso anno benevolentia D. Brancionis magnæ in hac parte peritiæ, & parentis benemeriti, ob florum peramcenam venustatem, concisè perstringere visum fuit.

Omnibus Tulipæ, siue Lilionarcissi speciebus foliorum numerus in caule pedali & sesquipedali ternus, quaternus; quandoque quinarius, septenus & octonarius: flores senis foliolis, interdum pluribus, quorum vngues flauent, calathum effigiantes, constant: quorum alij præcoces, alij autem ferotini.

LILIONARCISSVS purpureus.

*LILIONARCISSVS Chalcedonicus totus
lureus, sanguineo puniceo par
& similis.*

TULIPAN sine Lilionarcissus luteus latifolius, obtusus,
phoeniceis rubentibus oris.

LILIONARCISSVS luteus oris, flore paralo.

LILIO-
NARCIS-
SI Aduerf.
pag 52.
lege serin folio-
tu lin. 33.

1 Flos sex foliis obtusis purpurei sanguinei Lilionarcissi constat. Radix item & caulis persimilis, in quo quatuor, & nonnunquam plura folia, liliaceis & portinis media interdum innatum bulbum in folio notauimus apud D. Ioannem vander Dils; cuiusmodi in Moly Homeric.

2 Luculento pendente flore, supremis foliorum oris & fundo ad basim luteis pallentibus, medium cingente sanguineo subfusco: calyculorum oris & media carina foris luteis: cætera cuncta sanguineo fusco exoleto similia; medio intus stamine nigro, staminibus croceis obducto. Semina, vti reliquorum, compressa in oblongo tripartito membraneo anguloso folliculo, quæ itidem sata colorum varias subeunt mutationes, & sæpe degenerant, vt longo vsu diligentissimè animaduertit clarif. vir D. Ioannes Boissot.

LILIONARCISSI
præcocius aut serotini san-
guinei puniceus è flore
varietates septem.

1. Eriophori vocati radix cepaceo inuolucro obducitur, molli sericeo toto facto, castaneorum ritu: flos vt reliquorum, sed calathi fundus siue foliorum vngues atrii & medio lutei conspiciuntur.
2. Luteo, & medio pullo, fundo.
3. Maculoso, medio fusco, folio.
4. Sanguineus toto calathi fundo pullo,
5. Vngue toto luteo,
6. 7. Vngue pullo, triangulis luteis: flore odorato, aut inodoro.

Totus luteus maior Chalcedonicus, sanguineo puniceo par, & similis: odoratus

Croci æmulatione & inodorus: præcox & ferotinus aut pallidus.

Niueo candore & rubore confusus coccineus.

Purpureus sanguineus, puniceûsue obsoletus, candidioribus oris, carinam intercurfante albo rubore mixta & diluta linea, imo ad basim croceo vngue.

Purpureus coccineus, rubentibus oris, medio folio exteriore candicat; vnguis luteolus; summo medio tenus coccineo luculento cruore.

Coccineus purpureus punicans, tribus exterioribus mucronatis foliis; internis verò retusis.

Rubellus pandente flore in acutum modicè fastigiato.

Rubidus candore mixtus, nitidus, niueis oris.

Niueus, extremis & summis rubidus oris, vndantibus in caule foliis.

Candidus, striatis suauè rubentibus oris.

Patulus, rubidus, candicans.

Rubicundus, rutilans, luteola carina.

Sanguineo, puniceûe saturo liuescens, summis candicantibus oris, expassus, folio latiore, mucronato.

Obsoleta purpura, summo albicans, purpurante medio.

Imo & summo luteus amœnus, medio coccineo, sanguineo.

Luteus striatis rubentibus oris.

Rubellus niueis oris striatis.

Luteus hilaris oris phœnicis.

Niueus totus, fundo tantillum luteo.

Luteus, phœniceo confusè mixtus.

Luteolus phœnicus, dilutus.

Luteus coccineis rubentibus oris.

Candore & rubore confusus, Rosæ dehiscents pallidæ colore.

Luteophœnicus luteouirentibus oris; septenis peramplis foliis.

Purpurouilaceus.

FRITILLARIA.

FRITILLARIA sive Lilionarcissus purpureus variegatus.
Meleagrus flos Dod.

E Lilionarcissis Fritillaria est; agro Aureliano oriûda; è quo delata studiosè à Ioanne Mutono perbono & perito apud Neruios myropola, alibi que passim Belgicis cultioribus stirpium que ditioribus hortis alitur. E bulbo Narcissi veluti bipartito & tenui pedali & sesquipedali caule folia prodeunt oblonga angusta Croci vel Ornithogali: flore vnicò aut duobus luculento, nutante, deorsum vergente, Tulipæ, senis villis staminibus luteis pallentibus, totidem que foliolis, labeculis & notulis pullis & dilutè purpurantibus, variato. Facultates hactenus inexploratæ. Semen albidum, compressum siliquis Hemerocalidis minoribus, Tulipæ Bononiensis patibus, clauditur.

CROCVS sine flore. Aduers. pag. 53.
Hist. Açafran.

DIOSCOR. Thessalus ipsum tantum odoratum esse voluit. alij exiriosum, tribus drachmis, ex aqua potit. Proculdubio vim coquendi, emolliendi, atque substringendi habet. vrinam cit. Elegantem colorem præstat. qui ex passo biberint, crapulam non sentient. oculorum fluxione: illitum cum hum. mo lacte, cobibet. additur in potiones, quo interaneorum causa temperantur. ad vulua eti. um sedisq. cataplasmata, vtiliter inditur. venerem stimulat. vergentes ad ignem sacrum inflammationes mulcet. auricularis col-

I lectionibus

Lilionarcissi præcox
multiplex è colore &
figura differentia.

lectinibus vitis. Quo facilius conteratur, in calido siccis se siccat oportet, celeriterq; versari. Vrinam mouet radix ex p. s. p. s.

CROCOMAGMA.

DIOSEOR. Fit etiam expressu yugenti crocini odoramentis, & in forma digestis, quod crocomagma vocant. Optimum est odoratum, modice myrrham oleis, graue, nigrum, ligni ex pers. leue, subamarum, quod madefactum croci colorem reddit, gustatumq; vehementer dentes ac linguam inficit, multis durans annis, quale est quod a Syria deseritur. Habet suas vires ad delenda que caliginem oculis obuersant. vrinam cit. calfacit, concoquit, & emollit. Vires croci proportione quadam tenus representat: quandoquidem plurimam croci partem sibi crocomagma vendicat.

CROCVS sine flore.

CROCI flores.

* ARGIN. &
G. H.
Paulolum
quid ali in
genti et in
Gal. quod
frigida et
reumque.

Crocus in calfaciendo secundum, in exiccando primum sortitur ordinem, * astringendi & concoquendi virtute pollet. Proinde concoquendi vim quandam habet, adiuuante scilicet in hoc & pauca astringitione. Quippe quibus medicamentis, cum non admodum calfaciant, paucula adest astringitio, ea parem habent facultatem essentis emplasticis nominatis, quas cum iunctas caliditati non vehementer contigerit, concoquentes esse constant.

Eximiosum, tribus 3. ex aqua potus.] Calore aut frigore, vt Euphorbium, Cicuta, Hyosciamus, minimè exitiosum. Scorpionum magna quantitate assumptus, ad tertium ordinem calfacit, & desiccatur ad 2^m. Tres drachmæ potæ tanta hilaritate homines conspergunt, vt nimio risu exoluantur. Inebriat potentissimè ex vino potus, & hominem adeo lætatum reddit, vt insanum efficiat. Tussientibus & pleureticis utilis, obstructiones reserat.

Caput petere & fetire testis est Gal. lib. κατὰ τόπον. 3. v. croci in Hierapicra satis esse asserens.

Quæ adeo exhilarant, sanguinem spiritalem cordis in extremas partes diffundunt, itaque auocatis spiritibus, lipotimia & mors sequuntur.

Plurimam Croco syluest. Aduers. pag. 53.

CROCUS Montanus autumnalis. Lusit. & Hispan.
etiam $\frac{1}{2}$ nostris vulgo, Pic de Borro,
id est, *Pes asininus*.

A domestico croco distat fulcatis foliorum lineis vti inq; albis, notum est: alioqui radice & floribus non vlla sui parte dissimilibus, sed dilutè purpurantibus, è quorum medio luteus stylus, tribus flammis phœniceisve staminibus cinctus, exeritur. Belgis hortensis & inquilinus factus, è maritimis Lusitanix collibus delatus.

CROCI syl. montani varietates. Aduers. pag. 53.
Hisp. & Lusit. Arcastran saluage.

In Calceis, vulgo *L'esperon*, algido Norbonensis Gallix præcelso monte, Septembri mense, passus pone tiguriola & lares rusticas, inter Meum, Genianas, & Helleboros florentem album vnà cum purpureo syl. Croco me vidisse memini.

CROCI syl. verni & autumnalis è colore & flore differentia septem.

Albus duplex. { 1. Eadem istis differètia quæ Nozilicæ maiori & minori. Flores illis albi, purpureis violaceis lineis striati. Eos ex Italia præclarus vir D. Brancionus accepit.

{ 3. Albus tertius, violacea purpurea basi est. } Valerandi Donrai

{ 4. Torus violaceus purpureus. } munera.

{ 5. Purpureum obsoletum, pullis lineis striatum, D. Brancion Alfonso Pancij Ferrariensis medici doctif. benevolentia & munere alit.

Minor 1.

Flore Croci violaceo ex pediculo vnciali sese pendente, medio foris luteo pallido, staminibus viduo: virentibus foliis oblongis, perangustis gracilibusve. Semen pericarpio clauditur, fuluum. Radix auellanam æquans, subadstringens.

CROCUS vernus secundus Clusij.

Hisp. Cebollina. i. parua Cepa.

CROCUS vernus
Hisp. duplex, nobis item communicatus à Claris. viro D. Brancione.

Huius aliud genus obseruauit C. Clusius in Berrurix collibus, Lusitanix conterminis, foliis & radicis cortice externo persimile, sed flore paulò minore, ex albo purpurante, vixque è terra prominente, qui octenis foliolis cõpositus esset; quatuor exterioribus paulò maioribus; gemina candida radice, vna alteri incumbente. Superior habitior & firma est, edulis & dulcis; inferior languida & flaccida.

C. Clusij munere.

Minor 3.

Alter tunceis surrectis interdù foliis, minus procumbentibus, vnico aut duobus flosculis minoribus multò & cæruleis, sed extremis tribus foliis ex vitidi dilatis. Radix non ab similibus, sed habitior. Hæc Gadibus iuxta priorè eruebat Clusius.

CROCYS vernus serotinus primus,
Flore purpureo rubente, violaceis lineis striatus.

CROCYS vernus albus secundus, caruleis orbis,
sparsis in latera foliis.

CROCYS sylvest. vernus tertius,
Flore albo purpurouolacea basi. Aduers. pag. 53.

CROCYS
vernus pur-
purouolac-
ceus rotus,
quartus Va-
lerandi. Ad-
uersar. pag.
53.
Albo colore
variat, pedi-
culo ceruleo,
alias albo, in
Ostensi valle
ad radices
præclsi Ber-
nardi motis.

CROCYS syl. minor Hispanicus, flore patulo:
vulgo Nozalicha minor, & nozellas. i. nucula, à
radicis forma quam etiam gustu refert.
Crocus vernus minor primus Clusij.

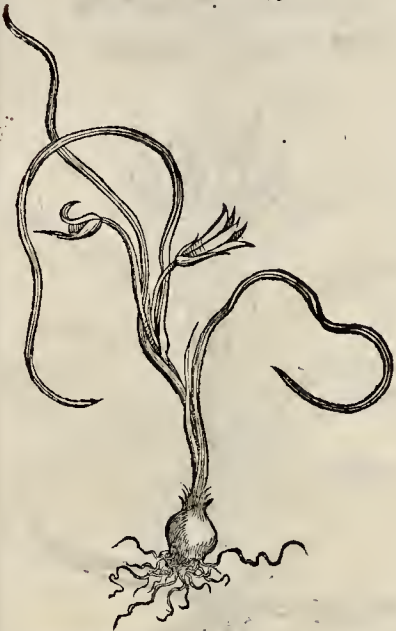
CROCUS fluest. Hisp. vulgo Nozúlicha maior.
Crocus vernus tertius Clusij.

Κόλχικον COLCHICVM sive strangulatorium
EPHEMERVM. Aduers. pag. 53.

Ger. Teitlofen, & wild saffran. Belg. Týtlofen.
Ital. Zaffrano saluatico.

Narcissus purpureus Plinij & Virgilij D. Ioan-
ni Boissot, apud Theoph. florens autumnio post ar-
cturum circa æquinoctium.

Perperam Moly H. Trago, quia huius flos mi-
nimè lacteus.

COLCHICVM candido flore Anglicum. pag. 54.
An Moly Homericum radice nocua?

COLCHICVM Lufitanicum serotinum.

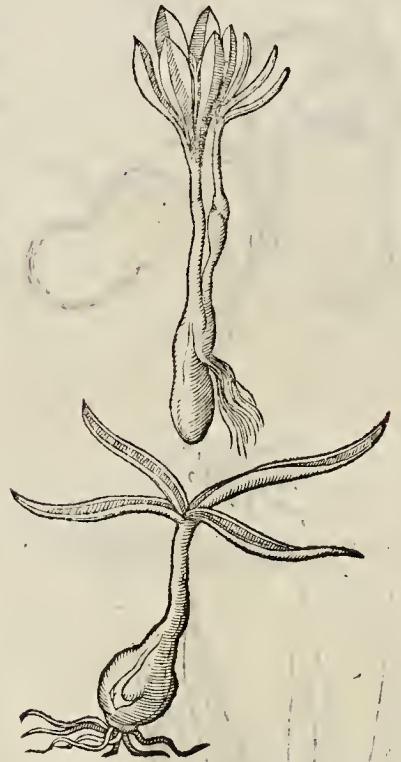
Bulbus adnatum sibi annexum habet; flos albi-
COLCHICI
dus, nitidus, tantillo summis foliis rubore confu-
varietates.
sus: alioqui persimilis effigie & magnitudine vul-
gato nostro Colchico, quale Lieræ Brabatorum flo-
ruit Septembri & Octobri in amœnissimo, cul-
tissimo, stirpium que exoticarum ditissimo paradi-
so D. Mariae de Brimeu vxoris generosi viri Con-
radi Schetz, munere clarissimi D. medici Aluari
Nonij Antuerpiani harum studiosissimi & peri-
tissimi.

COLCHICVM Syria-
cū Alexandrinum. Ad-
uers. pag. 54.

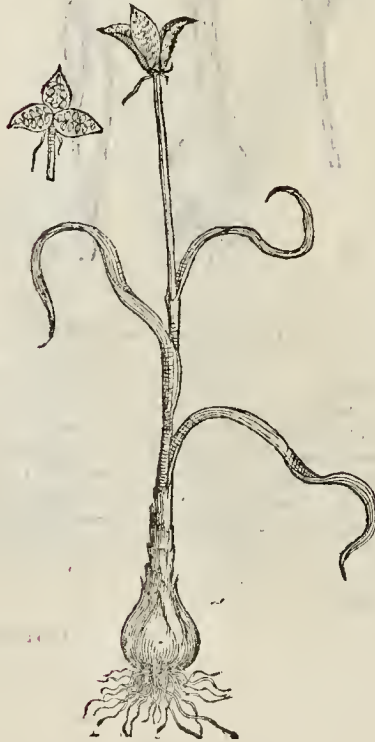

COLCHICVM minus flore scens.

Colchicum montanum Clusij.

COLCHICVM minus
femine prae-
gnans.

Huius minorem speciem olim latissimis pra-
tensibus pascuis ad mōiū Lupi Norbonensis radi-
ces, ad diuersoriū publicum, via qua Gangē vrbe-
culā itur, collegimus. Septembri flosculus itellatus
croceus, aut Colchici vulgaris, purpureo caeruleus,
erumpit, sed minor. Idem esse audio cum Colchi-
co montano Clusij nostri, quod olim seuerat in
horto clarissimi D. Brancioni pro Erythroëo,
foliis croceis, angustioribus, in cauliculo vix pal-
mum aequante, & interdum etiam maiore. Se-
men subrotundum Colchici vulgaris in filiqua tri-
quetra.

DIOSCOR. Colchici radix comesta, fungorum mo-
re strangulando enecat. Remedia sunt eadem quae fungis.
Bubulum etiam hsc potum auxiliatur.

HERMODACTYLI non venenati officinarum.
 COLCHICVM Illyricum sine Graecum non
 venenatum Anguillaræ.

Venetis munere Alberti Martii. eili Alepo Syria euullas à fratre Cequino habui Colchici Anguillaræ plantas, pronis palmaribus septenis, denis & duodenis foliis Colchici, striatis, muctoratis, reflexis, in angustum fastigiatis, imbricatis, & lateratum stipatis, è quibus in pusillo pediculo flores exeruntur lutei, pallentes, terni vel quaterni Colchici parui minores, staminibus item concoloribus. Siliqua non dissimilis. Radix foris cepæ concretionem; intus euanida & vieta; quia in caulem, folia, flores, fructum & semen vis tota eruperat. Anguillaræ & Cequino assentiendum, quibus acceptam refero. mihi tantum siccata aridaque visa.

Ephemeræ non lethalis Diosc. facultates.
Aduersar. pag. 55.

Iris agrestis Gal. sine Ephemerum non lethale, folia & caulem Lilio similem obtinet: radicem oblongam, non rotundam ceu Colchicum, digiti postimum crassitudine, adstringens, & boni tuiusque odoris. Ex quibus palam hæc facultatis temperatura que esse mista, nempe repellentis, & halitus euaporantis. Testificantur opeta quæ particulatim edit. Siquidem non inefficaciter radix † eius in dentium doloribus colluitur. Tum phymatum augmento & statim folia congrunt. Oportet autem ea in vino decocta prius quam pus moueas, illinere.

† Quidam volunt esse radicem Pentaphylli, sed folia reclamant.

MESVE. Calidus est ac siccus ordinis secundi initio, cum humiditate tamen excrementosa, flatulenta, nauseabunda, qua ventriculo nocet, præsertim quando in eum ex partibus aliis excrementa confluunt. Pituitam crassam, præsertim à iuncturis trahit, ob id podagræ, & aliis arthritidibus differentiis confert, non sumptus modò, sed etiam cataplasmate admotus, præsertim cum vitellis ouorum, & farina hordei, vel mica panis. Impinguat, sperma auget, vlceribus confert, quia terget sordem cerum, & carnem in his putrem consumit. Cuminum, zingiber, piper longum libyftium, mentastrum, mastiche mista, Hermodactylum prohibent, ne suo humore excrementoso & flatulento lædat ventriculum, nène flatus crassos & nauseabundos in eo excitet, aut multa in ipso excrementa colligat. Si verò Hermodactylus eum pauco zingibere, & succo raphani, vel eum scilla assata, aut scillæ succo, & zingibere, & pauca spica, in trochiscos fingatur, purgat celerius & plenius: (per se enim tardè & imbecilliter vacuat). Myrobalani quoque robotando stomachum hermodactylos citò deturbant, & humorum in ventriculum affluxum prohibent. Datur ab aureo vno ad aureos duos; annos tres feruatur.

COLCHICVM

COLCHICVM luteum, aut Ephemero non venenato
Dioscoridis congener?

Narcissus autumnalis Marcelli Virgilij Mutoni,
flore luteo pallente.

Narcissus autumnalis quorundam Clasio.

Lirium alterum Theoph. Dod. vulgò Cibollina Albo-
rana. Hiss. Açucenas amarillas. i. Lirium luteum.

Radice, caule, flore, folio, ortu, totaque planta
propior facie Colchico, cui flos par in spithameo
caule senis foliolis stellatus, sed luteus, qualem
Ephemeri non venenati sive Hermodactyli officina-
narum Rondelletius assererat. In Lusitania mon-
tosis spontaneum est. Belgij hortis autumnno vna
cum Colchico floret. Italis pèsilibus hortis alitur.

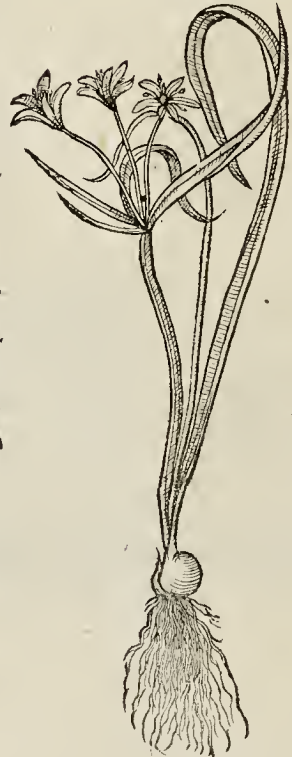
Varietas. { Angustioribus foliis & cauliculo do-
drantali surrecto duntaxat variat in hor-
tis nostris.

ὄρνιθος γαλον, ORNITHOGALON candidum
vulgare. Aduers. pag. 55.

Belg. wit veldpapun. Gal. churles & oignon
blanc champêtre. Hiss. Leche Gallina, id
est, Gallinaceum lac.

Bulbus Leucanthemus minor Dod.

Leges pag 56.
lin. 3. caeter.

ORNITHO-
GALON luteum.
Aduers. pag. 56.
Ger. Schel felswi-
ber, & ackerwi-
ber.
Bulbus Syl. Fuchs.
& Tragi.
Sisyriochion Cordi.
Bulbus esculentus
Lacunz.

Varietas. Huius
ornithogali lu-
tei species mul-
tò minor, foliis
lògè exilioribus
& angustioribus
in viridariis no-
stris provenit.

ORNITHO-

ORNITHOGALON *caeruleum p. allens.*

Ornithogalis qualibet sui parte valde cognatum & affine, sed flos caeruleus, Hyacintho autumnali penè par & similis. Ex Turnacensi vrbe primum D. Brancioni muneri missum.

Dioscor. *Ornithogali radix editur cruda & cocta. Emollit, discutit.*

Ornithogali lutei radix sub cineribus cocta, addito melle, trita & imposita humidis & depascentibus vlcetibus, prodest. Duros tumores emollit & discutit.

LILIONARCISVS *polyanthos. Lilium Alexandrinum Neotericorum. Ornithogalon maius Dod. Narcissus quartus pictus Matth.*

Ital. *Hyacintho del pater nostro*, propter glomerosos floris.

Inter Lilionarcissos & ornithogala media est hæc venusta planta: radice quippe Ornithogali: folia oblonga Narcissi prodeunt, imum caulem glabrum singularem, pedalem & cubitalem ambientia, in summo alis diuisum, quibus liliacei, lactei candoris calicis instar senis foliolis radiati flores Iunci aquatici, Allij vsini longè maiores, Tulipæ minores obtusi, è quorum fundo glomerulus pullus protuberat. Semen pericardio tereti Ornithogali clauditur, stamina luteola glomeratum fundum pulli ambientia. Belgij hortensis vt rarus, ita vsuincomperitus. Odor suavis, aromaticus. Huius radicibus me donauit Aluarus Nonius, magnæ spei & cruditionis D. medicus Antuerpianus.

BVLBVS ESCULENTVS, DIOSC.

Hisp. Bulbo bueno para comer.

Dioscor. *A nobis estur: stomacho & aluo vitilis, rufus, & qui ex Aphrica deseritur. Amarus verò & Scillinus, stomacho aptior est, & concoctionem adiuvat. Bulbi omnes acrimoniam habent, excoalscunt, vènerem stimulant, linguam tonsillâsq; exasperant. multum alimenti præbent. carnes creant. inflationem pariunt. luxatis, fractis, articulorum doloribus efficaciter illuminunt. spicula extrahunt. gangrenas & podagras ex melle, aut per sese: hydropicorum tumores, & canum morsus, cum melle & piperis polline illiti cobibent. sudores compescunt. stomachi dolores mitigant. furfures & vlcera qua in capite manant, cum roso nigro abstergunt. sugillata varisq; per se aut ex ovi luteo, & lentigines cum melle vel aceto, emendant. fractis auriculis vnguib;sq; ex polenta medentur. ijdem calidis cineribus torrefacti, collunt ficus: item cum cinere è manarum capitibus, impositi. cremati verò & cum alcyonio misti, vitia cutis in facie, aurâsq; cicatrices, in sole illiti, emaculant. faciunt adrupta, si cum aceto cocti edantur. Sed copiosiore eorum cibo abstinentum: quoniam nervos tentant.*

GAL. Frigidior & crassior est, lentumq; succum procreat: nam & coctu difficilis est & flatuosus, & vènerem prouocans: attamen illitus, ob amaritudinè simul & adstrictionem, abstergit simul & glutinat & nimium etiam exiecat. Est enim offensum amaritudinem in extergentibus esse substantijs, adstrictionem verò in glutinantibus: at ficcitas vitamque consequitur.

Κεράκων, CEDA. *Aduers. pag. 56. Hisp. Cebolla.*

Dioscor. *Cepa longa acrior est quàm rotunda, item flaua quàm canthida, & seca quàm viridis, & cruda quàm cocta, aut sale condita. Omnes tamen mordent, flatus gignunt, appetentiam mutant, sitim nauent, & extenuant. fastidium pariunt, & expurgant. aluo vitiles sunt. ea detractis purgantibus in oleum coniectæ, hæmorrhoidas, reliquosq; excretionum exitus referant, subdita pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorum hebetudini.*

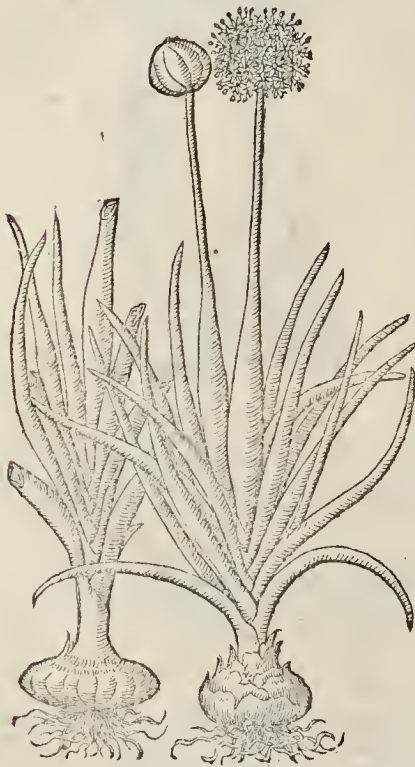
betudibus, argemis, nubeculis, & incipientibus suffusionibus auxiliatur: angine eodem perunguntur. suppressos menses pellit: caput purgat, naribus infusus. canis morsibus cum aceto, ruta, & melle illinitur. cum aceto autem persicifas in sole vitiligines sanat. & cum pari spodio, scabras lippitudines sedat. * varos cum sale reprimat. contra calcamentorum attritus, cum gallinaceo adipe utilis est. cute alio prodest. in auribus sonitū ac grauitatem emendat. ad purulentas aureis, & eliciendam eundem aquam valet. alopecia † earum succo perficitur. qui celerius quam alcyonū pilos euocat. largiore cibo cepa capitis dolores ciet. coctāque vehementius yrimam pellit. eos lethargicos efficit, qui valetudinibus aduersis, ea etiam cocta, plus aquo vescantur. elixa, & cum passis uuis & fico illita, tuberculi concoquit, & celerrimè rumpit.

* quia succus aqueæ & aëreæ caliditatis Gal.

GAL. Ex quarto est ordine exal facientium. Essentia autem eius potius crassarum est partium. Vnde etiam hæmorrhoides aperit, tum appositā, tum cum aceto inunctā. In sole alphas abstergit. Porro si succum eius exprimas, quod reliquum est, admodum terree substantiæ est, eiusque calidæ. Tota cepa flatuosa est manducata. Itaque quæ temperatura sunt sicciore, minus flatuum ggnunt.

E cepa antidotum longè optimum ad luem pestiferam, quo piæ memoriæ Valerandus Donrez Flander Insulanus multos liberauit.

CEPA.

℞. Cepam magnam incauatam, cui incoquantur sub cineribus Theriacæ vel Mithridati, Terebinthiæ Venetæ vel Cypriæ añ. ʒ ij. foliorum Rutæ M. s. Deinde teruntur, & ex aceto optimo, per cribrū cernuntur pro potu. Dosis vnciæ tres & quatuor. Residuum eo modo quo cataplasma loco affecto imponitur. Postridie assumentia est sesquidrachma Electuarij sequentis.

℞. Boli Armeni rosacea loti ʒ ij. ʒ ij. Radicum Tormentillæ, fol. Rutæ, aloës añ ʒ iij. s. Cinnamomi & granorum Iuniperi añ ʒ vj. Galangæ, Caryophyllorum, seminis oxalidis, cornu Cerui, Scordei, Coralli rubri añ. ʒ iij. Radicum Gentianæ, Helenij, Aristolochiæ longæ, Zedoariæ, vel Costi añ. ʒ. v. Conseruationis Rosifarum, Buglossi añ. ʒ. ix. Theriacæ Andromachi veteris ʒ iij. Mellis despumati & percocti lib. quatuor, additis succi putamiu Nucum vel horum Iuglandis ʒ. quatuor; & aceti Rosati ʒ vj. misceantur, fiatque opiate inslar.

pag. 58. in Cepa Ascalonitide, Anglis Scalyon vocata, lege cruda, lin. 11.

SCILLA, sive CEPA MARINA Hispanica, sive SCILLÆ Hispanicae florenti stellati, Ornithogali
 floris: carinato libj & Pancratij medio solo humi
 procumbente. Aënerf. 57.
 lege Hisp. Cebolla albariana & cepa marina.

lege lin. 23.
 floris stella-
 tis Ornithogali.
 & demum fra-
 grantia.

Dioscoridis verba, quæ in proxima leguntur
 pagina, huc reponenda.

GAL. Admodum incidentem facultatem ob-
 tinet; non tamen admodum calidam; sed secun-
 dum hoc eam quispiam secundi ordinis † censet
 excalescentium. præstat autem eam assam, aut
 elixam sumere: sic enim virium eius violentia ex-
 foluitur.

† Incidit, calfacit & desiccet ordine 2°. Æginetæ.

MESVE. Scilla, autore Galeno, bifariam v-
 tilis, tum quòd humores expelli apparat, tum
 quòd apparatus vacuat. Melior est, quæ alteri cõ-
 nexa eruitur (sola enim & singularis, ut etiam pro-
 pe thèmas orta, est venenosa) sapore dulci, acri,
 amaro, l. minis splendentibus, ex agro libero, ca-
 lida ordine tertio: sicca prope tertium. Substantiam habet superficialiam igneam, acrem admodum:
 ac terream adustione amarâ: aëriam denique mediocrem, eamque dulcem. Humores crassos ac
 lentos, & bilem atram incidendo, tenuando, tergendo, ut promptius expellantur apparat, & ma-
 ximè oxymeli ex ea scillites, & eosdem ipsa purgat. Quapropter capitis affectibus (cephalalgia, cep-
 halæa, epilepsia, vertigini, scotomati) neruorum, & iuncturarum, pulmonis & thoracis, præsertim
 electarium ex succo ipsius & melle sumptum lambendo, confert. Idem vocem claram reddit, & oxy-
 mel scillites, & acetum scillites. Eadè splenis obstructione & tumore sanant, putredine in corpore pro-
 hibent, ob id sanitatè tenentur, iuvenile corpus diu seruant, sed emaciant. Gingiuas quoque laxas sanat,
 dentes commotos ore colluto acetum scillites firmat, oris factorem tollit, & halitum reddit odorif-
 ferum, dolorem ventriculi sedat, coctionem iuuat, corporis colorem commendat, corpus molle &
 laxum confirmat, quouis modo vsurpatum: scilla enim tenuat, incidit, terget, foràs trahit, resoluat
 materiam crassam lentore partibus adhaerentem: à putredine vindicat, vlcera, vrit. Assata scilla
 facilius soluit; immissa autem aceto, humores crassos, lentos, altius mersos expelli promptos red-
 dit, laminæ autem ipsius mazâ: separatim inuoluta sub cinere calido quantum sufficit, co-
 quantur, exoluuntur, in vsum veniunt: vel ipsæ laminæ vase luteo vitrato, sursum stricto, oper-
 culato, pergamenoincluduntur. Dies quadraginta per æstiuos dies insolantur vase identidem ver-
 so, ut ex æquo vndique caleat: extracta vsurpetur, vel cum æquali farina orobi fiant trochisci, quan-
 do opus est, vtendi. Ex his sic assatis etiam fit acetum scillites, vel cum paulo mox vbi à scilla exem-
 ptæ sunt laminæ, aceto mersæ, insolentur in vase simili à Veris initio ad Æstatis finem, post vsurpetur.
 Datur autem portio à drach. quinque ad drachmas duodecim: oxymeli autem scillites ab aur.
 sex ad vnc. tres: trochisci autem à drachmis duabus ad drachmas quatuor. Mediocrem ferre coctio-
 nem potest scilla.

APVL. Ad hydroposim. Herba scillæ bulbosæ torretur, deinde circumpurgatur, & medium eius in aqua decoquitur; cum bene coctum fuerit eximitur, & ex eo tres oboli potui dantur cum melle & aceto hydropico, & euacuatur per vrinam. Scilla quod est in medio eius cum oleo commodè feruifacito, atque ea quæ dolorem exhibent perungito, sanabuntur. Radix pisata cum aceto & pane imposta panaricum mirificè sanat. Scylla folium subiectum lingua, situm compescit.

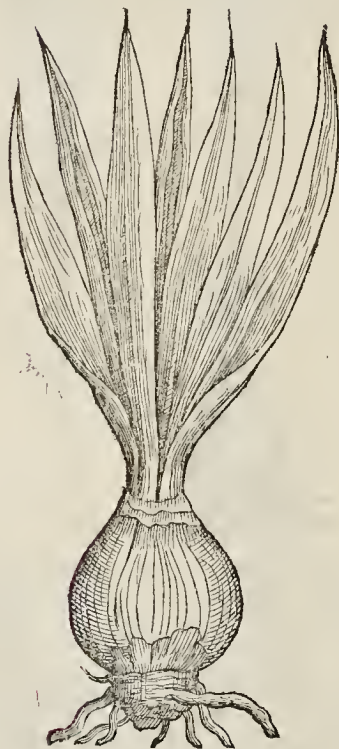
SCILLA rubentibus radicis tunicis, folio Aloeæ carinato. Aduers. pag. 57.

Pancrarium verum Clusij.

PANCRATHI marini è floris colore varietas.

Aduers. pag. 57.

Hemerocalis Valentina Clusij. Narcissus Constantino- politanus Matth. non descriptus, vt ex imagine suo more apparer. Ital. Giglio marino. Hisp. Amor myos, & Squilla minor.

Diosc. Scilla vim acrem atque seruentem habet. assata in ad multa vitriorem esse constat. Polline ad crustam subacta, aut luto oblita, in clibanum conicitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens crusta sufficienter intesta fuerit, qua exempta, si non emollescat, altero polline similis, aut luto circumlinitur, & eadem que prius sunt, nam que ita non assatur, inter acris maximè noxia est. Torretur ut in olla induto operculo, que in furnu demittatur. Sumi etiã solet quod maximè est mediũ, directis vno tenuis tunicis, quod frustra tim consectũ coquitur, mutat a septus aqua, donec ipsa nec amaritudinem nec acrimoniã habeat, trahetãque lino frustra sicantur in vmbra, ita vt ne vlls quidẽ parte se contingant. * his scille seminibus ad oleum, vinum, aut acetum scillinum vtuntur. Ad vrinæ pedum, interna pars cruda scilla in oleo feruifacita, aut cum resina liquefacta, imponitur. decocta in aceto demorsis à vipera, cutiplasina est. ad singulas asse partes adiectis octonis rosti salis, cochlear vnum aut alterum damus ieiunis, ad emolliendũ al-

* Hic prepara-
randi mo-
dus ignavia
& incertia
plura maca-
riorum exo-
leuit.

anum. in potu autem & odoratis medicaminibus, & quibus urinam ciere volumus, hydropicisque & stomachicis, quibus innatitibus, regio morbo, torminibus, in tussi vetere, suspiriosis, & ore rejicientibus, tres obolos, in delictu ex melle sumptis satis est. coquitur cum melle, & estur eorundem gratia, maximè ut concoctionem adiuvet. strigmenta per alium extrahit. cocta, & simili sumpta modo, eosdem prabet effectus, sed cavendus scilla vsus, his qui intestinum sentiunt vlcus, ad pensiles verrucas & pernioles, tota efficaciter illinitur. Tritum semen & in carica aut melle denotatum, alium emollit. Scilla tota in limine ianua suspensa, mali medicamenti noxam arceat.

PANCRATII marini è floris colore varietas.

Prorsum Pancratio Monspelienis idem; sed huic flores luteolos Hispanica littora dant; qui etiam interdum purpurei, & quandoque puniceas produunt.

DIOSC. Pancratium, quod aliqui scillam appellant, radice est magni bulbi, subrufo colore, aut subpurpureo, gustu amaro acferente: foliis lilijs, sed longioribus. Scilla vires & preparationem habet. eodemque pondere in morbis efficaciter assumitur. cui tamen minor quàm scilla facultas inest. Radicis succus cum erui farina digeritur in pastillos, qui hydropicis splenicisque cum hydromelute commodissimè dantur.

Afouzenas de las Indias.

Pancratio Monspeliano similis est bulbo & femine: num eadem sit, afferere non ausim, ut cuius flores nondum apparuerint. in hortis pensilibus Iohannis Mutoni Neuiensis pharmacopœi fidelissimi & doctissimi exit folio Narcissi.

SCHOENOPRASON, *Afcalonica*
Mish.

PORRYM vulgare. It. Porro.
Hisp. Puerro.

DIOSC. Inflationem facit, noxiuum succum creat, tumultuosumque somnium parit; urinam ciet, alio accommodatur, extenuat, oculorum aciem hebetat, menses pellit: sed ladit exulceratam vesticam, renisque. Cum ptisana verò coctum esu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris & acero cocta, in defensionibus ad preclusiones

clafiones vulua & duricias vitilis habetur. Porrum bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulcefcit
 & multo minus inflat. Semen acius est. & quandam aftrictoriam vim habet. Quare fuccus cum aceto, ad-
 ditio thure, aut manna, fanguinis profluvia fiftit, maxime finaribus erumpat. Veniem ftimulat. ^b Contra omnia thur-
 rus vitia, tabemque pro delictu effiac: Arteri in efu purgat: fed fi affidue eftur, vifus obfcuitatem inducit:
 ftomacho aduerfat. Succus ex melle potus, aut illius, contra beftiarum mofus auxiliaeft. Ipfum quoque cum
 aceto aut Thuris polline, lacte aut rofaceo vultus aurium ^a doloribus, & fonitui infillatur. Varos tollunt folia illi-
 ra cum Rhoë, qua ad obfonia vtuntur. Epiphytidi ^c medentur: cruftas ex fale illita rumpunt. Veteres fanguinis
 reiectiones cohibent feminis drachma bins cum equali baccharum myrti pondere pot.e.

^a Subdit Gal. quanquam ne fic quidem vim perdit extenuandi.

^b Semen calfaciendo, extenuando.

^c Pli. phthificis, deftillationibus longis, regio morbo vel hydropicis, vel fuccus, vel ex ipfo ci-
 bus prodest.

^d Cum felle captivo. Plinio.

^e Et alijs vlceribus cum melle trito. Plin. Epiphytidi] vlceribus aciem hebetantibus, & in ocu-
 li angulo perpetuo humori emananti. Plin.

Eadem qua Diofc. Paulus, Plinius, Aëtius & Gal. qui fubdit, Corpus calfacit, & craffos in eo
 humores extenuat, glutinofosque incidit.

Plin. capitis dolores, fi in aures fundatur, dormituri fite in aurem duobus fucci cochlearibus, vno
 mellis.

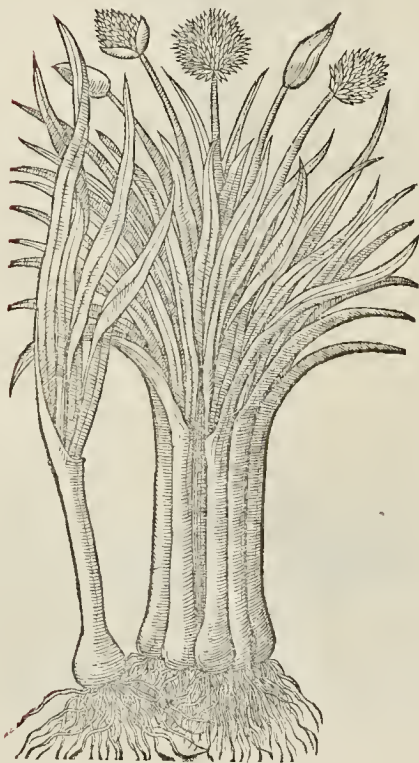
E ficco Potri looch ad anginas pituitofas aliofque catarrhos frigidos fauces precludentes effica-
 ciffimum. Recipit Amygd. dul. mundatar. ꝯ ij. ficuum numero quattuor, Bdellij mollis ꝯ. f. fac-
 chari candi, & fucci porri in duplici vafe diffolutorum, & in ferapiu coctorum, q. f. excipiendis pra-
 dictis. Succu Glycyrrhizæ ꝯ ij. mifceatur. vtatur lambendo & fauces tangendo intincto Porri capitulo.

PORRVM fylueftre inodorum.

Omnia Porro familia funt, fed exiliora & inodora. Liera Brabantorum in horto D. Ioannis Dif-
 fij alitur.

PORRVM Tonfile & capitatum. Adverf. ꝯ8.
 Hifp. Puerro cabequedo.

AMPELOPRASON, ἀμπελοπρασον, fite Porri
 fyl. Ger. Wildtlauch. Angl. Wilde lecke. Hifp.
 Puerro faluage. Ital. Porrandillo.

Ampeloprason vinctis, aruis, marginibus, fenticetis & dumetis Gallia & Belgij gaudet. folio exit Allij sylvestris tenuifolij nõ ab simili, sed maiore & acriore, in bicubitali caule. Radix bulbosa, nõ ex nucleis, sed singulari capite cõstans, porri minor, durior, acrior, nõnullis adnatis sese propagas. Flore, & nucleis, se. minis vice, triticeis granis paribus in glomeratis capitulis nõ disparibus allij syl. tenuifolij.

Diosc. Ampeloprason stomacho magis aduersatur quàm * porrum; plus autem calfacit. Vriam, & menses vehementius ¶ cict. Id contra serpentium morsus esse conuenit.

* Gal. Quia a. rius & siccius est domestico, sicut agria omnia reliqua domesticis.

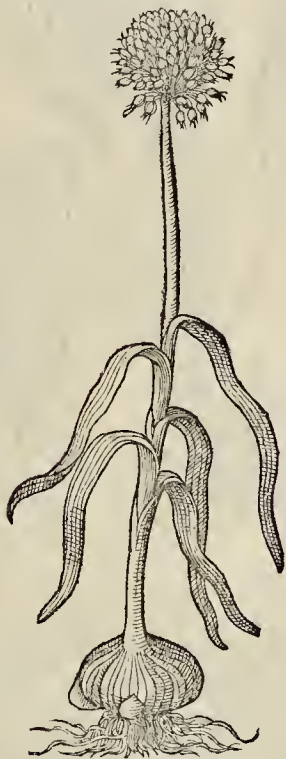
† Gal. Sed & crassos & lentos humores potentius incidit, valentiusque infarcta organa obstructione liberat. Hac quoque urione vrinæ sæpe prouocauit, vbi à crassis & lentis retinebatur humoribus. Ad eò verò est calidum, vt illitum cataplasmatibus modo, exulceret. Dicitur est autem antè, quòd quæcum in modum sunt calida, extremi sint ordinis.

SCORODOPRASSUM. Σκοροδοπρασον. Germ.

Aïerkaublauch. Gal. Ail portreau. Ital.

Agli porro. Hisp. Aio portuno.

SCORODOPRASSON alterum.

Belgicis hortis hodie inquilinum factum, folio Porri latiore, caule quaternum & quinum cubitorum & bulbo crassiore, nucleis quinis & senis è squammatis cuticulis coacto: odoris tedioli, Allij, vegetioris.

Diosc. Qualitatum Porri & Allij particeps, vnde promiscuas sibi vires ex vtroque vendicauit, effectus Allij & Porri præbens, inefficacius tamen. Coctum porri modo dulcescit, & in olerum vicem transit.

SCORODOPRASSON alterum.

Gracilioribus & longioribus nucleis bulbus stipatur membranis inuolucris atro flauentibus: flos & folia allij exiliora: odor & Iapor Scorodoprassi. Hoc in meis Italicis peregrinationibus in sportulas conieceram.

Subodor.

Exhond. ALLIVM. Rel. Scoti. Gal. Ail
& aux. Ital. Aio & Aglio. Hiff.
Ayos.

ALLIVM vrsinum. Advers. pag. 59 Germ. Werr.
Yund; lancotauch. Ital. Aglio de gli
orfi.

* sicim re-
primit Ac-
tio.

DIOSC. P*u* Allij acris est; exalfacit, mordet, excernit, aluum turbat, inflammationes facit; stomachum exic-
cat: sicim* gignit, flatum permouet, summam corporis cutem exulcerat, aciem oculorum esu bebet. Migne in
alho vultates contra aquarum mutationes vocem clarificat. Veterem tussim crudum coctum lenit. potum autem
cum origani decocto, pediculos & lendes enecat. Cremati cinis illius suffillationibus cum melle, & alopecijs
cum Nardino virgine, medetur. Eruptiones papularum cum oleo & sale sanat. Vitiligines, lichenas, lentigines,
vlcera capitis manantia, lepras & suffures cum melle exprimit. Cum thure & tada decoctum, dentium dolorem
leuat si in ore contineatur. Contra venenosos muris aranei morsus cum ficubus frondibus & curcuma illinitur.
Ferus facta come in feminarum desefionibus additum menses & secundos partus extrahit. Allium eiusdem
gratia sufficitur, factum ex eo & nigra oliua intrium, quod graui *μωλωδω* vocant, esu cit vrinam, ora venarum
patrefacit, † hydropicis vtile.

† P*LI*. Diocles. Hydropicis cum Centauro, aut in fico duplici, ad euacuandam aluum, quod ef-
ficacius prestat viride cum coriandro in mero potum, Contra anginas imponi tritum, & gar-
gaulzare prodest. odore serpentes abigit.

OPHIOSCORODON *Advers. pag. eadem.*
Allium Serpentinum. Ital. Aglio serpentino.

MOLY *Dioscorideum putatum.*
Advers. pag. 39.

DIOSCOR. Eosdem effectus præbet anguinum, quod & Ophiocorodon dicitur. Latas ventris tinea in cibo sumptum abigit. urinas detrahie. contra viperarum ictus, & priuatim hæmorrhoidi prodest: ita vt non aliud magis, si cum vino iugiter assumatur, aut trium in eodem ebibatur. Contra rabioforum morsus, & illitu & cibo valet.

Allia desiccant & calfaciunt Galeno 4.º ordine, easdemque cum cepis facultates habent.

Allium The-
 riaca rusti-
 corum.

Frigidissimis & pituitosis morbis conuenit, colicisque inde cruciatibus ortis. lumbricos, & flatu pellit: venerem stimulat, quibus frigore extincta. calidioribus natura minuit exsiccando.

Temperamento calidis, capiti, oculis, pulmonibus & renibus perniciosum; vti prægnantibus & lactantibus, mentes educendo.

MOLY *Dioscorideum putatum.*

DIOSCOR. Bulbosa radix mirum in modum valet ad vulua apertiones, si trita* cum Irino vnguento in pessa* alij legunt cum Lolijsa-
 rina.

MOLY *Serpentinam* vocatur.

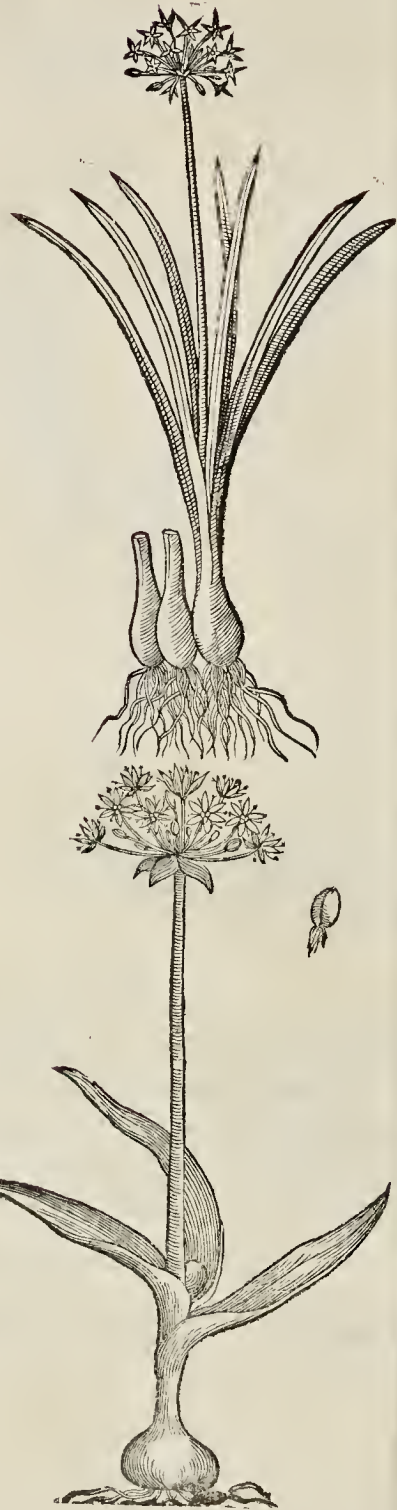
Dioscorideo Moly pertinile ortu; folio ad terram item reflexo, odor. & bulbo, sed flos candore rubens, cui subiacet bulbuli nitidi Indici Moly ritu. Radix cepaceo preduro inu. luero obtegatur. caulis pedalis & sesquipedalis. Belgis hortense est.

MOLY *foliis NARCISSI.*

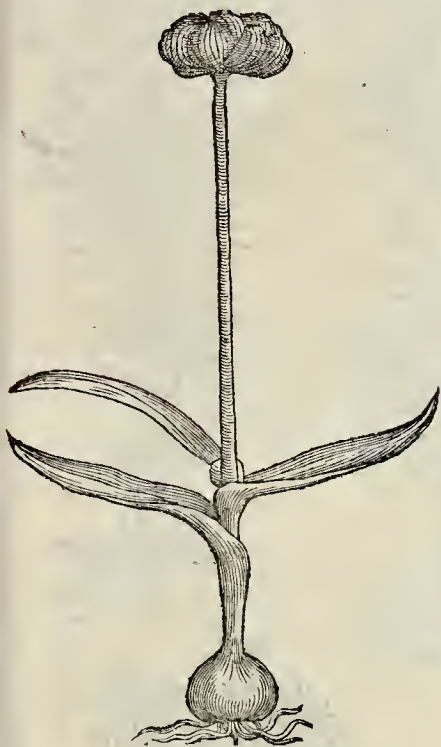
Alterum proceritate, & caule non ab simile; sed floribus caruleis, & foliis compressis Narcissi similibus, & ferè patibus; oblongis, & albis rad. cis bulbis porraceis simul implexis & cohartibus magno capitulorum stipatu: alium odore praferentibus, cuius aliquot bulbos adhuc habemus munere Raphaelis de Coxia, summae humanitatis & stitipium magni admiratoris, qui non modò exoticarum stirpium haud paritendum numerum, sed & easdem affabrè arguta manu summoq; artificio pietas, vt si quis alius apud Belgas, nobis dederit.

MOLY *Lilifosum, balbum in folio gerens,*
Theoph. & Homericum forte.
Adurf. pag. 60.

ARVL. Herba moly contusa & imposita, dolorem matricis aufert potenter.

CAUCAFON, MOLY Indicum vocatum.

LILIVM candidam. Aduersf. pag. 6c.
Belg. Witte letie. Angl. Withillyp.
Lilium sine Rosa Lunonis Apul.

Indicum Moly, quod nos Lutetia vidisse primum superioribus annis meminimus in horto Castellani, summo caule bulbosus spherico pericarpio membranaceo oclusos gerebat: qui depacti facile propagantur. Folia, bulbus & reliqua, cum superiori similia.

LILIVM candidam.

Dioscor. E Liliis vnguentum temperatum, quod aliqui linum, alij sisinum appellant, nervos, & privatim vulva duritias, emolliens. Folia herba illita contra serpentium ictus auxiliantur. seruesacta, ambustis proficiunt: aceto condita, vulneribus opitulantur. Succus adicelo melle aut aceto, in aereo vase coquitur, conuenienti medicamento restituti vlcera, & ad recentia vulnera. Inassata radix & ex rosuo trita, igni ambusta sanat. vulvam emollit, menses ciet, vlcera cicatrice obducit: cum melle detrita, neruis praefixa, luxatiq; medetur. virilgines, strueros, & lepras emendat. vlceraq; in capite manantia expurgat, abstergit faciem & erugat. teritur in aceto cum hyoscyami foliis, & farina tritici, mulcendis testium inflammationibus. Semen potum moribus serpentium aduersatur. ignibus sacris semen & folia cum vino illuminantur. Tradunt & rubra esse lilia in Syria autem, & Pisidia Pamphilia efficacissima vnguentis nascuntur.

Igni ambusta.] Quia siccant, abstergant, & digerunt moderatè Galeno.

Vulvam emollit.] Quia citra morsum digerit & emollit Gal.

Faciem erugat.] Galeno cum melle, vt potentius abstergat. Primi ordinis est abstergentium. In Galen. signe medicamen ad omnia quæ exsicari postulant absque morsu, ceu vulnera omnia ingentia, & maxime quæ in capitibus musculorum eueniunt, & quæcunq; vlcera humida, flaccidæ & diuturna sunt, quæque agrè ad cicatricem perducuntur.

Lilij flos temperaturam mixtam obtinet, partim ex tenui, partim ex terrea substantia.

Plin. ad clauos pedum in vino radices decoquit.

A P V L. Ad morsum serpentis. Herba lilij bulbum conterito, & expressos succos potui dato: ipsum etiam bulbum tritum morsui adponas, mirabiliter sanabitur.

Ad luxum. Herba lilij folia tusa & imposita efficaciter sanant, & si tumor fuerit, sedant tumorem.

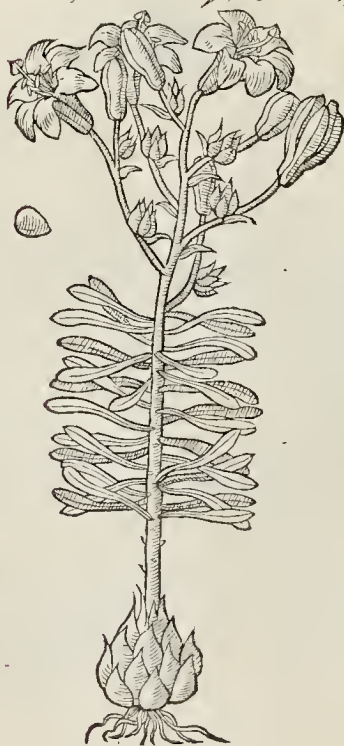
LILIVM purpureum minus.
 Alacis pag. 60. & 61.
 Bulbus crentus Hippoc.
 Lilium creentum Fuchs.
 An Hemerocalis, sine fyl. Lilium
 Dieft. aut congener?
 Geru. Goltgilgen. Hipp.
 Lirio amarillo.

LILIVM purpureum minus. pag. 61.

LILIVM crentum bulbos
 gerens summo als
 diufo caule.

LILIVM crentum quatuor, seculi-
 dem caulem bulbulis donatum.

Lilij cruenti
varietates.

Martagon, cui flores rutilant, bulbos nucleis stipatos summo caule alis diuifo pro-
ferr.
Polyanthos, folia habet deorsum repanda.
Martagon tertium, foliis est virentibus, Lilij cruenti modo.

Quartum Lilio purpureo maiori subpar, flore Martagonis rutilo: & secundum caulem sesquicubi-
talem bulbulis à medio ad summum vsque ornatur.

SULTAN SAMBAC.

Propter amœnitatem & floris decus, Sultan Sambac, vel fortè magno Sultano dicatum, Lilij hoc
genus appellatum videtur. Radix illi lilij cruenti, sed notulis labeculisue purpurantibus variata, qua-
lis, munere D. Aluari Nonij medici C. Antuerpiani horum studiosissimi, peritissimi, & perguã auidi, à
nobis alitur in horto Guilielmi Driefsch perboni pharmacopœi. Florem nondum videre contigit; vt
cuius radix nuperrimè Constantinopoli missa Sultan Sambac nomine.

MARTAGON candidum Chalcædonicum.

Indidem delatum visendæ venustatis, vsu quod aliud, istud lilium asseritur: folia lilij albi nostratis
candidiora, & radix item cognata. Neque florem tamen, neque semen in Belgio videre datum ha-
ctenus.

LILIVM Montanum. Aduers. pag. 61.

Lilium syl. Dod. Hemerocallis herbariorum.

Hyacinthus poetarũ Tragi. Aphrodellus semina Fuchs.

MARTAGON Italarum & Matthioli.

G.d. Lis iaulne, à radice colore. Belg.

Actie van Caluarie. Germ. Gold
wurtz weibele.

HEMEROCALLIS Chalcædonicæ:
Purpureosanguinea polyanthos.

Admodum rara
hæc Belgis: quam
propter florum lu-
culètam fœturam
& peregrinam ele-
gantia in deliciis
habent, & summa
diligentia in ficti-
libus alunt clarif-
simi viri D. Ioan-
nes de Brancion &
D. Ioãnes vander
Dilf. E bulbo nu-
cleisquam matim
cõpactò Lilij can-
didi, maiore; ma-
ximo Martagoni
pari, & concolori,
caulis cubitalis,
quem ab imo ad
summum vsq; li-
liacea folia cõtus è
& fortuitò sup̄at.
Flores hilares pur-
purosanguinei; Li-
lij montani ritu ad
pediculi extrema
item reflexi, pera-
mõna fœtura sú-
mmum caulem de-
corantes.

DIOSCOR. Hemerocallidis radix trita & pota, aut cum melle & lana in pessa apposta, aquam & sangui-
nem inducit. Folia trita & imposita, mammarum ex partu & oculorum inflammationes mitigat: sed & radice & fo-
lis ambusiis vitulæ imponuntur.

LILIVM PERSICVM.

STIRPIVM

LILIVM Persicum, vulgo Pennachi Persiano.

Rarius Germania, Gallia & Anglia; Liera: Belgarum solum visitur in horto amenissimo stirpiumq; exoticarum diuissimo genetrofi vni D. Iohannis Dilij. Caulis ternum cubitorum, quem surè ambiant folia carulouiridantia, mucronata, Libris cruentis patia. Flores nutantes nolas effigiantes obsoleta purpura nigricant. Radice bulbosa fissa, minimè squamis loricata, albida, aucta parte sessili & plana, porrectis subtus fibris obscure flauentibus. Cuius sit facultatis, neminem periculum fecisse intellexi.

LILIVM sue CORONA Imperialis,
TURFANI & LALE .i. flos herbariorum.

Nec multum à Liliis abest Chalcedonicum Lale, quod in idem Belgij hortis Liera: D. Dilij, & illustri heroinæ Mariae Schetz, de re herbaria benemeritis, prouenit: sesquipedem alto caule, foliis longioribus Lilij montani. Flores rubentes nutantes Lilij Persici ritu nolas effigiantes, quales pictura docet, non potuimus obseruare. caulem quidem edidit hoc anno, qui tamen summo statim matescere cepit. Radix cepacea concretionem terti & virosi colchici, vti tota planta, odoris. In Belgium missum Lale, Turfani & Coronæ Imperialis nomine.

LILIVM

*LILIVM conuallium, vel vernum Theoph.
Perperam Ephemerum non lethale Fuchs.*

*CYNOSORCHIS maioris secunda species,
Aduers pag. 62.
Cynosorchis altera Dod. Angl. Doggis toddis.*

*Lilij conuall. è floris colore differenzia.
Agri Louaniensis, qua itur Thenas Drabantorum
vrbein, syluosis flores edit candore & rubore con-
fusè mixtos.*

*FUCHS. & DOD. cor roborare, iecur & cere-
brum prodidere: item succum decoctum ad syn-
copas, apoplexias, vertigines, comitiales siue epi-
leptias, paralyses, oculorumque caligines discuti-
endas. Suauissimum flos spirat odorem, cuiusmo-
di oxyacanthæ, cuius iidem stillatiua ad epilepti-
cos infultus commendatur.*

ORCHIDES.

CYNOSORCHIS Morio. Aduers pag. 62.

Germ. gespenkt knabbenkraut.

Orchis mas angustifolia Fuchs. Satyrion Apulei.

Orchis delphinia palustris C. Gemma.

*Maculis pullis variis Morio testiculus mas neo-
tericorum, flore delphini, prope dente corniculo.*

*APUL. Ad vlcera difficilia & cicatrices nigras.
Radix tusa & imposta, vlcera expurgat, & cicatri-
ces curat. Herbae succo cum melle optimo oculos
inuges, & lippitudines & dolores tollet sine mora.*

*Si quis ad mulierem non poterit affectari, obli-
gatus. Herbae præcipisci radicem, id est testiculū de-
xtum, qui maior est, teres cum piperis albi granis
quadraginta septem, vt in se habeat feminiam cū
herba supra scripta, & mellis vncias x quatuor, &
in vino optimo medicamentum solues, & pondo
scrupulorum nouem per triduum sumes: ad mu-
lierem affectaberis conuauo.*

CYNO-

CYNOSORCHIS

Morio femina. pag. 62.

Orchis delphinia montana C. Gemma.

Per similes mari, sed aliquantò minor: Flo-
ribus cuculatis casti-
dis hiatis specie, por-
recto corniculato sta-
mine.

Diosc. Eduntur
radices coctæ, vt bulbi, ex
quibus si maiorem edant
viri, mares generari di-
cuntur: si minorē femi-
ne, alterum sexum. Ad-
dunt, in Thessalia mollē
mulieres in lacte capri-
no bibere, ad stimulādos
coitus: aridā verò, ad in-
hibendos. & alterū alte-
ri^o potius solui. Nasctur
in petrosis & sabuletis. *

* Eadem
Aegiueta.

TESTICULI
vulpini varie-
tates. Aduer.
pag. 62. Sera-
piades Fuchs
& Dod.

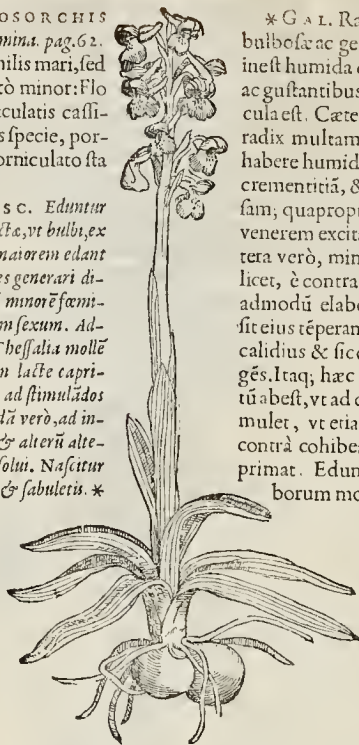
Testiculus
vulpinus
primus.
Angl. Hares
balloties.
Hisp. Sary-
tion.

STIRPIVM

* GAL. Radicius

TESTICVLVS bircinus. Aduerf. pag. 62.

bulbosæ ac gemina: vis
inest humida & calida,
ac gustantibus dulciuf-
cula est. Cæterū maior
radix multam videtur
habere humiditatē ex-
crementitiā, & flatuo-
sam, quapropter epota
venerem excitat *. Al-
tera verò, minor vide-
licet, è contra, nimirū
admodū elaborata: vt
sit eius tēperamentū, ad
calidius & siccius ver-
gēs. Itaq; hæc radix tā-
tū abest, vt ad coitū sti-
mulet, vt etiam planè
contrā cohibeat ac re-
primat. Eduntur bul-
borum more toste.

TESTICVLVS vulpinus secundus.

TESTI-

Vid
god
Gen

ORCHIDES.

Neutiquam posthabenda de Orchidū differētis sententia Clariss. viri Cornelij Gemma professoris regij in celeberrima Louaniensium Medica schola; qui certè non modò sex & triginta Testiculorum icones arguta & propria manu affabrè effigiatas, mihi liberalissimè communicauit, verum etiam eorūdem Syluam & Naturæ opes prescius ex minutiarum obseruatione & perspicuè digestas literis incomparabiliter modesta & eruditione plenè pro studio atque amore erga me, cum iam hæc Orchidum familia excuderetur, significauit. Cuius sanè iudicio, & quarum elegantia oblectatus nō abs re futurū indicauit, si posteritatè ab obliuione vindicārè, ut eas illi mecum acceptas ferāt, illiusq; tanti viri coniecturas, quæ Dioscoridis delineationi aptius congruere visæ sunt, minimè respiciant rei herbariæ studiosi; cum tamen è tam varia Orchidum tribu arduum sit appositè Dioscoridis genuina Satyria profiteri. Sed hanc anxietatis plenam disquisitionem missam faciamus, quando opera nostra naturæ ditandæ & illustrandæ historiæ studeat, vig. nominum & opinionum doctissimorum viro- rum consensus, & quam aggressi sumus methodum, minima quæque digerendo (nullum enim vel despicatissimum naturæ operum nostra cognitione indignum) prosequeremur, exordium à maiore max subdenda Orchide sumemus, quæ, ut visu potior, sic & verior recepta est.

SERAPIAS Diosc. Cornelio Gemma, siue Basilica Syderites vel Erythraea florū omnino purpuræi & aliarum omnium facillè princeps.

SERAPIAS Dioscor. 2. C. Gemma, siue Orchis Basilica altera Syderites flore candidiore, thyrsosq; magis compresso, & folijs latioribus vsque ad verticem inflexis, circa caulem argenteis.

CYNOSORCHIS nostra maior.
Aduers. pag. 62.

CYNOSORCHIS maior altera nostra.
Aduers. pag. 62.

STIRPIVM

ORCHIS *Sarcolos* vel *Scinco-*
phora, *Lacertorum annulatione*,
Corneho, *Gemma*, sine *Trago-*
chivalera.

vulgaris *Testiculus Hircinus*,
seu *Tragorhia* & *Leporis testicu-*
lus nostris. *Advers. p. 29. 62.*

Floret circa finē Maij, ac fe-
rè vsq; ad mediū Iunij. proue-
nit in collibus muscolis, preter-
tim inter conualles vmbrosas.

TRAGORCHIS
minor & venior C.
Gemma, sine *Co-*
riofmites vel *Corio-*
phora flore instar
Cimicium.

ORCHIS *Militaria*, sine
Apis cadaverulum *expi-*
mens, Belg. *Wien*.

ORCHIS
Myodes pri-
ma C. *Gem-*
ma, *floribus*
muscam *ex-*
primens.
Serapis 3°.
Dod.

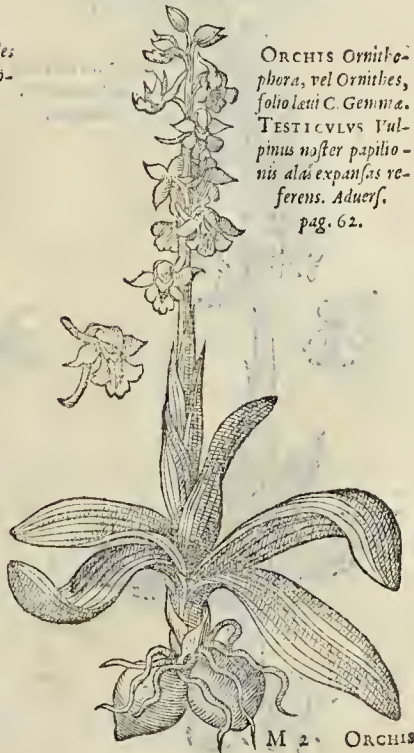
VULPINVS Testiculus, siue Or-
chis Myodis late a Narbonensis, con-
gener cum minimo Testiculo Vul-
pino, floribus fucum, colore & effi-
gie praeferentibus. Aduers. pag. 62.

Sphogades C. Gem-
mae Gal. mouche-
guelpe. Belgicè,
Wespe.
TESTICVLI Vulpi-
ni varietas. Aduers.
pag. 62.
Huius è sola ma-
gnitudine, & flo-
ris intensi & re-
missi colore varic-
tas gemina con-
spicua.

ORCHIS Myodes
altera C. Gemmae, so-
lio leuiore & flore
grandiusculo.

ORCHIS Ornitho-
phora, vel Ornithes,
folio laui C. Gemmae.
TESTICVLVS Vul-
pinus noster papilio-
nis alae expansas re-
ferens. Aduers.
pag. 62.

STIRPIUM

ORCHIS Ornithophora foliis maculosis C. Gemma.

Sunt huius speciei differentia accidentales plurimae.

Floribus { purpureis
 { suppurpurascētibus
 { albis.

Folia { praegrandibus,
 { parvis,
 { ovalis figura, (bis
 { ex lato in acutū definetibus
 { ex acuto in amplū
 { & rotundum.

Floret medio Aprilis ferè & quandoq; sub initio vel finē Martij mensis

ORCHIS strasemantica, vel Stratiotes maior, sive Militaris C. Gemma, quam merito Basilicam tertiam licet vocitare.

ORCHIS Strasemantica minor C. Gemma.

ORCHIS Batrachites, vel Batrachioides C. Gemma. Belg. boxtiensis. i. ramule à stors figurat.

Ex eorum genere quae sexus ambigui sunt, ut & Hermaphroditicū testiculum iō male appelles. Sunt enim medicæ inter Serapiades & Cynoforcheis, maximè quoad formam radicum.

ORCHIS
Hermaphro
ditica secun
da C. Gem
ma, sive Or
chis Psycho
des diphylla.

TESTICV
LVS odora
rus. Aduers.
pag. 63.
Orchis spira
lis C. Gem
ma.

TRIORCHIS, vel Triorchis alba
Spiralis vel autumnalis C. Gemma.
Testiculi odorati varietas.*

ORCHIS
Frisia li
toralis.

TRIORCHIS lutea
3. C. Gemma.
Tertiz huius diffe
rentie effigiem sub
dit C. Gemma, sed
oblongioril us radi
cis oliuaribus bul
bis.

* Non aliud à superiore, sed pluribus
vt plurimum oliuaribus oblongis bul
bis donatur.

Punilum testiculum facie, ortu & folio
Orchis Pliniana, sed rotundiore alit
in fictilibus D. Dilsius munere Clusij
nostri. qui eius bulbillos Vienna Austriz
in Belgium transmisit. florem nondum
conspexi.

TRIORCHIS lutea altera C. Gemma, folio rotundio
re & latiore quam superioris, virentiore, trifolia, &
nonnihil hirsuta: videtur eadem aut congener cum
ORCHIDE Frisia litorali:

Que gemina inferiora folia Bifolij, Plantaginis
latitiora angustiora edidit, & in dodratali caulicu
lo herbaceos sive luteo virentes sterculos in horto
D. Brancionis.

ORCHIS minor Leodienfis.
Triorchis lutea, flore luteo C. Gemma,
sive Basilica minor.

Serapias & Triorchis quorundam.
Terna folia, angustiora, Quinquener-
uicæ Plantaginis amula promit; leuore
& viriditate Auricula vrsina, vti supe-
rior. Flos iudem in cauliculo exili Te-
sticuli odorati pari. Radix ternis & qua-
ternis pusillis pendulis testiculis subest,
quibus diuicatur & propagatur. Col-
libus agri Leodienfis gaudet.

Triorchis lutea C.
Gemma.

SERAPIAS mas le-
ni folio, floribus dilute
purpureis notulis con-
spersis. Satyrium Ba-
silicum primum Dod.
Palma Christi herba-
riorum. Belg. hande-
kens crupt. Germ.
Crutz-
blum.

SERAPIAS ser-
mina praetensis, foliis
notulis inspersis, sive
Palma Christi. Ad-
nerf. pag. 63.
Satyrium Basilicum
alterum Dod.

SERAPIAS *candido flore*
montana maculatis foliis.
Cynoforchis montana folio
maculato C. Gemma.

SERAPIAS *minor rubello*
nitente flore, angustifolia,
nullis in spersis punctulis.

Præsertim eadem
 niueo flore crebra vi-
 situr, cætera haud ab-
 similia.

SERAPIAS *palustris latifolia.*
Cynoforchis palustris platyphylla,
folio leui latoq., flore albo sub-
purpurascete C. Gemma.
Præcocior est violacea
Cynoforchis.

SERAPIAS

SERAPIAS palustris altera leptophylla.

Cynosorchis palustris altera
C. Gemma.

Serius florens, coma vio-
lacea, foliis interdum laui-
bus, interdum maculosis,

SERAPIAS montana folio laui.
Cynosorchis montana folio laui
C. Gemma.

CYNOSORCHIS

OBSERVATIONES.

CYNOSORCHIS Dracon-
tias foliis & floribus impensè
rubris C. Gemma.

Floret circa finem Aprilis aut
initia mensis Maij. Nascitur
in humidis & vliginosis, præ-
ferim vbi nigrior terra est.

CYNOSORCHIS Ma-
crocaulos vel Conopsea
sive galericulata
C. Gemma.

Floret circa medium
finemq; mensis Maij
vlque ad Iunij ferè
medium.

SATYRION castra-
rum vel Eunuchum ex ge-
nere Cynosorcheos Cornel.
Gemma.

CYNOSOR-
CHIS pala-
stris leucis
& angulis
sive leucophyl-
la omnium
religiosa C.
Gemma.

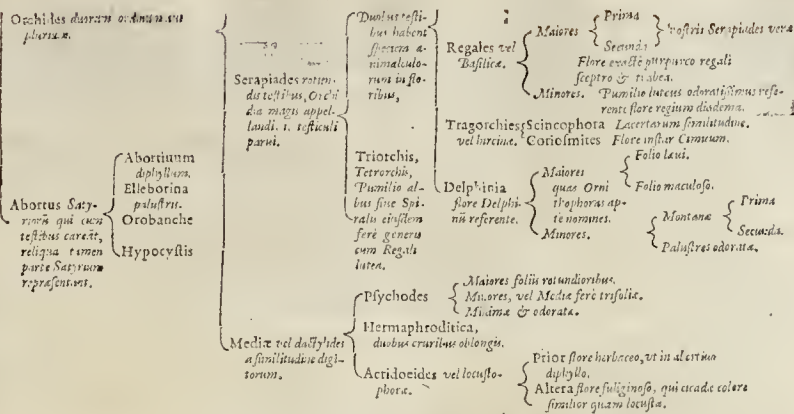

CYNOSORCHIS palustris altera, Lophodes vel Nephelodes C. Gemma.

Flos illi communis ferè cum cæteris maculosis, proinde huic communem appinximus deflorescentis Satyrij formam vnà cum corniculis quibus semen atomon prorsus includitur.

CORNELII GEMMÆ
VNIVERSA SATYRIORVM SYLVA (QVA BELGIS PATVIT
HACTENVS) BREVI HAC TABELLA COMPREHENSÆ EST.

Legitima simpli- bulo. possunt hoc sfo norchides appellat.	Prius Dioscoridi ad hoc genus valde accedat Hyacinthus orient. Pofferus Erj- torianum.	ad hoc proximi genera Tulipan- na vel patina Doua canni.		Folio leui Oreades Nym- phe vel monti- na & odorata.	Sub homum sagulis sunt differentia accidentaria plures florum gratia, co ore, odore, & foliorum & caulis magnitudine discernenda.
		Cynosorchides sive polydallus des testiculis ob- longis & com- pressis.	Nereides vel Nyraxia palustris.		
Lato folio ac laciniato Platophylla Conopsea, vel maculosis cui florum culicem representant. Folio gramineo quam dicitur Martialis.	Major Minor flore violacee.			Prima Secunda	Serapia ket quercubosa
		Satyria vel Saty- ris gene- rali voca- lunt aliq.	Muscaram Myodes Vespum Anthropina, vel Stratematica		

ORCHIDVM GENERA.

Primum genus est Cynorchidum: secundum Serapiadum, tertium verò Dactylidum vel digitum v-
nium atque alterius speciem aptius præferens.

Cynorchides voco duobus ordinibus præditos peccinam ritu, ut singuli velut singulas manus præ-
ferant interdum duobus digitis, interdum pluribus, qui si à radice reliqua præferentur tanquam
processus meri vel apophyses, optimè congruent Dioscoridis notæ, ut Cynorchideos vel canini testis
nomen imponi possit. atque ad hoc vnicum genus infinite species relegantur, quâquam quæ sub eodem
in signi militant, potius feminei sexus ideam quam masculam representent.

Serapiades autem exactè virilis testis imaginem referunt, atque in hac præcipuè animalculorum di-
versissimorum species mirabili Naturæ fecunditate atque ludibrio depinguntur.

Medium inter hæc genus est à Dioscoride quoque sub Cynorchide comprehensum, quòd etiam
olivi oblongioribus lue compressis bulbosæ partes illarum optimè congruant, nisi non similes esse
patemus, quia in oblongiores digitos enerventur.

De generibus Cynorchidum.

Cynorchideon primis Oreades feci siue montanas. Crescunt sæpius inter querceta locis asperis atque
vmbrosis. erumpunt Martio mense quandoque & sub Februarij finem. florent sub finem Aprilis, &
initia Iunij mensis, interdum cubiti altitudine flore odoratissimo, interdum candido, interdum penitus
maculoso: folia supernè viridia subter argenteo fulgore conspicuo, qui membrana quadam detracta
tenuissima protinus exolefcit: fibras prætenues habet secundum totam longitudinem expositas.

Nereides vel palustres admodum variæ sunt. placuit tamen solas essentielles differentias, nimirum ex
forma vel illius imitatrice figura tum in foliis, tum in floribus desumpta discrimina recensere. Equidè
hactenus propè undecim numeravi.

Xiphoides omnes florent paulo ante initia Maij vsque ad medium Iunij mensis.

Harum miranda maximè est Dracontias, quam puto ad Erythronium proximè accedere, si seminis
ratio à Dioscoride designata congrueret, ac bulbis tantum vnicus foret. verum quis scit an depranato
codice Græco pro $\lambda\iota\upsilon\sigma\tau\epsilon\rho\rho\mu\alpha$ sit legendum $\lambda\iota\upsilon\sigma\tau\epsilon\rho\rho\mu\alpha$ vel $\lambda\iota\upsilon\sigma\tau\epsilon\rho\rho\mu\alpha$ atque quod ait in descriptione alteri-
us Satyrii $\epsilon\lambda\iota\upsilon\sigma\tau\epsilon\rho\rho\mu\alpha$ valde ambiguum est, num quantitate, num alia ratione similem ve-
lit; ut etiam prius illud Satyrium Psychoeidi nostro non penitus dissimile videatur. nam & $\pi\upsilon\sigma\tau\epsilon\rho\rho\mu\alpha$ solum
dici potius quàm rutilum credo, atque hoc $\epsilon\lambda\iota\upsilon\sigma\tau\epsilon\rho\rho\mu\alpha$ significat aptè candorem rubore tinctum, quod in
Psychoide altera in foliorum ambitu (cum primùm emergunt) sæpius observavi.

Ea verò quæ mucrone acutiore prædita est, accidentarias differentias præter numerum habet, id est,
coloris, odoris, magnitudinis, liquoris & macularum specie ac notis inter distinctas. Essentiales reliquæ ex
tabula patent.

Platophylla folio lato laciniato elegans planta sæpe ad sesquicubiti altitudinem surgit, si re violaceo.
flore ferit, ac circa initia Iunij mensis: gaudet valde limosis atque palustribus.

Conopsea vel Macrocaulos ad duorum cubitorum altitudinem sæpè pertingit: flores illi purpurei
admodum elegantes & odorati, ut in Serapiade basilica prima, atque secunda, nisi quòd color Conop-
sæ magis dilutus, & hæc alterius velut fæmella propria videatur. Gaudet pratis, sed tamen non vsque
adeò humidis, ut priores: quin potius medio quodam solo ac temperato.

De Serapiade.

In Serapiadum genere principes sunt regales triplici differentia à nobis exarata. donantur hoc no-
mine ob regalis sceptri diadematis ac trabæ similitudinem.

Maior

Maiores tamen prima tamen secunda foliis constat exactè virentibus instar porri, oblongis, pinguibus paulo latioribus, interdum leuiter inflexis; testiculi exactè rotundi, cauliculus dodrantalis sæpè procerior; flos venustissimus, exactè purpureus, interdum leuiter subpurpurascens, dispositus ferè in vmbellè dilatenscens speciem, nulla tamen odoris gratiâ, planta rata admedium, à me primùm in mœnium Lo- uanienfium conuallibus deprehensâ.

Alterâ flore minus purpureo, magisq; in aciem explicata; floret vtraque à principio Iunij mensis sæpè vsq; in medium Iulij constante specie & venustate mirabili. erumpunt folia circa Solstitium hyemiale, gaudet vmbrosis & asperis, muscoso solo & maximè graminetis, coniunx istorum est Conopsea.

Conopsea.

Proximè sunt Stræumaticæ vel Anthropicæ quæ tamen iudicio plurimorū cæteras pulchritudine vincunt, flores vt galeæ vel galeati homunculi truncis duntaxa: manibus pedibusq;.

Prior eminens caule, folio amplissimo, id est, longè siml & lato & subrotundo inter initia, flos intus candidus, maculis purpureis interstinctus, foris velut fibris purpureis ac citrinis impèctus rubès; huius pronentius vberior in syluula Florida vallis, erumpit menè Decembri, floret à Maij auspicijs ad finem vsq;.

Cognatum huic alterum genus, folio quidem lato, sed breuiore, coma magis propendula, propiusq; confertis floribus, & ad vnum lauis nutantibus galeis: color foris ex albo & caruleo non nihil cineritio mistus: intus habet maculas coloris puniceæ. hi ad nos è montosis & asperis non procul à Bruxellenfium ciuitate mirantur. Flos apprime venustus vtrique generi, sed inodorus.

Militares.

Præter has Stræumaticas vel Militares vidi aliquando & tertium genus folio lato, lilij folijs quàm similimo, oblongo scilicet & in mucronem subrotundum desinente, cui flos lilij lacteus planè columbarum effigiem alis exporrectis pedibusq; quam optimè representans. Hanc à multo tempore non visam mihi etiam vt vellem pictam accuratius dare non potui. Gaudet montosis & aridis: floret eodem tempore cum Anthropicis.

De Vespijs & Apibus nihil addam particulatius, eo quòd à cæteris herbaria rei cultoribus exarata & in Scerpiadum genera sunt relata: quanquam Crabrones ab Apibus non vsquequaque distinxerint, vt nec apiculatum genera duo, ac rursus duo muscarum, folijs ac florum specie differentia.

Ornithophora.

Satyria Ornithophora sunt permulta, sed tamen apud aucularum nomen maiores obtinent, quibus purpurei flores vel volucrum alis expansis, vel delphinas cauda protensiore delineat. alteri istorum folia sunt maculosa, alteri plana & porraceo viore perfusa. Florent ambo menfe Aprilij, & ferè reliquas Satyriscorum species antecertunt. Folia primùm erumpunt in Februarij. Gaudent vmbrosis & maximè coryletis, terra porosa & musco obsita.

Delphinia.

Delphinia minores nostra quoq; commentatione non indigent, cum ab alijs neotericis abundè sint explicata.

Tragorchis.

Tragorchim duplicem pinximus: Minorem flore fuliginoso, cuius tamen est magna varietas, figura, color & odor Cimicis, folium non ab simile minori Delphinio Satyrisco. gaudet irriguis, floret cum Delphinis.

Scincophora.

Alterâ quam Scincophoram diximus, à Remberto & alijs delineata est, frequetior in mœnibus Lo- uanienfium.

Pumilio.

Minor Basilica siue Pumilio flore luteo non nihil herbaceo instar regij diadematis, odore fragrantissimo: vis ad excitandam Venerem præ cæteris admiranda. Hispani proinde *Amor di donna* iure appellat. testes parui, rotundi, solidi, corice raso obducti: folia emergunt prius Maio menfe vel circa finem Aprilis: floret menfe Iulij vsq; in Augustum, valde se multiplicat sub terris. Gaudet montosis.

Spirale Satyrium.

Alter Pumilio flore candido odorato, rectè Spirale Satyrium vel Autumnale vocetur. Estq; vt plurimùm Triorchis aut Tetorchis, oblongis bulbis instar oliuæ compressæ: folia Rhombotide, impense viridia cum fulgore subatro. Flores in spiram aptè dispositi, forma diadematis, vt priori. Erumpunt folia menfe Septembri, flore iam marcescente; ac perseverant vsq; in Maium. inde verò per æstatem oblitescunt. erumpit autem cauliculus menfe Augusto, florens vsq; in Septembrem. Quis scit an alter horū sit planta, cuius meminit Theophrastus. forsan & odoris fragrantia & virtus idem docent, si soli natalis felicitas conspiraret.

Ptychoides.

Inter Dactylides Ptychoeides, maiores tantum ab alijs exarantur, nos præter illas & duas alteras vidimus, vnam folio grandiore, interdum triplici aut quadruplici genus insecti referens, quod Papilionem vocant. Minores sunt odoratis. flore, montosis & aridis valde proueniunt inter eiyas. Florent circa medium Iunij & aliquoties circa initia.

Hermaphrodita.

Hermaphrodita oblongis cruribus, solo gaudet palustris: flos erumpit menfe Iulij, omnino candidus, tener qualis Oreadam.

Acridorides.

Acridorides vel Locustephora caulem & flore omnino confimiles ferunt cum Satyrio abortiuo diphylo, sed plura folia, foliorumq; species alia, & alius ordo & radices geminæ vt in Ptychodi. Flos barbæ hircinæ, Locustæ aut Cicadæ similitudine, gaudet mediocri solo, prætis syluosis. aperit se flos medio mensis Maij.

Hæcenus Cornel. Gemina.

DIOSCOR.

Diosc. Testiculus alio nomine Serapias, Andrea auctore, vocatur, quoniam radix multifida sit: folijs est parvis, latoribus, oblongis, pinguibus, ex alarum sinu inflexis: caule palmeo: floribus penè purpureis: radice testiculis simili. Qua illita in mores discuitur, vlcera purgat, & serpere eadem non patitur. abolet fistulas. & illitu inflammationes lenit. aride radices nomas in bibem. sanantq; putredines, & oris vlcera a cacoethe. aluum sistunt è vino pota. De hac, eadem qua de testiculo canis, produntur.

Aegin. Orchis quem Serapiada cognominant, aliqui verò triorchin, vehementius quàm superior, deficcet; quapropter laxos humores discuit, vlceraque sordida & putrescentia expurgat. Herpetibus medetur: totrefacta multò impensius deficcet. Quia verò leuiter astringit, ventrè quoque cum vino † pota compescit.

ERITHRONII è floris colore & folijs differentie. pag. 64.
Satyrium & Dens caninus Belgarum. Hermodactylus
& Pseudohermmodactylus, Ital. & Matth.

Aut flos purpura rubet, aut candore micat, aut purpura & candore confusus pallet.

Hermodactylus & pseudohermmodactylus Italarum putatus folijs constat infernè angustis, qua radiceis ceruiei innituntur.

SATYRIUM Adnerf. pag. 64.

Diosc. Radicem in vino nigro austero bibere conuenit, contra opisthotonium. Vicidum ea, dum concumbendâ incestu cupidus: siquidem ea promptores ad venerem fieri assument.

Ob flatuosam & excrementitiam humiditatem, Gal. teste.

SATYRIUM ERYTHRONIUM.

Diosc. Venerem, ut produnt, si omnino manu teneatur, radix stimulat, eoque magis si bibatur in vino.

SPARGANIUM alterum superius reddendum proximè effigiem suam Observationum pag. 41. vbi omissum fuit.

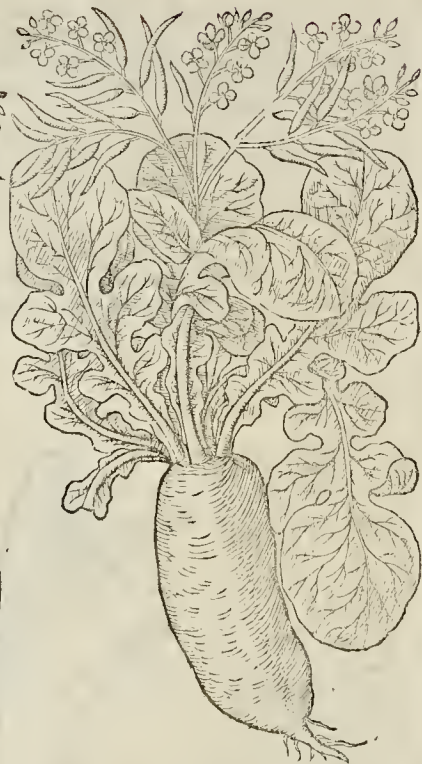
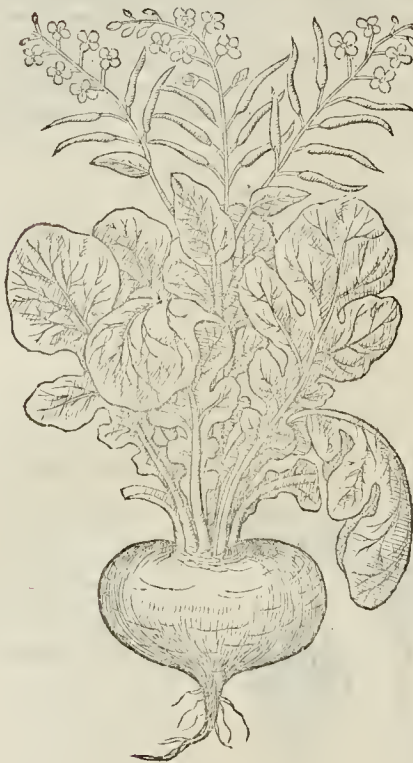
In Erabantino agro, simpliciori, alis viduo caule minore: ex interuallis per verticillos distinctis, è Varietates, quo florum globuli otiantur, molliores minisque spinosi & echinati.

HOLERA & HOLERACEA.

N

RAPVM

RAPVM minus orbiculatum. Aduers. pag. 66.
Hisp. Nabo redondo.

Diosc. Decocti Rapi radix alit, in pleurionem parit: humorem a: fluxam carnem creat. Venere stimulat. Decocto per ligra, permouesque fouentur: contritio que rapo atque impolito uritur, si ex uina radice osicem certum a ligatur, & serueti cinere liquefat, exulcer: his per moribus proficit. Cyme eius decocto in indantur, & vrinam ciunt. Semen a uilosis & iberiacis, presertim que sensum doloris referret, arodyna vocant, idoneum est. Potu contra veneni sicut ue est. Venere concitat Rapum. murti con huius, minus alimentis sufficit; sed multo magis appetentiam reueat.

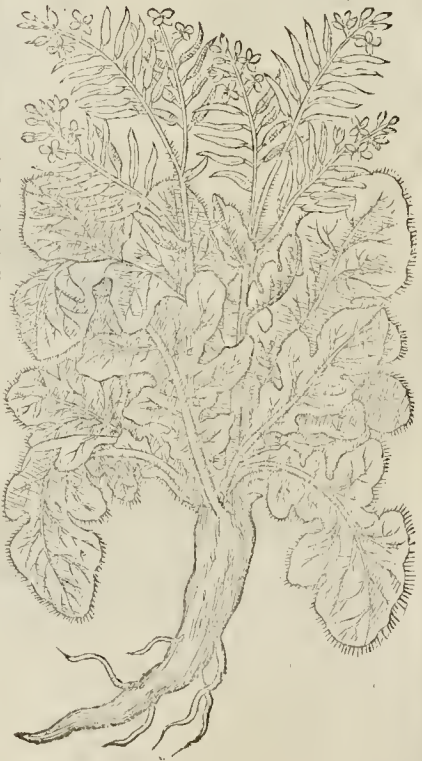
Fluxum carnem creat.] Gal. concoctu difficilis si crudior edatur, bis cocta aptior.

Venere concitat] vipote spiritum flatuosum procreans, sic & ra lux. Gal.

Rapi sicuti succus, in corpus digestus, temperato crassior est, ideoque crudam succum in veni congeret.

RAPVM syl.

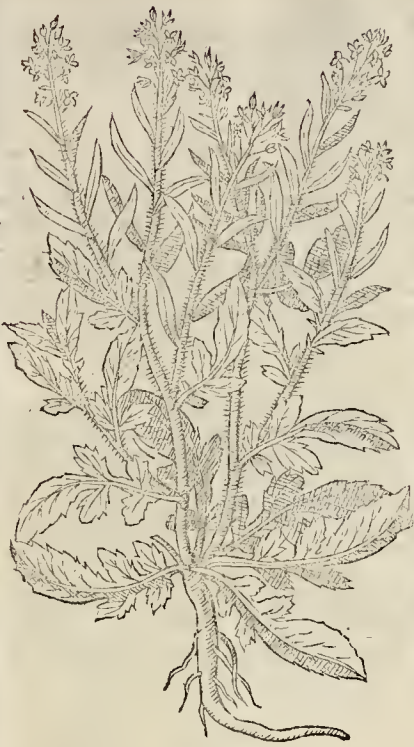
Diosc. Alitur in medicamenta quibus ad detergendum curam in facie, totiq; corpore, utitur, presertim qua ex lupini aut erui, tritici aut lolij farina, fieri solent.

R. A.
terre
obli
rid
uct

R. A.
syl
bofe
H. f.
salu
uct

NAPYS
Aduersf. pag.
69. Hist.
Nabocent-
mun &
Naps.

RAPHA-
NUS miror
purpureus.
Aduersf pag.
67. secun-
dus Matth.

N 2

NA-

NAPVS Aduers. pag. 67.

Diosc. Colli napi radix infiat. medicum alit. semen eius potum venenorum vires bebetat. auridioris admiscetur. Conditur sale radix. Gal. Eadem, quâs Rapa, vires obtinet. secundo ordine calcificat, & humectat primo.

RAPHANI OMNE genus. Aduers. pag. 67.

Tertia RAPHANI è colore differentia.

Belgis & Italis frequens Raphanus est, radice foris pulla, intus verò candida.

Diosc. Radix, quæ Græcis rhabbanus dicitur, ex calcificat. flatus gignit. oris suavis est: sed stomacho aduersatur. ructus ciēt. vrinam pellit. alio aptior. summo tamen cibo sumi debet, quò magis eius distributionem adiuuet. cum autem præsumitur, cibum suspendit. quare vomituris commodissime datur ante cibum. sensuum aciem excitat. decocta contra veterem tussim, & pituita crassitiam in pectore, efficax est. cortex ex aceto mulso, celerius vomitiones mouet. hydropticis commodissime illinitur. lenosis vitis. sugillata cum melle rapit: & nomas amolitur. contra viperarum ictus auxiliatur. alopecias ad pilum reducit. lentigines cum liliacca farina emendat. hu qui fungis strangulatur, tam cibo quàm potu salutaris est. Semen vomitiones facit. vrinam mouet. menses cit. lienem extenuat. Cum aceto illitum gangrenas v. alidissimè emarginat: coltum cum aceto mulso, anginis perquam vtiliter gargalizatur. Contra Cerasus morsus, potum ex vno auxilio est.

ARMORACIA Dioscor. Raphanus syl.

Diosc. Tam solum quàm radix in olera recipitur: sed hæc ex calcificat, vrinam concitat: astuosus est. Astuosus est. Raphanus syl. calidior est Lunaria græca.

Gal. Ex calcificat excessu tertio, desiccatur secundo, & extenuat. Agrestis autem in vtroque efficacior. quæ & semen ipsum planta efficacius est. Facultas ei inest digerendi. Itaque ad sugillata, & alia id genus liquida ob talem facultatem conducit. Satiui radice la sola cruda quæ vrbis hominibus vt plurimum prima mensa ex garro sumitur, alui ducendæ gratia. pauci autem acetum admiscunt.

Rustici verò frequenter cum pane elintant, non secus ac Allia. Cæterum cum medicos, tum idiotas illos mirari subit, qui à cana crudas eas edunt, concoctionis iuuandæ gratia. Ipsi quidem id se experientia abundè comperit habere dicunt; nullus tamen eos citra damnum potuit imitari.

Plin. Raphani decocti mane poti ad ternos cyathos comminuunt & eieciunt calculos. Hydropticis proliant ex aceto & sinapi sumpti, & lethargicis. Hippocrates capillos mulierù defluos fricari Raphanis, & super vmbilicum imponi contra tormenta vuluæ dicit.

SINAPI satinum Eruce aut Rapi folio. Aduers. pag. 67. Hyp. Moltaza.

SINAPI agreste Apij aut potius Luneris folio. Aduers. pag. 68.

SYNAPI fluestre minus Bursa pastorii folio.
Hisp. Mostaza saluage.
Aduers. pag. 68.

ERVCA sativa; Erysimum Gesneri.
Hisp. Oruga. Ital. Rucheta.
Aduers. pag. 68. 69.

Diosc. Ad calfaciendum, extenuandum, extrahendum, efficax est. ad eliciendam capitis pituitam^b māduntur. contra pradiros tonsillarum tumores, ac veterem callosamque arteria scabritiem, succus ex aqua & melle, convenienter gargazatur. sternutamentum acri, tritum & naribus admotum. comitialibus^c quoque auxiliatur. saminas vulvae strangulatu oppressas excitat. lethargicis, ^dteraso capite, illinitur. cum fico^e admixtum, teneb rubeat locus, & ad coxendicum cruciatus impostum, ad lienes, ^f& omne genus dolores confert, cum permutanda valentidinis causa, ex alto virna extrahenda^g sunt. alopecij illitum medetur. faciem purgat. sugillata cum melle, a tpe aut cerato rapit. fera impetigines, & lepra, eo cum aceto perunguntur. contra februm circius aridum bibitur, aut potui, potentia modo, inspargitur. extrahentibus emplastris, scabiemque extenuantibus, vtiliter admisceri solet. tritum, grauitati aurium & sonitui, cum fico impostum prodest. Succus ad^h hebetudines oculorum, & genarum scabritias magna vtilitate illinitur. expressus recentis semine succus in sole siccatur.

^a Calfacit & siccat Gal. ordine quarto.

^b Tenetur in ore aut gargazatur cum aqua mulsā Plin. ad dentium dolorem manducatur: ad vnam gargazatur cum melle & aceto.

^c Comitialibus] cum fico & cumino tritum Plin.

^d lethargicis, teranicis & opisthotonicis Plin.

^e Plin. Semine & radice multo madefactis.

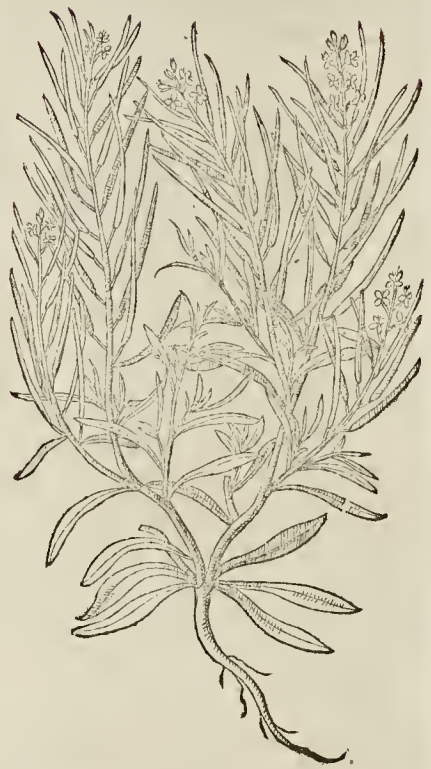
^f Lienes] ab humiditate & flatibus, Plin. subdit, Thoracis & omnis generis.

^g Eadera Plin. caustica vi pustulas faciendo.

^h Hebetudines] cum melle caligantes oculos Plin. qui subdit: Ad scorpionum ictus & serpentium tritum cum aceto illinitur. Fungorū venena discutit. Stomachō vtilissimum contra omnia vitia, pulmonibusque. Excreationes faciles facit in cibo sumptum.

ERVCA.
fyl. Adverf.
pag. 69.
Hifp. Omega
iyuca.c.

ERVCA *fylueftris angufifolia.* *

ERVCA
Nafurtio co
gnata tenui
folia, Na
furtium fyl
Clufij.

* Propter ordinis confectionem, communes & affines naturam, & effigiem inter Erucam & Itionem, hic inferre da fuit. Premit quippe inflexis cubitalibus ea liculis flores luteos. Erucæ fylueftris. cornicula fliquarū linapi sunt aut Nafurtij fylueftris, ubi fermen acre, vti folia anguftiora, Erucæ fylueftris concoloria, fed minimè diuifa, Taronis ferè paria, quæ Erucam aut Itionem fapiūt; quibus idcirco affinis natura putatur. In horto Coldēbergij noftri nō vulgaris peritæa viti oritur.

ERVCA Nafurtio cognata.

Ethæc minus frequens & obuia hic inferenda. Folijs exit laciniolis, altiusque in vifis quàm Nafurtij hortenfis, Cakile Serapionis, Erucæ marine dictæ, fimilitis & concoloribus. Caulis multis concavus alis. hirsutus afper, pedē æquans. Flofculi pallentes, & fermen fecundū ramulos totos acris faporis Nafurtij in vaginulis. Deb tut hæc C. Clufio, qui eam in Valentino agro, Martio florentem, & femine prægnantem, reperit.

Diosc. Cruda Eruca venerem largiore cibo concitat. semen eodem effectu prodest. vrinam cit. concoctioni prodest. alio perquam commoditate. semine ad condimenta vtuntur. quod, vti in longum tempus asseruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in pastillos. Gignitur etiamnum sylvestris eruca, maxime in Iberia, qua occidentem spectat. cuius semine profusum incolae vtuntur. vrinam vehementius pellit, multo suavia acrior.

Venerem concitat] quia flatulenta, Aeginetæ; recens potissimum.

Gal. Oulus hoc manifestè calfacit, adeò vt non facillè solum absque lactuca edatur. Caput magis dolore afficit, si solum edatur.

Temperamento Eryfino similis.

Plin. Concitatrix Veneris: ideo iungitur lactucis ferè in cibis, vt nimio frigori par feruet immixtus temperamentum æquet. Eius semen scorpionum venenis & muris aranei medetur. Bestio- las omnes in nascens corpori arceat; vitia cutis in facie cum melle illitum; lentiginis ex aceto. Cicatrices nigras traducit ad candorem cum felle bubulo. Semen attrahit potentissimè & digerit. Eadem qua sinapi ratione alopecij medetur.

ERVCA GERATINA dict. Italarum. an Sophia Belgarum: an num potius Matthioli Erysimum?

Aliam tradunt parietinis & muris, virgis longioribus, exilibus Erucæ sylvestris; floribus luteis & coniculis fanigræci exilioribus, vbi semen acro Nasturtij, quod cancris mederi asseritur.

IRIO sive **ERYSIMVM** Aduers. pag. 69. Nobilis Eruca & Irion Cordi. Cleome Othani Horatij Anguillæ, Germanorum & Fuchs. Verbera semina, vernacule Eptenkraut weiblitt. Lust. Rinchaum.

Deme Arg.
Cadiokæ &
ked lohe.

Diosc. Semen contra thoracis fluxiones efficax est, & si purulenta extasiuntur. regio morbo & coxendicibus prodest. contra venena in delinctu cum melle datur. illinitur ex aqua aut melle viliore * cæcis carcinomatosis, perotidibus, duritijs mammarum, & testium inflammationibus. in totum extenuat, & calfacit. nitrus † multo ad clysteres fiet si aqua madescat atque torreatur, vel linteo illigatum, pinsit. s. vrinam obtutum perasserit.

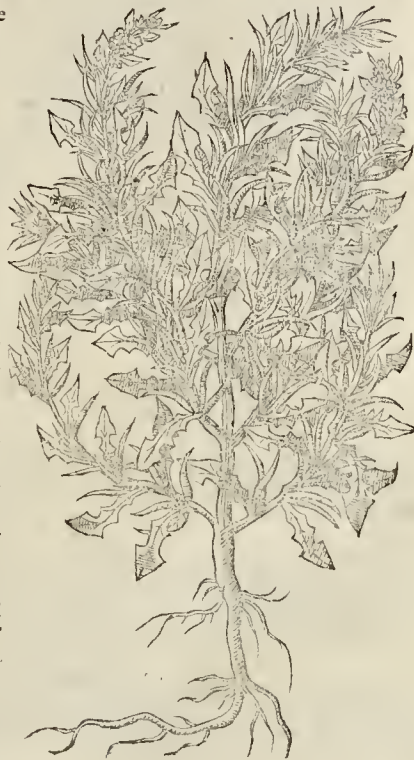
Gal. Irionis semen, sicut gustu Nasturtio simile apparet, ita facultate igneum est & excafcatorum. vtile est cum ealegmaris ad promouendas crassorum lentorum que in thorace & pulmone humorum eruptiones.

Subdit Plinius. Datur pleureticis, torminibus caliacis. infantibus quoque vtilissimum: item sedis vitijs & articularijs morbis cum melle & fico. Medetur & suspiriosis. Item fistulis cum axungia veteri, ne intus addatur.

Ischiadicis cum Iberide & Nasturtio iniicitur.

Syr. de Eryfino efficacissimus, cuius beneficio inueniculas decennio raucedine laborantes, percurauit.

R. Erysimi totius recentis M. vi. Radicem Helenij, ruscilaginis succo adhuc fragrantium, glycyrrhizæ añ ꝑ ij. borraginis, cicchorij, capillorum Veneris añ. M. i. s. florum cordialium, an- thos, stæchadis v. l. Betonice añ M. s. aut s. vj. pas- sularum manitaru ꝑ ij. incisis & conuulsis fiat om- niam decoctio ex arte in sufficienti q. aquæ hor- dei, hydromelitis, & ꝑ. vj. succi Irionis, ad lib. duas vel tres. expressi omi dissolue sacchari q. s. fiat syrupus: quo diu & continuè vtendum, pur- gato corpore.

ERYSIMVM
Matthi alteru.
Aduers. pag. 70.

ERVCA

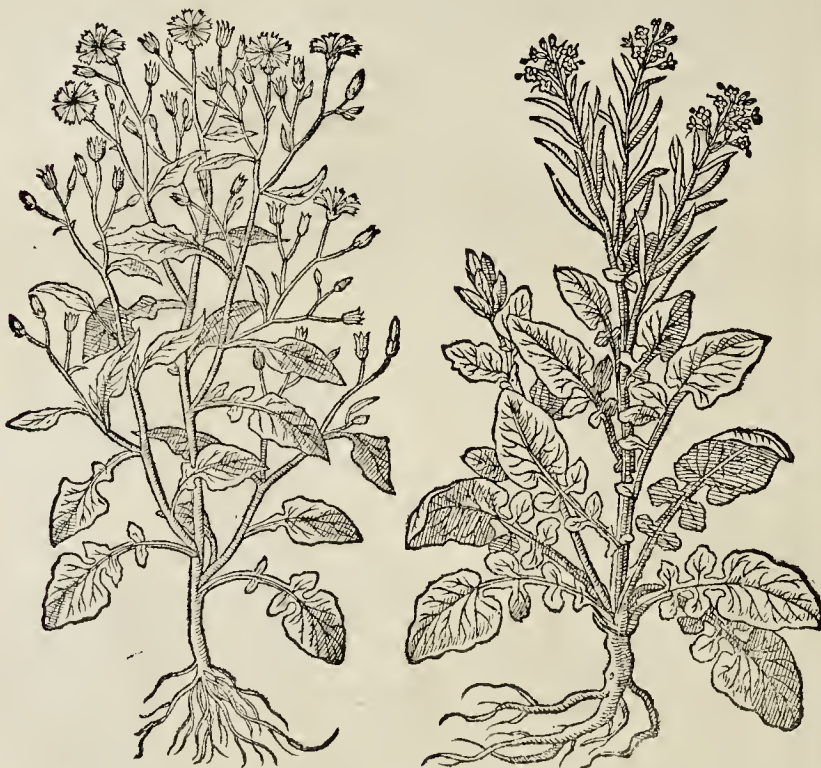
ERUCÆ species quarū vna hæc tamen esse videtur, posse substitui pro *Trione*, virium affinitate asseueramus: sed *Erysimū* Matthioli neque alterum, neque primū *Dioscoridis* *Trionē* folio *Erucæ* syluestris vel domesticæ ritu diuiso inficiamur. Huic enim alteri folia *Lapsanæ*, sed minora, Botrydi paxia, & falcata cornicula, stipatim ab imo summo tenus cauliculos sesquicubitales ambientia. Flosculi lutei, & semen flauū vrētis gustus, persimilia alioqui genuino *Erysimō* *Erucæ* folio, cuius cornicula in cacumine cauliculorū conspiciuntur, vt *Diosc.* ait. Antuerpia in horto stirpium ditissimo Petri Coudenbergij pharmacopœi doctissimi, semel satum, semet ipsum suo semine ferit, & singulis annis renascitur.

Semen sesquidrachmæ pondere ex ovo forbilis tribus diebus continuò deuoratum, seminis profluvia cohibet Matthiolo. Contrā in vino potum, calculos renum pellit.

LAMPANA *Aduers.* pag. 70.

BARBAREA *sue Pseudobunias, Aduers.* pag. 70. 71.
Angl. Wildt Hertwall.

lege lin. 33.
plantam.

Diosc. Syluestre olus plus alit quàm rumex, & stomacho vilis. Cuius folia, caulesque coquantur in cibo. Gal. Esā succos pranos creat: cæterum illita abstergendi nonnullam digerendique potestatem possidet.

BARBAREA.

Calida & sicca initio secundi exsistit; terreæ substantiæ nonnullius particeps, ideo gargarizatur ad anginas pituitosas & vvas relaxatas. Succus commodè clymeni vice & ritu extensorijs siue Mundificatiuis vulgò vnguentis ad sordida vlcera, miscetur. Vrinam ciet; calculos & fardus vesicæ docto aut cibo pellit, vti lauer, cuius ferè par gustu.

BARBAREA minor. Herba S. Alberti Bononiensium.

In Gallia, Germania, & Belgij hortis visitur herbula folijs arouirentibus Bugulæ, blattariæ & Isatidis syluest. minoribus, nigrioribus: floribus & corniculis copiosis longè minoribus *Pseudobunias* siue *Barbaræ*. hætenus vsus nullius.

SIVM alterum: Olsarii facie.

Huc referenda alia non ita absumilis planta, stagnantibus item vdisque scrobibus & lacustribus, pone novam urbem Antuerpianam oriunda, iuxta Scaldæ amantissima fluente. Radix innumeris implexa gracilibus & tortilibus fibris pullis glebæ limosæ inseritur, è qua cubitales & ternum cubitum caules Cicuta assurgunt. Folia Laveris Dioscoridei, ambitu serrata, speciosa. Flos in umbellis è luteo viridi pallefcens. Semen apio hortensi ferè par, quod gustu ad Cuminum, Daucum Creticum & Citrei mali corticem accedere, & plusculum caloris habere videtur.

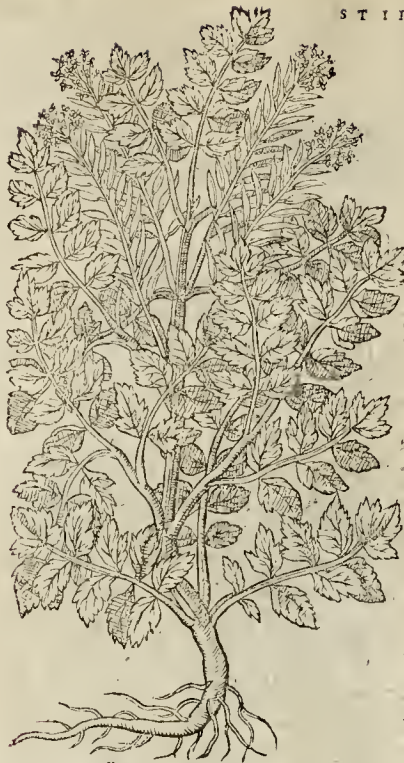
SION sine LAVER.

Diosc. Coctum crudumve calculos rumpit & excernit; menses & partus extrahit; yrinas cit. Dysentericis in cibo auxiliatur.

GAL. Excalfacit tantum quantum gustu odoratum, atque digerit.

O SION

SION Mat-
thioli & Ita.

CARDAMI-
NE altera, si-
ue Sisymbri-
um Cardami-
ne secundum.

STIRPIUM

SION Matthioli & Italorum.

Matthioli Sio provenit iugis & rivulis vbi Car-
damine, folio ad Nasturtium hortense & Cardami-
nen accedente. Cauliculi pedales & interdū cubi-
tales. Flores albi, & conicula Sij Cræta: gustan-
ti acres. Plurima hæc Taurinis Pedemontanis col-
lium & montium rivulis, vbi collegimus cum Pe-
tro Rapalino pharmacopæo Taurinensi simpli-
cium peritissimo.

CARDAMINE, siue Sisymbriū alterum Diosc. pa. 7 r.
perperam Nasturtium agreste, siue Iberis Eufysio.

Cardamum Apulei & Nasturtium Italicum.

Nasturtium fl. Corcæ, & pratense Tragi.

Germ. Scutellum.

DIOSC. Cardamine excoacta, vinum movet: est stir-
acem, purgat lentiginem, curat, riuam in facie, noctibus
impositum, matutinisq; detractum.

GAL. Nasturtio simile quoddam gustu præfert:
cum siccum semen, tertij ordinis excoactum &
desiccantissimum, humidum adhuc & vinde, secundi.

APUL. Herba Nasturtij succum naribus iu-
cies, caput deplet & de phlegmate purgat. Hoc Na-
sturtium non feritur, sed per se nascitur circa ima-
rietatem. Semen tritum & cum adipe asserino mi-
xtum, albitionem sursum de capite eiciet. Herba
& pulegium ex aqua decoctum bibere dato, emen-
dabit & discentiet crudicatem. Ad strumas, herbam
cū lometo trita super strumas impones, superposi-
to folio oleris. Ad furculos sanandos, herba nastur-
tium cum fermento imposito: concoquit & sanat.

CARDA-

CARDAMINE altera, sive Silymbrium Cardamine secundum.

Iberis & agriocardaman Fuch. Germ. Gauchblum & wildeckrey. Flos cuculi Dod. alia ab Armoracia pratensi.
Belg. cleyen waterkerste, & Coeckker bloeme. Gal. passerage saunage, à caloris acrimonia.

Exit altera Cardamine pratis ydis Angliæ, Belgij, Germania, & frigidarum regionum, ubi Cardamine, quam foliis inuis refert. In pedali caule ut plurimum singulari folia exiliora Nasturtij hortensis siue Cardami similia. Flores lactei purpurâtes Erucæ aut Napi, Cardamines prioris matres, gustu, ut inuierla planta, & viribus Silymbrii referentes. Clysteribus & cataplasmatibus, Lepidij, Nasturtij, Sinapi, & congenerum herbarum ritu, coxendicorum, commode miscetur.

CARDAMINE trifolia.*

NASTURTIVM. Aduers. pag. 72.
Gal. Narbonensibus Nastort. i. nares torquens,
ab effectu. Hisp. Mastuerco.

* Quibusdã Belgij cultioribus & stirpiũ ditioribus hortis reperia factis Nasturtij Cardamines gustu & facie plantula palmaris, folio quad imtenus Silymbrij Cardamines, sed positu terreo Oxys Pliniani ritu, humi procubete. Flos in pediculis albus Isopyri vulgaris aut Cardamines. Radix multũ fibrosa.

NASTURTIVM.

DIOSC. Nasturtium optimum constat esse Babylonicum. Omnium semen est acre, excofacit. stomacho aduersatur, alium turbat, tunc excutit. lienem immittit. partus* eximit. mensis citi. venere stimulat. sinapis & erucæ simile est. lepras & impetigines absterget. illud cum melle lienem extenuat. fauos expurgat. pulmonum vitia extrahit. sorbitioibus incoctum: serpentium venenis potum resistit, atque eas suffitu fugat. capillorum destituta cohibet. carbunculos ad suppurationem perducit, & rumpit. coxendicibus cum polenta commode ex aceto illinitur. tumores collectionesq; discutit. emittit furunculos, illud cum muria. Herba ad omnia eadem effectus, licet minor.

GAL. Adurentis facultatis particeps est, sicut sinapi: proinde coxendicis & capitis dolores: atque adeo quæcumq; aliud tubificationem postulat, eo perinde atque sinapi excofaciunt. miscetur quoq; remedijs asthma: icorum, tanquam scilicet id quod crassos succos valenter incidere valeat: velut & sinapi: nam omnia ei simile est. Porro & herba arefacta similem semini vim possidet. Humida verò adhuc & viridis, propter aquæ humiditatis admisionem, multo semine inferior est: adeoque sic mordacitas eius moderata est, ut cum pane ea uti liceat, ceu obsonio.

Hoc Galenicũ sit cuiquẽ theorema vniuersale, quoties nimia caliditatem, & ariditatem veremur. Vtatur igitur virentibus adhuc & tenerioribus, pullulantibusque, quoties ægri & morbi natura requirit.

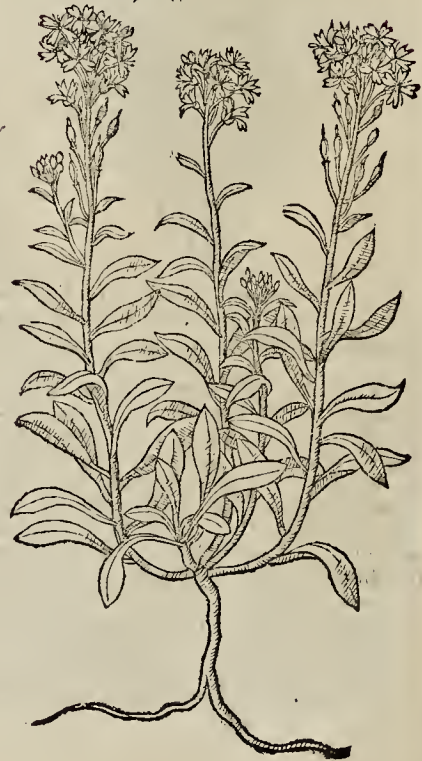
THLASPI
Drabæ folio.
Aduerf. pag.
73.

THLASPI
Candicæ um-
bellatu Ibe-
ridis folio.
Aduerf. pag.
75.

Albifloribus
in hortis no-
stris variat.

TA
vul
Va
lio.
pag

THL
incan
Mec
ic.

THLASPI incanum Mechlinense.

Finitimo Mechliniæ ruri Thlaspi genus alterum fructicat oleæ foliis, multisque summo diutis hirtis ramulis, pedem & sesquipedem longis. Flores albus, & in pericarpis rotundiusculis summum caule ambientibus exiguum semen minus cæteris acre.

THLASPI fruticosum solo Leucoij maximi min.

Virgæ numerosa sparsæ, crebris leucoij minoribus foliis: flores candidi copiosi, & semen compressum Thlaspi parvi. Radix lignosa, fibrosa, in Belgij hortis.

THLASPI fruticosum spinosum Narbonense.

Senticosum hoc non nisi sterilibus cautibus rupibus prope Namaufum & Montpellierum fructicat, dodrantalibus ramulis, multis alis diutis, nonnihil spinosis & sinuosis Poterij ritu. Folia oleæ, pusilla, albida. flores candicant. Semen acre glumis occultum.

THLASPI fruticosum alterum.

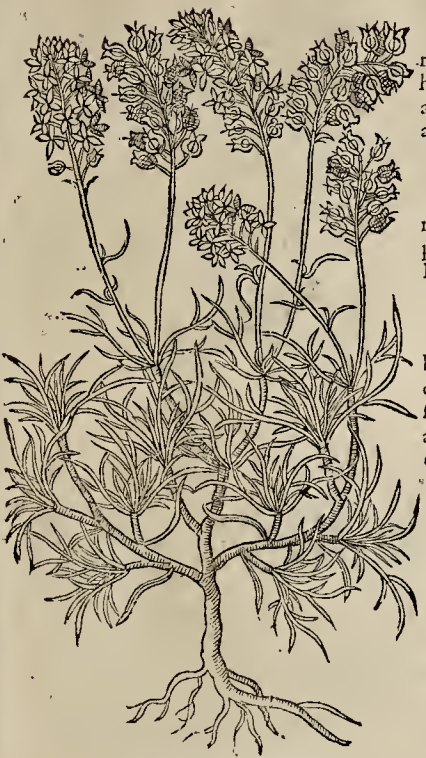
Folio est Thymbræ hirsuto, & rigido: cauliculos emittit plures, pedales, fracticis specie, è quorum summis flores albi, & semina in compressis folliculis.

DIOSCOR. Calfacit, bilem per superna & inferna Sanguinolenta purgat, acetabuli mensura potum. Ichthiadicis in chlystere infunditur. Potum sanguinem ducit & interiores abscessus rumpit. mensis cit, & fetus necat.

ta euacuado.
Ichthiadicis
prodest Aeg.
& Plin.

○ 3

BVRS A

BYRSA pa
storis.

BYRSA pastoris. Aduersf. pag. 76.

Pastorea bursa trita carpis imponitur, addita plā-
tagine ad tertianas spūnas, purgato prius corpore.

RESEDA maxima, eiusq; varietates. Aduersf. pag. 76.
Perpetam Pucumon Angol.

CAKILE Sc-
rapionis.
Aduersf. p. 77.

Serenè pur-
gare asserit
Anguillara.

RESEDAE varie-
tates è sola magni-
tudine.

Maioribus foliis, florib^o, & cau-
liculis bicubitalibus, & ter-
num cubitorum duntaxat va-
riat, præsertim maxima, quæ
elegantie studio apud Belgas
in hortis feritur, à superiore
tortilibus ramulis diuaria-
tis iucundo spectaculo de-
num interdum & duodenu
cubitorum & foliis multifi-
dis diuersa.

Lege pag. 1
lin. 3. 2. 99
necesse præse-
fit folia.
& paulo post
ad meli^o n^o
Item pa-
1. 6. iustitæ

JARRIS

IBERIS *Caydamantica*. Gal. Cresson sauvage, & Passerage sauvage. Angl. Scitica kresse, & wild de kresse. Ger. wilder kerz. Hisp. Mastuerco saluage. It. al. Nafitort saluauco. Aduers. pag. 77.

Lege lin. 32. res vniuers. nemi. nis.

Diosc. Radices cassificentes & adurentes sunt: ipsa enim Ischiadicis cum salsa axungia emplastri modo vtilis, quaternis boris alligata, vt dein in balneas descendatur, & postea oleo cum lana locus perungatur.

ARABIS, sive DRABA. Aduers. pag. 78.

Diosc. Herba cum pitisana coquitur in Cappadocia maxime. Semen autem pro pipere obsonis admiscitur.

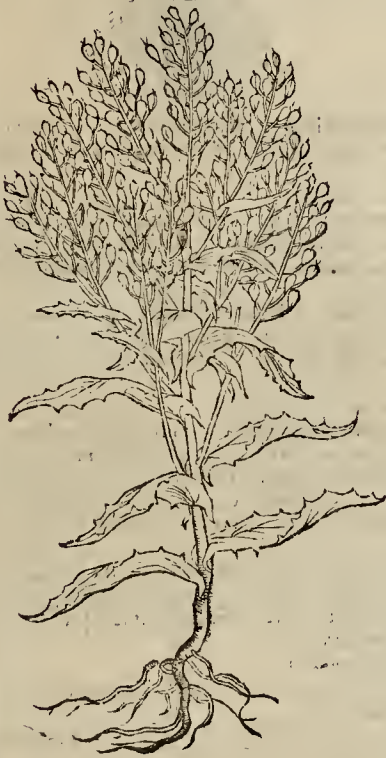
MYAGRUM. Aduers. pag. 78.

Sesamū Cordi, & Tragi. Matth. verd. quorūdam *Sesamū.* Eijssinum Gal. & Theop. Dod. Ger. Flac'ys bottern, & hepb' bottern.

Diosc. Semen contusum igni torrent, perunctū virgīs ad lucernarum lumen reuoluit. Hoc pinguis scabritas corporis leuigari, atque expulsiui consistit.

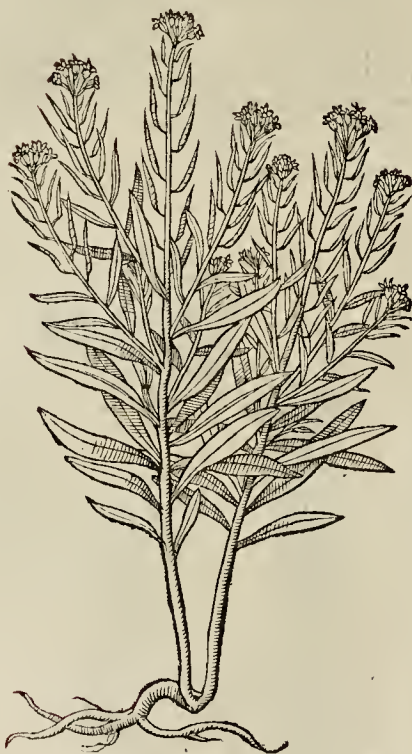
GAL. Emplasticeam vim obtinet.

MYAGRUM

MYAGRVM alterum Thlaspi effigie.

SENECIO, *sive* ERIGERON *Aduers pag. 79.*
Gal. Senecion. Angl. Groundsell. Ger. Greutz
Wurtz. Hisp. yerua cana, Cardo morto, &
Bon varon. Ital. Spelliciosa.

Anglis & Belgis hortensis est; folio paruo Narbonensis Thlaspi pusilli *sive* Alyssi, vel Leucoij marini minimi. Flosculi confertim stipati umbellam exprimentes, stellati lutei Erysimi vel Thlaspi, ludent quibus Cameline oritur natalitiis.

SENECIO, *sive* ERIGERON.

DIOSCOR. Folia cum floribus refrigerandi vim obtinent: quapropter cum exiguo vino aut per se illita folia, testium, sedisq; inflammationes sanant: quin & ex manna thuris cum reliquis vulneribus, tum neruorum quoque medentur. Illi per se cum aceto pappi idem munus prestent. Verum recentes epoti, stranguant. Totus autem caulis si coctus in passo potui detur, stomachi dolores à bili contractos per sanat.

Miscetur fomentis lithotribis & veterinis patietariæ modo. Hyeme folia acetariis miscentur.

PLIN. subdit. Lanugo eius cum croco & exiguo aquæ frigida trita in linitu epiphoris. Tosta cum mica salis strumis. Erigerum quoque cum farina siue manna Thuris & vino dulci, testium inflammationes sanat.

ÆGIN. Refrigerante & modicè discutiente mixtis constat viribus.

APUL. Herba senecion tusa & subacta cum axungia vetere, & imposita, mirificè sanat vulnera.

Ad vulnera, si mane eam adorans ex terra colligas, & undas cum axungia vetere, in plagam imposita, plagam aperit & expurgat. Item si eam simili more post meridiem colligas, & cum axungia vetere misceas, imposita plagæ, aperit & per sanat. Pistata cum axungia vetere, pedum dolorem tollit, & neruorum potentissimè sanat. Flosculi cocti bene & subacti, imponantur vt malagma stomacho, summe dolorem sanant.

Ad lumborum & coxarum dolorem. Herba senecion per se trita & iciuno in potu data, validissimè prodeire fertur. Ad podagram. Trita cum sale, & vt malagmatis genus apposita pedibus, æque proficere certum est. Si quis ferro percussus fuerit, herba tusa cum axungia vetere sine sale, & facta quasi cerotum & in plaga imposita, facillimè vulnus ad sanitatem perducit.

INCANA SENECIO.

Sylvosis & sabulosis agrorum marginibus Ligeri species tomentosa oritur: à vulgata ceteroquin nonia diuersa, Brabantino agro & Neruensi familiaris.

ERIGERON

ERIGERON tomentosum alterum.

Calidarum regionum hæc Senecionis species indigena. Rarè in Belgio nec nisi in horto D. Brâcionis reperitur folijs altioribus lacinijs ferratis, Serridis sylvestris, tomentosis: radice, flore, & paposa cæsarie Senecionis.

IACOBEA Senecio Aduers pag. 79.

Ital. Carduncello maggiore. Senecio siue Erigerum matius.

Ad anginas, tonsillarumque inflammationes perutilem gargarizatam experientia docet. vulneribus & depascentibus vlceribus fistulosis medetur: & ne serpani, cohibet decocto & succo.

BOTRYS. Gal. piment & millegrains. Hisp.

bien granada. Ital. liscie Aduers pag. 80.

DIOSC. Orthopnicæ sicuti in vino pota.

Aegin. Planta insigniter odorata est; quæ cum vino pota, non nisi recta ceruice spirantibus, quos orthopnicos appellant, opitulatur.

Hac de re commendatur & primam laudem sortitur Zigero Cobelgirs D. seniori Medico Antuerpiano experientissimo. Menses & vrinas mouet, tenuitate partium, incidendi & abstergendi vi.

SERIS *sylvestris*, *Ambubeia*. *Hisp.* Almerones & Cicoria. *Ital.* etiam *Tornasole*. *Leg. Ang.* Wild Cichope. *Ger.* Wilde megwarten, quasi *viarum custos*. *Aduers.* pag. 82.

SERIS *satius*. *Ital.* & *Hisp.* Cicoria domestica. *Aduers.* pag. 82.

SERIDES.

Diosc. *Veraque refrigerat, & astringit. Stomacho vtilissima**: aluum sistit cocta, si cum aceto assumatur. † *sylvestres* stomacho meliores. quandoquidem astuantem ipsum, & quem imbecillitas vexer, cibo leniunt. cardiacis, per se, vti cum potentilla, vtiliter illinuntur. podagris & oculorum inflammationibus auxilio sunt. herba cum radice illita, percussus a scorpione subuenit. ignisuro cum potentilla medetur. succus cum versura & aceto, valet ad illius eorum quae refrigerationem desiderant.

* item iecinori & renibus *Plin.*

† *Vrinae tormina* soluit *Plin.*

Plin. Succus eorum cum rosaceo & aceto capitis dolores lenit. Regium morbum in multo si sine febre sit, discutit. Vesicam iuuat. Mulierum purgationibus quidem decoctum in aqua aded prodeit, vt emortuos partus trahat. vtilis quibus genitura effluit, alterno dierum potu.

Simeo Sesehus.

Obstructiones auferendi vim habet, vt nullum aliud olus. sanguinis fluorem sedat, & inflammationes iccoris discutit, & icteros iuuat. Iecur proprietate quadam roborat. Mediocriter somnum inducit. Veneris appetentiam extinguit, & semen genitale, in ijs qui frigidam habent temperaturam, minuit. Semen febres ex flaua bile ortas iuuat: at lieni nocet.

HEDYPNOIS Plin. Aphaca Theoph.
Aduers. pag. 82.

CHONDRILLA caerulea, Cichoriij syl. laciniosis folijs: Gallis
nonnullis Laiteron. Ital. Terracrepolo. Hisp. Liecugas &
Liecugas dentre los planos. Aduers. pag. 84.

HEDYPNOIS.

lin. Stomachum dissolutum adstringit cocta, crudaque sistit aluum; & dyfentericis prodest magis cum lacte, Rupta & conuulsa vtroque genere iuuantur. Item quibus genitura valetudinis morbo effluat.

CHONDRILLA.

Diosc. In ramulis gummi Massiches simillimum magnitudine faba inueniri solet, quod cum myrrha tritum, & lacteo appositum instar oliuae seminarum menses trahit. Fusa cum radicibus herba adiecto melle diuiditur in pastillos; qui intro admisti virilagine emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat: quod item tenera radix efficit, si inuncta succo acus pilis admoveatur. Contra viperas in vino pota proficit. Succus decocta in vino, aut per se potus, alui sistit.

Intybis & Lactucis Gal. refertur.

CHONDRILLA altera Diosc. Dens leonis Dod.
cui tamen radix longa non rotunda subest.

Diosc. Aliud habetur Chondrilla genus, folium ferens oblongum, circumosum, humi sparsum: caulem succo madentem lacteo: radice renis, rotunda, leui, vegeta, flauescente, succosa. cuius & caulis & folia concoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos refectit. Nasitur in laeis & cultis.

CHONDRILLA *rara purpurante flore, semine nitido deciduo: in Chondrilla altera Matth. Belg. Crupina, detorto vocabulo à Cruppen, hoc est reperere, quia semen manu contriectatum se subducit ac prorepit.*

VERRVCARIA *Chodrilla, Chondrilla prior Dioscoridi, Zacyntia Matth. Ital. Cichoria verrucaria, & Mazza di Caualliero, & Mazza ferrata. Angl. Gumme succroy.*

Hec anonymos in. Aduers. descripta & deprauata pag. 189. proximè Superbam recentiorum, delenda.

Hetruria, Syriæ & agri Norbonensis collibus non procul à Lupo monte plantula nõ inelegans exit, quæ Chodrillis referenda videtur. Dodrantes & sesquipedales geniculatos cauliculos erigens, superiorum chodrillorum consimilium; nec flores ita dispares gerit, purpurantes in capitulis squamulis cõpactis Chondrillæ purpuroceruleæ Belgarum. Sed semen laceæ aut Carthami syluestris, nigrum, pellucidum.

VERRVCARIA *Chondrilla.*

Folia habet crassiora Hieracij, incana, circinatis Eruçæ aut Erysimi lacinijs, sed minus profundis in multifidis dodrantalibus & pedem æquantibus cauliculis glomerata, & veluti torulis canulata seminum capitula clauam exprimentia: ideo Mazza di Caualliero & Mazza ferrata Italis dicitur, & Zacyntia verrucaria, à Zacyrtho Græciæ delata. Flos luteus, paruus Hieracij, radiatus, simplex, pappis diffluens. Vniuersa planta succum fundit fuluam, quæ aliquando prægnat in ipsis cauliculis, ideo vocata Anglis Gumme succroy.

Præmoris à canerabido eius decoctum vtiliter exhiberi tradit Clusius.

MONSPELLENSIVM dens leonis *Asphodeli bulb.*
bulis. an Chondrilla altera Diof. Aduers pag. 83.
Cichorium. Conf. antinopolitanum Matth.

IXORVS Cordi.

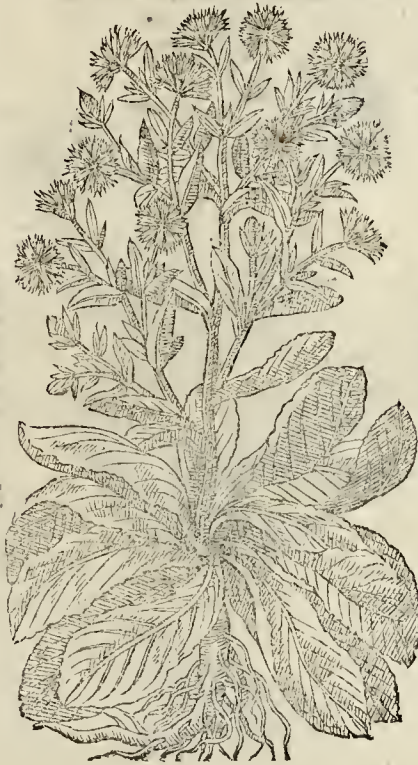
Seri Longifolia Mutoni. an Chondrilla altera Diof.

Cord. Intybacea herba est: ea numerosa emittit à radice capite folia, longitudine dodrantali, latitudine vnciali, acuminata, & vndique per terram strata, partim etiam in obliquâ erecta: è quorum medio vnus atque alter aut nonnunquam plures exeunt dodrâtales, & interdum pedales & cubitales coliculi, teretes tenerique: in quorum cacumine, circa veris medium singuli sunt orbiculati flores multis luteis capillamentis vni calice insidentibus, constantes: qui deinde in pappos resoluti auolant, vnâ cum oblongo & inferius annexo semine. Radice nititur perenni, pedali duum digitorum crassitudine; foris nigra, intus candida, carnosa & fungosa: qua præcisâ copiosum misit liquorém, colore in lacteo modicè cinereo, qui digitis tractatus aut gustatus, substantia visco similis fit, & in longum ductilis, siccatu verò rufescit, paulatimq; nigrescit. Tota herba guttu dulcis est, chòdilla: prioris modo. Liquor nõ ignauiter etiam adstringit, olore verò nullo commendatur. Nasctur editis, arboris, montanis locis.

Hæc quam scitè & affabè deliniat Cordus plurimam fudit eliuosus Nerviorum ager iuxta rupes & macerias.

DENS leonis vulgi.
 Aduers. pag. 84. Offic.
 Taraxacon.
 Corona, & caput Monachi.
 Chòdilla Galeni Anquil. Ital. Pisella letto, & Dete dicane, & Pido dicæ.
 Hisp. Dicente de leon.
 l. 19. lege Chòdilla.
 Chòdilla altera Dodonæi.
 Succus hippurudinibus & oculorū inflā mationibus medetur.

INTYBVM facium latifolium, Endiua & Scariola officinarum.
 Aduers. 85.

lege Angl. witte endiua. Hisp. & Ital. Endiua & Scariola. & lin. 9 pag. 89. a. ba continetur.

ENDIUIA
vulgatior of-
ficinarū, Se-
ris domesti-
ca altera la-
tucina
Diosc amara
angustifolia.
Aduerf. 86.
Lactuca syl.
Fuchf. &
Marth.

SONCHVS
tenerior acu-
leis ASPER-
RIOR aut
horridiuscula
Aduerf. 87.

Deme mino-
ribus. l. 19. &
que sequun-
tur. & lege-
unt folia la-
ciniosa Dēris
Leonis, alteri
vero lactuca-
ceae sunt, Di-
placi magni-
tudine, &c.

SONCHVS lauis tenerior latifolia. Aduerf. pag. 87
; Hiff. Corayas. Ital. etiam Lactucella, Cripini, &
Lapsuoli. & Gallis, Palais de lieure.
Angl. Cicerbita.

Diosc. Vriusque viū refrigerat. modicè adstringit.
vnde assuanti stomacho & inflammationibus illi profuit.
Succus eorum stomachi rosiones sorbitione mitigat. lac eli-
cit. in velle appositus sedis, ac vulua collectionibus opien-
tatur. tam herba quam radix illa vibratis à scorpione icti-
bus subuenit. Alter sonchus tenerior, arboris instar, latius
constans folijs, caulem in ramos exeuntem folia distin-
guunt. sed ad eadem potest.

Gal. subdit. Terrestre eius temperamentum,
postea quàm resiccatus fuerit, redditur, modicam
habens caliditatem.

SONCHVS alter folio profertis lacinijs sinuato
hederaceo.

SONCHVS alter folio lacinijs sinuato hederaceo.
Altius laciniata folia habet, quorum summa
Hederę folium referūt, aerea parte rubentia, nul-
lis spinulis hirta: flos Endiuę syluestris, caulis bi-
cubitalis; in ruderibus & ruinosis Neruiorum, &
Brabantorum frequens: radice fibrosa.

HIERACIVM minus Aduers. pag. 88.
Ang. Hawke wede.

Diosc. Refrigerandi vim habet & modicę adstrin-
gendi, ideoque astuanti stomacho & inflammationibus il-
lium prodest. Succus erosionem stomachi in sorbitione
mitigat. Herba ipsa cum radice illius scorpionum ictibus
auxiliatur.

HIERACIVM minus pinnosa radice.
Aduers. pag. 88.

Diosc. Vim suam ad eadem ad qua superior, im-
pendit.

Plin. Succus sanat omnia oculorum vicia cum
lacte mulierum: arcet nubeculas, cicatrices adu-
stionesque omnes, præcipuę caligines. Imponitur
etiam oculis in lana contra epiphoras. Item suc-
cus aluum purgat in posca potus ad duos obolos.

HIE-

HIERACIUM minus præmor-
sa radice. Aduerf. 88.

Videtur La-
gopus & la-
ctuca Lepo-
rina Tragi
& Apulci.

HIERACIUM Sa-
baudum. Aduerf. pag. 88.

Mareisibus
nihil frequen-
tius agri An-
tuerpiani.

H
c
gi
tun
pag

H
c
v
Nar
f. lca
qua.

HIERACIVM Narbonense falcata filiqua, Calendula semen & pedem alaudæ
experimente.

Notissimum Monspelliensibus istud: vbi inter segetes & in agrorum marginibus Boitonetto finitimis luxuriat, folijs oblongis Hieracij vel Chondrillæ marinæ: gracilibus alis multis diuisis cauliculis, & floribus luteolis Lampfanæ similibus: semen in falcatis paruum calendulæ ritu exilibus corniculis radiatum ab vno petiolo aptis, alaudæ cancri vel aranei pedes præferentibus,

LACTUCA sativa folio Scariolæ, Germ. Lattich,
Belg. Lettauwe. Gal. Laictues. Angl. Lettice.
Hisp. Lechuga & Lettuga Ital.
Lactuca. Aduers. 89.

LACTUCA capitata crispis Brassicæ folijs.
Aduers. pag. 90.

lege inuenta.

DIOSC. Lactuca sativa, quibus natura refrigeratrix inest, stomacho grata habentur. somnum conciliant. aliam emollunt. lac euocant. verum decoctæ magis alunt. Stomachicis illoræ esse prodest. Epotum semen * asiduas libidinum imaginationes in somno, compefcit, & veniri refragatur. ipse verò frequentiores in cibo, claritati oculorum officium. inflammationibus & ignibus sacris opitulatur. muria conduntur. cum in caulem exierunt, vim quandam nanciscuntur succo aut lacti syluestris lactuce similem.

* quia genitura profluuium cohibet Gal.

Gal. Humidum & frigidum olus, non tamen extremè; siquidem edendo non foret, verum maxime secundum aquæ, vt sic dicam, fontanæ frigiditatem. Proinde ad calidas phlegmonas accommodum est, & ad parua & leuia ety si pelata: non tamen maioribus satisfacere idonea est. Est etiam edulum sitim arcens.

Plin. subdit. Frequentior in cibo vsus claritati oculorum officit.

LACTUCA syluestris. Hisp. Lechuga salunge.

DIOSC. Syluestris lactuca sativæ similis est. amaro gustu est, & viribus aliquantum papaveri similis. vnde lactem eius succum aliqui meconio permiscuerunt. Aquam per alium elicit, potus in aceto n. ulso succus ad duos obolos.

† Gal. teste.
* Gal. eadem

los. argente† caliginemque repurgat. contra adustiones efficaciter* illinitur, cum lacte mulierum. in summa, fo-
mum allicit. doloris lenamentum præstat. menses trahit. contra scorpionum & phalangiorum ictus bibitur. Semen, non
aliter quam sativa, libidinum imaginationes in somno amolitur, ac venærem arcet. Succus ad eadem valet, sed viri-
bus infirmior. Reponitur in fictilibus nouo lac eius antea, vt in alijs liquaminibus mori est, insolarum.

LACTUCÆ syl. varietas.

Eadem agro Romano folijs nigris maculis variata visitur, qualem Coldenbergij nostri ditissimus hortus alit.

APVL. Ad oculorum caliginem. Dicunt aquilam quum in altum volare voluerit, prospicere re-
rum naturas, lactucæ syluaticæ folium euellere, & succo eius sibi oculos tingere, & maximam inde
claritudinem accipere. Herbæ igitur lactucæ syluaticæ succum cum vino optimo vetere & melle
† acapno, quod sine fumo collectum est, mixtum in ampullam vitream condito, & eo vtaris, sum-
mam medicinam experieris.

† Alias Atti-
ca.

BRASSICA vulgaris sativa. Germ. Koel. Angl. Heate
& cole. Gal. Choux verds ou colletz. Hisp.
Colthes. Ital. Cauole liscio. Aduers. 91.

eg. l. 8. pag.
91. medullosa.

Diosc. Brassica sativa aluo est idonea, si modo
leuiter seruesacta edatur. nam percocta aluum fistit. sed
multo magis bis cocta, aut quam lixiuio coquitur. stoma-
chum autem male habet. acrior est aestiua. in Aegypto
propter amaritudinem non estur. caculentibus, & tre-
mulis esse prodest. summo cibo sumpta crapulam dis-
cutit, & vini noxam restinguit. melior stomacho cyma:
sed acrior, & ad eundem vrinam validior. ea condita sto-
macho nimica est. aluum contrahat. Crudus succus cum
nitro & iride deuoratus, aluum emollit. cum vino quoque
epotus viperarum morsibus auxiliatur. cum sani græci sa-
rina, podagris & articularum vitij illinitur. prodest &
sordidis viceribus, & vetustis, illitus. caput purgat na-
ribus infusus. menses extrahit, cum liliacea farina inditus.
Folia per sese illita, aut cum polenta trita, conferunt in-
flammat. onibus, † tumoribusque. epiphyctidas, ignem sa-
crum, leprasque sanant. carbunculos ex silerumpunt. flu-
entes capillos retinent. cocta, addito melle, aduersus † de-
pascencia vlcera, gangranasque valet. lenosisque, ex
aceto crudâ profunt. mansa, deuorato succo, vetusam vo-
cem instaurant. Decoctum eius potu aluum & menses
ciet. Flis post conceptionem in pello subditus, partum ab-
ortu vitiat. Semen eius, præsertim que in Aegypto na-
scitur, potum tineas repellit. in antidota theriaca additur.
faciei cutem lentiginisque expurgat. Virentes cauliculi cum
radice cremati, & adipe porci vetusto excepti, diuturnos
laterum dolores mitigant.

Si modo leuiter seruesacta.] succus eius aliquate-
nus purgat: corpus verò eius ventrem fistit.

Caculentibus] cum Attico melle angulis solum
tactis. Plin.

Cibo sumpta.] antecedente in cibis caueri ebrie-
tatem, postea sumpta crapulam discutit. Plin.

† Quia quiddam in se absterforium habet. Gal.

Leprasque] Lepras & pforas cum alumine rotun-
do ex aceto. Plin.

Capillos retinent.] cum alumine & aceto. Plin.

Vocem instaurant.] Simeon Sethus idem. In Aegypto] quanto ea sicciior scilicet temperatura. Gal.

Lentiginisque] & quæcunque alia quæ modicam absterforionem postulant, adiuant. Gal.

Cremati] Caules brassicæ combusti, cineres efficiunt admodum desiccantes, vt videlicet iant vim
adurentem participant: hac ratione ei veterem adipem commiscentes, ad inueteratos laterum dolores,
& si quid eius fuerit generis, adhibent. Nam valenter digerens medicamentum efficitur. Gal.

Gal. & Pli.

Brassica esculenta desiccandi vim habet; tum esa, tum foris imposita, non tamen etiam admodum
acrem: alioqui & vlcera glutinat & mala vlcera sanat.

Gal. Semen lumbricos interficit. Sanè amaræ qualitatis particeps semè est, sicut videlicet omnia alia
medicamenta quæ ad lumbricos idonea sunt.

†* Depascencia vlcera, gangranas.] Plin. etiam carcinomata quæ nullis alijs medicamentis sanari
possunt, foueri prius aqua calida iubet; & bis die tritam imponi. Sic etiam fistulas eluxatas &
tumores reuocari, quæque discutit opus fit. Insomnia etiam, & vigilias tollere decoctam, si ieiuni
edant quamplurimam ex oleo & sale, cumino, polenta: si ita samatur sine pane magis profu-
turam.

BRASSICA
florida bo-
tryus. Bel.
Blornhoes,
Ien. Gal.
Choufory.
Ital. Caolo
fiore. Ad-
uct. 91.

nuram. Inter reliqua bilem detrahit per vinum nigrum pota. Quin & urinā eius qui brassicam esitarit, asseruari iubet; calefactamq; neruis remedio esse. Auribus quoque ex vino succum brassicæ tepidum instillari suadet; idque etiam tardiatu audientium prodesse asseuerat; & impetigines eadem sanari, sine vlcere. Græc^o biles detrahere non percoctam putant; item aluum soluere; eandemque bis coctam sistere: vino aduersari, vt inimicam vitibus. Lactis vbertatem cibo facit Hippocrati. Cōtra singulos cū Coriandro, anetho, melle, pipere & aceto. Illitam quoque prodesse inflammationibus stomachi. Sugillata verò & alios liuores pura illita Epicharmus testium & genitalium malis hanc vtilissimè imponi asserit. Efficacius eadem cum faba trita. Item conuulsis cum Ruta. Malum & melancholicum succū procreat Simeoni Setho. Visum hebetat, & somnium per contraria infomnia interturbat. Cocta cum pingui carne plurimum noxæ atque vitij amittit.

*Gal. scilicet
& alij.

BRASSICÆ sibiricae varietates.

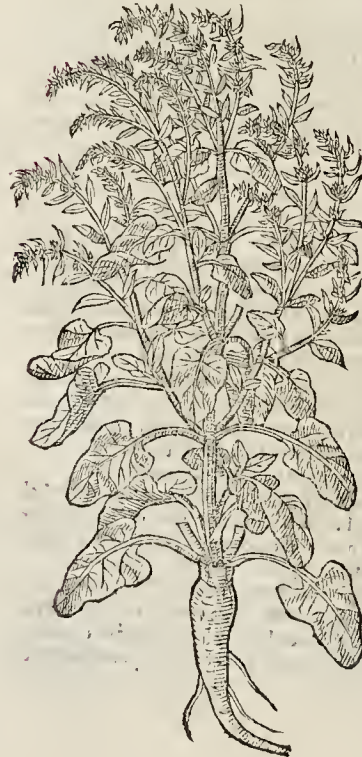
Floridæ Brassicæ vice institores & holitores Itali geminam Brassicam ad nos miserunt: quatuor prior foliorum neruo medio tenus laciniatas incisuras Artemisiæ, Eryngijue campestris, habet.

Alterius verò sibirica magis, laciniosa mirus, sunt folia. Vtramque alebat sed ulus & per bonus cuius Antuerpianus Ioānes Doue, aliās Vogellang, stirpium, fruticum, & arborum per tissimus & amantissimus.

BRASSICA
fimbriata.

BRASSICA
rubra. Aduerf.
Pag. 94.

Be
Hil
das
tas
pag

Be
bra
tion
uerf

BRAS

BRASSICA *fol.* DIOSC. *Marina monospermos. Advers. pag. 92.*

DIOSC. *Cyma in lixivio cocta, ori non insanaus. Folia illius vulnera congluinant, & inflammationes, tumoresque discutunt.*

APVL: Ad tumores quoscumque. Herbae brassicae s; luaticae folia cum axungia vetere pisata, & comixta quasi maligna induces linteolo grosso aut in aluta, & impones; sanabitur. Ad lateris dolorem. Herbam brassicam syluaticam impones vt supra. Ad podagram. Herbam brassicam conficies vt supra. Quod si vetustissimus dolor fuerit, eo magis efficacior erit salus.

BETA. *Advers. pag. 93.*

DIOSC. *Nigra coquitur cum lenticula, vt ventrem efficacius sistat, multoq; magis radix. Candida alio vitilis est. Vtraque verò propter nitrosum humorem quem habet, mali succi est. Vnde succus earum cum melle naribus inditus caput purgat. Aurium etiam doloribus auxiliatur. Decoctum radicum & foliorum, sinus & lentes deterget. Perniones s; otu mitigat. Crudis folijs vitiligines nitro prius perfrictos, alopecias prurientes, atque depascencia vlcera illini prodest. Eruptionibus papularum, igni sacro, ambustisque, cocta medetur.*

leniter coquitur Beta Plin. addito aceto, vt ventrem molliat. validis cocta fluctuationes stomachi & ventris sistit. Ad sistendum videtur melius conuenire ex aceto percocta.

efficacius] ob iunctam adstrictionem aliquam. Gal. extergendo. Gal. infusis. Plin. eadem Plin. Alopecius] crudam illinuntur Plin.

Gal. Nitrosc facultatis est particeps, quia tum extergit, tum digerit, & per nares purgat. Ceteram cocta nitrositate omnè exiit, fitq; facultatis phlegmonis aduersa, leuiter discutientis. Porro ad detergendum digerendumque validior est beta alba: ideo aluum ad excretionem stimulat, & nonnunquam stomachum mordicat ijs quibus ille sensilior obtrigit. Huius ceterum aliorum olerum exigua est alimonia. Iecoris obstructionibus, quam malua, aptius accommodatur; magis autem vbi cum sinapi estur Lienosos item similiter manducata, mitificè iuuat.

Plin. Candida beta cocta, & cum alio crudo sumpta; contra tineas, ciet vrinam, medetur dyentericis iniecta, & morbo regio. Dentium dolores sedat illius succus: & contra serpentium ictus valet; sed radices duntaxat, perniciosis occurrit decocta. Alba succus epiphoras sedat, fronte illita: alumini pauco admixto, ignem factum.

BLITVM. *Hisp. Bredos, & Bledos.**Ital. Biedoni, Blito, & Gelofia.**Advers. 94.*BETA *Syluestris spontanea marina.*

Sabuletis maritimis angustiore folio & crassiore spontè erit syluestris Beta nigra, gustu falso & nitroso, ceteroquin haud abfamilis.

BLITVM.

DIOSC. *Estur oleris modo, alio vitile: nullius in medicina vsus.*

Plerique hodie Galli pharmacarij Blita cum Beta clysteribus ex medicorum præcepis miscent.

Plin. Ventrem adeò turbat, vt choleram faciat aliquibus, stomacho inutile. Dicitur aduersus scorpiones potum è vino prodesse, & clavis pedum illini. item lienibus, & temporum dolori ex oleo. Hippocrates menstrua sisti illo cibo putat.

Gal. Blitum olus est esculentum, humide, frigidaque temperatura in 2° excessu. Qui porro Atriplicis, Blitiq; gustabilem qualitatem intelligit, brassicaeque saporis comeminit, lactucam in Brassica, ac horum olerum medio esse non distabitur. Si quidem illa egregie desiccata: hæc contra planè humidam aquosamque sunt. Quapropter non ex solo oleo, garoq; sed addito aceto sapius meliusque assumuntur; alias namque stomacho infesta sunt. Diximus autem eiusmodi olera non nihil attendendam aluum momenti afferre, maxime si cum humiditate glutinosam lubricitatem sortita sint. Alioquin id ipsum perquam exiguum est, quoniam nulla ipsi aeris nitrosæ adest qualitas, quæ aluum ad excretionem irritare possit.

Q3

AMA-

AMARAN-
THVS. Aduerf. 95. per-
petuâ Circa
Tago.
Pilo x fue
flumina
Ticoph. An-
gul.

Amaranthi re-
frigerant, ad-
stringunt, &
siccant.

lege semen &
flos.
itidem. om-
nium rarissima.

AMAR-
THVS
gustif
limpli
cata pa
cula.

AMARAN-
THVS minor
floribus pan-
niculosis spi-
catis. Bitom-
maius Matt.
Aduerf. 95.

AMAR-
THVS ho-
sericeis, f
guineis, n
culatis fl
bus, hilar
re aspe
Aduerf. 95.

AMARANTHVS *angustifolius simpliciflorus paniculata pomicula.*

Ab imo summo tenus fingulis spicatis floribus coccineis satirè puniceis luxuriat. cuncta reliqua non dissimilia, sed folia angustiora, exiliora. Hic primùm nobis indicatus & communicatus ab illustrissimo & nobilissimo viro Duce Arenscotio.

AMARANTHVS *Tricolor. Celosia Tragi.*
Aduers. pag. 95.

ATRIPLEX *fatua. Ital. etiam Reppice, & Hisp. Armuelles. Aduers. pag. 96.*
*Chrysolachanon, siue olus aureum. **

* DIOSC. Estur olerum modò elixum; aluum molli: crudum vel coctum illitum panos discutit. Semen eius potum cum aqua mulsa morbum regium sanat.

Morbum regium.] Semen eius abstergens est facultatis; proinde ad morbum regium ex icoris obstructione ortum vtilis est Plinio & Galeno.

Gal. Frigida 1° ordine, humida 2°. Celeriter ob lubricitatem ventrem permeat: parum autem omnino eius est, quod digerendi obtinet facultatem. Phlegmonis & phygethìs quidem incipientibus, crescentibus, & mollibus adhuc, ac veluti feruentibus, horrentis; videntibus verò, declinantibus & indurescentibus commodior est sylvestris.

PLIN. subdit: Coquitur difficilè. Stomacho aduersatur, lentigines & papulas gignit. vulu arum vinijs infunditur cum beta. Lycus Neapolitanus contra cantharidas bibendum dedit. Vtiliter illinitur podagricis. Vngues scabros detrahere dicitur sine vlere. Sunt qui dent semen, arterias & tonsillas hitro addito perfricent; alium amoucant, cocto aut per se, aut cum malua aut lenticula concitantes vomitiones.

* Vomitiones.] Semen drachmarum pondere vel trium vomitiones molitur. Serap.

Sylvestri capillos tingunt, & ad suprascripta vtuntur medicina.

PES ANSERINVS, *Atriplex sylvest.*

Pedem Anserinum vicem solui hortensis supplere ait Fuchf. Aduers. pag. 97.

ATRI-

ATRIFLEX
fyl. vulgarior.
sinuata. Ad-
ucif. 97.

lege Amplx.

ATRIFLEX
maritima ce-
pens. Ad-
ucif. 97.

Ar
fyl
FE
RE
Ar
Ma
uz

Ar
olid
ria
olea
frut
Ad

TOTA
BONA
Spinaciz fa.
cie. Aduerf.
pag. 97.

ATRIPLEX
fyl. Polygo-
ni aut Hel-
xines foliis.
Aduerf. pag.
98.

R

POLYSPORON *Cassini Basi Anguillare.*

A feminis florisque muscoli botrydi nō dissimili factura, quibus onusti numerosi cauliculi, polyfremmon vocari videntur. sed cauliculi sesquicubitales, exiltiores & numerosiores: inis foliis Solani, aut Atriplicis syl. summis minoribus multō & deliciarioribus. Hac mirē capiuntur pisces, auctore Cassano Baso, cui subscripsit Anguillara experimento nixus. Radix alba gracilis.

ATRIplex *Halimoides.*

Æstiva est, caules edens ternum & quaternum cubitorum, & folia Halimi: flores & semina racemosa cæterarum more. Mihi primū vīsa in viridario Ioannis Muroi Nerniensis pharmacopæi peritissimi. Semitas & rudera amat.

TOTABONA, *spinacia facie. Aduers. pag. 97. Rumicis tertium genus Fuchf. & Turneri secundum Belg. Lamckenus oozen, & Goede Heyudick.*

HELXINE *sive Parietaria. Aduers. pag. 98.*

DIOSCOR. Folia^a refrigerandi spissūdiq; naturam habent, qua ex causa sunt illitu sacros ignes, adusta, condylmata, panosincipientes^b, tumores, inflammationesq;. Succus eius cum cerussa, ignibus sacris, & vlcibus qua serpunt, commodē illinitur, imponiturq; podagræ cum hircino adipe, aut cerato cyprino. veterem tussim emendat^c instar cyathi haustus, tonsillis^d inflammationem sentientibus vtiliter & gargariatur, & oblitur. auriam dolorem cum rosaceo instillatus leuatur.

^a Gal. Vis ei inest abstergendi, & leniter constringendi, cum humiditate subfrigida.

^b Gal. & Plin. In initio & augmento vsque ad statum. Idem Plin.

^c Gutturā incipientia turgescere Plin.

Gal. subdit: Incipientibus etiam phlyctis cataplasmatibus ritu illinitur. Succus quoque eius ad dolores phlegmonosos mediocriter profuerit. Gargarizandum item nonnulli exhibent ad paristhmiā. Aliqui etiam medicorum iis qui diurna tussis vexantur, illam exhibuerunt. Euidens certē extergendi experimentum præbet in vasis vitreis.

Exerit alopecias & impetigines Aëtio, priuatim assidue illita. Sedis hæmorrhoidas aperit: fistulis medetur, & sinus cohibet trita, cum modico sale apposita.

Hæmorrhoidas conficatas, extergendo aperit. Clystere, decocto & stillatitia epota urinas ciet: calculos terit & pellit.

APVL. Ad podagram. Herba perdicæ coquitur in aqua, & ex eadem aqua fouebis pedes vel genua, deinde ipsam herbam tussam cum axungia impones pedibus panno inductam, vel super genua, sanabit mirē.

PHYLLON *mas seu Arrhenogonon, & Theligionon femina. Aduers. pag. 99.*

DIOSC. Arrhenogonon potu, masculi sexus sacre partus, vt theligionon feminei proditur. Horum Cræteus author est: sed huiusmodi historia tenuis, mihi produxisse visum est.

In ph
Theop
100 li
confla
Eudemo
Theoph
dena

MERCVRIALIS *m.* *Advers.* pag. 100.
Hisp. Mercurial.

MERCVRIALIS *semina.*

DIOSCOR. Vtraque in oleribus manditur: ad alium ciendam*, cocta in aqua epoto iure, bilem aquamq; de- Idem Gal.
trahit. Constat vt mares gignantur hunc facere: vt semina, illam, si à purgatione bibantur, & trita folia genitalibus
admoveantur.

Mares & semina gignuntur] Hoc contingere si à conceptu succus protinus bibatur in passo, edantur. Plin.
ue folia decocta ex oleo & sale, vel cruda ex aceto. Decoctum dari iubent & herbam ipsam in cibo, al-
tero die purgationis mulieribus per triduum, quarto die à balneo coire eas. Hipp. miris laudibus in mu-
lierum vsu prædicauit illas. Easque ad hunc modum adhuc medicorum nemo nouit. Ille eas vuluæ
cum melle vel rosaceo, vel irino vel hirino admonit. Item ad ciendos menses, secundasque; hoc idem
præstare potu sonique dixit. Instillauit auribus surdis succum, inunxitque cum vino vetere. Aluo folia
imposuit; epiphoris, stranguis & vesica. Decoctum eius dedit cum Myrrha & thure. Aluo quidem
soluendæ vel in febris, decoquitur quantum manus capiat in duobus sextatis aquæ ad dimidias. Bibitur
sale & inelle admisto; nec non cum vngula suis, aut gallinæ decoctum salubrius. Purgationis causa
putauerit aliqui vtramque dandam, siue cum malua decoctum. Thoracem purgant, bilem detrahunt;
sed stomachum lædunt.

GAL. Digerentis admodum facultatis in cataplasmate quisque esse experietur.

APUL. Ad ventris duritiam. Herbam mercurialem coques, & tritam ex passo dabis, statim detrahet,
& stomachum purgabit. Aut semen eius tritum ex passo dato: idem detrahet & purgabit.

Ad menstrua cienda. Herba mercurialis cum oleo irino vel rosaceo admota, mox prouocat san-
guinem menstruum. Ad epiphoras oculorum. Herba mercurialis folia cum vino albo vetere im-
pone. Si aqua in aures introierit: herba mercurialis succum tepefactum in aurem stillabis, mox li-
berabis eum.

CYNOCRAMBE, *Advers.* pag. 100.

Gal. Chou de chien, & Mercuriale sauuage.
Germ. Wildt bingelkraut, & hunds-kol. *Belg.*
 Wilde Mercurial, & bingelcrup. *Angls.*
 Wild Mercurp. *Hisp.* Verca perruna. *Ital.*
 Mercorella bastarda.

HELIOTROPIVM maius, *Advers.* pag. 101.

Barbar. herba cancri. *Angl.* Scorpions tail.
Ital. Heliotropio.

Dioscor. Folia cum caulibus epota aluum cicut: oleribus commendantur. Jus decocti & pituitam & bilem, aquam $\frac{1}{2}$ detrahit.

HELIOTROPIVM.

Dioscor. Decoctum herbe ex aqua, fasciculo manus plena, potu pituitam bilemque per aluum extrahit. contra scorpionum ictus ex vino potum, & illud prodest, ad aligatur ad conceptus arcendos. Atque per horam unam ante accessiones, seminis grana quatuor cum vino quartanas sinit: tria vero tertianas. illud semen formicantes verrucas pensileque, & thymos, & emyctidas exicat. Folia, infartium distillationibus, quas siriis seu vocant, podagris, luxatisque, vtilissime illinantur. menses cicut, partus trita & imposta pellunt.

Argin. eadē.
Legē foliis
scym. & li. 2. 3.
palustrosia sero-
bibus.

HELIOTROPIVM parvum Diosc. *Heliotropium*
minus Clusij. *Triticum* Plin.
Advers. p. 19. 101.

SOLANVM hortense. *Advers.* pag. 102.
Cabealum Plin. *Doñ.*
Hisp. *Morella*, & *yerua mora*.

DIOSCOR. *Herba cum suo semine pota, adiecto nitro, hyssopo, nasturtio, & aqua, latas tineaes teretesq; excutit. Pensile verrucas, quae acrobordones vocantur, cum sale illis tollit. Scorpionides herbula est, foliis paucis, semine saepe scorpionis effigie. Illis scorpionum ictibus praesentaneo est auxilio. Ad caneros depalcentes efficacissimum.*

SOLANVM hortense.

DIOSCOR. *Natura ei refrigerandi, quare solia vlceribus qua serpunt, & ignibus sacris, conuenienter cum polli potentilluminatur, agilopa, capitisq; dolores trita & imposita per se sanant. astuanti stomacho auxiliantur. parotidas, cum sale detrita, illis discurrunt. Valde succus eius aduersus ignem sacrum, atque vlcera qua serpunt, cum cerussa, rosaceo & argenti spuma: ad agilopas, cum pane, infantium aduersioni, quam strasin vocant, cum rosaceo persusus proficit. in collyriis, aqua vel loti vicem exhibet, contra acutas fluxiones illius, aurium dolori instillatus prodest. Mensium abundantiam sistit, in vellere subditus, succus suluo gallinarum coriolum fimo subactus, & linteo appositus, agilopis praesentaneo est remedio.*

Bibitur stillatua ad febris ardores.

Refrigerat & adstringit Gal. 2. o. dinc: medium autem absolute in humectando & exiccando.

SOLANVM *helleborinum*. *Aduers*. pag. 101.
Solanum vesicarium. quoniam vesica & calentis
 prolesti Plin. *Hisp.* Acañador de sueño,
 Vexiga de perro.

SOMNIFERVM *Solanum leibale*. *Aduers*. pag. 103.
 an *Soporiferum* Plin. *Hisp.* yerua mora mayor
 y acañadora de sueño.

DIOSCOR. Vim vsunq; hortenſis. Solani habet, verum cibus nequaquam expetitur. * Regium morbum purgat, ſemine potu; & vrinam pellit. Ex vtraque herba ſuccus extrahitur, qui ſecatur in umbra; reconditur, ad eadem valent.

* Quiſqueur & viſcera obſtructione liberat. Gal. eadem.

SOMNIFERVM *Solanum*.

DIOSCOR. Radicis cortex, in vino drachma pondere potus, ſomnificam vim habet, opio mitiorem. Semen vehementer vrinam cit. Corymbi duodecim, hydropticis dantur: ſi quid numero adiungatur, alienationem mentis facit. Eadem Gal. Remedio eſt aqua copioſa miſta, potui data. Succus paſtillis inferitur, & medicamentis qua doloris leuamentum prebent: decoctus in vino, ſi in ore contineatur, dentium doloribus auxiliatur. radicis ſuccus, cum melle illitur, oculorum hebetudines tollit.

Tertij ordinis eſt refrigerantium Galeno. Si quatuor eius drachmae ſumantur, mortem inferunt: ſi pauciores, inſaniam. Vna ſi foris corpori illinatur, vlcera maligna & deſpercentia curat, ſed ad talia radicis cortex optimus eſt.

Plin. Etiam opio velocius ad mortem. Preſentaneum remedium etiam ad dentes mobiles firmandos, ſi colluerentur: huic tamen exceptionem addidere, ne diutius id fieret. delirationem enim gigni eo Radix trita ex oleo percuffis auxiliatur.

SOLANVM manicum Diosc. Erucifolium: an Christophoriana Herbariorum?

DIOSCOR. Radix drachma vnius pondere pota ex vino, facit species vanas, im agnesq, non inuicundas, obuer- Idem Plin. sari. sed duplicatu. hic modus, ad treis vsque dies mentis alienationem affert: quadruplicatus, interimit. Remedio est aqua mulsca copiosius pota, & vomitione reiecta.

Radici cortex refuigerat 2°. ordine incipiente. Gal.

SOLANVM Somniferum Clusij foliis Hyoscyami lutei.

Somniferum Verticillatum Matth. Hiss. Yerua mora que acarrea locura.

SOLANVM Pomiferum herbariorum.

Piper de Guynee vulgo, quamuis minime vr. et.

Italo semine in Belgij hortis, egregij viri & generosi D. Brancionis. & Coldenbergij, folio, facie, & caule Hyoscyami lutei solanum videre me memini. sed flosculi luteoli summo caule bicubitali, alabastricula poculaue exprimentes, breuioribus petiolis, inherentes. Semen rubrum, solano hortensi par in pericarpio quadamienus Cacubali recentiorum ritu.

Malacæ in rudenbus sponte oritur Clusio auctore.

SOLANVM Pomiferum herbariorum.

Nec huic dissimile, sed fructu siue pomo phœniceo, inuicundissimo spectaculo, Glaucio putato, siue amoris pomo dicto ferè pari, folio Hyoscyami lutei. solani maiori, flosculus item solani horrensis, Hispano semine Iacobo Plateau Neruiensi stirpium auidissimo & perito primùm creuit penultima ætate: Deinde in cultissimo hortu C. viri D. Ioannis de Limoges, alias Nonnio. æstiuæ est planta, vti hortense Solanum.

STRAMO-

STRAMONIVM peregrinum. Aduers. pa. 103.
 Lycopersici Gal. βαρυκόκκλον
 Dodon.
 Hyocyanus Perunianus Cordi.
 Nux Met. Matth. & Itolorum.
 Ger. Stechmittel. Belg. Boem appel. Ital. Paraculi.

Υπὸ κινάκονα.

An CACUBATUM Plinij? Aduers. pag. 104.
 Cyclaminos altera Luca Chini.
 Alfine repēs C. Clusij.

DIOSCOR.

ST
 DE
 & A
 Pl
 Ita
 Ad
 10
 Pē
 cum
 Hist
 das
 dian
 fa I

Leg
 R. 17

Mon
 or
 Adu
 104
 Cycl
 alter
 Siliq
 Cin
 and
 so an
 gnof
 an M
 Theo
 10 lb
 Anal
 Litt
 11. Ma

CIRCEA *Monspel.*

DIOSC. Radix odorata, exsiccans. Nasctur in apricis, saxis, & vento perflatu. Radicis tusa pondo quatuor, in sextarijs tribus vini dulcis, per diem & noctem macerantur, potuque triduo yulvas expurgant. Semen in feribionibus datum, lacte mammas nutricum explet.

Præcipitatis & ruptis etiam muliercularum experimentis, medetur.

Floribus albis nonnuquam in Anglia variat.

CIRCEA *Lutetiana.*

SOLANVM tetraphyllum, sive Herba Paris. Aconit.
Pardalianches putarum Eufh. Angl. Queberrie.
id est, unico acino. Solanum Monococcon Gef.
Aconitum Monococcon Cordi; & sic non
Atticus Tragi. Aduers. 105.

Circeã Lutetiana dixerunt plantam, Solani, Perficariæ aut smilacis folijs, in cubitali gracili, nitido colore, Xerampelino cauliculo; & flosculo racemoso, concolori albido, Atriplicis, Angliæ, Franciæ & quibusdam Belgij hortis spontanea.

MANDRAGORA vterque. Angl. esiam Mandrage. Hiff. Mandragula & mandracola. Ital. Mandragola. Aduers. pag. 106.

MELANGENA, vel Mala insana. Hiff. Veragenas. Ital. Melongena & Petrancianis. Melongena Auerrhois & Auicenna. au Mandragoras. Theoph: Aduers. pag. 107.

DIOSC. Mandragoram, aliqui Animalum, alij Circaea vocant, quoniam videatur radix ad amara corduce. re. pomorum cibo, aliquantum apiliones soporantur. Succus fit de cortice recentis radice rufo, & pralis subiecto. qui insolatus vbi concreuerit, scilicet re. inditur. Malis quoque succus depromitur sed aliquanto ignauior. Delitatur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias caquunt, & desecatum ius seruant. Cyathoque vno vtuntur in perungulis, & doloribus, & ante sectiones vtriusque, ne sentiantur. Succus duobus obolis ex mulso potus, vt verurum, per vomitiones bilem atram, pituitamque exerabit. verum potu largiore, vita admittit. medicamentis ocularibus, & his quae dolores finiunt, pesus quoque emollientibus, admittitur. semiboli pondere inditus, per se menses & partus expellit. subditiu sed pro balneo. somnificus est. Radix ebur emolliet fertur, quae senis horis cum eo decocta fit: & ad accipiendum, quam effingere oportet. formam, ipsum facile praestat. Folia recentia conuenienter oculorum inflammationibus, & collectionibus, quas vlcera citant, cum polenta illinuntur. diuitias ormeu, & suppurationes, strumus, & tubercula discutunt. Stigmata siro exulceratione delent, si quibus sensus diebus, sensum perscrutant. sola seruatur in marijs, eosdem ad vsum. Trita radix ignibus sacris ex aereo, & serpentinum ictibus ex melle. aut oleo, medetur. Strumus atque tubercula, cum aqua dissipat. articulorum cruciatus, cum polenta sedat. Fit cura coctionem vinum de cortice radice, ad hunc modum: Ternissima in vini dulcis meretam, conijciuntur. Dantur Ead ex eo terni cyathi, is qui secari aut amburi debent, vt ante dictum est. siquidem nullo tunc afficiuntur dolore: sed tertio quodam prest, torpescunt. Mala soporem afferunt osfaciu, & etiam si mandantur. item exprisus ex eis succus, nixio tamen odore percussit, obmuescunt. Semen malorum potum vultus purgat: appositum quo cum sulphure ignem non experto, rubra femururum profundi sicut. Scarificata punctisque multis, riam aperta radice, erumpens brym, cauo vase recipitur. liquamentum autem succo lacteo praestantius est. sed non vbiq; vt experientia docet, radices lacteam succum delubrym.

Gal. Tertij ordinis refrigerantium: veruntamen & cuiusdam caliditatis particeps est, & in pomis humiditatis: proinde soporem conciliandi vim ea habet: Radicis cortex cum sit valentissimus, non tantum refrigerat, sed & delicat: reliquum quod intus est, imbecillum existit.

MANDRAGORAS Morion.

DIOSC. Alium tradunt esse Mandragoram, non vine Morion, in opaci iuxta speciem enati in folijs albi m. ex dragora, minoribus, albis, doctantibus, radicem ambientibus: qua mollis est & candida, paulo maior palmo, pollicemque crassitudine aequat. Tradunt eam in pane, ossa obsonare. drachma pondere deuorant, vsum rationis interciperet. Obdormis: cum homo eo serere quo comederit habitu, sensus impositus, ternis quater isue, ex quo data est, horis. Haec medici vrsunt, cum scindendi, vtendique necessitas adest. Antidotum esse volunt radicem, cu manico solanoporum.

† Etiamque splenis Rongel. cum frigida & sicca fit, caliditate m. scetur & malactis. v. spica, asariū, crecus, vitex & lacryma.

HYOSCYAMUS niger. Angl. *Benbapne.* Hisp.
Velenno & Meimendro. *Aduers.* pag. 107.

HYOSCYAMUS albus.
Aduers. pag. 107.

Diosc. Ambo insaniam gignunt, & soporem: ideo in communi usu damnantur. tertium genus, ut quod minutissimum esset, medici receperunt, pingue, lanuginosum, molle, candidi floris seminisque, in maritimis rudibusque nascens, cuius occasio si non adsit, usum usurpari oportet. niger, ut deterrimus improbat. Recentis semine, caulibus folisque tuis succus in sole exprimitur, & exsiccat humore, usus ad annum usque prorogatur. nam facile corruptionem sentit. Extrahitur etiam ex sicco semine separatim in aqua calida tiso, & expresso. liquamentum autem succo lacteo praestantius est, & magis dolores finit. Concreta herba recens, addit trimestri farina, digeritur in pastillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod a sicco semine exemptum est, collyrijs quae doloris sensum auferunt, commodissime inferri solent. contra neutri calidisque fluxiones, dolores urinum, & atque vultus mala, profunt. cum farina autem aut polenta, oculorum, pedum, ceterarumque partium inflammationes placant. Semen eadem praebet. tuis, destillationibus, oculorum fluxionibus, & doloribus, efficitur. contra mensum abundantiam, & erumpentem aliunde sanguinem, oboli pondere cum papaveris semine & aqua mulsis, bibitur. podagris subuenit. testibus inflatis, in amnisque tumentibus a partu, tritu ex vino illinunt. alijs quoque cataplasmati, quae doloris lenamentum praestant, admisceri solet. Folia omnibus medicamentis dolorem sedantibus, per sese, & ex polenta, utilissimè imponuntur. recentia, ad mitigandos omne genus dolores, oblinuntur. cum vino terna, quaternaeve pota, sanant algidas febres, quae epialos vocant. cocta oleum modo solia, si acetabuli mensura manduntur, mediocrem insaniam gignunt. idem efficere tradunt si colo vltus sentiente, insundantur. Radice in aceto decocta dentes in dolore colluuntur.

† Oleum ex semine auribus infusum tentat mentem, Plin.

Albus tertij ordinis refrigerantium: reliqua duo venenata.

APVL. Eius succus similis est Meconi herbae. Herbae succus tepes factus cum oleo rosaceo & in aurem instillatus, aurium dolorem mirifice tollit: & si vermes fuerint, necateos. Herba symphoniaca cum stercore onillo & modico aceto, factum quasi malagma, imposita tumorem omnem tollit. Ad inguinum dolorem: eiusdem radix alligata pedum dolore tollit, & tula omniscum sua radice & super pedes imposita mirifice tumorem tollit, & dolorem pedum auferit. Herbae symphoniaceae succum da bibere, cum summa admiratione locinoris & pulmonis dolores sanabit. Ad muliebris pectinis dolorem. Herbae symphoniaceae succum mixtum cum croco dabis in potionem, & miraberis effectum. Ad vulnera, chironia & araneorum morsum. Herbam apollinarem cum axungia vetere sine sale libra vna teres, & vinum vetus cyatho vno, sine fumo simul commisces, & facies quasi malagma, & vulneri impones, sanabitur mirifice.

Oleum Hyoscyami circulatorum.

Liquamenti genus è nigro hyoscyano, quod oleum vocant, agyrtæ audaculi, verſutiorè ſue impoſtores vſurpant, eludendæ plebeculæ, doloribus ſedandis accommodum, ſtupefaciendoq; longè optimum, præſentillimifque viribus, quod quia celant, hic monere libuit. Tuſani Hyoscyami vniuerſam plantam Iulio & Auguſto menſibus (* ſuperſtitioſè inter duas Diuæ virginis ferias) ſicili vaſi inditum, cui ſubtus foraminula, & aliud vas excipiendo liquamento aptum, inſunt; circumlinitis operculo & ſpiraculis inhumant. Putreſcere ſinunt, vſque dum ſubtus liquor extillarit; quem vſibus medicis recondunt.

* quia præparandum, quando herba eſt in ſuo vigore.

Molis etiam effractum ſemen, preſſu oleum reddit, dentium aliòſue quoſlibet dolores mulcens.

Dubius *HYOSCYAMVS luteolus ſolanifolius.*

HYOSCYAMVS niger Matth. & quartus.

Ital. Iuſquiamo nuouo. Aduerſ. pag. 107.

Potius caſſacit quàm refrigerat, vt minus reſtè Matthiolus ſcripſit.

POMÀ AMORIS, an Glaucium Dioſc.?

Aduerſ. pag. 108.

Lycoperſicum quorundam.

GLAUCIUM.

Varietas. { Surrectis cubitalibus cauliculis Hispano ſemine in hortis noſtris variat. omnia non diſſimilia, ſed minora multo.

DIOſc. Folia in olla ſicili ſemiſrigida cubanis caſſacunt à indigera, vſque dum ſtaccèſcant; deinde contuſis ſuccum exprimunt. Cuius eſt vſus ad oculos medicamina, vt pote cum ſitè mitia refrigeret.

Gal. Adſtringit cum quodam ſaſtidio: tum adeo manifeſtè refrigerat, vt ſolum ſæpe criſypelata, vti que ſi valentia non fuerint, curate poſſit. Miſtura eius compoſita eſt ex aquæ terreæque ſubſtantia: vtraque ſanè frigida: verùm non ſummè; ſed ceu aqua fontana.

PAPAVER cornutum flore phœniceo. Aduers. pag. 109.
quod floribus colore rubro in Belgicis hortis variat.

PAPAVER corniculatum.

Diosc. Radici ea vis inest, ut in aqua decocta
ad dimittas, coxendicam & iocineris affectus, potu
sauerit † prodest his qui crassa quedam, aspera, aut arveosa
cum lotio reddunt. Aluum leniter purgat semen, acerbulis
in aqua mulsis potu. Crustas* emarginant, illita ex oleo fo-
lia: floresq; argentea ac nubeculis inuentorum, perunctis
abstergent. Sunt qui Glaucium hoc papaueri genere sa-
ditur existimant, falsi quidam foliorum cognatione.

† Gal. Ob vim incidendi & abstergendi.

Gal. Folia & flores sordida admodum & mali-
gna vlcera iuuant. Sed ab his abstinere oportet,
vlcerebus iam expurgatis: adeo enim abstergere
valent, ut & pura quoque carnis nonnihil eliquet.

* Hoc virium robore non fordem duntaxat, sed
& crustam vlcerebus detrahit.

PAPAVER sativum.
Advers. pag. 110.

PAPAVER album & nigrum polyanthum sive
multiflorum.

Papaver ni-
grum a me-
satum albu-
m evasit in re-
luta & meta-
morphosi.

DIOSC. Est autem papaveris genere, quod hortense est. semen in panem densatur, qui sanis in usus est. eo etiam ex melle pro se sana vivitur, thylactin vocant. capitulum habet longum, & semen candidum. Sylvestre vero, caput infidens demissumque, & nigrum semen, quod pithitis nominatur. nonnulli tamen & ipsum rhoeas dicitur, quoniam eius scapo lacteus succus emanat. Tertium magis sylvestre, & ad medicinas valentius, multo his longius, productiore capitulo. Omnium in commune natura refrigeratrix. quare si capita ipsa & folia decoquantur in aqua, summum solum conciliabit. bibitur decoctum contra vigiliis. Calyces cum polenta triti, & cataplasmati admisti, ignibus sacris, & inflammationibus prosunt. tenduntur quoque virides, & digeruntur in pastillos, qui siccati ad usum reconduntur. Capita quoque per se in aqua coquantur ad dimidias, verumque adiecto melle, dum humor coeat in elegantis lentorem. Id medicamentum in iusti arteria fluxionibus, & cælorum affectu, doloris levamentum præbet. Efficacius tamen redditur, addito hypocistidis succo & acacia. Papaveris nigri semen tritum cum vino bibitur, contra citam alium, & seminarum profluvia. In periculis frontis temporibusque illinunt, ex aqua.

PAPAVER album & nigrum pleno flore.

Et ille duplo maior, niueo candore nitens, & tanto pulchrior flos, quem horti Belgij in delitijs habent ad coronamenta: non sanè alius generis à simbiato albo aut nigro sativis, nisi florum incitura & lacinijs profundis, facturam perelegantem fortitur, quæ multipla ferie sativiores & confectiores, rosatum debiscientium æmula gratia, visum oblectantes, ipsi malæ hortensis pares floribus cernuntur. Color renidet albus, aut coccineus, sanguineus, aut niueo candore & rubore confusus: interdum ora cristata ex albo purpurascunt. Seminibus medonavit maximæ & optimæ spei non minùs peritus quàm nobilis Carolus de Croy princeps de Chimay, studiosissimus & summus stirpium admirator.

Diosc. Opium eius, magis refrigerat, inspissat, siccaturque. sumptum erui magnitudine, dolorem finit, concoquit, & somnum allicit. rufi atque coliacorum valetudini auxiliatur. verum si copiosius hauriatur, nocet, cum letargicos efficiens interimat. ad dolores capitis, cum rosaceo perfusum efficax est. aurium dolori, cum amygdalino, myrrha, & croco instillatur. inflammationibus oculorum cum torrefacto oui luteo proficit: igni sacro & vulneribus, cum aceto, podagri, cum lacte mulieris & croco. somnum accersit, subditum sedi pro balneo. Opimum habetur graue, & densum, gustu amarum, odoratu soporiferum, quod facile aqua diluitur. leue, candidum, neque asperum, neque gumosum, quod inter colandum non vt cera coeat, & in sole diffundatur. dein adnotum lucernis, non atra luceat flamma, extinctum denique, odoris vim conseruet. Sed opion glaucio, gummi, aut slyuestris lactuca succo, adulterant. Vt in glaucio siccatum, in dilutione croci colorem reddat: lactuceo succo siccum, exilitur spirat, & asperius spectatur: gummi vitiatum, splendescit, & infirmum est. Nec desunt qui eò demencia deuenierint, vt adipem ei admiscerent. Fidei nouo torretur ad oculorum medicamenta, dum mollius, atque rufus appareat. Diagoras, vt Erasistratus auhor est, vsu eius damnauit, oculorum lippitudinibus & aurium viris infundi vetans, quoniam visus aciem hebetaret, & soporem gigneret. Adhuc Andreas, illius eo protinus excacari, si non adulteraretur. Mnesidemus vsu duntaxat offendi probauit, quoniam ad conciliandum somnum conueniret, alioqui nobis vt noxio interdicit. Quae commentitia esse, experimento deprehenditur. si quidem affectus, virium huiusce medicamenti, fidem faciunt. quare non alieni fuerit scriptis mandare, quoniam modo is excipiatur succus.

MECONIUM.

Aliqui capita ipsa & folia tundunt, & praeo exprimunt, terentisque in mortario, digerunt in pastillos. id meconium vocatur, multum opio ignauus. Porro opij faciendi ratio haec est: Cum ros in eo exaruerit, cultro decussatim in stellas, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum summam curuam incidere oportet, lachrymam exeuntem, digito in concubam abstergere. nec multo post redire, vt concretum inueniatur etenim qua tum, aut postero die etiam offenditur, in vetere pila teri debet, & in pastillos cogi. Cui tamen inciditur, retrocedendum est, ne vestibus succus deradatur.

PAPAVER Rhaeus. Hist. Amapolas, Rosella, papolas. Ital. Papauero saluatico rosello. Aduers. pag. III.

Rhaedas flore albo Carolus de Houchin D. de Longastre stirpiu auidissimus & doctissimus indagator in Gallobelgio reperit. etiamq; multiplicatis floribus in agro Brabantico secus Lieram collegit illustri vir D. Ioannes vander Dill.

Diosc. Huius capita quinq; aut sex, in vini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis, quibus somnus accersendus est. Semina acetabuli mensura ex aqua mulsa pota, atque leniter emolliunt, ad idem praestandum mellis placentalis, & dulcoris libis admiscuntur. Folia cum calycibus illata, inflammationes sanant: eorundem sora & perfusio, somnum allicitur.

Gal. Validius semen refrigerat, ita vt nequaquam eo quis innoxie solo vt possit, sicut sauuu siue domeltico melli admiscens. Admodum vero si ita sumptum sit, somnum conciliat.

Non modo incrassandi vim obtinet, & irruentis humoris insultum inflammaticum sive cõpescit, sed etiam quadam partium tenuitate & digerente facultate pollet, non secus ac pleraque agræ satiuus acriora: quod manifestò ex succi vel syrupi valido diutissime persistente aut permanente odore, diiudicatur; ideo collectiones thoracis discutit. Idque efficacius vt praestet, coagulū ei permiscetur aliaue pro morbi implicatione, & partis affectu ratione, vt monimus superius in fermēti panis mēione. Amatus in Hoc sanè non carebat, & satiuo; periculo secenturijs cadenti.

APVL. Ad epiphoras oculorum. Herbæ papaueris slyuatici fructū, id est, calyculos cum suo semine pistatum cum aceto oculis impones, sedabit dolorem. Ad hemicranium & capitis dolorem: Herbam papauer slyuaticum pistatum cum aceto fronti impones, sedabit dolorem. Papaueris slyuatici succo si quem perunges, somnum ei cum sopore obijciet.

ARGEMONES duplex è capitulo differentia.

ARGEMONE capitulo torulis canulato.

Argemone Lacuna. Aduers. pag. 112.

ARGEMONE capitulo longiore.

videtur idem cum Argemone Cordi.

Aduers. pag. 112.

Diosc. In torum Papaueris sylvestris similis est: folia habet Anemones, diuisa: florem puniceum: caput in cauliculo Papaueris Rhœadis oblongius & summis partibus latum, radicem rotundam. Succum croci colore acrem dimittit. Argem. & nubeculas expurgat. Folia illius inflammationes compeſcunt.

Abstergit, digerit Gal.

Geminæ plantæ Papaueris Rhœadis primo intuitu in Angliæ Sommerſeti & Gallo-Belgij ſegetibus, radicem, florem & folia hirsuta in caule pedali & sesquipedali ostendant. flores verò punicei Papaueris Rhœadis minores, decidui: quarum minori * capitula Rhœadis angustiora, longiora, & hispida sine codio. Maiori item echinata & hispida, sed glomerata & torulis canulata capitula, in cuius vertice specimen quoddam cupuli aut codij relinquit. vtrique semen Papaueris Rhœadis minus.

Eadem quæ
Minor Anemone per-
teram Mon-
ſpellienſium.
pag. 113.

ARVL. Herba argemonia viridis per se trita, & si arida fuerit in aqua calida intincta vt facillimè teri possit, illita snggillationes & liuores oculotum maturè discutit. Ad ventris dolorem: herbã viridem cum sua radice tritam, & potui datam, prodesse dicimus & in omni loco iuuare. Si autem arida fuerit aqua tepida infusa, idem proficere creditur. Herba viridis trita & appoſita, omnia vulnera, vlcera & canceromata facile † sanare apta est. Si autem arida fuerit, aqua tepida infusa, idem proficere creditur. alia cu
Herba contrita & appoſita mirè doloribus vel tumoribus ex luxu concitatis succurrit. Argemonia drachmis duabus in vini cyathis duobus potui data, mirificè discutit venenum. Herba contusa & imposita percussuram ferro aut sude factam sanat. Verrucas, in aceto tusa & imposita, tollit, in cibo sumpta splenem consumit. Ea quæ secunda sunt, herba contrita & imposita, aperit & persanat.

A NE-

ANEMONE tuberosa radice. Advers. pag. 113.
Anemone angustifolia altera Clusij,
Anemone tertia Dod.

ANEMONE flore multiplicato coccinea,
Anemone quarta Dod.
Angustifolia tertia multiplex Clusij.

In Belgij hortis flore purpureo, violaceo, vel albo variat.

ANEMONE flore multiplicato coccinea,
Anemone quarta Dod.

Suavissimo aspectu perelegans cognationis consequuntione hunc sibi locum vendicat. Rarius occurrit, nisi in cultioribus viretis Belgicis, foliis, & cauliculo superiori similis. Flos multiplici foliorum fatura radiatus & duplicatus, purpura coccinea rubens. Radix tuberosa vnciam crassitie aequat & superat. foris pulla & rugosa, subtus aliquantum fibrata, intus candida: qualem primum Constantinopoli delatam vidimus in stirpium exoticarum ditissimo horto pie memorie C. V. D. Ioannis de Brancion; deinde Lieræ hac æstate iucundissimo spectaculo florentem in horto D. Ioannis Dilfsij.

T

ANEMONE

ANEMONE maxima polyanthos Chalcedonica,
vulgò *Gioul catemer.*

Aliud etiam Anemones genus Byzantio delatum, omnium sanè maximum & speciosissimum Belgij nuper inquilinum factum. Foliis ad vulgaram violaceam Anemonen accedit, sed laioribus, habitioribusque, acerrimi gustus; & floris multiplici peramena fetura, initio viridantis, per maturitatem deflorescentis Rosa amula gratia, rubido rubellòue nitore, medio centro glomerati, ex ternis verò foliis viridi & tantillo rubore confusi, spectantis oculos allicit; cuiusmodi meminisse inuat me vidisse in hortorum deliciis illustrissimi D. Ioannis Dilij, & clarissimæ matronæ Mariæ de Brimeu, vxoris magnifici viri Conradi Schetz: radice tuberosa, crassa, bulbocastani colore & cöcretionem, citris fibrata, gustu austero, ingrato. Cauliculus pedalis, & interdum maior.

ANEMONE

ANEMONE tuberosa, bulbocastaniradice.
An Anemone lutea Gal.? Advers. pag. 114.
 Prima Dod. *Latifolia altera Clusij.*

ANEMONE latifolia prima Clusij.

Inter exoticas Anemones species in Belgio frequentior & vulgatioꝛ tuberante radice & foliis altius & minutius diuisis Geranij bulbosi, aut aconiti facie batrachoidis herbulæ. Flos diluta purpura ruber; nonnunquam candicat, duodenis, plus minus, foliolis radiatus: quibus fastigiata succedunt capita cincinnis & cirris villosa, Ranunculi.

ANEMONE latifolia prima Clusij.

Hanc ingenue fateor me non vidisse, quam tamen ordinis consecutione hæc ipsiusque verba subdenda duximus, cum Clusio uallus scriptor exactius, pressius aut doctius hanc historiam posteritati patefecerit.

Satis amplis foliis circinata: ferè rotundatis, per ambitum serratis, duris & firmis, longoque pediculo fulas, supernè intensius virentibus, infernè plerunque purpurascens, ut cyclaminis (flore odorato) folia propemodum feruidissimi gustus: radice (nam florentem non vidi) tuberosa & longiuscula, Tormen illæ vulgaris æmula, fibris aliquot dependentibus, foris nigra, intus alba, solida, ingrati admodum saporis: quæ nauseam mouens, quodammodo strangulet, deinde linguam aliquantulum vellicans. Lapidosis quibusdam Lusitanicæ collibus iuxta Tagum atq; etiam inter vepres inueni. Exiit Decembri & Ianuario. Hæctenus Clusius.

ANEMONE tuberosa Geraniifolia.
Anemone secunda Dod. &
Tenuifolia Anemone tertia Clusij.

ANEMONE tertia Matthioli, flore albo,
luculenta magnitudinis.

Rarior multò hæc nec vspiam in Belgio, sed duntaxat in hortis cultioribus generosi D. Brancionis & Georgij Ryensis Mechliniæ mihi animaduersa: radice itidem tuberosa Tormentullæ, aut superioris Anemones æmulatione. Folia & cauliculos profert geraniij Robertiani, Ranunculi nemoralis vel pratensis vulgatoris, media: floribus cyaneis, albis aut tubris medium luteolum Asteris articiu cingentibus: semine glomerato, racemoso, Ranunculi.

ANEMONE tertia Matthioli.

Et hæc non absimilis folio Ranunculi albi sine Aconiti batrachoidis quinque partito, sed aliquanto minore. sesquipalmaris & dodrantalis cauliculus, floribus albis Elleboro nigro æmulis & paribus quinque foliis radiatis: tenui fibrata radice Astrantiæ nigre aut Ranunculi. Rarior hæc nec nisi in cultioribus Belgij hortis.

ALABASTRITES

ALABASTRITES sine DENTARIA alba
D. Brancioni. Anemone trifolia Dod.
& herbariorum.

PULSATILLA vulgaris.
Ger. Hocken-
kraut, &
Muchen-
scheil.
Aduers pag.
114.

PULSATILLA rubra. Aduers. pag. 114.

PULSATILLA alba.

ALABASTRITES sive DENTARIA alba D. Brancioni.
Anemone trifolia Dod. & herb. rariorum.

Huc itidem accersenda, quam à terno crenato folio Meliloti Germanici, trifoliam Anemone dixerit herbariorum nonnulli. In cauliculis palmaribus & sesquipalmaribus flores initio lactei; deinde marcescentes & dehiscentes niueo mixtos confusè cardore rubentes; quales esse solent Ranunculi nemorosi, cui etiam radix non absimilis. Tam ignota vires, quam rara planta minusque obuia. In Belgio nisi in viroto claris. Brancionis mihi visa.

Dioscor. Vis virtusq; Anemones acris, ea de causa succus naribus infusus, caput purgat. commanducata radix pituitum trahit. decocta in passio & illita, medetur oculorum inflammationibus. Cicatrices coruadem & hebetudines emendat. Sordida ulcera abstergit. Folia & caules, si cum prisma decocti edantur, copiam lactis prabent. Mensis uicini, uellere apposita: illita quoque leproas eximunt.

Pituitum trahit] Gal. quia atrahendi & extrahendi & ora vasorum referandi facultatem obtinet.

Phœnicei floris Anemone imponitam, ulcerare auctor est Plin.

PVLSATILLA vulgaris, perperam Anemone Cordi. Herb. uentri Tragi. Aduers. pag. 114.

PVLSATILLA alba.

Maiores aliquantum foliis, maiorisq; elegantiæ floris albi, peramoni, horto D. Dilij etiam oriunda, opera seduli inuestigatoris Raphaelis de Coccia apud Mechlinienses summi artificis pictoris, stirpiumque admiratoris.

PVLSATILLE uarietas, Aduers. pag. 114.

In flore caruleo perpetuo clauso conspicuam differentiam uidenti copiam fecit Coldenbergij ditissimus hortus. Cæteroquin cum superioribus re ipsa una, nisi folio esset superuicenti. Ranunculis uicinis subpar.

Recentiorum ADONIS. Aduers. pag. 115.

Videtur ex Theoph. à floribus flammeo igneque colore.

Inter vernos flores Theoph. recenset cap. 7.

Anemone tenuifolia Cordi.

Eranthemum Gesneri & Dod.

LAPATHVM sive Rumex. Aduers. pag. 117.

LAPATHVM acutum, Oxylapathum. Ger. Mennschwartz, Spindwurtz, Streifwurtz, Litterwurtz. Belg. patich, & perrdick. Angl. Dock. Gal. pabelle. Hispan. Romaza, paradella & Lappaça. Ital. Kombice.

HYDROLAPATHVM *maius*. *Advers.* pag. 117.HYDROLAPATHVM *minus*.

Importanto prouentu lenè fluentibus aquis, riuulis agri Antuerpiani ad portam Lutobum, & portam Rubram, alibiq; passim vdis prouenit. Ortus, modus & vsus Lapathi acutifolij siue acuti vocati, sed folia angustiora exsistat, & radix fibris magis capillata scapos emittens dodrinales, pedales, cubitales & nonnunquam sesquicubicitales, ramulis multis diuisos, copioso semine onustos.

Dioscor. Omnium decocto clere alius emollitur. crudi illius, melicerides, rosaceo aut croco adiecto, discutuntur. Syluestris & oxylapathi, & eius quam oxalida nominant, semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dysenterias, & calicatorum affectus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. quod si quis in potu praesumat, nihil molesti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctae, aut illae crude, lepras, imperigines, & scabrosos vngues persanant. sed ante locus aceto & nitro in sole persicandus est. prunus cor. porus decoctur eorum sedas, si foneatur, aut in solis b. alncarum conficetur. cocta in vino & in illis, aurium dentiumq; dolorem mulcent. strumas parotidasq; discutunt. lienem cum aceto extenuant. aliquid in oleo strumis radicem gest. mine vrantur, eas collo appendentes. trita & adhaerent seminum profusis fistunt. cum vino autem pot. regio morbo medentur. calculos vesicae comminunt. menses cicut. scorpionum ictibus auxiliantur.

haec satis superque in vltim reuocata.

HYPOLAPATHON. *Advers.* pag. 117.

Dioscor. Hypolapathon olus est magnum, in paludibus nascentis, eadem habet vires quas supradicta ruminis genera. Sed imbecilliores Gal.

Feminarum profusis. Gal. Semen eorum quandam manifestam etiam adstrictionem obtinet; adeo ut dysenterias & diarrhoeas siue profusiva sanet, & maxime Oxylapathi.

Gal. Lapathum moderate digerentem sortitum facultatem est: at Oxylapathum mixtam, nam simul cum eo quod digerit, nonnihil quoque repercutit. **HYDROLAPATHVM** plus ceteris adstringit.

A P V L. Si qua duritia in corpore orta fuerit: Herba oxylapathon cum axungia veteri * suilla pistata, & ex pane domestico facta ut malagma, & imposita, mirifice sanat. Ad paniculam quae in inguine nascitur: Herbam lapathon contides cum axungia veteri sine sale, sic ut axungia dupla sit ad herbam, & his bene commixtis facies exinde velut rotundulam, & inuolues in folio coliculi, & mitte eam sub ceteri calidam, & cum caluerit, tunc impones super paniculam, & panno ligabis lineo. Hoc enim eximum est & valde optimum. Herbam lapathon tusam cum axungia, & factam quasi malagma, induces in linteolo mundo, & impones super apostema, mirifice aut spargit aut facit collectionem, & aperit vlcus.

* alias ouili.

Hippo

HIPPOLAPATHVM sativum latifolium.
Rhamnacearum. Patientia vulgi.
Aduerf. pag. 117.

HIPPOLAPATHVM rotundifolium.
Pseudorha recentiorum.
Aduerf. pag. 118.

PONTICVM Rha. Aduerf. pag. 118.

DIOSCOR. Idem potius facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem & omne genus dolores, ad contulsa, lienosos, hepaticos, tormina: ad renum vesicae & pectoris vitia: aduersus intentam praecordia, & vulua mala, coxendicum dolores, * sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias, & celiacorum affectus; contra februm circuitus, & venenatorum morsus. Datur in singulis valetudinibus eodem quo agaricum pondere & cum eiusdem liquoribus, si febris careant, in mulso: sin aliter, ex aqua mulsa. Si rabem experiuntur, ex passo: si licentia exercet, in aceto mulso: si dissolutio est stomachi, id est, cum cibi tenax non est, manditur, & sine prohibitione vlla deoritur. Luentia, lichenasq; tollit, cum aceto iustum. Inflammationes omnes veteres ex aqua oblitum dissipat. Summa eius vis adstringens, cum aliquanto calore.

* Ad sanguinis excreationes in Rha pontici locum radix Rhabarbari nostri cholagogi, & radix Centauri maioris perperam Rha pontici credita irreperunt.

RHA capitatum folio Enula, Centauri maioris
facie. Aduers pag. 118.

RHA Ponicum alterum angustiore folio.

Valde affine superiori capitato Rheo, ex Italico semine habent D. de Brancion & Georgius Ryensis; sed folia angustiora multo, acuti Lapathi paria, auersa item parte incana, & caulis rectus, capite fastigiatus squamulis loricato, ac staminibus purpureis Cynaræ aut Cardui concoloribus pleno. Semen Cnici syl. compressum ægrè maturat in Belgio. Radix Centauri maioris, fungosior.

M E S V E. Rhabarbarum etiã clemens, & excellens est medicamentum, multas dores medicamento purganti maximè expetitas complexum. Calidum siccum ordine secundo potius, quàm primo, substantia duplìci constat, vna aquea, terrea, adstringente, corpus dante, profunda: altera aërea, & ignea (à qua rarù efficitur) superficialia, quæ suam terream essentiam adurendo amaram effecit, & purgatoriam, & obstructa liberantem. Has autem substantias macerando separamus, vt calida & purgatrix in humorem transferatur, terrea verò adstringens remaneat. Bilem verò pituitamque illà vacuat, præcipuè à ventriculo & hepate, & indè sanguinem purgat, obstructions liberat, & affectus indè natos sanat, icterum, hydropem, splenis tumorem, febres putidas, etiã diuturnas, dolorem hypochondriorum puncturium. Hac verò hæmorrhagiam pulmonum, vel aliarum partium sistit: ex casu quoque aut ictu contusa, rupta, fracta, interna, & externa sanat, si eius drach. vna cum mumiæ granis duobus, & rubiæ tinctorum grano vno & diuidio, & vino austero bibatur. Oleum quoque eius contusis & contractis musculis vtiliter illinitur: singultum item & dysenteriam sanat, præcipuè assum, & cum succo plantaginis & paucò vino austero potum. Innoxium est Rhabarba-

rum, omni tempore tutè datur, omni est ætati salubre, atque ad eò pueris & prægnatibus. Efficaciùs autem agit sumptum ex sero lactis, præsertim caprini: aqua quoq; intybi & apii, vel plantaginis cocta, & colata maceratum, idque omninò cum spica nardi, actionem eius imprimis iuuante, expressumque. Quòd si ad liberandas obstructions propinandum est, vini albi, puri, & odori modicum macerando admisceatur, expressumque eius tunc sumatur, & cum deterfione ac purgatione opus est. Quòd si post purgationem viscera adstringendo roborari volumus, pulvis eius utri datur: si adstrictio maior expeditur, assum datur: si maxima, vltum.

EXTRACTVM RHABARBARI,

vulgò ESSENTIA RHABARBARI purgatrix, Catapotiorum, caterorumq; purgantium medicamentorum, qua tantilla quantitate blandè euacuat, nunc in aulis principum vsu longè frequentissimo, optimo.

Tufum vel minutim concisum Rhabarbarum, sole vel igni inter papyros siccatum, spiritu vini optimi (minimè aqua vitæ è facce vini vel zythi distillatæ) per diem & noctem tepidiore loco maceratum; postmodò confectum manibus expressum, modico cinnamomi additio; quantitate qua volueris sumas. Humor dein phiala operculo oclusa excipitur. Mox iterum nouus vini spiritus affunditur; tertio, quartoq; exprimitur, donec spiritum vini colore minus inficiat. Demum mixti liquores vitreo vase circumlinito in balneo vel potius vapore aquæ calentis distillantur; postea crassamentum ad vsum reponitur, cuius dosis ʒ ʒss. plus minus, pro ægotantis natura. Spiritus vini in alios vsus seruetur; in quo vis laxandi minimè conquistenda; quia experientia comprobauimus, stillatitios, Diaphænici, Indi, confectiois hamece, medicamentorum purgantium liquores, etiam ternis & quinis vicijs, plus turbare quàm purgare. Quinimo nuper Iulianus de le Cambe horù peritissimus apud Antuerpienses pharmacopœus assererat Syrupi rosati ex infusionibus vitreis organis percocti, stillatitiam aquam summè adstringere, dentes tremulos firmare, oris halitù commendare, aphthis & quibusvis oris vlcibus mederi.

Spiritus vini & aqua vitæ longè diuersa, de quibus suo loco.

Deme virgulis. 118. 11. 36. paulo post lege glumisum 111. 38. 39. deme virgulas & lin. 48. lege medicinis.

Eadem ratione & modo quæuis alia medicamenta purgantia pro delicatis concinnari possunt: quorum operatio egregiè iuuatur & acceleratur spiritu vini, noxaque minuitur pro medicamenti natura & scopo Medici.

RHABARBARI extractum per spiritum tartari Theophrasticè & chymicè.

LAPATHVM sanguineum. Aduers. 119.

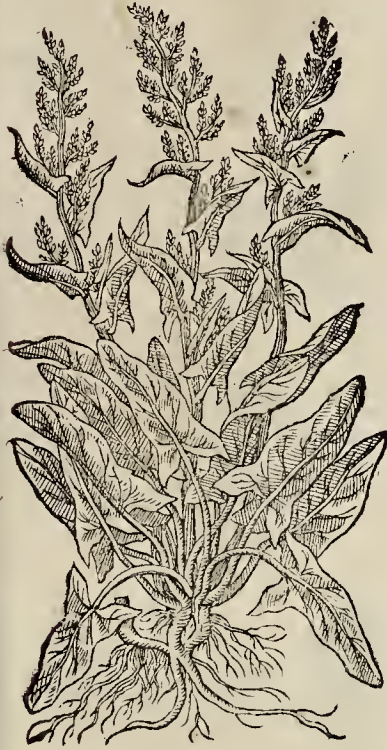
Cinnamomi electi libra, liquoris sæcularum vini preparati, vulgo tartari, libræ duæ: aquæ cætantij minoris lib. 1° & semis; aquæ rosarum se libra, hæc in ampulla per diem & noctem macerantur; distillanturque ex balneo, eo vsque dum omnis humor prolectus fuerit. In hoc Rhabarbari electi libra maceratur dies octo: deinde sacco imposta sub prælo validè exprimitur, & abiecta radice, liquor excolatus iterum ampullæ infunditur, & addita Syr. ros. fol. vel è florib. Perfici se libra ad mellis spissitudinem incoquantur. Datur iunioribus sesquidrachma, adultis semiuncia ex iusculo pistum vel ticerum modicè coctorum.

De liquore Tartari & spiritu vini cap. De vite.

OXALIS siue *Lapathum Oxalida*. Gal. Ouseille
& Aigrette. *Callobelgis nostris* Surelle. *Hisp.*
Azederas, Azedas & Agrelles.
Aduersf. pag. 119.

OXALIS tuberosa.

OXALIS tuberosa.

Minimè prætermittenda illa radicibus tuberosis filipendulæ vel cœnanthes, perquam spectabilis
oxalis exotica, etiam foliis, caule & semine hortensis quam toto habitu præfert. In Belgio rara, & ge-
neroso D. Brancioni à Doct. Pancio piæ memoriæ Ferrariensi medico munere missa.

BISTORTA quævis asseritur *Britannica*. *Dracontia* Plin. *Fuchs.* & *Limonium* Gesnero.
Dracunculus Plin. *Dod. sol. betæ* à *dracunculus* natura diuersa. *Geran. Ractewurtz.*
Belg. Herts tonghe. Gal. Bistorte. Hisp. Bistorta.

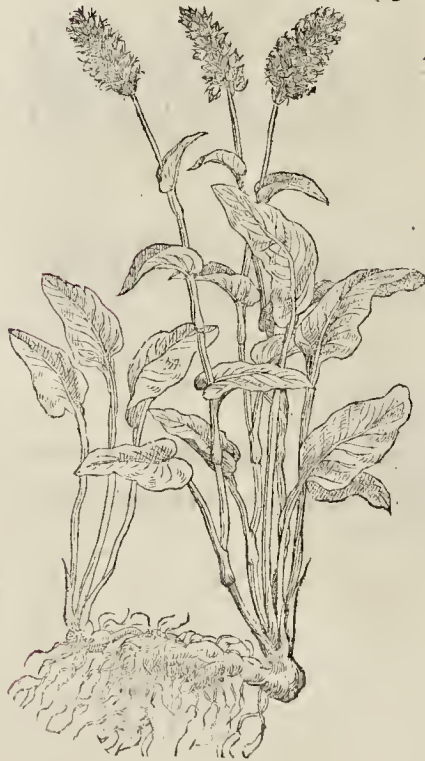
Diosc. *Britannica* vim habet astringentem; priuatim depascentibus oris, & tonsillarum vlceribus accommo-
datam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione opus est.

Astringere etiam asserit Gal. qui subdit; Quidam reponunt tanquam inter stomachica medi-
camenta efficacissimum. Vulnerum glutinatoria, frigida & sicca.

Oxalis
veruecia
tenuifolia
finãta.
Ital. Aceto-
fella & fan-
niciola.
Aduerf. 120.

BISTORTA
que asseri-
tur Britan-
nica.

O
fat
ron
rep
uen

Co
r i
ua
Lo
lech
tit
uerf

Tele
Lacu

Thi
Naf
affin

Coch

COCHLEARIA Britannica. Aduerf. pag. 122.

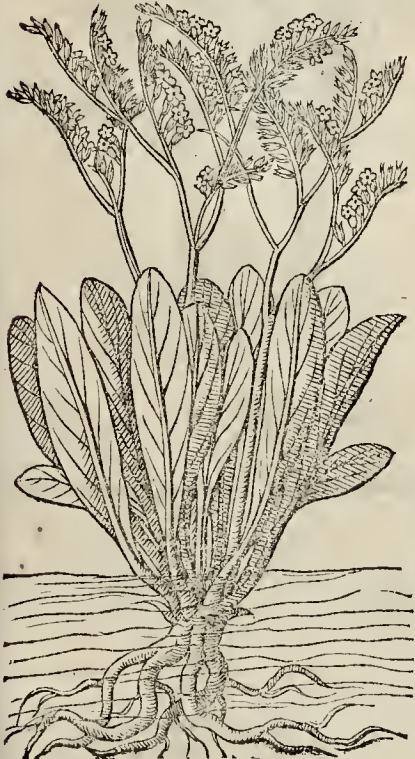

LIMONIUM, Behenrubrum Cordi.

PYROLA,
Limonium
Cordi & Ger
manorum.
Belg. Wint
tergruyn.
Ital. Sam.
buca. Ad
uerf. 122.

Exsiccat, ex
recessu tatio,
refrigerat
secundo.

TRIPOLIUM sub
ganc.

V 3

LIMONIUM

LIMONIUM, *Behen rubrum* Codd, Ital. *Victoſa ſaluatica*. Aduerſ. pag. 122.

DIOſC. Semen adſtringit: tritum ex vino acetabuli menſura potum, dyſentericis caliaciſq; prodeſt. rubra ſeminarum profuua ſiſit.

TRIPOLIUM *luteum*.

Luteo flore alit Muronus munere præclari & generoſi viri D. Caroli de Houchin D. de Longare, ſtirpium admiratoris ſummi & doctiſſimi, lectum littoreis Gallobelgi.

TRIPOLIUM *minus*
Aduerſ. pag. 123.

HERBA DORIA.
Aduerſ. pag. 124.

legelin 31.
RINCATIOMI.

Folia
le pro
pictor
Aduer
124. n
anima
ſa.

Tripolij va-
rietates.

{ Ad Padi oſtia longè minus prouenit Monſpelliaeo, minorem Coniſam, folio, radice & flore vix æquans.

DIOſC. Radix odorata, calidi guſtus; quæ drachmīs duabus in vino pota, aquam vinasq; per alium extra-
hit. In medicamenta digeritur, quæ venena arcent.

Acris radix, & calida ʒ^{ss}. exceſſu Gal.

CONSOLIDA *aurea* nemorum Limonij folio; Aduerſ. 125. Conuenit cum Alifmate Matth. & Chryſanthemo
latifolio Dod. In Friſia ſecus Zutphen & Hackfort, frequentiſſima.

AVREA

VIRGA AVREA altera serrato folio.*

* Tantopere huic effigie, habituque toto conuenit, ut neutra ab altera discernere queas, nisi magnitudine & foliorum diuifura: affurgit namque hæc procerioribus duplo caulibus maioribus, magis serratis folijs: Belgis hortensis est, Italoque femine orta putatur.

AVREA VIRGA Villancuini. Gal. Vergé d'or.
Aduers. pag. 125.

Leucographis Plin. & Herba scripta Anguillara, à conspersis nonnullis notulis, quibusdam locis potissimum, conspicuis.

Bibitur ad rupta, vulnera, præcipitationes, hernias, & alui fluores, aphthis, depascentibus oris ulceribus & anginis, medetur. detes tremulos firmat. lege imum.

SOLIDAGO Sarrasénica. Germ. Heidenisch wondkrauth. Belg. Heidenischen wondencrupt.
Gal. Consoude sarrasénica. Aduers. 125.

Hepati & visceribus dissolutis, robur addendo & obstructions referando, morbisque inde ortis, Regio morbo & diurnis febribus, medetur.

Aquatica

Aquatica PLANTAGO. an ALISMA suo
DAMASONIVM. Limonium Anguill.
Ital. Piantagine aquatica.
Aducrf. pag. 126.

ALISMA pusillum angustifolium muricatum;
sive Plantago aquatica minor.

Diosc. Radix acris, odorata, cuius si ζ vna aut altera bibatur, his conuenit, qui lepore marinū deuorauerunt, aut è
Idem Plin. rubetis ranis demorsi sunt, aut opii hauserunt. Torminibus atque dysenteria, per se aut cum pari modo seminis Dau-
ci, potui datur. Conuulsis & contra vitia vulua prodest. Herba siliit aluum. Menstrua pellit, tumores illita mitigat.

Gal. Quod autem constitutos in renibus calculos aqua, in qua decocta fuerit, pota comminuat, ca-
su experti sumus. Ex quo liquet, quòd abste seriam quandam facultatem obtinet.

Plin. Strumis imponitur ex aqua caelestis foliū tritum, vel radix cum axungia tusa; ita vt imposita
folio suo operiatur. Sic ad omnes cecruicis dolores, tumoresque quacunque in parte.

ALISMA pusillum angustifolium.

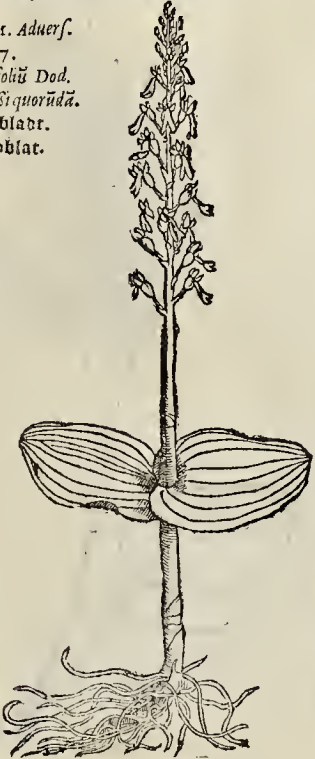
Minutis Quinqueneruæ Plantaginis angustioribus f. liolis, deorsum versus reflexis, perpulchra
planta. Cauliculus gracilis, sesquipalmaris, è fibrosa radice sparta speciosa cœma referta, numerosis
muricatis exilibus capitulis tribulitū. Hanc primus nobis ostendit eruditus medicus Thomas Pen-
neus Anglus, locis vdis Angliæ oriundam, ab hac non diuersam, puto illam esse quam in serobibus
hoc anno floribus Aquaticæ Plantaginis pone nouam urbem Antuerpiæ reperi.

SAGITTA minor. Aduers. pag. 127.

Lege li. 5. at-
que aquatica, &
paulo post
minoribus.

BIFOLIUM. Aduers.
pag. 127.
Pseudorchis bifolium Dod.
Gramē Parnasi quorūda.
Belg. tweeblad.
Ger. Zwepblad.

MONOPHYLLON recentiorum. Aduers. pag. 127.
Germ. & Belg. Einblad.
Gramen Parnasi Cordi & Leoniceri.*

*Radix trita suis pestifere bubonibus mederi fet-
tur neotericis, si statim initio drachmæ pondo, ex
aceto, vino aut aqua sumatur.

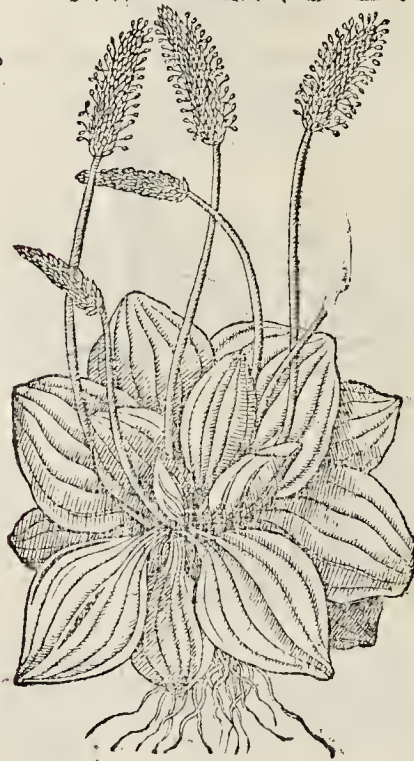
X

Recentiorum

Recentiorū
Catefolvs
Marix. Ad-
uerf. p. 127.
Damaionū
nothū Dec.

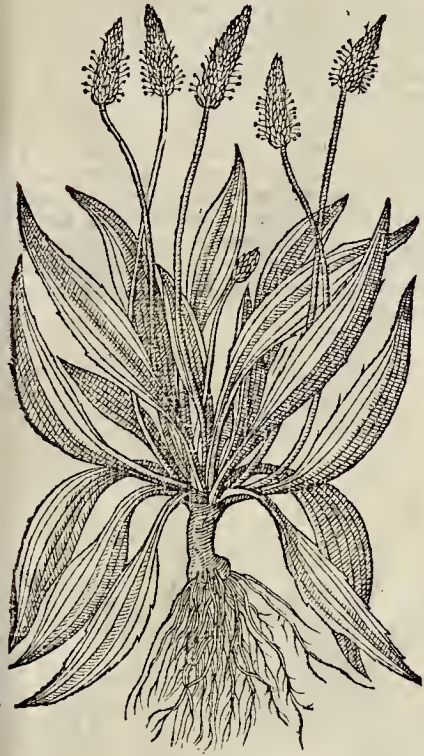
PLANTAGO
maior inca-
na. Aduerf.
pag. 128.

PLANTAGO

PLANTAGO quinqueremis. Aduers. pag. 128.

PLANTAGO marina. Aduers. pag. 128.

ROSEA *Plantago pinnicula* Sp. n. s. Aduers. 128. *Sarothrodes*, & *Corematophora*, sive *Scoparia* C. Gemma.

Rosa Plantaginis varietas.

Sola differentia Belgicis agris & hortis, in pinnicula spicatum sparsa, onusta innumera fecura herbarum flocculorum racematim coherentium.

MARINA *Serpentinis* propior, propter notulas rubras, in foliis transversas, obliquas & fortuitas. Foliis Rupide vocatur, qui estiant ex lacte & pulicula, ventrem foluere & status discutere asserentes.

PLANTAGINES. Aduers. pag. 128.

Angl. *erian* w. *ephe* d. *er*. Hisp. *Llante*. Lusit. *Chantage*.

DIOSCOR. Duo Plantaginis genera, multo vtilior magna est. Vim habent folia exicatoriam, constringentem, quare omnibus malignis vlceribus, & fluxioni opportunis atque elephantiacis, sordidusq; illis profuit. profluxu sanguinis, vlcera que serpunt, epiphyllidas, carbunculos, nomasq; cohibent. vetera vlcera & maqualia cicatrice obducunt. ebrioma sanant. sinus conglutinant. morsibus canis, ambusiu igni, inflammationibus, panis, parotidibus, strumis, agilopis, illis cum sale prosunt. Colicum cum aceto & sale oleis, dysentericis, caeliacisq; sumptum subuenit. datur & in locum bera cum lenticula coltum. & ad aquam inter cutem, cui leucophlegmatica nomen est. datur & herba decocta post aridas epulas, sic vi media antecedit. comitialibus & suspiriosis data proficit. Foliorum succus colluta subinde oris vlcera purgat. cum ci rolia aut cerusa igni sacro medetur. fistulu in usus prodest. lippitudinibus & aurium doloribus idem succus instillatur. additur quoq; in oculorum collyria. gingiuis cruore scessus, & sanguinis reiectionibus, potu conferi. clystere dysentericis infunditur. contra rabie datur in potu. aduersus stragulationes vulvae, in vellere subicitur, etia si vulva fluxione laboret. Semē ex vino potū alui fluxiones & sanguinis excreationes sistit. Decolla radice & māducatu, & coluione, dentium dolores sedat. eade cum foliis, vlceribus renū & vesica in passo datur. Ferūt tres radices cum tribus vini cyathis, & pari aqua modo, tertianis auxiliari. & quatuor, quartanis. Sūt qui radice gestamine, discutiēdis strumis vltant.

Rheumatifinara sistit Plin. & stomachu roborat sumpta. † Eade Plin. Succus sanguinem vomitentibus datur Plin.

Idem Plin. Idem Plin.

Gal. *Ulcera maligna*.] Quaecunque medicamenta cum hoc quod refrigerant, vnā etiam adstringunt, ea & ad vlcera maligna omnia, & ad fluxiones & putredines prosunt, atque etiam ad eō ad dysenterias, nam & sanguinis eruptiones sistunt, & si quid aduratur, refrigerant. Sinus quoque glutinant, & alia vlcera recentia simul & vetera. In omnibus ferē id genus medicamentis primas tenet, aut certē nulli secundū est arnoglōssum, idque temperaturā symmetria. nam siccitatem obtinet morfus expertem, & frigiditatem que nondum obtupefacit. Semen eius & radix similis sunt facultatis, attamen sicioris, & minus frigida. Semen etiam subtilium est partium, radices autem crassiorum. Et huius herbae folia exsecata subtilioris & minus frigida facultatis sunt, nempe dilato ex eo ac digesto excremento aequo.

Hæc ratione radicibus videntur ad dentium dolores, præterea ad iccoris & renum obstructions non has tantum adhibent, sed folia quoque & multo magis semen. Hæc enim quandam abstergendi in se facultatem habent, quam & in herba viridi inesse satis coniecti potest, verum ab humiditatis copia vincit.

Refrigerat simul & deficcet, & in viroque secundi recessus à mediis est. Mixta est temperatura: habet enim quiddam aqueum frigidum, & austerum quiddam; id quod terreum est, siccum, frigidum.

APV L. subdit: Plantaginis radix in collo suspensa, capitis dolorem mirificè tollit: succus reperfactus fomentando ventris dolorem tollit. Et si tumores fuerint, tusa herba & imposita tollit tumorem: succus potui datus, & interiora sanat, & thoracem hominis purgat mirificè. Plantaginis semen tustum & in pulverem redactum & in vulnera aspersum, sanabit ipsa vulnera. Et loca ea quæ à nimio calore vruntur, ipsa tusa & imposita refrigerat & per sanat. Ad lumbricos: herbam Plantaginis contundes, & succi eius cochlearium vel ligulam dabis bibere. Ipsam quoque herbam tusam umbilico imposito. Si qua duritia fuerit in corpore, Plantago pisata cum axungia sine sale, & factum quasi malagma, imponis id duritia, & discutit. Ad podagram & omnem neruorum dolorem & tumorem: herbæ Plantaginis folia contusa vel pisata cum modico sale & imposita, optime facere certum est. Si cui pedes tument exitinere: Plantago contusa cum aceto imposita tumorem tollit.

H O L O S T E V M Salamanticum maius Clusij, pag. 18.
Idem congener cum MonsPELLIACO, sed multo maius.

P O T A M O G E T O N, sive Fontalis.
Aduers. pag. 118. & 119.
Germ. Zankkraut. Nostris Fontepnerupt.
Hisp. Espigada & Vezina de Rios.

E sola magnitudine differre facit Clusius quod aridis collibus Salamantice vicinis provenit, & iuxta Valentiam Hispaniæ secus vias. Cuiusmodi etiã meminimus in agro MonsPELLIENSIS, ni labat memoria.

P O T A M O G E T O N, sive Fontalis.

D I O S C O R. Refrigerat & adstringit*, pruribus, vlcibus vetustis & iis quæ pascendo serpunt, confert.

* Similiter Polygono Gal. Icd essentia eius crassior, quàm Polygoni cit. Plin. eadem ferè.

M A L A B A -

Malabathrop. MALABATHRYM. Aduers. pag. 129.
Tamalapatra Garcia & C. Clusij.

GENTIANA maior. Aduers. pag. 129.
Hisp. Gentiana.

Gentiana
transmissa
purpureis
floribus C.
Clusius.

Leg. pa. 135.
lin. 9. Striata.
lin. 10. caulem
edit.
lin. 11. Lencos
semen.

DIOSCOR. Easdem Nardo sortitur vires, sed efficacius omnia praestat; vrinam vehementius ciet, ac stomacho magis prodest Malabathri vis, Lippitudinibus, inflammationibus tritum, & in vino seruet factum commode illinitur. Subditum linguae, oris haeritum & suavitatem commendat. Vesitium quoque odorem interpositum seruat; & ab erosione tueretur.

Gal. Malabathri folium cum spica nardi simillimam facultatem obtinet.

GENTIANA maior.

DIOSCOR. Vn radice excaesatoria, & adstringens contra morsus serpentium, duabus drachmis, cum pipere, vna & vino pota, auxiliatur. extra huius succi drachma laterum doloribus, & ex sublimi deturbatis, ruptis, & conuulsis, prodest. hepaticis & stomachicis, pota cum aqua subuenit. radix collyrii modo subdita, parus eicit. imposita, ut lycium, vulneraria est, & vlcera cuculorum depascuntur medela. succus praecipue eodem effectu prodest. oculis inflammatione laborantibus illinitur. pro mecomio collyrius acritus inmiscetur. radix virginitatem absterget. Succus extra hendi ratio haec est. Contrusi radix quinque diebus aqua maceratur. postea in eadem tanisfer decoquitur, dum extent radices. & vbi refrigit aqua, luteo excolatur. mox discoquitur, dum mellis crassitudo fiat: sic illi, reconditur.

aidem Plin.
b Plin. idem.
c idem Plin.

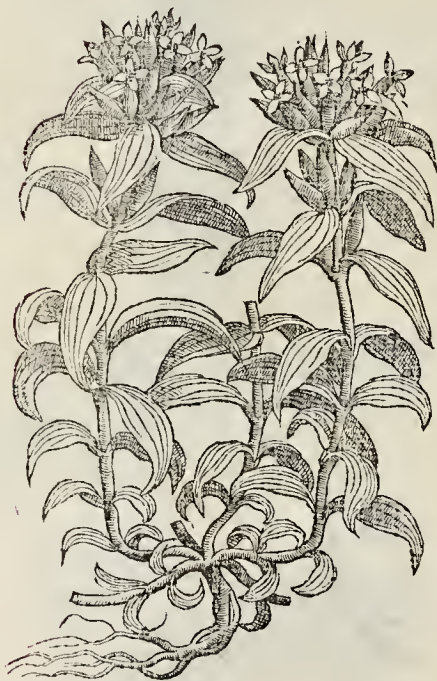
* Extractum
Gentianae
Diof.

Gal. Radix admodum efficax, cum opus est extenuatione, purgatione, absterfione, obstructionis liberatione. Nec mirum si haec possit, cum impense amara sit.

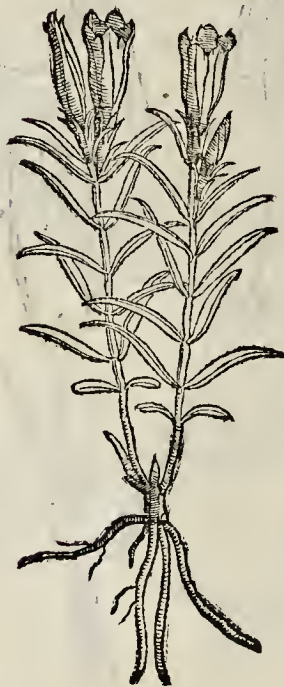
Plin. subdit: Praegnantibus non bibenda. Tanta huic vis inest, vt iumentis etiam non sufficientibus modo; sed illa quoque trahentibus auxiliatur pota.

APVL. Ad aures malas: herbae Gentianae si dederis vt supra potum, miraberis virtutem eius.

*GENTIANA minor, Crucista. Advers. pag. 130.
 Lege Ger. Spreerensich, Crewtwurtz, & Modelger.
 Gal. Gentiane croisee. Ital. Gen-
 tiana minore.*

*PNEUMONANTHE Cordi.
 Advers. pag. 130.
 Gentiana minoris species.
 Calathiana viola Plin. Dod.*

Vlceribus fistulosis illinitur. venenis, contagiosis & pestiferis morbis auxiliatur. Thoracis vitia emendat, & eadem quæ Gentiana, præstat, sed inefficaciùs.

PNEUMONANTHE Cordi.

Gentianæ facultates, sed imbecilliores, refert.

E floribus colore varietas.

Vnam duntaxat & sui similem, sed floribus albis alit hortus eruditissimi professoris in Academia Louanienfi Petri Brughelij.

GENTIANELLÆ sive Pneumonanthes varietas.

Ab hac non adeò diuersa; nisi strigosior tota, quæ humentibus Brabantiaë ericetis oritur, Autumno & Augusto flores caruleos promens.

GENTIANELLA

GENTIANELLA minima. Aduers. pag. 131.

Prouenit etiam copiosè in Angliæ, Belgij & Galliæ Septentrionalis collibus, vbi floribus albis aliquando, sed rarò occurrit.

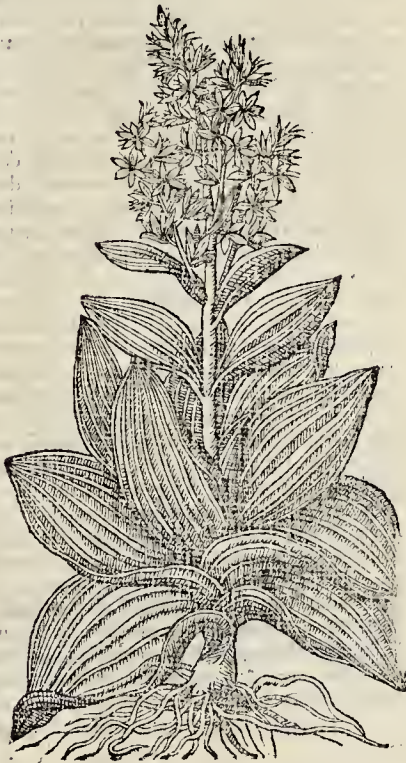
GENTIANELLA verna Clusij.*GENTIANELLA Alpina*. Verna Clusij.
Cantabrica quorundam.

Heluetiz nostræ Gentianellæ, campanulæ flore similima. Flos amœnus, cœruleus, singularis, oblongior, cala:hi effigie, foliolis quinis partitus. Folia, ortus & gustus Centaurei lutei. Radix gracilis, fibrosa, implicata. Celsis montium iugis gaudet: vbi etiam, vti superior Heluetia, vere floret.

HELLEBORVM album sive *Veratrum*.

Aduers. pag. 113.

Angl. Hellebor. Hist. etiam Vedegambre blanco.
Norbonensibus Vetaure.

ELLEBORVM album floribus atrorubentibus præcox.

ELLEBORVM

ELLEBORI albi differentie.

Variat flore { Albo
 { subviridi.
 { & atrorubenti in horto Mutoni.

HELLEBORVM album floribus atrorubentibus præcox.

Ante aliud germinat foliis etiam maioribus, latioribus & longioribus. Ex horum medio caulis exit, tricubitalis aut amplior; in quo flores non albi, sed atrorubentes, stellati, quibus succedit semen foliaceum, alterius æmulatione. paucioribus fibris radix longior donata.

DIOSCOR. Galaticum & Cappadocicum candidiora, & pulvere quodam obstita celerius strangulatus mouent. Vomitione autem varios extrahit humores. collyriis admiscetur, quæ caliginem oculorum discutiunt. partus inpositum necat. menses pellit. sternutamenta excitat. mures interficit, cum melle & polenta subactum. absomit carnes, si coquantur una. datur per se ieiunio, & cum sesamæ, aut psisæ succo, aut halicæ aut lentis cremore, cum aqua mulsa, aut pulvere, aut quavis alia sorbitione. Cogitur cum pane, & ita inassatur. Præparatio corporum, ac victus ratio, diligenter tradita est, cum ab his qui de medica eius portione scripti aruit, tum maxime à Philone de Siculo Emnensi, cui nunc assentimur. Quippe longum nimis esset, in hac præsertim editione, de materia, simul medicam curandi rationem exponere. Dant nonnulli in pulvis sorbitione, aut copioso halicæ cremore: aut paucum antea dari cibum præcipientes, statim veratrum offerunt, is præsertim quibus strangulationis suspicio imminet, aut si valetudo corpus infirmat. Hoc enim modo deiectione nihil periculi minatur, quod cibo nimis non intempestiue medicamentum corporibus offeratur. Vomitiones concitant subdita, ex oleo balani, cum aceto.

^a Causasque morborum extrahit. Constat hoc medicamentum comitiali morbo mederi. Plin.

^b Plin. idem. idem Plin.

Ægin. Tam candidum quam atrum iuxta calfaciendi, siccandi que vim in tertio excessum ordine possidet.

[†] Aegi. eadē.
^{*} nigro tribuit Aegin.

Gal. Excalfacientis simul & extergentis facultatis est. Quamobrem ad alphas, impetigines, scabies, lepraque accommodatus est. Quin etiam si in fistulam callo in duratam infundatur, duobus tribus diebus callum detrahit. Dentibus si cum aceto colluantur, prodest.

[†] quatuor drachmas & nos dedimus.

Plin. Optimum quod celerrime mouet sternutamenta, sed multo terribilius nigro, præcipue si quis apparatus poturorum apud antiquos legat, contra horrores, strangulatus, intempestiuas somni vires, singultus infinitos aut sternutamenta, stomachi dissolutiones, tardiores vomitus aut longinquiores, exiguos aut nimios. Sed antiquorum vitium erat, quod propter hos metus parcius dabant, cum celerius erumpat, quo largius sumitur. Themison binas non amplius drachmas donauit. Sequentes & quaternas dedere, clato Herophili præconio, qui Elleborum fortissimi ducis similitudini æquabat. Concitatis enim intus omnibus, ipsum imprimis exire. Præterea mitum inuentum est, quod incisum forficulis, cortex remanet. Hoc inanito, medulla cadit. Hæc in nimia purgatione data, vomitiones sistit. Cauendum est felici quoque cura, ne nebulo detur die, quippe impatientes cruciatu existunt. Nam æstate potius quam hyeme dandum; non est in dubio, corpus septem diebus præparandum cibis acerbis, abstinentia vini, quarto & tertio die vomitionibus, pridie cænx abstinentia. Album è dulci datur, aptissime verò in lacte aut pulvere. Nuper inuenere dissectis raphanis inserere Elleborum, rursusque comprimere Raphanos, ut transeat vis, atque eo lenimento dare. Reddi post quatuor fere horas incipit totum opus septenis peragitur horis. Medetur in morbis comitialibus, vertigini, melancholicis, in fanientibus, lymphaticis, elephantia albæ, lepris, tetano, tremulis, podagricis, hydropicis, incipientibusque tympanicis, stornachicis, spasticis, clinicis, ischiadicis, quartanis, quæ aliter non desinant, tussi veteri, inflammationibus, torminibus redeuntibus. Vetant dari senibus & pueris. Item mollibus & faminei corporis animæ exilibus, aut teneris, & faminis minus quam viis. Item timidis, aut si exulcerata sint præcordia, vel tumeant, minimeque sanguinem excreantibus, vel latere vel faucibus. Medetur extra corpus eruptionibus pituitæ, cum axungia illitum. item suppurationi veteri. Muscæ necantur albo trito, & cum lacte sparso. Eodem & phthiriasis emendatur.

MESSE. Elleborus duplex, albus & niger, idemque salubrior albo: quin & albus symptomata terribilia minatur: niger autem corpus incolume, & velut iuuenile tucur. Eligendus in eo genere est sapore acri, gustante mordente, colore asari, fragilis, mediis ampli & gracilis, recentis & vetusti, grauis & leuis, aut potius leuior quam grauior: leuis autem ac sine asperitate. Radix eius est præstantior, & in ea fibrarum ac radicularum cortices: Vere aut æstate colligatur. Albus autem minus est tum acer, tum mordax: neque mox acrimonia eius apparet, si amarior est nigro. Cætera nigro facultate est similis, nisi quod diutius seruari potest. Niger est calidus siccus ordine tertio, tenuat, terget, resoluit, carnem ulceribus supercrecentem exedit. Adde, quod si is ad arboris alicuius radices crescat, fructus ipsius purgatorius reddit. Albus autem calidus siccus in medio tertii, similiter terget, mordet: sed vomitu multo purgat, & sternutamenta violenter mouet. Vitandus autem hic est, quod strangulet. Niger autem omnium consensu fumendus, præsertim castigatus natura & arte: folis robustis & animosis dandus, & vere ipso. Datus autem, quando & cui conuenit, temperamentum facit melius: ob id mores quoque

quoque probatior reddidit, & corpus incolome, ac velut inuenile efficit. Hæc enim propria ipsius sunt opera, Hippocrate auctore. Corpus enim totum excrementis corruptis expurgat: clementer ac sine molestia vacuat bilem vtramque, & pituitam: sanguinem proinde puriorem reddit, attrahendo scilicet excrementa in venis sanguini mista, non à solis cavitatibus partium, sed à toto corpore, ac etiam remotis partibus, & cute ipsa. Ad cerebrum quoque purgandum, & caput totum, & sensuum instrumenta, & neruos, & viscera, & vesicam & vterum, est efficacissimus: cerebrique affectibus, vt cephalalgia, hemicrania, mania, melancholia, vertigini, epilepsia, paralyti, aquarum in oculos defluxui apertè confert: iuncturarum quoque morbis, vt nodis, & tumoribus scirrhis aliis: strumis etiam. In summa, est velut theriaca, & per antonomasiam medicina elephantia, cancri, herpetis, erysipelatis, exanthematum, psitagedanarum. Pulnis quoque tenuissimus ellebori nigri, visum roborat. Acetum quoque cum hoc decoctum, auri instillatū, tinnitui confert, & auditum roborat. Idem acetum si os colluat, dentium dolori confert: præterea splenis affectibus, febribus diuturnis, quartana biliosa, reliquis affectibus melancholicis sanatu. contumacibus: vinam, & menses mouet: corporis colorem & odorem bonum efficit, ac etiam oris, cutis affectus, alphas virosque quouis vtendi modo sanat: ex aceto affricus cuti, eius sciditatem & panos delet. Albus autem vomitu immodico & violento symptomata excitat terrenda: foris autè affricus cutis vitia, scabiem, impetigines, lentigines valenter inuat. Vterque autem fistulis & vlceribus putridis ac malignis medetur. Albus igitur quia huius tempestatis corporibus est molestus, quin & velut venenum, præsertim suffocans, vitetur. Nigri autem virtus ad nostra vsque tempora est tolerabilis, licet etiam difficilis. Sanis enim corporibus elleborus est molestus, inquit Hippocrates, arte autem & industria nostra castigatum, quando & cui oportet, rectè propinamus: agitque salubriter. Filius autem Zesar manna melli simili tepida quantitate corticis radicularum ellebori aptam horis octo maceat, colatum dat, in quo virtus est ellebori. Idem fit in melle vnato, aut iute gallinatum vel carniū, aut oxymelite, aut vino dulci, aut condito, aut syrupo, aut sapa aliqua, superaddentes polentam vel orizam, aut pulstem, & forbitioni per se datur. Vtiusque verò ellebori virtutem ex corpore deturbat mulla decoctum vuarum passarum, aut hordei, aut gallorum, aut gallinarum, cum oleo nucum, vel amygdalarum dulcium, vel simili: pulterem verò ellebori fumere tutum non est. Datur autem à siliquis sex ad tertiam drach. vnus, vel vsque ad drachmam vnā.

HELLEBORINE siue Epipactis recentiorum
& Belzarum. Aduers. pag. 132.

EPIPACTIS, siue HELLEBORINE.
Alisma quorundam Cordo.

VARIETAS.

Flore stellato ex violaceo rubello secus Smerpout Picardie inter Pussaillas sedula manus præclari viri Caroli de Houchin. D. de Longastre, harum studiosissimi & doctissimi, legit.

HELLEBORINES *rara species.*

Hanc benevolentia eruditissimi medici D. Hermetis Clerici nactus sum, è suis Italicis

peregrinationibus. Elleborastro nigro affinis ea admodum est floribus herbaceis stipatim confertis: folio tamen plantagineo helleborines albæ ad Sigillum Salomonis accedente.

NARDVS Celtica, Salunca officinarum Gallie, Germanie, Hispania & Anglie.
Νάρδος νάρθη. Aduers. 132.

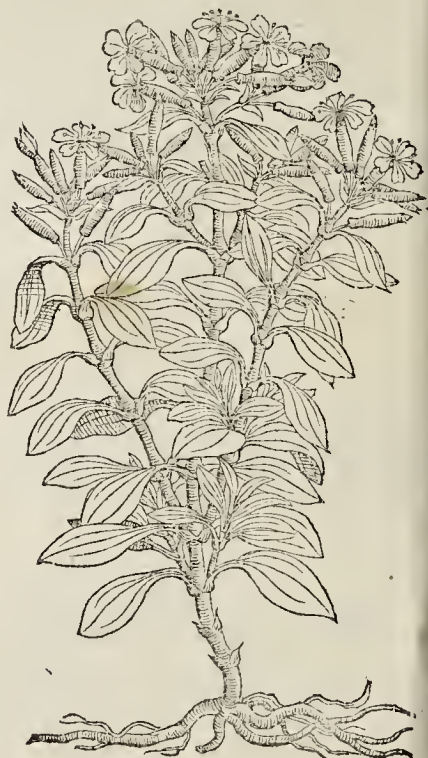
Diosc. Ad eadem qua Syriaca, pollet: sed vehementius vinam cit, & stomacho rutilius est. Inflammationibus iecinoris, & scelle fistis auxiliatur. Contra stomachi inflationes, cum Absinthii decocto bibitur; item aduersus henen; renum & vesicae vitia, & venenatos ictus, ex vino. Additur in malagmata, portiones, & calfacientia vnguenta.

Nardi Celticae radices atque cauliculi abiectis folijs vsurpantur Diosc. Galeno verò flores in tertio Andromachi medicamento.

NARDVS Celtica altera, videtur Caltha alpina Gesneri. Plantago Alpina quorundam.
Aduers. pag. 133.

HIRCVLVS, Nardo Celtica similis herbula.
Aduers. pag. 133.

SAPONARIA. Belg. Sappyrup.
Aduers. pag. 133.
Struthium siue radicola est Cander Aicen. Valerando.
Calida & sicca est.

PERSICARIA vrens *Hydropiper. Crataegonum Cordi.*
Germ. Wasser pfeffer & muckenkraut. Belg. Wa-
terpeper. Gal. Cultage. Ang. Carumirthe. Hiff.
Pimenta aquatica. Ital. Pepo aquatico.
Advers. pag. 134.

PERSICARIA siliquosa nostra, NOLI ME
TANGERE *vocata, est Esula sylvestris Tragi.*
Advers. 135.

PERSICARIA pusillarepens.

Diosc. *Folia una cum fructu imposta, ademata & durities veteres discentiunt, ac suggillata delent.*
Calida & sicca Gal. minus tamen quam piper.
Oleum Hydropiperis ad nodosam tophaceamue podagram chymicum & empiricum arca-
um.

Recipit succorum Hydropiperis, Leuistici vulgaris, & Pastoriz bursæ añ. q. f. quinque ver-
ecum nigrorum capita, & ranas quindecim. Ebulliant in balneo in lib. quatuor olei ad osium
ssolutionem, & transfusa ad usum reponuntur: potenter digerit, & ex alto trahit imposta herba,
sed tophis & adematosis tumoribus illinitur vultier.

PERSICARIA mitis. *Germ. Bersickkraut/slochkraut. Belg. Berscherupz & slochkrupz.*
vulneraria est pota & illita. Advers. pag. 134.
Floribus albis Antuerpia ad portam Rubram & Lutofam provenit.

Pusilla repens PERSICARIA.

Antuerpiani agri glateosis sabulosisque vdis quadruplo minor humi repit flosculis aliis candidis,
tas purpurantibus, reliqua facie similis.

In agro Neruienti altera multo maior provenit folijs hirsutis, gustu acerbis, floribus albis, aut pur-
pureis. quidam Britannicam appositi dixerunt.

Britannica.

BALSAMI-
NA femina
perficifolia.
A ducif. 134.

CAPSICVM
bicaucibus
filipus. Ad-
ucif. 134.

RH
N v
stri
na

CAPSICVM, Piper Indicum longioribus siliquis. Germ. Indianische Pfeffer. Belg. Wyfalie peyer. Gal. Poinre d'Inde & de Bresil. Aduers. pag. 134.
Piperitis Cordi. Siliquastrum Plin. & Tragi; perperam Piper longum Diosc.

Utilitas & vsus non dispar hydropiperi ad duros & frigidos tumores. Cutis sedationes delere exmelle illitum proditur.

RAPHANVS siliuestris officinarum, Lepidium Aeginetæ. Germ. Pfefferkraut.
Gal. Pallérage. Ital. Piperella. Aduers. pag. 135.
Lepidium maus Cordi, & Tragi.

DIOSC. Vñ foliorum Lepidij acris & exulcerans, quapropter, ischiadicis trita, presentissimum est auxilium, scum Helenij radice, quarta hore parte, illinatur. Lienosis simili modo prodest: lepras eximit. Radix appensa collo, dentium dolorem liberare existimatur.

Clinicæ & obstetrices radicem potui puerperij ad facilitandum partum exhibent, eoquæ ab illis studiose alitur.

Crassa radice RAPHANVS Rusticanus, Lapatij folio. Thlaspi & Sinapi Persicum: Armoracia Tragi: Thlaspi Crateua Diosc. Gal. Raiffort sauage. Ital. Raffano & Rauano.

Raphano Rusticano lacte aut Zytho macerato ad stomachacem, Scorbutum nuncupatum, Frisij feliciter vtuntur.

DENTARIA Rondelletij. Aduers. pag. 136.
Lepidium Aeginetæ Monsp. Molybdæna Plin.

Carpis imposita ex sale, corpore purgato tertianam notham soluit; horroresque quartanæ cum oleo Rutaceo & è piperibus, inuncta dorsi spina.

Plinio, Molybdæna commanducata, si oculus subinde liniatur, plumbum, hoc est morbi genus, ex oculo tollitur.

LEPIDIVM ANNUUM.

Herba alia est quæ à simili cum figura, tum ortu foliorum, Dentillariæ Monspelliaciæ Lepidij cauli incumbentium, herbarijs nostris Lepidij dicta. Caulis itè bicubitalis multifidus: flores albi, & semen foliaceis Thlaspi inuolucris clausum, acre gustu: radix fibrosa. In Belgio hortense; hyeme virens, folijs Lepidio maioribus.

HORTORVM COSTVS

Aduers. pag. 137.

BALSAMITA maior Dod.

Membra corymbifera Cordi. Alysina Tragi. Lepidium
Diosc. quorundam. Ital. Herba di S. Maria &
Salvia Romana.

Capitis dolores finire afferunt recentiores: hep-
par roborare natiumque calorem instaurare: ca-
lore, tantillo amarore & adstrictione moderatis,
fluxiones siue rheumatismata sistit: concoctionem
iuuat, mulierculis expetita ad placentas. Sem-
men vermes necare afferitur, stomacho & cordi
amica.

ALYSSON Dioscor. putatur.
Aduers pag. 235.

LUNARIA
Græca, BOL-
BANAC Bel-
garum. Ad-
uers. 137.
perpetua
Raphanus
syl. primus
& Armora-
cia Fuch-
sio
Abstergit,
modicè cal-
facit, urinas
cit, vti Ra-
punculus.

Lunaria Græ-
ca semper
virens radi-
ces habet fi-
brosas, mini-
mè bulbosas.

Diosc. Eius decoctum singultus sine febris possit
desse, idem efficit, si quis eam aut teneat, aut odore-
tur.

ur. cum melle trita, vitia † curis in facie, & lentiginis emendat. contusa in edulio, rabiei canis* mederi putatur.
 domibus appensa salutaris esse creditur. & hominibus atque animalibus fascini amuletum. purpureo linteo circumli-
 gata, pecorum morbos abigit.

Easdem facultates tribuit Gal. Alyſſo quas Dioſcor.

† Gal. Alyſſon nuncupata, quod mirificè iuuet demorſos à cane rabido. Sed & rabienti quo-
 que data, ſepe in totum ſanauit: atque hoc ex totius ſubſtantia ſimilitudine efficit. Dicturaque prius
 eſt talem facultatem ex ſola percipi experientia, & planè nulla conſtat methodo. Quod ſi quis ad
 multa experiaur, cognoscer facultatem habere mediocriter ſiccificam & digerentem, cum hoc vt
 abſterſorium nonnihil etiam obtineat. Hac ratione & vitiliginem & maculas faciei à ſole prognat-
 ras expurgat.

VIOLA MATRONALIS, & Damascena,
 Viola alba Tragi. Belg. Weiß; winter
 bioten. Aduerſ. pag. 137.

VIOLA Mariana.
 Raphanus ſyl. Dioſc. Dod.
 Aduerſ. 137.

legge Viola Ma-
 riana an ſit
 Dioſc. Me-
 dian?

Viola Rapun-
 culo ſimilis.

Viola matronalis } Snauiſſimi odoris, totamque minorem & floribus albis alit in horto Ioannes Mu-
 varieties. } tonius.

Tuſſi medetur, conuulſis & diſſiculis ſpitantibus. Urinas & ſudores propellit. Incidit, ab-
 ſtergit, & digerit.

EPIMEDIUM, *Aduersf. pag. 138.*

Epimedium
Angul.

TRACHE-
LIVM mi-
nus. *Aduersf.*
139.

lege lin. 14.
albifloris crescit.

TRACHELIVM, *sive Ceruicaria. Vunlaria Tragi & Herbariorum. Campanula Fuchs. & Archangelica quorundam. Aduersf. pag. 139.*

EPIMEDIUM.

Belgij hortis hodie inquilina facta stirps, vbi
sæpissimè flores inter folia recondit, qui minus
supra folia se exerunt, vt pictura docet; specio
si, quaternis foliolis, intercurfantibus lineis albis
variati, quorum ora & auersa pars rubent: inter-
na flauescit; mediij apiculi virent.

TRACHELII varietates.

Passim istud etiam asperis, saxosis Angliæ
& Gallobelgij syluosis fruticat: sed strigosius,
hilari minus & amœno aspectu: alioqui perisimile
& congener.

TRA-

TRACHELIVM minus.

Radice fibrosa purpurarubentibus floribus stipatur, alioqui cæteris haud ita abfimile.

TRACHELIVM maius Belgarum.

Priori facie assimilatur, & profus idem foret, nisi alterum caulium proceritate, foliorum longitudine & magnitudine duplo superaret. Flos cæruleus, Violæ Marianæ suppar.

Anglicum Septentrionale maius TRACHELIVM candidum.

Semina venustæ & rarissimæ plantæ hoc anno quum hæc meditarer, ad me misit D. Thomas Pennus Medicus Londinensis stirpium doctissimus, ex boreali Angliæ tractu delata, vbi copiosa & nusquam alibi, vel à quoquam observata. Tota facie Cerniciaræ maioris iam descriptæ non abfimilis: sed folia ferè digitalis. Flores item Trachelij vel Violæ Marianæ candidissimi & maiores & longiores. Caulis binum & ternum cubitorum furectus, Radix fibrata, crassiuscula, lactescens, variè diuaticatur. Semen Trachelij, sed maius.

Lactescens CAMPANVLA maior.
Pyramidalis Lutetiana.

CAMPANVLA persicifolia nostras. Aduers. pag. 139.
Phytocoma Martb.

Quod plus aliis cunctis lactis fundat, Lactescens hæc meritò dicta; cuius ima folia Solani hortensis & nigræ Martiæ violæ media, leuia, atrouit etia. E radice fibrosa Violæ Mariæ, turgida lacteo succo, aded viuci, vt vel tantillo frustillo infosso, repullulet: caules emittit tenues ternum & quaternum cubitorum, à medio summo tenus foliis angustioribus, longioribus, copiosis, floribus amænis, cæruleis, campanulæ nostratis maioribus, nolas item exprimentibus, cinctos, in acutum Pyramidis ritu fastigiatos. vnde Pyramidalis dicta. Belgio hortensis, nullius vsus hætenus comperti.

CAMPANY-
LA minor
rotundifo-
lii.

RAPUN-
TIVM
maius. Ad-
uerf. pa. 143.

R
T
u

L

L
Lev
purp
& al

CAMPANULA minor rotundifolia. Aduersf. pag. 139. Cantabrica Plin. Anguil.

RAPUNTIVM paruum. Aduersf. pag. 139. Ital. Rapunzolo.

Rapunculi è floris colore varietas. { Albis floribus fecus Brugelleræ Hannonia oppidulum variat.
Lactis copiam augeri quadam nutrices elixa radice, ex pipere sum-
pta, exploratum habent.

LEUCOIA Diosc. Aduersf. pag. 141.

Violetæ matronales Fuchf.

DIOSCOR. Lutea præcipuè in medicina vsus. Huius aridi flores seruefacti in defensionibus, valent contra vulnæ inflammationes, & menstrua expellunt. Sanant oris vlcera cum melle; cum cerato rimas sedunt. * Semen dum drach-
marum pondere ex vino potum, aut cum melle indutum, menses, secundas & parus extrahit. Radices cum aceto illitæ, lienem exprimunt, & podagricos iuuant. † Idem Hipp. Acgin. idem.

Ægin. Viola albæ frutex vniuersus extergit, & tenui essentia constat, plus tamen flores, atque inter hos sicciore, idcirco menses proritant, sætium perimunt & eiiciunt. Verùm si quis eius vehementiam aquæ admisione hebetauerit, ad inflammationes etiam conferet, præcipuè vteri. Radices æqualis facultatis sunt, nisi quatenus crassiore, & magis terrestri substantia: Cum aceto inflammationibus schirrho induratis illitæ succurrunt. Idem Gal.

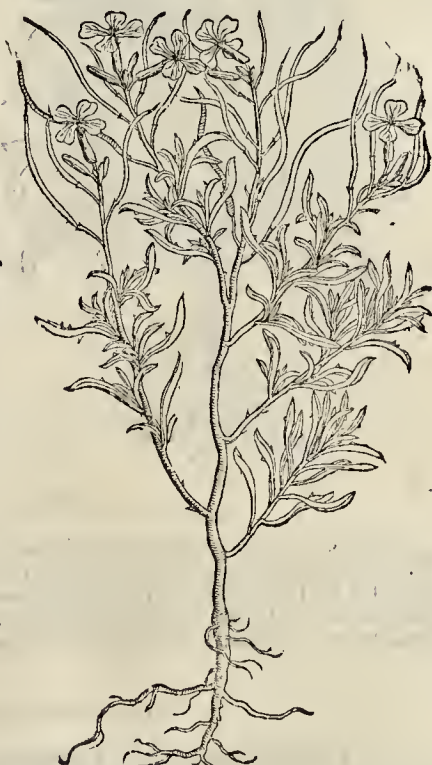
LEUCOIVM floribus luteis, KEIRI Arabum.

Belg. Scel bioliteren. Angl. Wallè gyltlofer, wat gelouert, and stock gelouera. Hisp. Alhelys.

LEUCOIVM marinum minus, flore purpurante.

Aduersf. pag. 141.

Hesperii Theoph. quorundam.

KEIRI, siue LEUCOIVM marinum flore luteo.

Luteum marinum facie Keiri vulgaris, siue mediterranei Leucoij lutei floris: folia item viridia, sed maiora, latiora & flauentia ex viridi.

Varietas.

Albi floris colore duntaxat variat, & folij exilitate hæc leucoij matitimi species, vtraque in Belgij hortos translata.

Pataunia marimum LEVCOIVM.
Eruca peregrina Clusij.

LEVCOIVM *marimum alterum latifolium.*

Hanc alebat Melchiorus Guilandinus stirpium summus explorator, in celeberrima & antiquissima Patauina Academia simplicium medicamentorum professor, & Senatorij ibidem Venetorum horti praefectus. Folia illi Leucoij marini maioris & minoris media, concoloria, infernè angusta, qua radice ceruici innituntur. Cauliculi sesquicubitales, in quorum summo flosculi luteoli stellati: semen Leucoij simile & par, compressum in tereti folliculo Thlaspi maiore.

LEVCOIVM marimum alterum latifolium.

Alterum Leucoium marimum quod alunt horti quidam Belgij nativis maritimis natalitius, non ita diuersis est foliis, sed latioribus, rigidioribus, hirsutioribus: flores carulopurpureos in palmaribus & sesquipalmatis coliculis. Semen in siliquis minoribus multo Leucoij lutei.

LYCHNIS coronaria. Aduers. pag. 142.
Hisp. & Ital. Lychnide coronaria.

DIOSCOR. Semen cum vino potum, à scorpione
illius auxiliatur.
Calidum secundo, & siccum quodammodo or-
dine Gal°.

LYCHNIS syl. rubello flore: an Hesperis Theoph.?
Aduers. pag. 142.

DIOSCOR. Semen duarum drachmarum pondere
potum, biliosa per aluum ducit: & à scorpione illius cõuenit:
aiunt etiam scorpiones torpescere, & ad ledendum in-
efficaces reddi, hac herba ipsi apposita.

LYCHNIS sylvestris hirta.
Lychnis syl. quinq. Clusij.

Alia non est absimilis, quam à foliis hispida hir-
sutam dixerunt. E fibrosa & implexa radice com-
plures rotundi, geniculati, hirti, villosiue furculi, &
folia Nigellastri mollia & incana. Flos iuxta alas
suae rubens Lychnidis sylvestris: Semen in capi-
tulis siue calycibus rubidum, Ocyastri. Areis, fe-
getibusque Gallo-prouinciæ & Norbonensis agri
gaudet.

LYCHNIS *syl. prima Clusij.*
& *Beben album Salamantinum.*

LYCHNIS *syl. altera incana cauliculis striatis.*
Papauer Spuaicum quorundam.

Lychn. syl. 2.
Clusij inter
Caryophyl-
los.

Rariorem multò, Belgio difficilèis oriundam, mihi minimè animaduersam fateor; sed posteris scitè etiam à Carolo Clusio literis proditam, cuius idcirco indicium & descriptionem sequemur, ut gratiam nobiscum habeant, acceptamque referant herbarum studiosi illi cui debetur.

CIVS. Geniculatos habet cauliculos, pluresque alas facientes, pedales aut maiores: folia in singulis geniculis bina, ternàue, interdum plura, angustiora quàm reliquarum, in virore candicantia, & quasi cæssa: flores in summis ramulis, ex quibus non pluribus foliis bifurcis congestos, interiore parte candidos, exteriore purpurascens aliquantum, & antequam omnino tabescant, sese contrahentes & circumuolutes: calyces duros admodum, breues & subrotundos: semen paruum, rotundum, Papaueris rhœadis sed cinereum continentes: radicem satè crassam, candidam, multifidam, sed non perennem. Quibus facultatibus sit prædita, compertum non habeo, degustata verò subamaro sapore deprehenditur.

LYCHNIS *syl. altera incana cauliculis striatis.*

Dodrantis hæc herbula Lychnidi marinæ facie proxima, nusquã, nisi in Gallo-provinciæ & Italiæ campestribus & vinetis à me reperta: quin & senis sesquipalmatis ramulis & foliorum gemino posito, effigie & ortu humile Nigellastrum, siue Pseudomelanthinum apprimè refert; sed quini striati confertim stipati semen claudentes florum calyculi, Lychnidis marinæ, vniuersa planta albicat, gustu præficcò nonnihil calido.

° LYCHNIS

LYCHNIS *fyl. hirta minima.*
Lychnis fyl. 6. minima Clusij.

LYCHNIS *Chalcedonica minima.*

VARIETAS. Quæ aridis, saxosis collibus Narbonæ & Salamanticæ vicinis flores fert aliquando minores, odore sanguineo purpureo intentes: nec alia sui parte dissimili, nisi quia tota deliciarum palmarum vix æquans: plantula hirta.

LYCHNIS *fyl. 3. Clusij, cauliculis striatis.*

Non diversæ naturæ aut figuræ est Lychnis illa affabrè à Clusio posteritati exhibita, geniculato cauliculo, sed paucioribus ramis concauo, & binis foliis è geniculis singulis virentibus magis rigidioribusque: floribus item iuxta alas, dilute rubentibus & calyculis cinereis amplis, striatis, semen cinereum reliquis maius claudenibus.

LYCHNIS *Chalcedonica minima.*
Aduers. pag. 143.
Flos Constantinopolitanus Dod.

LYCHNIS *Chalcedonica lanas expurgat Saponaria ritii.*

◉ CIMOIDES

OCIMOIDES, sine OCIMASTRVM. Aduersf. pag. 143.
Lychnis filuestris Dod. *Polygonatum* Tragi.

SPVMEVM papauer yngo. Aduersf. pag. 143.
Behen album Monspel.
Polemonium Dod.
 an *Melandryum* Plin. 3 lib. 26. cap. 7.

OCIMASTRVM *Valerianibon.* Aduersf. pag. 144.
Valeriana rubra Dod.
Valeriana rubra & *Behen rubrum* Belgarum.
Saponaria altera & *Struthion Vlysis* Aldroandi.
 an *CONDVRDVM* Plin. 2 lib. 26. cap. 5.

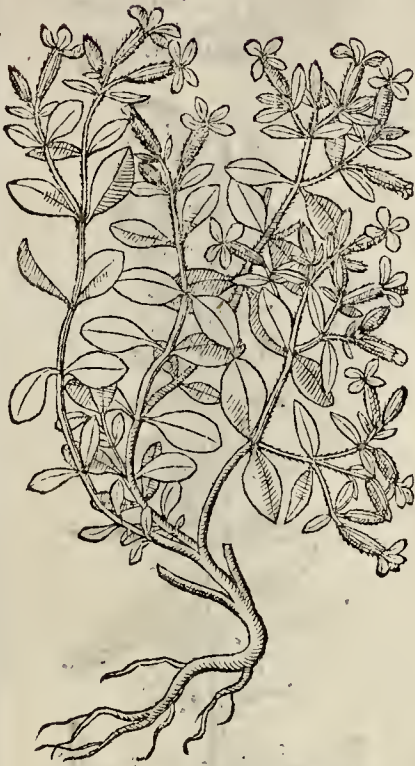
Tecinori herba *Melandryum* medetur, nascens in fegete ac pratis, flore albo, odorata. Eius cauliculus conteritur ex vino vetere. Item herba *chalterum* è vineis contrita imponitur.

OCIMASTRVM *Valerianibon.*

Plin. Solstitialis herba flore rubro, quæ suspensa in collo comprimere dicitur strumas.

Lege in *Aduersf.* Radice odoratiore, *Valeriana* æmula; cuius vires non nihil referre videtur, sed imbecilliores; humido quippe excrementitio obtunditur in Belgio potissimum.

OCIMOIDES

LYSIMACHIA LY-
TEA. Belg.
guel herbe-
rick. Ital. &
Hiip. Lysimachia. lege
Gal. Cor-
neolite. Adu-
crif. 144.

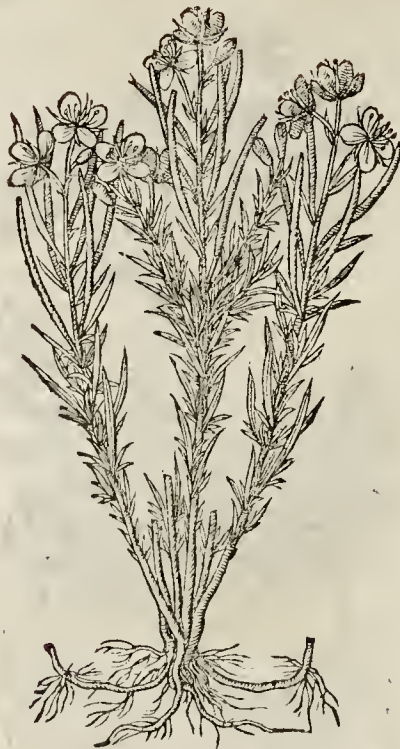

LYSIMACHIA sili-
quosa. Ger.
Beaum &
Rot Weiden-
ney. Delphinium Diolc.
Palest. flos
& semen
quadrant.
Aducrif. 145.

Lysi-

CHAMAE-
NERION
Generi.
Delphi-
nium Diosc.
Aduers. 145.

Lysimachia
filiquose va-
rietas.

LYSIMACHIA caerulea hortensis.
Aduers. pag. 145.
Veronica recta quorundam.

GALERI-
CVLATA.

Diosc. Foliorum succus adstringentem sua vi, san-
guinis reiectionem supprimit: dysentericis potus datur, aut
infunditur. Mensum abundantiam: sistit, in pello. Sangui-
nis profluvio subuenit, si nares ea herba obturentur. Vulne-
rum cruorem cohibet. scerrimum nidorem suffusa reddit;
qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit.

LYSIMACHIA Galericulata caeruleo-purpurea.
Aduers. pag. 144.

Riuulorum & fluminū ripas & depressos agro-
rum margines Londinensis & Antuerpiani agri se-
quitur haec, plures emittit quadratos sesquipedales
& bicubitales geniculatos pediculos; in quibus
folia Lysimachia purpureae similia, scordei amula-
tione atroirētia, ex geniculis gemina, & quibus in-
stat galericuli flores cęruleo-punicantes. Radice va-
riē diuarcata repit: vt nullidū hactenus descripta
aut depicta, sic vsu neglecta aut incognita.

lege
lin.
145

Eadem
Plin.
Aegir

CONYZA media. Hipp. yerua de las
pulgas olorosa. Advers. 143.

CONYZA minima, minimè omnium glutinose:
perperam Conyza minor Matthioli. Pflanzl.
Cord. Ainerj pag. 145.

After Atticus luteus Fuchf. & perperam Calamintha tertia.

Diosc. Conyza duo genera. quæ parva vocatur, odore præstantior est. maior verò frutice altior, & folijs la-
tioribus, graui odore vtriusque folia oliua similiâ, hirsuta, pinguis. in maiore caulis binum cubitorum altitudine attol-
litur, in minore pedem a. juat. flos fragilis, lutei aut fului coloris: qui in pappum abit. radices superuacua. Si ffitu
substratûque frutex torus serpentes fugat. culices abigit: & pulices necat. Folia conuenienter illinuntur serpentium pla-
guis, & tuberculis, ac vulneribus. flores* & folia cum vino ad menses partûsque cychendos bibuntur. item contra vrimæ
stercidialia, arquatam morbum, & tormina. comitiales poia ex acero adiuuant. Decoctum in defensionibus medetur
vulua malis. Impositus succus abortum facit. ex oleo efficaciter horribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illita sanat. & Paulus.
Mat. Cony-
ze maiori nō
folia oleæ,
neque pin-
guia, vii Mō-
spelliace v-
triusque.
* idem Gal.
& Paulus.

Conyza media.

Est Tertia Dioscoridis Conyza minimè pinguis, multò tamen grauioris odoris, & iniucundio-
ris,* sed inefficacior. folijs mediæ inter maiorem & minorè amplitudinis prouenit locis humentibus; * Gal. idem &
Belgio, Gallia, Italia, & Germaniæ familiaris. Paul.

Gal. & Paulo Maior & minor sunt tertij ordinis in calfaciendo & siccando: proinde oleum in quo
elixæ fuerint, febrium rigores per circuitum remanentes sedant.

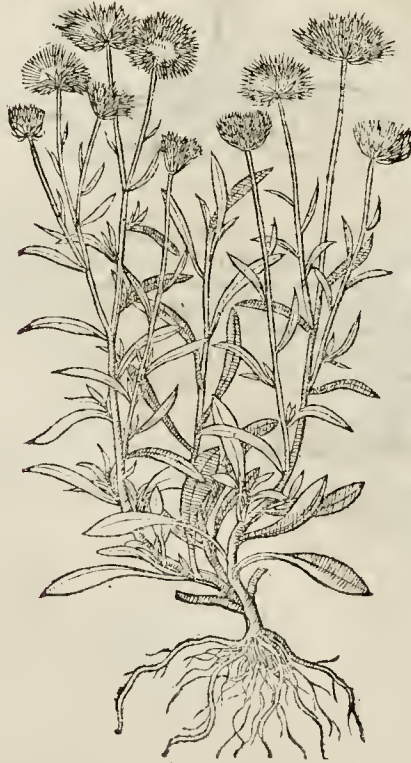
Maior digerit & siccat potenter decocto & fomento.

ἄστρον Ἀττικόν
ἢ ἑσπερίον
ASTER AT-
TICVS.

As
loru

ASTER CO-
NYZOIDES
GENERI.

ASTER ATTICVS *suavinus* Clusij.

Asp. Atticæ & Bobasior. ASTER ATTICVS. Aduersf. pag. 147.

Gal. Estoillee & aspergoutte menue. Hisp. Bobas.

Germ. Wegerkraut/buchkraut & sternkraut.

Et Bubonium, id est, Inguinalis & Inguinalis, quodâ inguinibus medeatur.
Oculus Christi, Monspel.

DIOSC. Quædam ambiunt folia stelle modo radiata, oblonga, hirsuta, feruenti stomacho, oculorum inflam-
mationibus, prociua secti, ac inguinibus, illis auxiliatur. Tradunt purpureum florem, si ex aqua bibatur, anginis, &
pueris comitiale malum sentientibus, opitulari. Inguinum inflammationi recentem illinere conuenit.

Aegin. Mixtam facultatem, discutientem & refrigerantem fortitus est.

Aegin. ca-
dem.

lege per fami-
liarem.
lege Aster lu-
teus fructo-
sus. lin. 14.
& lin. 16.
Nemaufum.
lin. 49.
lege montan-
us.

ASTER Italarum flore purpureo luteo. Aduersf. 147.

Nonnusquam in Galloprovincia, Narbonensi Gallia & Longobardia occurrit hic Conyza
facie: strobilus non modò luteis; sed mixto luteo purpurascensibus, foliola radiantiū stellarum æmu-
latione exerentibus: nec secus in pappis dehiscentibus situ & ortu Asteris Lunariæfolij Narbonensis;
maioribus tamen, cæteroquin omnia cum luteo eadem. Belgis hortensis est.

pag. 148.
lege lin. 17.
similia.

GLASTVM satium. isatis hæpos. Gal. Guesde & pa-
stelcultiue. Angl. Wode & wode. Germ. Wepdt. Belg.
Weder. Hisp. Pastel. Ital. Guado domestico.
Aduersf. pag. 148.

ASTER CONYZOIDES.

CONYZOIDES GESNERI.

In Anglia, Belgio & agro Louanienfi iuxta aca-
demiam pomæria frequens hic oritur: facie, folijs
& furculis dodrantalibus, interdum & maioribus
Conyza minimæ. flores aëteris obsoleto luteo in
pappis dehiscentes.

ASTER ATTICVS *supinus* Clusij.

Virgultis exit crebris, hirtis; humi fusis, ab vna
radice prodeuntibus: folia edit oblonga hirsuta
Lychnidis aut Stellæ atticæ, numerosa & viridiora.
flos luteus buphthalmi aut Chrysanthemi. spõ-
tè oritur quibusdâ Castellæ locis Clusio auctore.

GLASTVM satium.

DIOSC. Illa folia tumores omnes discutunt,
cruenta vbera glutinant, sanguinis profusioa sistunt.
ignem sacrum, phagelanas, putrescentia viscera, & qua
serpunt, sanant.

Subdit Gal. Satiium tumores œdematodes mi-
rificè discutit, simul & reprimat, omnibusq; vlceri-
bus malignis mirabiliter resistit. etiã si putrescât, e-
tiã si erodatur. Quod si quâdo laborantibus natu-
ra validior appareat, folijs eius tritis aut panem,
aut hordeaceam farinam, aut triticeam, aut polen-
tam, pro vincentè in vnoquoque affectu, miscere
oportebit.

isatis dybia
 Isatis syl.
 Ger. wild
 weide Belg.
 wild weede.
 Angl. wild
 woad &
 modde Gal.
 Pance sauvage.
 Hisp. pa-
 stel saluage.
 Ital. Guado
 saluatico.
 Aduerf. 148.

Isatis syl. Vaccaria diffusa: Thamecneumon Cordi.
 Glisium primum Anguil. Aduerf. 148.

lytrolea
 Belg. wou-
 we, Gallo-
 belgis VVau-
 de Germ.
 Ackerspinn-
 men Anst-
 rthium
 Tragi Adu-
 uerf. 149.

S E S
 D E S
 C l u f

SYLVESTRE *Glaſtum*.

DIOSC. Eadem qua & supra dicta præſtat. potu & illis u lienofis auxiliatur.

Gal. Sylveſtre potentiſſimè humidis putredinibus obſiſtit; ad cætera verò iam comprehenſa deterior; immoderatus enim & cum mordacitate deſiccatur; talia namque irritantur hoc pacto, & phlegmone grauari incipiunt. Cæterum ob facultatis robur lienofis quoque vitis eſt, quum altera prodeſſe nondum poſſit.

SESAMOIDES paruum Salamanticum Cluſij.

His accerſenda videtur ea herbula, (nonnulla ducti ſimilitudine) quam icone & deſcriptione Seſamoidis minoris Salamantici nomine, poſteritati patefecit in hunc modum C. Cluſius. Ab vna perenni candida duriuſcula & craſſiuſcula radice, plures cauliculos emittente, lini folijs denſis, à medio ſummo tenuis ſoſculis racematim, initio ex herbido purpurantes, deinde villis expallentes, è quorum medio veluti quatuor grana viridia conſpiciuntur, quæ decedente flore in ſiliquas excreſcunt, ſemine exili nigricante plenas. In collibus Salamaticæ proximis provenit lapidoſo ſolo, vbi Maio floret, & ſubinde ſemen profert.

E PHEMERON Matthioli, vel potius *Ephemerum*
ſpiræum. Giglio matto. i. *Iris fatua* Matth.
Ananiensibus.

TITHYMALVS Paralius, Germ. *Zee wolfs milch*.
Hiſp. Leche trezna, *Lletera marina*. *Ital.* Tithymalo marino. *Aduerſ.* pag. 150.

Characiz &
Myſimiti ſi-
mile ad vſus
reconditur
Dioſc.

Herbatariorum ſedulitate Belgij hortis indigenum factum eſt, quod Glaſto vel Lyſimachijs anneſcen-
dum videtur ſoliorum quadam & plantæ de facie aſſinitate: folia quippe Lyſimachiæ, Glaſti aut Lu-
leole media, in æſquicubitalibus cauliculis denſis, multisque alis concavis; ſoſculi candidantes Ver-
baſci nigri, quinario ſoliorum numero. Semen puſillum in rotundis lini pericarpis ocluſum, radix
cauliculis fibrata. Inſauis.

MYR-

MYRSIN-
TES Myrthi-
folius, Myr-
aria Gazr.
Ital. Tity-
malo Musi-
nitc.

Myrmicro-
kata.

TITHY-
MALVS cy-
parifias.
Diotic. Eadē
vis qua su-
perioribus.
Aduerf. 151.

lege Cypres-
sinus.

Perpetiam
Etulaminoe
Ital.

MYR-

MYRSINITES, Myrtilifolius. Aduers. 150.

DIOSC. Simi is suspte natura daphnoidi, mordaci gustu. Succus, radix, semen, folia, consimilem Characiae fertur facultatem, sed ad citius vomitiones inualidior haec est.

TITHYMALVS annuus Pityusa facie.

Pityusa simillimus hic Tithymalus, sed varietas cernitur in radice lignosa, quae non serpit, & floribus, qui in umbellis pluribus à medio, summo tenus, caule cubitali, exeunt. Hunc Mutoni nostri hortus & plures alij sponte nascentem habent.

ESVLA EXIGVA Tragi.

Omniun Tithymalorū minima est Esula exigua Hieronymo Trago memorata. In nostris segetibus Gallobelgij & Angliæ sæpe æstivo tēpore reperitur cauliculo palmum & sesquipalmum longo, paucis folijs Tithymali cyparissiae breuioribus & minoribus multo: flosculis item luteolis & herbaceis, summis pediculis, & iuxta alas, & semen exile tricoccon edentibus, æstiuua planta.

ESVLA DVLCIS in Erino. Aduers. 216.

Dulcis quia cæteris minus acris; vultu Pepli siue Rotundæ Esulæ: caulis sequepedalis flos: & semen ut peplus; sed folia paulo longiora.

MESVE. Maior viscera vicerat, ob id perniciofa Parua est præstantior, præsertim cortice radice tenui, leui, fragili. subrubro cassiæ modo, tunc

PITYVSA siue ESVLA minor altera seribit rubris.

Pityusa speciem alunt Belgæ stirpium peritiores spithameum & pedem altam, foliolis Esulæ parvæ. Flosculis rubris & semine Pepli, pyxidata pelta tãne foliola transmittentibus, Tithymalotum titu,

sex mēses collecto. Nam recens quo mente collecta mala est, viri & niger, & orta loco aliquo prope thermas. Colligēda est Veris initio: Lac autē quod calidius, acrius, ac valentius sine Veris. Calidā sicca principio tertij gradus, substantia constat tenui, igne acri, incidente, tenuante, fundente, sicante, aperiente: & terra styptica etiā siccante materias altius immersas, purgat valēter pituitā, aquas, atram bilem etiā à iuncturis: ob id harum doloribus confert, & hydropi insigniter, sed nocet cordi, stomacho, hepati, viscera excoriat, venarum ora dirumpit, corpus immodicē siccāt, semen absuntit, febres inflammando excitat, lacte suo maximē. Ob id miscenda ei sunt cardiaca, stomachica, hepatica, adhæc glutinosa, cogentia, & adstringentia: glutinosa ut gummi, tragacanthum, bdellium, mucago psylli, succus portulacæ. Postremō refrigerantia, & calorem illum extinguentia. Infundatur ergo in acetum, præsertim quo cydonia sunt macerata aut decocta, & succum intybi, vel sonchi, vel portulacæ, vel solani: additis autem myrobalanis, absinthio, aloë, præstantior euadit. Iudæus infundendo in acetum, aut lac sæpe mutando, & siccando corripit. Si te autem immodicē purgat, sede in aqua frigida ex Rufi consilio. Frigus enim ambiens & medicamenti virtutem in vnum cogit, ipsūque roborat, & per accidens iuuat, protrusis à se materiis ad meatus per quos sunt vacuandæ, succurrendumque est, ut in canonibus diximus.

PITYVSA.

DIOSC. Detrahiti per alium radix drachmis duabus data in aqua mulsæ, item seminis drachma: succi cum farina subacti cochlearium, in catapotio datur. Modus foliorum drachma tres.

b

ESVLA

ESULA maior Germanica. Turbith nigrum & adulterinum, Gal. Turbith noir.
Hisp. Esula mayor. Ital. Esula maggiore. Aduers. 152.

Radix aceto maceratur, eadem ratione quam miscabant salem & acetum Elleboro antiqui, quod
Demic & A- celerius exigeretur Helleboris, uti suo loco nonuimus. Inflammationem enim aut caloris imprelio-
nem quæ fieri solet à medicamento cunctatione, auerit.

Radicem Esula maioris aceto & lacte præparatam in puluerem redactam à granis 12. ad grana
) 6. enemate infundere solemus, & in medicamento cholagogo grana 6. vel 8. sine molestia: pituitosis
verò ad tempus tantillum submolestum, quia ægrius pituita expellitur. Angliæ frequentissima in
sylvâ D. Ioannis Colkes, prope Bathoniam.

DENDR OIDES. Ital. Titymalo arboreo.
Aduers. pag. 152.

CHARACIAS Monspellensium, Clusij, &
Matth. Aduers. pag. 152.

lege Myrthi
specie: & pan-
lo post lege
frutice.

Diosc. Eiusdem effectus cuius superiores, similique modo reconditur.

CHARACIAS Monspellensium.

Quem nostra ætate scriptores & Monspellenses Characiam genuinum statuerunt, Plaryphyllon
(ut fieri s'let, ign' ratione & penuria meliorum) opinati & tutati sumus, quod huic præ cæteris folia
in essentia, ut Plinio etiam visum, ad violæ albæ & minimi sylvestris verbasci acedentia, simili-
tudine, ortu & paritate, latifolium hunc dici oportere. Sed cum alium insuper nactus sit C. Clu-
sius omnibus notis melius quadratè, de quo mox dicemus, ei lubès assentimur. Malumus vera prode-
re & sententiam mutare (non enim adeo nobis placemus) quam, Senensis exemplo, maximo detri-
mento non modò yronum, sed & doctorum quam plurimorum, ad nostram gloriam effigies cõcin-
nare & detorquere, aut a pros syluis appingere. Est enim Characias hic ut plurimùm unicaulis, interdù
pures caules enitens cubitales, & bicubitales, cæterorù tichymalorù ritu inferiore parte glabros: folijs
lacionibus, longioribus, & rigidioribus fragrandis Pityusæ sine Esulæ maioris. Flores Maio & Iunio,
non late. li, sed nigri, & semen trilaterum circinata foliola traiciunt. Radix digitù crassitie æquat. In
Narbonna, Gall'oprouinciæ, alijsque quam plurimis Galliæ locis saxosis, collibus & fluentum ripis,
nihil sit frequentius, etiamq; re ad Lani crepidines, & pontem Caltri noui.

CHARACIAS.

Diosc. Succo alij purgat, trahit pituitam bilēque, binis obolis in postea sum ptis, & cū aqua mulsa, remi-
ssiones mouet. Appetente yndemiarum tēpore, succus congestus ramulis, mox dissectis, & vase conclusis, excipitur. A-
lijs

liqui adijciunt sanam erui, & in pastillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos, teruas quaternasque guttas instillant, vt cum his inarescant: quas ad vsus recondunt. Per se etiam tusus in pila, & in pastillos coactus reponitur. Porro cum extrahitur lac, neque quod ventus affinet, stare querquam, neque manus oculis adiuuere conuenit, sed antequam colligas, corpus, praefertim faciem, collum, scrotumque genitalis, adipe, aut oleo cum vino peringere. Fauces autem exasperat. quaj propter catapotia cera aut decocto melle, obliui par est, & hoc modo dari. binas tamen ternasque ficos, purgationis gratia sumpsisse satis est. Recens hic ex oleo, perunctos in sole capillos euellit, renascentisque flauos & exiles efficit: denique omnes perimit. Dentium caueris inclusum, leuat dolores, sed cera dentes oblimendi, ne suo delapsu, fauces & linguam vitiet, tollit illitu impetigines, fornicantes verrucas, pensiles, & quae thymi florem representant, valet aduersus pterygia, carbunculos, phagedenas ulcerum, gangranas, fistulasque. Legitur semen autumnis, & siccatum sole leuiter trunditur, seruesactumque loco mudo reponitur. Folia item siccantur. Semen & folia lactei succi effectum praebeant, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inueterant, admisto vti lacte lepido, & caseo confuso. Radix drachma ponderis in hydromelie pota, per inferna trahit, decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore.

† Gal. quia valenter tum exalfaciunt, tum extergunt, si in tempore & moderatè vtate, iuuare aliquando poterunt. Verumenimvero & fistularum callos eximunt eadem facultate.

Gal. Tithymali omnes vincentem habent acrem calidamque facultatem: inest verò & amaritas. Validissimus est itaque eorum liquor. secundum locum tenet semen, & folia: sed & radix diatarum facultatum particeps est, sed non ex a quo. Sanè ipsa cum aceto decocta dolores dentium sanat, maxime quia illis erosus proueniunt. At liquores vt qui valentior vim habeant, in foramina quidem ipsa dentium in duntur: ceterum si aliam corporis partem contigerint, continuo adurunt, vlcera tunc: proinde foris illis cera circumlinitur: quippe cum ex quarto sint exalfacientium ordine, quem esse adurentium posuimus. Sic pilos quoque succus inunctus tollit. Porro cum vehementior sit, oleo miscetur: & si id fape fiat, tandem prorsum pilorum radices adusta extirpantur, corpusque depile reddetur. Eadem facultate verrucas, quae ac rochordonas nominant, & myrmecias, & pterygia siue oculorum vngues & thymos auferunt, detergentque; lichenas & psoras, quia scilicet & abstergendi facultas inest propter amaritudinem. Porro cum septè sint eorum genera, valentissimus est que Characia nominant, que vtiq; etiam quidam mare cognominant, & semina nuncupata Myrsinites, & qui in petris nascitur, ad modum arboris, deinceps qui verbaeco ad similes est, & Cyparissias: deinde paralius sine marinus; denique, helioscopius. Proportione verò comprehensè illorum facultatis & cinis, & ex ipso lixiuui erit. Ceterum hac omni genere quidem similiter, imbecillius tamen & folia & fructus praestare possunt.

M E S V R. Tithymali omnes cordi, iocinori & vetriculo maxime officiant, vasa distrumpunt, intestina abradunt, vniuersam exalfaciunt corpus, adeo vt inde febrès facile cocitetur. Tollitur prima Tithymali noxa ijs admistis quae cor, hepar & ventriculum roborant. Secunda verò & tertia ijs, quae agglutinatoria facultate pollent, cuiusmodi sunt Tragacanthae lacryma, gummi, Bdelliū, Psyllij feminis spissamentum, & Portulacae succus. Tollitur & quarta admistis frigidis & humidis. Proinde aut Sonchi succo aut Intybi, aut Portulacae, aut hortensis folani, aut aceto cum cydoniorum seminibus diutius rudicula agitato commiscant. Vulgaris vsus Tithymalus pituitam vehementer deijcit, & atrum que vocant succum pariterque; pituitas ad articulos decurreres. Aquam inter cutem validissimè extrahit: nihilò secius exsiccat vniuersum corpus, & genituram extinguit. vnde Rusticorum medicamenti nomen sibi merito asciuit.

Monspel. A MYGDALOIDES.

Characias primus Dod.

Monspelliensis agri ad crepidines Lani cis potem Caltri noui; item Lugduni ad pomeria peninsule Gallicè Ayzes, (quali fluminum inguina dixeris) Aureliae, Biturigibus & alibi Galliae plurima. folio Characiae Anglicae, sed longiore, molliore, & longe maiore, latiore, magisque; sparsa fetura pelrata coma: radix fibrosa. Semen in Belgium descendit Monspelij tradidi.

A P V L. Ad verrucas tollendas. Tithymali lacem mixtum cum battachij herbæ succo si in verrucas impueris, tertio die sanabit. Ad fistulas. Tithymali succum cum vino mixtum superexpromito, deinde ceteris somentis obligato. Ad lepram. Tithymali florem cum resina decoque, & leprosum illine, non sinet crescere.

CHARACIAE VARIETATES.

Varietates.

MYRSINITES altera, & Turbith Alexandrinum
quorundam. Characias quatuor Dod. &
Belgarum.

PLATYPHYLLUM Hispanicum.

Cognatiorem multò Characia quam Myrsiniti Tithymalo putarunt Belgæ, quamvis priusquam umbellas pandat, suprema folia proferat occlusa, quæ veluti nucem Amygdali adumbrare videantur: folijs tamen pallidè virentibus characia amalis, sed minoribus angustioribusque: fructus & flores luteos herbaceos cæterorum Tithymalorum ritu gestat: radice crassâ altè depacta. E Narbonensi agro & Galloprovincia in hortis Belgicis alitur.

PLATYPHYLLUM Hispanicum.

Platyphyllum legitimum eruditissimi Clusij nostri sedulitate & operainnotuit, qui hoc in Valentino agro inter Biar & Huentinente via salebrosa inter medios frutices reperit. Folia quàm Amygdaloidis aut Characiae latiora, rotundiora, latis novella figura proxima viridia densaque. Caulis sesquidrantalis: Flosculi purpurantes ex luteo, itidem umbilicata folia trajicientes: radice crassa & candida.

Diosc. Platyphyllus Verbasci similis. Radix, succus & folia per inferna trahunt aquas. Pisces necat, insus & aquæ inspersus. Reliqua Tithymalorum genera quæ supra scribuntur, idem efficiunt.

Eadem Gal. celeritè namque in vertiginem acti, ac semimortui redditi, ad aquæ superficiem feruntur.

πεπλος PEPLVS *sive* Rotunda ESVELA. Gal.
 Refueille matin des vignes. i. *euigilium matu-
 rimum vinearum.* Germ. Teuffels milch. Diabolikum
 lac. Hisp. Peplo. *Aduers.* pag. 153.

πεπλος PEPLVS. Hisp. Peplide.
Aduers. 153.

LATHYRIS *sive* CATAPUTIA minor.
 διάβογισ. Germ. Spynghraut & Spynkomeer. Ce-
 riechkoerner. Belg. Spinchruyt tsi Spurgie Ital.
 Cataputia minore. Hisp. Tartago. Gal. Espurge.
Aduers. pag. 153.

Diosc. Grana gustu dulcia. Nullus radices vsus.
 totus frutex lacteo succo turget, vii Tithymalus. Grana
 sex aut septem in catapotto, aut cum ficis, aut palmulis
 denorata, aluum purgant, sed aqua frigida postea sor- Idem Gal.
 benda. trahunt autem bilem, pituitam, & aquas. Suc-
 cus, tithymali modo exceptus, eundem effectum præ-
 ber. Cum gallinaceo aut oleivis solis decoquuntur
 ad eisdem effectus.

PEPLVS.

Diosc. Fructus tufus & seruesactus recondi-
 tur. Bils ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hy-
 dromelitis cyatho poto, obsensis uspersa conturbat al-
 num. muria conditur.

Tithymalis
 vis similis.
 Gal.

πεπλος PEPLVS.

Diosc. Colligi, reponi, ac dari, vii peplos, &
 sale condiri solet. Easdem habet vires.

Sale conditur ad accelerandam operatio-
 nem. Tithymallorum modo expurgat Aegin.

b 3 CHA-

CHAMÆSYCE Aduers. pag. 154.

Diosc. Rami ex vino triti vulua dolores sedant, in pesto appositi, tollunt tumores, ac verrucas omnium generum illiti. Decoctorum cibo aluus resoluitur. Succus simili effectu prodest: Illi contra scorpionis idum auxiliatur. Aduersus caliginem oculorum vitilis, & hebetudines; incipientes suffusiones, nubeculas, cicatrices, cum melle inunctus.

Gal. Abstergendi simul & acrem vim possidet. Hebetudinem visus à crassitie natam adiuuat: cum melle & oculorum crassas cicatrices deterget.

APIOS. Aduers. pag. 204.

Tubymalus tub. rosus Dod.

NERION. Hisp. Adelfa & Eloendro.

Ital. Oleandro. Aduers. 154.

lege floculos
ex luteo pal-
lidis.

Diosc. Radicis superior pars vomitione bilem pituita aqua extrahit: inferior per aluum. Totæ virinque purgationes moriet. Succum si libet eximere, tusa radix in fictili mergitur & agitata aqua, quod supernatat prima selectum, ariccat. Purgat vitæque parte in succo, sesquibolo potus.

NERION.

Diosc. Flores & folia mulis, canibus, asinis, & quadrupedum plurimis venena sunt: hominibus verd contra serpentium morsus praesidia, è vino pota; eo magis ruta addita. imbecilla etiam animantes vt pecus & capra, si aquam bibant, in qua folia ea maduerint, moriuntur.

Gal. & Aegin. foris illitum dissipat: intra verd corpus sumi lethale est.

Alpigena
CHAMAE-
RHODO-
DENDROS
odora.
Aduerf. 145

Balsamum I-
talicum vul-
gar e, siue
Rhododa-
phne parua
rustica, Te-
tionarcha
Plinij puta-
tur Guiland-
dino.

lege minora,
breuiora.
155. lin. 1.

MESEREVM
Germanicu,
an Chamae-
daphne
Dioc.?
Chamae-
ra Germanica
Dod & Tra-
gi: Perperam
Daphnoides
Fuch.
Germ. Leus-
kraut & hel-
terhals, 315
delbaß, Reis-
land, Belg.
Leitbaß &
Siberion.
Aduerf. 155.

lege *synonym.*
synonym.
lin. 11. pag.
156.

lege Augu-
sto. pag. 156.

Alpigena

Alpigena CHAMÆRHODOENDRI odore varietas. BALSAMVM. *Alpinum* Gesneri
& *Rosa Alpina*. vera *Euonymos* Theoph. Dalescam. & Herbariorum.

Huius affinem & persimilem speciem Balsamum Alpinum fecerat Gesnerus. Sirculi paulò
crassiores, folia simillima: cuius ora tantilla hirsutiae pubent, auersa parte xerampelina. Flosculi
Rhododendro minores, & confertim stipati. Heluetijs & Allobrogis montana est.

CHAMÆDAPHNE.

Autonus.

An Sigillum Salomonis angustifolium sit Chamædaphne Diosc.?

Diosc. Illinuntur capitis doloribus irrita folia. Stomachi ardores mulcent. Ad sedanda tormina in vino bibun-
tur. Potus cum vino succus menses & vrinam ciet. Idem facit pesto appositus.

DAPHNOIDES siue Laureola cum flore.
Aduers. 156.

LAUREOLA cum fructu. Germ. item Zeilaud.
Gal. Laureole. Ital. Oliuella.
perperam Thymelae Tragi.

Deme in
margine
Laureola pin-
genda.

DAPHNOIDES.

Diosc. Folia Lauri, quorum gustatu, os & fauces incenduntur. Pituitas extrahunt recentia, vel arida in
potu. Menses ciet & vomitus, caput inanit commanucatum. Sternutamenta mouet. Bacca quindecim pote alium
resoluunt.

Granum GNIDIUM, Thymelae fructus. Aduersf. pag. 156. 157.

DIOSCOR. Per inferna bilem, pituitam, aqua sc̄, detrahitis, si viginti granorum pars interna bibatur. Verum san-
ces adurit. itaq; cum farina aut polenta, aut in vna acino dari debet, aut melle cocto obductum deuorari. qui agr̄ defu-
dant, trito semine cum niro & aceto, inunguntur. Folia, quae peculiariter cneorum appellantur, per menses colligi debent, Folia Thy-
& siccata in umbra recondi. Quibus dare libeat, antea tundere, & neruis eximere conuenit. illium acetabuli modo cum melax.
diluta vini portione, aquam extrahit, mediocrius pingat, addita lente cocta, aut contritis oleribus. Thymelae farina vna
acerba succo excipitur, & in pastillos diuiditur. herba stomacho infesta, partus imposita necat. Nascitur in montibus &
asperis. Hallucinatur, qui coccon gnidium fructum esse chamelae existimant, decepti quadam foliorum similitudine.

CHAMELAEA & Thymelae Diosc. est Cneorum Guillaudino. Aduersf. pag. 157.

DIOSCOR. Folia gustata linguam mordent, & arteriam deradunt Detrahunt pituitam bilem q̄, foliis preser-
tim in cataportio sumptis, namq; dua Absurthij partes, adiecta chamelae vna, hydromelie excipiuntur, & in cataportia
coguntur. Ea autem in ventre non liquefunt: siquidem quotquot suere deuorata, regeruntur. Folia cum melle tritis,
sordida vlcera & crustosa repurgantur.

Gal. Vincetem habet qualitatem amaram; quamobrem sordida vlcera, & quae maximas habent
crustas, cum melle purgare potest.

CHAMELAEA incana Bononiensium:

Maritimis Bononiensis agr̄i, facie & vultu Dorycnij MonsPELLIACI incanam Chamelam cubitalibus
virgulis reperit eruditissimus D. Hermes le Clerc, Medicus Neruiensis, qui plantam aridam mihi
imperituit.

ESVLA vana è Lio Venetorum insula, floribus pur-
purascensibus, an Pityusa Diosc. Aduersf. 160.

ALYSSUM montis Ceti. Aduersf. pag. 158.

Est Prarmica & Conyza 3° quorundam.

Hippoglossum Valenimum C. Clusij.

An Calcifraga Diosc.?

TURBITH, sive TURPETVM.

Aduersf. pag. 159. 160.

Pituitam crassam, pulmonum farctus & articu-
lorum, remotiora abditissimaque excrementa pi-
tuitosa educit. Decocto quam infuso efficacius Leges lin. 27. vna, & paulo
suas vires exerit & exiit; vt appositè annotauit D. post, eam quis-
que arripuit.
Petrus Brugelius almæ vniuersitatis Louanien-
Regius professor celeberrimus, qui suis decoctis
vna cū polypodio inferi iubet. Magni vsus & com-
modi ad omnia de Mesuei Turbitih prodita, de quo Turbitih Me-
suei suo loco.
suo loco dicemus.

TARTONRAIRE Gallo-prouincia Masiliensium.
Sesimoides manus Scaligeri.

c AEIZOON

AELZON, *Semperuium maius*. *Advers. pag. 161.*
Hisp. Siempre viua maior, yerua puntera.
Gal. etiam triquemadame.

DIOSCOR. *Eius vis refrigerare, & adstringere.*
Medentur igni sacro, nomis, vlcibus qua serpunt, oculo-
rum inflammationibus, ambugtu igni, podagru, per se, &
cum potentia illia folia. Succus capiti, in doloribus, cum p-
lenta aut rosaceo perfunditur. datur in potu contra phalan-
giorum ictus, dysenteriam, aliuq; profluua. teretes tineas
potus in vino excutit. subditus in vellere, mulierum abun-
dantiam sistit. succus oculorum lippitudinibus sanguinis vi-
tio conceptis imungitur.

Gal. Vtrumque, tum maius tum minus, de-
ficcat leuiter, quandoquidem & mediocriter ad-
adstringit, omnis alterius vehementis qualitate ex-
pers, quare in eo plus caeteris abundat essentia a-
quea: caeterum non mediocriter refrigerat. Est e-
nim ex tertio ordine & recessu refrigeratium. Hinc
etiã ad erysipelata & herpes & phlegmonas à flu-
sione natas accommodatur.

ALOE. *Advers. pag. 161. Semperuium marinum.*
Sedum amarum Columella Dod.
Hisp. Azeuar & herba Baucfa.

ALOE folio mucronato.
Aloe America Clus. Ad-
uers. pa. 167.
Valensius fil y agulla. a. fi-
lum & acus dicitur. Clu-
sio auctore, quod folioru
extremi spine, acus, &
fibre interio res sibi vicem
praesent.

DIOSCOR. *Ad glutinanda vulnera sanè quàm vti-*
lis Arabica. Natura eius est siccare, exiccare, somnum
alliere, & corpora densare, aliu resoluerè. stomachu repur-
gatiuum cochleariu mensura, in aqua frigida aut egelida
pot.

pot. sanguinis reiectiones sinit. regiam morbū purgat, tribus obolis ex aqua, aut drachma pondere in potu. deuorata cū resina, aut cum aqua vel melle cocto sumpta, aluum soluit. purgationis perfecta causa, tribus drachmis sumitur. aliis purgatoris medicaminibus admixta, praestat vt minus stomachum infestent. sicca glutinandis & vulneribus inspargitur. vlcera ad cicatricem perducit, cohibetq; eadem peculiariter exulceratis genitalibus medetur. disrupta puerorum praepurgia iungit. condylomata, rimasq; sedis ex passo sanat. haemorrhoidum abundantiam & sanguinis eruptiones sinit. pterygia ad cicatricem ducit. linores & insignitas, ex melle tollit. priuam scabras lipituidines, pruriginestq; angularum, permulcet. dolorem capiti sedat, reniporibus & fronti illita ex aceto & rosaceo. capillum fluentem continet, cum vino. confilia, gingiuis & omnibus oris vlceribus, cum melle & vino proficit. Oculorum medicamentis torretur, in munda & candenti testa, pennaq; subinde versatur, vt possit equaliter torrerī. Lanatur, vt quod sit arenosissimum, tanquam inutile subsidat, & leue ac pinguisissimum assumatur.

Agin. Primi excalcificantium ordinis est, exiccatum vetò tertij.

Gal. Est autem non simplicis naturæ, sed vt indicio est gustus, adstringit simul & amara est. Adstringit quidem mediocriter, sed vehementer amara est. Subducit & venti em, vtputa ex numero medicamentorum quæ Græci ab excernendo stercore vocant *ἐκκορητικὰ*. verùm & ipsius facultates mixturam attestantur particularia eius opera; nam & gratum stomacho est medicamen, vt si quid aliud, & sinus * glutinat. ** Eadem Gal. qua & Diops.*

Eadem Pliā.

Gal. In summa repellere & discutere simul potest, cum hoc vt paulum extergeat quantum videlicet vlceribus puris non sit molestum.

MESVE. Aloë medicamentorum purgantium præstantissima, & ob suam quandam prerogatiuam excellentissima. Cùm enim cætera purgantia partes nostras principes, & ex his, ceu fontibus profectas facultates nostrum corpus dispensantes, vel actionis vehementia lædant (vel nihil inuent) Aloë sola eas partes imbecillas roborat, & ad functiones suas reducit, nulla omnino actione noxia: præterquam quòd venarum ora tantum aperit, vt per hæc sanguis effluat. Ad has eius dotis accedit, quòd cæteris purgantibus, & his præsertim quæ vacuando corpora dissoluunt, aloë mista hæc ipsa corrigit, & noxis eorum prohibitis meliora reddit. Nam sua crassiore substantia tenuem illorum, acremque naturam frangit, & noxam partium ab his promptam, celeremque proprietate quadam substantiæ inhibet: sua denique purgandi tarditate horum celeritatem temperat, purgationemque auget. His igitur ipsis nunquam non miscenda aloë. Calfacit ordine secundo, siccatur tertio, sed tamen sine morfu: ob id excrementa consumit, & à putredine vindicat, etiam cadauera, præsertim myrrha mista: sanguini vetò draconis, & myrrha iuncta, sanat vlcera putrida & maligna, quia, vt dixi, sine morfu siccatur: ora tamen venarum aperit, præsertim hepatis. Quapropter hepar ab ea lædi quidam putauerunt, vtq; ipsum potius iuuaret, correctione effecerunt. Adhæc aloë lora, minus aluum subducit, stomachum magis roborat: non lora contra. Postremò melle excepta minus trahendo quidem purgat: magis autem partes quas permeat, tergendo. Bilem pituitamque purgat, ob id affectibus ventriculi, & cerebri, & reliquarum partium, inde satis, vt dolori, inflammationi, sic præcauet, vt eius creber vsus sensuum instrumenta & corpus reliquum nullo insanabili affectu tentari sinat; sed sensus acuat, cogitationem reddit meliorem. Hepati confert, icterum tollit, haemorrhoidibus & sedi nocet: ob id vitanda his, quibus istæ partes dolent, & aère frigido, quia tunc sumpta excorticatis sanguinem educit. Vinum autem, vel aqua rosata, vel succus feniculi quo aloë fuit macerata, oculos lotionem terget, visionem acuit, delachrymationem sinit. Datur ab aureo vno ad drachmas duas. Infusa autem ab aureo vno ad drachmas tres. Veruntamen cum & tardius purget aloë, ob id diu ante cibum sumenda, & tam imbecilliter, vt eius facultas purgatrix hepar vix transeat, nisi largior sumatur: cum denique adeò venarum ora patefaciat, vt inde sanguis emanet, his eius incommodis hæc ratione occurrimus. Imprimis tarditatem purgandi aloë ipsi celeramus, si cum aromatibus essentia tenuioris & acribus, vt mace, nuce moschata, cinnamomo, spicæ nardi, calamo aromatico, cubebis, schænantho, asaro, mastiche, caryophyllis, portione pari: croco autem portione dimidia, in aquæ sextuplo igni lento, ad aquæ eius tertiam, coquantur: aloës vniæ sex, in libras aquæ singulas: post siccantur in vmbra primùm, deinde in sole. Idem alij similiter efficiunt per aromata sex, quibus cum aloë mistis Galenus hiëram picram componit. Eius enim actionem talia citatorem reddunt, & præterea hyssopum, cinnamomum, casia, & alia plurima. Sunt qui celeritatem purgandi aloë acquirant, macerantes aqua illa, cui incocta sunt aromata, deinde expressum potui dantes. A partibus autem remotis, trahendi potestatem aloë conciliamus, aliis purgantibus valenter (qualia sunt eolozynthi, turbiti, & similia) mistis: vel in decocto illo aromatatum, vel in sero lactis, vel in trochiscis, vel catapottis, vel in alia medicamenti forma. Postremò venas aperite definit aloë, bdellio, aut tragacantho, aut mastiche, aut simili permista. Hæc autem tria eius incommoda non modò maiora habet aloë, dictas bonitatis notas egressa: sed præterea ventrem totum torminibus dolorificis conturbat, ventriculū, & hepar, & viscera alia lædit molestia adeò vacuatione, vt sua virtute illis hærente, interdum sanguinem quoque vacuet. Haemorrhoidibus & sedi eadem maximè nocet. Lotione igitur partes

partes huius impuræ separentur, & quod purius est, aromaticum decocto maceretur, & his misceantur quæ ipsam promptè lubricando per intestina deturbent: qualia sunt aqua hordei, cum oleo nucum, aut vuarum patlarum decoctum, aut aqua tepida cum melle. Bdellium autè & Tragacanthum, præter cætera, omnem aloë castigant, & emendant.

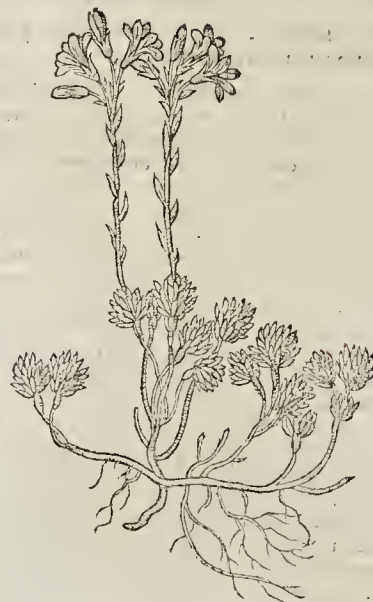
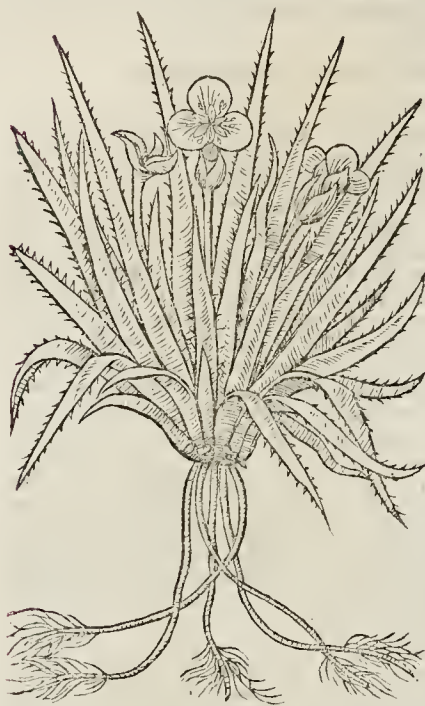
Æg. Abstergendi, ditrahendi, & aluum subducendi vires continet: elota imbecilliorum exterdè vim possidet: atqui magis amica ventriculo est, & inflammatione leuat. Calcificat primo, siccat in tertio ordine. Dysenteria infunditur Plinio. Et si difficiliter concoquantur cibi, bibitur à cana modico intervallo. Digitorum pterygia tollit, potenter exsiccat.

STRATIOTES, sive MILITARIS *Aizoides*. fol. 334.

Sedum aquaticum Dod. sive Stratiotes potantios.

Flos tribus foliis constat laticis minima Nympha alba, in pediculo emicans.

SEDVM minimum tertium.

DIOSCOR. *Herba Semperuivo similis ni maiora haberet folia que refrigerant, sanguinem qui deficit à venibus pota sistit. Vulnera que inflammationem minantur; immiscere non sinunt: Ignibus sacris & tumoribus ex aceto illinantur.*

Gal. Stratiotes aquaticus quidem humida & frigida facultate est.

SEDVM minus, facie & foliis Sedi maioris.

Alterum Sedi facie, foliis angustioribus multo magisque acutis & tractonatis, munere C. Clusij colitur in vireto generosi viri & stirpium parentis benemeriti Ioannis Brancionis Mechliniensis, apud quem nondum floruit.

SEDVM minimum tertium.

Omnium longè minimo ex Syria asportato, folia quàm superioris, & petraei montani Sedi minora: cauliculi sesquiunciam æquant, in quibus luteoli flores maiores pro plantæ exilitate, Saxifragia albæ aut Sedi petraei montani. Radix implicata fibrata.

*Leg. pa. 163.
lin. 7. succulent.
82.*

Vermicularis.

SEMPERVIVVM parvum. Aduers. pag. 162.

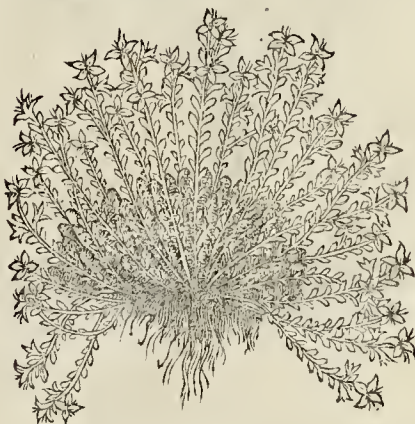
SEMPERVIVVM minus astinum.

Vermicularis, sive ILLECEBRA maior.
Aduers. pag. 162.
Angl. etiam s^dous taylor.

SEMPERVIVVM minimum, sive ILLECEBRA.
Gramen 3^m. Plinianum Anguil. Aduers. pag. 162.
Germ. s^daurfesser. Ital. granellosa, & grafella.

DIOSCOR. Vis ei excaesfactoria, acris, exulcerans.
Illi cum axiomyia strumas discent.

c 3

SELYM

SEMPERVIVVM parvum. Aduers. pag. 162.

DIOSCOR. Folia eisdem cum maiore viribus praedita sunt.

SEMPERVIVVM minus asinum.

Palmaris fruticosa planta; folio exiguo Sedi minoris, rotundiore. Flos luteus, radix inutilis, gustanti frigida. Belgis hortensis est.

SEDVM arborescens minus, flosculis candidis.
Aduers. pag. 162.

SEDVM minimum arborescens vermiculatum.

Iisdem Syriae nataliis natura munifico lusu & luxu plantulam penes me habeo, fruticosam & densè geniculatam, confertisque foliis & ramulis. Flores luteoli vermicularis acris, vti tota facies. Vtramque in Italia oriri quoque opinor.

VERMICULATA

VERMICULATAE fruticis varietas maior.
AN CHAMÆPITYS altera vermiculata Diosc.?

Lege AIVGA vel Chamæpitys mas Diosc. & tertia.
Iua arthritica offic. Chamæpitys 1°. Dod. & Matth.
Peristerona Crataea Angullara. Advers. pag. 164.
Gal. Iua artetique. Angl. Grounde pynne. Belg.
Welt eppica. vulgus Ger. peperam pe lenger pe
lieber. Hisp. penilho, & yua arthetica. Ital. Iua.

VERMICULATAE planta Sedi effigie varietates. Advers. pag. 163.

Vtrique densi confertique ramuli: sed quæ maior, foliis est albis densissimè conferta, denticulatis vermiculatis acris, maioribus.

Exilior totaque minor altera, minus crebris foliis teretibus oblongis; & flosculis herbaceis Centinodij, ex viteto generosi viri Brancionis oriunda.

CHAMÆPITYS altera.

DIOSCOR. Alterum est genus Aivga cubitalibus ramis in anchora speciem incurvatis, præsentibus, coma supra dicta; flore candido: semine nigro. Hac etiam pinum redolet.

AIVGA vel Chamæpitys mas.

DIOSCOR. Tertia mas nominatur, parvula, foliis exilibus, albis; scabris: caule aspero, candido: luteis floribus: semine iuxta alas. Respit & hac pinum. Ha dua vim superioris obtinent, sed non usque adeò efficacem.

CHAMÆPITYS

CHAMÆPITYS prima Diosc. pinum redolens.

Aduers. pag. 164.

Altera Matz. b. tertia Dod. lucolis floribus.

CHAMÆPITYS prima.

DIOSCOR. Folia septem diebus in vino pota, regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, ischiadicis sanant. dantur peculi. viter vrina difficultibus, iocimoria, & renum vitis torminosi profunt. Ea apud Heracleam Ponticam, perinde atque antidoto contra acornitum vntur, bibentes decoctum. ad antedicta illinitur, cum potentilla decocti subacta. vna in surinam, & cum fico in pilulis sumpta, aluum emollit. excepta melle, cum aris squamma & resina decurrit. apposita ex melle vulnæ vitia extrahit. mammarum duritias discutit. vulnera glutinat. vlcera qua serpunt, cum melle illita, cobibet.

Gal. Gustu amarum saporem acri validiorem obtinet. Efectu verò expurgat, abstergitq; viscera plusquam calfacit. proinde regio morbo laborantibus, & omnino quibus iecur obstruitur, bonum est medicamentum. Quin & menses ducit tum pota, tum apposita cum melle.

Aduersus scorpionum ictus profunt Plin°. Sanguinem densatum pota extrahunt. sudores facit perunctis ea. * Fiunt ex ea & † hydropicis pilula, cum ficu aluum trahentes. Mortuos fœtus ex aceto cocta, potaq; eicere protinus dicitur.

ANTHYLLIS Chamæpityides minor. Aduers. pag. 164.

IVA MOSCHATA Monspel. scitè effigiata.

CHAMÆPITYS

CHAMÆDRYS laciniatis folijs, vel potius CHAMÆPITYS altera. Chamæpitys tertia Dod. Chamæpityrisus agrestis Tragi, & Chamæpitys altera. Aduers. 209.

COTYLEDON. Belg. Aemelkruyt. Hist. Scudettes & orejas de monje. Aduers. 164. Lusit. Cocihelos. Salamanticensib. Vasillos. i. acetabula vasculæ à cauo solo.

Aquatica COTYLEDON ACRI Septentrionalium, an CALI RICH? Plinij. Aduers. 165

Fit & ex Calitriche sternutamentum. folia sunt plin. lib. 5. Lenticulæ similia, caules iuncis tenuissimis: radi- cap. 11. ce minima. Nascitur in opacis & humidis: gustatu feruens.

CHAMÆPITYS *aluterna*.

A foliorum cognatione cum Chamæpyide Pseudochamæpitys recentioribus etiamque Dodoneo & Clusio vocatur: Vulgarè Iuæ arthritice, folijs & furculis, sed habiutoribus, & radice similis, nisi flo-
sculis candidis cucullatis galericulis & rictu hiantibus, inodoris, vti tota planta, foret. Semina succedunt quaterna Milij Solis modo, confertim stipata. Hanc cum multis alijs acceptam refero generoso viro D. Brancioni, qui Hispano semine plantam nactus est.

COTYLEDON.

Idem Gal. DIOSC. Succus cum vino circumlitus, instillatusque, contra genitalia nudat. inflammationibus, sacris igni-
bus, strumis, perionibus, illitu auxiliatur. Stomachi ardorem refrigerat. Folia cum radice comesa, calculos frangunt. vrinam cient. hydropicis cum melle dantur. Herba vtuntur ad amatoria.

Gal. Cotyledon facultatis est mixtae, nempe humidæ, subfrigidae, & cuiusdam obscure adstringentis, & cum ea leniter amara: vnde refrigerat, repercutit, abstergit, & discutit. Itaque phlegmonas erysipelatodeis, & erysipelata phlegmonode curat.

ANDROSACES. *Aduers. 165. 166.*

Musci marini genus Guilandini qui frigidum & succum arbitratur.

*Idem Gal. DIOSC. Ea drachmis duabus in vino pota, copiosam hydropicis vrinam cient. Idem effectus est semini pota, & herba decocto, podagris vtiliter illinitur.

Deficcat, discutit, humida & acris herba Gal.

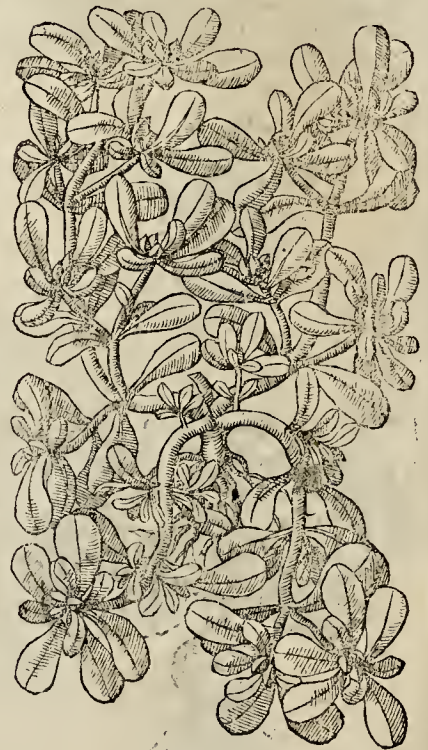
COTYLEDON minor Sedi folio *Aduers. 165.*

Azoum ferratum Cordi. Onobletum Hippoc. Anguil.

DIOSC. Gustu adstringens: & eadem facit qua Semperuium.

PORTULACA *domestica*. Germ. etiam Wurttelkraut,
& Angl. Portulack. Gal. Porcellane. Hisp. Verdolagas. Lusit. Bardroegas. Ital. Porcellana & portulaca. *Aduers. 166.*

PORTULACA *silvestris*.

DIOSC.

PORTULACA.

Diosc. Portulaca vis refrigerat capiti doloribus, inflammationibus oculorum, ceterisque, cum polenta imponitur. ardoribus stomachi, sacro igni, vesicae doloribus, auxilio est. commanducata, dentium stupores †* sedat. stomachi & intestinorum † astuationem, fluxionesque mulcet. venes & vesicam adiuvat, etiamsi erosionem sentiant. veneris impetus exoluit. succus epotus simili effectu prodest, in febris valens. contra teretes ventris tinea, cruentam excretionem, * dysenteriam, haemorrhoidas, & profluvia sanguinis, percocta efficax est. item contra sepiu morsus. ocularibus medicamentis vtilissimè commiscetur. uteranciu fluxione laborantibus, atque vulvarum erosionibus, infunditur. contra dolores, quos astus excitavit, caput ex rosaceo & oleo fouetur. eruptiones papularum in capite, cum vino emendat. vulneribus qua ad syderationem spectant, ex polenta illinitur.

Refrigerat.] ex tertia classe refrigerantium est: humectantium verò secunda, Aegin.

† Eadem Gal. tum ventris ofculo imposita, tum totis hypochondrijs, potissimum in hecticis febris.

* idem Gal. & Plin. Leniens & repellens, vt pote cum viscosam habeat humiditatem.

Gal. Frigida & aquea temperamento est, paucae cuiusdam austeritatis particeps.

Plin. subdit, cum ipsa non est, semen eius simili effectu prodest.

† * Plin. dentium dolores sedat, & vlcera oris, tumoremque gingivarum. Dentes stabilit commanducata: sitim arceat. Cervicis dolores cum Galla & Lini semine pari mensura sedat: mammarum vitia cum melle aut cimolia creta. Salutaris est suspiriosis, semine cum melle hausto. Vomitiones sistit. Dysenteriae & vomitica datur ex aceto, vel bibitur cum cymino. Tenasmi autem cocta & comitalibus cibo vel potu prodest. Podagris calidis, cum sale illita. Nervorum duritias emollit. venerem inhibet, venerisque somnia. Oculos hebetare putatur Plinio.

APVL. Herba Portulaca purgat, & in aceto sumpta mirè inflammationem stomacho tollit. Herbam portulacam comedat, mirificè facit ad duritiam stomachi.

TELEPHIVM, Scrophularia Tragi.
Aduers pag. 167.

Diosc. Tempore verno folia seniu horis illita, albam vitiliginem sanant. sed postea hordeacea farina illini debet. perunctam ex aceto etiam in sole vitiliginem tollunt: sed vbi inaruerunt, abstergantur.

TELEPHIVM sive
Crassula
maior Hispanica.

RHODIA
RADIX.

T
P
D
V

R
S
D
P
G
P

TELEPHIVM *sive* *Crassula maior Hispanica.*

Quadruplo tota maior quæ in Belgij vitetis ex Hispania delata colitur, cetera nõ dissimilia, & simili varietate. dote prodest. flos albus, folio rotundiore interdum & longiore vultur, & flore rubro.

TELEPHIVM *minus repens semper virens.*

Folio est rotundiore, flore rubro, radice fibrosa, & cauliculis Cepææ crassioribus.

TELEPHIVM *glaucum verius.*

Telephium alterum vulgato par & simile, sed folio glauco cæruleouc, vt Theoph. annotat. hoc alit Muttonus nofter.

RHODIA RADIX. *ῥοδία ῥίζα. Germ. Rosen wurtz. Belg. Rosen wortelen.*

Hisp. Raiz Rodia. Aduers. 177.

Diosc. *Vtilissima capitis doloribus, si madefacta fronti & temporibus cum rosacei momento impanatur.*
Aegin. *Calfacit ordine secundo, tenuium partium & dissipantis naturæ.*

FOENICVLVM *marinum, sive EMPETRYM seu Cal-*
cistraga. Germ. Warillen & merfenichen. Gal. Bacil-
les & fenouil marin. Hisp. perexil de la mar. Ital.
Finocchio marino & herba di San Piero. Aduers. 168
Empetrum Rondelletij. Batis Plinij folio crasso in modum
Portulacæ, flore albo, semine Libanotidis.

PORTULACA *marina, ANCRITHVM Diosc.*
Aduers. 168.

CRITHMVM.

Diosc. *Semen, ceutoris marini, odoratum, molle, rotundum, quod siccasum rumpitur. habet inuis tritici mo-*
do nucleum. radices digiti crassitudine, tres aut quatuor, grati odori & incunds. Radix, semen, & folia incocta vi-
na, potu vrimæ difficultati & regio morbo auxiliantur. menses cieni. estur um coctæ crudumne in olera. seruatur etiam
in maria.

Gal. Crithmū gustantibus salsum quo dammodo est, cum paucula amaritudine; quamobrem vis eius est exiccatoria, & absterforia: vtraque tamen imbecillior in eo est, quàm in amaris.

FOENICVLVM marinum, siue Empetrum.

Diosc. Nascitur in marinis, falso gustu, sed quo propius terreno fuerit, amarus sentitur. Trahit bilem, pituitam & aquam, si bibatur in iure aliquo aut hydromelite.

Semen ceu rorismarini.] propter semen Cachris, sunt quibus Empetrum pro Crithamo magis arri-deat, quia facultates suffragantur.

Κριθάνα. CEPAEA. Aduers. 167.

HALIMVS Aduers. 169.

Teretibus pedalis & sesquipedalis numerosis reptilibus furentis Sempervivi minoris, stellatis flosculis albis confertis. Foliola minora, Portulacæ agrestis, angustiora & longiora, tenera, carnosa, succo prægnantia. Radix exilis. in Belgij viretis luxuriat, Patavio delata.

Diosc. Folia in vino pot. & vrina stillicidio & vesica scabie laborantibus opitulatur. maximè id præstat, si cum decocto radicum Asparagii eius, quem Myacanthon, hoc est, Corrudam vocant, bibatur.

Eadem Aegin.

HALIMVS.

Belgij hortis semen racemosum Attriplicis, aut Portulacæ marinx edit, sed habitus.

KALI magnum. Ital. Soda. Aduers. 167.
hæc videntur. Empetti modo acetarijs quibusdam apta. vrinas cicc.

PERFO
 TUM vulgari-
 us flore lu-
 tco, folio
 umbilicato.
 Germ. Durr-
 ch leathys.
 Ital. Perfo-
 gliata. Ad-
 u. cri. 171.

lege qui folia.
 lin. 40. δια-
 φλλα.
 lin 45. elegā-
 tionibus.

CERINTHE
 maior.
 Aduerf. 171.

Cerinthus maioris { Luteo,
 è floribus colore tres } Flore sese
 differentie, { Purpuroluteo, fundo. } panden-
 { Purpureo, & folio fu- } te.
 sco glauco.

Qua minor, folia longiora edit, florem oclusum,
 luteum: sed omnia minora.

HYPERICVM. *Angl. etiam Johns grassc.*
lege Hisp. Coraçoncillo. Aduers. 172.

HYPERICVM.

DIOSC. Vinam cui menstrua pellit* appositum: tertianis, quartanisq; cum vino potum liberat. Semen quadraginta diebus haustum, schiadicis medetur. Folia cum semine illita, † ambusta sanant.

† Subdit Gal. & alia ad cicatricem ducit.

* Gal. sed ad hæc totus sumendus est fructus, non tantum semen.

Plin. eadē. Aluumq; sistit: natura semini spissadi. Excalcificat, desiccatur, tenuisq; substantia est, aded vt & menses & urinas prouocet. Gal.

SYRIACVM, & *Alexandrinum.*

Folia quadruplo minora quam nostri Europæi, quæ summis cubitalibus virgultis confertim tanquam in verticillis exeunt. Flores lutei nostriati perfuniles.

ASCYRON.

DIOSC. Vfus seminis ad schiadicos, potum in hydromelitis sextario, biliosi recrementa amplissimè detrahitis, sed assidue dare oportet, donec sanitati restituantur. illinitur & ambustus efficaciter.

ANDRO-

ANDROSÆMON.

DIOSCOR. Semen tritum drachmis duabus potum, biliosa alui excrementa pellit. Ischiadicis maxime medetur: Sedi à purgatione aquam exorbere oportet. Herba ambustis illita medetur, & sanguinem cohibet.

Ægin. Ascyti & Androsæmi semen expurgandi vim continet, sed folia potentiùs desiccant.

HYPERICVM minimum *supinum* Septentrionale, an CORIS Diosc.?

Non ita dissimilis hæc herbula, ex ericetis, sabuletis & strigoso solo Brabantia, & Flandria oriunda, ramulis & cauliculis palmaribus, & duas uncias altis. Folia pusilla Thymi nostratis paulo maiora: flosculi luteo pallentes, & semina pinguis Hyperici vulgaris longè minora. Vfus non disparis.

Hæc Hyperici *supini* figura non est diversa ab altera tomentosa effigie mox subdenda: Sed quia pictor ipsa folia hirsuta in ora reddidit, & nequaquam incanum tomentum expressit, appositè è minimi *supini* Brabantorum Hyperici *supini* plere poterit.

HYPERICVM tomentosum. Aduers. pag. 172.
Hypericum supinum Clusij.

Κενταύριον μικρόν, CENTAURIUM paruum.
Luteum autem est Mesuei. Aduers. pag. 173.
Febrisfuga. Panax leptophyllum Plin. Dodonæo.
Gal. petite Centoite. Angl. Centoy. Belg. Santoye, cleyne Santoye. Germ. thausentguldenkraut, fieberkraut. Hissp. Cintoria, & fel de tierra. Ital. biondella.

Varietas. Floribus albis in monte Trinitatis Nerviorum conspexi.

DIOSCOR. Herba recens tusa, suo illius vulnera conglutinat. veter. vlcera purgat, & cicatrice obducit. bilem crassam, humores per aluum exigit, si decocta deuoretur. ius decocti ischiadici^b conuentissimè insunditur. trahit enim sanguinem, & dolorem leuat. succus oculorum medicamentis perquam vitilis: siquidem cum melle^c caliginem oculorum expurgat. in velle appositus, ^a menses & partus extrahit. epotus peculiariter nervorum vitium succurrit. Succus extrahendi ratio: Legitur herba semine pregnans, & diebus quinque madesacta, decoquitur donec supereminet aque. mox vbi refraxit, lincolo exprimitur. & cietta herba, iterum decoquitur, usque dum mellis crassitudinem habeat. Nonnulli eam recentem gr. midamq; cortundunt, atque succum scilicet non picato exprimunt, & in sole, ligno, & rude asidue mouentes, inspissant. quòd si quid conuertunt succibus vasis adhaereat, deradunt, reliquaq; humeri permiscunt. noctu diligenter operiunt. nanque ros nocturnus, liquores coalescere non sinit. Quae autem sicis radicibus aut herbis liquamenta exprimuntur, decocta, vt in gentiana humidu, aut contusis herbis factantur, in sole, vti ante dictum est, coguntur. sic è thapsia, sic è mandragora, reliquisq; similibus succus, sic ex acerbis viti melligo elicitur. hinc raman & absinthium, hypocistis & consimilia, decocta, eo quo diximus modo, coguntur.

^a Eadem Gal. ^b Idem Gal. ceu billosa ac crassa ducens: nam & talia purgat: quanquam cum adeò vehementer operabitur, vt cruenta euacuet, tunc magis proderit. ^c Eadem Gal. ^d Gal. idem.

Gal.

Gal. Herba arefacta glutinatoriis, & desiccatoriis miscetur facultatibus, his videlicet, quæ sinus & fistulas sanare sunt natæ, & veteres durities emollire, tum ulcerum maligna sanare. Miscetur etiam iis, quæ rheumaticis affectibus medentur, in quibus ea medicamenta optima sunt, quæ vehementer desiccantia cum quadam adstrictione nullam habent mordacitatem.

Succus eius cum adsimilis sit facultatis, hoc est exiccatoriæ & absterforiæ, & reliqua iam dicta pulchre efficere potest.

Optimum est medicamentum ad obstructions iecoris soluendas. Bonum quoque lieni indurato foris impositum, & nihilo secius, si quis bibere sustinuerit.

Cum exiguo salis & acetifucus bilem detrahit Plinio.

Insigni amarore abstergit, incidit, aperit, ideo febribus pituitosis non secus ac Gratiola, & regio morbo auxiliatur.

A PVL. Ad viperæ morsum: herbæ Centauriæ minoris puluer in vino exhibitus, aut ipsa pisata in vino veteri & potui data, validissime proficit.

Ad aniginem: herbam Centauriam minorem decoque in aqua ad tertias, & ex ea dabis bibere quantum poterit, s'abitur.

Ad lumbricos & tineas: herbæ Centauriæ minoris succum dabis vt supra, miraberis bonum esse.

Qui venenum sumpserit: herbam Centauriam minorem ex aceto titam da bibat, mox discuit venenum. Item Centauriæ radices pondere denarij vnus in tribus cyathis vini bibantur.

Radicem superuacua dixit Dioscorides.

CENTAVRIVM floribus luteis siue citreis
pallidis Mesuei. Aduers. pag. 137. -
Efficacius purgationes molitur.

Enat, menses mouet, vteri dolorem sanat, fetum educit. Styptica verò substantia spiritum sanguinis sistit, vulnera glutinat, vlcera etiam dysepulotica glutinat, præsertim puluere per se vel in vnguentum coacto, ac etiam potu decocti ipsius fistulas & vlcera cacoëthe sanat.

Easdem ferè quas Diosc. facultates Centauryo flore puniceo, illi tribuit Mesueus his verbis. Ad omnia Centauryum minus est præstantius, idque suis floribus pallidis, & citreis, ac semine. Calfacit, siccatur ordine secundo, vel cum Ruso tertij initio: constans terrea substantia ob vstionem valde amara: & alia terrea non adusta, aquosa mista, qua modicè adstringit, & aërea parum dulci, & ignea subacri sine morsu. Ob hæc, vlcera & vulnera efficacissime curat & glutinat. Terget enim, siccatur, excrementa consumit, aluum soluit aliquando tam violenter, vt aperiat ora venarum, quibus sanguis emanet. Quæ de re dubitauit Hermes, præsertim cum vulnera conglutinet & sanet, & Alkindi sententia, sanguinis sputo conferat, ipsum sistendo & apertam vasis partem glutinando. Sed ambiguitatem hanc soluit substantiarum in eo præcipuarum contrarietas, amaræ scilicet, & hac largioris stypticæ, quæ prima cogendo agit, quod à dominante substantia hæc facultas sit ad agendum promptior. Post longam autem eius actionem calor mordax ex acri substantia excitatus, corpus agitat, & noxas prædictas affert, non semper tamen, sed quando immodicè purgat. Purgata autem Centauryum præsertim minus, pituitam etiam, & bilem flauam, & materias alias etiam à nervis & iuncturis, & hæc tardè. Ob id harum partium affectibus confert, vt etiam ischiadi, clystere iniectum, vel cataplasmate impositum. Musculis item attritis, sed cum panis mica, sale pauco, & melle, vel oleo.

Obstructionem hepatis & lienis sanat, colico dolori & ventris prodest, lumbricos necat, & va-

Ambrosiæ autem quidam ab eo caribus diuisis incocto eas glutinari aiunt. Cum mulla, vel oxy-
mélite, & sale pauco, vel decocto aneos melito & sale gemmæ habenti promptius pargat & clemen-
tius. Mastiche autem addita, venas ab eo aperiri prohibet.

CORIS Monspellensium. Aduers. pag. 174.

CORIS Matthioli. Aduers. pag. 174.

DIOSCOR. Potum semen menses trahit & vrinas. contra phalangiorum morsus ischiadicos, & opisthotonicos,
ex vino potum auxilio est. horribus ex pipere, sed opisthotonicis ex oleo, aptissime illinitur. Radix vino decocta potaq;
Eadē Aegin. defectu opem ferre creditur. Sed laborantem inter potandum quamoptime cooperiri licet: siquidem corpus totum desu-
dabit, ex qua re pristina agilitatem recuperabit.

Matthioli Cori flores stellati Ornithogali minores ex rubore candicantes, quorum apiculi flauent.
E lignosa radice plures spithameos cauliculos & foliola kali aut Spergulæ stellatim è geniculis pro-
fert. Gaudet praus in afflatu maritimo.

CAMPHORATA Monspellensium. Aduers. pag. 174.

Vis illi Stratiotis militaris, ad vulnera perefficax: cogit, glutinat & siccatur. Chamæpeuce Plinio li. 24.
cap. 15. lumborum doloribus & spinæ propria est.

ANTHYLLIS.

ANTHYLLIDIS altera Italorum.

ANTIRRHINVM. *Adverf. pag. 175.*
Cynocephalis Apulei. Hifp. Veferra yerua,
& Cabeza de ternera. Ital. Antirino.

Camphorate congenerem stirpem tenuifoliam, humilem pinum exprimentem, Dioscoridis alteram Anthyllidem Aiuęe foliis & ramulis rebantur Itali non indocti, sed cum minus olida sit, Monspelliensium Iuam Moscatam retinere maluimus. Sarculis, foliis, ortu & facie Chamæpenceen siue Monspelliensium Camphoratam adumbrat: sed exilior tota, & summis virgultis, tomentosis, muscois flosculis luteopallentibus, gustanti præficis.

ANTIRRHINVM.

DIOSCOR. *Appensum veneficiis aduersatur; gratiam conciliat, si quis eo perunctus cum liliasco aut cyprino sit.*

GAL. Semen inutile: herba ipsa ad similes cum bubonio facultatis, sed multò minoris.

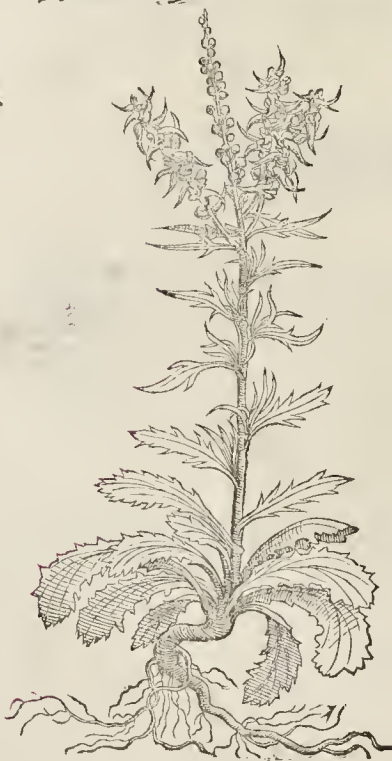
APVL. Ad epiphoras oculorum: Herbae canis cerebri radicem cum aqua decoquit; & de eadem aqua subinde oculos fouet, & celeriter lenit.

ANTIRRHINVM
minimū. Aduerſ.
175. Phyticu-
ma Dod ſive
Anurthimu
ſyl.

Legit Antirrhini-
num eſſe docent
eſpina.

Caput Mau-
rohebræ. aut
Simix que-
rundam.

LINARIA
purpurea o-
lorata. Ad-
uerſa. 176

Oss
Lin

LINA
purpu
vacu

ANTHIRRHINI *minimi varietas.*

Minimum Anthirrhini genus proferunt Trinitatis colles Neruicenis agri, vulgari nostro ortu & vultu nō ita abfimile: sed floribus differt, qui Lychnidis aut Leucoj sunt (quales Diosc. suo Anthirrhino tribuit): neque semen clauditur inuolucro nares & hiatum oris vituli experimente.

OSYRIS, aut LINARIA. *Aduersf. pag. 175. Chrysome Gesneri Dalese.*

DIOSCOR. *Decoctum eius potum, inuat arquatos.*

Gal. Amara inest qualitas, & obstructions referendi facultas.

{ Floribus albis aliquando inuenitur in Belgij hortis.

Varietates. { Linaria pumila Clusij rota minor, sed non abfimilis, aridioribus locis apud Salamanticenses oritur.

LINARIÆ *purpureæ varietates.*

Quandam etiam videre meminimus furculosis gracilioribus multò ramulis, & foliis angustioribus; rosulis purpuroulaceis, albis & cæruleis.

Tertia folio, viticulis, & floribus purpureæ Narbonicæ par, sed inodora.

Quarta, Narbonensis angustifolia, odorata, Mospelliacis vineis gaudens.

SCOPARIA, *Beluider Italarum. Osyris Græcorum Dod. Osyris Anguillare. Aduersf. pag. 176.*

LINARIA *Valentina Clusij.*

LINOSYRIS *nuperorum, an Tripolij, species? num Linaria tertium genus Tragi?*

Huic folia Hyperici aut Cytisi in ramulis & cauliculis furculosis pedem altis, terna. Agro Valentino lecta manu seduli & peritissimi vestigatoris C. Clusij. Flores item secundum summos caules lutei Linariæ vulgaris, rictu lanuginoso, corniculis aut caudicellis purpurantibus donantur. Martio fleret Valentinis pratis.

LINOSYRIS *nuperorum.*

Hanc ob ipsam cū vulgatis Linariis & Scopariis similitudinē, Linosyridē dixit recētor ætas. Est quippe virgis rigidis & foliis Scopariæ aut Osyridis vulgaris: sed flores in summitatibus luteo fuluo languēt, Asteris mōtani angustifolij, vel Criticini Chrysanthemis, sitit & positi, paritate & effigie Conyza maioris aut minoris. Cauliculi pedem & cubitū æquant. Hanc in collibus Narbonensis Gallia nō procul à mari erutā memini; quā ad Balnea prope Frontignianū itur, & acris gustati, glutinosa, amara, Senæ æmulo sapore, ad Thymelæam accedente.

LINARIA aurea Tragi.
Hyssopus umbellifera Diosc. Guilandina

PASSERINA Linaria folio.
Chrysocome altera Mutoni.

Prorsus genere eadem Linosyridi videtur : facie siquidem , in eadem foliis & cubitalibus summis alis multifidis cauliculis neququam diuersa : sed extrema florum bullata capitula copiosis aureis villis referta fulgent, radix enim lignosa, fibrosa. semen exiguum . Vires exploratas non habeo. In vireto clarissimi viri D. Petri Brugheij in schola Louaniensi professoris regij elapsa aestate latè florentem vidimus, nec non apud nostrum Petrum Coudenbergium & Iacobum Plateau.

PASSERINA Linaria folio.

Linariis & hæc ob effigiaturam reddenda : folia quippe Linariae similia . sed acruatim in capitulis corlandrinis seminibus summis Chrysocomes similibus, pallidioribus, furculosis pediculis Lini. flosculi pallentes. ex agro Monspellienfi oriunda . hanc Turnaci etiam Mutonus alit in horto suo.

LINUM Advers. 176.

LINUM marinum luteum Narbonense.
Syl. Linum Dod. Advers. 177.

Diosc. Linum vulgo notum est. cuius semen easdem quas fenum graecum vires habet. discutit & emollit
omnem intus forisque inflammationē, cū melle, oleo, exiguaque aqua decoctum, aut *melle cocto exceptum. vitia cu- *Idem Gal.
tus in facie variosaque erudum tollit. illud cū nigro & siculneo cinere, parotidas duritiāsque discutit. vlcera qua ser- + Idem Plin.
punt, fauosa, cum vino decoctum expurgat. vngues scabros eximit, cum pari modo nasturtij & melle, vitia pectoris Plin.
extrahit. si ex melle eclegmatis vice substituat. rufim lenit. venerem stimulat, si farina piperis & melle exceptum, Plin.
pro placenta largius assumatur. Huius decoctum interaneorum vltuque erosionibus immittitur. alii excremen- Plin.
ta euocat. ad vltuae inflammationes in defensionibus perquam vtile.

Oleum seminis Lini emollit, nervos contractos laxat, & lenit. Recens potum, calculo auxiliatur:
cœliacos & lateris dolores leniendo finit.

Aegin. Lini semen, caliditatis primum sortitum est ordinem, humiditatis & siccitatis medium. com- Idem Gal.
mestum flatus generat, etiam si frigatur in sartagine. ad eò sanè excrementitia humiditate plenum est.
Visceribus tamen quæ circa hypochondria sunt, vt si quid aliud, gratum existit. Quidam hoc tosto
instar obsonij, non secus ac factitio sale cum garro vtuntur. Inserunt nonnulli panibus quoque, sto-
macho & concoctioni repugnat. tenuiter corpus alit. Quod spectat ad deiectionem, nec laudan-
dum, nec vituperandum: per exiguam tamen vim mouendæ vrinæ tenet, quæ in tosto efficacior est.
Ideo quoque aluum magis listit.

Plin. Semen anginas in aqua & oleo decoctum & cum aniso illitum iuuat. Cœliacis & dysentericis
imponitur ex aceto. Ad iccoris dolores estur cū vua passa & ad phthisim vtilissimè. Semine fiūt & ecle-
gmata. Cum radice verò cucumeris syluestris extrahit quæcumque corpori in hærent, sic & fracta
ossa.

LINVM *syl. floribus albis, an Linum syl. tertiana*
Clusij?

LINVM *syl. tenuifolium.*

Via quâ Monspello Frontignanam itur, Linguagottiae agrorum strigosis marginibus & caulis nonnunquam obuium; teretibus, nitidis, summis dodrantalibus virgulis. flores albi Lini lutei maritimi maiores: foliola Scopariae longè angustiora, exilitate Asparagi aut Fœniculi caules ambientia.

LINVM *tenuifolium densè fruticans.*

Lini sylvest.
varietates.

Non modò florum effigiatura, sed etiam foliorum, in Belgicis viretis multiplicem sortitur varietatem sylvestre Linum, cuius nostris Vienna Austriae hoc anno 1575. seminaria misit C. Clusius. Aliud tenuifolium densè fruticans; aliud verò latifolium, cuius quidem flores nondum videre contingit in Belgio.

Angustifolium satiuo ferè idem, nisi quia totum gracilius multò, flosculi quinis foliolis cartuleis fugacibus & caducis, satiuo pares. copiosis pedibus & cubitalibus virgulis, exilioribusque Lini aut Linariae purpureae foliolis, è longiuscula, perenni (vt puto) radice. cuiusmodi hic appicta damus.

Latifolium folijs exit hirsutis, Tithymali helioscopij paribus. num eadem sit planta cum Latifolio Clusij syl. Lino Aescyrisolio, equidem affirmare non ausim.

CHAMÆLINUM, siue syl. Linum perpusillum.

GLAUX exigua maritima. an Glaux Diosc. ? Germ. & Belg. Melck erup & Melckkraut. Aduers. 178.

POLYGALA repens nuperorum.

Chamælinum, siue syl. Linum.

Aliud sylvestre Linum vix palmū æquat: foliola, flosculi luteo pallentes, Lini cauliculi, cæteraq; cūcta quadruplō minora. in glareosis Gallobelgij, & ipsis Louanienſibus pomærijs oritur.

CAMPANULA lutea linifolia Montis Lupi.

Aduers. 177.

Videtur Viola Calathiana Plin. flore luteo.

GLAUX exigua maritima.

DIOSC. Coquitur cum hordeacea farina sale & oleo in sorbitione ad euocandam extincti lactis vbertatem.

Aegin. temperaturæ calidæ est atque humidæ, proinde nutritibus lactis vbertatem generat.

POLYGALA. Aduers. 178. 179.

DIOSC. Gustu adstricto; quæ potu, lactis abundantiam facit.

Aegin. modicè austera habet folia: potum lac procreate videtur. Temperamentum itaque in eo imperat calidum & humidum.

POLYGALA repens.

Quamuis multæ consimiles plantæ quæ folijs

Poligalam adumbrent magis, quàm pressè delinient, aut expleant; inter eas tamen id nominis apud nonnullos herbarum petitos est etiam assequita plâcula hæc multis & dēfissimis, palmaribus, reptâtib; furculis & foliolis Herniarie ex interuall; distinctis; e quibus florum veluti candicantes globuli verticillatim oriuntur. In scrobibus sabulosis, fossarum & agrorum marginibus Antuerpiæ, & Gandauo conterminis luxuriat.

Πολύγαλα.
POLYGALA
Recentio-
rum.

POLYGO-
NYM.

ONOBRYCHIS altera Belgarum & Dod.
Belg. Broutwe Spigel.

POLYGALÆ recentiorum è florum colore
varietates. *

Angl. Milk lentil. Adurf. 179.

- * { Purpurei sanguineæ diluti puniceæ. }
- Albi.
- Violacei.
- Albi rubore confusi. }

Recentiorum Polygala est Onobrychis vera
Diosc. folijs lentis, longioribus; caule dodrantali;
flore puniceo radice parua. Nascitur in vliginosis
& incultis. Quæ omnia bellè quadrant.

Diosc. Herba suapte vi, si rita illinatur, tubercu-
la dissipat: cum vino pota, stranguarias sanat; illis ex oleo
sudores mouet.

Num facultates respondeant, nondum explo-
ratum habeo.

ONOBRYCHIS altera Belgarum.

Aequè nos habet anxios conquisitio faculta-
tum plantæ confimili nomine vocatæ & dona-
ta: quarum si certiores essemus, hestitationi locus
nec

nec dum iam foret. Similis ortu est Delphinij aut minimi Rapunculi: ramulis spithameis, quos ambiunt foliola, lentis, sed leuiter ferratis ad Ciceris accedentia: summis, & iuxta cauliculos multis albis diuisos, florum cæruleo purpurantium peramæna fetura Rapunculi aut Lini, sese pandit & contrahit conuoluulorū ritu. Segetibus & pingui ueruacto Belgij, Germaniæ, Angliæ, Galliæ & Italiæ gaudet.

POLYGONVM. Ital. Corregiola, & lingua passerina. Hisp. Cortihuela.
Lusit. Corciola. Aduers. 179.

Diosc. Vis epoti succi est, spissare, ac refrigerare. prodest cruenta excreationi, cholera, alui fluxionibus, & vrinae stillicidio. vrinam aperit ciet. cum vino potus, contra serpentium morsus auxiliatur. datur in sebris per horam ante significaciones. fæminarum profluua impostu sistit. idem succus purulentis auribus * infillatur. facit eximie ad genitalium vlcera, cum vino, adiecto melle, decoctus. Stomachi seruari, † sanguinis reiectionibus, vlceribus qua serpunt, ignibus sacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus vulneribus folia illinuntur.

* Idem Apuleius.
† lego polygonum montanum, dicitur alium. l. 30

Aegin. habet quidam adstringens, sed vincit in eo aquea frigiditas in excessu secundo.

† eadem Gal. & Aegin. qui subdit. antecellit autem in omnibus scarpinam mas efficacia.

Gal. Porro tale cum sit, & fluxiones reprimat, & hac ratione videtur exicatorium esse. Est & cruentorum vulnerum glutinatorium. Onobrychis Diosc.

Plin. Succus eius insusus naribus supprimit sanguinem.

Plin. datur cholericis, dyfentericis, & in solutione stomachi. Semen aluum largius sumptum soluit, vrinam ciet, rheumatismos cohibet.

AVVL. Huius herbæ Proserpinacæ succo cum oleo rosaceo sæpius perunges, dolorem lateris tollit.

Herba Proserpinaca tusa cum butyro subacta, & mamillis imposita quæ dolorem & tumorem habent, dolorem & tumorem perfectissimè tollit, ita tamen vt vsque in tertium diem medicamentum ponas. Ad quartanas: herbæ Proserpinacæ succum cum piperis granis septem aut nouem sub accessione dabis bibere. Lege eam die Iouis, Luna decrescente. Vermes necat.

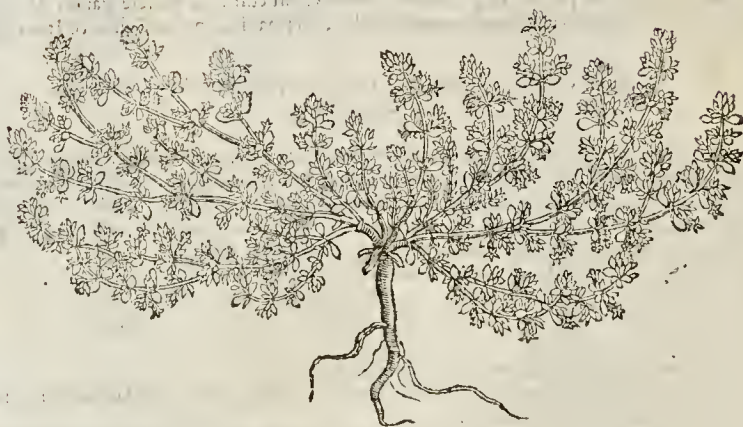
POLYGONVM montanum niueum minimum. Aduers. 179.

Paronychia Hispanica Clusij.

Hæc effigies eadem est cum minimo niueo Polygonato, sed plantæ sætæ & enatæ calo & solo humidiorè, hortis videlicet vbi neutquam lucentes niues candoris glomerulos cecidit.

STERPILIVM
ANTHYLLIS Valentinus Clusij & Plac.

Consimili facie cū Herniaria & Chamæfyce, in vineis & oliuetis Monspellio finitimis Boutonet
versus & Castrum nouū fuscū humi spargitur cauliculis palmaribus & dodrantalibus. Flosculi purpu-
rascunt ex albo, quatuor foliolis constat. Hanc olim Chamæfyce alteram cum Lugdunensibus di-
ximus, sed non lactescit, falso gustu præficcio.

HERBA TVRCA, siue HERNIARIA. est Epipactis Anguil. Millegrana Cordi,
& Empetrum Tragi: Polygonum minus Math. Ital. Centograna.

SERPILLIVM. Saxifraga Dod. qui Thymi, non
Epithymii similem legit. Hisp. Serpol & ser-
pillo. Aduers. 180. & 181.

Narbonense SERPILLIVM folijs & facie perpusilli
angustifolij Thymi nostratis.
Aduers. 181.

Eadem Gal.
& Plin.

Diosc. Menfes trahit. vrinam potu ciet. tormini-
bus, ruptis, vultis & iocineris inflammationibus, auxilia-
tur. & aduersus serpentes potu illitine. capitis dolores mul-
cet coctum adiecto rosaceo, & madefactum in aceto. Ma-
ximè verò phreneticis & lethargicis conuenit. Cruentos
vomitibus sedat succus drachmis* quatuor ex aceto potus.

† Actius. Madefactum autè aceto ac decoctum
admixto rosaceo, lethargicis & diurnam phre-
nitim patientibus, sumno opere congruit.

* drachma: vnius Galeno.

Plin. Folia obolis quatuor dantur ad lienem ex
aceto.

Narbonense Serpillum.

In ericetis Egidij pagi, vulgò S. Gilles, agri Monspeliensis, Thymi angustifolij facie rarior hæc Serpilli species, lignosis & durioribus surculis repit, cuius radix & flores similes nostrati. Huius ramulos nobiscum communicavit Frânciscus Penninus Antuerpianus pharmacopœus fide dignus, stirpium materiæque medicæ gnarus, vt siquis alius.

THYMVM. Hisp. Tomillo falso. Lusit. Oregan de matto. Aduers. 181.

EPITHYMVM. Græcorum & Arabum. Aduers. 181.

Diosc. Vim habet hanc, vt cum sale & aceto potum pituitam per aluum detrahat. decocti ius prodest † or-
thopnoicis, & anhelatoribus: imæas ventris exigit. menses, partus, & secundas pellit. vrinas citet, cum melle in ecleg-
mate faciles facit * excreationes. recentes tumores disciuit, cum aceto illitum, concretum sanguinem dissoluit. verru-
cas thymi colorem reddentes, pensilesque tollit. ischiadicis cū vino & polenta impostum subuenit. heberibus oculis in ci-
bo prodest. perquam vtilis pro condimento, dumtaxat ad vsus eorum qui rectè valent. † Eadem Plin.

† Gal. quia incidit & calfacit, manifestè obid vrinam & menses prouocat, fatum enellit. Eadem Plin.

Aegin. calfacit, exsiccat in tertio à temperatis excessu: tenaces & viscosos humores incidit.

Aeius. Dato ieiunis articulari morbo laborantibus Thymiaridi minutissimi drachmas quatuor cum Oxymelitis cyatho: bilem enim reliquosque humores atque acre semen euacuat. Ventre inflatis, vbi intumescere cœperint. ʒ j. dato ieiuno, cum cochleari aqua mulla, dato ieiunis & ante caenam aduersus lippitudinem & vehementem oculorum dolorem. Postremò ad tumefactos † testes ieiunis trium drachmarum pondere exhibeatur. † Eadem Plin.

Plin. Oculorum claritati multum conferre existimatur & in cibo, & in medicamentis. Coxendicis imponitur cum vino. In fastidio tritum cum sale.

EPITHYMVVM Græcorum & Arabum.

DIOSC. Epithymon, flos est ethymo duiore, Satvraia simili. capitula habet tenuia, & leuia, & in eis candidulas, quasi capillamenta. Potum cum melle detrahit. pituitam bilēque atram, per inferna. Præuatim prodest melancholicis, & inflatis, acetabuli mensura ad quatuor tertias cum melle, sale, & aceti exiguo.

Aegin. & Gal. Thymo efficacius ex tertio calfacientium & arefacientium ordine.

Potentius in extergendo aperiendoque Cassiſtha; idē melancholico humori terreo, lieni, indidem ortis omnibus morbis, doloribus capitis diuturnis, lepræ, melancholice morbo & hypochondriaco: item quartanarijs & consimilibus accommodatur, eo quod splenetica hepaticis potiora.

SATVREIA Aduers. 182.

SATVREIA hortensis. Hisp. Axedrea. Angl. etiam saucrp. Aduers. 182.

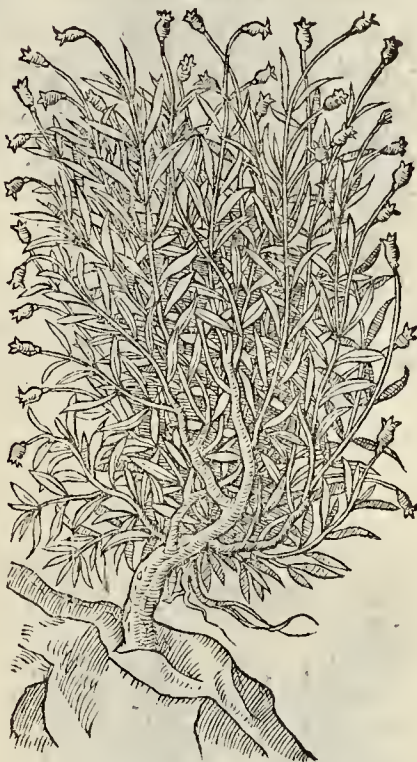
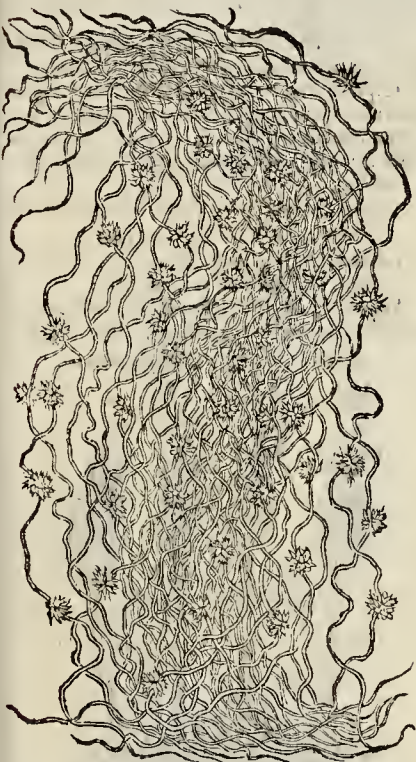
DIOSC. Eadem potest que thymum, si modo consimili sumptretur. Aptus sanis vsus. Est etiamnum quædam satvra. sylvestri prorsus minor, que propter mitiorem acrimoniam, commodius in cibos recepta est.

Aegin. eadem. calida & sicca excessu tertio.

EPITHYMBRA, EPITHYMVUM, &

CASSITHA Plin. *Advers.* pag. 182.*Androsaces Tragi. Gal. Tigne de Lin. Angl. Webber.**Belg. byanghe, & stocite i. tinea. Germ. rodttern, fild;kraut, flatschepden. Hsp. & Ital. Calcuta.*

SAXIFRAGA magna Matthioli & Itolorum.

Italis, Sallifragia maggiore.

Cui innascitur plãtæ vires quadamtenus refert. Cassitha è lino practicis & officinis præfertur, quod citra calorem minus adstringit, magis emollit, lenit, extergit, & ad educationem & discussionem præparat. Iecinoris & lienis infarctus biliosos & pituitosos leniendo reserat; urinam ciet, idèd morbo regio ra edetur. Febres tertianas, quartanas & pituitosas curat, vt Mesueus auctor est; flauamque bilem per aluum educit, sed efficacius addito Absinthio.

EPIVRTICA.

In vrticã nata maxima se mihi copia obtulit in agro Sommerfeti Angliæ: quæ vrinis potentiùs eliciendis, & obstructionibus soluendis efficacior. In Rubo aut Genista hæcenus mihi non perspecta, quæ tamen nonnusquam occurrere potest.

SAXIFRAGA magna Matthioli & Itolorum.

Spontè fruticat hæc in ipso calle & præruptis ad angustias saxorù montis Baldi Veronensìs secus fanù Virginì sacrù, virgultis exilibus numerosis, durioribus & lignosioribus, sed ad unum digitum crassitudine æquantibus. Folia Thymbrae similia, exortu inæquali prodeuntia. Flosculi candicant è calyculis Oeymoidis, quibus semen succedit rubrum, perpusillum, vt scitè annotauit Matthiolius. Radix saxorù interueniis & commissuris adeò depacta, vt vix diuelli possit. Maxima & prima nobilitatis apud Italos ad exterendos & propellendos calculos.

SAXIFRAGA. *Advers.* pag. 183.

DIOSCOR. Frutex est surculosus Epithymo similis. Coctus in vino, innox potus febricitantibus opitulatur. Stranguria prodest, singultum sedat, calculos vesicae frangit, & urinam ciet.

Anglica Saxifraga est Allines minimum genus.

ROSMARINVM coronarium. *Aduers. pag. 183. 184.*

Libanotis coronaria Galeni. Lufit. Alecin.

DIOSCOR. Excalfactoria vi prædium est. Regium sanat * morbum, si decoctum in aqua, ante exercitiores bibatur. Et vbi laborans exercitacioni se crediderit, in balnea descendat, & merum poterit accipi, gleu in. q. vnguento admisteri solet.

* Gal. eadem. Omnes enim libanoides abstergentis & incidentis facultatis participes sunt.

Cephalicum, stomachicum; nervis & cordi peramicum, memoriam roborat, cerebrum excitat, resolutionibus medetur. Coryzam à causa frigida iuuat Serapioni, exsiccando. Calido & sicco temperamento.

Cinis dentificiis miscetur ad dentes firmados.

STOECHAS. *Aduers. pag. 184.*

Ger. stichas kraut. Hiff. Cantueslo, & cantuello.

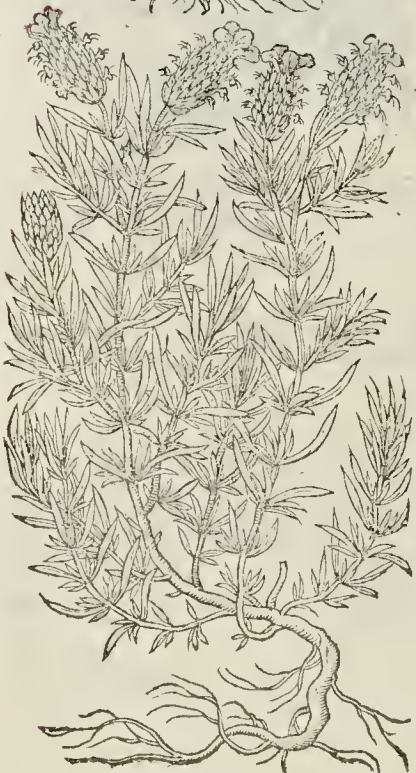
Lufit. Rosmarintho. Ital. stechade.

Summi cauliculi vt plurimum foliis stipantur in Gallia Narbonensi: interdù nudi conspiciuntur.

STOECHAS nudis cauliculis summi.

STOECHAS.

DIOSC. Sublimi va gustu, & aliquantum acris. Cuius decoctum Hyssopi modo ad pectoris vni. efficitur est. Antidotis miscetur. * Viscera omnia & vniuersum animi habitum extenuat, ab obstructionibus & fastidio liberat.

* Gal. Gustu quidem qualitas amara est, & mediocriter subastringens. Cæterum temperies composita, nempe terrena essentia frigida, vnde sanè adstringit: & ex attenuata altera terrena copiosiore; à qua vtiq; amara est. Ob vtrorumque verò conue-

conuenientiam & coitum, obstructione liberare, extenuare, extergere, roborareque tum viscera omnia, tum totius corporis habitum est nata.

MESVE. Deicit tum pituitam, tum atram bilem; cerebrum, neruus ac sensuum omnium organa mundat, ac roborat. Prodest contra frigidos morbos qualescunque sint, ideoque comitialibus conueniens remedium habetur, addita Scilla aut eius aceto. Balnea, fomenta ac laconica, quæ ex ipsius tum decocto tum vapore fiunt, oculos narium meatus aperiunt; neruorum & compaginum cruciatus mitigant; ac interna viscera frigido humore affecta roborant. Abstinentum tamen ab ea biliosis est, præsertim si eorum ventriculus sit bile refertus: nam eos maximè turbat, nauseam commouet, sitim accendit, & calore quodam molestissimo vniuersum afficit corpus.

STOECHAS foliis serratis & crispo Clusij, admodum
terra. Lasi. Alichrin francez.

SPICA Recentiorum, siue Nardus Italica.
Pseudonardus Fuchf. & Marth. & Gallorum Aspic.
Anglorum seenteche spick narde, & Spigo Italarum;
est STOECHAS Arabica Mespicca filiginis Mutona.
Aduers. pag. 184.

A superiori denticulatis vel serratis foliis virentibus, sed auersa parte candidis dissidet. è capitulis squamosis purpurouiolaceis in cacumine Thymi, aut Stæchadis longioribus Erythrodani marini ritu flosculi purpurei exeruntur. Semen, radix & cauliculi incanè, gustus amarus, aromaticus, superiori similia. Sponte nascentem, non nisi in summa Calpe, floribus onustam Februatio inuenit Clusius; Scintæ in regia arcis hortulo, quatuor supra Vlyssiponenti leucis primum anitha duersam.

SPICA Recentiorum.

Inflationes & dolores ventriculi, vteri, & lienis durities discutit. Iecoris obstructiones reserat. Stranguriæ & vrinæ difficultati medetur. Simili qua Spica Celtica effectu prodesse nuperi asserunt, eiusque vsum commendant ad frigidos & humidos cerebri & neruorum affectus, apoplexias, paralytes, melancholiam naturalem, & eiusmodi. Calida & sicca ordine secundo.

Puluis ad facilitandam partum, eiusq; dolores arcanum e semine Lauendule

Rondeletij præstantissimum, minime fallax.

℞. Seminis Lauendulæ ʒ. f. seminis Plantaginis & Endiuix añ. ʒ. ij. piperis ʒ. j. fiat pul. capiat cum aquis sequentibus. ℞. Aquarum Captifolij & Endiuix añ. ʒ. iij.

Alius efficacior puluis.

Ouracum cum duobus vasis coniunctis abluitor vino albo, in fistili nouo vitur clibano: denuò aqua Endiuix & vino abluitor, feruetur vsui. ℞. cineris Ouraci ʒ. ij. cinnamomi ʒ. f. piperis longi, & galangæ añ. ʒ. j. seminis Plantaginis & Endiuix añ. ʒ. j. f. Seminis Lauendulæ ʒ. iij*. fiat pul. cap. cum aquis prædictis & vino albo si febris desit.

Fortissimus ad secundinas & sætus mortuos.

℞. Confect. alkermes & pulueris præscripti añ. ʒ. ij. Borracis, Trochisc. è myrrha añ. ʒ. j. f. Castorei ʒ. j. cum aqua Buglossi, Arthemisix, vino albo.

Spica LAVENDVLA. Aduers. pag. 184.

Stachys Anguillare. Pseudonardus fœmina Matth.

Gal. Lauendel. Angl. Belg. & Germ. Auen-

det. Ital. Spigo gentile.

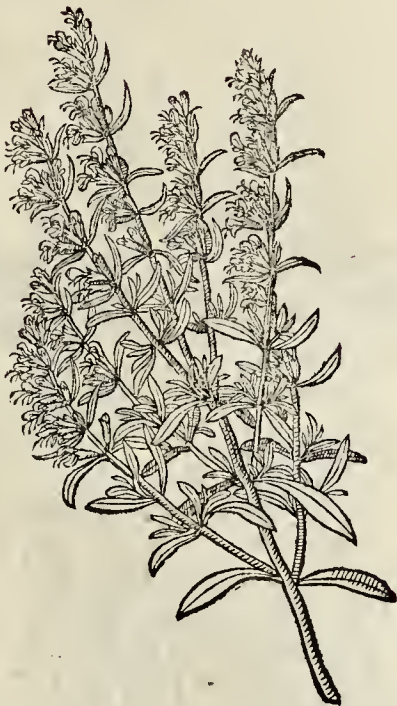
*LAVENDVLA multifido folio Clusij.**

*Raritate, elegancia, & foliorum diuisura multifidam appositè dixit Clusius noster. Multifidis quoque caulium surculis pedalis, quadrangulis & hirsutis, quos altè laciniata, veluti è geniculis folia cinerea coriandrina aut Melanthij cingunt. In Belgio, Germania, Anglia, Gallia & Italia nusquam me vidisse memini. Hispaniè sola inquilina. Spica Lauendulæ aliquantum flexuosa, & veluti in quatuor versus aut ordines vallata; alia interdum ex alia nascens, floribus cæruleis odoratis. Malacæ vicino colle quodam, Februario florentem, & circa Murciam Martio, inuenit Clusius. alibi nusquam. Reliquis antior censetur.

HYSSOPVS Arabum, Mesua & officinarum.
Aducrf. pag. 185. Gal hisope. Belg. & Angl.
Flöpe, & Bpflöpe. Hisp. Yfopo.

HYSSOPVS Arabum flore rubro.

HYSSOPI Arabum è floribus colore varietates.

Flöre albam Hyssopum cultiora vireta Belgica interdum & rubram dant, sed floribus, vt plurimum, vnico tantum ordine digestis.

M E S V E. Hyssopum hortense pituitam facile deiicit, quamuis dixerint aliqui, quod & atram bilem educit addito fossili sale, aut Indo. At ipsum pituitam purgare manifesto experimento constat, præsertim quæ in pectore ac pulmone continetur. Facit hyssopum ad pituitosos tum cerebri, tum neruorum affectus: quod non modò mundet, sed quod etiam roboret. Quin & pectus, & pulmonem detergit, præsertim senibus, quorum pectus lenta crassaque pituita refertum est: quo fit, vt asthmaticis, & tussientibus opitaletur. Discutit hyssopi vsus contumaces inflammationes, cibi appetentiam inuitat, menses & vrinam ciet, & febrium horrores excutit; visum acuit. Melle commissum, interaneorum tineas necat, nitri addito momento. Oleum, quod tum foliis, tum floribus paratur, neruos algore affectos inunctum sanat, & roborat. Potest eadem & montanum, atque etiam hæc omnia efficacius præstat.

GRATIOLA, & Gratia Dei. Aduers. pag. 185.

Limnesium Cordi sue Centaurides.

Papauer Spumeum Diosc. Anguillare.

Ital. Stanca cauallo, Centaurida.

HELIANTHOS, sue flos Solis. Aduers. pag. 185.

Cisti species Monspeliensium. an Helianthe Plin.?

Helianthemum Cordi & Tragi.

Helianthes Anguill. & Fusch.

Belg. & Germ. Yepden psoy. Gal. Hysope des garigues, quæ tricetis gaudet.

Centaurium minus, amarore, absterforia & vi deiectoria longè superat. Nec fecus ac Pityusa aceto, & lacte maceratur, vt noxium virus & aliquam acrimoniam exuat. Bilem vtranque, aquas & pituitam crassam detrahit selsquidrachmæ vel drachmarum duarum infusum.

Gratiola: an PAPAVER Spumeum Diosc.?

Eadem
Theoph.

DIOSCOR. Herbulæ est alba & spumea tota, radice in summo cespite. Legitur æstate semen cum integrè adoleuit, deciditq; exiccatum. Datur acetabuli mensura in aqua mulsæ: vomitione expurgat. Primatini huiusmodi purgatio, comitialibus prodest.

Semen pituitam expurgat Gal.

HELIANTHOS, sue flos Solis.

Plin. lib. 21. cap. 10. frutex est humi se spargens dodrantalibus ramulis: folia similia ferpillo. * Radix eius candida & dulcis.

* 21. cap.

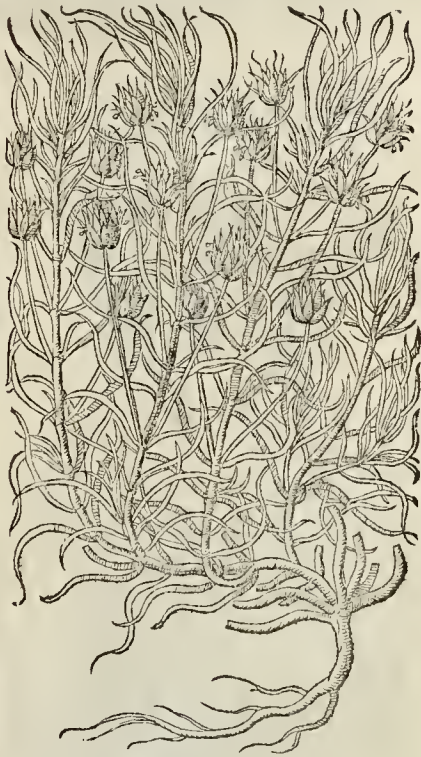
PSYLIUM. Aduers. pag. 186.

Angl. Fleetede etiam dicitur.

DIOSCOR. Vis ei ad refrigerandum, insuffiandum, & molliendum conueniens. Arteriarum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, luxatis illatum auxiliatur. Impunitur in dolore capitis cum rosaceo, aqua, aut aceto. Enterocelis infantium, & prominenti umbilico, illatum ex aceto medetur. Tertur acetabuli mensura; & in aqua sextario madefactum, ubi concreuerit aqua, illinitur: Stipidem vehementer refrigerat, & in feruentem aquam delectum calorem reprimat. Contra ignes sacros efficax est. Fama est si virens domum importetur, non sine in ea pulices nigri. Cum adipe tustum, sordida ulcera & qua cacoebe vocantur, expurgat. Succus vermiculosus auribus, aut fluxione laborantibus ex melle prodest.

Gal. Semen ex secundo refrigerantium est ordine, in desiccando vero & humectando medium quodammodo & symmetricum.

PSYLIUM Plinianum forte, radice perenni supinum. Aduers. pag. 186.

CORONOPUS. Aduers. pag. 186.

Angl. etiam Crowsfoote. Hisp. yerua estrella.

Lusit. Guibelha. Ital. Stella herba.

DIOSCOR. Herba decocta est ut oleum modo. Radicem habet in cibo astringentem, que casticis conducit.

CORONOPUS repens.

an Pes miluum Columelle, Ruellio?

CORONOPUS

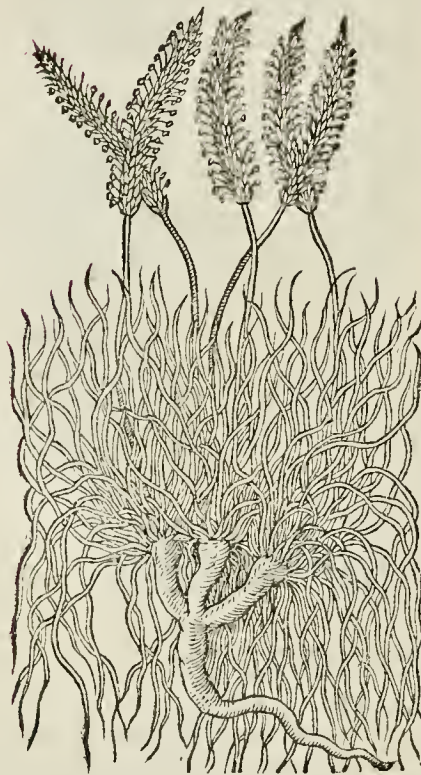
CORONOPYS repens, Aduersf. pag. 187.

Lege est totum
foliis.

SERPENTINA. Aduersf. pag. 187.
Coronopus fl. seu Serpentina Matthioli.
Ital. Stella herba saluatica.

SERPENTINA omnium minima.

Minima nullatenus distat à superioribus, præterquam exilitate; coliculis enim vix vnciam & sesquiunciam æquat. In celsis montium iugis sterilis Saueux in Gallia Narbonensi copiosè prouenit.

CAVEA MVRIS. *Aduersf. pag. 187.*ARMERIA, *sive* CARYOPHYLLVS *minor* *fl.*

CARYOPHYLLVS. *Aduersf. pag. 188.*
Angl. etiam Selpflours, & Selours. Ital.
 Garofoli, & Garofoni.
Cantabrica Turneri *Angl.*
Veronica altera Fuchf. *Dod.*

Legelin. 39.
najcus.

Ad cordis palpitationem, veruginem, epilepsias,
 paralytes, & conuulsiones commendatur.

ARMERIA, *sive* *minor* CARYOPHYLLVS *fl.*
foliis latioribus. Aduersf. pag. 188.
Armerus flos primus *Dod. Germ. Steppnegle.*
Cuyderelles Gallobelgarum.

ARMERII *floris* *varietates.*

In vireto D. Matchai Lobellij canonici Insulani,
 viri non minus probi quam periti, stirpiumque a-
 mantissimi, Veronicæ syluestris specie primùm me
 videre memini; deinde Mechliniæ, & apud Ner-
 uios, flore simpliciore, sed speciosiore, candicante,
 media veluti petanæna striata corona concolori
 cincto: cubitalibus gracilioribus viticulis & foliis,
 Caryophylli syluestris.

Vienna Austriæ floribus albis syluestrem alte-
 ran Armeriam aspectu hilarem & peruentam
 hoc anno in Belgium transmisit Carolus Clusius.

SUPERBA Fuchfij & Recentiorum. *Aduersf. pag. 189.*
Diosambos Theopb. *Arguillare.*
Ital. Fior d'Amore, & Balsamin.

h CARYO-

CARYOPHYLLVS
 matius
 Aduerf. 189.
 Gramen ma-
 rinum Dod,

CARYOPHYLLVS *montanus* alter. Aduerf. 189.
Perperam Cantabrica Plin.
num sit potius STATICE eiusdem?

MVSCIPV-
 LA, sive
 Armoraria
 altera.

Louanij, flore albo variat in horto stirpium di-
 tissimo D. Ioannis Limoges, aliàs Nonnij.

MVSCIPVLA, sive VISCARIA.

Aduerf. pag. 189.
 est Lychnis syl. quarta Clusij.
 Silene Theoph. Aldroando.

MVSCIPVLA altera flore muscoso. Aduerf. pag. 190.
 Papauer spumeum quorundam.
 Sesanoides magnum Salamanticum Clusij.

MVSCIPVLA, sive ARMORACIA altera.

Armerius flos tertius Dod.
 num flos Constatinopolitanus alter minor Gesnerij
 Lychnis syl. altera, & Behen rub. Salamanticum Clusij.

Iisdem natalitiis delata hortis Lusitaniae, Angli-
 cis, & Belgicis oritur: cauliculis, foliis & congestis
 rubris cauliculis floribus, & femine Polemonij
 herba vulgi, vel Centaurij minoris. Viscido item
 glutine tenaci circumlita tota,

DRACC

DRACO, aut potius TARCHON Simeoni Sethi.
Aduers. pag. 190.

Gal. Targon. Angl. Dragon. Ital. Dragoncello,
& Dragone.

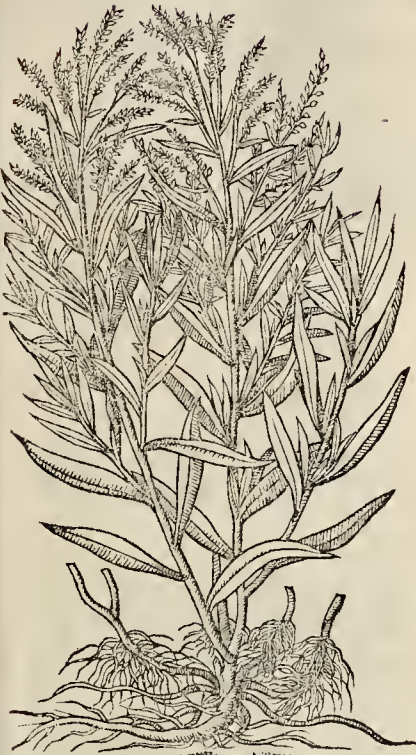
Acetariis Erucae vicem supplet. Ad pestis contagia maxima & prima laudis eius stillatitia apud Anglos. Sudores cit, & crassam pituitam concoquit.

Πταρμική. PTARMICA folio Taraconis, sed crenato, flosculo umbellato, candido.

Aduers. pag. 190.

STERNUTAMENTORIA. Pyrethrum sylvest. quorundam.

Tanacetum acutum album Tragi.

DIOSCOR. Folia cum floribus illita, sigillatione rapiunt, flores sternutamentum efficacissime mouent.

Lege Βότρυς. BUPLEVRUM.

Aduers. pag. 192.

Bupleurum Dod. & herbariorum.

Legge Plinio li-
quet.

Alterum BUPLEVRON latifolium
Aduers. pag. 192.

BUPLEVRVM Dod. & herbariorum.
Isophyllon cordi. Germ. Wundkraut.

Herba vulneraria & Panax Chitonium Tragi.
qui illi vires similes facit.

SCORPIOIDES repens Eupleuri folio.
Belg. Hasen ooren, & Scorpionc erup.

LITHO-
SPERMON
minus. Histp.
& Catalanis
Millbart.

LITHOSPERMON. Aduers. pag. 192.

DIOSCOR. & AEGIN. Semen cum vino albo po-
sum, calculos conterit, & urinas pellit.

Plin. & stranguriam discutit.
Temperamento calido & sicco, vti Gal. docet. Fuc
j. simplic. medicamentorum, de cicutibus urinas.

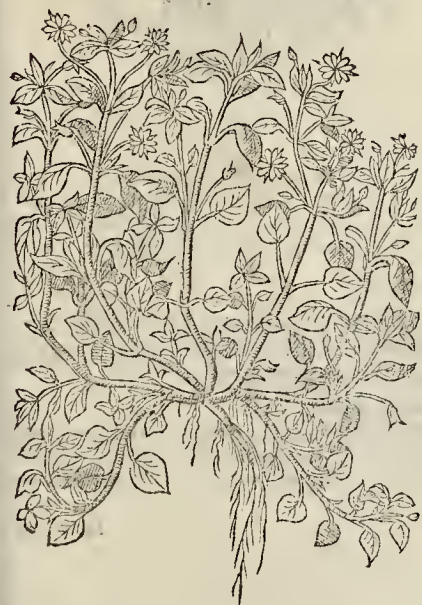
LITHOSPER-

LITHOSPERMUM *maius*.

LITHOSPERMON Anchuiz facie.

ALSINE. Aduersf. pag. 193.
Ital. etiam Gallinella, & Centocchi.

Myosotis hirsuta rep-tas. Aduersf. pag. 193. an Elatine Diof. quibudā? tollit Helixnes mīnore hirsute.

h 3 ALSINE

LITHOSPERMON *Anchusæ facta.*

Declivibus saxosis vallis Ostensis Pedemontium occurrit, fruticosis pedibus ramulis hirtis: foliis Lithospermi; & floribus Anchusæ aut Echij aut Buglossi facie purpurantibus: radix lignosa.

ALSINE.

DIOSCOR. Vinu refrigerandi * adstringendiq; obtinet: oculorum inflammationibus cum polenta illinitur. Succus aurium doloribus infunditur, quin & emendat omnia que Helxine.

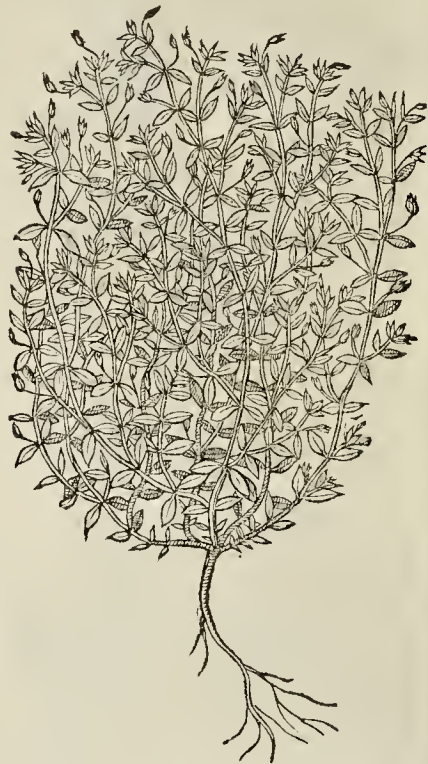
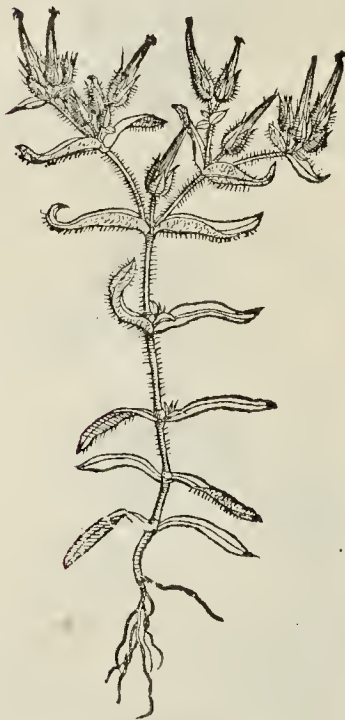
* Ideo Gal. Ad feruentes phlegmonas, & mediocria erysipelata competit.

Eadem ferè Plin. Epiphoris peculiariter imponitur.

Refrigerare omnes creduntur. Inflammationibus, stomachi ardoribus, ignibus sacris, vlcenibus quæ serpunt, & erysipelatibus auxiliantur.

ALSINE corniculata Clusij.
an Nigellastri genus?

ALSINE minima. Aduers. pag. 193.
Alpine minor Fuchf. Germ. kleyn vogelkraut, & fien-
berkraut, quia refrigerando febrû astus mitigat.

Folia Nigellastri nostratis breuiora, Alfine longiora, gemino situ, exili radice, Maio flosculis candidantibus, & pufillo atro semine membranæis corniculis transparentibus clauso. Cauliculus palmaris hirtus, alis diuisus, segetibus, vti Nigellastrum, agri Salamanticensis gaudet.

TRAGOPA *purpureum* Alpinum.

Hoc nomine plantam aridam sesquiuinciam spectandam mihi dedit ex suo herbario chartaceo cõ- milito eruditissimus medicus in hac medicinæ parte exercitatissimus Hermes Clericus; foliis superioribus Myosotidis angustis, inferioribus, breuioribus multò & latioribus: radice digitum crassa, flore luteolo Melampyri lutei nostri Narbonensis.

MORSVS Gallinae folio bedervule. Aduers. pag. 194.

Alfine media Fuchf. Elatine Dod.

Angl. Gunning, Gurtwheat.

an LAPPAGO Plin. lib. 26. cap. 10. apud Anguillaram?

ANAGALLIS Phœnicea mas. Aduers. pag. 194.

Corcorus Plin. Anguil. & Molochia Serapionis

Valerandi. Hisp. Morriacom.

Plin. Est & Lappago similis Anagallidi, nisi esset ramosior ac pluribus foliis aspera, rugosa, asperioris succi, grauis odoris: quæ talis est, Mollugo vocatur, &c.

ANAGALLIDES.

DIOSCOR. Vtraque mitigandi vim habet; inflammationem arceat, adactos corpori aculeos^a extrahit. nosas cohibet. succus gargarizatu caput purgat, &^b naribus infusus: dolorem dentium lenit, si in aduersam nares iniicitur. Argema cum melle Attico^c emendat. Retusa oculorum aciei auxiliatur. Contra viperarum morsus, iocinori^d & renum vitia, si ex vino bibatur, prodest. Tradunt eam quæ caruleum editi florem, prociduum sedem reprimere; quæ verò phœnicum,^d illi euocare.

Gal. Anagallis vtraque calidam & siccam facultatem obtinet: exterguntque admodum.

Gal.^a Quendam calorem attractorium possident; eoque succus earum ex naribus purgat. & vt fummatim dicatur, exicatoriam citra mordicationem facultatem habent, quamobrem vulnera glutinant, & putrida adiulant.

^c Plin. eadem & ex idu cruorem, & argema rubens, magis cum Attico melle inunctus succus. Bibitur & contra anques succi drachma in vino. Mirum quòd fœminam pecora vitant, Vrinam cient Anagallides: Iecinori mirè profunt; cohibent quas nomas vocant. Viles & recentibus plagis, praecipuè seum corpori: Ad recentia quoque vulnera tanta traditur vis, vt fanicem ossibus extrahant.

^d eadem Plin.

ANAGALLIS *carulea* *semina*. *Advers.* pag. 194.

ANAGALLIS *aquatica*.

ANAGALLIS *lutea*. *Advers.* pag. 194.

ANAGALLIS *aquatica*. *Advers.* pag. 195.
Sion, *sive* *Lauer* & *Anagallis aquatica* *Fuchs*.
Sion non odoratum *Tragi*.

Trag. Apud veterinos magno est in usu, ut discutiendis tumoribus & sananda equorum scabie, alusq; id genus affectibus. acetariis commanducata, calculos rumpit, urinas cit; fetus mortuos pelit & menses. Cum aceto & butyro tosta & imposta, ac subinde renouata, tumoribus quibusvis & ignibus sacris prodest.

ANAGALLIS

*ANAGALLIS aquatica altera, fortè Sion non
odoratum alterum Tragi folio Pulegij regalis. **

PARONYCHIA Alfinefolia. Aduers. 196.

*PARONYCHIA altera Rutaceo folio.
Aduers. 196.*

* Vdorum, fõ-
tiũ, fluentorum-
que amantior
hec, sed rarior;
cui⁹ folia Vale-
rianæ minima
æmula & con-
coloria sũt: cau-
liculus spitha-
meus sũmo di-
uinus è pusilla fi-
lametis compa-
cta radice. Flo-
culis albis & pe-
ricarpijs Anagal-
lidis, sed exilio-
ribus multò, per
maturitatem fer-
rugineis. Secus
ripas & margi-
nes riuulorum
Austriyel paguli
altero ab vrbe
Antuerpiana la-
pide occurrit.

*Leg. pag. 196.
quasi Calli-
trichi.*

PARONYCHIA.

Diosc. Illa paronychijs atque duritijs remedio est.

ELATINE Diosc. Aduers. 197.

Veronica semina Fuch. & Math.

Inmetidò hñc notatur Matthi⁹lus, quòd huic
perquam affinis & persimilis plàra in Gallobelgij, Elatines va-
rietat.
etiàmque Angliæ agrorũ marginibus folia sinuata,
aliquantũmue pinnata ostentaret. Cætera cuncta
similia, aut eadem.

*Diosc. Elatine oculorum fluxionibus & inflam-
mationibus auxiliatur, folijs cum potent. trit. & imposi-
tis. Eadem coct. a sorbitonis vsu dysenteriam sistit.*

ELATINE RECTA.

Pedis altitudinè assequuntur coliculi surrecti,
folio & facie nostratis, sed flore maiore, con colore,
exili tãtũlum fibrata radice, & folijs cauliculis in-
cumbentibus.

VERONICA maior Septentrionalium. Mas
Fuchs & Dod. Advers. pag. 127.

VERONICA Recta. Mas Matthioli.

VERONICA
recta mini-
ma.

Min
pillif
x o n
ibide
min
Eade
l'cer
inff
Dod.

VERONICA maior Septentrionalium.

Vlcera, vulnerea, omnia ad cicatricem perducit. pota, & imposita ad hernias efficax. vncias duas succi herbæ epotæ, cum vini albi vncia, urinas potenter ducere asserunt quidam non indocti. decoctum autem obstructionibus iocinoris & lienis referendis, medè disque, abstergendo pulmonum vlcibus, perutilem asserunt.

VERONICA rehta. Mas Mart.

In hortis Belgij, Coldenbergij & aliorum, hanc vidimus folijs & flore in surrectis pedibus cauliculis, alijs non dissimilibus, sed maioribus, amarioribusque.

Ad febres, contagiososque morbos pul. trium drachmarum pondere epotus commédatur Matthiolo: etiamque ad vteri, renū & vesicæ illunem propellendam, obstructionesque, viscerum referandas, vulgatæ nostræ Veronicæ modo.

VERONICA rehta minima.

Longè minor hæc vix vnciam & sesquinciam æquans: folijs Veronicæ nostratis aliquanto minoribus. Flosculi non dissimiles, sed deliores, comfioresque, spicati, corniculis ceteris succedentibus.

VERONICA rehta Herbæiorum.

Folia Feucrisj similia profert, aut Lysimachicæ caruleæ, cui congener cum folio, tum flore.

SYMPHYTUM petraum.

NUMMULARIA. Ital.
Dineraria.
Aduers. 198.

BRUNELLA, SYMPHYTUM petraum.

SYMPHYTVM petræum. Aduersf. 198.

Diosc. Gustu dulco saluam ciens. Decoctum in aqua mulsa & potum pulmonis vicia purgat. sanguinem reijectionibus, & renum malis, ex aqua datur. * ad dysenteriam rubrâque sæminarum profuua, in vino decoctum: ad conuulsa verò & rupta, ex aceto mulso bibitur. quin & commanducatum sitim sedat. faucibus asperis subuenit. vulnera recentia enterocelasque conglutinat, & illius cohibet. carnes autem cum symphyto decocta coalescunt.

Gal. Potest Petræam Symphytum, collectum in thorace pulmonûque pus expurgare. Habet etiam contrahendi vim, qua sanguinis eiectionibus auxiliatur. Enterocelis imponitur, & ad conuulsa & rupta cum oxymelite bibitur.

BRVNELLA, SYMPHYTVM petræum. Aduersf. pag. 199. Consolida minor Math.

Isdem viribus, quibus Bugula & Cochlearia, pollet; sed efficacius siccatur, adstringit, cohibet & re-
primit.

BUGVLA, quibusdam BRVNELLA.

Consolida media Fuchf. & Math. Herba sacra Cordi. Arithretica
Pandectarj Angul. Aduersf. 199.

BELLIS maior.

Aduersf. 199.

Varietas.

In horto Mutoni BUGVLA annua alitur, flore non dissimili, & dodrantali erecto caule, sed vegetioribus: folijs rotundioribus, latioribus, hirsutioribus, asperis & rigidis.

Vulnera glutinat, sanguinis grumos dissoluit. Regio morbo & Ictero nigro, vesica fellea, hepate & liene ab obstructionibus liberis, medetur. De apertentia oris & pudendorum vlcera commodè abluuntur. Interna vulnera & enterocelas ferruminat. Vriam ciet.

BEL-

BELLIDES *sue* CONSOLIDAE *minores & mediae*.
Primula veris Tragi. *Ital.* Margarite & fiori di prima Verigenti. *Germ.* Aßstischen/ oder zeitloosen.

BELLIS, *caerulea nostra*. *Aduers.* pag. 200.
est *Aphyllantes & frondiflora* *Angulara*. *Mon-*
spellenfib. *Globularia*, & *Ital.* *Botonaria*.

BELLIS *maior* *sue* *Consolida media vulnerariorum*.
Aduers. pag. 200.

BELLIS *Hortensis* *multiplici flore*.

Succus, decoctum, stillatiuæ ad rupta & vulnera feliciter bibitur. Vnguentis & ceratis quoquo modo exceptus, imponitur, vel optimis practicis, Rondeletio, alijsque: vnde liquidò constat, temperatè frigida & sicca, potius quàm humida, vt quidã volût, naturæ esse, nonnulla adstrictione mixta. Cæterùm cum articulorum sæuos dolores lenire imposita prodatur, addita interdum malua & butyro, humorum illuc incitum imperum reprimendo, & deriuando, inflammationibusque intestinalium & febricenti cœnematē conferat: eosdem præbet effectus Plantago, calorem mulcendo, reprimendo, & nonnihil robotis partî relinquendo, ad expulsiõnem. Venæm lenire aut facilitare, suspectum, vt Matthiolus & neoterici volunt.

BELLIS *maior*.

Consolida media vulnerariorum.

Hernijs potu & cataplasmate medetur: & eadem præstare quæ Bellis minor, fertur.

Holoftium
quorundam
Lacuna:

PILOSELLA. Gallobelgii Peluette & veluette.
Germ. Nagelkaut & mußzooz. Gal. pilofelle. &
oreille de rat ou fouris. Bel. Nagelkrup, mußzoo-
zen & pilofelle. Ital. Pelofina. Aduers. pag. 200.

PILOSELLA maxima Syriaca.

Potentissimè siccatur & adstringit: gargarizatu vuulæ, fauciumq; relaxationes reprimat. poru dyfen-
tericis, enterocelis & vteri profluuijs medetur. Vulnera glutinat, laxosque lienis tumores & cruentas
deiectiones cohibet. pota & imposta, vulnera & vlcera quæ serpunt, ferruminat. Gallobelgæ & Ner-
uij syrupum è succo paratur ad tussim, tabem, & phthisim.

PILOSELLA maxima Syriaca.

Et aliam habemus Syria missim, folijs maioribus, carnosiss, dense ab imo stipatis: candore & lanu-
gine sericeæ vellere, holoserici attritu, hilari & specioso aspectu, incanis. Caules ternos, qua-
ternosque, quadrangulos, geniculatos, pedales emittit. Flores videre non contingit: radix durior, li-
gnosa, fibris donata.

GNAPHALIVM. Aduers. pag. 200.

DIOSC. Folijs pro tomento vtuntur. Bibuntur efficaciter folia in vino austero ad dysenteriam.

GNA-

GNAPHALIVM vulgare, Centunculus.
 Germ. Gurkraut. Belg. Queckruyt & root
 meliloen erupt. videtur Impia Plin.
 Angl. Cotton weed. Aduers. 201.

LEONTOPODIVM siue pes Leoninus.
 Aduers. pag. 202.

Herba cōtusa, oleo macerata & cocta, occidit Angliæ plebs ad liuores, concussiones, cæsa & ver-
 bera vitur feliciter. menses supprimit.

Plin. lib. 24. cap. 19. Herba impia vocatur, incana, Rotismarini aspectu, thyrsi modo vestita atque
 capitata. Inde alij ramuli assurgunt sua capitella gerentes, ob id Impiam appellauere, quoniam libe-
 ri super parentem excellent. Alij potius ita appellatam, quod nullum animal eum attingat, existima-
 uere. Hæc inter duos lapides trita feruet, præcipuo aduersus anginas succo, lacte & vino admixto.
 mitumq; traditur: nunquam ab eo morbo tentari qui gustauerint. Itaque & suis dari: quæque
 id medicamentum noluerint thaurire, eo morbo interire.

GNAPHALIVM montanum. Aduers. pag. 202.

Lagopus & pilosella Tragi.

Germ. Meus; zollin & Halenphyatlin.

lege candore,
 speciosaque
 lin. 28. pag.
 201.

In Anglico
 Gnaphalio.
 pag. 202.

lege pediculis
 & paulo post
 radiceque
 capillacea.
 Item lin. 10.
 verticilla-
 tim.

HOSTEOCOLON Bononiensium.

Tomentosa herba Gnaphalio congener: binis foliorum ordinibus, maioribus, tomento incanis.
 furculis exilibus, flosculi lutei. Hanc aridam vidi in sportulis Hermetis Clerici D. Medici doctissimi
 ornacensis, cui acceptam refero.

lege singula-
 ris globulus.

LEON-

LEONTOPODIUM parvum.

CHRYSOCOME aureaue coma. *Amaranthus luteus*
 Fuchf. & Tragi: & perperam *Heliobryfos*.
Linaria aurea. *Tinearca*. Germ. Gieubtumen,
 quod in regionibus Rheno conterminis potissimum
 oritur. Ital. Amarantho giallo.

Altera Dioscoridi & neotericis præterita huic effigie habituque toto conuenit, singulati dodran-
 tali cauliculo, & folio Gnaphalij montani densa lanugine incanis: flosculis summo caule luteo pallen-
 tibus Gnaphalij montani, exili ligneaque radice.

CHRYSOCOME.

Diosc. Radix calfacit & adstringit: hepaticis & peripneumoniacis utilis. Sumitur cum hydromelite decocta
 ad veteri purgationes.

Flores vino incocti aut infusi lumbricos nuperorum experimento; ex lixiuio autem pediculos, ex-
 pellunt, enecant. Fartus pulmonum, hepatis & viscerum referare asserruntur.

CHRYSOCOME Germanica. Pseudoleontopodium Matth.

& *Heliobryfos* syl. Tragi.

Varietas.

Tomentoso Gnaphalij vulgaris amulo folio, flosculis pallidis & semine iuxta alas, in Germania &
 Brabantino agro, ipsisque Antuerpianis pomærijs cis ædes Domini de Berchem, sabuloso solo variat.

POLIVM montanum. Aduersf. 206. & 207.

POLIVM luteum capitulis quàm *Polij montani* aut
marini longioribus ex luteo viridantibus. Aduersf. 207.

POLIVM montanum purpureum.
Polium repens supinum Clusij.

Repat *Polij marini* aut *Serpilli* modo numerosis furculis è radice lignosa: folijs cauliculos vestientibus, leuiusculis ambitu exarantibus denticellis, visu vix discernendis, tomento crasso adedè incanis, *Polio marino* minoribus. Capitula item non diuersa, sed minora, flocculis purpureis ornantur. Oritur sponte arenoso solo Murciani regni inter Lorca & Velez vnà cum socio congenerè & simillimo *Polio*, mox hic subdendo, sed teneriore.

Polium quintum Clusij, superiori purpureo congener. Martio flosculis albis stipat cineritia aut candida lanugo densissima vtrumque: & odoris suauitate reliqua genera superant, vt auctor fidus est C. Clusius, cui hæc duo Polij genera debentur.

POLIUM. Ital. & Hisp. Polio. Angl. etiam Polp.
Aduers. pag. 207.

DIOSC. Potum seruesacti ius auxiliatur serpentium ictibus, hydropicis, morbo regio, & lienosis ex aceto. Stomachum male habet. caput doloribus afficit. Aluum & menses ciet. substratum suffutimue serpentes abigit. Illitum * vulnera † conglutinat. Siccum cacoethe siue praua vulnera sanat.

POLIUM MONTANVM *supinum minimum*. *

POLIUM LAVENDULÆ folio, *femina* recentiorum. Aduers. pag. 207.

*Montano vulgato Polio per omnia simile, sed quadruplo minus. Allobrogum collibus & Delphinatis Gallie prouenit.

AGERATVM AGERATVM Septentrionalium
 floribus candidis. Aduersf. 208. *Costus minor hortensis*
Gesneri & Dod. Mentha corymbifera minor Cordi.

AGERATVM floribus candidis.
 Aduersf. pag. 208.

DIOSC. *Vis decocti feruens: Huius vstæ uidor vrinam cit. & vulnæ duritias emollit.*

TEVCRIVM pratense officinarum. Hierobotane mas
 Dod. & quorundam perperam Chamedrys Fuchsij,
 Germanorum & Officinarum. Aduersf. 209.

TEVCRIVM. Aduersf. pag. 208.

DIOSC. Recens cum posca, aut arida seruesactæ ius,
 potu * lienem potenter absumit: lienosis cum aceto & ficis
 illinitur. item serpentium moribus ex aceto solo, sine ficis.

* Gal. quia incidendi & tenuium partium facultatis est: ponatq; ipsum quispiam in tertio exsiccatum, secundo verò calfacientium ordine.

TEVCRIVM pratense alterum: Sacra herba, sive
 Verbenaca supina semina: Dod.

Aliud à supradicto non est, nisi quia foliorum Varietas
 magnitudine vincitur. Hoc tamen pluribus foliis
 & cauliculis donatur, vmbrosis: itidem marginibus
 syluosisq; gaudens.

TEUCRIVM paruum supinum.

E Teuctrij familia esse docent flores cærulei spicatum prodeuntes, & foliola; sed angustiora, longiora minusc; ferrata; Polio montano paria, atrouirentia, in cauliculis dodrantalibus hami fufis. oritur in Frisia iuxta Deuentriam & Oueriffel.

CHAMAEDRYS Hisp. Chamedreos.
Aduers pag. 209.

CHAMAEDRYS montana durior. Aduers. 209.
Cerūtaria Gesneri quorundam. Ital. Chioma di Ioue. Sic dicta à floris similitudine; qui è foliis sericeo vellere in latam cesariam torribus crinibus expletur.

Chamædryas varie-
tates. { vulgatior minor. [Folio obtusiore & mucronato.
{ Maior [Hirsutior & minus hirta.

Diosc. Recens viridis in aqua decocta & pota, conuulsis, tuſſientibus, lieni indurato, vrinæ difficultatibus, hydropticis inter initia auxiliatur. Cit menses ¶ partuſq; extrahit Lienem ex aceto pota minuit. Aduersus venenata, Theophrastus cum vino pota & illita efficax est. Trita ad prædicta in pilulas conſonatur: cum melle vetera vlcera purgat. Cum oleo trita inuncta & illita, oculorum caliginem diſcutit.

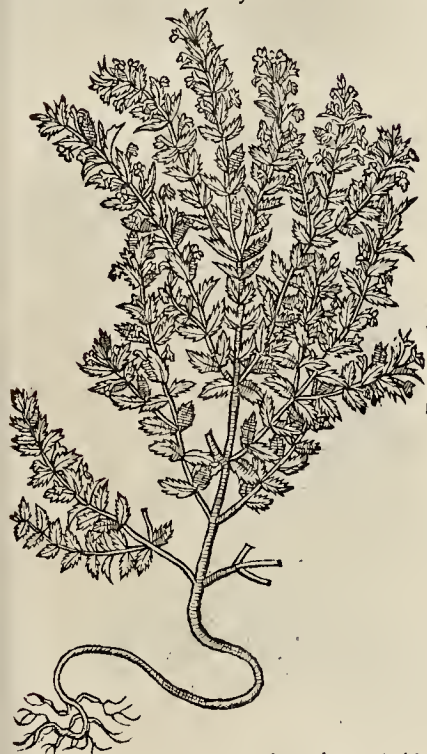
¶ ob id hydropticis incipientibus efficax manualibus ſcopis eius decoctis in aqua vsque ad tertias, in tribus heminis aquæ.

Gal. Ex tertio ordine caſſicentium & ſiccantium, vincentem amaram qualitatem habet, & eſt quodammodo acris: quocirca merito lienem colliquat. vrinam & menses mouet, craſſitudinem humorum incidit, & viſcerum obſtructiones expurgat.

Pli. ſubdit. Item ſtomacho, tuſſi vetuſta, pituita in gula cohareſcenti, ruptis, cõuulſis, lateris doloribus. Fit & vinum ex ea peſtoris vitijſ.

APVL. Ad ruptos: herba Chamædryſ contuſa de ligno in lignum, adiecto vino & potui data, cum mira celeritate ſanat. Ad iſchiam: herba Trixago ſeruſacta, ac triduo potui data, iſchiaticum mirificè ſanat. Ad podagram: herba Chamædryſ ſi in puluerem molliſſimum redacta eſt, cum aqua calida potui data, mirificè paregoriam præſtat.

EUPHRASIA. Aduers. 210.

EUPHRASIA 2^a Dod. sive Cratogeomum alterum quorundam descriptū superius Observationum pag. 22.SCORDEVM. Hisp. Camedreos de arroyos.
Aduers. pag. 210.

SCORDION.

Diosc. Herba vim excafactoriam habet. vinarum
cit. colla recens aridāne cum vino, aduersus venenatos ser-
pentium morsus bibitur. ad stomachi quoque roisiones, dy-
senteriam, & vrine difficultatem, binis drachmis cum
hydromelite: crostamen parulentum pectore expellit. facit
arida farina ad vtrem trusim, rupta, conuulsa, si cum na-
sturtio, melle, & resina misceatur in eclegmate. inflam-
mata modicè praecordia, cerato excepta, recreat. cum aceto
acri aut aqua, podagru conuenienter illinitur. menses im-
posita mouet. vulnera conglutinat. vetera vltima purgat, ^{deme furculo-}
& ex melle ad cicatricem perducit. sicca excrecentias in ^{us.}
carne cohibet. Succus ad eadem vitia bibitur. Inter prima
efficax Fanicum natione, Creticumque.

Aegin. & Gal. Scordium varium existit, vt
quod amarum, acerbum & acre sit, purgat igitur
simul & calfacit viscera. † vinas & menstrua cit.
refrigerata omnia recusat: aridum illitum ci-
catricem inducit.

SCOR-

SCORDION alterum Plinij.

Aduers. pag. 210.

Scorodiana Cordi. Sphacelus Theoph. Dodonzo.

ORIGANVM Heracleoticum.

Aduers. pag. 211.

Scordio viribus proximum; fetus mortuos, menses & secundas pellit. facultates & dotes rubiae ^{lege a} haber ad sanguinis grumos dissipandum, per vrinas materiam deriuando. Collectionibus, tumoribus, ^{reute} percussis, liuoribus, ruptis & internis vulneribus fauciat ferrumini est. Sunt qui Bieris inferant, Hormini modo.

ORIGANVM Heracleoticum.

Diosc. Excalfacit. vnde decoctum cum vino potum, demorsis à serpente conuenit. si cicutam aut meconion hauserunt, ex passo: si gypsum aut ephemeron, ex aceto mulso propinatur. ruptis, consulsis, hydropicis, cum sico esui datur. aridum acetabuli mensura potum in aqua mulsa, atros humores per aluum extrahit. menses ciet, & tussi cum melle linctum medetur. ad pruriginem, psoras, regiumq; morbum, decocti ius in balneis prodest. Succus virentis ronsillas, vuam, & oris vlcera sanat. & per nares, ex oleo irini infusum, trahit. aurium dolores cum lacte mulcet. conficitur ex eo, & cepis, & rhois frutice quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per dies bis vicenos infolatis, dum canicula sydas flagrat. herba autem substratu serpentes fugantur.

Gal. & Aegin. calfaciunt & exsiccant ordine tertio.

AGRIORIGANVM, siue ONITIS maior.
Aduers. pag. 211.

TRAGORIGANVM alterum. Marum Cortusi
& Matth. Aduers. pag. 211.

Diosc. Quae Onitis appellatur, candidiore est folio, & hyssopo similior. Semen veluti coniunctos corymbos habet. Vis ei Origanum Heraclei, sed multo inefficacior.

Sylvestre ORIGANVM. Hyssopum Dioscor. Cilicium Anguil. Ital. Oregano bianco.
Aduers. pag. 211.

Diosc. Sylvestre Origanum, aliqui Panaces Heracion, alij Cumilam vocant, ex quibus est Nicander Colophonius. folijs est origani, ramis tenuibus, dodrantem altis, in quibus umbella anethi insunt. flores candidi: radix tenuis, supernacua. Peculiariter percussus à serpente, folia & flores ex vino poti auxiliantur. Sylvestre
vtrumque
valentius
Gaeno.

TRAGORIGANVM.

Diosc. Optimum est Cilicium, & Cretense, & Syryneum, & in Chio Cooq³ proueniens. Omnia exalfaciunt, vimam cient, alio accommodantur. decocto potu bilem deiciunt. lientosis ex aceto bibere prodest. contra pota ixia venena in vino bibantur. menses trahunt. peripneumonics, iustentibus, ex melle in eclegmate dantur. gratia ac mitis corum potio est, quare cibum fastidientibus, & stomacho acida ructanti, imbecilleq³ traditur: item si à maritima lactatione narsusa, & astus praecordiorum excitetur. tumores verò cum potentia illa discutiunt.

TRA-

TRAGORIGANVM flore albo Clusij.

Genuina Græcorum HYSOPVS folio Origani ymbel-
lato flore. Aduers. 212.

Non diuersa huius figura, sed duntaxat tota minor, folijs longioribus tenuioribus, & odore minus iucundis. per verticillos flores galericulati, sed albi. solo Valentino agro Clusio obseruata.

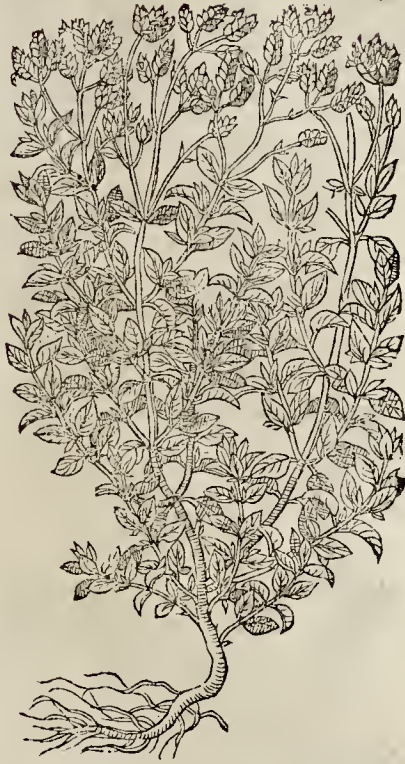
Genuina Græcorum HYSOPVS.

Diosc. Vim habet extenuandi & calfaciendi. decoctum cum ficis, aqua, melle, & ruta, potumq; peripneumonici, diuturni tussi, suspiriosis, destillationibus, & orthopnoicis auxiliatur. tinea enecat. idem facit, si cum melle delingatur. crassum humorem per aluum extrahit. decoctum ex aceto mulso epotum. ad subducendam aluum cum ficis viridibus detritis manditur. vehementius, addita iri, cardamomo, aut irione, deijcit. colorem in corpore fouet. heni, & aque inter cutem, cum fico nitroque: inflammationibus quoque ex vino illinitur. cum feruente aqua impositum, sugillata discuit. cū decocto scorum,* optimè anginis gargarizatur. decoctum cum aceto, dentium dolorem in collatione sedat. inflationes auricularum vaporis suffitu discuit.

Gal. deficcet & exalfacit ordine tertio, sed & tenuium est partium.

* Hysopo Arabum ad eadem hodie vtuntur medici.

SAMPSUCHVS, *sive* Maiorana.
Aduerf. pag. 213.

AMARACVS
TENVIOR.
Maiorana
tenuifolia,
delicior.
Aduerf. 213.

MAXVM IY-
RIACVM,
gracilioribus
famentis,
minoribus
capitulis &
folijs. Aduerf. pag.
213.

SAMPſUCHVS. *Aduers. pag. 213.*

DIOSC. Vis eius excalfaciens: succus decocti potus conuenit incipientibus hydropicis, & ijs quos vrina difficul-
tas, aut tormina excreciunt. illa ex melle arida folia, sugillata tollunt. menses subditi in peso trahunt. contra scer-
pionis ictum ex aceto & sale illinuntur. Luxatus tumoribusque, cerato excepta imponuntur. aduersus oculorum inflan-
tationes, tumoresque cum polline polenta illi prodest. acopis malagmatisque, calfaciendi gratia, commiscetur.

MAIORANA capiti, cerebro, cordi, ventriculo peramica. Succus erulini additus, caput à fri-
gidis humoribus purgat: menses vti Sampfuchus euocat.

MARVM.

DIOSC. Vim habet Sisymbrio consimilem. substringit enim & modicè calfacit: qua de causa illius serpentina vi-
cera sistit, & in calidas illitiones additur.

Varietates. [Hispania folio longè minore luteo virente nobis largitur.

MARVM *supinum.*

Aliud non abfimile in hortis nostris alitur, sed cauliculis repit.

PVLGIVM *Regium vulgatum.*

Aduers. pag. 214.

DIOSC. Extenuat, calfacit, & concoquit. Potum
menses, secundus & partus trahit cum melle, & aloë po-
tum: ea quæ circa pulmonem sunt, educit, & conuulsis
auxiliatur. Nauseas stomachicis, morsus cum postea potum
lenit. Atrani bilem per alium educit. Cum vino potum ve-
nenatorum morsibus succurrit. Defectos animo, cum aceto
naribus obiectum recreat. Siccatum in puluerem tritum
crematumque, gingiuas firmat. Illitum cum polenta inflam-
mationes omnes sedat. Polagru per se subuenit, im-
positum vsque dum rubescat locus. cum cerato varros extrin-
guit. hienosis cum sale vtiliter illinuntur. Decoctum eius ab-
latis pruriginibus mitigat. Conuersas vulvas corrigit. Con-
tra inflations duritiasque vulua in defesiones conuenien-
ter adijcitur. Vocant aliqui Blechona, quoniam dum flores,
gustatum à pecoribus, balatum concitat.

Gal. eadem: Pulegium calfacere abundè ma-
gnum est testimonium, quòd illitum rubrificat,
& quòd si quis diutius rolleret, exulceret. Exte-
nuare verò satis indicat, quum humida crassa &
lenta è thorace & pulmone excreatu facilia faciat,
mensesque moueat.

Plin. Magna societas cum Mentha ad recrean-
dos defectos animo. Qua de causa dignior è Pu-
legio corona verdigini quàm è rosis, cubiculis no-
stris pronunciata est; nam & capitis dolores im-
posita dicitur leuare. Quin & olfactu capita tueri cò-
tra frigorum ætusque iniuriam, &c.

Dictamnus ♂, *DICTAMNVM*. Germ. *Diptama*.
Ital. *Dittamo*. Hisp. *Diptamo*.
Aduers. pag. 214.

Pseudodictamnus floribus verticillatis.
Aduers. pag. 215.

Angli French *diptammer*, id est Gallicum aut Francum, non secus ac Germani *Wescher* exoticas
& rare inuentionis plantas vocitant.

In Vireto D. Brancionis & D. Ioannis Boifor hoc anno floruit.

Diosc. Præstat omnia quæ satiuū *Pulegium*, sed efficacius multo, non potum modo sed appositum quoque aut
suffitum, defunctos partus eijcit. Prodiunt in Creta a capras sagittis percussas, huius herbe pastu, eas excutere. pur-
gandi vim habet succus illius, vt cum polenta tritus. herba impactos pedibus reliquoue corpori aculeos, illius resigit. ad
liten dolorem efficax habetur. siquidem ipsa imminuit. Metum astate & autumno. Radix eius gustu calfacit, per-
tus accelerat. succus cum vino potus, contra serpentium morsus præsidio est. tanta herbe facultas est, vt olfactu abigat
bestias, qua venenato ictu sentiunt, appensaq; contactu exanimet. vulneribus ferro illatu, & venenatis moribus, in-
sufus succus præsentaneo est remedio, si etiam ab instillatione statim in potu assumatur.

Gal. tenuiore essentia constat quam *Pulegium*: cætera illi simile.

PSEVDODICTAMNVM.

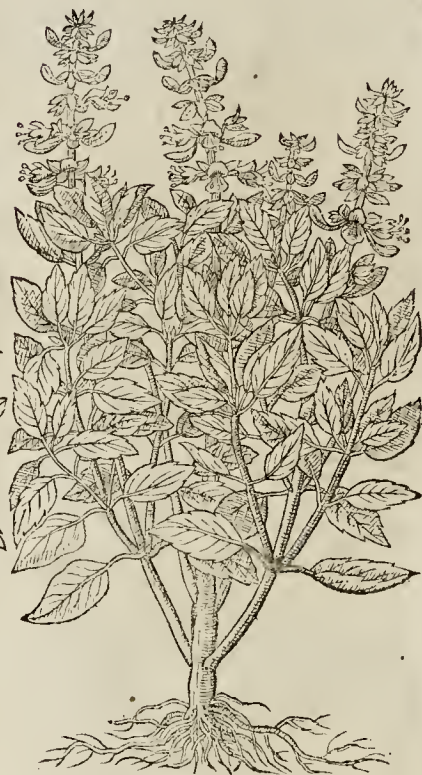
Diosc. Quod *Pseudodictamnus* vocant, multis in terris nascitur, antè dicto simile, sed minus quam illud acre.
Gal. Eosdem effectus præbet. * sed inefficacius multo.

DICTAMNVM alterum Creticum *Dioscoridis*.

Defertur à Creta alterum *Dictamni* genus, folijs *Silybrii*; ramis maioribus. in quibus flores syluestris* *Origanii*, ni-
gri, molles. odor foliorum inter *Silybrium* & *Saluam* incundissimus. Efficax ad eadem, sed minus nares ferit. mi-
scetur emplastris & medicaminibus qua aduersus serpentium inuertas coniunguntur, *Iberica* vocant.

OCIMUM medium vulgaticus.
Aduers. pag. 215.

OCIMUM maximum Caryophyllatum sc Circutatum.
Aduers. pag. 215.

Diosc. Copiosiore cibo oculorum aciem hebetat. alium mollit. spiritum mouet. vrinam ^a pellit. lac euocat. ^a idem
agrytaemen conficitur. illitum cum polline polenta, aceto & rosaceo, pulmonum inflammationibus auxilio est. draco-
nis marini & scorpionis ictibus per se prodest: & cum vino Chio, oculorum doloribus. Succus visus caliginem ^b abster- b idem
git. destillationes exiccat. Semen potum conuenit. atr. am bilem gignentibus, difficili vrina, instatq; naribus haustum
subinde moxet ^c sternutamenta. quod idem herba efficit. sed oculos premi necessum est, cum sternutamentum vrget. c Eade
sunt qui in cibis abdic. alium censeant: quandoquidem manducatum, & in sole positum, vermiculos ^d creat. Apbri Ph.
autem adijciunt, si feriuntur a scorpione, qui ocimum ederint, nullo conficitur dolore. d infici

Gal. Ocimum excrementitiam humiditatem habet, proinde nec commodum est quod in corpus
sumatur. Cæterum foris illitum, ad digerendum & concoquendam vile est. Plerique hoc etiam vt
obfonsio vrinatur, ex oleo & garto offerentes: vitiosioris autem succi est, stomacho inimicum, & con-
coctu perinax olus. Gal.

Plin. Ocimum Chrysippus grauius increpuit, inutile esse dicens stomacho, vrinæ, oculorum quo-
que claritati: præterea insaniam facere, & lethargos, & iecinoris vitia, ideoque capras id aspernari:
hominibus quoque fugiendum censet. Afrj verò si eo die feriatur quispiam a scorpione, quo ederit
ocimum, sanari non posse, &c. Secuta atas acriter defendit, nam id esse capras. nec minus quàm
Menthâ & Rutam scorpionum terrestrium ictibus, marinorumque venenis mederi cum vino, ad-
dito aceto exiguo. Vbi quoque comperum deficientibus ex aceto odoratum, salutare esse.

[Semen potum.] cardiacis affectibus succurrit Simeoni Sethi, animiq; maiorem ex atra bile ortam, in-
hilaritatem mutat.

OCIMUM minimum Amaraei figura Caryophyllatum. Aduers. pag. 215.

ACINOS Aduers. pag. 215. 216.

Betonica Pauli quorundam. an Clinopodium Latunæ?
Germ. Wild basilic. Belg. Wilde basilicon. Gal.
Basilic Sauvage. Angl. Wild basill. Hisp. Al-
haca saluage.*

legge quemad-
modum 216

*DIOSC. Ocimo similis, odorata, sed bisfutior. Men-
ses & aluum pota sistit. Illita panos ignemque sacrum sa-
nat.

ERINVS. Hisp. Albahaca de arroyos. ocimum
aquaticum. Aduers. pag. 216.

DIOSC. Semen drachmis duabus in quatuor mellis
cyathis, obtitum, oculorum fluxiones cohibet. Succus ^{leg. quorum}
cum sulphure & nitro instillatus aurium dolores sedat. _{caret.}

CORCOROS Plinii.

Folij est Ocimi in sesquipalmaribus & dodran-
talibus cauliculis. Flosculi iuxta pediculos lutei.
Semen in longis corniculis Asclepiadis gracilio-
ribus. Hispano semine in pensilibus Adonidisque
hortis alebat illustris vir Ioannes Brancionus, &
Corcorum Plinianum faciebat.

lego

49 CALAMINTRA aquatica Balzarum sive POLY-
CNEMUM, quasi multirubis aut multicaena.
Pulegium agreste Officinarium, Nepeta agrestis Tragi.
Germ. Hechtrapt. Aduers. 217.

CLINOPODIUM vulgare odore Pulegia lucida Mart.
Germ. Widarkireh Heop. Aduers. 217.
Ocimum syl. sive Acinus Dod. perperam Calamintha wor-
tana Tragi.

Diosc. Folys origani: caule ut pulegij geniculis multis intersepto, sine umbella, tenui tamen in cacumine co-
rymbo, boni odori & acris. Vulneribus agglutinandis recens, aut aridum cum aqua, efficaciter illinitur, sed quinto
die solui debet: ad vrina stillicidium, ruptaq; cum vino bibitur.

CLINOPODIUM.

Diosc. Bibitur herba & succi eius decoctum ad conuulsa, rupta, strangurias, serpentium ictus. Menfes &
partus pellit, & pensiles verrucas, quas acrochordonas vocant, eicit aliquot diebus potum. Alum fistit decoctum
ad scissas, potumq; si febrim sentiunt, ex aqua: alioquin ex vino.

MENTHA
rotundifolia
altera, flore
spicato: siue
CIVICATA MEN-
THA. Men-
tha secunda
Dol. Germ.
Licauf; Dey-
mër; krauf;
nunt; &
kraufbal-
sam. Gal-
Bauræ: cre-
spu.

Romano an-
gustifolia si-
ue Cardiacæ
MENTHA,
quarta Dol.
secunda Mart.
Poliere
nunt.

Mentha spicata varietates.
quinque.

Romana longifolia angustifoliâue descripta *Aduers.* 213.
Altera persimilis folio nigriore, & rigidiore.
Tertia latiore folio.
Quarta rotundo crispo folio.
Quinta folio minus acuto.

SISYMBRIA MENTHA *agrestis sativa* Cru-
ciata *Mentha congener aut eadem.* *Ital.* etiam
Balsamita, seu *Mentha Crespa.*
Sisymbrium sativum *Math.*

σισυμβριον. AQUATICA *sive* SISYMBRIA *Men-*
tha, rubro folio, & flore nigro. *Mentha.* *Balsamine Of-*
ficinari. *Ger.* Wasser muutz. *Gal.* *Monte aquatique.*
Belg. Root water muute. *Ital.* Balsamita.

DIOSC. Calfaciendi, adstringendi, atq; exsiccandi vim habet. proinde sanguinem sistit succus eius cum aceto po-
rius. Lumbricos rotundos enecat. Venerem concitat. Singultus, vomitiones, choleramq; sedant duo aut terni surculi
cum acidi granati succo positi. Suppurationes discutit, si cum polenta illinatur. Imposita fronti, capitis dolores mulcet.
Mammæ si tendantur, aut lacte turgenti, compefcit. Cum sale canum moribus illinatur. aurium doloribus cum aqua
mulsa subuenit. vulua ante coitum admota, conceptioni resistit. Lingua scabritiem conficta leuigat. Coire lac,
densariq; in caseum non patitur, si solia portionibus lactis immergantur. In summa stomacho vitilis est, & in condimen-
tis peculiarem gratiam habet.

Menthastrum minus ad sanorum vsus expetitur.

Gal. *Mentha sativa* ad venerem mediocriter excitat. Id quod omnibus commune est quæ humidi-
tate semicocta & flatuosa participant. Ob talem ipsius herbae temperaturam in abscessibus aliqui eam
cum polenta mista vruntur. Haber etiam quiddam amarum in se & acerbum; illo quidem lumbricos
interficat: acerbitate verò, si cum oxycrato bibatur, recentes sanguinis reiectiones reprimat. Substan-
tia est, vt si qua alia herba, tenuium partium.

Aetius addit, potum eius decoctum tribus seriatim diebus, cholicos omnino sanare.

Plin.

Plin. Menthæ hortensis odor animum excitat, & sapor auiditatem in cibis: idèd in mammarum mixtura familiares ipsa accessere, vt coite densari que lac non patiantur. quare lactis potionibus additur, ne huius coagulati potu strangulentur. Data in aqua & mulso, eadem vi resistere & generationi creditur, cohibendo genitalia densari.

MENTASTRUM. *Aduers. pag. 219.*

Gal. Mente sauage. Angl. etiam wilde St pntc.

Germ. wildt Muntz. Hiss. Maltrantos. Lusit.

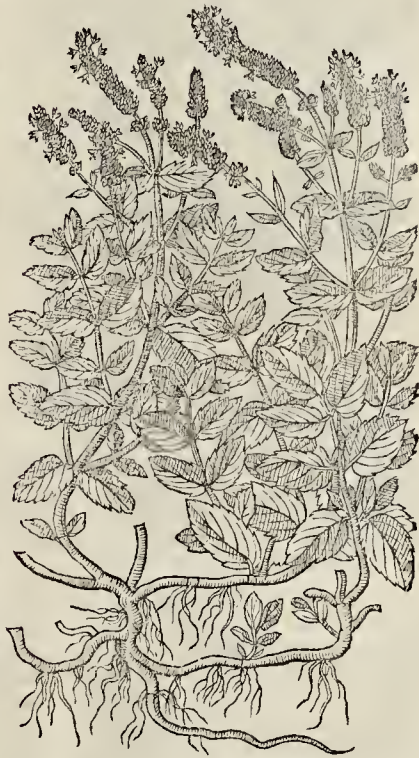
Mestranos. Ital. Menta saluatica.

MENTASTRI varietates.

Per simile Mentastro descripto pag. 218 sed folia nigriora, longiora, minusque incana & hispida, flos item spicatus. In agro trisio secus Campè & Zvvolen oritur.

MENTASTRUM mineum Anglicum.

Aduers. pag. 219.

MENTASTRUM minus spicatum.

Odore initius minusq; graue; folio Heliotropij tricocci.

Mentastri folia aquatica hispida CALAMINTHA
tertia Diosc. Aduers pag. 219.

Tertia Diosc. Calamintha Mentastro cognata, cum primum erumpit, folio exit Catarie Menthae longiore & rubente Mentastri situ & positu: caule Mentastri maiore proceriore, nullis alis diuiso, in quibus flores spicati caerulei Catarie modo digesti.

Karolus 12, CALAMINTHA montana præstantior.

Advers. pag. 219.

Gal. Calament. Hist. & Ital. Calamento.

CALAMINTHA montana vulgaris.*

Floribus quavis Calamintha maioribus, aspectuque hilarioribus.

* Media odoris suavitate & magnitudine inter suaviorem Calamintham & Nepetam hæc. Quadrato quippe cubitali & ampliore alarum multis ramulis concauo caule struicat, foliis rotundioribus. nigrioribus Nepetæ similibus. sed maioribus, hirtis, nitidioribus, & iucundioris odoris fragrantia. flosculis non disparibus. Clivosis itè Angliæ, Germaniæ, Galliæ, & Italiæ sponte oritur, vnde in vitæis nostris hæc ut plurimum alitur ad vsus medicos.

CALAMINTHA montana.

Dioscor. Omnium folia admodum seruentia¹ & æria. Radix inuisilis. Potæ aut illita demorsis à serpente opitulatur. Decoctum eius potum vrinæ & menses expellit. Ruptis, conuulsis, orihopnæa torminibus, cholera, rigoribusq; auxiliatur. Præsumpta in vino venenis resistit. tinea, cateraq; inter aneorum animalia, cum sale & melle potæ, enecat. nec secus coctæ crudæ, si teratur. elephanticos est. at a adiuuat, si postea serum lactis ebibatur. Folia demorsis si in velle subiciantur, menses extrahunt, & partus enecant. accensa aut substrata serpentes fugant. nigris cicatricibus candorem reddunt, in vino coctæ & illita, sugillata tollunt. Calamintha¹ ischiadicis imponitur, vt ex alto humores euocet, summam cutem exurens. vermes necat succus auribus insillatus.

¹ Gal. Calfacit & sudorem ciet, omneque corpus tum digerit, tum exsiccat: ea ratione ducti quidam ipsam contra rigores per circuitum repetentes adhibuerunt.

Discutit frigora in aqua decocta Plin. ² eadem Gal. ³ eadem Gal

⁴ eadem Gal. subditque: Potum etiam elephantiorum remedium, non eo tantum quòd strenuè tenues humores digerat, verum etiam quia extenuet & incidat valenter crassos quales sunt qui hunc morbum procreant. sic & cicatricibus atris candorem reddit, & sugillata digerit. Sed ad talia recentem magis quàm atentem adhibere præstat. quippe arefacta vehementior redditur & ad vrendum promptior.

Potè.

Potèd talis cum sit, ad venenatarum bestiarum morsus assumitur, velut etiam cauteria, & quæcunque medicamenta calida sunt, & acria, tenuiumq; partiū, quæq; facillè ex alto ad se se circumiacentem omnem humiditatem possunt attrahere.

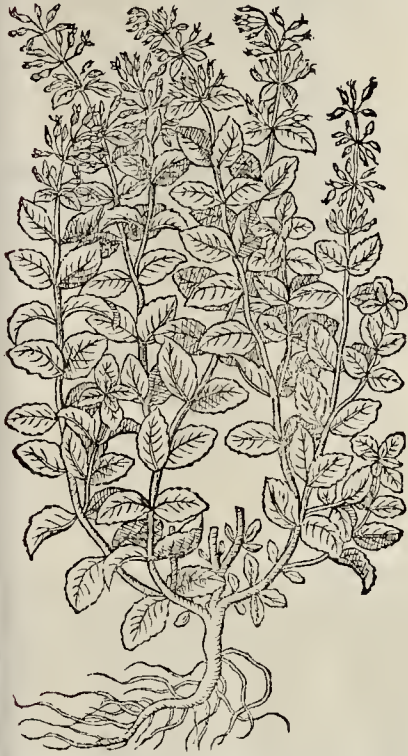
Vermes necat.] Gal. Cæterum quæ illi inest amaritudo planè exigua est; verum ad quædam ita efficaciter agit, vt quæ valentissima est, nimirum cum coniuncta sit vehementi calori cum tenui essentia: quare & ascaridas & lumbricos succus eius infusus aut potus enecat: Eadem ratione aurium vermes, aut si alicubi in parte corporis sinuosa aut implicata quæ putredine tentetur, talis prouenerit affectus. Sic & conceptum seu pota, seu admota interimit & eicit. Igitur incidendi quidem ei vis adest propter calorem eius, tenuitatem, & amaritudinem: abstergendi verò propter vnicam amaritudinem. Itaque asthmaticis ad omnia antedicta prodest. Ictericis verò potissimum ob amaritudinè, sicut alia ferè omnia amara, vt pote abstergentia & expurgantia in iecinore prouenientes obstructions. Ad omnia iam dicta efficacior est montana.

Ictericis
profiunt om-
nia amara.

Plin. Tusa ægilopis imponitur & capitis doloribus recès cum tertia parte panis temperata aceto illinitur. Succus eius in stillatis naribus supinis profluuiū sanguinis sistit. Item radix cum myrchi semine in passo tepidogargarizata, angiais medetur.

CALAMINTHA altera odore grani Pulegij,
foliis maculosis. Aduers. pag. 219. Nepeta Diosc.
Angl. Calamint. Ital. Nepotella montana.

CALAMINTHA secunda incana.*

* Huius alterâ speciem ex Italia collibus attuli, gustu Pulegij, foliis Maioranæ duplo minoribus, canalicatis, vti tota planta, in cubitalibus & pedalis furculis. exiliores flosculi Calaminthæ sive Dioscoridis Nepetæ odoris grauis Pulegij. Cautibus Linguagotticis calidarumque regionum oriunda.

Varietas.
Aquatica
CALAMIN-
THA Belga-
râ vide Po-
lycnem.
Aduers 217.

Varietas. Floribus albis ex collibus Picardiæ & Gallobelgij transmisit ad nos Calamintham secundam D. Carolus de Houchin literatissimus, & harum si quis alius strenuus & peritissimus indagator.

MENTHA
Cataria.

MENTHA
angustifolia.

MENTHA CATARIA. *Nepeta* Tragi.
Advers. pag. 220.
Hisp. yerua Gatera.

Mentha CATARIA duplex peregrina, latifolia
& angustifolia.

Huius duas species primùm videndi copia fuit in horto amœnissimo stirpiumq; citillimo Ieannis Moutoni Neruiensis myropola in hac palestra bene versati. Folia angustiora Cretici Marubij proxima, incana. Flores candidi, copiosi, Catarie vulgaris verticillatim procedunt; caulem itidem quadratum ambiētes, multis concavum alis, eiusque summum decorantes. Magisq; intentus odor, grauior, vites etiam acriores quàm Catarie.

Altera duntaxat angustioribus, minoribusque foliis variat; ceteroquin reapse vna, vtraque Hispano semine fata.

APIASTRUM *sive* **MELISSOPHYLLON**
Gal. etiam *poncyrade*. Germ. *houignbluem*. Hisp.
Torongil. Lusit. *yerua* Cidreira. Ital. *Melissa*,
Cedronella, & *Aranciata*. Allegracuore.

MELISSOPHYLLON Fuchs. Cordi. & Tragi.
Herba sacra Agrippa, & *Lamium*
Plin. quibusdam.

Varietas. Latiore folio & hirsuto, odore suaviori, in Belgio variat.

Dioscor. *Folia cum vino pota aut illita, contra scorpionum, phalangiorum, canumq; morsus prosunt. Decoctum eorundem, si eo perfundatur, idem potest. In infectionibus ad ducendos menses vitile est. Dentes eodem in dolore colluntur. Dysentericis iniectum prodest. Fungorum strangulationibus, folio cum vitro pota succurrunt. Terminibus auxiliatur. Dantur in eclogmate orthopnoicis, illita cum sale strumas disciunt. Ulcera purgant. Articularum dolores mitigant.*

Plin. eadem. Plin. Vularum habet. Idem Plin. Idem Plin. Plin. eadem.

Gal. Marrubio facultate simile est, sed plurimum ab eo vincitur: quomobrem nec vitur illo quispian. Supernacaneum siquidem foret praesente Marrubio (cuius tantus est vbique terrarum prouentus) velle vti Melissa phyllo. Plin. Caligines oculorum succo cum melle inungi eximum habetur.

Sethus. Ad stomachi morsus ex frigiditate, & à nigra bile tristitia & tumores qui sine ratione ex illa fiunt, confert. Hilaritatem efficit, & ad melancholicum ac pituitosum humorem prodest. fertur quodd industriam afferat, & quodd ante somnum sumptum, bona somnia faciat, contraria ratione cum brastica, quae mala in somnia affert. Bubones laedit.

Suffocationi matricis auxiliatur Dodonao. Recentia vulnera imposta glutinare potis est.

Extractum Melissa Chymicum.

Melissa minutim inciditur, inditurque ampullae vitreae; & vino stillatitio, quod duos digitos supereminet, perfunditur: deinde illa caeco operculo oclusa, maceratur in balneo, vel in sole, vel iuxta fornacem diebus aliquot; postea eximitur & sub prelo validè exprimitur; facibusque reiectis, recens Anacinae herba in idem vinum ponitur, maceratur, exprimiturque vt prius: si que labor ter quaterq; repetitur, prout extractum efficax desiderauerimus. Tandem vinum illud in balneo ex ampulla extillatur, dum extracti spissitudo in fundo mellis in star appareat, vel vini spiritu enocato aquosum effluat.

MELISSOPHYLLON Fuchsij, &c.

Folio Melissa phylli logiore, aut Menthae atroviuente, in cauliculo quadrato pedali: flos rubellus dilute purpurascens oblongior, amarus Lamij lutei. In vallibus Germaniae & Narbonensis Galliae oriunda.

CARDIACA

MARR-
DIVM albu.

MARR-
DIVM
didum
rum
nicum

CARDIACA. *Aduersf. pag. 221. Gal. etiam Creneuse à crenatis foliis.*

Leg. pa. 211. ad. de.

Decoctis cordi amicus sepe miscet doctissimus & experientissimus D. Zigerus Cobelgiërs Antuerpianus medicus inposita vulneta ferruminat.

CARDIACA Melica. *Aduersf. pag. 221. Molucca minus aspera. Maseluc Turcarum est Molucca aspera.*

MARRUBIVM album. *Hisp. Marruivo blanco. Ital. Marrubio bianco.*

MARRUBII candidi varietates.

Foliis longioribus magisque carnosiss, hirtis, albis & suavius redolentibus in Belgij hortis variat Hispano semine.

MARRUBIVM *Aduersf. pag. 222.*

DIOSCOR. Huius folia secca, cum semine decocta in aqua, aut viridium succus datur cum melle suspiriosis, tussentibus, & ad habitudinem redactis, crassam è pectore pituitam, cum secca tri eicit, mulieribus à partu non purgatis datur, vt mensura & secundas extrahat, item in difficili partu, & his qui venena hauserunt, aut à serpentibus demorssi sunt, vesicam renésq; ledit. Folia cum melle illinuntur sordidis vlceribus purgandis, pterygia nomasq; sistunt, laterum dolores mitigant. Succus foliis contusis expressus, & sole coactus ad eadem pollet, cum vino & melle illitus, * oculorum claritatem adiuuat, naribus regium morbum expurgat, aurium doloribus conuenienter instillatur, per se aut cũ rosacco.

* eadē Gal.

† idem Gal.

Gal. Prallium vt gustu amarum est, ita si quis vtatur, conuenientem huic saporis actionem habet, iecur ac lienem obstructione liberans, & thoracem pulmonemq; expurgans, ac menses promouens. Sed & illitum detergit ac dig. rit. Eadem ferè Plin.

BALLOTE, sive MARRUBIVM nigrum. *Aduersf. pag. 222.*

Germ. Zwartz andou. Gal. Marrubin noir.

Hisp. Marruivo bastardo. Lusit. Marruivo negro. Ital. Marrubio bastardo.

MARRUBIVM Hispanicum odore Stæchadis:

Forè Ocymastrum Valentinum Clusij.*

DIOSCOR. Ballotes vis effeac aduersus canis morsus, foliis ex sale illitis. Feruenti cinere flaccescunt solia, vt condylomata reprimant, purgant & sordida vlcera cum melle.

* Emulo sed oblongiore Marrubij nigri folio, pseudodictamno propiore & ecncolori: flos item secundum ramulos, pulegij ritu, purpurascens. Hispano semine natum studiosè alitur à Ioanne Mutono Neruienti Myropola doctissimo in fistilibus. Videtur sanè idem aut congener cum Ocymastro Valentino Clusij, icone & his verbis expresso. Pedali est altitudine, ramis quadrangulis hirsutis; foliis per singula genicula ex aduerso sitis, ocymi magnitudine & forma, gustu adstringentibus: circa summos ramos flores proueniunt orbiculatim compositi Marrubij modo, candidi, ocymi floribus similes in vasculis pungentibus; semine Marrubij nigro: radix Vrticæ aut Lamij amula. Provenit copiosè circa riuos ex lumine ductos ad urbem Valenciam in Hispaniis: vbi Aprilis initio floret & semine pragnat.

GALLOPSIS.

GALEOPSIS, *sive Vrtica non mordax.*
Aduers. pag. 222. Lamium Anguil.
Purpurea Galeopsis Heraclea Plin. Tragi.
Germ. Waldtneffel.

LAMIUM, *sive Archangelica flore albo.*
Aduers. pag. 223.
Peperem Galeopsis herbariorum Matth. Lacina.
Hisp. hortiga muerte. Ital. ortica morte.

DIOSCOR. Folia, caules, semen, succusq; duritias & carcinomata dissipant. strumas, panos & parotidas discutunt. oportet bis die repidum ex aceto cataplasma imponere, & eius decocto fouere. ad putrescentia, gangranas, & nomis, cum sale efficaciter illinuntur.

LAMIUM.

Abcessus & duros tumores digerendo absunt.

VRTICÆ.

DIOSCOR. Duo vrticæ genera. syluestris, asperior, latioribus, nigrioribusq; foliis: semine lini, sed minore. altera non aq; aspera, immo semine. Folia vtriusque illita, canis moribus, addito sale, medentur. gangranas, *carcinomata, sordida vlcera, & que cacoethe vocantur, item luxat. panos, tubercula, parotidas, suppurationesq; sanant. lienois cum cerato imponuntur. faciunt ad profusia narium, cum succo tria, & naribus indita. menses cuncti, eadem detrita cum myrrha, & imposta, procidentes vulvas, recentia contactu reslire cogunt. semen potum ex passo, venereis stimulat. vulua ora patet. ut. cum melle delinellum, orthopnoæ, lateris & pulmonum inflammationibus, prodest. thoracem expurgat. erodentibus medicamentis admiscetur. Cocta cum conchis folia, aluum emolliunt. vrinæ movent. inflationes discutunt. decocta cum ptisana, vrinæ pectoris extrahunt. mulierum menses euocant, cum myrrhe modico pota. Inflammatione turgentem vnam, gargarizatus succus reprimat.

VRTICA *stuestris asperior*. Ital. Ortica
volgare. Hisp. Hörtiga.
Aduersf. pag. 223.

VRTICA *Romana*. Germ. Wellehnel. Belg.
Roonsche netelen. Gal. Ortie Romaine.
Aduersf. pag. 223.

Gal. Herbae semen & folia, nam haec potissimum in usum adhibentur, digerentis sunt facultatis, adeo ut tubercula & parouidas sanent. Sed & quiddam flatuosum obuenit. quo & uenerem * extimulant. Porro quod non vehementer calefaciat, sed admodum tenuium sit partium, testatur ^{Eadem Gal.} crassorum viscosorumque humorum ex thorace & pulmone eductio, tum quod partes quas contigerit, pruriant. Caeterum flatuosum eius, cuius particeps esse dicta est, domi concoquitur, nascitur, non enim actu flatuosa est, sed potentia. Ventrem autem mediocriter subducit ipsa duntaxat absterfione, ac ueluti titillatione, non purgatione. ^{& Plin.}

GAL. *Gangranensis*.] Gangranosa & cancrofa, & in totum quae exiccari citra mordacitatem postulant, ea conuenienter sanant.

Plin. Articularibus * morbis & podagricis plurimi cum oleo uetere aut folia cum urfino adipe trita imponunt. Et ad eadem radix tufa cum aceto non minus utilis. Eadem pilochrum exiccatur.

* Et ischiaticis hodie expetitur.

URTICA minor acrior. Germ. Dreyneffel &
haberneffel. Belg. Hertica netelen.

TETRAHIT Aduaf. pag. 224.
Heraclea sideritis Dioscoridis Cordo, Cl. flo. & alijs. *

Sege quidam.

TETRAHIT herbariorum varietates.

*Segeibus nostris æstiuum est floribus ex luteo purpurantibus. caule pedali & maiore.
Aliud longè minus in segeibus item nascitur floribus albis aut rubentibus.

Diosc. Illita folia, suapte vi, vulnera sine inflammationis periculo iungunt.

Gal. Sideritis habet quippiam etiam abstergendi quandam facultatem; sed plurima eius pars humida est & mediocriter frigida; paucula verò inest adstrictio: quare phlegmonem sedat & glutinat.

TETRAHIT quorundam.

Flos Natticis Plinianæ dictæ, vel Ononidis; foliola oleæ, Phylli theligoni in palmaribus & sesquipalmaribus cauliculis. In Italia syluosis Bononienfis agri lecta sedula manu & industria D. Davidis van Mauden.

ALYSSON Galeni Classo & Herbarijs.

MARRUBIUM aquaticum vulgi. Syderitis secunda
Math. Aduers. pag. 224.

ALYSSON.

Propter vultum, ortum, flores & pungentes verticillos haud ita dispates Syderitidi siue Tetrahit subdendum fuit Alysson Galeni dictum. Folia tamen latiora, in pedibus quadratis cauliculis rotundiora, diuisuris & effigie Bugulae, carnosa, hirta & tomentosa, vti tota planta. Radix lignosa, fibrosa. flos è verticillis Marrubij cartuleo purpureis. Hanc stirpē mihi communicarunt praclarus D. Ioannes Dilsius & Ioannes Mutonus, stirpium & naturae miraculorum summi admiratores, qui Hispano semine plantam nacti sunt.

Gal. Alysson lib. 11. de antidot. Marrubio persimilis herbula, sed asperior & magis spinosa circa orbiculos flore ad caeruleum vergente.

Plura superius in Alyc. 16 Dioscorido.

SYDERITIS Monspelliacae Scordoides floribus luteis. Aduers. 225.
Eragoriganum praesoides Francisci Pennini.

CAN.

CANNABIS. *Aduers.* 226. Germ. Zamme hanf.
Belg. Bemp. Ital. Canape. Hisp. Cañamo do-
mestico. Gal. Chambré. Ang. Hemp
& Hemp.

CANNABIS *erratica paludosa* syl. Ital. Canape
saluatico. Hisp. Cañamo saluage.
Aduers. pag. 227.

Diosc. Cannabis sativa largiore cibo genituram extinguit. Succus ex ea recente conuenienter aurium dolori-
ribus † instillatur. † ab obstructione, vt videtur Galeno.

Syl. CANNABIS Dioscoridis, est Alcea maior Mutono flore: Lychnidis

subrubro, semine & radice Albea.

Diosc. Decocta radix illius inflammationes mulcet, tumores discutit, topicos articularum dissipat.
Gal. Semen flatu extinguit, adeoque desiccatur, vt si pluculum edatur, genituram exiccat. Semen
etiam difficile concouit. Stomacho & capiti aduersatur, prauosque humores creat. Admodum
excalfacit, ideoque caput estuoso, ac medicamentoso halitu sursum misso tentat.

Idem somnum conciliat vt Iritis, quo saepe abutuntur medicali & clinici.

Plin. Radix contractos articulos emollit in aqua cocta: item podagras & similes impetus. Ambustis
cruda illinitur, sed saepius mutatur priusquam atrescat.

Simeoni Setho Semen largius sumptum idem nocumentum quod Coriandrum adfert, deli-
riumque facit: desiccatur semen genitale, vt Caphura.

Cannabina Aquatica planta EUPATORIUM dicta. *Aduers.* pag. 227. Officinis Gallia
Eupatorium Cannabinum Auicenna. Pseudohepatorium mas Dod. editionis vernaculae.

Offic. Belgij perperam Eupatorium Graecorum. Germ. Hirsenklee,

Wasserdoel, humigunkraut. Belg. Voelkes crupt manneken.

Stachys. STACHYS Dioscoridis, Scordotis Plin. lib. 25. cap. 6. Marubium agreste Tragi.

Pseudostachys Matth. Germ. feld Rindorn. *Aduers.* 223.

Diosc. Vim habet excelsioriam & acrem: foliorum decoctum potu pellit menstrua & secundas.

CRISTA
GALLI her.
bariorum.
Aduerf. 127.
Germ. Gell
Kodele.
Belg. Kates
len & geete
Katele &
hane cam-
meckens. à
Cristam gal-
li à floru si-
militudine;
vultuq; non
dispari, vt
Plinius ha-
bet.

Tráys.
STACHYS
Dioscoridis,
Scordotis
Plinij.

STACHYS
spuria Flan-
dorum. Ad-
uers. 229.
Sphacelus
Guilandino.

Dome succo
aqueo.

STACHYS *Lusitanica* quorundam.

BETONICA. Ital. & Hisp. Betonica.
Aduers. pag. 229.

Herba venti
Rondel. an
OTHONNA?
Aduers. 229.
Parietaria
Cordi Mon-
spel. Syden-
tis genus
Dalec. Ital.
Verbasc. lyl.
species.

STACHYS Lusitanica quorundam.

Reptilem Gnaphalij folijs & cauliculis sesquipalmaribus herbulam, candida lanugine stipatis & tomentosis verticillis concoloribus perexigujs sub foliolis cinctis visum effugientibus, suauè spirantibus, vti planta vniuersa, Stachyn dixerè Herbariorum quidam non imperiti, nonnulla de facie & viribus similitudine ducti.

OTHONNA.

Diose. Extractus succus oculorum medicamentis adiicitur, vbi expurgare est opus, mordet enim & abstergit omnem caliginem qua oculis offunditur.

BETONICA.

Diose. Betonicae radices ex hydromelite in potu, pituitosam vomitionem euocant. Folia dari debent ruptis, conuulsis, mulieribus vulua malo opportunis, & ad laxandos vteri strangulatus, denarij pondere cum hydromelure: tres in vini sextario drachma, contra serpentium morsus ebibantur. Herba magna vilitate illatis à serpente vulneribus illinitur: aduersus etiam venena drachma ex vino pota conuenit. praesumpta ea, si venenum hauriatur, nihil nocet. Eadem Galbit: vrinam ciet: aluum subducit: in edetur conitibus & insanis, pota ex aqua: & iocinosus henisque viris, drachma pondere in aceto mulsio. concoctionem adiuuat, si quis eam salia magnitudine secundum canam cum melle cocto deuorarit: modo confimilis acida ructantibus propinatur. Stomachicis eam manducare & succum deuorare proderit, si postea dilatum vinum sorbeat. Datur sanguinem excreantibus, tribus obolis, cum dilati vini egehdi cyatho: Trichidictis, renum & vesicae doloribus, ex aqua: aqua inter cutem linis drachmis ex hydromelite, si febricitant: sin aliter, ex mulsio: regio morbo laborantes recreat, menses pellit, drachma pondere cum vino pota: aluum purgant drachma quatuor pota, in hydromelite decem cyathis. facit cum melle ad tabem & purulentam excretionem. Folia sicca trita que sicili vase reconduntur.

Plura subdir Antonius Musa.

Animas hominum & corpora custodit, & nocturnas ambulationes à maleficijs & periculis, & loca sancta & busta etiam à visibus metuendis tuetur & defendit, & omni rei sancta est. Ad capitis fracturam: herba Vetonica contusa, & super capitis ictum imposita, vulnus mira celeritate conglutinat & sanat. Eo quoque efficacius, si tertio die resectam, hoc est, recentiorem frequentius impolueris donec sanescat. Eius potestas tantam fertur habere vtilitatem, vt ossa quoque fracta vi sua extrahat. Ad dolores oculorum: Vetonicae herbae radices ex aqua ad tertias coquito, & ex ea aqua oculos foueto: ipsa autem folia eius trita supra frontem & oculos imposito. Ad dolores aurium: herbae Vetonicae recentis folia vel per se aut in aqua madefacta perterito, succumque eorum excipito, deinde adiecta rosa liquida tepescito, & in aures stillato, lanaque spissata, mirè proficere creditur. Ad caligines oculorum: Vetonicae drachmā vnam, aquae calidae cyathos quatuor ieiunus bibat, deducit ad inferiorem partem eum sanguinem qui caliginem oculorum facit. Ad lachrymosos oculos: Vetonica manducata aciem oculorum clariorem facit. Ad sanguinem de naribus profluentem: herbae Vetonicae contrita paululum salis adijcto digitis duobus & pollice medio quantum tolli poterit, & subactū formatō rotundulam quam si naribus inserueris, sanguinem sistet. herba Vetonica ex vino veteri aut aceto ad tertias decocta & gargarizata, dolorem dentium discutit. Ad vomicos & suspitiosos & thoracis dolorem: herbae Vetonicae drachmā vnam, & sumptis ex aqua tepida cyathis duobus, bibendum si dederis, iuuat. Idem spiritiosis prodesse creditur. Ad phthisicos & eos qui purulentum reijciunt: Vetonicae drachmas tres in puluere redactas dato cum melle, & glutiat ieiunus cotidie, auxiliatur. Ad stomachi dolorem: Vetonicae drachmas quatuor dato manducare per triduum, vel in aqua frigida cyathis quatuor dabis bibere, miraberis bonum effectum. Ad lateris dolorem: Vetonicae drachmas tres ex vino veteri cyathis tribus, & piperis grana viginti septē cōtrita & calefacta ieiunus bibat, curabitur. Ad lumborum dolorem: Vetonicae drachmas tres ex vino Amineo cyathis tribus, piperis grana decem & septē contrita & calefacta ieiunus bibat. Ad ventris dolorem: herbae Vetonicae drachmam vnam in aqua calida cyathis duobus bibendum da. His autē duntaxat hae apta erit cōpositio, quorū non ex cruditate intestina torqueatur. Ad colum: Vetonica cū vino austero aequè proficit. Ad tussim: herbae Vetonicae vncias duas ex melle accipiat per dies nouē. Ad quotidianas: herbae Vetonicae drachmas duas, arneglossae drachmā vnam, ex aqua calida cyathis quatuor dato, bibat sub accessione. Ad tertianas: Vetonicae & Pulegij drachmas singulas, aquae calidae cyathos tres sub ipsa accessione dato bibere, sanabitur. Ad quartanas: herbae Vetonicae drachmas tres, mellis Attie vnciam vnam, aquae calidae cyathos tres in vnum miscebis, & ante accessionem da bibat, mirè sanabitur. Ad vesicae dolorem: herbae Vetonicae drachmas quatuor, apij radices scrupulos tres. Decoque apij radices in sextario aquae ad medias, quum decocta fuerint, tum demum Vetonicam permiscebis, & dabis bibere, dolorem in perpetuum sanabit. Ad calculum: Vetonicae drachmas tres ex aceto scyllitico, & mellis vnciam vnam & aquae calidae cyathos nouem bibat, confert. Vetonicae drachmas duas ex aquae calidae cyathis duobus, & vini austeri cyathis duobus sub accessione dato bibere. Ne fias ebrius: Vetonica prius sumas. Ad carbunculū: Vetonicae drachmā vnam, aquae calidae cyathos duos bibat. Qui perfrictionibus laborat: Vetonicae vncia ex vino cyathis quatuor bibat triduo. Lāsīs ex itinere: Vetonicae drachmā vnam ex oxymelitos cyathis tribus potui dato. Ad eos qui cibū nō possunt continere: Vetonicae drachmas tres, mellis vnciam vnam cōcoquito, donec indurēscat, & pastillos ex his facito quatuor, & ex ipsis cum aquae calidae cyathis duobus vnum per singulos dies deglutat & bibat. His qui venenum suinperunt: Vetonicae drachmas tres ex vini cyathis tribus statim dato bibat, & reijciet. Ad fistulas: Vetonica contusa & trita ex hac rotundulas facito,

& pau-

& paululum salis inferito, & fistulâ obligato, expurgat & sanat. Ad podagram: Vetonicae radices cum folijs decoctas ad tertias in aqua potui datas, ipsamq; per se tritam & impositam, mirè dolorem lenire experti adfirmant.

Gal. Vim habet incidendi, vt gustus indicat. amariuscula enim est & subacris ipsa herba, id quod & particulatim edita ostendit actio: nam consistentes in renibus lapides rumpit, & pulmonem & thoracem & iecur expurgat abstergitque.

Plin. Faciles præstat vomitiones radix eius Ellebori modo quatuor drachmis eiusdem in passo aut mulso. Hyssopum tritum cum melle vtilius præsumpto Nacturto aut Irione. Molemonium denarij pondere. Est & Psyllibus lacteus succus, qui densatus in Gummi sumitur cum melle supradicto pondere, præcipueque bilem uahit. Rursus sistunt vomitionem Cymium syluestre, Betonicae farina ex aqua multa; plantago decocta caulium modo.

Floris colore { In Mutonia apud Neruios paradiso ditissimo, floribus candidis Betonicam legitis
differentia. } memini; & in syluis sæpius legit Carolus de Houchin D. de Longastre.

BETONICA aquatica Septentrionalium an CLY-
NUM Diosc. ? Galiopsis siue Scrophularia altera Dod.
vernacula editionis. Clymenon Turneri. Sefamoides
nimis forte Solimano. Terpetaria D. I. Dilij à Te-
rebintina dote simili. Ocimastrum alterum Tragi:
Belg. Bechtscupm crupt & S. Antuenis crupt.
Aduers. 230.

Varietas. [Huius quadruplo minorem speciem alebant Londini cruditissimus D. Thomas Pen-
neus, & Mutonus Belga Turnaci.

Tragus. Semen tutum, melle mixtum, ac emplastri modo impositum fronti, fluxiones oculo-
rum cohibet. Succus herbæ cum sulphure ac nitro temperatus, auribusque inditus, dolorem illa-
rum finit.

CLYMENTVM.

Diosc. E fructe toto cum radice succus exprimitur: qui ad sanguinis reiectiones, in potu efficax est: cæ- Eadem serb
 lacos rubrag, seminarum profusiva refrigerando infrenat: sanguinem naribus erumpentem supprimit. Trita folia Plin.
 aut siliqua recentibus vulneribus imposita, ea ad cicatricem perducunt.

SCROPHYLARIA maior. Aduersf. 220.

Galiopsis Fusch. Cordi & Dod. Germ. etiam Sauwurtz
 & gro; feigwartzenkraut. lege Belg. Speen-
 erupt & helmcrupt, à galericulatu flosculi. Ital.
 Scrofolaria.

Περσικαδρ, ή λεπα βοτάνη, **VERBENA** Dioscor. Germ.
 Eisenkraut, Eisenhart. Belg. Verbene, Isercrupt,
 & Isterbett. Gal. crueine. Angl. Verucpne.
 Ital. Verminacola, Berbena & Berbenaca.
 Hisp. Verbena. Aduersf. 231.

VERBENA.

Diosc. Folia cum radice in vino pota, illudæ, aduersus serpentes pollut. eadem drachma pondere cum thuris
 obolis tribus, in vini veteris hemina, quadragenis diebus, ieiuno ore, contra regium morbum bibuntur. veteres tumo-
 res & inflammationes mitigant. sordida vlcera purgant. Tota in vino decocta, consillarum crustas abrumpt. oris no-
 mas gargarizatu cohibet. Aunt, si aqua spargatur trichium, qua maderit, latiores* conuictus fieri. Datur po- *Eadē Plin.
 tandum in tertianis febribus, tertium à terra geniculum, cum folijs circumstantibus: quartanis, quartan. Sacrum vo-
 cant herbam, quoniam multum ad amuleta, expiationesq, commendatur.

Gal. Vim habet adeò desiccantem, vt vulnera glutinet.

Aetius. Verbenaca recta ad capitis dolores summo præsidio esse testatur Archigenes, si ea coro-
 netur patiens, aut si teratur cum aceto & rosaceo, & illinatur, aut oleo decoquatur & foueatur caput.
 Nec tantum capitis dolores sedat, sed capillos quoque fluētes compefcit. Radicis decoctum calidum
 ore retentum dentium dolores mitigat, ac mobiles firmat, orisque vlceribus medetur. Ad colicos
 radices semicontusas in aqua ad dimidium decoquito, & diebus quinque decoctum potandum dato.
 efficacissimum id esse experientia competum est. facit & ad calculos atque ad inchoantem elephan-
 tiasim si cū melle propinetur vt re iudē ad epilepticos, & ad quotidiana, quartanaue febre laborātes.
 Ad podragicos verò & coxendicū morbo affectos, vino decocta exhibetur.

Plin. lib. 26. cap. 7. Verbenaca verò omnibus visceribus medetur, lateribus, pulmonibus, ioci- Eadem Si-
 monibus, thoraci, peculiariter autem pulmonibus, & quos ab ijs phthisis tentat. meon Se-
 thus.

o Sacra

SACRA VERBENA Hispanica minor.
an Diosc. Petisiercon:
Verbenaca supina Clusij.

SCABIOSA minor. Aduers. 132.

SACRA VERBENA minor.

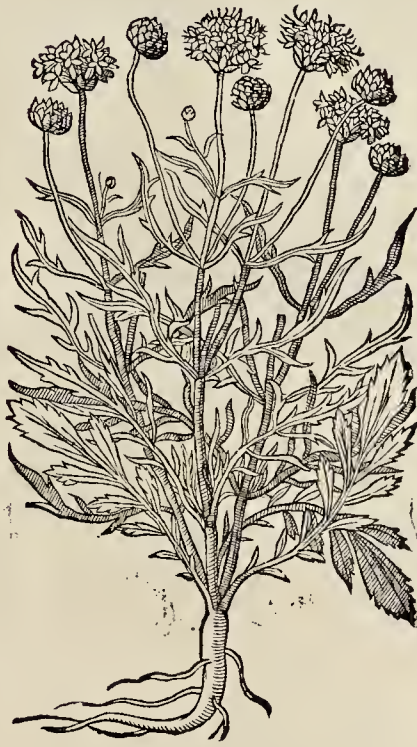
Complures fundit cauliculos, graciles, procumbentes, dodrantales & pedales in Belgij hortis, Ioannis Muloni, vbi à me primum visa; deinde Antuerpiæ P. Coldenbergij peritissimorum pharmacopæorum, stirpiumque exploratorum, vulgatæ Verbenæ facie haud ita dispari, sed altioribus lacinijs incisuris; flosculis item similibus, cætera tota minor: multoque minora folia & flores. Hispano semine ex agro Salamanticensi Belgij inquilina facta C. Clusij opera, vbi quotannis rediit semine iterum repullulat sponte in prædictis hortis.

APVL. Ad strumis: Verbenacæ radix in collo ligata, summè proficit. vlcera & parotidas Verbenaca tusa & imposita, mirificè sanat. Ad eos qui induratas venas habent, & cibos non recipiunt: herba Verbenacæ succum mixtum cum vino, melle & aqua, & postea coctum, des bibere, & statim sanat. Ad hepatis dolorem: herba Verbenaca solstitio lecta, & in puluerem redacta, & potui sumpta, mirè proficere creditur: robusto autem cochlearia quinque ex vino quàm optimo cyathis tribus, & cæteris pro cuiusque viribus sic dabis. Ad calculosos: radix contusa ex mullo optimo tepido data, incredibiliter calculosis succurrit: nec solum ipsis calculosis, sed & quicquid est quod vrinam impedit, celeriter educit. Herba verbenacæ corona facta & capiti imposita, dolorem capitis tollit. Ad morsum rabidi canis & hydrophobon: herbam Verbenacam in vulnus apponito, tritici quoque grana integra indito vulnere donec humore remollita expleant: iam tumida, proiecto illa gallinæ; si non appetit, simili modo alia grana proiecto, si sic esse cæperit, petiuli sublati signum erit. Ad vulnera recentia: herba contrita cum butyro vulnere imponatur. Ad morsum serpentis: herba Verbenacæ ramuli ex vino decocti & contriti, si cæca erit plaga cum tumore, impositi adaperiunt primum, exulcerant deinde, postea crudi cum melle contriti & vlceri inferti donec ad sanitatem, quod celeriter fit, perducant, imponuntur. Ad ictericos: herba Verbenacæ drachma vna & nardi oboli tres, lacæ crude foliorum expressus succus & paululum myrrhæ contritæ ex aqua cyathis tribus potui data, expellere morbum creditur.

SCABIOSA minor. Aduers. 232.

Tineam abluunt lixiuio in quo maduerit aut decocta fuerit Scabiosa. Succo vititur Tragus.

Montana SCABIOSA calidarum regionum,
Aducrf. pag. 233.

SCABIOSA maior satorum. Hisp. Scabiosa.
Aducrf. pag. 232.

Ad eadem quæ superior efficacissima; cordi,
hepati & visceribus peramica; ut cuius succi epo-
ti ternum & quaternum unciarum pondere cum
Methridatij, aut Theriacis ℞ ij. ^{ss} sudorem mouē-
do febres exitiales & pestifera etiam abiguntur.
Omnes cutis sceditates, illius, abstergit.

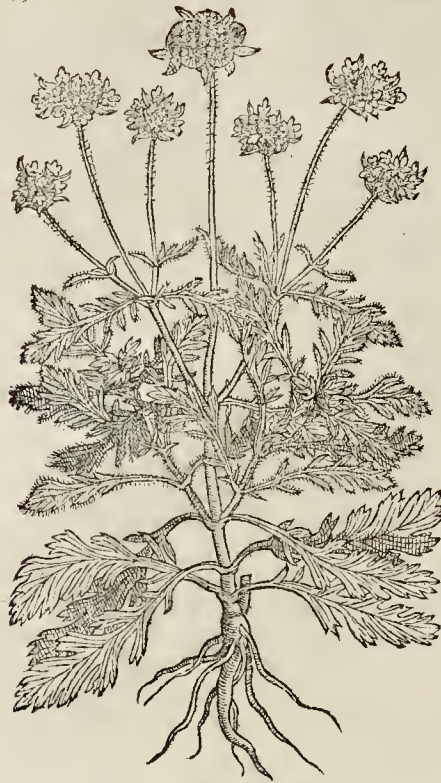
legeleniusq.

SCABIOSA media flore globularia.
Aphyllantis genus quondam.
Albis floribus variat agro Leuanienfi.

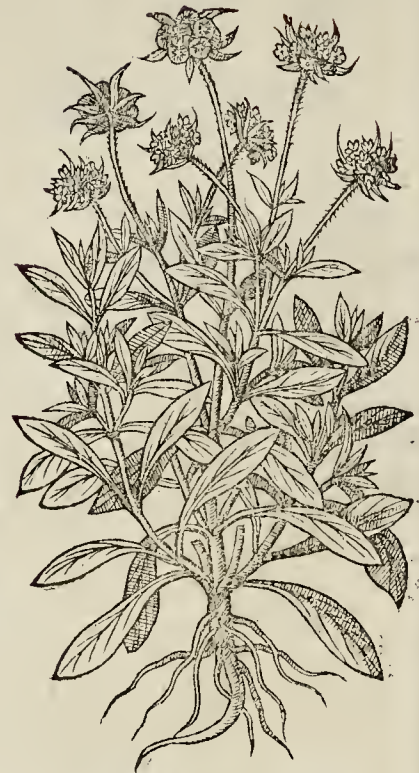
lege flores al-
bos non pur-
pureos Sca-
bioza.

SCABIOSA
maior Hi-
panica.

Iacea ni-
gra vulga-
rior.

SC
FE
NA

Iac
ior

SCABIOSA maior Hispanica floribus albis. Aduers. 223.

Passim huius semen reperitur & aduehitur ex Hispania in Belgium vna cum vva passa Damascena. ibidem loci aestiua est. apud Salmanticenses vinetis, & marginibus agrorum familiaris.

SCABIOSA PEREGRINA.

Neutiquam posthabenda & hæc raræ & peregrinæ elegantia Scabiosa, nullidum hæctenus literis prodita: infrequens enim est, nec nisi horti longè amantissimi rarissq; stirpibus ditissimi claris, & doctiss. viti D. Ioannis Boisor inquilinam factam vidimus, cuius beneuolentia eam florentem cum surculis legimus, quos iam enatos habemus in horto Guil. Drieseh peritissimi & fidissimi pharmacopæi Antuerpiani; facie & virgultis Valerianæ Rubræ vocatæ, sed floribus & semine Scabiosæ Hispanicæ.

SCABIOSA æstiuæ minor.

Folio laciniato Scabiosæ aut Erucæ; flore cæruleo vulgaris Scabiosæ, spirillis longiusculis virentibus sesquiuncialibus, rosarum gratia stellæ modo radiato. Semè membranæ inuolucris argutis implicatur Scabiosæ maioris Hispanicæ ritu. Vnde hæc apud nos oritur rediuiuo singulis annis semine. Muttonoster primus hanc necum communicauit.

IACEA nigra vulgaris. Hyosiris Plin. Anguillara. Aduers. 234.

Mediam Diosc. Mutono folio Seridis syluestris, flore purpureo rotundo, semine cnicî minuto, radice dodrantali, crassitudine baculi, gustu acerbo.

Gargarizata oris, faucium, laryngum vlcera, & quæuis vitia emendat: apostematibus & vulneribus laciatis medetur.

IACEAE maioris folio multum lacinoso v. nietas. Aduers. 234.

Num Cynaoides flos Dod. eadem? an non potius congener?

Nonnunquam Mechliniæ in hortis floribus albis & capitulis spinosis visitur.

IACEA MONTANA Narbonensis.

STOEBE Salamantica maior Brancionis. Stæbe Salamantica prior Clusij, vulgò Cabecuela. i. capitulum.

IACEA MONTANA *Narbonensis.*

Hanc nouam subdere visum fuit, propter nonnullam inter se similitudinem. Cautibus & collibus Castrī noui conterminis Monspellienſis agri nonnullquam à me reperta. Cauliculo riget dodrantali & pedem alto, rotundo, folia laceæ luteæ & Chamæleonis latus Theoph. media edente, altera parte incana, glauca, tantillum hirta. flores laceæ aut Cirsij, sed minores. radix sesquipalmaris, gracilis, minusque fibrata, gustu cyaneo amariſicat.

STOEBE *Salamantica maior.*

Ima folia Scabiosæ Hispanicæ & Sequanorum Cirsij media habet. Radix oblonga nonnihil fibrosa. E cubitalibus & duorum pedum caulibus in longioribus petiolis & squammoso capitulo flos Cyani purpureus. Semen Cnici sed minus. vniuersa planta gustanti peramara, præſicca, adstringens.

STOEBE *argentea SALAMANTICA minor.*
Stoebe Salamantica altera Clusij.

Pusilla incana IACEA altera folio Oleæ.
PTARMICAE species.

Folio minutius diuiso Cyani minimi sparteis viticulis Monspelliaci descripti æmula, Hispano semine in D. Brancionis viureto inquilina facta; vbi tamen strigosior tota. Flos purpureus & semen Cyaneo non absimilia in confertis argenteis squamosis Ocimoidis paræ capitulis. Caulis cubitalis & sesquicubitalis, multis alis diuisus. Salamanticensis agri marginibus gaudent.

Huius generis secunda Stæbe Clusij est Cyanus noster minimus, viticulis sparteis, per pusillis colliculis; qui humenti solo Belgico longè maior conspicitur.

STOEBE ARGENTEA *Aldroandi.*

Varietas.

Et aliam vidimus Stæben opera D. Hermetis le Clerc medici Neruiensis doctissimi, etiam folijs & caule argenteæ Stæbes, sed delicatioribus virgultis, & folijs tomento crasso incanis.

STOEBE *Aduers.* pag. 41.

Diosc. Stæbe vulgaris notitia, cuius semen & folia † stringunt: propter decoctum dysentericis infunditur. * dyte
† sine acri- auribus quoque purulentis instillatur. Alia folia oculis ab ictu cruentis profunt, & erupentis sanguinis imperis cohibet. cis. G.
monia Gal. Aegin. Stæbes semen & folia adstrictoria facultate donata desiccant in tercio excessu. Qua ratione si illu
Eadem ferè vulnera peringentia conglutinant, eorumque decoctum * intestinorum torminibus, sanguinis via h
Gal. † eruptionibus & auribus purulentis auxiliatur. oculis ex ictu sanguinis tuffusos illita iuuant. erum
faneu
Pusilla suppe

Puffillaincana IACEA alter. s. folio Olea.

Huius per omnia similis capitulis & floribus exotica Syriaca plantula: sed cauliculus minus diuifus palmaris & fequipalmaris: folia maiora, olea, magisq; incana, minimè ferrata. capitula item, habitu-
ra, nitidis argenteis squamis, gustu inſipido, minimè amaro.

Incana Iacea
altera Aduerſ. 235. eſt
Ptarmica
vulgaris
Herbariorū.

PTARMICA AVSTRIACA.

Ptarmica Matth.

MORSVS Diaboli.

Aduerſ. 235.

Ptarmicę vulgaris cognata eſt illa peregrinę venuſtatis Auſtriaca Ptarmica Herbarijs noſtris vocata, qui eam in hortis alunt propter elegantis effigiatę floris gratiam, ſimilitę & concoloris ſefamoidi parua, ſed aſpectu hilarioris, è capitulis ſquamulis lucidis argenteis compactis, ſibi imbricatim incuru-
bentibus. Folia Olea incana; coliculi fequipedales. radix, & cętera non abſimilia. Huius ſemē in Bel-
gium Vienna Auſtrię hoc anno ad amicos miſit Cluſius noſter, vnde mirę venuſtatis planta feliciter
adoleuit.

MORSVS Diaboli.

Omnes eaſdem dotes quas Scabioſis referunt. Sanguinem icthi concretum diſſoluit Dod.

CYANVS vulgaris Aduerſ. 236.

Baptiſeyula Tragi.

Vulgo Baptiſofere pro Blatiſofere, id eſt Segetum Seris: num ſi Condrilla ſpecies aut Cyanus? Blatum enim ſine
Bladam baru idem eſt cum Gallorum bled, id eſt, tritico.

Condrilla & Scabioſis congenerem, affineſq; facultates & temperiem Cyano inelle crediderunt
atani noſtri, eoque non tanta infelicitate Syrupo è Cichori; Guilielmi Placentini ad æſtus viſce-
rum & iecoris immiſcere ſoliti: qua vi refrigerandi, nonnihilq; repellendi inflammationibus oculo-
rum prodeſt. Altringendo, ſiccandoq; plantaginis ritu refrigerant. Contagioſis ſ. bribus, ruptis, vul-
ſiſque auxiliatur.

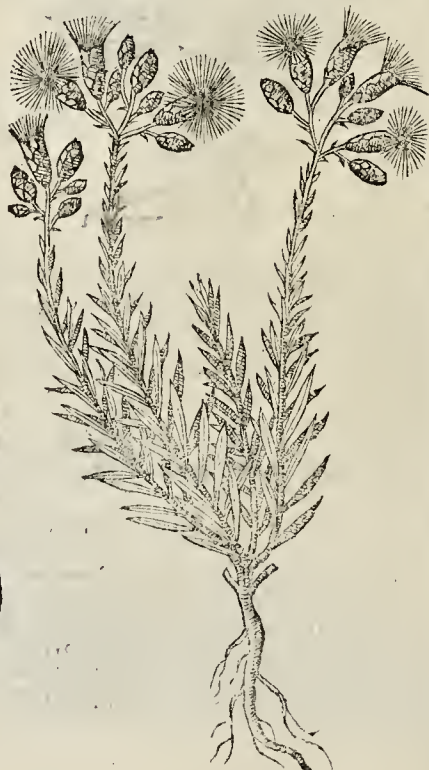
CYANVS

CYANVS
vulgaris. Ad-
uerf. 236.

C
ma
uerf
Ver
Tra

CYANVS
pe-amarus
fupius capi-
tuli Aquato-
fis Selamoi-
dis parui.
pag. 236.

CYA
repen

Super
non a
lis ted
ribus
folioli
candic
bus ca
argen
taris.

SESAMOIDES parva Diosc. Aduers. 2. 7. Condrilla species Dodonae, cuius tamen semen in capitulis
Sesamo & Phalaridi propius est, ut vult Diosc.

DIOSC. Semen Sesame, solum, amarum. Detrahit bilem pituitasq; ex aqua mulsa potum diu diu accubato. Illitum ex aqua, tumores ac tubercula discutit.

TRAGOPOGON. Germ. Worbart. Belg. Worbart
& Josephs blommen. Hisp. Barba cabruna & Barba de cabron. Gal. Barbe de bouc. Angl. Buckes beard.

TRAGOPOGON luteum.

Quòd flores in pappos barbular imitantes abeant, Barba hirci vocata; quo etiam nomine hodie officinis notissima. Cyanis, Condrillis aut sesamoidi minori reddenda, quibus figura & facultatibus haud ita ab similibus. Folia phalangij, Sesamoidis parua longiora habet ab vna radice Dentis Leonis. Ætatis initio flores lutei, alias obsoletè purpurascetes Dentis Leonis aut Sesamoidis parua summo cubitali & sesquicubitali caule in papposam caesariem dehiscentes. Calidarum & frigidarum regionum pratis gaudet. In hortos translata speciosa floris sætura variat. Lacteo succo turget, quem dum vulneratur fundit.

DIOSC. Edendo est & cruda & cocta.] tenella à nostris holoribus acetarijs miscetur.

Facultatibus Condrillis ad stipulatur. lancinationibus æstuantibus, iccori, stomacho, renibus & thocaci auxilio est.

TRAGOPOGON paruum flore Condrilla purpurascule a.

Spithamea pusilla planta nulla sui parte à Tragopogis diffidet. Flos Condrille ex luteo tantillu purpurascit. folia graminea palmum longa. In Heturia & agro Romano obuia.

p

SCOR-

SCORSONERA, *Viperaria*.
Hisp. Scorfon. rō.

Tragopogis congeneres plantas Itali & Hispani Scorfoneram vocant, quarum alteram mihi primus ostendit præceptor Affatius Montpellienfis cis lacum è regione motis Ceti Frontignanæ inter maritimas fyl. Irides, folijs Tragopogi latoribus, rigidis, carnofis. Caulis pedem & ſesquipedem altus. ſemine & flore luteolo: cuiuſmodi Tragopogi: craſſiore radice. Gallis, Belgis & Anglis Hiſpano ſemine propagatur.

Varietas. Bohemicam ab hac variam facit Matthiolus.

Scorzonera humilis nuperrimè ſemen miſſe Vienna Cluſius, cuius ſlos rubet aut purpuraſcit ni labat memoria.

Alia anguſtioribus folijs alitur in hortis noſtris.

Potafettur viperarum morſibus mederi, venenis & peſti præſtantiffimū antiſpharmacum. Cardialgias, epileſias, vertiginem, & melancholiã, radix aſſumpta iuuat. Succus lacteus Glaucij, vel Dentis leonis modo, oculorum medicamentis commodè miſcetur.

CHRYSANTHEMVM. CALTHA *Poetarum*.
fortè Gröphen. Plin. Gallis Soufy, Gallobelgis Goude, detorto vocabulo Flandria Goudt. i. aurum & aureum à colore. Aduerf. 237.

CHRYSANTHEMVM
ſegetum.

CHRYSANTHEMVM segetum folio multifido. Germ. Gentzblum. Belg. Geel gante
bloemen & bokelaer. Aduers. pag. 237.

perperam quorundam Bellis lutea.

Varietas.] In segetibus Gallobelgij folijs minus laciniatis conspicitur.

CALTHA Pœt. num. sive Chrysanthemum Dioscoridis.

Diosc. Caudes o'eriis modo eduntur, flores cum cerato triti, steatomata discutere dicuntur. Ipsa herba pota in
balneis post exitum de folio, regio morbo correptis, breui bonum colorem inducit.

Stillauius liquor, non secus ac Cardui benedicti & Scabiola ad pestiferos morbos bibitur. Cordi
amica. lege multifido, & Belli-
dis.

SALVIA minor. Aduers. pag. 239.

SALVIA minor pinnata. Aduers. 240.

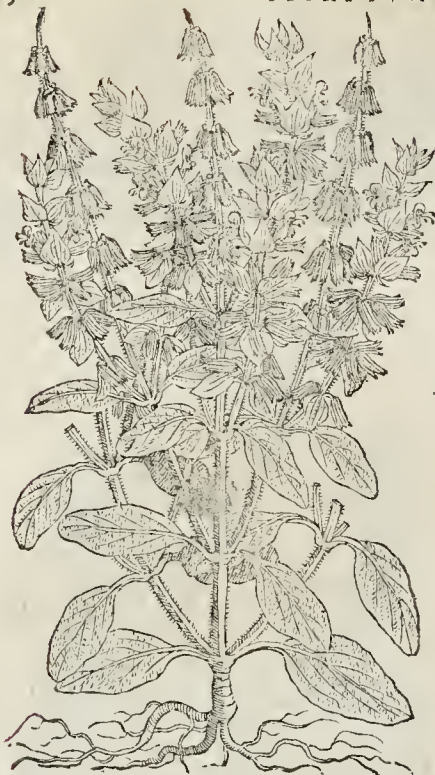

Varietas. } Luteolis folijs in Belgatum hortis variat.

es. } Nonnūquā & Spicæ lauedulæ folijs visitur cōcoloribus, sed latioribus, & grauioris odoris.

Diosc. Foliorum ramorumque decoctum potum vrinam cit, menses satiusque extrahit. Pastinaca marina ulti-
bus auxiliatur. capillos denigrat. vulneribus † herba vitilis est, sanguinemq, compescit. Ferina tetrag, vlcera purgat.
Pudendorum pruritus foliorum & ramorum decoctum, cum vino, si eo abluantur, sedat. Calfact, * adstringit, siccac.

Eadem frē Plin. † vulnera glutinat siccando. * Eadem Gal.

HORMINVM. *Advers* pag. 240.

DIOSC. Ad venerem stimulantam, cum vino bibi volunt. purgat cum melle argemas albuginisq. illitum ex aqua tumores discutit. eo etiam extrahuntur acules ex corpore, idem effectus est illita herba. Sylvestre magis viribus pollet, quare vnguentu, praesertim gleucino, permiscetur.

SCARLEA; an Alethero'ophos Plin?
Herba S. Iohannis vulgi.
Advers. 240.

Sylvestre
HORMI-
NVM.
Advers. 240.

VERBASCUM
Sylvestre,
folijs Salviae
thuyifoliz.

PHLOXES;
Lychitis.

[Huius effigie: inferio-
petio fa-
cie preced.
male in loci
Phlomis ly-
chnitis irre-
psit, & econ-
tra: quas re-
pones.]

VERBASCUM *Sylvestre* folijs *Salvia tenuifolia* cum flore, ad *PHLOMOS*. Diofcoridi?
Hisp. Candelera.

Flores *Advers.* pag. 241. quia emarcuerant pistor minus animadvertit & omisit.
Non modo *Narbonensis* planta, sed *Hispania*, *Syria*, & *Ilyria* indigena.

PHLOMOS *Lychnitis altera* *Syriaca*.

Etiam hanc novam plantam nec minus speciosam hisce interfereere visum fuit. à superiore dissideet
florum ortu & modo: sunt enim *Lychnidis* syl. vel *Chalcedonicae*, coloris flavi, folijs item angustis
& virgulus quadratus tomento crasso incanis, & radice lignea.

VERBASCUM syl. *Salisfolium exoticum*. *

VERBASCUM *Salisfolium fruticosum* luteo flore.
Verbascum 4^m. *Matth. Advers.* 241.

*Hæc folijs rotundioribus, candidioribus, densioribusq;, minus tamen lanugine canis, sed *Salviae*
amula concretionem; alioquin lignosa fibrataq; radice, caule & facie non ita dissimilis: iisdem gaudet
Syriae natalijs, quibus superior. flores videre non contigit, quia marcidit.

VERBASCUM *Salisfolium fruticosum*.

Varietas. Quod *Syria* mittit, folio est carnosiore, rigidiore, latiore & hirsutiore.

VERBASCUM nigrum *Salisfolium*. *Salvia* syl. *Tragi adulterina*. *Advers.* 241.

VERBASCUM nigrum *Salisfolium purpureo* flore. 3^m. *Matthioli*.
Advers. pag. 241.

VERBASCUM syl. *Salisflorum lacunarum*. *Verbascum* aliud *Matth.* *Advers.* 242.

Aduersf. pag. 242. lin. 1^a. inscribere

VERBASCUM purpureum Erucifolium; & deme Sylvestre Saluifolium fruticosum, lignosum.

VERBASCUM Mas & Candela regia.

Hisp. Gordolobo. Angl. etiam Mollit &

mullen. Aduersf. 242.

Ital. Tasso barballo.

VERBASCUM Famina.

Aduersf. 242.

DIOSC. Radix priorum duram adstringit, quare quod magnitudine lulicrum salum aequet, in alui profusio, *lege orlem.*
conuenienter ex vino datur. decolatum rupis, conuulsis, fractis, antiqua iusti, auxiliatur. Dentium dolorem* collu-
sione mitigat. Verbascum cui flos aureus, capillos tingit. & quocunque abijciatur, blattas** in se contrahit. Cocta in
aqua folia, aduersus tumores, inflammationes oculorum, syderata vlcera, ex vino & melle illinuntur. cum aceto quo-
que vulneribus n. edentur. contra † scorpionum ictus, sunt auxilio. Sylvestris folia ambustus igni, sunt cataplasmata.
Aunt in folijs eius, quam saminam dicimus, avidos sicut omnino non putrescere.

* Gal. eadem. folia tamen digerendi vim habent. Sic etiam aliorum folia, potissimum autem eius
quæ aureos flores obtinet.

† idem Plin. cum Ruta radix bibitur.

** BLATTARIA. { VERBASCUM famina floribus albis, & caule summo alis multifido, nū sit Blattaria Pliniana? Hoc enim mirè capiuntur & in eo visitant Blattariae. *Matonus.*

Varietas. Floribus luteis duntaxat ab hoc diuersum visitur.

Radix eius perennat in Brabantia, vti Blattaria vulgaris.

Oleum è florum Verbasci multiplici infusione efficacissimum est ad sedandos arthritidis hæmor-
rhoidarumque sæuos cruciatus.

Adstringit.

Astringit.] Gal. radix acerba est, & fluxionis affectibus prodest.

Dentium dolorem.] Plin. tonsillis ex aqua potum medetur.

Antiqua tussi.] Plin. contra pectoris vitia & purulenta excreantibus tanta huic vis est, vt iumentis etiam non tussientibus modò, sed ilia trahentibus auxilietur potus. Panos sanat cum sua radice tussum, vino aspersum, & ita cinere calfactum, vt imponatur calidum. Semen in vino decoctum & contritum luctatis medetur, dolorem & tumorem tollens. Radicis medulla collyrij tenuitate in fistulam additur. Contulis, eversis, & si febris sit, potatur in aqua verbascum, cuius flos auro similis est. Folia ex aceto imponuntur in struma. Semine ac folijs decoctis in vino ac ttitis omnia corpori infixi*extrahuntur.

Infixa.] eoque equorum vngulis ex clauo inter calceandum profundius ac par erat adacto vulneratis, recenti oribus & Matthiolo commendatur.

ÆTHIOPIS. *Aduers.* pag. 242.

BLATTARIA. *Aduers.* pag. 243. Verbascum leptophyllum Cordi. Germ. Goltknopfflin. vulgaris Blattaria annua planta est, folio quercus instar laciniata. Cerulea perennat, folio nigritore minusque serrato, quemadmodum & Phancea.

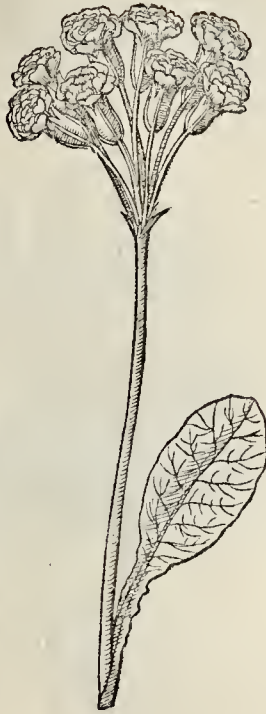
ÆTHIOPIS.

Diosc. Auxiliatur purulentis excretionibus, ischiadicis, pleuriticis, arteria scabrinis, decocta radix & posita quin & cum melle, eclegmatis vicem prebet.

Varietas. Latiore folio in hortis Belgij conspicua differentia cernitur.

PRIMVLÆ Verifloræ, an antiquorum PHLOMIDEL?

PRIMVLA
pratensis.
Aduers. pag. 243.
copiosis umbella-
ris floribus odora-
tis.
Angl. Primroo-
fen.

PRIMVLA
horticulis Ang-
lica omnium
maxima, &
ferocia flo-
ribus plenis.
Aduers. 244.

Sylvarum
PRIMVLA.
Aduers. 244.
Ang. Cotz-
Spitze.

*Sylvarum PRIMVLA floribus obscure
virentibus fimbriatis.
Aduers. 244.*

*Paralytica Alpina SANICVLA sine AVRICVLA
VRSI lutea. Aduers. 244.
Lunaria Arthritica Gesneri: Britannica Anguillara.*

PRIMVLA veris: VERBASCVLA Fuchsis.

Radice decocto vesicæ renumque; obstructions soluntur Fuchsis. Ius herbæ propinatur & illinunt aduersus rupta, luxata & liuentia. Quod verò hæc eadem possint, temperamentum eorundem palam docet: parum enim adstringunt, si gustaueris; amara & modicè acrisunt: vt hoc nomine desiccandi, & detergendi facultatem habere, nemo dubitare debeat. Et mulieres formæ studentes, succo è floribus illorum expresso faciem illinunt, quòd maculas, rugasque & alia eiusdem vitia mirificè detergeant.

Paralytica Alpina.

Ad enterocæcias, thoracisque vulnera commendatur Matthiolo.

*Alpina SANICVLÆ
luteæ sive Primula va-
rietates.*

Quemadmodum Primulæ veris occasione loci & soli in Anglia folia & flores coloratiores, maiores & minores, sic in montibus arduis calidarum regionum cauliculos & folia emittit maiora Auricula visina dicta: & interdum longè minora; specie tamen aut natura minimè diuersa.

Varie- { Luteo pallentis itidem Saniculæ eadem est ratio, puta maioris & minoris.
tas. { Hæ omnes aluntur in horto generosi viri D. Ioannis Dilfij materiæ Medicæ peritissimi & a-
mantissimi.

*Paralytica Alpina SANICVLÆ angustifolia
maior floribus rubore & candore confusis.
Primula veris florib. rubris.**

SANICVLÆ Alpina minor. sive media.

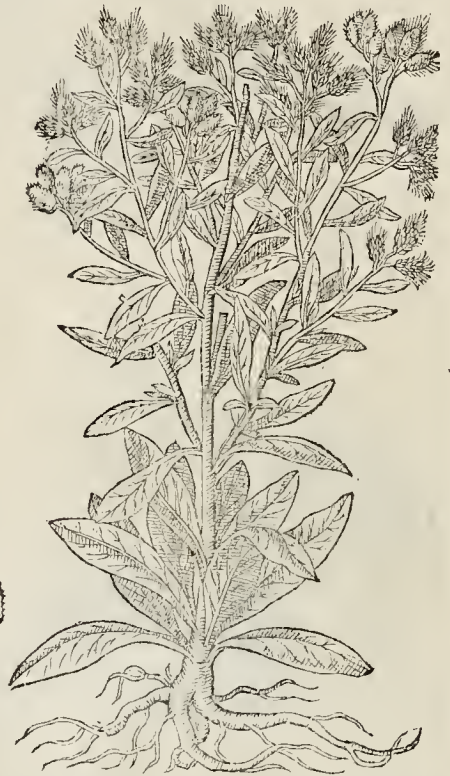
* Qui maiorē Paralyticā Saniculam tantillum fimbriatis folijs Aduerf. pag. 244. memoratā viderit, has mox subdendas non potest non nosse. Hæc quæ maior, folia Gnaphalij montani longiora promittit flores multiplici factu umbellæ instar in pedibus & dodrantalibus mollioribus pediculis purpurantes aut ex roseo & albo confusis micantes, visumq; oblectâtes. Vienna Austria à Clusio nostro D. Brancioni transmissa.

Sanicula Alpina minor.

Media folio est minore tantillum crenato: floribus non disparibus in cauliculo palmari & dodrantali. Radix multum fibrata.

SANICVLA *alpina minima.*

Omniū minima vix vnciam & ſesquiunciam æquat; folijs item car-
noſis, ſeditolij Cotyledonis minoribus, ſummis oris fimbriatis & dēcula-
tis. Flos purpuratcit.

DIGITALIS *purpurea.*
Aduerſ. pag. 245.*BACCHARIS *Montbellienſium.* Aduerſ. 245.
perperam Conyza maior Matth. & Dod. *Conyza Helenis* Cordi.

*Sommerſeti Angliæ ruſtica turba huius decocto febricantibus purgationes & interdum ſuper-
purgationes & vomitiones humidioribus aluo, molitur. Amaroſe abſtergit pituitoſa, bilioſa purgat,
obſtructiones referando.

Varietates. { Nihil proſum diſſimilem caule, folijs & femine, duntaxat candido flore diuerſam, alunt
amicorum horti in Belgio.
Sed quæ giluo flore, aliàs ferrugineo, anguſtiore calathō ſpectatur, folia præmit Gentia-
næ cruciatæ maiora, iſdem viretis atrouirentia.

Varia hæc cōſpicitur Louanij floribus ſuaue rubentibus pallore & rubore confuſis in vitidario amē-
niſſimo D. Ioannis de Limoges, aliàs Nonnij.

BACCCHARIS Monspellienſium.

DIOSC. Radix in aqua decocta ruptis, vulſis, ex alto præcipitatis, ſpirandi difficultati, ſalutaris, item diuturna tuſſi & vrina difficili. menſes pellit: contra ſerpentinum morſus vtiſſimè datur in vino recens radix appoſita, partum extrahit. puerperis eius decoctum in deſeſſionibus prodeſt. in diſpaſmata vtiliter inferitur, incunidi odoris gratia. ſolita, vt pote qua aſtringant, capitis doloribus illitu proſunt, oculorum inflammationibus, mammaſ tumentibus à partu, ægilyſ incipientibus, ægubûſq; ſauris auxiliantur. odor ſomnum gignit.

- **HELENIVM.** Hiſp. Raiz del alla. Aduerſ. 246.
Panax Chronium Angullara.

BUGLOSSVM leiſelum ſive BORRAGO.
Aduerſ. 246. Perperam Lycopiſ Angullara.

DIOSC. Radix Helenij decoctum potum, vinum & menſes ducit. Ipſa deniq; in eclegmate cum melle ſumpta, tuſſi, orthopnœa, rupturis, conuulſionibus, inflammationibus, * venenatorum morſibus prodeſt, caleſcendi vi quam in y-
muerſan habet. ſolia eius in vino cocta, iſchuridicis vtiliter illuminantur. Radix etiam Helenij in paſſo condita, ſtomachovrilis eſt. Si quidem ſalgamarij paululum ſecatam eam, mox decoctum, frigida aqua demergunt, poſtremo in deſrutum coniectam ad viſum recondunt. Ex trita & pota ſanguinem excreantibus auxiliatur.

*Eadem
Pha.

Gal. Rubrificant radice ea partes frigidis & diuturnis vexatas affectibus, cuiuſmodi ſunt nonnullæ coxarum piſſiones, iſchiadas vocant, & exiguæ aſſiduæ que quorundam articulorum præ humiditate luxationes.

Herba trita ex vino pota mirificè morſus viperæ ſanat Apuleio, & venenum diſcutit.

Plin. subdit. Radicis succus decoctæ tineas pellit & lumbricos.
Radix recens & succo adhuc madida foratui pulmonum vtilissima, & efficacissima, eadem quæ in
Eryfimo diximus, ratione, abstergentim, concoquit, & incidit.

BVGLOSSVM latifolium sive BORRAGO.

Diosc. In vinum delectum animi voluptates auget.

BVGLOSSVM angustifolium. Aduers. 246.
Cirsium Italicum Fuchs. Germ. Weltey Orstzung.

Echij facit BVGLOSSVM minimum flore
rubens.

BVGLOSSI vulgaris varietas.

{ Altera folio habitiore, flore caeruleo, rarius albo.
Altera strigosior, folio angusto, flore purpureo rubello. } hortenses.

BVGLOSSVM minimum.

Belgis hortense est; radice & folijs angustifolij Buglossi, sed exiliotibus Echij paribus. Flos ex
rubello violaceo nitet. Semen Buglossi haud absmile. Saporis, odoris & vsus non disparis.

SYMPHYTUM pumilum repens Borruginis facie.
BORRAGO minima herbariorum.

Speciosam hanc plantam alit illustriss. Princeps de Chymay D. Carolus de Croy, ceteriq; peritiores stirpium exploratores Belgij, folijs Borruginis aut Pulmonarie minoribus: hofcuis item caculopurpureis borraginis, sed radix pulla Vimaræ aut Caryophyllatæ fibris implexa. Floret hyeme in pensilibus hortis: Vere etiamq; Augusto in hortis. Gustanti cum mucositate nonnullam acrimoniam exhibet, quod Borrugini aut Buglossò negatum est. Quamnam sit hæc antiquis, adhuc ignoramus.

BUGLOSSI peregrini radice multifida varietas.
Aduers. pag. 247.

Eandem aut per similem videndi copiam fecit Ioannes Muttonus perbonus & industrius Nerviensis pharmacopœus, in suo stirpium ditissimo & amantissimo paradiso, eius tamen folia confersa nomen Pulmonariæ ritu erant: flores necdum videre licuit.

ANCHUSA. Hisp. Ancusa.

Aduers. pag. 247. 248.

DIOSC. Radix manus inficit sanguineo colore. late solo nascitur. Radix adstringit. ad ambusta & vetera ulcera, ex oleo & cera efficax est. igni sacro cum polenta medetur. Lepras & vitiligines illuminat ex aceto. parus extrahit, vulne indita. eius decoctum renum vitij, lienis & bile suffusus dicitur: & si febris sit, ex aqua multa. Si sunt alium folia in vino pota. Radice pigment. rii vituntur ad vnguentorum spissamenta.

ALCIBIADION.

DIOSC. Est & altera, quam aliqui Alcibiadion, aut Onochiles appellarunt. hæc à priore distat, quod minora habeat folia, sed simili modo aspera: ramulos exiles: florem purpureum in panicum vergentem: radices rubras, oblongas, quæ mesibus sanguineum succum fundunt. in subulosis nascitur. vis ei folijsque inest, quæ contra virus cum reliquorum serpentium, tum maxime viperarum, auxiliatur, siue cibo. siue potu, siue alligatu. nam si quisquam mandens, in serpentis os inspuat, eum necabit.

Est & alia huic haud dissimilis, semine puniceo, minore. Cuius semen manducatum, si in serpentis sauces inspuatur, eam interficiet. radix acetabuli mensura cû hyssopo † & nasturtio pota, latus ventris iineas exurit. † Eadem Gal.

Gal. Anchusæ quadruplex species est. Quarum Onoclea quidem radicem habet admodum refrigerantem & desiccantem, tû adstringentem, & subamaram, tû quæ sufficiat extenuandis & extergendis humoribus biliosis, corporibusq; condensandis. Cæterum folia habet imbecilliora quidem radice, adstringunt tamen & ipsa & desiccant.

Porro *LYCOPPOS* cognominata refrigerat & desiccet, magisq; quàm *ONOCLEA* adstringit. At *ONOCLEOS* calidior est, & magis medicata. Nam plusculum habet & gustu ipso protinus acrimoniam. Hac verò etiam calidior est parua, quæ est amarior, & magis etiam medicata est.

Anchusæ nõ omnes easdẽ vires obtinẽt: Nam Onoclea quã vocat, radicem simul habet adstringentem & subamaram, corporibus condensandis & modicè extenuandis idoneã; tû abstergeðis quoq; & abluẽdis biliosis & salis succis. Dicitũ enim supra est quo qualitas acerbã mista amaritudini ea præstare queat. Sic sanè aurugini & lienosis vitilis est. Sed & refrigerare idonea est. Et sanè cum polenta illita iuuat erysipelata: & abstergit non modò epota, sed & foris imposita. Proinde vitiligines & lepras sanat cum aceto. Ac radicis quidẽ hæc opera sunt & operum facultates quas diximus. At folia ipsius herosæ, radice quidem sunt imbecilliora; non tamen aliena sunt à resiccatione & adstrictione. Itaq; etiam profluuium sanat pota cum vino. Et quæ *LYCOPPOS* nominatur, eodẽ modo erysipelatis congruit, & radicem habet quã Onoclea magis adstringentem. At *ONOCLEÆ* & *ALCIBIADII* cognominatæ vis magis est medicata: Nam & gustu protinus maiorem habet acrimoniam, & eos qui à viperis morsũ sunt, admodum iuuat, tum illita, tum suspensa, tum esã. Reliqua verò, nempe quarta, quæ parua est, & ferè nomine caret, ex illis sola Alcibiadio quidẽ persimilis est, verũ & amarior & magis medicamentosa; ac proinde ad latus lumbricos idonea oxybaphi mensura cû Hyssopo & Nasturtio epota.

AN-

Varietas. Anchusam latifoliam Buglosso angustifolio, parem, radice cruento inficiente & flore albo habuit Muttonus noster.

ANCHUSA lutea minima.

Ethanc Monspellienfis ager spontè dat, sed rariùs multo. Floribus luteis in pufillis pediculis in fe conuolutis Echij ritu caudam Scorpionis aliquantum æmulantibus, cuiusmodi scitè meminit fidus testis doctus & industrius pharmacopæus Franciscus Penninus Antuerpianus.

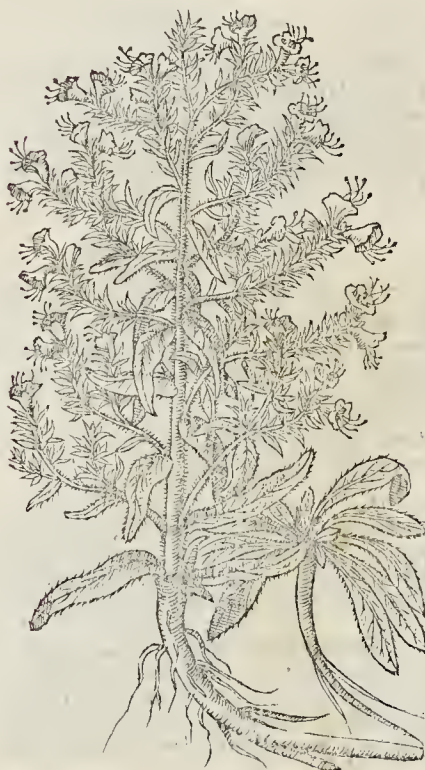
LYCOPSIS altera Anglica.

Aduers. pag. 249.

Perperam Cynoglossum Matthiolo.

ECHIVM floribus purpurantibus rubellis.

Aduers. pag. 249.

Diosc. Radice rubra & adstringente. Cum oleo illita vulneribus medetur, & cum farina hordeacea igni-
bi sacris, sudores peruncta mouet, adiecto oleo.

ECHIVM.

Diosc. Radix non modò à serpentibus percussis ex vino prodest, sed eos qui antea biberint, fieri non patitur.
Folia & semen idem præstant munus. Lun. horum dolores sedat. in vino aut sorbitione sumpta, lac extrahit.

ONOSMA. Aduers. pag. 249.

Diosc. Folia in vino pota partus extrahunt: prægnans si eam supergrediatur, abortum facere dicitur.

CYNO-

CYNOGLOSSVM *Vulgare sine flore.*
Lycopsis Lacuna. Advers. 250.

CYNOGLOSSVM *vulgare cum flore. Angl. etiam*
Doggers tongue. Ital. Cinoglossa. Advers. 250.

lege axungia.
 lib. 33.

CYNOGLOSSVM *maximum.*

Varietas. [Folij, floribus, semine, omnique sui parte duplo maius occurrit in hortis Belgicis.

DIOSC. *Folia cum stillo adipe veteri, wedetur moribus canum, alopecij, & ambustis. Emollit aluum decoctum herba ex vino potum. Subdita pessio hamorrhoidas sanare fertur.*

CIRSIJ *varietates.*

In Belgarum amicorum hortis Cirsij plures è folijs & capitulis conspiciuntur differentie, præter genera dudum memorata. vni caules quaternum & quinum cubitorum, foliaq; incana Buglossi hortici angustifolio altero tanto maiora & longiora, oris & ambitu lacinosi & spinosa. Flos purpureus, alterius Cirsij, singulæ cymæ singulus, papposus in duplo maiore squamulis loricato capitulo, minus spinulis horrido.

Quarto caules cubitum & sesquicubitum æquant, spinulis delicatioribus serrata folia, & echinata capitula duplo minor.

Minus adhuc alterum compactis item squamulis echinatis rotundis capitulis, staminibus purpureorum florum refertis; laciniata spinulisq; horrida foliola. Instar teli pinnati aut alati sinuati & spinulis ornati cauliculi.

CIRSIVM
Diofcor.
Aduerf. 251.

CIRSII
differentiæ
Canaccis
affines &
con. eneres.
Aduerf. 251.

CIRSIVM
maius fin-
gularibus
capitulis.

C
al
A

C
-
Ang

CIRSIVM *Angham.*

Videtur hoc Spinam albam adumbrare, spithameo caule, & folijs Cirsij, cui referti commodè potest flos singularis Cardui bulbosi. Radix Bellidis aut Hellebori nigri modo fibrosa. Provenit in pratis C. viri D. Nicolai Pointz equitis præfecturæ Glostrienfis in villa vernaculè Xeton nomine: Gustu adstringente, præficcò, moderatè calido.

D I O S C. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores varicum sedare Andreas scripsit.

SYMPHYTUM *Alum. seu Alus. Offic. Consolidamajor.*
Germa. Waldwurtz, Schwarzewurtz, Schantwurtz,
Schnackwurtz, Belg. Waldeertel. Aduerf. 251.

SYMPHYTUM *tuberosum.*

D I O S C. Radices trita & pota cruentis excretionibus, ruptisq; proficiunt. Recentia vulnera illita conglutinant. Carnes quoq; si coquantur, vna coquunt. Inflammationibus sedis porissimum, cum Senecionis folijs vtiliter illuminantur.

Gal. Symphytum magnum similem Petraeo facultatem habet, non tamen gustantibus dulce, neque odorantibus odoratum apparet, sed ijs sanè ab illo diuersum. Cæterùm quatenus viscositatem quantam & mordacitatem obtinet, Scilla simile est. Vtitur eo ad omnia quæ Petraeo. lege Petrappositè & in. 40. Symphytū.

Subdit Plin. Ombus quoque fractis medetur.

SYMPHYTUM *tuberosum*.

A superioribus non ita diuersum ortu & facie, sed speciosius quod ex Italia delatum in D. Ioannis Brancionis amicorumque viretis in Belgio visitur sola tuberosa radice diffidens; floribus ex luteo palentibus, caule item & folijs non disparibus, vulgare Symphytum amulantibus.

Indorum sana SANCTA, *sive* NICOTIANA Gallorum, *Petum Clusij* & *Recentiorum*.

Hyosyamus Peruvianus Dod. *Aduers.* 252.

Gustu mordet & feruet in ore: calida & sicca ordine secundo intenso, minimè frigida, stupefaciēs, vt vult Dod. tenuium partium, quemadmodum aliqua calida sunt & crassarum partium, vel frigida tenuium partium, frigida lenta, vel crassa. Quæ verò λεπτομερές sunt, citissimè exerūtur: vel calfaciēdo vel refrigerādo, soluēdo aut adstringendo: quia sine negotio altius vis eius permeat. Ideoq; calidiora quàm sunt, vulgò creduntur. Hoc in alumine satis cōspicuum, quod stipiticum à facultate adstrictoria dicitur, quæ in terrea substantia consistere videtur. Illud tamen scissile, vulgò [*De pluma*] vocatū, efficacius ob partium tenuitatem habetur. Secundum locum sibi vendicat στρογγύλον sive rotundum, vel Saccharinum. Hæc tria adstringunt. Porro quibus naturā aptior adstrictio est, potentius adstringunt. Quæ tamen tenuitate partium, substantia minus conueniente, minori que adstrictione, quia citius id efficiunt, vel etiam quia abditissimas quasuis corporis partes permeant, tanquam validiora habentur & preferuntur. Ideo à quibusdam, qui gustu calorem metiuntur, & explorant, calidissima, aut frigidissima dicuntur. Nicotiana calida & sicca in secundo intenso ordine. Sed quia ob partium tenuitatem mordet linguam, calidior quibusdam credita.

Ad gangtēnas, vlcera sordida, strumas, & quoslibet morbos doloresūe abigendos, Panacis olim decantatissima mors, saccus hodie melle excipitur. Dentibus attrita folia copiosam pituitam alliciunt, cerebrum expurgant. in ventriculum illapsa & deglutita etiam famem & sitim sedare creditur. Dentium dolores mulcet, à frigido ortos. Sycopus è succo, vel Stillauit aqua cochlearis mensura asthmaticis orthopnæisue medetur.

HERBA *sancta*, *sive* TABACVM *minus*.

Sana Sancta, *sive* TABACVM *minimum*.

HERBA *sancta*.

Quæ minor habetur, folia promit Hyoscyami lutei, mucronata, angustiora, pediculo inhaerentia. Flores minores aliquantò, non abſimiles, ſaturiores, purpurantésue.

Sana Sancta ſue TABACVM *minimum*.

Alia minima dodrantalis herba facie non diuerſa, eodem item feruido vrentique gultu. Floſculi Hyoſcyami lutei multo minores ex flauo herbacei. Folia Doronici aut Plantaginis anguſtfolia minora, & anguſtiora Pulmonariae. Radix puſilla fibrata; qualem hoc autumno Mechlinia in hortulo Ioannis de Vroede rizotomi notiffimi vidimus.

Maculoſa PVLMONARIA. *Aduerſ.* 252. 253.

In horto Mutoni *variet floribus albis.*

PVLMONARIA Gallorum *ſore Hieracij.*

Auricula muris maior Tragi.

PVLMONARIA *alba exotica.*

Huc meritò & hæc inferenda figuræ cognatione, quam alebat Petrus Coldenbergius pharmaceutices & ſimplicium peritiffimus. Foliis Britannicæ aut Alſumatis humi proſtratis. Floribus Solano proximis exilioribus, muccoſis.

ARCTION Montanum. *Advers.* 253.
LAPPA minor Galeni.

PERSONATA. *Advers.* pag. 253.

Montanum ARCTION.

In agro Sommerseti Angliæ tribus à Bathonia miliaribus, secus ædes generosi viri D. Ioãnis Coltes, in mōtosis & syluosis Lappæ minoris genus reperi folijs & caule gracilioribus subtus incanis; capitulis quadamtenus Lappæ maioris, sed mōlicellis & multò delicatioribus, vt Cumini syluestris. Flos purpureus; caules cubitales & bicubitales, graciliores & molliores quàm Bardanæ. Radix longa, edendo apta, intus alba, vt Lappa.

Diosc. Decocta cum semine radix in vino, dentium dolorem mulcet, si contineatur ore decoctum. ambusta peritionesq; fouentur eodem. bibitur ad coxendicium dolores & stranguriam, è vino.

Gal. Facultatis est admodum tenuium partium, & ob id exsiccantis, [extergentisq;] tamen modicè. Quamobrem radix ac semen eius cocta cum vino quadamtenus dolores dentium mitigant. Porro ambusta & chimetra non horum modo decoctum perfusum, sed & caules tenetiores sanare possunt.

PERSONATA.

Diosc. Radix drachma pondere cum pincis nucibus pot. 3, sanguinem & purulentam excreantibus auxiliatur. Articulorum quoque dolores, qui ex membrorum fractionibus collisionibusque sunt, trita & illita sedat. Quinetiam folia vetustis vlcibus vtiliter illinuntur.

Gal. Discutit simul & desiccatur, sed & astringit mediocriter, quomobrem folia eius veteribus vlcibus mederi possunt.

Radix & femina vrinam & calculos eijciunt practicanum experimento.

APV L. Succus herbae cum vino veteri in potionem datus omnes serpentium morsus mirifice sanat. vulnus etiam si cancer erit, cum aqua decoctionis foliorum eius foueto: deinde ipsam cum nitro & axungia, cum aceto tere, & in panno inducito & imponito. Ad canum rabidorum morsus, radix cum modico sale trita imponitur morsui, & statim aeger liberabitur. Succus foliorum eius cum melle potui datus, vrinam pronocat, & vesicae dolorem tollit. Pulvis feminis eius cum vino optimo per quadraginta dies datus, ischiadicis mirabiliter sanat. Folia trita cum albumine oui & imposita, ambusta mirifice curant.

XANTHVM. *Aduers. pag. 254.*

Diosc. Fructus ante collectus quam perfecte siccescat, tunditur, & fictili vase reconditur. Flanos autem sunt capillos, si acetabulum instar copula aqua madefcat, mox caput, nitro ante perfrictum, illinatur. Alij in vino tundunt, & ita afferunt. Semen aptissime tumoribus imponitur.

Gal. Fructus discutiendi vim obtinet.

TVSSILAGINIS flores. Angl. etiam Horse hore.
Ital. Vnghia cauallina. Hisp. Farfara & vngle
caualluca. Advers. 254.

TVSSILAGINIS folia.
Advers. 254.

TVSSILAGO.

An Chamæleuce Plinij, Farfanum & Farfrugum secus fluuios nascens folio Populi, sed ampliore? cuius radix imponitur carbonibus Cupressi: atque isnidor per infundibulum stuehitur in tulli veteri.

DIOSC. Folia ex melle trita igni sacro & omnibus inflammationibus † illitu medentur. arida sumus per infundibulum bianiore raptus, hos sanat qui sicca tusti * atque orthopnœa infestantur. pectoris vomica rumpit. Eundem effectum præbet suffita radix. decocta in hydromelite, & pota, emortuos partus eiecit.

† Gal. propter aqueæ humiditatis admistionem, qua omnia vitæia tenera, alia plus, alia minus participant: nam sicca folia acriora sunt, quam vt inflammatione laborantibus partibus conueniant.

* Eadem Plin. & Gal. est autem modicè acris, vt sine molestia noxæ omnes thoracis abscessus credita sit rumpete.

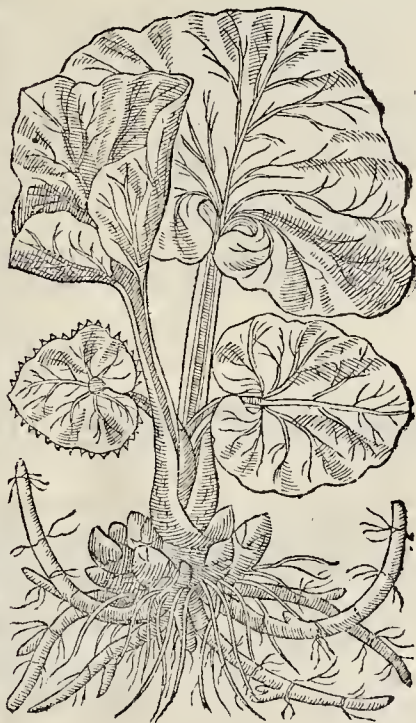
TUSSILAGO MONTANA minima.

Se ipsa prae dit radicem & foliorum indice, a quibus figura nihil, sed magnitudine tantum discerni videtur. Siquidem tussilagini nostrati facie proxima foliola in pediculis binum & ternum digitorum Soldonellæ alpinae paria, similibusq; lateribus, pariterque aversa incana, tomentosa, & carnosâ. Hanc cum rarissimis plantis Vienna Clusius misit in Belgium præclaro D. Brâconi, penes quem flores videre necdum licuit.

PETASITES. Ital. Cappellazi. Hisp. Sombretereta.
Tussilago maior Matth.

PETASITES sine flore. Aduers. pag. 254.
An Persoluta & Personata Plinij?

f CACA.

DIOC. *Contra phagedenat, & vlcera quæ cacœthæ vocant, efficaciter illimitur.*
Idem Gal. & Aegin.

CACALIA. *Aduers. pag. 255.*

DIOSC. *Radix † in vitro madefacta, vt tragacantha, delinctu aut manducatu per se in fibris, scabritijs & acie-
ria m' detur. Grana que post excussum florem immiscuntur, trina & cum cerato illita faciem erugant, & cutem ex-
tendant.*

† Gal. quia radix facultatem habet mordacitatis expertem, & modicè exsiccantem, essentiam
grassum & emplasticam.

* similiter vt Glycyrrhiza Gal.

SOLIS FLOS Peruvianus, sive SOL Indiarum.

Chrysanthemum Peruvianum Dod.

Lusitanicè Gigante à proceritate stirpis.

SOLIS FLOS minor.

Solis peramænus flos, quos vnquam vidi, maximus, Chrysanthemi vel Chamæleonis albi auro mi-
cans fulgore, orbiculatus, discum pedalis & nonnunquam sesquipedalis latitudinis superat, speciosis
que radiantibus luteis folijs ambitu circumcinctis. Caulem edit rectum quindecim, 18. & 20. pedes
procerum Maluæ arborea. Folia perampla Cacaliæ, Bardanæ, Sydæ Theoph. maiora, carnosa, atro-
uirentia. Radix aliquantum tuberosa. Semen compressum ferulaceum. Multis hodie Belgij hortis in
delictijs est; vbi tamen rarè maturitatem adipiscitur: quia serotina planta hyemis sæuitia emoritur. Hu-
ius vsus hæcenus nullus.

SOLIS Flos minor.

Alter minor caule alis brachiato, folijs similibus, & florem minorem folijs in stellæ morem cin-
gentibus.

CHELIDONIUM minus.
Advers. 256.

CALTHA Palustris Gesneri & recentiorum. Caltha Virgilij
Tragi. Tussilago altera Matth. Chelidonium minus palustre
Cordi, & Dilij. Chamæleæ Plin. Anguil. Germ. Mat-
teublumen. Geet wijs blumen. Advers. 256.

Diosc. Vis ei acris. & ananones modo, summam cutem exulcerat. psoras & scabros vngues extimit. succus † Eadem Gal.
radicibus expressus ad purgandum caput naribus insudatur. decoctum eius cum melle gargarizatum, magnificè id
praestat. & omnia pectoris vitia extrahit.

Gal. cum acris sit maiore, illitum confestim cutem exulcerat vnguesq; scabros eijcit.
Ideò hæmorrhoidibus, strumis, exterditque sicubus illinitur, tub cineribus cocta in folio ficul-
neo aut Betae.

NYPHAEA alba.

Diosc. Radix sicca cum vino pota cælicus, dysentericisq; auxiliatur: lienem absunit. Radix stomachi ac vesicæ
doloribus illinitur. vitiliginos ex aqua emendat. imposita cum pice, alopecij medetur. eadem contra Veneris insomnia
† bibitur. siquidem ea prorsus admittit. pota assidue aliquot diebus, genitale infirmat. Idem semen potu efficit. Nym-
phæa nomen sibi vendicasse videtur, quoniam aquosa amet.

† Eadem Gal. Cæterùm Nymphæa quæ candidam radicem habet, potentior est facultatis, vt &
muliebri profluuiò medeatur. Veiùm & hæc, & ea quoq; quæ atram habet radicem, ex vino nigro
austero bibitur. Porro nonnullam etiam abstergendi vim obtinet, ita vt aphthas & alopecias fanent.
Ad aphthas verò macerantur aqua, ad alopecias pice liquida. Sed ad hæc aptior est ea cuius radix nigra
est, sicut ad alia, cuius alba.

NYPHAEA lutea.

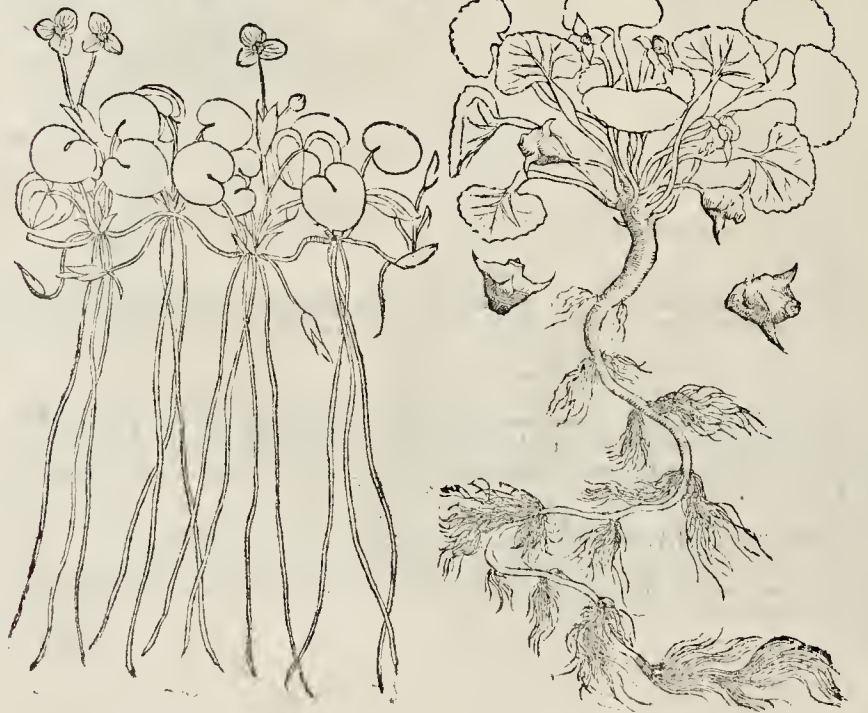
Diosc. Huius semen & radix contra sananarum profusum efficaciter ex vino nigro bibuntur.
Subdit Plin. Tenesmo radix ex vino bibitur. Dolores vesicæ sedat ex vino. Manantia sanat vlcera.
Maculas omne emendat. Trita plagis imponitur. Vlceribus priuatum ijs quæ calcamêto facta sunt,
prodest arida infusata.

NYMPHÆA alba. Adverf. pag. 257.

Nym
luta.
verf. 2

RANAS
blorfas.
Adverf. 258.

TR
aquatic
Adverf

TRIBULVS aquaticus.

Diosc. Vterque refrigerans & inspissans est natura. idè inflammationes omnes cataplasmate adiuuat. vlcera in ore erumpentia, putredines, gingiuus, tonsillâsq; perfanat. Succus ex his colligitur, ad oculorum medicinas. Semen dum recens bibitur, calculosis iuuamentum affert. Drachma terrestri tribuli pota, illitâue, ictos à vipera recreat. contra venena cum vino aptissimè bibitur. decoctum eius sparsum pulices necat. Thraces qui ad Strymona amne habitant, virenti tribulo equos saginant, & è dulci semine & esculento panem, quo vescuntur, faciunt.

Gal. Tribulus ex humida essentia modicè frigida & sicca, non mediocriter & ipsa frigida componitur. In terrestri tamen superat terreum, frigidum, quod & adstringens ostendimus: in aquatico vero aqueum. Propter utrumque itaque, & contra phlegmonarum generationes, & omnino contra omnes influxus congruunt.

COLOCASSIÆ, sive Faba Aegyptia species.

ARVM Aegyptium Dod. & Recentiorum.

Hisp. Manta de nuestra Señora.

Aduers. pag. 259.

ARVM, ἄρον, Officin. Iarns & Pes vituli. Belg. Calfx=

boer. Gallis Pied de veau. **Germ.** Phaffen pint.

Ital. Gigaro. **Hisp.** yaro. **Ang.** Cockleuppur.

Aduers. pag. 260.

Diosc. Caudem habet cubitalem, dicitur crassitudine: flore roseum, dupla papaueris amplitudine: & vbi flo-
re exiit, fert folliculos vesperum fauis similes, in quibus faba supra operculum, bullantis ampulle modo, prominet.
Ciborum aut Ciborium. i. arulam ideo nominant, quoniam seratur ipsa humenti gleba mandata, & ita in aquam
demissi. Ra sic firmatur arundine crassiore qua cruda coctâve estur. Colocassia sive faba adstringendi facultatem obti-
ner, & stomacho vitalem: dysentericis, celiacisq; prodest, in sparsa polenta vice, lomento. Datur quoq; in pulve. Cor-
trices in vino mulso decocti si termini cyathi bibantur, magis proficiunt. Facit ad asarium dolorem, quod in earum
medio viride spectatur, gustu amarum, sitivum, & cum rosaceo coctum instilletur.

† Bellonius etiam negat illi florem aut fructum.

Gal. Sicuti nostram fabam magnitudine longè præcellit, ita & naturam humidiorum, magisque
excrementitiam sortita est.

*lib. observat.
num. cap. 28.*

ARVM.

Diosc. Radix decolla essur, ut pote cum minus acris sit, folia ad esum reconduntur, & arida per se decocta manduntur. Radix, semen & folia Draconculi vires habent. Priuatim radix ex fumo bubulo podagræ illinitur, & draconculi more reponitur. In totum ob mitiorem eius acrimoniam, in cibum expetitur.

Gal. Terrena & ipsum essentia constat, sed calida: proinde extergendi vim possidet: verum non valenter sicut Dracontium. Est itaq; in exsiccando & calcificando primi ordinis. Radices eius maxime sunt vitiles: siquidem comese crassitiem humorum mediocriter incidunt, adeo vt & excreationibus ex pectore idoneæ sint: sed magis tamen aptum est Dracontium.

ARVM maius Veronense; perperam Arisarum. Aduers. 260.

videtur idem cum Draconculo altero seu Helicophyllo Cordi.

Tanti discriminis relationi quorundam a: quiescere, quantæ fraudis, imaginibus argutissime picturis credere. Quibus radicibus olim nos donauit Franciscus Calceolarius Veronensis sedulus & harum peritissimus pharmacarius; temporis progressu eam assequute sunt magnitudinem, vt merito & affabre Aron maius, vel Draconculum minorem quidam statuerint, Aro siquidem per omnia similis: sed folia maiora intercurfantibus venis & notulis albis variata, in hyemem perstat. Racemus item & radix Ari, quæ pluribus bulbis adnatis propagatur.

ARISARVM Hispanicum congener cum Arisaro latifolio Clusij.

2^m. Arisarum Clusij.

D. Bracionis Adonidis pensilibusq; hortis nuper inquilinum Hispania delatû radice tuberosa anemones, folio hederæ aut violæ nigrae oblongiore: neque semen neque florem cernere hæctenus datû.

Diosc. Radix oliua magnitudine maioris quam Aron acrimonie. Vnde illuc nomas siffit. sunt collyria ex ea, ad fistulas efficacia. Illius radicis genitale animalis cuiuscumque in perniciem agitur.

ARISARVM latifolium Clusij, num idem cum Narbonensi? Hisp. Iaro & frauillos. i. fraterculi, Clusio interpret. Aduers. pag. 260.

ARISARVM angustifolium cum fructu racemoso albo, & corniculo purpurascete. Aduers. pag. 261.

In Ar
Narb
lege A.

lege Or
gali.

ARISARVM latifolium.

Ternis aut quaternis folijs Smilacis, satis carnosis, mollibus, viridibus, & acerbis, oblongo pediculo
fultis, lunata falcataue basi. Stos Aristolochiæ longæ extrema parte nigricans in sequivinciali pediculo
notulis rubris vario. radix rotunda Aro minor. Sponte oritur ad margines agrorū Lusitania in col-
libus & dumetis.

ARISARVM angustifolium.

Varietas. [Mechliniæ in horto Georgij Ryensis rei herbariæ perquã studiosi folio aliquanto latio-
re & corniculo virenti à superiori diuersum vifitur.

ANGVINA DRACONTIA. *Hisp.* Tragontia *Ital.* Serpentina. *Gall.* Serpentine
grande. *Serpentaria* Colubrina. *Germ.* Draken wurtz. Stangenkraut.
Belg. Drakenwortel & Speerwortel. *Adverf.* 261.

Diosc. Seminis succus cum oleo instillatus, acutum
dolorem mitigat. Naribus etiam ex lana impositus poly-
pum absmit. Carcinomata illuc sistit. tringita eius gra-
na, si in posia bibantur, abortus inferunt. Odore autem
postquam flaccidi flores emarcuerint, conceptus adhuc ten-
eros enecare. Radix exsiccatur, orthopneis, ruptis, vulsis,
tusi, destillationibus, auxiliatur. humores pectoris excreta-
tu faciles reddit, siue cocta tostaque cum melle, aut per
se edatur, siue farina eius ex melle delingatur. vrinam
pellit, venereu excutat, cum vino pota. pbagedenas vlcera,
& qua cacœrhe vocantur, vrina cum melle & bryonia al-
ba, expurgat, & ad cicatricem perducit. collyria ex ipsa
ad fistulas & eijciendos partus fieri solent. qui radice suas
manus perficiunt, à viperis ferri negantur. illita ex a-
ceto, vitiligines emaculat. Folia recentibus vulneribus, lina-
mentorū vice, conuenienter imponuntur. decoctum in vino
peritonibus apposuisse prodest. caseus folijs involutus, à
putredine defenditur. Succus radicis ad tuberculas, albugi-
nes, & oculorum caligines conuenit. Radix cruda coctā-
rie, ad sanorum vsus, pro oleo recipitur. in Gyn. nesijsinfa-
lis, qua Baleares vocantur, coctam radicem cum melle
multo, in conuiujs placitam vna leco offerunt. Radix mes-
fibis effodiunt, lotaq; frustatim conciduntur, & lino trahita
siccat in umbra, & ita reconduntur.

De altero Dracunculo inter notha Dioscor.

DRACONTIVM, siue DRACVNCVIVS Gal.

Quiddam Aro persimile obtinet, tum folijs tum
radice: ceterum illo tum acrius est, tum amarius,
ac proinde calfactorium magis, & tenuioribus
partibus. Habet etiam leuculam quandam ad-
strictionem, quæ quandoquidem cum compre-
hensis duabus qualitatibus acri scilicet & amara cō-

iuncta est, medicamentum factum est, vt quæ maximè efficax. Nam radix viscera omnia expurgat,
crassos potissimum & lentos succos extenuans: optimūq; remedium est contumacium vlcerum, quæ
nuncupant. Expurgat quoque extergetq; strenuè tum alia quæ extersionem desiderant, tum vi-
tiliginem cum aceto: tum folia item vtpote similem facultatem habentia. Vlcerebus, vulneribusque
reccens inflictus accommoda sunt. Et quantò minus fuerint sicca, tanto magis conglutinant. Nam quæ
sicciora sunt, vitibus sunt acrius, quæ vt vulneribus conueniant. Creditum est quoq; caseum hu-
midum si'lis foris reclusis reponatur, ob temperaturæ illorum siccitatem à putredine conseruari. fru-
ctus valentior est non folijs tantum, sed & radice: Inq; & caneros & polypodas eliquare creditus est.
Succus quoque eius vitia oculorum expurgat.

APVL. Ad omnium serpentium morsus & aspidum: radix ex vino trita tepesfacta potui data, vene-
num omne discutit. Radix cum axungia facta quasi malagma & imposita, mox ossa fracta de cor-
pore educit, & lapides extrahit.

Foliorum stillatio liquore vtuntur Angli ad Pestis contagia, vna cum Draconis siue Taraconis
aqua. Dosis singulorum ʒ. j. & s. Theriacis ʒ. j. sudorem copiosum eliciunt.

Aquatica

Aquatica ANGVINA, sive DRACUNCVLVS.

Dracunculus arundinacea radice Plinij.

*Germ. Wasser schlangen kraut. Belg. Water slangen
crupt. Gall. Serpentine d'eau. Aduersf. 261.*

ASARVM. Angl. Felfoot & Myra batara.

Aduersf. pag. 262.

Plin. Lib 24. cap. 16. Eam ex aqua vel vino contra serpentes dabant.

ASARVM.

DIOSC. Radices habet odoratas, excofacientes, & quæ linguam vehementer mordent. Excofaciorum vim habet. vrinam cit. hydropicis & vetusto coxædicum dolori prodest. Radices senis drachmis ex aqua mulsa potæ, menses trahunt, & veratri albi modo purgant. In vnguentis additur.

Gal. Radices facultate similes radicibus Acori, intensiores tamen. Itaque ex ijs, quæ de illis prodita sunt, hic faciendâ coniectura.

Plin. Nardi vim habet Asarum, quod & ipsum syluestre Nardum aliqui appellant. Secundo ordine excofaciunt & siccant tertio Asari radices, Mesueo attenuant, referant, resoluunt, & prouocant. adstrictione tamen non vacant. Bibitum Asarum non modò vomitione ciet, sed & per aluû ducit.

MESVE. Tota planta est aromatica, & gustum mordens. Radice præcipua, præsertim magna, odore tenui, sapore acri, & parum styptico. Calida sicca ordine tertio, vel potius cum Dioscoride calida secundo, sicca tertio. Tenuat, resoluit, obstructa aperit, hepatis, lienis, & horum duritiem soluit, & affectus alios inde natos, febres putridas & diuturnas, icterum, hydropem, præsertim vino infusum. Purgat vomitu & deiectione, & vrinis bilem, sed pituitam manifestius, etiam ex ilibus, ichio, & aliis articulis; ob id harum partium dolores mitigat, præsertim infusum, vel aliter exhibitum.

Oleum asari cum ladano spinæ illitum sudores mouet, & rigorem febrilem inhibet. Vrinæ mouet, semen auget. Valentiùs agit cum sero lactis, spica & hydromelite. Mustum his radicibus conditum post tertium mensem hydropes & splenem sanat. Mediocriter coqui & teri potest: & quò tenuius est tritum, eò magis vrinæ mouet: minus autem aluum ducit. Datuq; infuso ab aureis duobus ad drach. quatuor: puluere autem à drach. vna ad aureos duos.

Ischiadicis & quartanarijs vomitione, vitio.

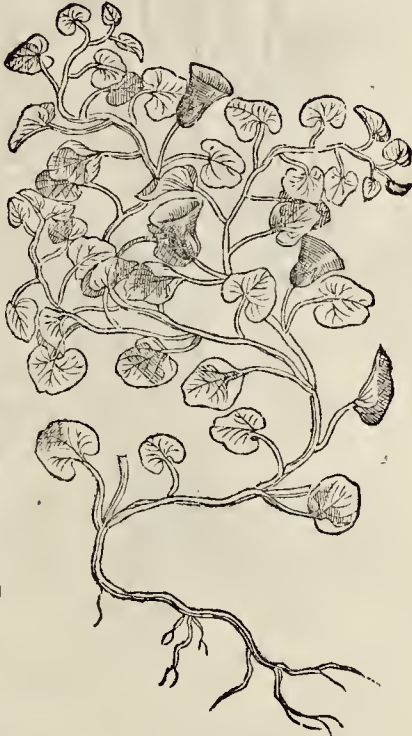
ASARINA *sterilis* *Seuena Narbonensis agri.*

Aduers pag. 262.

Asarina diuersa à Matthioli quæ forem Anthemidis esse scribit.

SOLDANELLA. *Brassica marina.*

Belg. Zeevinde. Hist Soidanela,
& verca marina. Aduers. 263.

Folia & flores dilutè purpurantes Hederæ terrestri conueniunt; sed maiores, longiores. Rupibus & cautibus Veganio conterminis Seuena oriunda.

SOLDANELLA. *Brassica marina.*

DIOSC. Folio pingui concretu, salso gustu, & aliquantulum amaro. tota herba stomacho incommoda est, acris alium maximè solut in cibo cocta. Coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.

Tertio ordinis excessu, calida & sicca censetur.

Tormina & flatus gignit, flauas hydropicorum aquas & pituitas educit.

Gal. Suprà quàm quòd ventrem deiciat, vt pore subsalsa & subamara gustu, fuerit sanè etiam ad externos corporis vitus & ad omnia ea ad quæ tales qualitates accommodantur, idonea.

c

GRAMEN

GRAMEN PARNASI *Recentiorum Hederaceum.*
Hepatica alba Cordi. Germ. Aebberblumelien.
Adverf. 263.

GRAMEN PARNASI *duplicatis floribus.*

Diosc. *Densius fruticat. Succus in vino cum melle pari, & Myrrha dimidio decoquitur. Adhucianturque pipervis & thuris tertie portiones, probatissimum erit oculorum medicamentum. Id in area pyxide reconditur. Decoctum rad. is, idem quod herba praestat. Semen vehementius urinam impellit; alvum, vomitionesque sistit.*

Gal. *Semen eius urinam ciet; & fluxus ventris & stomachi resiccet. vis enim eius est exicatoria, tenuium partium, & subacribus.*

GRAMEN PARNASI *duplicatis floribus.*

Varietas

Pro sum idem, vdis Brabantini agrictiam quò loci aliud vna sponte oritur, legit sedula manus D. Lucae Eerssel medici Louanientis hatum perquam studiosi & peritissimi, sed sola florum speciosa duplicatione variam.

CYCLA.

CYCLAMEN folio Hederae. Rapum terra. Arthamisa.
Belg. Heughen byoot. Aduers. 264.

Diosc. Radix cum hydromelite pota, pituitam aquamq; detrahit. menses potu appositu eicit. Tradunt, si pragnans radicem transgrediatur, abortum fieri. partum appensa accelerat. contra venena, praesertim leporis marini, ex vino bibitur. illita contra serpentinum ictus remedio est. immista vino inebriat. regium morbum discutit, tribus drachmis pota, cum passo aut diluto mulso. Sed oportet eum qui ebibit, multis vestibus contextum, loco calido, & a perfrictionibus tuto, recumbere. quod facilius exudet. eiectionem sudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur. ad deicienda quoque alui excrementa, in vellere sedi subicitur. illito umbilico & imo ventre coxarum tenuis, aluum emollit, & abortum efficit. suffusionibus, & retusa oculorum aciei, oblitus cum melle succus prodest. medicamentis abortum inferentibus admiscetur. succus cum aceto illitus, prociuum sedem restituit. Exprimitur iuxta radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix cutem purgat. eruptiones papularum reprimat, vulneribus ex aceto per se aut cum melle medetur. * lienem absumit. vitia cutis in facie, & alopecias emendat. eius decocto laxata, podagras, & capiti vlciscula, perionibusque soneri congruum est. ipsique in oleo vetere seruescunt, illito oleo, vlcera ad cicatricem perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere seruenti imponitur, adiecto interdum Tyrbenica cerea momento, ut friguenti crassitudinem rugulentam contrahat, cum primis vitale perionibus. Radix, scille modo, concisa reponitur. Narrant, ad amatoria assumi contusam, & in passillos diuisam. Nascentur in vmbrosis, maxime sub arboribus.

Eadem Plina

* eadē Gal.

† eadē Gal.

* Gal. eadē,

† Gal. eadem. & menses siue pota, siue imposita euocat. non modò viscus purgans, sed etiam quæ in toto corpore bilis fuerit, eam per sudorem excernens, proinde à portione omnibus modis adiuuanda sudoris prouocatio est.

Mesue. Calidus siccus initio tertii ordinis, incidit, tenuat, resoluit, terget, expurgat, obstructions aperit, sudorem copiosum mouet, cutem scarditate eius ablata omnium maxime expurgat. Pituitam lentam & crassam sumptus, & suppositus, atque aded femori, ilibus, & vicinis partibus illitus purgat. Obstructions viscerum, praecipue splenis aperit, maximeque ex oxymelite, & sumptus, & emplastri modo ad motus colicum dolorem à pituita, aut stercore suppresso sanat, caput & oculos insigniter expurgat, praesertim erthino ex ipso in nares recepto, praesertim post purgationem per Hieram, aut Theodoricon, aut cataportia scetida, aut similia. Quapropter visui imbecillo, & aquis in ipsum ruentibus, hemicrania, cephalalgia, tortura, paralyti, & ceteris cerebri affectibus frigidis confert, erthino, ut dixi, attractus. Icterus sanat experientia certâ, praesertim succo cum oxymelite, vel anemelite sumpto, & operto deinde diligenter corpore. Nam sic sudore largo materia etiam in vaporem versa bilioso excremento exonerabitur. Duro lieni confert quouis vtendi modo, & tumoribus aliis, ut etiam strumas iuuet. Menses mouet, sumptus & suppositus haemorrhoidas potentissime aperit. Corrigitur ut dracunculus, & bryonia. succi huius drach. quatuor cum saccharo solutas, & ad tertiam coctas, mane sumptas, icterum sanare certissimum & expertissimum affirmat filius Serapionis.

Gal. Cyclaminus varias vires obtinet, nam & extergit, & incidit, & ora venarum aperit, & attrahit. Clauum verò id est ex particularibus openibus: nam succus eius hemorrhoidas referat, violenterque ad fecesum prouocat in floccis appositus. Sic etiam medicamentis tubercula, strumas, aliaque durities discentibus commiscetur, ac suffusus cum melle illitus competit. Ad hæc quoque per rares expurgat.

Varietates. { Cyclamen vernum flore rubro Fertaria misit D. Alfonso Pancius, cui folia Martio erunt. Aptili & Mato floret. Semenque maturat initio Ianij.
Belgij vireta folio hederaceo rotundiore tantillum crenato fusque deq; maculis variato colunt.
Bueniæ flore est illud quod fundit Romanus montanus ager.

ARISTOLOCHIAE. Gallis Aristologe & vulgo Sarafine.
It. al. Aristologia. Hisp. Aristoloquia. Germ. Ostelucep,
& perperam Holwurtz. Aduers. 264. 265.

ARISTOLOCHIA ROTUNDA.

ARISTOLOCHIA Clematis nostras, perperam longa Matthioli & Eufch. Aduers. 265.

Diosc. Rotunda ceteris venenis resistit. Longa verò aduersus angues drachma pondere ex vino bibitur & illinuntur. Pot. cum pipere & Myrrha, menses, partus, & omnia vuluarum onera eicit: eadem efficit in pefso subdita. Rotunda ad eadem pollet, insuper singultientibus, suspirijs, horronibus, liem, conuulsis, laterisq; doloribus, pot. cum aqua singulariter auxiliatur. Aculeos & spicula extrahit. Osium squammas illit u admittit. putrida vlcera excarificat, & sordida expurgat: caua cum tride & melle explet. Extergit gingiuas & dentes. Creditur & Clematis ad eadem prodesse, virtus tamen inferior est.

Gal. Radix amara & subacris, sed ex illis tenuissima est rotunda, & in omnibus efficacior. Aliarum verò duarum Clematidis vocata magis odorata est: itaque ea ad vnguenta vtuntur vnguentarij; sed ad sanationes infirmior. Longa verò minus quidem tenuis est, quam rotunda; sed nec ipsa inefficax: Verùm abstergendi & calcificandi facultatem possidet; minus tamen quam rotunda abstergit, atque digerit: sed non minus calcificat, imò fortassis etiam plus. Itaque in quibus vsus est modicæ absterisionis, commodior est longa; puta in carnis exulcerationibus, & vteri fomentationibus. In quibus autem crassum humorem validius extenuare oportet, illic vsus est rotundæ. Proinde dolori ab obstructione, aut crassitie crudorum flatuum natos, magis curat rotunda, & spicula extrahit, & putredines sanat, & sordida vlcera repurgat, dentes, gingiuasq; candidas efficit. Auxilio est asthmaticis, singultientibus, comitialibus, podagricis cum aqua frigida pota, Rupris etiam conuulsisque, vt si quod aliud medicamentum, idonea est.

APVL. Herba Aristolochia sicca suffumigabis febricitantem, & hilariorem eum facies. Frigat & demonia. Frigore exustis, herba Aristolochia ex oleo vsque ad calefactionem vim habet cum axungia porcina. Si infans contristatus fuerit: herba Aristolochia suffumigabis infantem, hilarem facit, & conualefcit infans, fugato demonio. Canceromata quæ in naribus nascuntur, herba Aristolochia cum Cypero & Draconteæ femine trita & cum melle imposita, emendat.

PISTOLOCHIA & Polyrrhizon Plin.

Aduers pag. 265.

Conuulsis, contusis, ex alto precipitatis, radice pota ex aqua, vilissima esse traditur: femine pleuriticis & nervos confirmare, exalfacere. putrida vlcera exest, vermesq; extrahit, & cætera cuncta potest quæ superiores.

leg. promi-
scuè. lin. 38.

Aristolochia CLEMATIDIS altera Hispanica.

Candore, sedulitate & industria D.C. Clusij nobis Clematidis alterum genus innouit; qui ex Hispania Bætica, & Hispalensibus tractibus itinere Olyssipponensi in sporulas deuectam D. Brancioni & amicis videndi copiam fecit. Senticetis & dumetis gaudet; flexuosis, anfractuosis, viticulosis, ramis

mosis, gracilibusque cauliculis atrepsit & ample fertur vicina cremia. Radice reptice, prælonga, anfractuosa, geniculata, Smilacis asperæ, & notatis Clematidis colore. Flores incurui nigricant ex purpura: lagenulæ, & folia Aristolochiæ Clematidis minora, rigida, leuia & tantillum acuminata. Facultatibus cæteris haud abfimilis creditur.

VIOLA MARTIA purpurea, flore multiplici.
Hisp. Violeta. Ital. Viola mammola & viola
porporea. Aduers. pag. 266.

VIOLA MARTIA surrectis cauliculis.
Aduers. pag. 266.

DIOSC. Refrigerandi naturam habet. Folia per se & ex potentia illinuntur aptissime stomacho astanti, & colorum inflammationibus, * sedique proidentii. * inflammationem, tensionem & dolorem leniendo. Semen calculos vesicæ comminuit, urinas ciet: exiccare, uti plantaginis, creditur.

MESVE. Violæ refrigerant & humectant ordine primo, cum tamen siccæ minus refrigerent, & Eadem minus humectent. Humiditas quæ superflua recentibus inest, aluum emolliendo ciet: verum atefactæ, deiectionis sunt facultatis, non quod emolliant, sed quod dissoluant. Violæ in summa saporiferæ sunt, refrige-

refrigerant, capitis dolores mulcent, inflammationes extinguunt, leniunt & solvunt. bilem educunt, eiusque feruorem mitigant. Conferunt capitis doloribus, quos caliditas exciauerit. Pectoris & asperæ arteriæ scabritiem leniunt. Medetur anginis & columellæ vitijs. Præcipuo autem sunt auxilio pectoris, & lateris inflammationibus, sitimque arcent. At quæ sicca sunt, iecoris obstructions referant, inflammationes discutiunt, & morbo regio laborantibus opitulantur.

Cauliculis ramosis Viola martia è floribus { Hanc luteis floribus transmissit stirpium summus explorator
colore differentiâ. } Clusius noster D. Iohanni Brancioni.

VIOLA flammae coloria. Herba Trinitatis Fuchf. à
triplici floribus colore. Iacea sive flos Trinitatis Matth.
Viola tricolor Dod. Aduersf. 266.

SAXIFRAGIA alba chelidonides, eiusque varietas.
Aduersf. pag. 267.

Non secus ac Viola martia, gustu subacris, tenuis substantiæ & incidentis facultatis, non sine humido abstergente, cuius beneficio crassa pituita, citra exiccationem & calorem, inciditur, abstergitur, & facilius educitur. Idcirco nuperis ad asthma, peripneumonias, febres, conuulsos, epilepsias, materiam propellendo. Pruritus, foram & cutis vitia emendat. Ulcera quodam lymphitum lentore conglutinat.

SAXIFRAGIA alba.

E sola magnitudine omni sui parte huius conspicua differentia in Belgia.

lege

lege *SAXIFRAGIA aurea* Lichenis facie & natalijs, Ery-
simi species Aldroandi. Aduers. pag. 267.

HVMILIS HEDERA sine *CHAMÆCIS* SVS.
Corona terræ. Terrestris hedera. Germ. Gündel
kreb. Belg. Onderhaue. Gall. Liecè terrestre.
Aduers. pag. 268. *

Chamelema Cordi, quasi dicas humilis Clema-
tis repens. Clemen autem teutonicè, est repero
scanderæue.

Corymbosa
HEDERA.

lege fabulan-
tur. Im. 17.

* *Diosc.* Gustu supra modum amara. Bibunt con-
uenientissimè ischiadici feli, tribus obolis in aqua cyathis
tribus, tricens quadragesue diebus. eodem pota modo,
fenis aut septenis diebus, regum morbum purgant.

Gal. Chamæcissi flos cum sit admodum ama-
rus, iecur obstructione liberat: daturque ex coxè-
dice laborantibus.

CHAMÆLEVCE. Aduers. pag. 268.
Caltha palustris Gesneri.

Diosc. Lumborum doloribus propiti: est.

Corymbosa

Corymbosa HEDERA. *Hisp.* yedra. *Ital.* Hedera. *Aduers.* pag. 269.

DIOSC. Hedera omnis acris est, & adstringens. nervos tentat. flos^a trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus. ambustis cum cerato tritus illinitur. recentia folia^b ex aceto cocta, aut cruda cum pane devita, henes sanant. ^c foliorum & corymborum succus, cum vino vnguento, melle aut nitro, ^d naribus infunditur. & contra veteres capitis dolores, caput eo cum aceto & rosaceo perfundi virile est. purulentis auribus, aut dolentibus, cum oleo medetur. nigra hedera succus, aut epoti corymbi, corpus infirmant, mētemq^e turbant. Largius sumpti, acini quinque triti, calfallique in pini cortice cum rosaceo, si instillentur à contraria aure, dolorem dentium mirigant. denigant capillum illiti corymbi. ^e folia in vino decocta illinuntur omnium ulcerum generi, etiam si cacœbe sint. vitia cutis in facie & ambusta sanant, vti antea diximus, decocta, movent menses triti & subditi corymbi. ijdem poti, post purgationes seminarum, drachma pondera, concipiendi spem adimunt. pediculus foliorum melle irrigatus, ac vulvae inlatus, menstrua & partus exherat. instillatus succus putrida radia narium, graueolentiāque emendat, & sanitati restituit. lachryma hederæ psilothrum est: illitu pediculos enecat. succus radicum, cum aceto potus, phalangiorum moribus succurrit.

^a [Flos] Gal. flores aut quodammodo validiores sunt, vt ad læuorem redacta cum cerato ambustis conueniant.

^b eadem Gal. ^c eadem Gal. ^d Gal. capiti purgando idoneum existit. ^e eadem Plin.

^f eadem Gal.

Hederæ omnes refrigerant Plinio. eodem tamen auctore decoquantur contra horrores febrium, eruptionesque pituitæ, aut in vino teruntur. Eadem quæ Diosc. Plin. qui subdit:

Hederæ, quam Chrylocarpon appellauimus, baccis aurei coloris viginti, in vini sextario tritis, ita vt terni cyathi poterint, aquam quæ cutem subierit, per vrinam educit Erasistratus. Hedera nigra corymbos decoctis suis hydragogis præscribat Rondelletius addidimus & nos ad vnciam vnam.

Plin. Radicis succus, in aceto potus, contra phalanga prodest. Huius quoq; ligni vase spleneticos bibentes sanari inuenio. Et acinos terunt, moxq; comburunt, & ita illinunt ambusta, prius perfusa aqua calida. Sunt qui & incidant succi gratia, eoq; vtantur ad dentes erosos, frangi que tradunt, proximiis cera munitis ne lædantur.

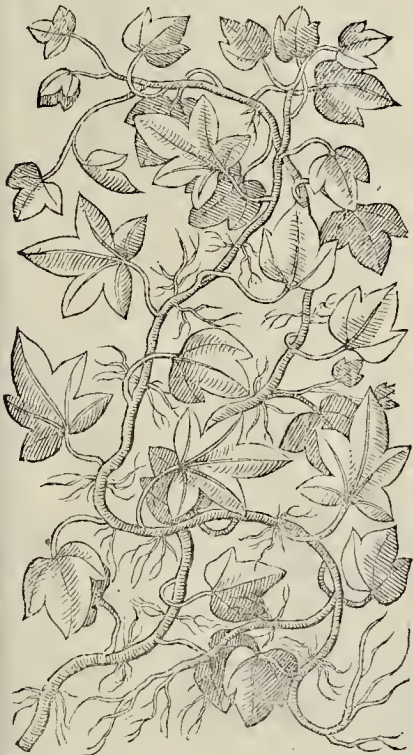
Gummi etiam in hedera quarunt, quod ex aceto vtilissimum dentibus promittunt.

Gummi

Folia vino infusa calculos & vrinæ pellunt. Fontanellis vulgo dictis imponuntur commodè. Hederæ. mores alluciant, inflammationes & putredines arcent.

HELEX siue Pronolua, sterilis Hedera. *Aduers.* 269.

CYMBALARIA Italica hederæe folio. *Aduers.* 269.

HEDERACEVM THLASPI.

In Portlandiæ peninsula, Cornubiæ vicino portu Plimmouve, alijsq; maritimis Angliæ cauitibus, repens herbula dodrantalibus & spithameis gracilibus cauliculis, striatis, puniceantibus, folijs sinuosis hederaceis, carnosis. Flosculi candidi & semena exilia in folliculis gustu & habitu Thlaspi expriment.

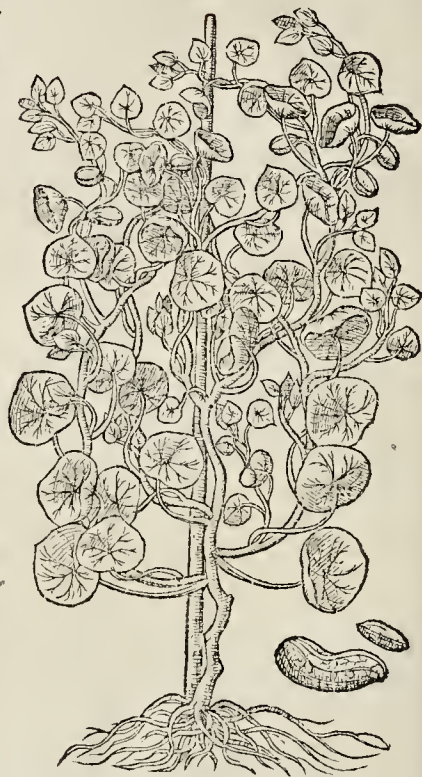
De NASTURTIO Indico ex Dod. *

DOD. Speciem exhibet Cœoluuli, folia eius lata angulosa, & pulchrè depinguntur virentia, flos luteus reuo propendens habet corniculum instar floris regij, quem Delphinium appellant.

NASTURTII Indici genuina effigies.

NASTURTIVM
Indicum.

Hanc eandem Nasturtij plantam Neruij semine fatam in p̄silibus hortis anno elapso alebat industrus & materix medicæ gnarus Iacobus Plateau; quæ mirum affabre picturam Dodoneo missam deliniatam, ostendebat. Folia quippe peltata, ambitu circinato, & leuiter sinuata, è quorum medio centro pediculi Coryledonis ritu, caulis ternum & quaternum cubitorum multis concavis alis. Semina Betæ quadam tenuis, qualia mihi ostendit prædictus Plateau.

Cuculo

Cuculo Indiano ferè paria assererat D. de Bracion in filiqua admodum eleganti, qualem habeo à naucleris reducibus ex Peruvianis Indijs, tereti, rotunda, vnciali & duos digitos longa, coriacea, strijs & ringis exarata, luteola, summo & imo ventriosa, tantillum falcata. Apud nos florum rudimenta dūtaxat videre licuit. gustus illi Nasturtio proximus, vnde nomen asciuit.

An CYCLAMINOS altera, hederaceis folijs planta.

SMILAX ASPERA. Aduers. pag. 270.

CYCLAMINOS altera.

Si quid coniecturæ captari potest, cuiusmodi stirps fuerit Cyclaminos altera; cognata Hederæ & Cyclamini planta accipienda videtur. Hanc multæ adumbrare videntur, nulla autem explere, aut asseri potest. Cordo Dulcamara, alijs Bryonia nigra, & Periclymenon alterum, nonnullis stirpium venatoribus alix magis placent. In Italia collibus, quo loci & qua radice iam non occurrit, repetita plantæ, inque sportulas coniectæ sedulis vestigatoribus iconem & descriptionem exhibeo. Herba est Hederæ folijs sinuatis paribus in mollibus flexilibus cubito prolixioribus, nilabat memoria, cauliculis flores oblongi, galericulati, ex purpura pallentes.

Diosc. Est & altera Cyclaminos folijs Hederæ, sed minoribus: geniculatis caulibus, crassissq., circa vicinas arboreas, capreolorum modo, se volentibus: flore candido, odorato: acinis Hederæ mollibus, leni gustus aliquantulum acris. Radix superuacua. Nasctur in asperis. Huius acini drachma vnus pondere poti, cum vini albi cyathis duobus, quadraginta diebus, lienem per vrinam & aluum absumunt. Ad orthopnæam bibitur. Reliquias à purru purgat.

SMILACIS ASPERÆ è spinis varietas.

Folio non spinoso & samentosis viticulis multo minus spinis refertam manere D. cæteroniam cætera cuncta similima aut eadem; fructu nigro.

Diosc. Folia & acini, & ante & post epori, venenorum antidota sunt. Tradunt si infantibus nuper in lucem editis, qua ex his tritum propinetur, nulla postmodum venena nocitur a. Inciditur etiam ad alexipharmacæ, id est, ad ea medicamenta, quibus venena arcentur.

lege SALSAPARILLA. Aduers. 270.

Radicum decoctum exsiccat: sudores & vrinas cit: cutem euacuat, & quæ cutem subierunt educit. Folio Smilacis asperæ spinoso & samentosis implexis viticulis, spinis aduncis, horridis, & radice crebris implexa loris, qualem superius dedimus, alit Ioannes Muttonus.

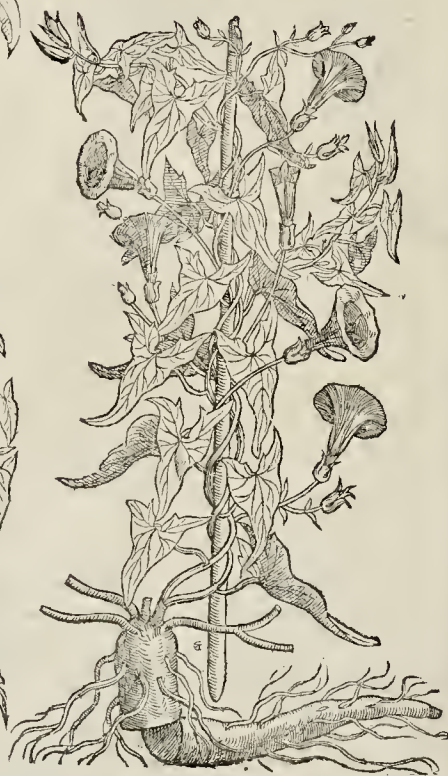

*σμίλαξ ἁλιᾶ. SMILAX lenis minor. Germ. Winden-
kraut. Belg. Winde & wrange. Ital. Vilucchio
maggiore. Hisp. Yedra Campana. Gal. Liferon.
Angl. Windwecht & winte. Malococissus Demo-
cratis Anguillara. Aduersf. 271.*

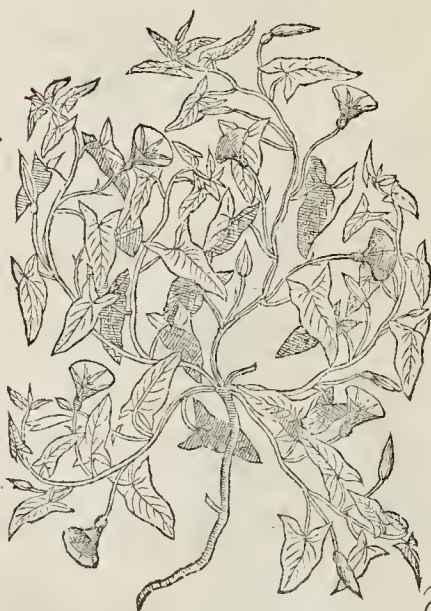
*Diosc. Semine cum Dorycnio poto, termis singu-
lorum obolis, varia & tumultuosa in somnis obuersari
traduntur.*

*Gal. Hanc Smilacis asperæ quodammodo si-
mitem esse vult.
Nullius vsus Plinio.*

*SCAMMONIVM.
Aduersf. 272.*

*CONVOL-
VVLVS mi-
nor purpu-
reus. Ital.
Vilucchio
minore
Aduersf. 272.*

SCAM-

SCAMMONIVM.

DIOSC. Legitur ad hunc modum succus. Capite exempto, radix in testudinis speciem cintro excauatur: quo fit ut in cauum confluat succus, qui conchis demum excipitur. Alij serbes in terra concamerato sinu fodiunt, in quos subiectis in glandium folijs, profundunt succum, sic atumq, extrahunt. Laudatur autem Scammonium leue, nitidum, raram, & colore quam simillimum taurinoglutini, fungosum, tenuibus fistulis, quale ex Mysia regione Asia deportatur. Nec attendere solū par est, si lingua tactu albescat (hoc enim euenit adulterato, quo d admisto fit rithymali lacte) sed longè magis antea narratis. item si non reuementer linguam exurat; id quod misti rithymali argumentum est. natione aut Syriacum, & Iudaicum deterrima habentur, graua, densa, erui farina & rithymalo vitata. Succus drachma vnus aut quatermum obolorum pondere haustus, ex aqua pura vel mulsā, per inferna bilem & pituitam extrahit. ad resoluendam aluum binos obolos cum sesama, alioue semine, sumpsisse satis est. dantur efficacioris purgationis causa, succi tres oboli, cum duobus veratri nigri & aloës drachma vna. Funt purgatorii sales, drachmis viginti succi scammonie, in senos salis cyathos adiectis. Horum modus proportione virium: integer quidem, tria cochlearia: medius, duo: minimus, vnum. Radicis drachma vna aut altera purgat, cum ijs quæ retulimus. Nonnulli decoctum radicis ebibunt. Coquitur in aceto, & cum hordeacea farina teritur, cataplasmate ischiadicis vtili. Partus enecat succus, vulue in lana subditus. tubercula discutit cum melle aut oleo illitus. decocto in aceto peruncta sepra abiguntur. diuturni capitis dolores ex aceto & rosaceo perfunduntur.

SCAMMONII Mospeliaci Varietas.

Apocynos siue Periploca prior Dod. & Belgarum quorundam.

Cognatæ figuræ & naturæ est cū Scammonio Mospeliensi, flore, succo, viticulis, & lōgo radicis reptatu subtus terrā hinc inde porrectæ, quæ adeo viuax est, vt semel in hortos ascita, vix runcari deleatue queat, etiamque, frustillo tantillo relicto, repullulet; sed folijs longioribus, siliquis verò & femine Vicetoxici, cuiusmodi è littoreis Adriatici sinus, & mediterranei maris in hortis nostris alitur.

CONVOLVVLVS minimus spica solius. sed eius effigies
 minus scite expressa Aduers. pag. 274.
 Scammonium tenue Plin. quorundam.

ASVREVS sive Caruleus Conuoluulus. Campanula Lasura
 herbariorum. Aduers. 274.
 Noctu florens Pletonaria di Sta.

CONVOLVVLVS peregrinus Clusij.

In Collibus iuxta Tagū lato solo, Bætica, pluri-
 misq; Hispaniæ locis nascentem peregrinæ elegā-
 tiæ C. Clusius Cōuoluulum folijs Althææ minori-
 bus vberi admodum proventu inuenit, indidemq;
 in Belgium D. Brācioni misit apud quem excreuit;
 sed tandem emortua hyemis iniuria flexilibus ca-
 ducisq; viticulis cubitalibus, nonnihil hirtis. vicina
 queuis arripit, folijs Althææ minoribus, cristatis,
 fimbriatis, & nōnihil laciniatis oris: flores Martio
 purpurantes aut candicantes Conuoluuli æmuli,
 quinque iudē plicis complicati longiusculis pedi-
 culis insidētes. Radix longa, tenuis, pulla, summo
 cespite serpens. & hinc renascens.

Diosc. Foliorum succus potu deſicce aluum.

CONVOLVULVS peregrinus Clus. Convolvulus Scammienj facie,
an Helxine Cissampelos Diosc. 3 Hisp. Campanilla.
Lusu. Verdezilla. Aduers. pag. 274.

Helxine CISSAMPELOS altera, Atriplicis
effigie. Aduers. pag. 275.
Convolvulus niger, & Helxine Cissampelos Dod.

VITIS ALBA. BRYONIA Diosc. Aduers. 285.
Ital. Zuccha saluatica. Hisp. Nueza blanca
& Norca blanca.

VIT

VITIS ALBA, Bryonia.

Diosc. *Asparagi decolli in cibo, alium & vrinam cient. Folia, fructus, radix, acrem vim fortantur. itaq; vlcerum phagedanis, gangranis, chironijs, putrentium tibiurum radio, efficaciter ex sale illinuntur. Radix corpus abstergit, & cutem erugat. vitiā cutis in facie, varoſque, lentiginos, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, cretis Chii, & sereno graeco. eodem effectu prodest decocta in oleo, vsque dum liqueſcat. si illa tollit. redarius committit. inflammationes discutit illa ex vino. suppuraciones rumpit. medicamento apertè in nifi cur, quod carnem exēst. in fracta ossa extrahit, trita & imposita. datur comitialibus in potu drachma pondere, quotidie, anno toto. prodigit attonitus, & vertigine laborantibus, consimiliter assumpta. contra viperarum telus pota drachmīs duabus, auxiliatur. partus necat, mentem interdum subvertat. foeminarum locis apposita, partus secundisque morantes trahit. cit vrinam pota. eclogina ex ea sic cum melle, difficile spirantibus, strangulatu oppreſſis, tusticibus, vulsis, ruptis, & laterum doloribus. lienem ternis obolis pota ex aceto, triginta diebus, consumit. illinuntur ad eadem cum fico. ad muliebres infessus decoquitur: si quidem vulvas purgat, sed abortum facit. Succus ex radice vere exprimitur, qui trahit pituitam, cum aqua mulsa potus. Ad pſoras & lepras, semen efficaciter illinunt. Lactis abundantiam facit succus eius, si cum tritico decocto sorbeatur.

* eadem Plin. & Gal. eo quod astringat, stomacho gratum edulium: habent enim amaram & modicè acrem * adfrictionem, quare vrinam moderatè mouent. Radix autem abstergentem nonnullam, deficcantem & tenuium partium, ac moderatè calidam vim obtinet, quamobrem & † lienes induratos liquefacit, tum epota, tum foris cum ficibus imposita.

* Contradi-
cui Dodo-
neus.

† Plin. Splenem ternis obolis pota 30. diebus consumit.

‡ Plin. folia & caules exulcerant corpus: vtiq; vlcerum phagedanis, & gangranis, tibiurum que radio cum sale illinuntur. eadem Plin. eadem Plin. subditque: & ipsa autem lauior aliquāto, purgat sensus. serpentiū, Plin. eadem. eadem Gal. & Plin.

Plin. illinuntur eadem cum fico & pterygijs digitorum. Succus radice colligi debet ante seminis maturitatem, qui illitus per se & cum eruo, latiore quodam colore, & cutis teneitate mangonizat corpora, serpentes fugat. Tunditur ipsa radix cum pingui fico, erugatq; corpus, si statim bina stadia ambulentur; aliās vit, nisi frigida ablatur.

Bryonia bilem, pituitam & serosa purgat. ventriculum subuertit, & naturæ vim infert. Hydropticis, coxendicis & diurnis capitis frigidisq; morbis vtilis.

BRYONIA, siue VITIS nigra.

lege VITIS siue BRYONIA siluestris. Sigillum Mariae.

Aduers. pag. 275.

Tamus, & Bryonia syl. Dod. Tamaro Italis.

Hic annectenda Bryonia nigra, quam ea beneuolentia & quo solitus candore eruditissimus Dodoneus, necnon alij Mechlinienses herbarum cultores peritissimi significarunt. Radice, viticulis, capreolis, folio, floribus & semine Bryoniae albæ paribus, similibusque. Sed acini nigri dum maturi, non rubentes: & radix foris nigra, intus buxæa, conspicitur. Prouenit in VVestfalia, Hestia, Saxonia; etiamque in Pomerania & Misnia Cordo & Dodoneo testibus, qui meritò Vulgatū Sigillū Salomonis siue Bryoniam nigram, syluestrem Bryoniā, Tamumue statuit.

Diosc. Viticulae qua primo germinum partu erumpunt, in olera recipiuntur. Menses pellunt. vrinam cient. lienem absunt. vertiginosis, comitialibus, neruorum resolutione tentatis, pro sunt. Radix eadem, qua vitis alba praestat, sed inefficacius. Foliis cum vino exulceratis in mentorum cernicibus commodissimè illinuntur. luxatis itidem imponuntur.

Supradicta ad omnia similis Gal.

PERUVIANA MECHOACÆ provincia planta Bryonia similis.

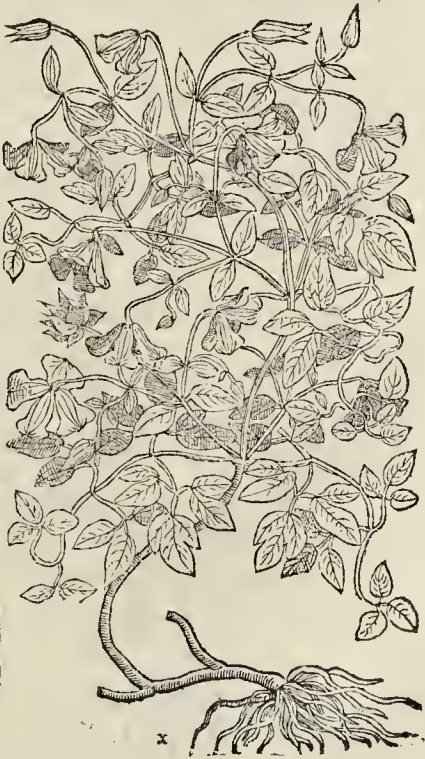
Perinde falluntur qui putant Bryoniam esse hanc, atque illi qui Laurum Cinamomum, & Smilacem Asperam Salsam parillam, aliâsq; complures exoticas eadem specie cum nostratibus faciunt. Hanc mittit Insula omnium quæ nostræ ætati in Occiduis Indijs innotuerunt, auto, pecore, stirpibus ditissima, *Mechoacæ* vocata, cui radicæ cognominè fecerūt Indi, vsuq; docuerūt Hispanos primùm, ferè 20. abhinc annis, à quibus has acceptas pingēdas curauim⁹, & quartū selsquidrachmæ & drachmarum duarum puluisculo solo, sed ex vino propinato, cōmodissimè qualibet die, hora, & etate, nulla molestia aut incōmodo quinquies, sexties, aut septies fluas Hydropicorum aquas eductas, pituitasque quasuis cōperimus. Reliquæ plātæ descriptionem & historiam debemus libro Hispanicè scripto, cuius copiam nobis fecit D. Hector Nonius magni nominis & peritiæ in Anglia Medicus Lusitanus, qui etiam huius radicis multam copiam habuit. Hanc non vitam qui cupit nosse, intueatur

Bryoniæ radicem: sunt enim concolores cortice, rugis, & ferè magnitudine: sed huius taleolæ, frustâve rotunda transversim secta, siccaandi causa, intus multis circulis à centro ad ambitum patallelis, distinguuntur: mandendo sapore farinaceo, nec acri, odorisq; neutiquam ingrati est: cætero albida & friabilis, vt Bryonia, cui similem faciunt sarmentis pedamenta scandentibus, & racemis. Folia Smilacis asperæ, cuiusmodi tenellâ adhuc & pullulante plantulâ creuisse in stirpium exoticarum ditissimo viteto Petri Coldenbergij meminisse iunabit.

Varietas. [Duplex tamè differētia in vitetis nostris aliquândo cōspicitur, vbi oritur Hispano semine Capanillæ Lafuræ simili vel Scammonij, folio Bryoniæ sylvestris. Hyemis impatientissima emoritur.

VIORNA vulgi. *Vitis nigra* Fuchs. *Clematis altera* Martb. & Cordi. Germ. *Waldtreben* & *oder spnen.*
Vitis alba Italorum. *Aduers*, pag. 278.

CLEMATIS peregrina carulea & purpurea: an
Poihos Theoph.?
Clematis altera Diosc. *Dodonæo.*

CLEMATIS altera vrens, vulgi FLAMMULA.
Aduers. 276.

Diosc. Folium gustu admodum tæce, ac exulcerans. repit per arbores, vt Smilax. Semen tritum pituitam bilēque detrahū, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illita, lepras * purgant. Cum Lepido conditur ad cibos.

* Gal. acrem & adurentem facultatem obtinet, adeo vt & lepras excoriet. Fuerit itaque in quarti ordinis exalfacientium initio.

FLAMMULA altera surrecta.

CLEMATIS
altera minor
longifolia.
Clymenum
quorundam.

Folio vegetiore hac, & grandiore, Iasmini lutei, ad Viornam accedente. Caules surrecti, ternūm quaternūmve cubitorum, & nonnunquam hominis proceritatis nullis adminiculis egeni, è fibrosa, depacta radice, & papposo iuxta semen tomento, Viornæ aut vulgata: Flammulæ ritu. Hanc etiam elapso anno, Italo semine satâ, in paradisis amantissimis & raris stirpibus ditissimis D. Alardi Ruerij medici Insulani celeberrimi, & eruditissimi; et illius Iohânis Mutoni Neruiensis materię medicę gnari florentē & inquilinam factam vidimus.

CLEMATIS longifolia.

Quadam insuper Clematide nos donauit Iacobus Plateau Neruiensis simplicium peritissimus, cui folia insunt Flammulæ siue Clematidis albæ multò longiora, ex aduerso bina: cubitales & bicubitales cauli culos etiam humi spargit. Semen, radix, ceteraq; facies non diuersa à Clematide vulgari. Hanc quidam Clymenon arbitrabantur.

CLEM

CLEMATIS Batia Clusij.

LUPVVS salictarius, sive LUPVLVS. Ital. Lupulo.
Hisp. Hombrezillos. Aduers. 277.egelin: &
bouillon
vocata.

Affine nomine, & facie Clematidis alterum genus industria Clusij assequuta est posteritas. Folia quippe Clematidis altera, quibus capreoli subsunt, Viornæ ritu detata. In summis virgulis pulcherrimum lanitium tollit, tortilibus crinibus crispatum, carminatum bombacis pensum oblongum, glomeratum, quasi per torulos conflatum, Musci terrestris ritu, spicatumque comam referens.

LUPVVS salictarius.

Poperingæ vrbecula Flandriæ maximo proventu luxuriat, vbi pampinis & asparagis vitis ritu spoliatur, ne tota vis & spes florum abeat in folia & caules.

MESVE. Flauam bilem detrahit, sanguinem ab ea expurgat, & eius inflammationes extinguit. Sero caprino maceratus, valentior redditur. Succus cum saccharo decoctus syrapi modo, morbo regio laborantibus medetur. Sed profecto mirum est, quod eo nostræ ætatis medici, tam parè raroq; vtant; cum tamen præstantissimum sit medicamentum. Quam obrem tum herba ipsa per se, tum etiam succus potentæ admixtus, capitis dolorem à caliditate contractum tollit. Iecinoris & ventriculi æstus mitigat. Syrtupus ex saccharo & eius succo paratus vtilissimè exhibetur in febribus à bile, & sanguine excitatis.

Vrinam ciet; obstructiones & viscerum sæctus referat. flores caput opplent, maiore copia Bieris incocti.

VITIS VINIFERA. Aduers. pag. 277. Germ. Weintob.
Belg. Wijngaert & wijnstok. Ital. Vite.
Hisp. Vid. Angl. Weintr.

Diosc. Folia vitium & triticapreoli, capitis do-
lores illius mitigant, & inflammationem stomachi ar-
doremq; cum polenta: sobria etiam per se, ut quae refri-
gerent & adstringant, imponi solent. Potus eorum suc-
cus dysentericis, sanguinem excreantibus, stomachicis,
& gastridarum malacia medetur. Eadem efficiunt ma-
desacti in aqua capreoli & poti. Lacryma vitium, qua
veluti gummi in caudicibus concrevit, ex vino pota
calculos pellit: illita lichenas & ploras lepraque nigro
prius perfrictas sanat: eadem cum oleo soppius pilis illitis,
psilobri effectum habet: maximeq; sanies, quam accē-
sa samenta vitium viridia exudarunt: qua & peruncta
verruccarum informicationes extrahuntur. Cinis sar-
mentorum & vinaceorum, detractis in sede condylo-
matis, & thymis, illitus ex aceto medetur: prodest lu-
xatis & viperarum moribus: contra lienis inflamma-
tionem illinitur, cum rosaceo & ruta & aceto. Labrusca
duorum generum est: alterius vna non mature sit, sed
flore tenui ananthen nominatam perducit. Altera ad
frangem peruenit, parvis acinis, nigra, & adstringens.
Folia, caules, & clauicula quibus repunt, vim habent
cultae vitii similem.

VVA.

Diosc. Vuae recentes aluum turbant, & stoma-
chum inflant: innocetiores, quae decerpit diu pende-
re, (ideo quod in eis copia humoris exiccatur) vtilisque
sunt stomacho, aegrisq; atque cibi aviditatem excitant.
In vinaceis & ollis seruata, ori & stomacho grata sunt:
aluum sistunt, (sed vesicam & caput tentant) & san-
guinem excreantibus conueniunt. Similesque quae in mu-
sto suere. Sapa aut passo condita, stomachum magis
infestant. At quae solem prius passae in aqua caelesti con-
duntur, minus vinosa sunt, sticulis, ardentibus &
longis febribus salubres. Reconditi vinacei inflammationis

inammis, rigentibus ac prarduris, cum sale illinuntur: decoctura eorum dysentericos, coeliacos, & feminas fluxione vul-
uae laborantes iuuat infusa: ad defensiones, ac fetus assumitur. Nuclei acinorum astringendi vim obtinent. Stomacho v-
tiles sunt: inspargitur farina tostorum, polenta modo, dysentericis, & coeliacis, & solutis stomacho vna passa alba
adstringentior est: prodest esicata a caroe. vrum tussi faucibus, renibus, ac vesicae. Estur in dysenteria per se cum nucleis:
& decocta in patinis cum melle, admista milij ac bordei farina, & ouo, valet ad purgandum caput. eiusdem gratia
cum pipere communducatur. Testium inflammationes sedat, illita cum lomento sabaarum, aut cumini farina. Fanos,
epiphyllidas, carbunculos, enatas in articulis putredines, & gangranas, sine nucleis trita, & cum ruta impo-
sita: sanat: podagra conuenienter cum panacis succo illinuntur: mobiles vngues illita, celerius extrahit.

Oenanthe Diosc.

Oenanthe vocatur Vitis hylustris fructus, cum siccet. Recondi debet siccis non picato, collectaque sub-
strato limbo, in umbra siccatur. Laudatissima in Syria & Cilicia & Phoenice. Vis ei adstrictoria: quare pota stomacho
accidua vna vtilis: aluum sistit, ac sanguinis excreationes: contra fastidia, & acorem stomachi, sicca & illita
efficax est: capitis doloribus tam viridis, quam sicca, ex aceto & rosaceo perfunditur: sanguinolenta vulnera cataplaf-
mate, & incipientes aegilopas, oris vlcera, & genitalium nomas, trita cum melle, croco, myrrha, & rosaceo, ab inflama-
tione vindicat: pestis miscetur, ad sistendum sanguinem: contra oculorum delacrymationem, & stomachi ardo-
res, cum polline polenta & vino illinitur. Cinis cremata in testa, cadentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta
redunias & pterygia, abscedentes gingiuas, cruentasq; cum melle sanat.

Ompba-

na, & Siculum quod Mamertinum appellatur. Ex Graecis Chium, Lesbium, & Phygelites ex Epheso. Crassa vero & nigra, stomacho negotium exhibent: inflationem pariunt: corpus augent. Tenuia tamen & austeri stomacho profunt, & minus carnes alant. Vetera valde tenuia, & candida vehementius vinam ciunt, & dolores capitis mouent, nervosque largius pota tenuit. In medietaate, vt à septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autem pro aetate, & tempore anni, & consuetudine, & qualitate vini definitur. Non sitire, & modice cibos proliui, quod nunquam est preceptum. Nocet ebrietas omnis, & in iuueni astitulua: siquidem obsessos nervos quati die remittit: largiorque potus, acutorum morborum adfert initia. Meliioris tamen vinolentia, aliquot diebus, maxime post aqua potus, vitibus namque, modo quodam oportet: siquidem valitudinis alienius gratia facta temulentia remedium affert frigida.

Omphacites nomine, peculiariter fit in Lesbo, siccata sole acri vna, paulo ante maturitatem decerpta, tri duo aut quatuor, donec racemi in rugas contrahantur, expressumque vinum cadis infolatur. Vinum adstringendi habet: prodest dissolutis stomacho, & illi dolore laborantibus: item praegnantium in malacia, & crudis in pestilentia quoque sorptum auxiliari dicitur. Huiusmodi vinum non nisi post multos annos bibi possunt.

Lora, quam demeritiam, alij potinum appellant, fieri solet adiectis metretis tribus aqua, in vinea, quibus triginta vini metretae extracta fuerint: calcatis vineis, expressumque decocto ad tertiam partem, & additis in singulos congios modicis qui remanent, binis salis sextariis: post hyemem transfunditur in vasa. Lora intra annuum venduntur: etenim celeriter exolefcit. Conuenit agris quibus timeamus noxam vini, coacti saepe desiderijs eorum obtemperare: item à longa valitudine se recolligentibus. Fit & vinum quod adynamon vocant, lora vires habens, hoc modo: Pares aqua, & musti mensura coquuntur molli igne, donec absumatur aqua, quod, vbi refrigerit, elutriatum, picato vase reconditur. Alij varina & celestis aqua, mellis & musti partes miscent portiones, decapulant, & quadraginta diebus infolant: quo ad annum vtuntur ad omnia eadem. Vinum est hylaestri vna nigrum adstringit: prodest alui & stomachi fluxionibus, & ceteris quibus constrictione, & contractione opus est.

Vinum Gal. ex secundo est ordine excalfacientium: sed quod admodum vetus est ex tertio, sicut mustum quod vocant, ex primo. Caliditati eius proportione responderet siccitas.

Vinum melittes. Diosc.

Melittes datur in longis febribus, quae stomachum infirmarunt: namque, aluum leuiter emollit, vinum ciet, stomachum expurgat. Prodest articulario morbo, renium viuis, imbecillo capiti, & mulieribus abstermis odoratum siquidem est, & corpus alit. Distat à musto quod fit è vino vetere, austero & melle exiguo. Melittes autem adiecto ad quinque congios austeri musti, mellis congio, & salis cyatho, cortinis magnis, quod magis ad effervesendum locus pateat, fieri oportet, sensim asperso sale: cumque effervere desierit, in alia vasa transfunditur.

Mulsum. Diosc.

Mulsum è vetere vino, austeroque & bono melle factum, praesertur: minus enim inflat, ac celeriter id genus in vsum venit. Vetus, corpus alit: media aetate, alio prodest, vinum pellit: à summo cibo sumptum, nocet: & inter initia potum, implet: dein appetendi auiditatem reuocat. Fit mulsum duabus vini metretis, admissa vna mellis. Aliqui, quo celerius praebere possit, mel cum vino coquunt, & ita transfundunt. Alij vitulatis gratia, ad sextarios sex musti seruentur: vnum mellis alijciunt: & vbi serbuerit, vase recondunt. Dulce autem permittet.

Aqua mulsa. Diosc.

Aqua mulsa easdem quas mulsum vires possidet. Cruda vrimur, cum moliri deiectionem, aut vomitionem incitare volumus: vt ijs qui venena hauserunt, ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hominibus clauiculis pulsus, quos illi dicere microphyctos, insipientibus, peripennemonicis, & ijs qui in modico sudore digeruntur. Iam paratum conditumque, quod aliqui hydromeli proprie vocant, media aetate adynamon vino, aut lora in recreandis viribus respondet, & similem vim adipiscitur: quare inflammationibus alicuius membri plus quam lora prodest. Intererati tamen vsum damnatur, inflammationis, aut constrictionis: sed laboranti stomacho, aut cibum sustinendi, sudatoribusque conuenit. Fit, duabus pluuie aqua veteris ad vnum mellis partem adlitis, & infolatis. Alij sunt man aqua adijciunt, & ad tertiam partem decoquunt, & ita recondunt. Nec desunt qui hydromeli appellant, quod à melle elutis aqua suis confici ac seruari solent: sed meracius confieri conuenit: aliqui id coquunt. Aegrotantibus noxium est, quoniam plurimum ceraginis sibi vendicat.

Acetum. Diosc.

Acetum refrigerat, & adstringit: stomacho vitile, appetentiam excitat: erumpentem vndeque sanguinem, potu infestare sistit: prodest alui fluxionibus coctum cum cibis: truentis vulneribus inditur, inflammationes arceat, in succulis lamis aut spongia impostum: repulit proclidentia sedis, vltusque: item abscedentes gingiuis, & sanguine manantes. Ad nomas, & ignem sacrum, vlcera quae serpunt, lepras, impetiginis, pterygia, cum aliquo conuenienti efficacis est: phagedenae vlcerum, nomasque, soti continuo cohibet. podagricis calido soti, cum sulfure auxiliatur: singillationes rapit cum melle illitum. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidus vellerebus, aut spongia impostum. Ad aqua inter cutem, grauitatem aurium, & sonitus, sibi osque seruentis vapor proficit: instillatum quoque aurium vermes necat. Pannos cohercet tepidi soti, aut si imbuta aceto spongia admoveatur, pruritus permulcet. Contra venenatos serpentium ictus, qui refrigerando nocent, calidum commode foveatur: & frigidum, ijs quae exurens virus exculantur. Calidum potum, atque vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficacis est, praesertim contra mecorum, & haustam cicutam, conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatum, fungos, ixtam, taxumque, cum sale.

Hydromel.

fale. Haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eicit: tussim veterem mitigat, & recentem lacepsit. In orthopnea calidum commodè sorbetur. gutturis fluxiones gargariatum inhibet, anginis & vna. procedenti conuenit: contra dentium dolorem, calidum colluitur.

Acetum mulsum. Diosc.

Acetum mulsum, quod oxymel vocant, hoc modo temperatur: Aceti heminas quinque, salis marini pondo, mellis minas decem, a qua se sextarios quinque pariter coquitur, decies effervescente cortina: atq; ubi refrixerit, diffunditur. Sumptum crassos huiusmodi extrahere, & ischiadicis, comitialibus, & articularum morbo conflatis prodesse creditur. Contra morsum eius viperæ quam sepa vocant, haustum meconium, ixiimve, auxilio est. Anginis vtiliter gargariatur.

Scillimum acetum. Diosc.

Scillimum acetum hoc modo fit: Scilla, que candida fuerit, expurgata conciditur, traiecitq; lino segmenta medicis interuallis, ne se contingant, siccantur in vmbra quadraginta diebus: mina eorum in aceti boni sextarios duodecim immergitur, & vase diligenter operato septenis diebus in sole madescit: post eum numerum dierum scilla eximitur, & expressa abijcitur: defecatum acetum transfunditur, & reponitur. Aliquis scilla minam, quinque aceti sextariis miscent. Alij citra exiccationem repurgantes, perem mensuram adijciunt, & senis mensibus macerari patiuntur. Id multo magis humorum lentitias digerit: giugius humore pregnantes collutione stringit firmatq;, & motos detes stabilis: putredines oris, & graues halitus tollit: durat sauces sorbitione, & callosas facit: vocem expedit, & limpidam canoramq; reddit. Datur stomachicis, agrè cibum concoquentibus, melancholicis, comitialibus, vertiginosis, mente captis: item vuluarum strangulationibus, lienis incremento laborantibus, ischiadicisq;. Imbecillos admodum recreat: corpus sanum reddit, & bonum colorem præstat: oculorum aciem exacuat: tarditatem quoq; aurium insulse purgat. In summa, ad omnia efficax. Cauendum tamen intestinis exulcerationibus, in capitis dolore, aut neruorum vitis. Datur quotidie ieiunij forbendum, inter initia exiguum, paulatim adaugendo, ad cyathum vsq;. Nonnulli binos aut cyathos, aut largius.

Scillimum vinum. Diosc.

Scillimum vinum fit hoc modo: Dissectam, vt dictum est, scillam, & sole siccatam contundit: minam eius tenui cribro incernit, & linteo raro illigatam, in vicenos sextarios musti recentis ac boni demergit: vbi trimestri spatio maduerit, elutriatum vinum, obstructo diligenter vase, recondit. Licet quoq; sic humida scilla vi: In orbiculos, rapè modo, dissectam duplicato pondere, quadraginta diebus insolari oportet, & valde inueterascere. Alia parandi ratio: Scille dissecte & repurgate tres minas, in Italicam metretam musti demittit, & senos menses in vase obstructo macerari sinit: post id tempus defecatum & excolatum vinum recondit. Vtile est contra cruditates, & ciborum corruptiones: item ijs qui veniunt cibum, est pituita in ventre, aut stomacho coerit. Prodest lienosis, malè habitis corporibus, aque inter cutem, regio morbo, difficili vrina, torminosis, inflationibus, resolutioni neruorum, horribilibus torquibus, vertiginosis, & vulsis. Menfes pellit, minime nervos infestat. Hoc vinum vetustate fit melius. Cauendus in febre vsus, aut si interanea vlcus sentiant.

Vina marina. Diosc.

Marina vritè faciuntur: Aliqui enim statim quam decerpta sunt vna, aquam maris admiscunt. Alij in area vna sole siccant: quibus calcatis, marinum adijciunt. Alij passas prius vna in dolis marina aqua macerant, mox calcatas expriment: id magis passu generibus adscribitur. Quæ tamen austiore gustu temperantur, contra febrium aduentum in iudicia valent, si modo meliora non adsint: alium subducunt: profunt purulenta extusiscentibus, aut si dura alium exerceat. Quæ ex Amineis vinis sunt, caput tentant, stomacho aduersantur, status creant. Verum quo plenior habeatur historia, is qui huius studio tenetur, non inutile existimamus varias vtrorum compositiones adferre, nõ quod frequens eorum aut necessarius existat vsus, sed ne quid omisisse videremur, quod ad eorum rationem attineret. Sunt autem quedam ex iis factitia, minoris curæ ac impendij, quæ cadunt in vsus: vt quæ ex cotoneis, malis, pyris, siliquis, item myrti baccis componuntur.

Vinum Cydonites. Diosc.

Cydonites nomine alio melites appellatur, & ita fieri consuevit: Mala cotonea exemptis seminibus, frustatim rapè modo scinduntur, & duodecim minarum pondo, in musti metretam, triginta diebus macerantur. postea defecatum vinum reponitur. Alia faciendi ratio: Oportet ad singulos mellis sextarios, denos succi cotoneorum tusorū pressorūq; adijcere, & ita recondere. Vinum hoc adstringit: prodest stomacho, dysenterie, hepaticis, renum vitis, & vrine difficultati. Melomeli, quod & cydonomeli nominant, sic fit: Cotonea mala seminibus suis castrata, in quam plurimum mellis, quo penitus demersa conteguntur, conijciuntur: id post annum murescit, mulsio non dissimile. Præstat eadem quæ superior compositio.

Hydromelum. Diosc.

Fit hydromelon duabus mensuris aquæ coctæ, & sub canicula sydis insolata, additis ad vnam melomelitis facti ex cotoneis. Vis huius eadem est.

Omphacomelites. Diosc.

Omphacomelitis faciendi ratio hæc est: Acerbe vna adhuc immatura, & tribus diebus insolata exprimitur, & ad ternas succi partes, mellis optimi de spumati singule partes adijciuntur: & insolatur in vasa transfusum. Vinum reprimendi ac refrigerandi habet: stomachicis caliditasq; conuenit. vsus post annum est.

Apites.

Apytes Diosc.

Fit & de pyris, perinde atque cotoneis, vinum, apytes nomine, sed ita ut pyra non magnopere maturescant. Ex si-
liquis etiam, mespilis, sorbis, simili modo temperatur. Omnia hac genera acerba sunt, & adstringunt: stomacho vitia
sunt, atque intestinis fluxiones cohibent.

Oenanthinum Diosc.

Fit de feraci vite sylvestri, quod vocatur Oenanthinum: Sicci flores minis duabus musti cada macerati, post triginta
dies mutantur, mox colatum vinum reconditur. Facit adversus stomachi imbecillitatem, cibi fastidia, cœliacos, &
dysentericos.

Rhoites Diosc.

Fit de punice malis maturis quod rhoiten nominant, succo expresso ab acinis eorum, quibus lignosus nucleus abest,
apyrena vocant, ac decocto ad tertius, & ita reposito. Efficax est contra fluxiones internas, & febrem cum alius pro-
fluvio exortam: stomacho vitile: adstringit alvum, & urinam movet.

Rhodites Diosc.

Rhodites sic fit: Rosarum siccarum tusarumque, minam linteolo deligatam in sextarios octo musti demergito: & post
tres menses, defecatum vinum transfundens, recondito. Vitile ijs qui febris caret, & ad stomachi coctiones, & dolo-
res à cibo potum, & contra humidas alvos, & dysenterias. Fit quoque ex succo rosarum, addito melle, quod rhodome-
li vocant, quod arteria scabritijs convenit.

Myrtites Diosc.

Myrtites fit, baccis nigris, quæ maturitatem excesserint, tustis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquunt. Alij
baccas prius sole torrent, & quaternis sextarijs confusurum, ternis aquæ heminas adijciunt, & vini veteris parem
modum, postea expriment, & servant. Magnopere adstringit: stomacho vitile: fluxionibus ventris ac stomachi prodest:
& contra intestinis ulcerationes, & profluvia: denigrat capillos.

Myrsinites Diosc.

Myrsinites sic temperatur: Rami nigra myrti cum suis baccis & folijs tustis, decem minarum pondo, in tribus ma-
sti congijs servescunt, donec duo supersint, aut certe dimidium: id vinum colatum ad usum reconditur. Contra sursumes,
ulcera in capite manantia, eruptiones papularum, gingivas, tonsillas, & purulentæ aureis efficax est, sudoris sistit.

Lentiscinum & terebinthinum Diosc.

Lentiscinum similiter ut myrsinites temperatur, nec secus terebinthinum. Nanque bacciferi eorum rami sumi de-
bent. Similes insunt vires: adstringunt, stomacho accommodantur, & defluxionibus intestinorum, vesica, & sto-
machi, & sanguinis profluvia: ulcera omnia fluxionibus obnoxia: fori ad cicatricem perducunt: fluxiones vulvæ ac
sedis, in festione cohibent.

Palmeum vinum Diosc.

Palmulus maturas, quas vocant chylæas, in vrcolum imo pertusum, & obstructum picata arundine, demum citos-
lino foramen sit obturatum, & quadragesis sextarijs ternos aquæ congijs infundito, quod si ipsum ita dulce esse non
libeat, quinque congijs infudisse satis est, post decem dies detracto ab arundine linteo, assumito vinum crassum & dulce,
& reponito. Suave illud quidem, sed capiti noxium, contra fluxiones, propter adstrictiorum vim, efficax: stomachicis,
cœliacis, sanguinem expuentibus convenit. Aliqui idem addita aqua iterum capiunt, & tertio, quarto, quinto, sexto-
ve, faciunt, quod tandem acore vitiantur.

Catorchites ex caricis vinum Diosc.

Catorchites, aliquibus scytes vocatur, in Cypri fit, ita ut palmeum: sed hoc interest, quoniam pro aqua tantum-
dem humoris adijciunt, in quorecenter pressa vinacea maderint. Caricæ quæ chelidionæ aut phœnicæ appellantur,
præsertim nigra macerantur, uti diximus, & post decem dies humor excipitur, atque iterum aut tertio, idem modus a-
que in qua vinacea maderint, infunditur: simili modo intercedente spatio, quarto aut quinto assumitur. De macera-
tarum liquor non secus acorem contrahit, & acetum usum præbet. Id tenue est: flatus gignit: stomacho adversatur, fasti-
dium parit, alvo tamen prodest, urinam citet, menses trahit, lactis ubertatem facit, vitiosum sanguinem creat, &
elephantiasin adfert, ut potio quam zython appellamus. Aliqui sex amphoris, decem salis sextarios adijciunt. Alij muria
amphoran: quod non facile vitiantur, & alio toneum fore censent. Alij thymum & fenicidulum imo subijciunt, & ca-
ricas superponunt: & ita vitium, donec vas expleverint. Fit & de sycamore eodem modo vinum, sed in acetum acre de-
generat, quoniam non ita prævaldet vis eorum, ut fluentis liquoris dulcedinem retinere possit.

Resinatum vinum Diosc.

Resinatum vinum populatum facillari solet: copiosum in Galatia: quoniam vinum illic coacescat, vna non maturefcere, ob calid algorem, nisi picea resina temperetur. Resina autem cum cortice tauditur, & amphora dimidiata hermina permiscetur. Alij si vbi offerbat, excolant, separantes resinam: alij relinquunt. Hæc vina vetustate dulcescunt. Omnia capitis dolores, & vertigines faciunt: concoctionem tamen adiuuant, & vrinam cient: tussibus, ac destillatione vexatis conueniunt: item catarrhis, dysentericis, & hydropticis, & feminis fluxione vulvæ laborantibus: alius exulcerationibus inspicitur. In hoc autem genere nigricans magis albo constringit.

Strobilites Diosc.

Strobilites fit maceratis in musto nucibus pineis, recentibus, fractisq; præbetq; resinati effectus. Si quis madefactæ nucez pini musto decoquat, potum affatum conuenit ijs qui tabitudine conficiuntur.

Cedrinum vinum Diosc.

Cedrinum, iuniperinum, cupressinum, laurinum, pinenu, aut abiegnum, simili ratione fiunt. Diuisos recenter ramos, cum fructum edunt, aut soli, aut balneo, aut igni, admonere oportet, vti consudent, congioq; vini minam vinum permiscere, & post duos menses transfundere, & arte quàm recondantur, insolare. Facilliorum vinorum vasa impleri debent: nanque non plenis vasis, vina in acorem corrumpuntur. Medicata autem vina, rectè valentibus insalubria. Omnia excalsciant, vrinam cient, & substringunt. Laurinum tamen vehementius excalscit. Fit quoq; è fructu cedri maioris vinum a congio musti, adiecta tusarum baccarum scilicet: diebus quadraginta insolari debet. & desecatum in vasa transferri. Fit etiam vinum è bacis iuniperi, non aliter quàm cedrites, & ad eadem valens. Cedrites hoc modo fit: Cedriam dulci aqua lauant, & singulas amphoras singulis cyathis diluunt, & ita musto replent. Hoc genus vini excalscit: extenuat, nisi antiquæ vitæ sine febre, pectoris laterumq; doloribus, torminibus, ventris & interaetorum vlcibus, purulentis excretionibus, mulieribus vulvæ causarijs, hydropticisq;, facit aduersus ventris tinea & horrores: contra venenatos ictus auxiliatur: serpentes necat: aurium doloribus insillatum medetur.

Picatum vinum Diosc.

Picatum ex liquida pice & musto temperatur. Eadem autem primum marina aut muri taurifer eluere oportet, dum in albuert, & sicera maris aqua desinat, mox aqua dulci proluenda: congij octo musti, vicia picis vna aut altera adijcitur: vbi efferverit & consisterit, in vasa diffunditur. Hoc genus vini excalscit, concoquit, purgat, abstergit: vitæ doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis & vultus, si sine febre sint, veteri rheumatismo, exulcerationibus in alium recedentibus, tussi, suffurijs, concoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, presertim in succida lana impostu.

Absinthites Diosc.

Absinthites faciendi ratio euariat. Aliqui enim: duodequinguaaginta sextarijs Italicarum amphorarum, adinstam absinthij Pontici libram decoquunt ad tertias: & vbi infuderint sex acetisextarios, & absinthij scilicet, ac diligenter permiscuerint, diffundunt in vas: dumq; conqueuerit, desecant. Alij absinthij minam in amphoram demittunt, tusantq;, & ravo luteo deligant, in cado musti macerant, binis mensibus. Alij absinthij quadrantem, alij trientem, & nardi Syriaci, cinnamomi, castiæ, floris iunci odorati, calami, elatiæ, palmarum singulos sextantes inijcunt in metretam musti, & tundentes prius pila, obstructo vasis spiraculo, binis tertiusve mensibus dimittunt: postea desecatum vinum transfundunt ad vsus. Alij addunt in musti cadum, Celtica nardi drachmas quatuordecim, & absinthij drachmas quatuordecim, luteo inuolutas: & post quadragesimum diem elutriat. Alij in senos sextarios musti, absinthij libram, & sicca pini resine sextantem inmittunt, & post decem dies excolant, & recondunt. Vitæ est stomacho: vrinam cient: tardam concoctionem accelerat. hepaticis, regio morbo, & renem vitæ auxiliatur: fastidia discutit. ijs prodest quibus stomachus negotium exhibet: valet contra longam præcordiorum distentionem, & inflationes, teretesq; ventris tinea, & remotos menses: contra hausta iuxta venena quàm plurimum potum, & vomitionibus redditum, auxiliatur.

Hyssopites Diosc.

Hyssopites è Cilicio hyssopo maximè laudatur. sicq; firmiter, foliorum hyssopi tusorum libra in amphoram musti cõiecta. luteo colore cum quibusdam lapillis, foliis inuoluntur, vt degranatus pondusculo sificiculus sidat: vinum post quadragesimum dies desecatum elutriatur. Contra pectoris, laterum, & pulmonis vitia, veterem tussim, & suspensia prodest: vrinam cient, torminibus, & horroribus febrium circuitu repentibus auxiliatur: menses mouet.

Ex diuersis plantis facta. Diosc.

Simili modo chamadrytes fieri solet. Excalscit, discutit: conuulsis, regio morbo, vulua inflationibus, tarda concoctioni, incipienti aqua inter cutem, subuenit. Inmetescens melius redditur. Stachadites non secus temperatur.

Congijs sex stæchidis minimum a ldere oportet. Crasitrem, inflationes, laterum, neruorumq; cruciatus, & perfiditio-
nes discutit: comitibus commodè datur cum ptrebro & fig. peno. Fit ad eadem acetum è stæchide herba, vi paulò
ante diximus, aceto mæcerata, quod eisdem implet effectus. Fit vinum è betonica, quam ceiron psychotrophon ap-
pellant. Herbam semine maturo prægnantem, cum suis ramulis minima pondò, congijis duobus vini mæcerant, & post se-
ptimum mensem transfundunt. Ad mæcerationem uinum, ut frutes ipse, pollet. Et ut in uinum uersum dicatur, sa-
ctura uina, sibi milturarum vires adsciscit: quare non difficile fuerit, ijs qui illarum naturas, oritur, uinum vires
coniectura quædam consequi: verum anè uinum usus febricitantibus abdicandus. Fit etiam uinum è betonica acetum,
ad eadem uinum uile. Tragorigantes sit quaternis tragorigani drachmis linteo colligatis, in quaternis musti sextar-
ios coniectis, & post certum mensem transfusus. Prodest torminibus, uulsis, ruptis, laterum doloribus, spiritu-
um discursationi, agris concoctionibus. E napsis uinum, nomine bunites, drachmis duabus tusinapi in sextarios duos musti
additis, & ceteris eodem modo factis. Prodest stomacis, & diuicatione, aut longo equitatu fatigatis. Distanni
drachmis quatuor mæcerato quaternis musti sextarijs. Facit aduersus stomachi fastidium: menses, & purgamentum in
partu subducit. Marrubij adulti solam multo, & sextarijs octo in musti metretam demittit, & reliqua consimiliter
facit. Conuenit hoc uinum pectoris uitis, & omnibus quibus mæceratum. Thymi tusi & cribrati uincis centum linteo
collegatis, in amphoram musti adijcio. Valet contra agras coctiones, fastidia, dysenterium, neruorum & precor-
diorum dolores, hybernos algores, & uenenata animalia, quorum morsum frigus insequitur, aut purefuit locus. Simi-
li modo è satyris uinum fit, quod eadem que thymites præstat. Sic quoque origanes ex heracleotico origano confi-
citur similiter cum supradicto. Færet eadem que thymites. E calamitibus, pulegio, & abrotano uina sunt eodem quo
thymites modo. profunt stomachicis, cibum fastulentibus, & regio morbo: quod uinum moueant. Fit item è conyza
uinum, contra uenenata ante alia efficax.

Aromatites Diosc.

Aromatites ita fit: Palma, asphalti, calami, nardi gallici, singulorum quatuor sextarios sumito: postquam con-
triuieris, passo subigito, coactis ingentibus offis & in sextarios duodecim austri musti deiectis, operculo uase, qua-
draginta diebus quiescere sinito: deinde ubi sæpe expurgatum fuerit, recondito. Alia eius ratio: Calami uicia, phu-
drachma septem, costi drachmae duæ, nardi sriacæ drachmae sex, castæ uicia, croci drachmae quatuor, amoni dra-
chmae quinque, asari drachmae quatuor: omnia simul trita & linteo colligata in cadum musti demergantur, & post-
quam uinum deseruerit, transfunditur. Facit ad pectoris, & laterum, & pulmonis dolores: difficili uirine, horribilibus,
retardatis mensibus, atque ijs qui per frigora iter faciunt, potum conuenit: pituita crasitrem extenuat: colorem alit,
sonnum conciliat, dolorem finit, renum & vesicæ uitis auxiliatur.

Ex diuersis odoramentis facta Diosc.

Fit & uinum ad destillationes, cruditates, tusim, inflationes, & si humor in stomacho coërit: Myrrhae duæ dra-
chmae, pipæris candidi drachmae una, iridis drachmae sex, anisi drachmae tres: omnia plenius tusi & linteo inuoluta
in sex uis sextarios conijciuntur: uinum post triduum colatur, & in Ligena reconditur. Datur post deambulationem,
meraculum, cyathi uinis mensura. Fit quoque necharites ex helenio herba: Radice sicca pondò quinque drachmarum
linteo colligata, & in congios sex musti addita, & post tres menses effusa. Facit ad stomachi & pectoris uicia: uini-
um pellit. E Syriacæ nardo, & Celtica, malibathroq; uinum factuatur, hac ratione: Singulorum selibram in binos
musti congios mittito: post menses duos colato. Datur cyathus unus cum tribus aque. Hoc uinum efficax est contra
uicia renum, hepaticos, regium morbum, & uirine difficultatem: prodest stomachicis, atque ijs quos pallor decolorat.
Alij uinum, aut sextantem acori, & Celticae nardi quadrantem, in musti amphoram adijciunt. Asari quadrantem
in senos musti sextarios itidem demittito. Id uini genus uinum ciet: hydropticis, & regio morbo laborantibus, hepaticis,
ischiatricisq; conuenit. Radicis syluestris nardi recentis & trita cribrataq; bestem, in congium musti conijcto, duos me-
ses quiescere sinito. Vtile est hepaticis, difficili uirine, inflationibus, stomachicis.

Ex diuersis herbis facta Diosc.

Radici duci contrusa drachmas sex in musti amphoram imponito, & similiter transfundito. Facit ad dolores tho-
racis, precordiorum, & uulue menses pellit, ructus ciet, & uirine: prodest tusi, ruptis, uulsisq;. Saluæ uicia in mu-
sti amphoram, quod idem cum cerantio est, mittito. Valet contra renum, vesicæ, & laterum dolores, reiectiones san-
guinis, tusim, rupta, uulsa, & suppressos menses. Panacis uicia in musti congium mittito, & transfundito. Pro-
dest ruptis, uulsis, contusis, orthopnoe: lienis crasitrem extenuat: contra tormina, coxendicium dolores, efficax est:
tardis concoctiones accelera: menses & partus extrahit: aque inter ceterum, & serpentium ictibus auxiliatur. Uina ex
acoro & dulei radice consimili modo sunt. Oportet enim singulorum uincis octo in senos congios mittere, tribus mensi-
bus mæcerare, mox in uis transferrere. Faciunt ad pectus, & latera, & uirine mouent. Seminis apij recentis, materi
& cribrati uicia nouem in linteo colligata in musti amphoram demittantur. Appetitum excitat: stomachicis, & difficili
uina auxiliatur: faciles spiritus facit. Ex fomiculo, anetho, & petroselinio uina eodem modo sunt, & ad eadem effi-
cacia. Fit & è flore salis uinum, multo ad purgandum efficacius, quam uinum aquæ maris temperatum. Fauces,
vesicam,

vesicam, renes, & stomachum infestat: quare neque in secunda, neque adversa valetudine prodest. Fit etiam vinum quod phiborion vocant, quoniam a partu necat, & abortus facit, veratro aut scammonia, aut sivestri cucumere, iuxta radices vitium satum siquidem vites sibi illorum vires adsiscunt. Id vinum partus enecat: datur icimus mulieribus, quae autem vomuntur, cyathorum octo mensura, dilutum. Ramorum thymelae cum suis folijs & fructu triginta drachmas mittit in congijs tres misti, & leuigne coquito, donec congiij duo supersint, defecatumque, recondito. aquosa purgat excrementum, & lienum absumit. Chamelae dum floret, cum folijs tusa & cribrata decem drachmarum ponderere, in musti congijs additur. Post duos menses vinum in vas transfertur. Aqua inter cutem, hepaticis, & lustradine confractis, efficacis est: item mulieribus quae a partu egre purgantur. Chamspitimum simili modo fit, ad eadem consuetudinem: vixit quoque ciet. Librum radices mantragorae concitato, segmenta lino trajecto, quod setibræ equat, in musti cadum demittit, ibique esse finito ad menses tres, deinde transfundit. Media parte, hemina dimidium bibitur, passio in duplum addito. Autem heminam vini congijs vifiam, potu seporum adferre: cyathus unus cum sextario vini potus enecat: medietas versus eius, doloris sensum auferit: fluxiones in crassa: ossa, potus, & cum inditur idem praestat. In congijs multum aqua marina diluti, drachmas duodecim nigri veratri triti in linteo mundo, mittit: dumque esse tuerit, in maiore aqua congijs quatuordecim aut quindecim, ubi plentiscule fegeris, inijcitur: post aliquot dies colato, & vitior. Dato cyathum vinum ex aqua balnei in potu, ad alium solentiam, us qui enouuerunt a cana. Alia ratio: Veratri drachmas viginti, iunci odorati uncias duodecim, spica Syriaca uncias tredecim, cribratas, & linteo colligatas in septem vini Co: sextarios, diebus quatuordecim macerandas in luto postmodum colato, dabis in potu sequi heminum. Aliter: Decocte in vinum aqua ex alto petita sextarios duodecim, veratri candidi libras sex, in musti amphora quadragesimo die, quam madefeceris, colato, & vitior. Alia ratio: Veratri drachmas duodecim, & aphroniti quatermas, in senis musti sextarijs diebus quinisidens macerato, mox colato: & sivestri exacto, vitior. Id vini genus abortus facit, & partus necat. Aut vinas in sole siccatas inposito in musti metreta (implet autem metreta congijs duodecim) & gypsum in vinum mittit pondus drachmarum viginti, & biduo residere finito, inijcitur veratri nigri drachmas triginta, iunci odorati, calami, singulorum drachmas triginta, baccarum iuniperi sextarios duos & trientem, myrrha & croci singulorum drachmas, in uolens linteolo diebus quadraginta appendit, postea colato. Dabis heminas tres aut duas dilutas. Purgat a partu, & abortu feminas: fetus extrahit, contra strangulatus valde efficacis. Scammonites sic fit. Radicis scammonia per menses effusa, trita, & linteo colligata drachmas quinq, in musti congijs mittit, ad dies triginta. Aluum purgat, bilem & pituitam extrahit.

Vini spiritus Chimistarum.

Quidam vini fortissimi non adulterati libras duodecim ampullae indunt, & per vas refrigerato. G. Alderna. rium, vulgari modo destillant, vique dum vini efficacia imminuat: tunc amoro vase quod excipit vinum distillatum vitro amplo recondunt diligenissimè, ne quid expirer, & in aquam calidam ponunt, sinuntque ebullire per dies octo: postea in vapore balnei spiritum vini subtilissimum extillant. In hoc autem opere tria notari debent: primò ne vas in quo vicium digeritur, altius aquae calidae imponatur quam vinum appareat: secundo, vt commixtura luto optimè circumlinantur: tertio vt spiritus inter destillandum rectè separentur a vino, caloreque moderato euocentur.

Porro ijdem vinum alcalizatum, vt vocant, parant: dum aquosam materiam ex distillatione vini Vinum Alrelicam, exhalarè sinunt ad succum saculentum vsque: hunc deinde probè exiccant, conteruntque, & calizatum, igne vehementi in calcem albam redigunt, quam sal vini appellant: Postea spiritus vini 3. duas salis eius semunciam miscent, induntque ampullae: hanc diligenter oclusam per dies 24. in cineribus sinunt. Sal vini. Mox ex ijdem primùm lento, deinde fortissimo igne educunt: postea salem relictum iterum exurunt, conteruntque, & spiritu vini imbunt, digerunt, euocantque vt prius, acque hunc laborem toties reiterant, donec sal per operculum extillat: sic nobilissimū vini spiritum alcalizatū prouenire aiunt, ad rerum colores extrahendos magisterium.

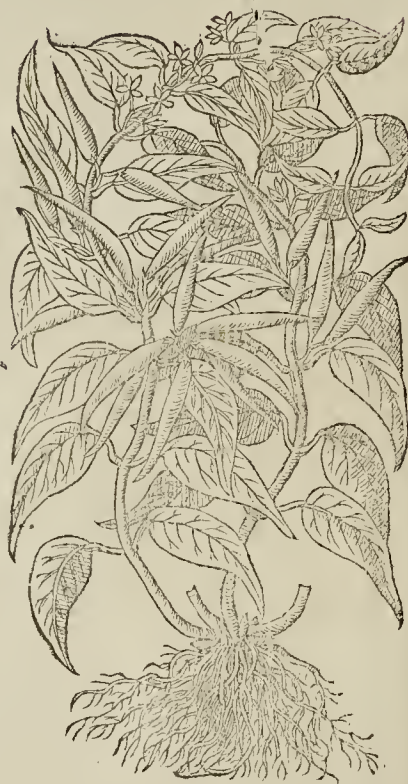
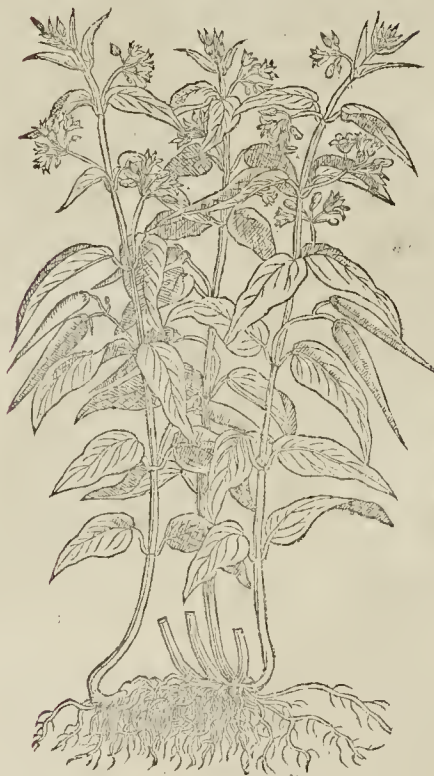
Vel, Vini rubri valentissimi, vt Hispanici, aut Alatici, aut alterius similis libræ octo pellicano, Vini spiritus praestantior. aut ampullae vitreae satis amplae infunduntur, & vase diligenter obturato, macerantur in fimo equino, vel aqua moderatè calida diebus triginta: tunc oleosus liquor phlegmati innatare videbitur: qui igne lento in ampulla frigida scule tandiu separatur, donec oleosum illud, tenue ac purum, vel spiritus vini vegetabilis a summitate operculi emanare desierit. Hic postea rursus in aqua calida digeritur per dies vigintiquatuor: aque sic è libra vini emergit essentia scrupulus, verum ad vitam producendam praesidium. Ex hoc vini liquore subtilissimo essentia siue tinctura retinetur, & aquae vitæ parantur, dum stirpium plantae & odoramenta, nec non metalla, aliaque terra fossilia praeparata in illo macerantur, liquantur, extrahuntur, destillanturque.

Liquor Tartari.

Pulueris Tartari vini albi exiccati lib. quatuor ampullae incuruatae, vel erectae argilla obductae induntur. haec in fornacem locatur, & vase quod excipit amplo appposito inuncta luto occluduntur. Facile enim expirare solet. Postea igne paulatim auctiore virgetur, donec nulli amplius spiritus appareant. Tunc refrigeratis vasis liquor eximitur: infunditurque ampullae vitreae erectae, & in balneo calente corrigitur, separaturque aqua ab oleo.

ASCLEPIAS. Belg. S'waluwe wortel.
Germ. Schwalbenwurtz. id est hirundinaria.
Ital. Vincetoflico. Aduers. 278.

ASCLEPIAS altera flore nigro.

ASCLEPIAS altera flore nigro.

Est & aliud Vicerotoxicū in agri MonsPELLIENSIS collibus Frontignanę vicinis & Belgij viridatijs, quod à floribus colore pullo, nonnihil purpurante, minimè albo uti alterius, nigrum vocatur. Cauliculis flexuosis ternūm & quater nūm cubitorum, proxima quavis fulcra Periplocę æmulatione, quam etiam quia refert, Periplocam minorem fecerunt, scādendo ambit. cætera priori similia. succo pallido turget.

Diosc. Radices ex vino pot. & torminibus auxiliantur, & contra serpentium ictus. Folia aduersus vulue marumque vlcera, quæ cacoëthe vocant, illinantur.

Nullum eius periculum fecisse se testatur Gal.

Fuchsio & recentioribus Asclepias menses ducit, hydropicis auxiliatur; canis rabidi moribus venenisq; resistit. Illita fordida purgat vlcera, & ad cicatricem perducit. miscetur antidotis.

APOCYNVM. PERIPLOCA Græca.

Apocynum Guillanlini, Match. & Italarum. Cynocrambe Gal. & Cynomorus, quia canes celerrimè interunt, sicut Lycotlonon lupos. Aduers. 279.

Diosc. Folia cum adipe in panes coacta, canes, lupos, vulpes, & par. heras euacant ut cibo data, & prostratus eorum coecondices resoluunt.

Gal. Hominibus venenum est, herba multum grauitè olens: proinde omnino calida est non instrenuè; non tamen proportione deficiat. Itaque illius admodum digerentis est facultatis.

PERIPILOCA
serpens, angu-
liciore fo-
lio Aduerf.
pag 279.

PERICLY-
MENON
perfoliatum
callicarum
regionum.
Hisp. Madag
y lua.
Aduerf. 280.

PERICLYMENON.

Diosc. Huius semen postquam maturuit, collectum & in umbra siccatum drachmae potere detur in vino, quadragenis diebus, benem absunt, lassitudinem discunt: sed urinam ciet, statim à sexto die incipiam. orthopneæ, & singultus prodest. partum accelerat. Folia sunt eiusdem viribus prædita. quæ tricenis septenis drachmæ epota, sterilitatem & facere prodantur. perniciosis ex oleo, febrium algores abigunt.

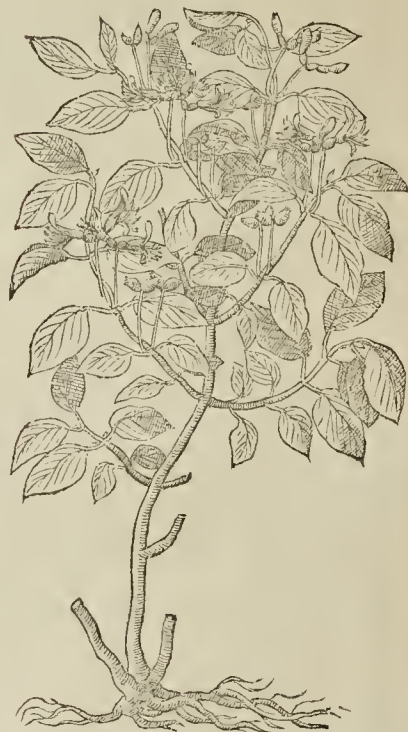
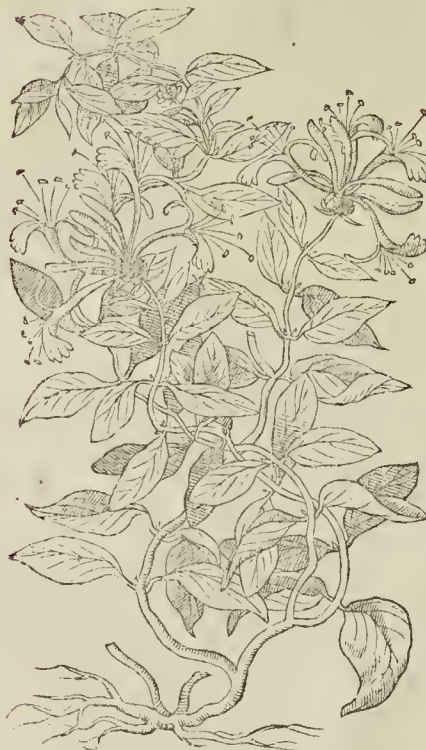
† Gal. tum fructus, tum folia aded vehementer incidentis & exalfacientis facti, ut si plusculam bibantur, urinam sanguinolentam efficiant. Competens portionis mensura est drachmæ vnius pondus cum vino.

Rondelletius ad partus facilitandos & accelerandos Periclymeni vsum reuocauit: mandauitq; aquæ stillatiæ ex pulueris feminis Lauendulæ descripti à fæsquincia ad duas ℥ & tres.

Belgii hortense est ob floris suauitatem, qui totam æstatem perdurat.

PERICLYMENON non persoliatum.
Aduers. pag. 280.

Allobrogum PERICLYMENON. Xylosteon Dod.
Aduers. pag. 280.

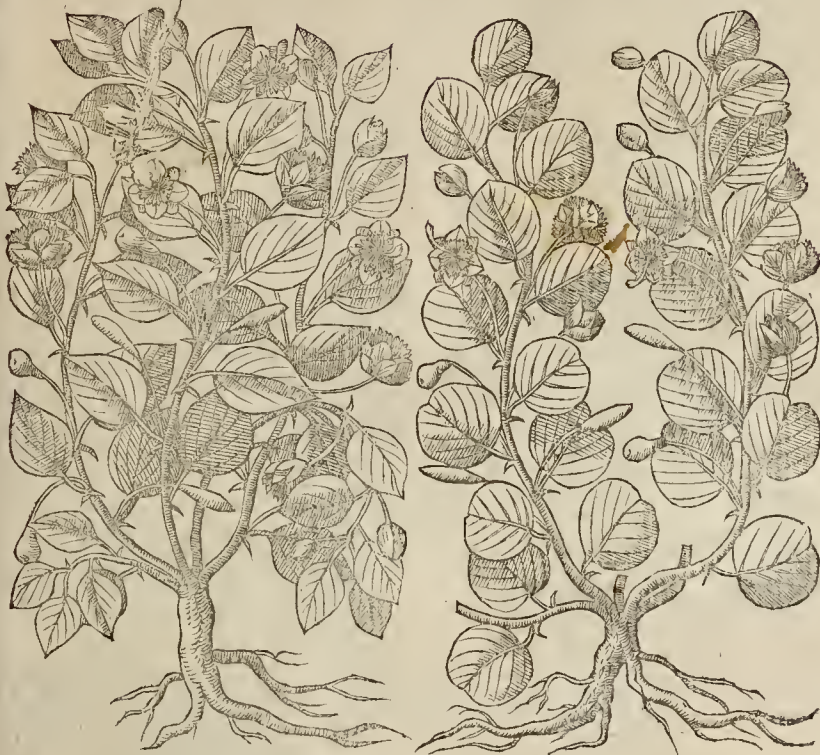

SESELI Aethiopicum. Aduers. pag. 281.

Diosc. Semine amaro, Massiliensi odoratiore, & acriore, multum suauis. Hinc colligere est esse ad omnia præstantius quouis Sefeli. Pete plura in Sefeli Massiliensi.

CAPPARIS folio acuto Belg. Capperz.
Aduersf. pag. 282.

CAPPARIS retuso folio v.riat.
Aduersf. pag. 282.

Diosc. Caulis & fructus cibi gratia conduntur. Alum turbat, sto macho aduersatur, sitim gignit. Cocti tan ex
Flom. ubo. quam cruda, vtilior est. Fructus drachmi duabus in vino potus, quadraginta diebus, heneris absfuit, & vria
an cruetum 3. excrementum emittit. Bibitur vtilissimè in coxarum doloribus, & neruorum resolutione, item ruptis
& conuulsis. Menses ciet, caput purgat. Dentium dolorem sedat. Semen ex aceto decoctum, colluto in de ore. Ari-
dus radicis cortex ad eadem proficit. Ulcera omnia vetera & sordida, & que occaluerunt, expurgat. Lienesis cum
farina hordei illinitur. Dente demossi, dolori eius auxiliatur. Cum aceto trita, virgines allas absterget. Radix fo-
lia 3. intrita, struuis ac duritias discutiunt. Aurium vermiculos infusus succus enecat. Aprica & presertim Mar-
marica capparitis, vehementer inflat. Apula vomitus facit, & que à Libyo, & que rubro mari defertur, mirum in mo-
dum acris est: si quidem in ore paulas excitat, gingiuis 3. offe tenui exest; quare in cibis non abs re damnatur.

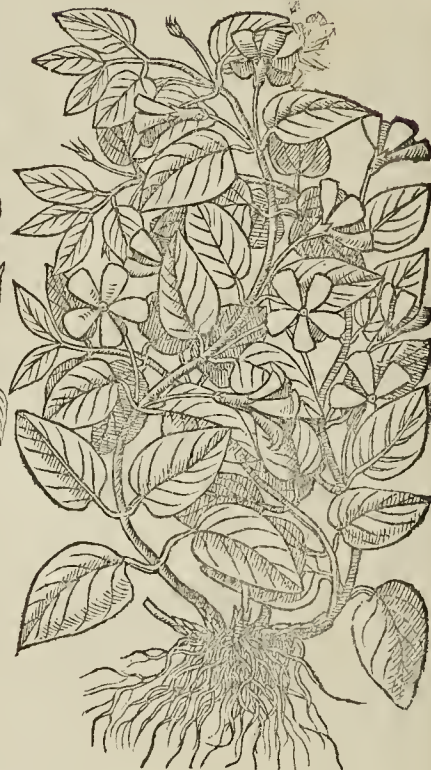
*idem Gal. eadem Gal. & ex capite uocatur, quod ἀπολεγματικὴν vocant. Gal. prædictarum
qualitatum ratione. Illa extergit, nec segniter delicat. Gal. eadem Gal. amaritudine sua. Gal.

Gal. Capparitis radicis cortex vincentem habet qualitatem amarum, proximam acrem, deinde acer-
bam, ex quo liquet quòd diuersis, pugnantibusq; conset facultatibus: quippe absteigere, purgare, inci-
cidere potest amaritudine: excalcere, incidere, digerere, acrimonia: peritò contrahere, densare, cō-
stringere, acerbitate: quapropter lienes induratos, si quid aliud, hoc medicamentum iuuare valet. Eadem Aegia.
tum foris idonissimè illinendis remedijs admistum, tum intò in corpus assumptum, siue decoctum in a-
ceto, aut oxymelite, & id genus, siue aridum contusum, illisque permixtum: quippe cum aperit è cras-
siferos, lentosque humores hoc pacto sumptum euacuet, nec eos tantum per vrinam, sed & per ventrem
sæpe etiam sanguinolentos defert, vnde & lienes adiuti sunt, & coxarum dolores.
moleuit mos.

CLEMATIS DAPHNOIDES: an Centunculus Plinij?
 Angl. Peruinca. Gal. Peruenche, Gallobelgis Van-
 che & pucellage. Flandris Wincozde. Brab. Maech-
 den palm & ingroen. Germ. Fugruu & Zpu-
 gun. Hisp. Peruinqua. Ital. Peruinca.

CLEMATIS, sive PERVINCA *Walc.*
Advers. pag. 232.

lege lin. 21.
 capiti aptata.

Use. Caules ac folia in vino pota, alui profluvia & dysenterias finium. Vteri * dolores cum lacte & rosaceo
 aut Cyprino, in pessis subditi sanant. Commanducata dentium † dolorem mitigant. * Venenatorum moribus imposti
 profunt. Fertur etiam contra aspidum morsus cum aceto pota auxiliari.

Gal. Daphnoides Clematis, nequaquam exulceratorium est, aut acre, sicut quod ante dictum est;
 imo profluuijs ac dysenterijs cum vino potum prodest. tantum abest vt perinde vrat aut viceret, ceu
 illud superius.

Aegin. Siccandi virtute pollet, qua alui fluores, quam diarrhoeam dicunt, intestinosum tormina,
 & dentium dolores finit.

Menstruis albis sistendis vtebatur Rondelletius.

Plin. lib. 24. cap. 15. Centunculi est egregius effectus ad sistendam aluum in vino austero. Item
 sanguinem sistit tritus cum oxymelite; aut aquæ calidæ cyathis quinque denarij vnus pondere. Sic
 & ad secundas mulierum efficax. vulnera glutinat, vrinæ ciet.

Daphnoides POLYFLORA CLEMATIS *purpureo rubens.*

Peramæna florû duplicatione & incremento, coloris purpureo rubentis, in Belgij hortis variat hæc.

VISCVM.

Viscum. Hiss. Ligay Liria. Lusit. Viscg.

lege POLYGONATVM. Angl. Adpittura.
Aduers. pag. 283.

Diosc. Viscum optimum est recens, in us porraceum, extra silvum, quod asperi nihil, aut sursum conceptum. Fit acialis in robore nascentibus, buxo fructu folio, compositum acinum limum, & postea in aqua decoquunt. sunt qui commenducando ipsum efficiunt: gignunt quoque, in malo, pyro, & plerisque alijs arboribus. quinetiam inueniuntur in quorundam fructuum radicibus. Emollit, discutit, extrahit. paroidu, tubercula, ceterasque collectiones, ad maturacionem perducit. cum resina. iucem & cera pari, epimyctidas in splenio sanat. vetera viscera abscessusque quos ca-coëthes vocant, ex thure molliunt. lienem cum calce, gagate, aut Asio lapide coctum & impositum absunt. cum fundaracha, aut auripigmento illitum, virgues extrahit. mistum cum calce & vini sace, suam vim intendit.

Gal. Viscum ex plurima aëria & aquea, paucissima terrena substantia constat. Nam acrimonia in eo amaritudinem excellit. Itaque etiam effectus substantiæ respondent. Siquidem ex alto humores extrahit, nec eos tantum tenues, sed & crassiores, eosque diffundit ac digerit. Est autem ex eorum genere quæ non protinus admota exalfaciunt, sed quæ tempus requirunt, velut Thapsia: Sed & supra hoc comonuius inesse calidis facultate medicamentis, vbi largum continent humorem excrementitium.

Aegin. Calefacit cum acrimonia, humores ex alto validè elicit, & Thapsiæ modo discutit, hac tamen multò est ignavius.

POLYGONATVM.

Diosc. Radix vulneribus efficaciter illinitur; quin etiam maculas in facie delet.
Stillatitia eius aqua hodie quoque mulieres Italæ faciem fucant, absterguntque.

Ladè Grl.

POLY-

Z

POLYGONATO affinis plantae sortè LAVRVS ALEXANDRINA.

Nihil est paulo exercitator quillico percepto Polygonato maiori aut Hippoglosso, non opinetur hanc esse de eisdem Polygonati aut Lauri Alexandrinae: folijs Myrti maioris amulis ortu & positu, in cauliculo sesquipalmari, Polygonati, Belgij opera Clusij inquilina, vbi nondum floruit.

Rvscvs. *Ægyptiæ*. Centronirini Theoph. Angul.
Angl. etiam Kuehull, & Kuehulne, Petigit.
Aduers. pag. 283.

HIPPOGLOSSON Bonifac. Angl. etiam
Boyle tange. Aduers. pag. 284. & 284.

Diosc. Radice graminis simili, acerbæ, & subamara. Folia & bacca in vino pota urinam cient. menses pelunt. v. fœca calculos frangunt. stillicidio vrina medentur. dolores capitis sanant, & regium morbum. In asperis & precipitiis locis nascitur. Decoctum radicit in vino potum, eisdem præbet effectus. Cauliculi recentes. asparagorus vice, in cibo sumuntur. anari autem sunt, sed urinam mouent.

HIPPOGLOSSON.

Diosc. Capitis dolorem coronæ ex comis inposita minuit. malagmati radix, succusq; admiscetur.

LAVRVS ALEXANDRINA.

Aduers. pag. 283.

Diosc. Difficiles partus accerant, radice pota seu machinarum pomere in vino dulci. & stillicidio vrina auilatur. sed sanguinem extrahit.

CYCVMIS esculentus. Hisp. Cogombro.
Ital. Cocomero. Aduers. 285.

CYCVMIS esculentus.

Diosc. Satius cucumis alio & stomacho per quã
virili habetur. Refrigerat * qui corruptionem non sentit.
Vesica prodest. Olfactu reuocat, quos animus liquerit. Se-
men † modicè urinam mouet cum lacte aut passo. Vesica
exulcerationibus subuenit. Illiæ cum vino folia, morsus
canum sanant: & epinyctidas cum melle.

* & humectat secundo ordine Aegin.

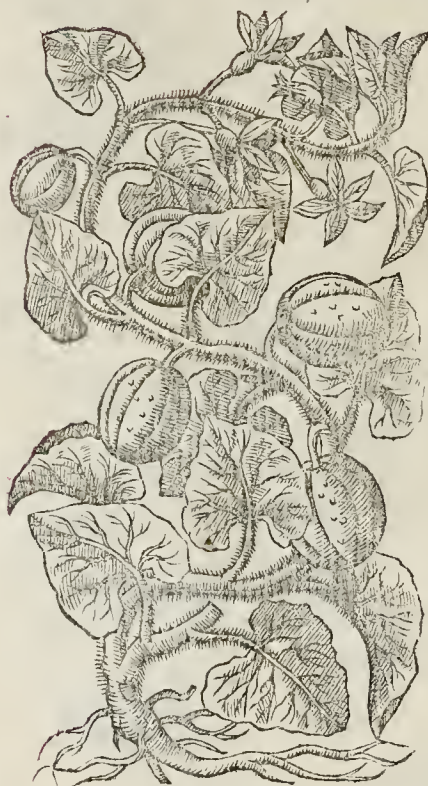
† Aegin. & Gal. Semen abstergendi inci-
dendique virtute præditum. urinas mouet & cor-
pus nitidum efficit. Aridus siccatur primo ordine,
vehementiusque abstergit, & semen & radix.

CYCVMIS Anguinus flexuosus sic.
Aduers. pag. 285.

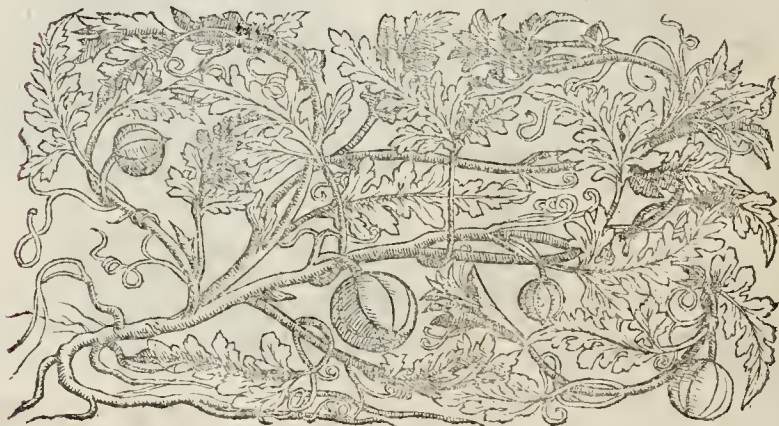
Melo vulgi, sive Melopepo Dioscor. Ital. Mellone & Popene.
Hisp. Melon. Advers. pag. 236.

PEPO.

Diosc. Peponis caro in cibis vrinax est. In inflammationes oculorum illita sedat. Ramenta eius contra aduersionem infantum quam hirsutism vocant, sinuipiti imponuntur. Fronti admota oculorum fluxiones auertunt. Succus cum semine adiecta farina, sicatus in sole cogitur in smegmata, quae faciem repurgant, & nitorem offerunt. Radix sicca & ex hydromelite pota, drachma pondere, vomitionem mouet: si quisquam moderate secundum naturam vomere cupiat, gemmis obolis sit contentus. Sanat quoque illita cum melle vlcera conuulsa in modum fassi, quae cetera vocant.

CITRULLVS Officinarum. Germ. Citrullen. Advers. 236.
Cucumer Citrillus Euchs. Anguria Matth. & Ital.

OBSERVATIONES.

PEPO oblongus vulgarissimus. Ang. Gourd. Belg. Depoeten.
Germ. Pfeben. *Advers.* 286.

PEPO maximus Indicus compressus. *Advers.* 286.

magnitudine à superioribus differt, fructus autem interdum 80 libras pondo: & solarotundior.

PEPO rotundus compressus Melonis effigie.
Advers. pag. 286.

CUCURBITA, sive ZUCCHA omnium maxima
argima. Angl. Gourde. Aduers. 287

CUCURBITA ligenaria.
Aduers. pag. 287.

Diosc. Cucurbita esu apta: Cruda trita illitu tumores & abscessus mitigat. Ramenta eius infantibus contra capitis ardorem, quam syriasm vocant, in fricpice illununtur. Oculorum inflammationes, podagraeque, refrigerant. Succus è ramentis rufis, per se aut cum rosaceo infusus, aurium doloribus auxiliatur. Aduersiones cutis in ardenti febre illitu iuuat. Totius seruesacta & expressa succus, cum melle exiguo & niro potus, aluum leniter resoluat. Vinum in cucurbitam recentem excauatam infusum, si mistum sub dio teneatur, potu aluum leuigabit.

† Gal. aurium doloribus cum phlegmone. Comesta humida est, & sitim arceat: Cruda cibo infrauis est, stomacho perniosa, & cocta planè inexpugnabilis, aded vt si quis alterius cibi inopia ingerere eam compellatur, ceu quidam iam ausus est, pondus cum algore ventriculo incumbere sit sensurus, stomachumque euertet, & ad vomitionem concitabit, quæ vna eum ab vrgentibus symptomatis liberare potest. Hanc igitur, aliaque ex fugacibus complura, aut mox quam elixata est, aut frictam in sartagine, aut assam omnes homines esse consueuerunt. Ipsa quantum in se est, humidum frigidumque corpori alimentum præbet, ac id ipsum ea de causa & exiguum, sed leniter per aluum subit, cum ob suæ substantiæ lubricitatem, tum ob communium omnium humidorum ciborum rationem, qui scilicet citra adstrictiones tales sunt. Nec sanè infeliciter concoquitur, modò non auertate ad corruptio.

Plin. Valerianus subdit.

Fuchs.

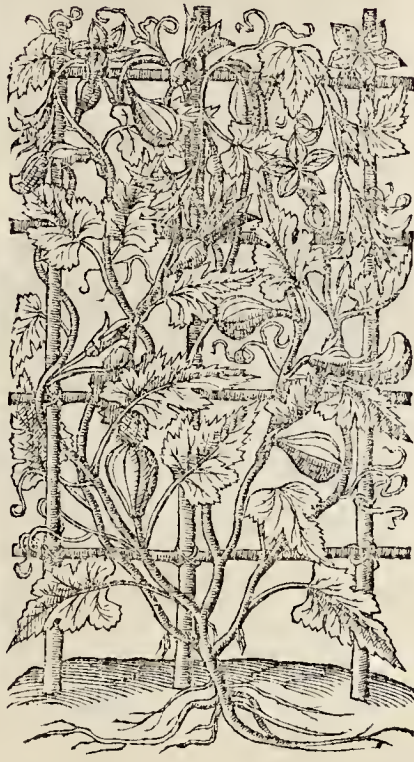
Cinis aridæ corticis efficaciter potest combusta sanare. Eundem cinerem didicimus ab expertis vulnera in veretro, iam in putredinem versa purgare, & ad cicatricem vsque perducere. Semini sicco illa vis traditur, vt in puluerem rufum & inspersum impleat vulnera quæ cauata sunt. Quidam illud in vino bibendum dedere, vt solutiones alui fluentis inhiberet. Viticula quoque Cucurbitæ iam fenescentes cum passo & aceto dysentericis datæ, miro modo scruia intestina componunt.

Aegin. Colocyntha Cucurbita frigidi, humidique in secundo abscessu temperamenti est. **SETHVS adult.** Pituifosos lædit, colicosque affectus, si malos humores assiquitur, ab ijs corrumpitur & malum succum generat. Semen genitale minuit, & Venæ a ppetentiam extinguit. Sanguis ex ea procreatus, consistentia tenuis est. Thoraci, pulmōni & vesicæ prodest.

COLO-

COLOCYNTHIS. Gal. Coloquinte & Courge
sauuage. Hisp. & Ital. Coloquinuda.
Aduers. pag. 287.

COLOCYNTHIS pyriformis.
Aduers. 287.

eye dulco-
rauit in 6.
pag 288.

Diosc. Emittit fructum in speciem mediocris pile conglomeratum, vehementer amarum, quem legere oportet, cum caperit in pallidum colorem permutari. Medulla fructus purgatorium vim habet, si quatuor oboli cum aqua mulsa, melle cocto, myrrha, & nitro excipiantur, & cogantur in cataplorium. Arescens pile teruntur, & infusa chysteribus prosunt nervorum resolutioni, coxendicium doloribus, & coli vitijs, ut qua bilem, pituitum & striguentia, interdum etiam cruorem eliciant, fetus a limo aeneant, dentium dolorem tollit, si vna repurgetur & luto oblita cum aceto & nitro inferueat, hoc quoque iure decocti dentes colluantur, si aqua mulsa aut passum in eadem incoquantur, & sub diuo refrigescat, poru crassum humorem & strigmenta alui detrahet. Stomacho supra modum aduersatur, subdita ex ea bilis, alui excrementa eiciuntur. Virentis succo vitiliforme ischia dici perscrutantur.

Gal. gustu amara est. Sed quæ illi amaritudinis dum potatur adsunt opera, ea euidenter efficere nequit ob purgatoriam facultatem, quam validam in se continet: nimirum cum ijs quæ expurgant, antè & ipsi per aluum excerni praeterterens.

* Plin. Intestinorum omnibus vitijs clysteribus infusa, & renum & lumborum, & paralyti eie. Eadem Gal. eto semine medetur. Carnes eius cum absinthio & sale dentium dolorem tollunt. Succus verò cum Aegin. aceto calefactus m. biles sistit.

CUCUMER Elaterij syl. *obolus* & *γπι* &. Hisp. Cogombrillos amargos.
Ital. Cocomero saluatico. *Aduers.* 288.
Cucumis Astinuu Officinarum.

Diosc. Infusurum foliorum succus, amicum dolori
conuenit. illita ex polenta radix, veterem omnem tumorem
discutit. impofita cum refina terebinthina, tubercula rumpit.
fobiacibus infunditur. podagras difcutit, decoctum ex acetis
& illita. eius decocto dentes in dolore colluuntur. arida farina
impetiginem, lepras, & viridines abfterget. nigricantibus
colorem reddit. & in facie maculas expurgat. Radicis
succus fequiboli pondere, & item cortex, acetabuli quatuor
parte, bilem pituit. lingue deijcunt, praefertim in hydropticis.
deiectiones autem circa stomachi inuifum mouet. radicis
felbra, in vini praefertim Libyci hemina conteritur,
danturque ex cotermi cyathi triduo, dum tumor abunde
deprimi cernatur.

Gal. Radicis succus, vt & foliorum, licet elaterio vim
fimilem habeat, imbecilliotem tamen. Sed & ipfa radix
ad fimilem facultatem poffidet. Abftergit namque, digerit,
atque emollit. Porro cortex ea potentius deficcet.

ELATERIVM. *Aduers.* pag. 288.

Diosc. Abimatu ad decemnum deiectionibus vtile est. Integer motus, obolus est: minimus, semibolus: pueris, chalcis duo. siquidem copiosus periculum adfert. Bilem ac puritatem vtrauis parte extrahit. optima fufpiriofis est purgatio. quod si in auro sic deiectionem moliri, adiecto falis duplo, & sibi, quod color ure fufficiat, ex aqua, erui magnitudine catapotia dato, postea cyathus vnus aquae tepide ferbeat. ad citandis tamen vomitiones aqua dulcis elaterium, subiectas linguae partes penitissimè pinna oblitio. quod si quisquam diffcilius euomat, oleo aut vnguento irino resoluito. somnum inbibeto. porro his qui eximie vacuantur, continue vinum & oleum dari conuenit. etenim vomendo restituntur. quod si vomitiones non simantur, aqua frigida, polenta, posca, poma, & quae stomachum densando corroborant, offerenda sunt. Ceter * elaterium menfes. parius † enecat, in pefso subditum morbo regio * medetur, cum lacte naribus infusum. diuturnis capitis doloribus liberat. efficacissimè anginis illinitur, cum veteri oleo, melle, aut felle & urino. * cadē * cadē

† parius enecat.] Gal. ceu alia omnia amara & subtiliū partium, maximè si quam habeant caliditatem, velut nimirum Elaterium. summè siquidem amarum est, leuiter calidum; vt ex secundo sit ordine calfacientium: Porro tale protinus quoque digerendi vim poffidet. Sic igitur eo angina laborantes inungunt quidam cum melle aut oleo veteri.

BATATA Hispanorum, sive Camotes aut Amotes. *Aduersf. pag. 317.*

Foliis scabris & reptantibus multis Cucumeris asinini æmulis cauliculis. Radices in taleolas dissectæ multis Baticæ maritimis locis hodie panguntur, vt fidus testis est C. Clusius,

BALSAMINA cucumerina punicea.
 MOMORDICA. *Aduersf. pag. 289.*
Germ. Balsam kraut. *Gal* Pommes de merucilles.
Ital. Carauzi, Viticella, & Balsamina.

Colico dolori leniēdo, pota efficacissimè mederi fertur. Mordaces vellicationes & partus dolores finit. Dente demorsa, eius dolores tollit. Thoracis sanat vlcera: Ruptis, cæcis vtiliter illinitur. Hæmorrhoidibus imposita subuenit: conuulsionibus & neruorum malis auxiliatur.

*Doronicum
minus officina-
rum. Ad-
vers. pa 299,
& 285.*

*Doronici ter-
tij valetas.*

Do
bra
die
for
ri
uct

Goff
fue X

DORONICI tertiæ varietas. *Aduers.* pag. 190. *Aconitum Pardalianches* Dod.

Huius tamen sæpius radices Ioannes de Vroede rizotomis sine noxa vllôue percepto incommodè impundè deuorauit, quamuis canibus permissum prodatur.

GOSSYPIUM, siue Xylon. *Aduers.* 291. *Hisp.* Algodon. *Nad por è riodorop* *Guilandino.*

MALVA vulgaris procerior. *Hisp.* & *Ital.* Malua. *Aduers.* pag. 292.

MALVA syluestris repens pumila. *Aduers.* pag. 292.

Dioscor. Esui aptior hortensis multò quàm syluestris stomacho noxia. Alum bonum efficit, præsertim can-
 les, intestinis** & vesica vitiles. Felti cruda illita, & cum medico sale adiuo melle comminacata, æglopor sanat.
 Verùm in inducenda cicatrice, ea sine sale vrendam est. Contra^b apom vesiarumq, icterus illa prodest. Et si cruda tri-
 raq, cum oleo autase immixerit aliquis pò seruet. Achera suis esq, cū vinu illa sanat. Sacris^c i, nibus & anbrstis
 decocta sola tria q, vtiliter cum oleo imponuntur. Eius decoctum^d vuluæ infectione mollit. Prodest crosomibus intesti-
 norum, vuluæ sedisq, chystre infusionem. Ius decoctæ cum radice sua omnibus le habbus venenis auxiliatur, si continuo à
 bibentibus renouatur. Contra phalagiorum morsu remedio est. Lac pruritat. Semen eius admisto loti syluestris semi-
 ne potum cum vino, vesica dolores lenit.

Gal. Malua, agrestis quidem, digerentis paululum & emollientis leuiter est facultatis: hortensis
 verò, quanto plus habet aqueæ humiditatis, tanto facultate imbecillior est. Fructus eius tanto validior
 est, quanto & sicior.

Modicè refrigerat, & quasi tepidum quendam calorem obtinet: facile hoc olus deorsum labitur,
 non tantùm quia humidum est, sed etiam quia glutinosum.

Plin.^d Dant & succum bibendum parturientibus ieiunis, in vino decocta hemina. Tenasmo & dys-
 entericis vtilissimè infunditur: item sedis vitæ, vel si forceatur. Melancholicis quoque succus datur
 cyathis terris tepidus, & insanientibus quaternis. Decoctæ comitialibus heminae succi. Hic & calcu-
 losis, & inflatione, & torminibus, aut opisthotonico laborantibus tepidus illinitur. Succus decoctæ
 porri meatus suauis facit.

** Sethus: Vesicam, thoracem, pulmonesq, iuuat, & raucam vocem lenit syl. Malua. Decoctum
 potum lapides conterit, & mnum conciliat, facilemq, partum praestat, si mulier ea crebris vatur. Ea
 quæ indurata sunt, emolliat.

MALVA cristatis oris, vulgò Malva crispa.

Veranque Maluam æmulatur; sed foliorum oræ
fimbriis & plicis valdequam elegâtes: caulis assur-
git ad quaternos, quinos, senos, & interdum denos
cubitos, multis ramulis diuisus, copiosis flosculis
pallidis & semine onustis.

MALVA Rosea fruticosa.

Aduers. pag. 293.

Flore simpliciore.

MALVA Rosea multiplex.

Aduers. pag. 293.

ALTHÆA. *Advers.* pag. 293.Hispan. yerua Cannameta, & Matmaic, & Maluauifco.
Ital. Maluauifchio.ALTHÆA *arborescens* C. Clusij.

DIOSCOR. Decocta in vino aut aqua mulsa & per se cum imponitur tusa, efficax est contra vulnera: item ad strumas, parotidas, abscessus, mammarum inflammationes, fracta sedis, inflationes, nervorum rigores. siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. cocta, vt dictum est, adiecto sulto adipe, aut anserino, res ebimbinae, vt malignatis lentor fiat, facit ad vulua inflammationes, praeclosuresq; in pestis subdita. decoctum eodem fungitur munere. contra vulua, reliqua q; a partu extrahit. decocta succus ex vino porus, succurrit vrine difficultati, calculosorum cruditatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis, ruptis, dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta colluo inde ore. Viride semen sicumq; triuun, vitiligines in sole perunctas emendat. eodem cum oleo & aceto peruncti, à venenatis non feriuntur. valet contra dysenteriam & sanguinis reiectiones, aluiq; profusum. in posca aut vino decoctum bibitur, contra omnes vesperum, apum, similitumq; aculeatos ictus. Folia cum olei momento, mersibus, & igni ambustis illiuntur. Constat aquam, trita radice adhibita, sub diuo addensari.

Eade n ferè Gal. & Aegin. Eius vis discutit, laxat, inflammationem abigit, lenit, & phymata concoquit. Radix verò & semen reliqua sanè intensa habet; verùm exterit vitiligines abstergitque, praecipuè autem semen calculos quoque confringit. Exterforia vi Gal. Gal. radice decoctum dysentericis, alui profluuio & sanguinis reiectionis vtile est, nempe cum astringentem quãdam facultatem possideat.

ANADENDROMALACHE Gal. Porrò huius generis est & ea quæ Anadendromalache nuncupatur, sed efficacissima comprehensarum in digerendo. appellatur etiam Althæa.

Varietas. Frutescit Bismalua, hominisque proceritatem assequitur. In D. Brancionis viroto amarissimo & diuissimo Hispano semine fata. Tota facie cæteroque cum noftrate eadem.

ALTHÆA *frutex* Clusij.

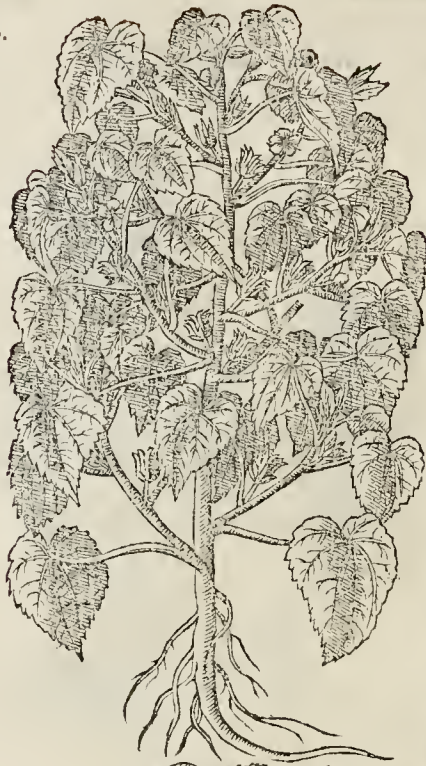
Hanc sanè eandem existimo cum althæa arborescente descripta in Aduersariis nostris, quæ à me fata Bondini in horto Morgani pharmacopœi peritissimi & optimi, in arboris æmulationem assurrexerit.

Aa 3

ALCRA

Althæa alia
Clusij.

Luteis florib.
ALTHAEA.

ALTHAEA palustris Citimiflore. Aduers. pag. 294.
Alibaa hortensis Dod. Sida Theoph. iamen propior
hec palustris planta.
Sida enim Theophrasto capita papaueris fert &
lacustris est planta.

Luteis floribus ALTHAEA, an Theoph. IBISCUS,
& Aicenna ABUTILON?
Aduers. pag. 294. & 295.

Vulgaris ALCEA. Aduers. pag. 295.

Alcea folio-
que.

DIOSCOR. Alcearadices in vino aut aqua pota, Aegin
dysentericis, ruptisq; medentur.

Fruticosior ALCEA. Aduers. pag. 295.
Cannabis syl. Diosc. Matena.

ALCEA peregrina subsequa. Aduers. pag. 298.
Alcea Veneta Triagi, & Vesicaria Dod.
Perperan Hypocsum Martb.

SABDARIFFA

SABDARIFFA.

Huc spectat perelegans & noua planta, quam quidam Sabdariffam vocat. In cultissimo & stirpiū ditissimo viroto D. Ioannis Brancionis, flores Side, Alceæ peregrinæ ferè concolores & similes, ex luteo cinereo obsoletos; sed maiores, cauli singulari, alis donato, quinos & senos cubitos alto, insidentes, aro sanguineo medium cingente, protulit. Eius item folia Maluam adultam propiùs amulantur, sapore prorsus Oxalidis. Caulis hominis proceritatem adipsicitur.

GERANIUM Robertianum. Aduers. pag. 96.
Herba Roberti. Ger. Klobzrecht; kraut. Dithar
ten kraut. Belgicè, Goderts; crup. Anglicè,
Herb Robert.

Tertia Robertiani Geranii varietas est Syderitis Achilleæ
Diosc. Panax Heracleum Angul. Belg. Bloet wort-
tele. & Geranium Hemarodes. angl. Pinck needle;
& neldr. Gal. bec de Gru. Lusit. & Hisp. Pico
de Gru.

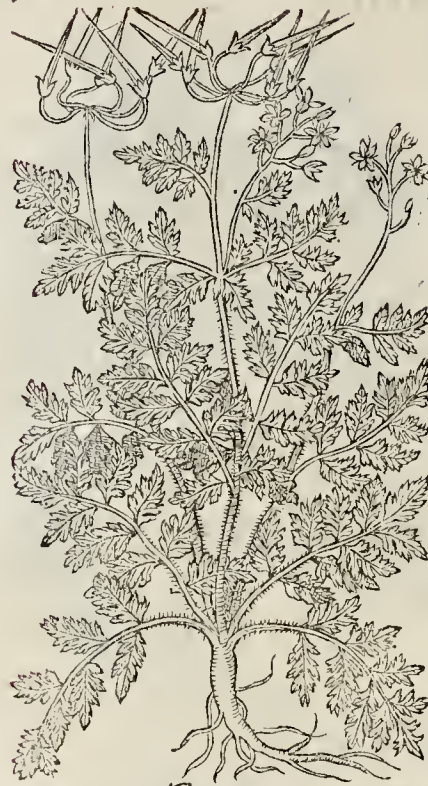
DIOSCOR. Syderitim aliam esse tradunt, quam
Cratenas Heracleam vocat, in maceris & vineis nascentem
foliis Coriani, à radice numerosis: dodrantalibus cauliculis,
leuibus, teneris, in rubore cælicæ; flore purpureo,
paruo, gustati amaro & lento. Huius ea vis est, vt quatuor
recenti vulnere imposta, sanguinem supprimit.

MYRRHIDA.

MYRRHIDA Plin. Aduers pag. 296.
Rostrum Ciconis seu acus Moschata.

PES COLUMBINVS, seu Diosc. alterum
GERANIUM. Aduers pag. 296.
Belg. Duppenboet. Germ Taubenfuß.
Gal. Pied de pigeon.

Geranium
Batrachioi-
des.

Nephriticis, & vulnere sauciatis medetur. vrinas
mouet porum & impositum.

GERANIUM BATRACHIOIDES, siue Grana
Dei. Aduers pag. 296. 297. Germ. & Belg. Gottes
genade, & blau botterblommen. i. Batrachium
caeruleum.

GERANIUM BATRACHIOIDES alterum
longius radicum.

Alterum verò Geranium Batrachioidi cogna-
tum prolixiore serpit, flexibus variis in obliquū &
cespite summo sparsa radice, rufescente, subtus fi-
brata, geniculata & odorata, digitum paruum cras-
sitie aequante. Folia Saniculæ rotundiora aut Ge-
ranij Batrachioidis, albida, nonnihil incana: pedi-
culi, & flosculi purpuroviolacei alterius minores.
Angliæ & Belgij hortis inquilina.

GERANIUM

GERANIVM fuscum flore liuido purpurante,
& medio candicante.

GERANIVM BULBOSVM Diosc. primum,
Aduers. pag. 297.

Saniculam item & Geranium longius radicatum vultu æmulatur, sed folia maiora maculis fuscis pullisq; nonnullis nigricantia. Ineunte æstate valdequam eleganti flore phæo liuidoq; purpurante, medio candicante, reflexo. Cauliculis pedaliibus aliquamulibus exilibus alis donatis fructicat, & propagines fundit è radice oblonga. Hoc primū vidimus & habuimus Mechliniæ beneuolentia Georgij Rije; ac deinde Liæræ & alijs locis in vrcis pensilibusq; hortis nobis repertum.

GERANIVM Creticum annuum.

Folio rubete Geranij & flore ceruleo luculenta; magnitudinis, semine reperto inter Di&amni Cretici fasciculos Ioanni Mutono perbono & docto pharmacopæo ortum.

Radice reptice GERANIVM alterum.

Folia altius laciniata, circinata rotunditatis: radix repens redituina multos annos perstans: flos singulus in singulis dodrantalibus petiolis. Hortense est apud Belgas.

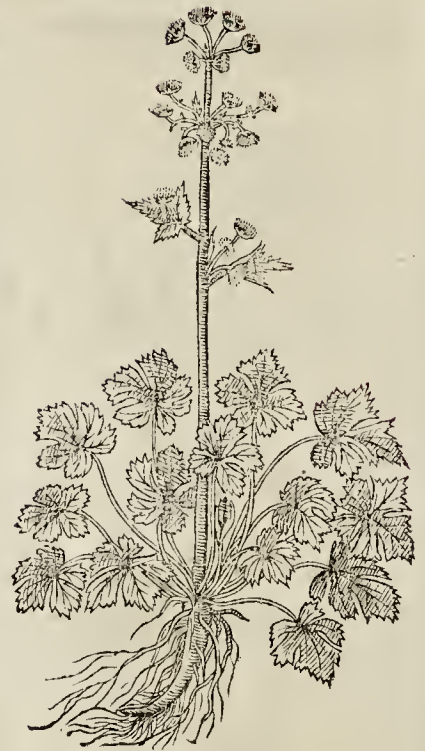
GERANIVM BULBOSVM.

Diosc. Radix drachma ponderè in vino pota vulua inflationes discutit. Ægin. eadem. & Plin. Plinio, bibitur contra phthisim drachma in vini cyathis tribus, bis die. Succus radicis auribus medetur. Opisthonicis semen drachmis quatuor cum pipere & Myrrha potum.

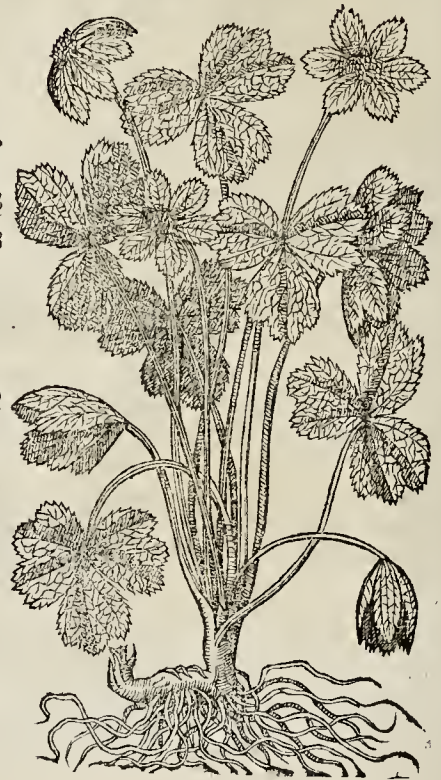
Bb

GERA-

GERANIUM
μαλακόςδης
Aduerl. 277.

ALCHI-
MILLA.
Drosum
Cordi.

SA
VEL
PA

Alpi
LEBO
Sani
Eileb
gri f
Adu

SANICULA, & DIAPENSIA. *Aduersf.* 297.

Internis & externis vulneribus, sanguinis eruptionibus, vlceribus, dysenterijs, ruptis & vulgus auxiliatur, decocta pota & imposita.

ALCHIMILLA, *Drosum Cordi. Aduersf.* 298.

Chirurgi hanc vsurpant ad enterocelas, vulnera interna & externa ferruminanda. Admodum sicca & adstringens: ided commendatur ad menstrua alba, & matricis pituitosos fluores, verum adeo irrigantes, vt à concubitu sem in fetus spes elabatur, conceptus præpediatur & præcludatur. Mammæ imposita contrahendo duriores & solidiores reddit Matth. & Dod.

RANUNCULUS pratensis, etiãq; hortensis reptante cauliculo. *Germ.* Smalshblum. *Belg.* Yancuvoet & Worterbloemen. *Hisp.* Yerua belida. *Ital.* Pic cornino. *Herba Scelerata Apuley. Aduersf.* 298.

Surrectis cauliculis pratensis RANUNCULUS. hortensis secundus Dodonæo. Aduersf. pag. 298.

Varietas.

DIOSC. Folia, flores & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & crustas non sine dolore gignunt: quare vngues scabros extricant, scabiem exciunt. Strigata delent, formicantes verrucas, & pensiles, alopeciaeque paulisper illita, tollunt. repente decocto peruniones solentur. sicca radix, tria q;ue, sternutamenta ciet, naribus admoda. dentium dolorem appensa leuat, ipsos tamen frangit.

Eadem Plin. & Gal. omnes vehementer acrem facultatem possident.

paulisper illita.] Gal. Nam si diutius inhaereant, non excoriatur solum cutis, sed & in crustam vitæ.

Gal. vehementer exiccando frangit.

Bb 2

Pratensis

Pratenfis RANVNCVLI varietas.
Aduers pag. 298.
Tertius fl. Dod. echinatus. Hortensis simplex Fuchf.

Ranunculus, POLYANTHEMOS, multiflorus sine
holeraceus hortensis primus Fuchf. Germ. Gelfulter
hanenfusz. Belg. Lupaerts clautwen. i. pes sine vn-
guis Leopardi. Syluestris 2°. Dod. Aduers. 299.

BVLBOSVS RANVNCVLVS. Aduers pag. 299.
deme hirsuto, muricato femine. Germ. Clepner ha-
uenfusz. Ranunculus tuberosus Dod.
Batrachium Apuleij.
Multiplici floris fatuta hic paruus Ranunculus
in hortis variat.

Arvi. Ad lunaticos, qui cursum Lunæ patiuntur.
Herba Batrachion si lunatico in ceruice ligetur ^{lege se}
lino rubro luna decresecete, cum erit signum tau- ^{299 s}
ri vel Scorpionis parte prima, mox sanabitur. ^{nus: al}
Ad nigras cicatrices: herbam Batrachion Tu- ^{cifur}
sam cum sua radice mixto aceto impones his qui
habent cicatrices nigras: exediteas, & simile cor-
pori reliquo reddit colorem.

RANVN-

RANUNCULVS *niveus polyanthos.*RANUNCULVS *albus flore simplici.**Varietas.*

Pulcherrima exoticæ elegantiæ planta, quæ flores latos multiplici fatu & proventu Lieræ Belgarum Maio mense dat in hortorum delitijs summi admiratoris & humanitatis summæ clarissimi viti D. Iohannis vander Dils. folia & ortus Ranunculi albi aconiti facie.

RANUNCULVS *albus alter.*

Ibidem loci albi peramæni, sed simplicis floris, Ranunculi albi *aconiti facie duplo maioris, & folijs minus altè diuisis, ex semine Burgundo.

Varietas.
*sive Aconiti
batrachodis.RANUNCULVS *minimus albus.*

Folij & quàm Tormentillæ minoribus; flos albus, sed rarior, qui fatione in luteum mutatus est D. Dilsio.

Flammeus
RANUNCULUS
aqua-
ticus angu-
stifolius.
Flammula
vulgi.
Belg. Egel-
hoolen. i.
carbo. Ad-
vers. 299.*

RANUNCULUS PALUSTRIS rotundiore folio.
Ranunculus aquaticus Fuchs. sine Apium risus. Germ.
Wasser hanenfutz. Advers. pag. 299.
Apium aquaticum & Ranunculus aquaticus Tragi.
Ranunculus Sylvestris primus Dod.

APVL. Si quis homo eam gustauerit, ridendo
exanimatur. est enim caustica. Ad ulcera chi-
ronia: herbam Sceleratam tusam cum axungia si-
ne sale impones vulneri, excomedet putredinem,
& si qua fuerit sordes, expurgat: sed non diutius
patiaris quam necesse est, ne & corpus sanum ex-
eat. Si argumentum rei experiri volueris, tunde
eam, & super manum sanam impone & alligato,
statim rodit corpus. Ad strumas & furunculos
& apostemata, vt sine ferro aperiantur: Herbam
Sceleratam tusam & subactam cum fimo porcino
imponere strumis, furunculis & apostemaibus, in-
tra paucas horas discutit, & pus eiecit.

RANUNCULUS aquatilis angustifolius serratus.

*varietas.] Vistur hic nonnusquam iisdem na-
talijs & riuis, folijs serratis.

Pumilus

Pumilus RANUNCULVS folijs gramineis.
lege, Narbonensis Gallia pratensis, quatuor à Morspetio leucis,
ne quis cum D. Dodonao urbem Narbonam putet.

RANUNCULVS Illyricus.

RANUNCULVS Sanguineus multiplex.
Constantinopolitanus D. van Eckenbeken
apud Clusium.

Præter iam recensita Ranunculi genera, exotici duo Belgij nuper inquilini facti sunt; quorum alter ex Illyria delatus, ex vno apice quasi nodulo Corradæ æmulatione, quamplurimas aceruatim cõgestas, tanquam cirros, tuberantes Chelidoniij minoris ferè pares, sed oblongiores habet radices; è quibus rotundi dõdrantales pedales & sesquipedales cauliculi, & folia oblongiora altè minutim filla, nõnullo tomento incana, exeunt. Flores luteo pallentes, Ranunculi pratensis & semen raceosolum, exile.

RANUNCULVS Sanguineus multiplex.

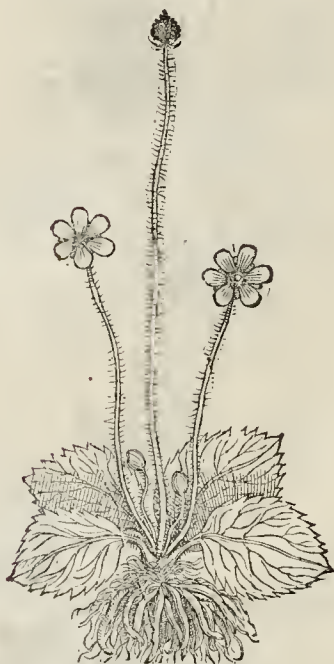
Meritò hanc Ranunculum dixere; tantopere namque cum Ranunculis quadrat, vt illis propior sit, quàm Anemones speciebus; cuius sanè elegantia captus illustris vir Carolus Rym, D. van Eckenbeken eius effigiem affabrè expressam Constantinopoli rediès secum detulit, quam amicis & Carolo Clusio communicauit, qui eam pro solito candore oranibus rei herbariæ studiosis icone, & his ferè verbis exhibuit. Caulis pedalis in duos aut plures ramulos diuisus, quorum extremitatibus insidēt flores peramæni, pulcherrimo cocci colore nitentes, multiplicibus foliolis aspectu iucundissimis: folia circa radicem quina aut sena dilutè viridantia, palustris & echinati Ranunculorum media: quæ verò per caulem sunt, minora, nec adè incisa, nec admodum frequentia: Multæ illi radices simul congestæ, Lusitanici Ranunculi radicibus persimiles, stauescentes.

RANUN-

RANUNCULVS LVSITANICVS.*
autumnalis Clusij.

Nemorofus RANUNCVLVS. Aduers. pag. 300.
Ranunculus quatuor Fuchs. lacteus & luteus.
Anemones quinta & sexta species Dod.
Candidus ranunculus Cordi & Tragi.

Folia sunt
rotundiora,
& flores gra-
diores quam
pictura.

* Nihil habet cum Ranunculis commune, præter femina racemosa, & flores luteos in palmaribus pediculis. Folia rotundiora, rigida, rugosa, neruosa, ambitu crenata, Bugulæ latiora. Radix Illyrici ranunculi, magisq; protuberans. Ipsa bruma floret Mechliniæ in hortu clarissimi viri D. Ioannis Bracconis & D. Ioannis vander Dils. Gustanti acris vt Ranunculi genera: Olyssipone inter oliueta frequēs, & plerisque Bæticæ locis, Clusio teste.

Nemorofus RANUNCVLVS.

Hanc duplis floribus nonnunquam in Belgio meminimus.

Minimus RANUNCVLVS Septentrionalium. Muscatella Cordi.
Aduers. pag. 300.

RANUNCVLVS Montanus Alpinus glomeratus.

Ostensis vallis, Mindinensium, Auerniæ, Germaniæ, & Helueticorum montium amans & sectatrix hæc Ranunculi aconiti facie species, cuius folia filia peramplis multisque diuisuris, Ranunculi polyanthemi aut Aconiti batrachoidis, rotundiora viridantia: luculentò flore luteo Calthæ palustris *Dotter blomen* vulgò nuncupata, sed in orbem glomerato, minime expanso aut referato. Radix multum fibrata, qualis pratensis Ranunculi, aut Batrachoidis aconiti.

RANUN-

ACONITUM
 Hyemale
 Belgarum.
 Ranunculus
 n onophyl-
 los, & Ane-
 none Beno-
 niculis.

ACONITUM
 luteum P6-
 ticum.

Cc

ACONITVM hyemale Belg. &c. lege BVLBOSA VNIFOLIA BATRACHIOIDES,
 Elleboracea planula. Aduersf. pag. 300.
 Aconitum luteum minus Theoph. & Dod.

Radice bulbillus initio quantus Fumariæ Plinianæ. Adultus & valde vetus, tuberculis eminet, & veluti geniculis obliquis accrescit, pluribusq; folijs donatur, vt scitè animaduertit Dod. qui pernecabile virus asserit.

ANTHORA.

Aduersus morbos contagiosos & febres vtantur Veneti, qui Zedoariâ & Mosis Napellum fecerunt.

ΛΥΚΟΚΤΟΝ. ACONITVM luteum Ponticum lupicida. Germ. Wolsfwartz.

Gall. Tue Loup. Hisp. Mata Lono. Aduersf. 301.

Diosc. Radice ad luporum venationes vruntur. Inscitè carminibus crudis, & à lupis deuorata eos cœcans.

Aconitum LYCOCTONVM flore Delphinij.

LYCOCTONVM Ceruleum paruum,
 facie Napelli.

Ob floris differentiam, Lycoctonum flore Delphinij discernit nuperi; cui radices ternæ, quaternæue Anthoræ, quasi nodulo aptæ in fibras desinentes. Caulis binum, interdum ternum cubitorum. Folia altè & minutim diuisa Anthoræ vel Napelli, sed minora. Semine & siliquis non diuersis.

LYCOCTONVM ceruleum paruum.

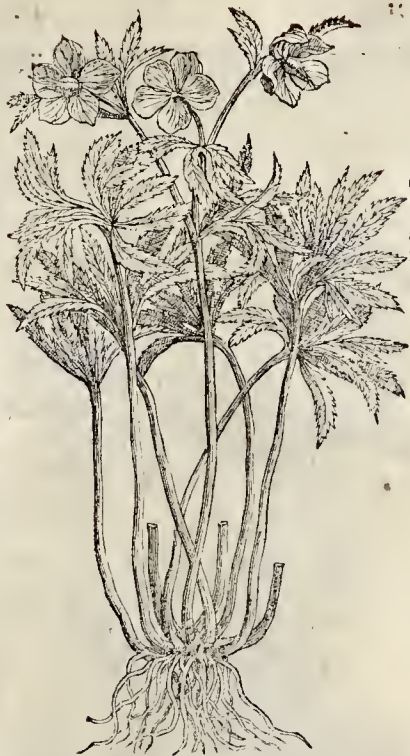
In Belgij hortis etiam hoc Aconiti genus aspectu iucundum, caule, folio & flore Napello proximè. Sed radix bulbosi coniformis effigie; è cuius media basi citri multi & fibre toriles exeruntur. Flos singularis in petiolis carula purpura nitet. Caulis pedalis & sesquipedalis altis diuisus. Floret Augusto & Septembris mensibus.

ACONITVM minimum.

Alterius huius speciei flos item ceruleus, cauliculi spithamei: Semen & folia Aconiti lutei, omnia tamen longè minora. Radix non abfimilis Aconito proximè descripto fibrillis donata. Toxicæ vis omnibus eadem, ætate floret.

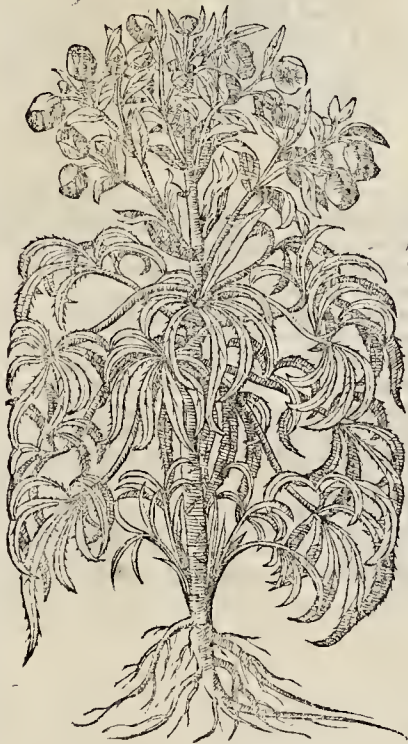
ACONITVM autumnale facie Napelli.

Toto vultu & patilitate Napellam refert: Augusto & Septembris floret. Radix illi Napelli. Belgis hortense est.

HELLEBO-
RA TRIV.
Be g. Oler
crust. Ad
ucti 303.
Verum in
alter an ni-
gra n. Dod.

HELLEBORASTER nigrum flore & semine p. agrans. Sesamoides in ignum Cordi, & Consilio Ruellij. Ang. etiam
Bre. f. date.

Cc 2 HEL;

HELLEBORVS niger. *Ital. Elleboro nero. Hisp.*
Verdegambre nero, & yerua de vallesteros.
Aduers. pag. 304.
Napellus Auicenn. Guilland.

ASTRANTIA nigra. *Aduers. pag. 304.*
Helleborus niger Diosc. Dod. Sannula
farmina Fuchs.

lege pag.
Succis
do, coi
albo, n
hii purg
tant.

Diosc. Veratrum nigrum purgat ventrem, detrahit bilem pituitasq; datum per se, aut cum scammonia, & tribus obolis, sive drachma salis. decoquitur cum lente & infusus, quæ purgationis causa sumptur. mter. prodest morbis comitialibus, melancholicis, insipientibus, articularijs doloribus, & resolutis. menses in tuam trahit. p. vru nocat. purgat fistulas impostum, & tertio die detr. utum. item contra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibique in alterum aut etiam tertium diem esse sinitur. scabiem sanat illitum cum thure, aut cera, & pice, & cedrino oleo. vitiginibus, leprâ, in petigimibus, ex aceto medetur. dentium dolorem ¶ collutione mitigat. erodentibus medicamentis commiscetur. hydropticorum ventri vitiosum in impostum factum ex eo, farina hordeacea, & vino, cataplasma. constitum proximè radices vitium, vinum purgandi facultate donat. Huius resarsu domos expiari arbitrantur.

Gal. Helleborus vterq; tum albus, tum niger, extergentis est, & excalescentis facultatis. Quamobrem ad alphas, lichenas, ploras leprasque accommodi sunt. Quinetiam niger, si in fistulam callo induratum infundatur duobus tribusve diebus, callum detrahit. ¶ dentibus prodest cum aceto colluentibus. Sunt autem in tertio ordine excalescentium & desiccantium. Porro niger gustu calidior est, candidus amarior.

Veratri nigri extractum Chimycum.

G. Andern.

Cortices corticum Veratri nigri medulla exempta, in aqua Anisi amoto oleo per horas viginti quatuor macerantur, bulliri sinuntur, dum aqua serè consumatur. Postea validè exprimuntur, colanturque: ac tandem illis cum syrupo rosaceo solutio ad spissitudinem quanta sufficit, incoctis, liquor vase

vase vitreo reponitur ad usum. Ex hoc scrupulus vel ʒ. dimidia datur ad humoré melancholicum expurgandum, morbosque inde ortos emolendos. Valde commendatur Veratri nigri ex aqua Anisi maceratio; dum Anisi semen ex aqua cinamomi stillatitia prius inacerant: deinde super cortices radicum Veratri nigri purgatos incisosque fundunt; & in vase vitreo imbui sinunt; donec vis omnis extracta videatur: postea aqua effusa cortices sub pralo validissimè exprimunt: & succum expressum ampullæ imponunt, operculoque applicato, aquam extillant, dum ille ad iustam crassitudinè peruenierit.

ASTRANTIA nigra.

Ellebori nigri facultates Astrantia nigra tribuit Dod. additq; Germanos medicos eius radice felici successu curasse melancholicos.

PEONIA femina. Germ. Peonie blumen, Sunigblum. Belg. Pionien en machbloemen. Gal. Peouine, piouine. Angl. Peonye. Hisp. Peonia, Rosa del monte & Rosa albardera. Aduers. pag. 305. *

CHRISTOPHORIANA. Aduers. pag. 304. in Aſtea Plin. 2

* DIOSC. Feminis à partu non purgatis sic radix datur. ciet * menses nucis * græcæ magnitudine pota. sic vñ. a eadem Gal-
tris doloribus cum vino auxiliatur. valet contra regium morbum, & † renum, ac vesicæ dolores. decocta in vino
alium sistit. Rubra grana rubentes menses sistunt decem vel duodecim pota in vino austero & nigro. stomachicus &
erosionibus ea esse prodest. à pueris pota, initia calculorū eximunt. Grana nigra auxiliantur suppressionibus † noctur-
nis, vulvæ strangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota. in aqua mulsa, aut vino.
* Gal. radicem habet leuiter adstringentem cum quadam dulcedine: ac si plussculum dentibus
mādas, acrimoniam item quampiam subamaram subesse percipies. proinde mentes cit ex melicrato.
regium morbum & renum.] Gal. Sed hæc efficere nava est, qua acris & subamara est: qua verò quid-
dam etiam adstrictori am obtinet, fluxiones ventris sistit.

Cc 3

Gal.

Gal. Est porro omnino & resiccatoria: ea propter haud desperaverim eam ex collo pueris suspen-
sam meritò comitiali morbum sanare. Equidem vidi puellum quandoque octo totis mèsis mor-
bo comitiali liberum, ac postea forte fortuna, quum quod a collo suspensum erat decidisset, protinus
denuo conuulsione correptum, rursusque suspensum in locum illius alio, inculpatè postea egisse.

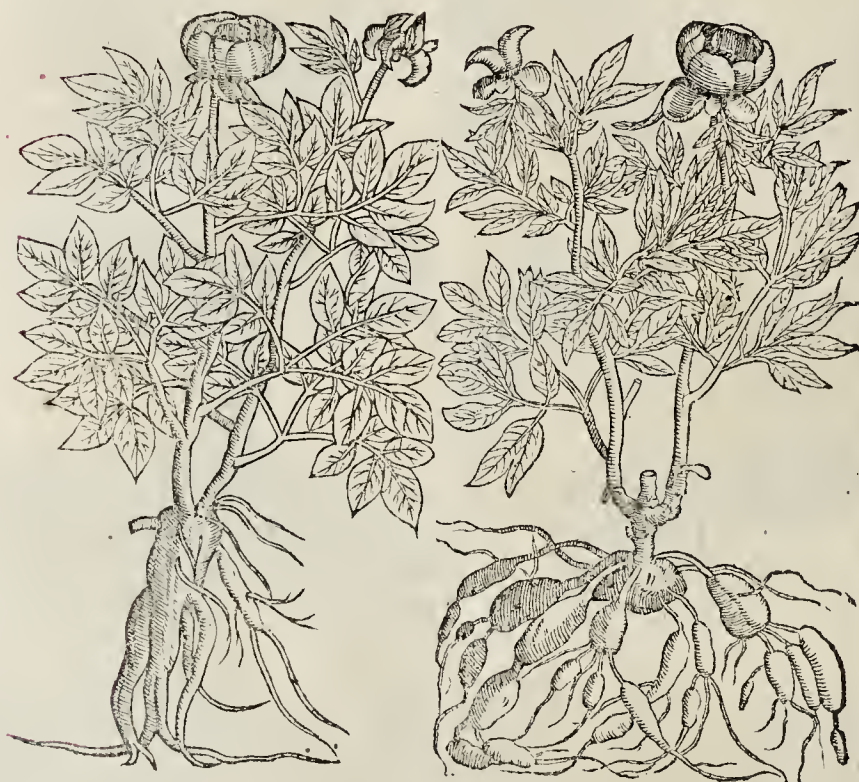
Porro visum est mihi fatius esse rursum id collo detrahere, certioris experientie gratia. Id cum fe-
cissimè, ac puer iterum esset conuulsus, magnam receatis radicis partem ex collo eius suspendimus, ac
deinceps prorsum sanus effectus est puer, nec postea conuulsus est. Rationabile itaque erat aut par-
tes quaspiam à radice desluentis, ac deinde per inspirationem attractas, affectos ita locos curare, aut
aërem à radice alidè mutari & alterari. Nam hoc pacto succus Cyrenaicus columellam phlegmone
affectam iuuat, & melanthium frictum palam catarrhos & corycis succo Cyrenaicus columellam phlegmone
affectam liget, alidæq; calorem ex eo per inspirationem in nares attrahat. At nunc Pæonia
cognoscendum temperamentum est, tum exsiccativum, tum subtilium esse partium; haud tamen in-
signiter calidum, sed aut symmetrum, aut pauxillo calidius.

Plin. eadem ferè quæ Diosc.

Varietas. Albo flore diuersam ex Germania superiore nactus est D. Brancion.

PAEONIA mas.
Aduers. 305.

PAEONIA promiscua seu neutra. 305.
Pæonia Femina prior Dod.

PAEONIA

PAEONIA *femina Polyanthos.*

Belgij hortis specioso florū incremento, qui duplicati one & fatura, vti papavera, maximum Althææ hortensis florem æquant, & interdum longè superant.

LEONTOPETALON.

Aducrs. pag. 305.

Diosc. Radix auxiliatur serpentium ictibus, ex vino pota. nec alia res ceterius dolorē finit. misceatur ischiadicorum clysteribus.

Gal. Radix digerendi facultatem & exiccandi calfaciendiq; in tertio ordine possidet.

ALABASTRITES altera. Dentaria altera herbariorum. Coralloides altera Cordi.

Nobis hæc hortensis est; à superiore foliorum situ & positum duntaxat diuersa, cetero quin nō ab- similis. Folia Valeriar & tylicis stiris gemino situ digesta: flos albus: radices & siliqua non ditpares.

DEN-

DENTARIA *puffill.* ENEAPHYLLON.

Accersendas etiam Dentarijs has duas exoticas à C. Clusio Vienna Austriae missas, facies ortulque suadent. Vni autem folia tripartita & radix alabastrini priori quadam tenus affinia, sed longè minor.

DENTARIA *Bulbifera.*

Alteræ verò folia atrouirentia Valerianæ fyluestris positu & æmulatione parilitate alterius. è radicis cruce bulbos pullos nitidos emittit. Flores nondum vidimus. Licet Brabantorum studiose altur in vrcis à C. V. Dilfio.

scz Castaneæ
equinæ.

RICINVS. Gallis Palma Christi. Hisp. Figuera di l'inferno. Ger. Wunderbaum & zuckenholz. Drenbaum. Belg. Wolencruyt & wonderboom. Ital. Girasole. Ang. Palma Christi. Aduers. pag. 306.

Diosc. Grana triginta numero purgata, trita potu pituitas, bilem, aquamq; per aluum extrahunt. vomitiones mouent. sed iniucunda admodum est, & molesta purgatio. siquidem stomachum vehementer subuertit. Tusa & imposita, vitia cutis in facie, varosq; expurgat. Folia cum polenta trita, inflammationes oculorum, tumoresq; leniunt. rigentes mammas cohibent. eadem ex aceto illita, ignes sacros restinguunt.

Grana saccharo condiuntur eludendis domicellis.

Gal. Semen Ricini, quod etiam purgat, extergendi & digerendi facultatem obtinet. Sic verò & folium; sed vnde quaque debilius. Oleum quod ex semine conficitur, tum calidius, tum tenuiorum partium, quam est oleum commune, ac proinde quoque digerit.

RICINVS AMERICVS, *Curcas.*

A doctissimo C. Clusio descripti Ricini grana dono accepi anno elapso Londini à pharnacopæo doctissimo Ioffroy Gallo, qui è Brasilijs aduectū asserbar. Pericarpio aut techa triquetra clauduntur, cortice nigro striato cuculo Indiano serè pari, medullosa intus nucleo, violenter infernè & supernè purgante, vel vnico assumpto nucleo. Curcas vocari testis est Clusius, qui se vidisse in Hispania ad fretum Herculeum huius Ricini plantas humanæ crassitudinis & trium hominū proceritatis, refert.

STAPHIL

STAPHISAGRIA. *Hisp.* yeruapioenta &
piolheyra. *Ang.* Stauis ater.
Aduers. 306.

DIOSC. Grana quindecim si trita in aqua mulsâ de-
derit, crassa per vomitum purgant. Sed qui liberint, am-
bulare debent. Quinetiam asididè attendere oportet, &
aquam mulsam potui dare, quodd strangulationis pericula
inferunt, & fauces deuant. Trita eadè, & ex oleo inun-
ctâ, pediculatiõni, prurigini & scabiei auxiliatur. Pluri-
mum cit pituitam commanducata. Decocta in aceto, den-
tium dolori, si ea colluuntur, subuenit. Ginguarum rheu-
matissimum fistit. Vlcera oris, aphthas nominant, cum
melle sanat. Miscetur præterea vrenibus malignatis.

Ea dem serè
Plin.

Gal. Vehementer acré obinet facultatem, adeo
vt ex capite purget pituitam, abstergatque valen-
ter. Itaque ad scabiem accommodata est. Sed &
vrendi vim aliquam habet.

Pediculatiõni. Plin. Hæc quidem in aceto deco-
cta, etiam vesteseo tædio liberat.

QUINQUEFOLIUM sine Pentaphyllum vulgare.
Germ. Funffingerkraut & Funfblat. *Belg.* Dief-
vingerkruyt. *Gal.* Quintefueille. *Hisp.* Cinco en
rama. *Ital.* Cinquefoglio. *Angl.* Cinckfoly c:
spue fingere grass. *Aduers.* pag. 306.

Dd

QVIN

QUINQUEFOLIUM. Pentaphyllum.

DIOSC. Plurimum pollet remedijs. ius radicis decocta ad tertias, si in ore continetur, denarium dolores sedat. putrida oris ulcera, collutione sistit. arteria scabritas, gargarizatu lauat. contra alui profluvia, & dysenterias auxiliatur. item articuloꝝ coxendicium, cruciatibus potum. Cocta in aceto, & illita serpentis ulcera cobibet. strumas, tumores, duritias, abscessus, & collectiones discutit. ignes sacros, reduit, condylomata, psorasq; sanat. Tenua radicis succus contra tocineris, pulmonumq; vitia prodest. item aduersum venena. Cum hyaromelite autem, vel diluto vino, & piperis exiguo, bibuntur folia, contra febrim circuitus, in quartana quidem, quaternum ramulorum: in tertiana vero, ternum: in quotidiana, vnius. ea quoque folia, tricenis pota diebus, comitialibus profunt. foliorum succus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrime regio morbo medetur. illita cum melle & sale, tam vulneribus quam fistulis remedio sunt. enterocelicis auxilium praestant. Quinquefolium sanguinis profluvia & potu & illitu sistit. ad expiationes, lustrationesq; sanguinis profluvia & castimonias inciditur.

decoctis in lacte radicibus & potis ad dysentericos deploratos Quinquefolium laudant.

eadem Plin. fistulis quae omni parte serpunt Plin. eadem Plin. Plin. Decoctu ad tertias in vino ictericis dari atque illini vilissimum est.

Gal. radix desiccatur vehementer, minimum vero actis est, quare in multo est vsu, velut alia quoque omnia, quae cum sint tenuium partium, citra morsum desiccant. Est enim desiccatoria ex tertio quodammodo ordine, minimum habens euidentis caliditatis.

APVL. Ad vitia artuum si percussa fuerint: herba Quinquefolii tusa cum axungia vetere sine sale & imposita sanabit. Ad ventris dolorem: Quinquefolij succum dabis bibere cochlearia duo, sine mora dolorem tollit. Ad cancrum exiccandum: herbam Quinquefolium cum vino & cum adipe suilla vetere sine sale pisatam de ligno in lignum vino sanè veteri asperges, & sic impones, rem vnicam experieris. herba Quinquefolium trita & cum oleo mixta pedes perunges, tertio die tollit pedu dolorem.

Articulos expurgat vt Hermodactylus.

PENTAPHYLLVM petræum Mutoni.

Minus longè est vulgato Pentaphyllo; flos luteolus, & folia auersa parte albidia. Cautibus Tornaco proximis frequens & lubens oritur.

PENTAPHYLLVM supinum Tormentilla facie. EUPATORIUM Græcorum. Agrimonia officinarum. Aduers. pag. 303.

PENTAPHYLLVM *supinum*.

Pentaphylleo generi facie cognatum est: medium enim est inter Tormentillam Pentaphyllon & Potentillam, quod primum nactus sum in horto cultissimo Coldenbergij nostri. Flosculos luteo palentes, summa folia, caducos coliculos, & radicem Pentaphylli habet, sed folia ima atrouirentia in longo pediculo aptatur Argentinae siue Potentillae emulatione: fructus autem Fragariae sterilis similimus.

EUPATORIUM *Gracorum*.

DIOSC. *Contrita huius folia, & cum veteri suillo adipe imposita, vlceribus difficile cicatrice contrahentibus medentur. Semen aut herba in vino pota, dysentericis, icinorosis, & serpentium moribus auxiliatur.* Eadem 11

Gal. Herba ipsa tenuium partium, incidendi extergendique facultatem citra manifestam caliditatem obtinet. Quocirca obstructiones icoris expurgat, Inest iudem ei & adstrictio quadam per quam robur visceri addit.

ARGENTINA. *Aduers. pag. 308.*
Anserina Tragi.

TORMENTILLA *an Chrysogetonum Diosc.?*
Aduers. pag. 308.

Potu & illitu alba profluua sistit. *Subdit Trag.* Herba vino decocta & pota torminibus & docti dolore laborantibus subuenit. adstringit.

TORMENTILLA *an Chrysogetonum Diosc.?*

Quinquefolij viribus proxima. Vulneribus ferruminandis, fistulis, dysentericis, febre correptis, epidemicis, & pestiferis morbis conuenit. Ius radices & foliorum sudores elicit, Dodongo teste, itaque a corde virus propellit. Pulmones & hepar infarctis liberat. Regio morbo medetur. Muliebria & sanguinis profluua potu & illitu sistit. Ad oris vlcera decoquitur. Ex succo Plantaginis epota urinam suppressam elicit, adstrictione inibi relicta, & robore parti restituto. Vlceribus & fistulis quae omni parte serpunt, humoris erodentis insultus cohibendo, opem fert. Sanguinem extra vasa concretum discutit, eoque visus, & ex alto praecipitatis medetur.

Medicamentis articularibus Hermodactyli ritu inferebatur Rondelletio.

Dd 2

FRA-

FRAGARIA & FRAGA. Ang. Strau-
berre. Ital. Fragolaria & Fragole. Ger. Erde-
bein. Belg. Erdbeien. Gal. Freses. Aduers. 309.

Vulgaris CARYOPHYLLATA. Geum Plin.
Aduers pag. 309.

Varietas.

FRAGARIA, & *Fraga maior alba*, Gallobelgis des Chapirons.

Hanc Angli & Belgæ alunt fructu duplo maiore, coloris non sanguinei, sed herbaceo luteo pallore & candore confusis, cætera eadem profus.

FRAGARIA *sylvestris* *minimè vesca, siue sterilis*.

Strigosior tota; folia, flos, facies cunctaque similibus; sed fructus spem supplet herbidi confer-
tim stipari acinuli, fragam pusillam, pallidam eminentes, austeri gustus, & præfici. Rupibus &
caucibus Cornubiæ ad ædes generosi viri D. Muli frequentissima, apud Belgas inuentu perfacilis cau-
tibus & syluosis Neruiensis agri.

Vulgaris CARYOPHYLLATA.

Menses & sanguinis gumos propellit; obstructiones referat. Decoctum radice ad rupta, & in-
terna vulnera efficax: concoctionem inuat. Colicos dolores à frigido ortos lenit. Venenis adner-
fatur.

Geum Plin. lib. 26. cap. 7. Radiculas tenues habet, nigras, beneolentes. Medetur non modò pectoris
doloribus aut lateris, sed & cruditates discunt iucundo sapore.

CARYO-

CARYOPHYLLATA maior rotundifolia.
Caryophyllata montana Matthioli.

Veronensium CARYOPHYLLATA flore Saniculae
vrsina. Cortusa Matth.

Quandā Caryophyllatē raram & perelegantē speciē Italo semine ortā nihil dissimilē à Septentrionaliū rotundifolia Caryophyllata nobis impetiuit singularis amicus Petrus Coldēbergius rei herbarigē doctissimus pharmacopœus, qui hāc in suo ditissimo vireto alit, nisi folio quadruplo maiore, & radice crassiore digitum æquante, minusque fibrosa foret.

Veronensium CARYOPHYLLATA.

Articularum & nervorum doloribus mulcendis, oleo amygdalino & rosaceo eius flosculi macerati commendantur Matthiolo.

IMPERATORIA, OSTRUTIVM.

Facultates ex Fuchſio & neotericis.

Vnicē venenis adhaerſatur. Item pestilentia populariter graſſantis arcet contagia. Lentorem pituitosorum humorum incidit ac discutit, quapropter * tussi quam frigus attulit, medetur. Crassa quæ in thorace coeunt, discutit, coloris corporis bonitatem ijs qui eo vescuntur, efficit. Concretum in corpore lac & sanguinem resoluit. Stomachum esu corroborat. Pituitam ventriculi deiecit, & elanguescentem appetitiam iuuat. Menses & vrinam t̄ ciet. Rabiosi canis morſu, aut serpentis ictu liberat, si contrita folia vulneri indantur. Hypochondriorum vitijs auxiliatur. Item lumborum doloribus, si contrita folia vulneri indantur. Hypochondriorum vitijs auxiliatur. Item lumborum doloribus, si contrita folia vulneri indantur. * Carbunculos cum polenta tritum & impositum sanat. Cum vino potum rigores discutit. Herba ipsa in vino & aqua cocta vulnera interna glutinat: & in summa omnia quæ Angelica vocata herba, & maiori efficacia potest.

* Trag. mitigat ischiadicōs ac frigidōs dolores, sudorem elicit, hydropem educit, & emortuam genituram restaurat, id quod iuissimè credere & experiri certò poteris. Omnes tumores & collectiones ac durtiæ possunt hac radice aut succo eius incidi, deprimi ac sanari. Succus carnes putrescentes, seu gangranofas erodit & absumit.

Dd 3

IMPE-

IMPERATORIA, OSTRVTIVM, *sive Astratia.* *Lasertium* Fuchs. *Smyrnium* Tragi. *Germanischer wurtz.* Belg. *Wester wortel.* *Magischer Antia.* *Perperam Smyrnium* Tragi. *Ligusticum Anguil.* *Aduers pag. 310.*

PODAGRARIA *Germanica aut Belgica.* *Gerardi herba* Dod. & *Mechliniensium.* Belg. *Seraerts trupt.* *Aduers pag. 311.*

ANGELICA.

ANGELICA. *Smyrnium Cordi.* *Ger. Zamp Angelic.* *Gal. Belg. & Ital. Angelica.* *Aduers pag. 312.*
Costus niger nuperorum.

Radix venenis vnicè aduersatur: quæ si tantû den-
tibus teratur, pestifera aëris contagia arcet, halitu
grato, & iucundo, virus excludit, etiã que cõtra-
ctum per vrinas & sudores à corde propellit eadẽ
qua Rura, Theriaca & huiusmodi antipharmaca,
ratione. Vrinã, menses & calculos pellit; pituitã
crassã extenuat, asthmaticis dum recens est &
humido plena, (ne exsiccano expectoratio im-
pediatur) factus educendo, incidendo, & abster-
gendo, medetur. Crapulas & cibi fastidia delet.
concoctionem ventriculi iuuat; cordi amica. Illi-
tu verò venenatorum & canum morsibus suc-
currit.

ANGELICA *fol. Germ. Wild Angelick. Aduers. pag. 311.*
Pbellandrium PlinijGuilandino.

ARCHANGELICA.

Gallobelgijs Angelic de Nortvvegen.

Folij est Satię multę maioribus, atrouirentibus, latisque humi fulis, auerſa patte glaucis; primo pul-
 lulatu, rubris. Caulis multis concavus alis, proceritatis humanę imo rubens. In lata umbella flores
 luteoli, & ſemen folliaceum Angelicę ſatię, & maius & rotundius. Radix altę depaſta, parum odora.
 Ex Nortuegia, Belgi inquilinam factam afferunt.

lege PANAX *Heracleum. Heraclea ſive Heraclea fronde Smyrnijs vel Imperato; is.*
Aduers. pag. 312.
Spondylium alterum Dod.

lege, duũm enim cubitorum caule, lanugine
 quadam incano.

Floribus luteis.] noſtris Belgij viretis flores albos
 promit; memini tamen me vidiffę Venetijs Pana-
 cem facie nõ diuerſam in Franciſcanorum paradi-
 ſo luteis floribus.

DIOSC. Excipiuntur ſucco incifa radice, recenti cau- Opopanax.
 tum pullulatu. Ea candidum ſuccum emittit, qui ſiccatus Eadem Gal.
 in ſumma cute croceum colorem contrahit. Effluentem autẽ
 ſuccum expriment, folijs excavaato ſolo ſtrato, qua ſicca-
 ta tolluntur. Simili modo caule meſibus incifo, profluentem
 ſuccum eximunt. Meliores ex radicibus, albę, rigentes, di-
 ſtentaq; ſicca, qua cariem non ſentiant, aromatica, ſer-
 uentes guſtu. Fructus ex melia ſerula cibo idoneus eſt. ſed
 ex agnatis ſtolombus, ab uſu cibario abborret. Maxime in
 hoc ſucci genere probatur, quam amariffimum, internę al-
 bus, aut ſubfulvus, foris ad croci colorem inclinans, leuius,
 pinguis, friabilis, tener, ſtatim in aqua eliqueſcens, graui
 odore. niger improbatur, ac mollis. Adulteratur ammonia-
 co aut cera. Sed ſinceri experimentum eſt, ſi digitis in aqua
 friatus reſoluatur, & lacteſcat. Excalfacit, mollit, & ex-
 tenuat, horribus febrium, circuibusque, vulſis, ruptis,
 laterum dolori, torminibus, ſtillicidio vrine conuenit. cõ-
 tra veſica ſcabię ex aqua mulſa aut vino bibitur. menſes
 trahit. foetum enecat. inflatones qua vuluam male ha-
 bent, duritiãq; ex melle dilutus, diſcutit. iſchiadicũ illini-
 tur. acopiũ & capiti medicaminibus admifcetur. carbon-
 culos rumpit. podagricũ, cum vna paſſa illitus ſubuenit.
 dolore dentium liberat, cauius inditus, oculorum aciem illi-
 tu excitat. ex eo & pice optimum fit emplaſtrum contra
 beſtiarum morſus, qua in rabiem efferantur. Radix in ra-
 menta conſiſſa, vulua admota, partus extrahit. ad vetera
 vlcera efficaciſſa eſt. nudata * oſſa, corpore operit, ſi trita cum

melle illinatur. Semen cum abſinthio ſumptum, menſes pellit. cum ariſtolochia, prodeſt aduerſus animalia qua vene-
 num ei aculantur. contra vuluę ſtrangulatus in vino bibitur.

† Gal. Excalfaciens, emolliens & digerens; ponatq; ipſum quiſpiam in calfaciendo tertij ordinis, in
 deſiccando verõ ſecundi. Cortex radicis exicatorium ſimul & excalfactorium eſt medicamentum:
 ſed minus quã ſuccus. Quin & nonnullam habet abſtergendi facultatem. Quare eo quoque vitum
 ad nuda * oſſium & vlcera maligna & contumacia. Sufficenter enim talia carnem procreant, ſcili-
 cet abſtergendo ſimul ac deſiccando, nec ita magnopere calfaciendo, qua omnia ad carnem generan-
 dam neceſſaria ſunt, velut in libris De curandi ratione oſtendimus. Fructus calidus & ipſe eſt, ac
 menſibus mouendis medicamen accomodum.

Caput

PANAX altera.
ra.

Caput PANACIS altera laxatum. pag. 311.
sic restituendum.

Venetorū quidā peritiores, etiāq; Leo ille circulator, alebant & ostentabant quandā Panacis specie ferulaceo caule, binūm, ternūm, & quaternū cubitorū, multos in ramulos supernē diuiso. Folia autē scabra, asperiora in singulis petiolis singula prodeūt, ampla, tharsi intar, plumatimū ex interuallis aequis posita Pastinacae, & solijs cōstans multis in vno petiolo oblōgo, Africani fermē floris: Luteoli aut pallētes flores in umbellis Pastinacae aut Bauciae, quā etiā assimular tota planta, hirsutie incana, radice lōgiorē, albida, nec ita dissimilis. In Venetis & Flāndriæ hortis meminimus gustu aromatico, calcificante, & digerente, gummeo, Opopanacum redolente: quare meritō putetur, vt si qua alia, Panax legitima. Semine reperto in Opopanace in viridario stirpium exoticarum diuissimo Coldenbergij nostri feliciter enatam vidimus.

Costus sturius Matthioli.

Varietas.] Folio rotundiore, hirsutiorē, breuiore Pastinacae, vulgaris siue Elaphobosci, odore potiore.

Silphium. LASERPITIVM.

Aduers. 3 13. 314.

Diosc. Radix excaescauit. in cibis agrē concoquitur. vesicae noxia. fugillat illita cum oleo, & strumis, ac tuberculis cum cerato, medetur. ischiadicis & aceto decocta. venenis pot. ressit. os commendat, cibus aut salis permissa. Laser ē radice atque caule scarificatis colligitur. praesertim autem rufum, translucent, myrrha amulm, non porraceum, odore valens, suavis gustu. quod dilutum facile albescit. Cyrenicum si quis degustat, nit, humorem toto corpore ciet, blandissimo odore, adeo vt ne os quidem gustanti nisi paululum speret. Medicum & Syriacum minus viribus valet, & magis virosū reddunt odorem. Laser omne arequum siccescit ad alteratur sagapeno, aut suba lomento. quod maleficium desprehenditur gustu, odore, visu, & dilutione. Caudem aliqui silphion, radice magadarin, & folia masseton vocauerē. Efficacissimum laser, mox folia, postremō caulis. Acrem vim habet: in stomacho facit. perunctis cum aceto, pipere & vino alopecias sanat. oculorum aciem exacuit. incipientes suffusiones, illitum cum melle, dissipat. caueris dentium in dolore inditur, aut cum thure in linteo circumligatur, aut cum hyssopo, ficis, coltis in posca, os colligitur. ijs prodest quos bestia in rabie efferata momorderit, vulneribus immisum. valet aduersus venena telorū, & animalia omnia, que virus ei aculantur, potum aut illitum. scorpionum plagis oleo dilutum circumlinitur. gan: raris praecōeris inmittitur: & cum ruta, nitro, & melle, vel per se, carburentis. clauso callōq; prius circumratos vellit. cerato aut aridorum sicuum carne pre-mollitum, recentis lichenas ex aceto sanat. Et excrescentia in carne, polyposque, si aliquot diebus cum atramento fetorio, aut erugine illinatur. exuberantia cum sorfice extrahit. Veteribus faucem si abritijs spiratur. graue, subitōque irraucescentem vocem, dilutum aqua, sorbitione confestim expedit. vnam illitum cum melle reprimat. anginis ex aqua multa vtilissimē gargatur. vescentes latiore colore mangonizat. tussi, comode in scribiti ouo datur, & pleuriticis, in sorbitionibus in fellis suffusione, & aqua in: er cutē, cum aridis ficis, horrores discuit cū vino, pipere & thure potum. neruorum contractionibus, opisthoronicisq; datur oboli pondere decurandum. haerent es gula hīrudines, gargarizatum cum aceto decutit. ad lac intus coagularum bibitur. comitialibus ex aceto mulso proficit. mensē ciet, cum pipere & myrrha potum. caliacos adiunat, in acino vae sumptum. cum lixiuio autem potui datur, repente conuulsis ruptisque prodest. ad potiones resoluitur, necibus anaris, aut ruta, aut calido pane. Foliorum succo ad eadem proficitur, sed multo inefficacius. cum aceto mulso manditur; ad expediendam arteriam, maximē vna vor retunditur. eo cum lactucis vtuntur, exitq; in vicem eruca.

Diosc. Fertur & altera magadaris in Lybia nasci, radix laserpitio similis, sed minus crassa, acris & fungosa, lere ex qua non profuit succus. Eiusdem cum laesere facultatis.

Gal. Silphij liquor calidissimus est: verumenim verō & folia & caulis & radix sat strenuē excalescentiunt. Sed omnia flatulenta magis essentia sunt, ac proinde coctū difficilia: foris tamen imposita corpori efficaciora, & omnium potissimum liquor admodum trahentem facultatem possidens. Attamen & excrescentias amolendi, & liquandi vim quandam propter propositam temperiem obtinet.

LEVISTM.

LEVISTICVM. Germanicum Laserpitium.
 Advers. pag. 313.
 Laserpitium Diosc. Guid. an Laserpitium Theoph.
 Anguil. ? Galobelys, Linselsche.
 Smyrnam Lactua. Hippocistum Martb.

SPONDYLIVM. Advers. pag. 313.
 Acanthus Germanica Fuchs.
 Spondylium Diosc. Angul.

Legeslin 33.
 vras. & ibid.
 quis, & paulo
 post finit.

Levistici semen menses, vrinas, & sudores ciat. calculum pellit. lienis farctus referat: vulnera copit.
 flatus distipat. morsibus serpentium imponitur. Stillatius eius liquor aciei oculorum confete prodit.
 tur Dodonæo.

SPONDYLIVM.

DIOSCOR. Potum semen pituitam per alium extrahit. medetur iocinoris vitiiis. regio morbo, comitiilibus,
 orihopnoicis, vuluarum strangulationi. Veterinosos suffitu reuocat. Cum oleo commodè infunditur capitibus phre-
 niticorum, & lethargicorum. Item capitis doloribus cum ruta illatum. serpentina vlcera cohibet. Datur radix contra
 regium morbum, & iocinoris vitia. Circumasa eadem & iniecta calculos fistularum devodit. Recentis feris succo
 exulceratis auribus, purulentisq; accommodatur. Qui ceterorum succorum more exprimi, dein recordi solet.

Gal. actis quippe & fecantis facultatis. Eadem Gal. Sub tris Fuchsio. exsiccata, incidit.

LIBANOTIS Theoph. Aduers. pag. 313.
 SESELI Aethiopicum herba Dod.
 Seseli Aethiopicum Matth.
 Daucus secundus Fuchf.

LIBANOTIS Theoph. maior.

Libanotis
 minor.

Varietas. Foliis magis carnosis, rotundioribus
 amplioribusque nitentibus, semine cristato, Lu-
 tetia missam alunt vireta Belgica: cetera similia &
 reapse vna.

LIBANOTIS Theoph. minor.
 Panacis species nonnulla.

Altera foliis exilioribus multò Saxifrage Venetae
 proximis, gemino situ Panacis altera sicu, sed oris
 crenatis & laciniatis: caulis bicubitalis
 & procerior. Semen Anethi, car didum: flores in
 umbellis albi. Radix aromatica, grati & iucundi
 odoris.

CORIAN-

CORIANDRYM. *Aduers. pag. 314.*
Angl. Coriander, & Coliandro. Belg. & Germ. Co-
liander. Hisp. Culantro, & Celindre. Gal. Co-
riandre. Lusit. Coentro. Ital. Coriandolo.

DIOSCOR. *Coriandrum vim refrigeratoriam ha-*
bet. Quare illucum cum pane aut polenta, ignibus sacris, &
ulceribus quæ serpunt, medetur. epinyctidas cum melle vel
vua passa, testium inflammationes, carbunculosq; sanat.
cum saba fresca, strumas & tubercula discutit. tneas inte-
raneorum expellit semen, cum passo potum. genituram ad-
auget, largius tamen sumptum, mentem non sine periculo
mouet. quare continuo, & copiosiore usu abstinendum. Suc-
cus cum cerussa, ssumæ argenti, necnon aceto, & rosa-
ceo illitus: arduentes summa cutis inflammationes emendat.

Coriannon, Corion, Coriandrum.

Gal. Coriannon, siue Corion, aut viiunque vo-
 care lubet. Vetustiores Græci Coriannen * nominant. * nominant.
 abant: at recentiores medici omnes Corion ap-
 pellitant, sicut & Dioscorides, refrigeratoriam ef-
 fe herbam ipsam dicitur, sed perperam. Si quidem
 ex contrariis facultatibus constat & composita est,
 plurimum habens essentia amara, quam ostendi-
 mus esse tenuium partium & ternam. Nec parum
 etiam aquea humiditatis obinet, quæ tepentis est
 facultatis: his adiunctum est quoque adstrictionis
 pauillum. Ex quibus omnibus variè quidem agit
 ea quæ scribit Dioscorides, sed non tantum ex re-
 frigeratione. Cæterum ego cuiusque particulatim
 actionis causam enarrabo, tamen si propositum fue-

rat mihi vnus duntaxat hoc in libro sententiam expromere, sed forte nihil obstat: imò, si verum fa-
 tendum est, proderit non nihil, superiores methodos, quæ in paucis medicamentis sunt dictæ, hic re-
 perere. Primum ergo non Dioscorides tantum, sed & alij complures medicorum indeterminatè de
 morbis pronuntiant, sicut sanè hæc quoque tempestate nõ paucos inuenias medicos, vel insignes, præ-
 ter alia, hæc in re turpissimè hallucinantes. Interdum enim atra, liuida, frigidaque reddita parte quæ
 erysipelas habuit, nec amplius refrigerantia postente pharmaca, ceu antea, sed ea quæ infixum parti
 præter naturam humorem vacuant, quidam tamen refrigerare perseuerant: alij ad digerentia qui-
 dem transeunt, cæterum ea erysipelas sanare dicunt. Quanquam scribant, incipientibus etiamnum
 atque gliscentibus crescentibusve erysipelatis alia esse medicamenta, alia verò iam declinantibus
 ac flaccescentibus. Sed ita res non habet. Neque enim erysipelas etiam vocari debet postea quam in-
 flammatio eius & feruor, ac biliosum illud abierit: neque quæ facultate sunt frigida, neque quæ illa
 sanant, remedio esse putandum: sed velut si vel in initio protinus aut percussis, aut alia de causa quauis
 tumor in parte quapiam aut liuidus, aut niger extiterit, eum esse frigidum affectum existimabis, & quæ
 digerant exalfaciantque medicamenta poscere: ad eundem, opinor, modum si calida affectio in fri-
 gidam ceci lerit, negligenda quidem prior est, sed secunda alio appellanda nomine: aut si duplicet no-
 minis mutatio, saltem sicut quidam alia scribunt principij, alia declinationis remedia, haud amplius
 frigida esse autumantes declinationis remedia: concedendum sanè est, si cui ita placet, vt talis affe-
 ctio etiam erysipelas vocetur, sed eam etiam calidam dicere vbi iam refrigerata est, id verò neuti-
 quam concedendum. Itaque ne quod tunc ei auxilio est, refrigeratorium esse credamus, sicut Dios-
 corides Coriandrum, qui cum pane aut polenta: erysipelas curet illitum. Nam quod ad vnguem est
 erysipelas, quod vtrique inflammatum est & flauum, haud vnquam sanare queat cum pane coriandri,
 sed illud quod iam refrigeratum est. Proinde nos superioribus voluminibus, cum determinata ac defi-
 nita experientia cuiusque medicaminis facultatem explorandum censuimus, quàm maximè fieri pos-
 set simplicissimum eligi affectum consuluimus. At plerique medici neque quodd vel plurimi morbo-
 rum protinus ab initio compositi inuadant, norunt: neque quodd alius affectus sit erysipelas exactum,
 alius verò is qui vocatur ab omnibus nobis vstitatè, vt à veteribus quoque phlegmone; alij autem inter
 hos medij plurimi, partim vt sic dicam, erysipelata phlegmonode, partim phlegmonæ erysipelatod: iis
 Ac inuenias nonnunquam vbi acutum vincat: sed ad vnguem paria sint. Quinetiam nonnunquam
 E c 2 ædema-

calemato les esse erysipelas conspicitur. sicut aliud scit rhodes: vt compositiorum morborum non par-
 uis accretur numerus. De quibus copiosus cum alibi differuimus, tum in curandi rationis volumi-
 nibus. Dicitur autem & nunc quoad saltem eorum meminisse necesse est, quod exactum erysipelas
 haud unquam ab antedicto cataplasmate curari possit. Voco autem exactum, cum à biliosa fluxione
 pars impleta fuerit. Porò quod longè à refrigeratione absit coriandrum, vel ex iis quæ ipse scripsit
 Dioscorides, discere liceat. Nam charadas siue strumas cum eregmo siue lomento, inquit, * dicitur.
 Porò quod nullum refrigerantium medicamentorum idoneum sit † discutiendis charadibus, vel
 ipsa Dioscoridem non dubitaturum arbitror, quippe qui sexcenta scripserit medicamenta charadas
 sanare potentia, quæ omnia tum temperie calida tum actionibus digerentia esse confessus est.

* dicitur.

† iterum.

Sethus: Stomacho bonum est, & eundem corroborat. Cibos in ventriculo donec probè conco-
 quantur retinet. Tostum igne ventrem fistit. Prodest ad phlegmonas & calidas temperaturas. San-
 guinis profusum potum, & si imponatur, compefcit. Cum vino potum, leuiticos educit: immedi-
 cus tamen eius vsus delirium facit. Huius etiam succus potus venenum est & occidit. Qui enim
 hunc bibunt, muti fiunt, & desipiunt.

Innoxium esse certum se habere nobis asseruit D. Dionysius Thomas Lusitanus apud Antuerpien-
 ses Medicus doctiss. qui eam virentem Cerefolij & Selinixitu iuseulis suis & suorum inseruerit, nul-
 lo percepto incommodo.

CORIANDRYM alterum, minus odoratum.

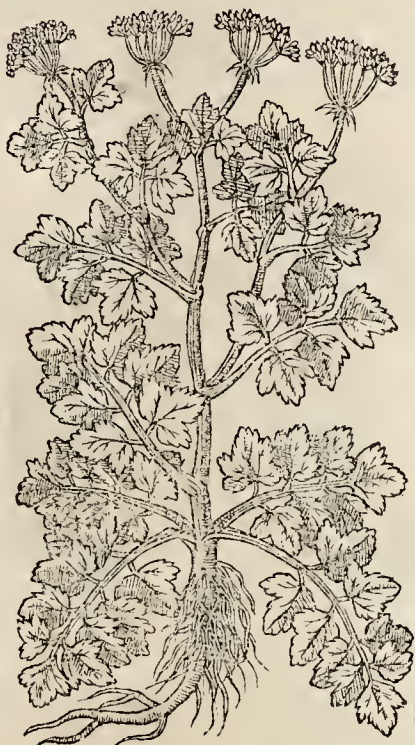
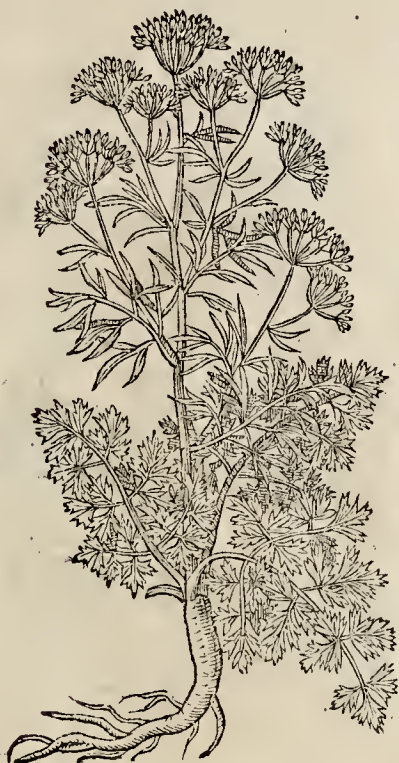

Ima folia habet minutius incisa, & semen habitus, copiosum in pluitibus spithameis procumben-
 tibus cauliculis. Alitur in horto Iacobi Plateau stirpium exoticarum auidissimi, peritissimi & stu-
 diosissimi.

SELINON

SELINON, *sive Apium hortense*. Aduers. pag. 314.
Petrofelinum n. Gaillardinii & Angul.
 Ger. Peterzilgen, & Peterlin. Belg. Peterfelle.
 Gal. Persil. Hiss. Perexil. Ital. Petrofelino.

ELEOSELINVM, *sive Paludapium*. Aduers. pa. 315.
 Angl. Smalage, & Maarsche. Ger. Epfich. Belg.
 Zoustrouw merk, & Eppre. Gallobelgia, De
 l'Appe, & Gal. Alche. Hiss. & Ital. Apio, &
 Perexil dagea.

DIOSCOR. Hortensis apij herba ad eadem ad qua Coriannum conuenit. inflammationibus oculorum, cum pane aut polea uillinitur. astuantem stomachum mulcet. mammarum duritiam ex lacte concreto contrahant: repugnat. urinam ciet, *sive crudam, sive coctam* edatur. decoctum eius radicisq. potu, venenorum noxa resistit, quum vomitiones excoitet. aluum cohibet. semen uehementius urinam pellit. contra serpentium venena, aut epotam argenti spumam auxiliatur. inflationis discentit. admiscetur medicamentis que dolorum leuamenta praestant, theriacis quoque ac iustis remedijs.

Gal. Selinon v[er]que adeo calidum est, vt & viuas & menses cieat. flatu quoque discentit, & magis semen quam herba ipsa.

DIOSCOR. Eleoselinum in humidis nascitur satiuo grandius, & ad eadem efficax.

OREOSELINVM, siue Petroselinum.
Aduers. pag. 315.

PETROSELINVM Macedonicum.
Aduers. pag. 315.
Angl. Steen petselep. Germ. Steen Epffich. Belg.
Steen Eppre. Gal. Asche des rochiers. Hist.
Apio que crece en las piedras.

DIOSC. Vrinam ciet, semine ac radice in vino potu, menses trahit. antidotus, nec non medicamentis vrinam cientibus, & excalescentiis, inseritur. Nec hallucinari nos oportet, existimantes oreoselinum esse, quod in saxis provenit. aliud enim est petroselinum.

Gal. Similis Selino vis est oreoselini & Hipposelini: verum Hipposelinon imbecillius est, Oreoselinum valentius.

DIOSCOR. Petroselinum in Macedonia provenit, in praeceptis locis, semine ammi, odoratiore, sapore acri, aromatisolente. Vrinam ciet ac menstrua. contra stomachi & coli inflationes & tormina prodest. laterum, renum, & vesicae doloribus in petu subuenit. admiscetur antidotis vrinam cientibus.

Gal. Petroselini semen maxime utui est, cum tota etiam herba una cum radice similem, sed imbecilliozem, facultatem sortiatur. Est autem ut gustu acro cum amaritudine, sic & in operibus calidum, una cum incidendi effectu. Hinc menses & vrinam affluam prouocat: est & status discutiens. Fuerit itaque, & ipsum tertij ordinis tum excalescentium, tum desiccantium.

HIPPO-

HIPPOSELINVM, sive *Olusairum* Diosc. *Aduers.* pag. 315.

Macedonicum Belgarum, Græcorum *nuperorum* & *Matthioli* *perperam* *Smyrniacum*.

Hippofselinum *Cordi*, *Marcelli* *Lacuna* & *Frasauioli*. *Angl.* *Alexandje*. *Germ.* *Groß*; *Cyffisch*.

Ital. *Smirnio*, & *macerone*. *Hisp.* *Apio* *Macedonico*, *sed perperam*.

DIOSCOR. *Radix* *cruda* *coctive* *estur*. *Folia* *cum* *caulibus* *decocta* *manduntur*, & *per* *se*, *aut* *cum* *piscibus* *preparantur*, *cruda* *q;* *muria* *conduntur*. *Vim* *hanc* *habent*, *vt* *poto* *semine* *ex* *mulso* *vino* *menses* *cieat*: *argentes* *calfacit* *potu*, *aut* *illu*, *vrina* *stulicid* *o* *auxi* *iatur*. *Radix* *eosdem* *prestat* *effectus*.

* *Anglis* & *Belgis* *ad* *eadem* *hodie* *vsus* *plurimus*.

SMYRNIVM. *Aduers.* pag. 316.

Gal. *Smyrniacum* *de* *Candia* *ou* *Crete*.

Ital. *Smirnio* *di* *Candia*.

PASTINACA *domestica* *vulgi*. *Aduers.* pag. 316.

Gal. *Pastinades*. *Belg.* *Pastinaken*. *Germ.* *etiam*

Pastinachen, & *Pastener*. *Hisp.* *Pastinagues*, &

çanahoria *blanqua*. *Ital.* *Pastinaca* *domestica*.

De *Pastinaca*
Diosc. *proxime*
Daucum
Creticum

DIOSCOR. *Vis* *radicis*, *herbae*, & *seminis* *excalfacere*. *foliis* *muria* *maceratis* *ad* *obsonia* *vtuntur*. *alium* *sistunt*. *radicem* *contra* *serpentium* *ictus* *bibere* *conuenit*. *tussis* & *orihopnæas* *mitigat*. *vrina* *difficultati* *medetur*. *recentes* *tumores*, *collectiones*, *duritiæ* *q;* *discutit*. *illita*, *vulnera* *ad* *cicatricem* *perducit*. *partus* *abortu* *viriat*. *si* *seruet* *acta* *subiuciatur*. *Sen* *en*, *lienis*, *renur* & *vrine* *vitiis* *prode*, *2* *mensis* & *secundas* *pellit*. *commodè* *datur* *isc* *hiadicis* *in* *vino*. *inflationes* *flom* *u* *hilenit*. *su* *lores* *ciat*. & *ructus*. *peculiariter* *datur* *hydropicis* *in* *potu*. & *contra* *sebrum* *circuitus*.

Gal. *Eiusdem* *generis* *cum* *apio* & *petroselino*: *tueritque* *apio* *quidem* *validius*, *petroselino* *autem* *imbecillius*. *Plura* *ferè* *eadem* *quæ* *Diosc.*, *Gal.* & *Plin.*

SMYRNIOIDES *Mutoni*.

Semine *Smyrniij* *rotundo*, *folio* *nigriore* & *minore*. *è* *caule* *cubitali*, *flos* *in* *umbellis* *pallentibus* *aut* *albis*. *Radix* *longa* & *alba*, *guttu* *haud* *aromatico* *vti* *smyrniacum*. *A* *similitudine* *Smyrnioidem* *dixit* *Muzonius*, *pernes* *quem* *viret* *in* *horto*.

LIGVSTI-

LIGVSTICVM. Aduersf. pag. 316.

DIOSCOR. Radicis seminisq; vis excofactoria, † concoquens. prodest ad intestinos dolores, tumores, concoctiones. item ad inflationes, praesertim quibus stomachus turgeat. & contra serpentium ictus. vrinam & menses potu trahit. Eosdem praestat effectus apposta radix. Semen cum radice oxyporis & medicamentis decoquentibus admisceatur. ori perquam vile. quare pro pipere vtuatur eo indigens, ad obsonia. Adulteratur semine quadam simili quod facile gustu discernitur. amarum enim est. Alij semen feniculi aut fenselis admiscentes, ligusticum dolo vitiant.

† Gal. Adco calfaciant, vt & menses cieant & vrinam prouocent, flatulq; discutiant. Calida & sicca ordine secundo.

BAUCIA, an Elaphobosci? Aduersf. pag. 317.

DIOSCOR. Elaphobosci radix esu apta, dulcis. Caulis tener pro oleo manditur. Contra serpentium ictus, datur semen in vino. Fama autem est, hoc pabulo, cernas serpentium morsibus resistere.

Gal. Facultatis est excofactoria & tenuium partium, ac proinde exicatoris secundo maxime excessuum ordine.

SISARVM Aduersf. pag. 317.
Germ. Siertlin. Hisp. Chetiua.PASTINACA m. rina. Aduersf. pag. 317. & 318.
Crubnum 2^m. Matth. Crubnum si mosum Dod.

DIOSCOR. Suavis ori elixa Sisari radix, stomacho vilis, vrinam cit & appetentiam excitat. Eadem Gal. & Aegin. Semen tenue est & discussorium, validumque: ideo iis quos singultus & tormina male habent, cum vino exhibetur.

Plin. Sifer craticum satiuo simile est & effectu. Stomachum excitat, febridium discutit. Ex aceto laerpitiano sumptum, aut ex pipere & mulso, vel ex garo vrinam ciet, vt Opion credit, & veneré. Praeterea cordi conuenire conualescentium, aut post multas vomitiones perquam vile. Heraclides contra argentum viuum dedit, & veneri subinde offensi, agrisq; se recolligentibus. Satiuo priuatim succus cum lacte caprino potus sistit aluum.

THYSSELINUM *Plinij, Sylva Pl. Valerando.*
Peiperam Meum Batavi & Antuerpiensibus.
Apium syl. Dod.

Thyselinum Plinio capite 12. libri 25. non est dissimile Apio, cuius radix commaducata purgat capitis pituitas.

Ad hanc sanè plantam facie & viribus proximè accedere videtur hæc, qua officina Antuerpianæ legitimi Mei ignoracione pro Meo vsparunt. Apio enim Pastinacæ agræstis & summis folijs Coriandri adeo propinqua, vt multi etiam hodie Apium sylvestre dixerint. Caules inanes bicubitales è radice Mei ritu hemi depicta, digitum & vnciatum crassa, lacteum succum dum vulneratur fundente. Umbellæ Anethi Iunio & Iulio: stoculis candidis defluentibus semen compressum foliaceum Anethi maius & rotundius. gustu aromaticum & feruens. Vdis Barauiorum aguis Iubens oritur, & Brabantia locis nonnullis altur etiam in hortis.

BARBICAPRA. & *Pharia vulgi. in Rhodora*
Plin. lib. 24. cap. ultimo. Germ. Wald Gerstwart.
Ital. Crostofaria. Pickemon Sijnselssj.
Aduers. pag. 318.

Barba caprae radix pota, refrigerat & adstringit gustu, coque ventris fluxes, & sanguinis sistit. flos ex vino albo potus quartanarios mutat. Rizetemi carpis appetitum manibutque subactam febriles æstus sine astringit.

CENTAVRIVM maius elctram.

CENTAV-
 RIVM
 MAIUS
 ELCTRAM.

Ff CEN.

CENTAVRIVM *maius*, *Hisp.* Rapontico vulgar *Ital.* Centa'ria maggiore.

Aduers. pag. 318.

Diosc. Radix cum adstrictione d'iqua & dulcedine acris. Conuenit, inquit, radix rupis, conuulsis, pleuriticis, spirandi difficultati, veteri tussi, sanguinem expuentibus, non febricitantibus cum vino, febricitantibus cum aqua drachmarum duarum pondere exhibita. item & ad tormina, ac ad vteri dolores. Ducit etiam menses ac fetus collyrii forna vtero imposita. Est & vulneribus idonea, recens iusa, aut arida prius madefacta conusua, coniungit etenim ea, ac glutinat. Quin & carnes coalescunt, si conusa simul decoquatur. In Lycia succum exprimunt, quo pro Lycio vtiuntur.

Gal. Centaurij magni radix sicuti gustu contrarias qualitates, ita in vsu contrarios effectus praestat. Secundum omnium autem qualitatum actionem rupis, conuulsis, dyspnoeæ & inueteratae tussi conuenit.

Avic. Ad hepatis dolorem: herba Centa'ria maior in vino decocta & potui data, mirifice auxiliatur.

Ad splenicis: herba Centa'ria maior in vino decocta & potui data, splenem perfanat. Nos ipsi experti sumus.

CENTAVRII *maioris* varietas.

Aduers. pag. 318.

Est & hæc perquam similis Centa'rio & penè par, qualibet sui parte superiori & imæ, quam olim in hortis alebãt generosus vir D. Dilsius & Guilielmus Driesch pharmacopæus peritissimus. Virentia ampla admodum sunt folia Rumicis, ambitu serrata. Flos luteo purpurascens pallens. & semine Cnici simile & par in turbinato & squamulis loricato capitulo.

Collibus lapidosis iuxta Tagum duntaxat spontè natum inuenit C. Clusius.

OTHONNA *Italorum*. *Aduers.* pag. 318.

Germ. Indravitch blummen. *Gall.* Oilletz d'Inde.

Ital. Garofano Indiano.

Tanacetum Peruvianum Cordi.

OTHONNA *maior polyanthos.*

Aduers. pag. 312.

Ex graui fetidoque odore venenata vires, quales Lycopersici Galeni produciuntur, quo vtebatur Centa'rio ad arum morbum dolores. Folem huius flore casteo permixto emortuam fidus testis est Dodonæus.

VALB.

VALERIANA maior. Hist. Yerua benedicta.
Ital. Valeriana maggiore.

DIOSC. Excalcificat. urinam mouet, si sicca potus detur; Decoctum eadem prestare potest. ad lateris etiam dolorem efficax: mensis cit. antidotis inferitur. Adulteratur radice ruscii admista: sed maleficium deprehenditur: quoniam hac dura est, & fragenti consumax, sine vlla odoris gratia.

Ad epidemicos, pestiferos, & venenosos morbos, pota & olfacta, praestans viribus radix. Pectoris vitij medetur; vulneribus ferruminandis efficax.

Nardo viribus similis Gal. sed infirmior ad multa. urinam plus mouet quam aut Indica aut Syriaca Nardus.

VALERIANA minor syl.

Aduers. pag. 319.

VALERIANA hylustris.

Aduers. pag. 319.

Ruptis, vulvis, ex alto deuolutis nuperorum experimentis opem fert. Deccquuntur scilia ad aphthas & oris vlcera. Antidotis item inferitur.

Ff 2

VA-

PRV minimum Alcum.

VALERIANA
peregrina
Belgarum.
Aduerf. 319.
Valeriana
Graca, Dod.

PIMPINELLA, aut Bipi-
nella. Ad-
uerf. 320.
Sydenius
Anguillare
& Guiland.

SAN
SORE
tam
ue Pi
nella
uerf.

PHY minimum alterum. Galobelgæ, Sallade de Chanoine. Belt troppen *Belgarum*.

Quasi dicas *Lactucam campestram*, quia folia primo pullulatu habet lactucis aut feriolis adhuc tenellis similia, & in Quatuagesima cibo & acetarijs experatur lactucatu more. Frequentissima in agro Antuerpiano. flos, & radix *Montepeliacam* æmulatur: folia minus laciniata.

MONTANA Nardus. Aduers. 326.

Diosc. Ad eadam que Celtica, efficax.

Galeno pradicis debilior est.

Montepelensium PHYTEVMA. Aduers. 326.

Diosc. Ad amatoria conuenire, nonnulli scriptum reliquerunt.

BIPINELLA saxifraga hircina minor. Aduers. 321

Thalictrum Rondelleij.

Natrix Plin. Guil. & Angul.

PIMPINELLA maior Euchs. Saxifraga magna.

Belg. Beurenarret.

Non secus ac *Eringij* radix conditur ad iuuendam concoctionem ventriculi, & viscerum. Colicis effectibus, diuturna febris, conuulsis comitialibus, & à serpente demortis auxiliatur. Urinas ciet: menses, secundas & fetus mortuos pellit. Pota ex aceto inagnæ commendationis ad pestiferos morbos: nomis & vlceribus fordidis succus & folia commodè illinantur. Faciem absterget & defadat, lentiginis delet. Dentibus atrita pituitam elicit; eoque dentium dololibus mulcendis, apoplecticis & conuulsis prohibetur.

Minor saxifraga folijs rotundioribus *Pimpinella* proximis in agro Britanno & Belgio.

Pf 3

DAV-

DAVCVS Selinoides secundus.

Aduers. 321. 323.

Rosmarinum siue Libanotis prima Theoph. fo-
lio Apij palustris. Ital. Valdebona vulgò & Saxi-
fragia Venetorum.

DAVCVS secundus Selinoidis varietas. 321.
siue Selinoidis Cordi.

Pessimilis omni sua parte; sed minus exilius: in
syluis Neruio proximis oritur.

AMMI Creticum aromaticum.

Aduers. pag. 323.

In hor-
Couden-
gij sapor-
Pastinac-
semine ar-
matico pr-
uenit.

lege flau-
lin. ultima
pag. 323.

AMMI per-
pusillam.
Aduers. 323.

AMMI Diosc.

Diosc. Vis ei excelsioria, seruens & exsiccaus. *Eadè Plin
Facit ad * tormina, vrinæ difficultatem, serpentium ictus,
cum vino potum. Mensura ceter. misceitur derodentibus cã-
tharticum medicamentis, quæ et doria vocant, vt inde exor-
tus vrinæ difficultatibus refertur. * Sugillata cum melle tol- *Eadè Plin
lit. colorem potu aut illitu neru. in † pallorem. Suffitum †Eadè Plin
cum vna passa aut resina, vulnes purgat.

Calidum & siccum in fine tertij ordinis Gal.
tenuium partium gustu subamarum & acre: &
clarum est quodd digerat, & vrinam moueat.

Vulnes purgat.] subdit Plin Tradunt facilius
concipere eas, quæ edorentur id per coitum.

AMMI

AMMI vulgatus, an Bubonium Hippocr. i in mor-
bis mulierum Guil. Aduers. pag. 321. 323.

ANISVM. Angl. Anise & anise.
Aduers. pag. 322.

ANISVM.

DIOSC. Anisum in summo excelsat, exiccatur. oris halitum iucundiores facit. do' oris leuamentum prestat vri-
nam citet. aquam qua subijit cutem, dissipat. potum situm cohibet. animalium venenis aduersatur. valet ad inflatio-
nes. aluum & alba seminum profusua sistit. Lac ad mammas ¶ elicit. Venere stimulat. Dolores capitis leuat, sus-
citum naribus: cum rosaceo vitum instillatum, sacris auribus medetur. tibus & de-
me emitta-
tibus.

† Seruus eadem, & obstructiones tollit.

Plin. subdit: Præcipuum autem est ad ructus, idem inflationibus stomachi, & intestinorum
torminibus, & calculis medetur. Singultus & olfactum decoctum potumque inhibet. Po-
tum somnum conciliat: calculos pellit: vomitiones cohibet & præcordiorum tumores. Et pectorum
vitijs, neruis quoque quibus succinctum est corpus, vtilissimum. Prodest eius & capitis doloribus
instillari succum cum oleo decocti. Non aliud vtilius ventri & intestinis putant, idem dysentericis &
tenasimis datur tostum. Dalion herbarius dedit bibendum cum anetho parturientibus. Phreneticis
quoque illinitur recens cum polenta. Sic & infantibus comitiali vitium aut contractionem sentien-
tibus. Pythagoras quidem negat corripit vitio comitali in manu habentes, ideoque, quamplurimum do-
miferendum. Parere quoque facilius olfactantes. Sofimenes contra omnes durities ex aceto vsus est.
Semine eius potio, lassitudinis auxilium viatoribus spondit. Strangulationes vulvæ, si mar duce-
tur & linatur calidum, vel si bibatur cum castoreo in aceto & melle, sedat. Vertigines à partu cura
semine cucumeris & lini pari mensura trinum digitorum, vini albi tribus cyathis, discutit. Cum vino
sodorem leuiter præstat. Oleum stillatiuum ad omnia efficacius.

lege

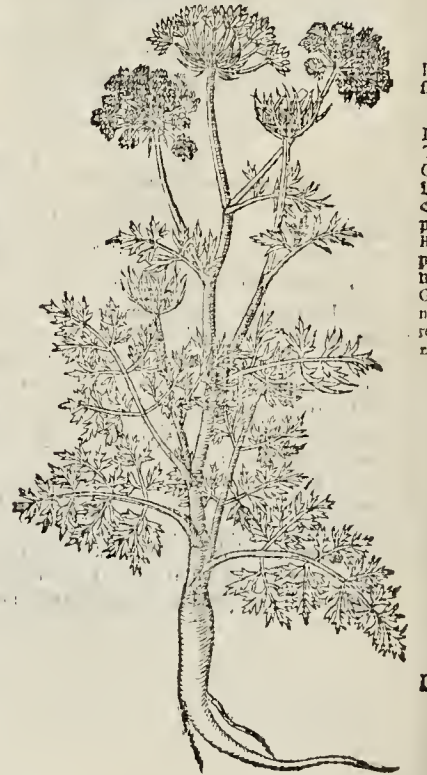
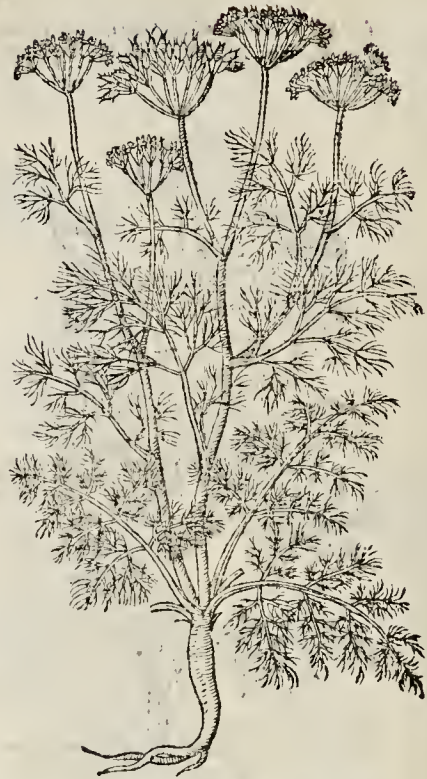
lege. **DAUCUS** Cretensis.
Aduers pag. 323.

Diosc. Omnium semen exarsacit potum. yrin. m.
mensis, & parus extrahit. tormibus liberat: veterem
tussim mitigat. phalangiorum morsibus potum in vino,
Eadem Gal. auxiliatur. tumores illius discurit. Scirris duntaxat in alijs
generibus inualuit vsus: in Cretico, etiam radice. qua ma-
xiadè contra venenatorum iniuriam in vino bibitur.

Plinius addit; Datur quadrupedibus percussis,
capitis dolori medetur. Eius radix in vino pota,
dysenteriam sistit. contusa & euersis potum duo-
bus obolis, in mulsi cyathis tribus subuenit; aut si
febris adit, in aqua mulsa. Calculos eicit; folia
omnia tela infixæ corpori extrahunt.

Sifer Lacu-
ca.

PASTINACA Diosc. **CAROTTA** syl. vulgi.
Belg. Wilde Caroten. **DAUCUS** Offic. Ital. Pastina-
ca saluatica. Hisp. Canahoria saluage. Ang. **Wild**
Carot. Aduers. pag. 323.

Pas-
sau-

D
Th
Ger
Eu
Co
pas
Belg
pas
mo
Ga
nad
rot
res.

D

DAUCVS sylvestris officinarum.

Num Pastinaca fatiua vulgaris nostras, non Diosc. è Baucia Arabum siue Campestris vel sylvestris femine nata, sit Dioscoridis ELAPHOBOSCVM? & contrà, nū potius CAROTTA syl. siue Daucus officinarū, & CAROTTA fatiua, sit Dioscoridis PASTINACA syl. & fatiua, folio Gingidij, subamaro, umbella Anethi, florē candido, in cuius medio exiguum quiddam cernitur colore purpureo, ferè ad croceum accedente? cuiusmodi affabrè exprimuntur in floribus Carottæ: flores autē Pastinacæ vulgi, Iutei sunt, quales Elaphobosci esse debent. Radicis magnitudo, demensu sūe nihil obstat, cūm collibus & calidioribus regionibus sponte enatam palmaribus cauliculis & exili radice euulserim: cultu verò & mangonio altius Cichorij modo, quinque aut sex pedum longitudine pangatur.

DIOSC. Radix cocta mandiuur. Semen potum vel impositum, menstrua mouet. ijs conuenit in potione, quos vrina difficultas torquet, aut lateralis dolor excruciat, aut si aqua cutem subiit. serpentium morsibus ictibusque prodest. presumentes id nulla affici iniuria à serpentibus traduntur. conceptus adiuuat Radix vrinam pellit. venereum stimulat. partus apposta, eijcit. Folia trita, & cum melle imposita, phagedanas vlcerum purgant. Satiua ad eadem pollet, inefficacior tamen, & cibo aptior.

Eadem Plin. & Gal. Sylvestris ad omnia potentior. Habet etiam absterforium in se quippiam: quamobrem pascentia vlcera quidam folijs eius cum melle, quò pura reddant, illinunt.

Plin. Erraticæ Pastinacæ semen contritum, & cum vino potum, tumentem aluum, & suffocationes mulierum, doloresque lenit in tantum, vt vulvas corrigat. Illitum quoque è passo ventri earum prodest. Viris verò cum panis portione æqua tritum. Ex vino potum, contra ventris dolores. Pellit & vrinam & phagedanas vlcerum sistit, recens cum melle impositum. Vel aridæ farinæ inspersam radicem eius Dieuches contra iecoris & lienis, ilium, lumborum & renum vitia, ex aqua mullâ dari iubet. Venereum stimulari hoc cibo certum est: ided conceptus adiuuare aliqui prodiderunt. Radice eius circumscalpti dentes, dolore liberantur.

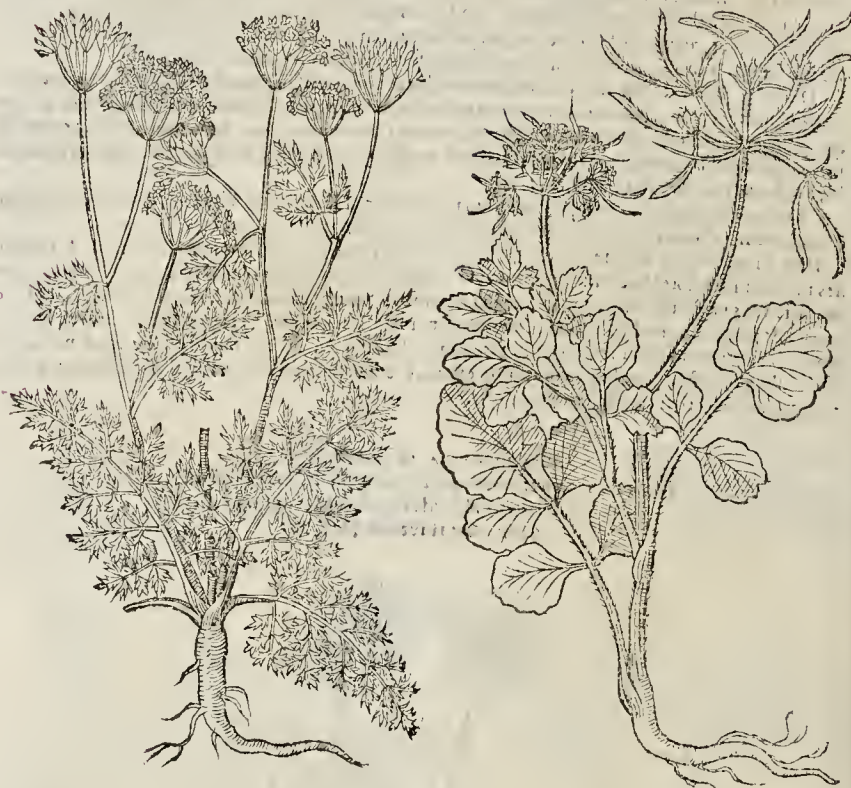
PASTINACA fatiua atrorubens.

DAUCVS niger Theophrasti. Belg. absoluid Caroten. Gal. & Gallobelgis Pastinades & Carotes rouges.
Germ. Rot Ruben & Pastinap.

CARVM. Angl. Caruwapes. Belg. Suettepeen.
Germ. Feld Humich. Hisp. Alcarouca.
Aduers. pag. 323.

GINGIDIUM folijs Bauca Syriacorum.

Diosc. Cari semen excalfacit, vrinam concitat, stomacho vile. Os commendat, concoctionem adiuuat.
vtiliter miscetur antidotis & oxyporis, nisi vicem prabet. Radix cocta pastinaca modo, manditur.
Flatus extinguit, & vrinam ciet, non semen modò, sed & planta. Gal.

GINGIDIUM.

Diosc. Ovis hoc crudum, coctum, conditum est magna stomachi vilitate: vrinam ciet. Decoctum
ex vinopotum vesica prodest.

Gal. Gingidium sicut gustu amaritatem & adstrictionem præfert, sic temperie quoque ipsa calidi-
tatem & frigiditatem. Secundum vtramque verò qualitatem desiccatorium est. Sedenim stomacho
amicum est vt pote non parvam obtinens adstrictionem. Quamobrem non admodum conspicuam
caliditatem possidet; duobus autem numeris desiccatur.

GINGIDII species videtur CEREFOLIUM.
Angl. Cheruel. Aduers. pag. 324.

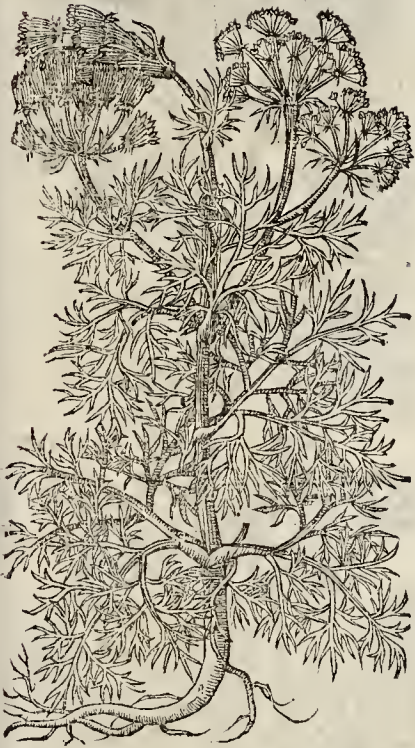
GINGIDIVM folijs Baucis Syriacum.

Hæc dodrantalis planta missa Venetias Alepo Syriæ Sequini Martinelli opera: flos illi albus, & sa-
por Gingidij, folia verò Baucis vel Elaphobolci minorâ.

VISNAGA. Aduers. 324.
Gingidium Angul.

VENERIS PECTEN Plin. an SCANDIX
Angl. Pinke uddle & Stokkes tpll. Aduers. 324.

lege lin. 10.
quam etiam
facit.

Plin. lib. 24. cap. 19. Veneris Pecten appellant à similitudine pectinum. Cuius radix cum Malua
tu' a omnia corpori infixâ extrahit. veterinosa curat: quæ exedum vocatur.

Diosc. Sylvestre oliu, amarum, subacre, † quod crudum coltuntie manditur. Stomacho & ventri vtilè
est. Decoctum in potu, vesica, renibus & iecinori confert.

† Gal. eadem, siccâ & excalcâcit secundò ordine intenso: vrinam ciet valenter: viscera obstructio-
ne liberat ex dictis qualitatibus constans.

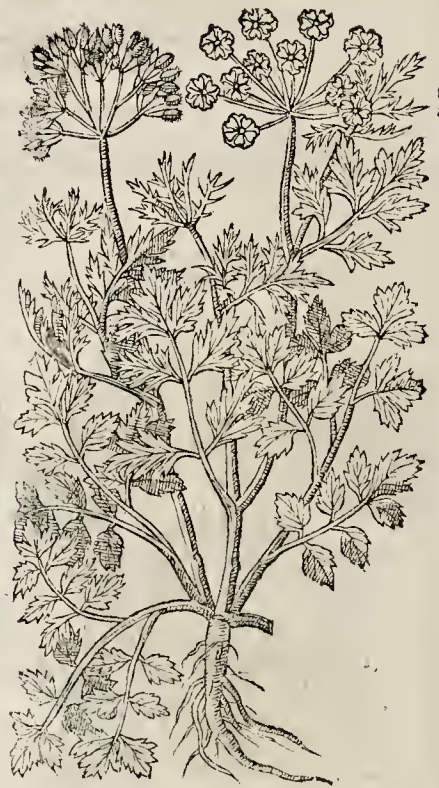
lege Cerefo 11j
proxima &
paulo pùt ac-
scripta n ar-
bitramur.

PERCHEPIER Anglorum, an sit Scandix?

Gg 2

CAV.

CAVEALIS
 albis floribus
 vulgaris.
 A. uerf. pag.
 324. 325
 Germ. *Her*
 Kerkletten
 Lappa agr.
 stis Tragi.

CAV
 flor
 foli

OENAN-
 THE, FILLI-
 FERDVA.

OEN
 angu

CAVCALIS.

DIOSC. *Crudum coctum in oleo estur. urinam mouet.*

Gal Quidam Daucum sylvestrem nuncupant: est enim ei ad similes gustu simul ac viribus. ex

lege Cerefolij
proxima. &
pan o iost
lege delecti-
tam arbi-
tratur.

calfacit enim ut ille & desiccet, tum urinam ciet, & muria ad repositionem conditur.

Sapor Pectinis venerei, medicatus.

Varietas. Flosculis exilioribus, multò candidis: & semine loricato minimè horrido, hortis Belgij inquilinus.

OENANTHE, FILIPENDULA dicta, an MOLON Plin. Aduers. 325.

DIOSC. Folia cum mulso vino pota secundas eijciunt. Radix è vino vrina stillicidio conuenit.

OENANTHE angustifolia.

Exiliore folio ab altera vulgata Oenanthe solùm diuersa.

Plin. lib. 26. cap. 7. Molon scapo est striato, folijs mollibus, parnis, radice quatuor digitorum, in qua extrema Allij caput est. vocatur à quibusdam SYRON. Ex vino stomacho & dyspnœa medetur.

OENANTHE Cicutæ facie. Aduers. pag. 326.
videatur eadem cum OLSENICHIO Cordi.

lege pag 326.
filamentis.

OENANTHE aquatica.

Oenanthe quarta Martii. Dod.

An Sylaus Plin. folio Apij palustris?

Facie & facultatibus inter Crateuꝝ Lauer & Oenanthe naturæ dardaniæ munifico luxu & lusu media est hæc riuiulorum septentrionalis plāta. Cauliculos emittit graciles, teretes, pedales & cubitales è radice prolixius reptante, sparsa & fibrillis donata: alis & summis folijs è gemino situ positis exilioribus, Oenantes minoris Montspelliacæ. Ina verò folia & terræ proxima Apij hortensis, Oenantes vel Cicutariæ. Flos in umbellis, candidus, Thlaspi minoris: Semen Cicutæ, in riuiulorum marginibus, vbi spontanea & in hortos translata, radices Oenantes ritu tuberosæ euanunt. Urinam cit. Stranguriz Laueris & Oenantes modo auxiliatur.

CICUTA. *Hisp. Ceguta, Canahcia.*CICVTARIA maxima *Br. uicioris. an Thapsia*
tertia Salamanticensium Clusio.

Diosc. Cicuta letale venenum inest, suaq; vi refrigeratoria necat. Remedio est vini miraculi potus. Succus exprimitur contusus cacuminibus, priusquam semina & coma siccescant, qui sole densatur in pastillos, multus ad mendicantionem vsus est aridi. commode miscetur collyriis, quæ leuandi doloris gratia temperantur ignes sacros, & vlcera quæ serpunt, illiui refinguit. Herba cum coma trita, & testibus circumlita, libidinum imaginationes in somno compefcit, sed genitale refoluit. lac puerperarum manibus apposta extinguit. in virginitate mammæ coërcet, & in crescere nōm patitur. pueris præstat, vt eorum testiculi cibum non sentientes, intabescant. Efficacissima vis Creticæ, Megarenfi, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia nascenti.

Gal. quod extremè refrigerantis facultatis sit, omnes norunt.

CICVTARIA maxima, an Thapsia tertia Salamanticensium Clusio, vulgo Canahcia. Caule humanæ proceritatis, crassitie quatuor digitorum, folijs, semine & radice Seseeli Peloponensis longè maioribus, quæ clinicis celebratur ad menses, vomitus & alias deiectiones ciendas: an num potius Cicutaria nostra maxima fatida?

CICUTARIA fatua Aduers. 327.
Cicuta minor Cordi.

CICUTARIA latifolia fatidissima, perperam
SESELI Peloponense quorundam.

Herbarij septentrionales Belgæ multos iam annos habuerunt Cicutariam hanc, & nondum invento genuino Peloponensi Sesele folio Cicute latiore & crassiore (cuiusmodi huius sunt) SESELI Peloponense folio Cicute dixere. Facultates tamē reclamant. Vniuersa namque planta simul ac tantillum tangitur, virus halat, qua nota à Peloponensi Sesele discernitur. Radice crassa & tota facie Myrrhidem odorem vesicam quadamtenus exprimit, sed folia latiora, longiora, nigriora, & semen breuius Angelicæ vel maximæ Cicutariæ fatuæ par in umbellis latis excusso candido flore. Caulis alis brachiatus, sesquicubitum & duos cubitos æquans.

Eius flores non appinximus, quia nondum florerat hoc anno, quos aliàs daturi in Appendice nostro.

MYRRHIS altera parua. Aduers. pag. 327.
Daucoides minor Cordi.

CICU-

CICUTARIA *pulestris*.
Phellandrium Dod. & Sion tertium.

PELOPONENSE SESELI *maius*
Thapsia latifolia Clusj & quorundam.

Nonnullæ stirpes Plinij Phellandrium adumbrare videntur. Lutetiani quidam Pigami species, siue pratenfes Ruras, Dodoneus Cicutæ facie Coriandrisoliam plantam aut Cicutariam nõ fatidam, scrobibus & fossis oriundam, Phellandrium Phniamum fecere, cuius nullæ meliùs dotes quàm Saxifragiæ nostræ hircinæ, vti superius pag. 321. monuimus, explere videtur. Dodonei quippe Phellandrium siue tertia Sij species folijs coriandrinis, Selini hortensis exilioribus, atro uitentibus, exiguis floribus in umbellis Oenanthes cicutariæ, candidis. Caulis serulaceus, multis concavis alis, inanis, geniculatus, binûm & ternûm cubitorum: radice è geniculis fibrosa: & femine Cicutæ. Angliæ, Nertmaniz & Belgij stagnantibus, fossis lenefluentibusq; aquis plerumque obuia. Cicutarijs quia facie propior, eis annectenda fuit, vsque dum facultates exactiùs sint compertæ & exploratæ: calida gustanti, odore Laueris.

MYRRIS. *Aduersf. pag. 327.*

Diosc. Radix cibo non insuauis; quæ in vino pota, phalangiorum morsibus auxiliatur; cit menstrua & partus secundos, purgatq; à puerperio feminas: subuenit & phthisicis † cocta in sorbitione. Aiumt quoque eandem in die teris potam ex vino in pestilentiam salutarem esse; & ne morbi contagia sentiantur, obstare.

† Thoracem ac pulmonem degrauiant Gal. Itaque secundo ordine calfacit adiuncta quadã partium tenuitate.

PELOPONENSE SESELI.

In Belgij stirpium cultioribus & dicituribus hortis Hispano femine ortum altero tanto maius, maioribus latioribusque folijs & femine visitur.

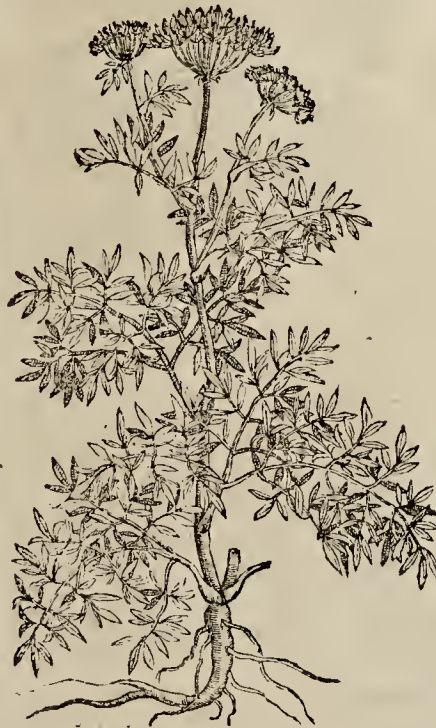
Diosc. Folia habet Cicutæ, latiora, & crassiora: caulem supra Massiliensis magnitudinem, serulaceum, & tantum in acumine umbellam, in qua semen latius, odoratum, & carnosius pendet. Eisdem vitibus præditum est, quibus Mosiliense.

Gal. Sefeli & radix quidem, sed & fructus vsque admodum exalfacit, ut admodum urinam mouere queat. Sed & tenuium est partium, ut comitiali morbo & orthopneis competat.

TORDI-

Tordilius
Seseli Creti-
cum inais.

Varietas.

Seseli Pra-
tense Men-
suehem.
Aducrif pa.
328.

Hh

TORDITION. Sefeli Creticum, Adacrif. pag. 328. Ordesion Nicandri Anguil.

DIOSCOR. Semen contra vrinā difficultatem bibitur, potu citi menses. Succo seminis caulifq; virentis, terens abolis ex passo decem diebus hausto, renes sanantur. Efficax est radix ad vienas pectoris excretiones, in delinctu cum melle.

TORDILII, siue SESELI Cretici varietas.

Eruticosius multò, longioribusque foliis & bicubitalibus caulis in pratis Latrensibus Monspel-
liaciagri & Lugdunensis Gallia; perfrœnificia occurrit. Belgii hortense est.

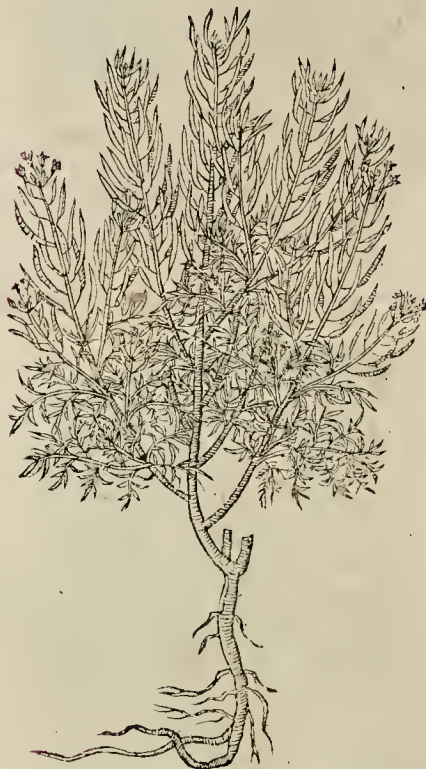
E seminis
magnitudi-
ne differētia.

SILER Montanum officinarum. Ligusticum Diosc. Dodonæo. Sefeli Massiliense Diosc. Matthiolo.
Angl. Siler montapu. Germ. Sefel. Gal. Sermountain.

Latiore semine breuiore in Belgij hortis variat.

SOPHIA Chirurgorum siue Thaliærum Diosc.?
Aduers. pag. 328. Thaliætrum Dod. vel num sit
Eryca Geratima Itolorum? perperam Seriphium
Germanicum Tragi, Fuch. & Cordi. Germ. So-
phykraut, & Welfamen.

Lege. An CONSOLIDA Regia, siue Calcariis flo-
recentiorum, sit DELPHINIUM Diosc.?
Chamæmelum eranthemum perperam Fuch.
Calcitrapa candida Cordi. Aduers. pag. 329.
Bel. Giddet sporen. Ital. Sproni di caualieri.*

DIOSCOR. Tritum illitu antiqua vlcera ad cicatricem perducit.

Gal. Vis ei inest exicatoria citra morsum, itaque vlcera inueterata ad cicatricem perducit.

Potum in aqua ferrata sanguinis deiectiones sistit. Cancro mederi afferunt Germani.

Vires ex Trago. Calide & sicca temperata, internis corporis partibus, & ad chirurgicam accom-
modatissimum. Singularem enim experimento obseruatum est, semen eius, quemadmodum Plantagi-
nis alui fluxiones quasuis cohibere cibo & potu. Multi etiam crediderunt ossium contractiones (mo-
dò illa rite redintegrentur, ac reponantur) in pecoribus sanari, quum primum herba & semen affectæ
parti adalligentur.

Leg. pa. 329.
li. 3. quidem nic
4 kno. lnm.

Herba in vino decocta & pota lumbricos expellit, sicut & alia lubricorum semina. Tusi & imposi-
ta, aut eius succus instillatus vermes è fordidis vlcerebus & vulneribus hominum & pecorum expellit,
& ossium contractionibus, vti Symphytum medetur.

*CONSOLIDA hortensis maior, flores etiam albos promit.

DELPHINIUM.

DIOSCOR. Semen in siliquis milio proximum, quo nō aliud vtilius bibi potest, ab scorpione percussus. Aiunt enim obi ſta herba, ſcorpiones reſolui at que igniuos torpeſcere: ſemina verò ea, ſe ſe recolligere.
Alterum ſuperioriſimile, ſed foliis & ramis longè gracilius. vniſus eiſdem pellet, ſed non ita efficaciſus.

lge florum
cuculata in-
fundibula.
ha. 21.

Segetum **CONSOLIDA** regia ſtrigoſa tota.
Aduerſ. pag. 329.

MELANTHIVM, ſue *Nigella Romana* odora.
Aduerſ. pag. 329. Germ. ſchwartz roziander.
Hiſp. Neguilla, & Alipiure. Ital. Niella.

Varietas. Viſitur & hæc albis & rubentibus floribus in horto Mutoni noſtri.

MELANTHIVM.

DIOSCOR. Semen panibus inſpargitur. Capitiſ doloribus illiſum fronti, ſubuenit. Diſcutit recentèſ oculoꝝ ſuſſuſanes, tritum ex trino & inſuſum naribus tollit lepras, lentiginèſ, duritiàſ, tumoreſq; vetuſtoſ, cum aceto illiſum. Circumſcarificatoſ clauoſ excutit, cum veterè vrinà inpoſitum. Dentium doloribus decoctum cum aceto & reſta, prodeſt. Tereteſ ventriſ tineaſ expellit peruncto ex aqua vmbilico. Deſtillatione laboranteſ adiuuat, tritum in linteo, & oſſactum vrimam & menſtrua ciet, multoſ diebuſ ſumptum & lac extrahit. difficultateſ ſpirandi cum vino ſumptum leuat. Phalangioꝝ morſibuſ ex aqua, drachma pondere hauſtum auxiliatur. In cenſo ſerpenteſ fugantur. Tradunt largiſuſ epotum enecare.

Eadem Gal. Quia excaſcit atque deſiccatur tertio ordine: videtur etiam tenuium eſſe partium. Si intro in corpus ſumatur, vel maximè ſtatuſ extinguit. vnde conſtat eſſentiaſ ipſum eſſe ſubtiliſ, & ad vniſum à caliditate elaborate. Propterea ſanè etiam amaruſ eſt. * Oſtenſum verò in quarto horum voluminum eſt quod cum ad extremam tenuitateſ atque elaborationeſ terrena pertingit ſubſtantia, amara proueniat qualitaſ. Itaque mirum non eſt ſi lumbricoſ interimat non eſum modò, ſed etiam foſuſ ventriſ inpoſitum. Si quidem & id præſtare poſſe ſaporem amaruſ, monſtratum eſt.

Gal. Qui ob craſſitateſ aut viſcoſitateſ retenti fuerint. In ſumma verò, vbi ſectioſe, exteſſione, deſiccatione, excaſfactione eſt opuſ, præſtantiſſimuſ id remediũ eſt.

Melanthium
Sylvest.

MELANTHIUM Sylvest.
Aduers. pag. 329.
Cuminum Sylvest. Cordi.

MELANTHIUM Sylvest. alterum capitulis reflexis
Aquilgia. Aduers. pag. 329.

Cuminum
Dioic.

CUMINUM Dioic. Sativum & Sylvest.
Aduers. pag. 330.

Belg. & Angl. Coman. Itsp. & Ital. Comino.

DIOSCOR. Cuminum sativum ei gratum est. sed multo magis Aethiopicum, quod Hippocrates regem appellavit. secundum locum tenet Aegyptium. reliqua sequuntur. Provenit in Galatia, in Asia, Cilicia, & Thracia, & plerisque aliis tractibus. Excelsum, adstringit, exsiccant. ad tormina instillationesq; convenit, coctum & cum oleo inditum, aut cum hordeacea farina illitum. orthopneus datur in posca, demorsis à serpente, in vino. testium collectio- nibus extitatur, impostum cum rya pasta, aut loli farina caratque. mensum abundantiam inhibet. contrarium aures in aceto, & naribus obiectum, sanguinis profusiva. fistit. coloris libentium aut perniciorum mutat in pul- leres.

Sylvestre

SYLVESTRE CUMINUM.

Semen acerofum, guftu Satiuo acrotore. bibitur ex aqua, aduerfus tormina infationeſq; item contra venenatas be-
ftias, ex vino fingultus ex aceto ſedat. ſtomacho vitale, quem humor vexat. fugillata tollit, ſi manducatum cum melle &
vna paſſa illinatur, teſtium inflammationibus, adiectis eſdem illis medetur.

Eſt & aliud Sylveſtris Cumini genus, Satiuo non diſſimile, quod à ſingulis floribus penſilia promit cornicula, in quibus
ſemen eſt melanthio ſimile. Quod potum omnium ſerpentium morſibus præiudicium eſt. calculoſis & iis qui vrina ſtillicidio
vexantur, aut concretum ſanguinem cum lotio reddunt, auxiliatur, ſed apij ſemen ſeruefactum poſtea bibendum eſt.

Gal. Cumini ſemine maximè vtiuntur, quemadmodum aniſi, liguſtici, cari, petroſelinii. Eſt verò &
facultatis excaſcipientis, ſicut illorum vnumquodque, tum vrinam mouentis & flatum extinguentis,
ex tertio ordine excaſcipientium.

CUMINUM ſylveſtre alterum Dioſc. Italicum.
Hypecouri Cluſij & Dodonai.
Cuminum ſyl. Marib. alterum.

NYCVLA terreſtris. Aduerſ. pag. 331. & 325.
Aptos Turneri Angli, an Bunion Dioſc.?
& Bulbocactium Tralliani? Angl. Cardnatus.
Peperam Oenanthe Marib.

Eadem eſt hæc effigies cum corniculata plantula deſcripta pag. 331. Aduerſariorum; arido ſolo Gal-
loprovincia eruta & à pictore deprauata: cuius ſemen olim Maſſilia in Belgium tranſiſi. vbi fel-
citer enatam, ſculpendam curauit Cluſius noſter. Folus eſt Rutulæ ſyl. montanæ aut Melanthij, flo-
reluteo.

NYCVLA terreſtris.

DIOſCOR. Excaſcicit Bunion. vrinam cur. ſecundas detrahitis. lieni, renibus, & veſica vitale. eo humenti aridè ue-
riuntur, exempto radice & caulibus ſucco, ex aqua mulſa.

Trallian. lib. 7. Bulbocactiani radix calida & ſicca moderatè, ſimul & adſtringens percipitur, ſed effi-
caciſ ſemen.

Sanguinem ſpuentibus & mingentibus vitilis Dod.

EACHYRIS. Gaz. i. v. c. i. Aureliam. Aduers. pag. 331.

ELICHRYSON. Amaranthus Galeni.

Hisp. Scobahedionda. i. Scop. i. s. i. d. a.

C. Clusio interprete. *

MILITARIS, sine Millefolium terrestre vulgare,
est STRATIOTES Millefolium Diosc.

Aduers. pag. 333.

Leg. lin. 37.
sine autem flor.Leg. pa. 332.
lin. 1. floris.

* DIOSCOR. Contra serpentium ictus, coxendicum dolores, vrinae stillicidia, ruptaq;, coma è vino pota opitulatur. ceteri menses. Sanguinem concretum ventris ac vesicae absumit, pota cum mulso, ieiunium, trium obolorum pondere, fistulae distillationes, data in vino albo diluto, vestibus inferitur, vt eas ab erodentium iniuriis tueatur.

Gal. Amaranthum facultatis est incidentis & extenuantis: coma igitur eius menses cum vino pota e-
ducit, sed & grumos sanguinis liquare ac soluere creditur; non solum in ventre, sed & in vesica: sed
tunc potius cum mulso bibenda. Et omnes simpliciter fluxiones pota desiccant, stomacho infesta.

SANGVISORBA. Bipinella nostras, an SIDERITIS altera Diosc.? Aduers. pag. 332. & 320.

DIOSCOR. Huius seminis vis, solorumq;, ad vulnera, praecipua est.

SIDERITIS Robertiana. Aduers. pag. 332. Heraclea Crataea Diosc.

DIOSCOR. Gustamini amara. Huius ea vis est, vt quamuis recenti vulnere imposita, sanguinem supprimat.

Gal. Sideritis habet quidem etiam abstergendi quandam facultatem; sed plurima eius pars humida
est, & mediocriter frigida: paucula vero inest adstrictio: quare phlegmonem sedat & glutinat.

SIDERITIS Achillea Diosc. Aduers. pag. 332. Stratiotes millefolia Dod. editione vernacula.

DIOSCOR. Trita coma sanguinolenta glutinat, & ab inflammationum periculo tuetur. Erumpentem sangui-
nem inhibet, & cruenta vulva profusiva, in vellere. Decocto quoq;, insidens feminæ fluxione vulvae laborantes. Ad dys-
enteriam bibitur.

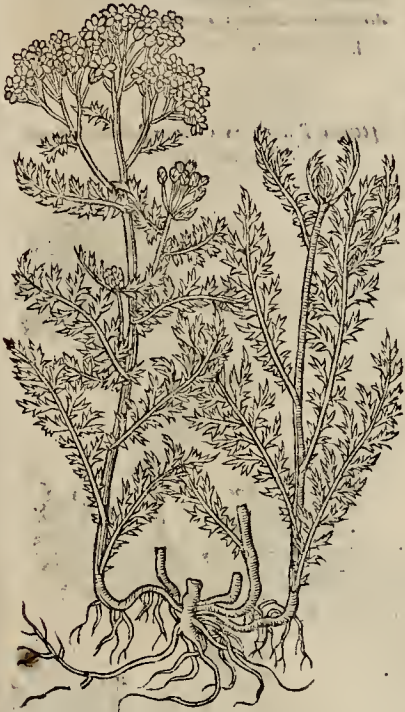
Gal. Quidam etiam vocant Achilleon Sideritin, quæ proposita quidem, quod ad iam dicta attinet,
vitiis non est dissimilibus; ceterum adstrictione exuperat: Quare ad sanguinis eruptiones, dysente-
rias & muliebri profusuum congruit.

MILITARIS, sine Millefolium.

DIOSCOR. Eximij vsus ad vlcera vetera, recentiaq;, profluentem sanguinem, & fistulas.

MILLEFO-

MILLEFOLIUM terreſtre purpureis floribus.
Aduerſ. pag. 333.

PEDICULARIS.

Gal. Terreſtris verò Stratiotes nonnihil
habet adſtriſtionis: proinde ſanè & vlcera
glutinare poteſt, & vlceribus eſſe vtilis.
Sunt qui eo & ad ſanguinis eruptiones v-
tantur, & ad fiſtulas.

MILLEFOLIUM luteum. Aduerſ. pag. 333.
Achillea luteo flore C. Cluſij. in agro
Nemaufenſi plurimum.

PEDICULARIS Alectorolobos.
Aduerſ. pag. 334.
Fiſtularia Dod.

Tanacetum.

TANACETUM, Aduersf. pag. 334.
 Angl. Tansy. Ger. Keinfarn. s. flix
 in ripis nascens. Ital. Tanaceto.
 Artemisia monoclonos Euchs.
 Athanasia & Artemisia tercia
 species Ruellio.

Speciosius TANACETUM cristatum Anglicum.
 Aduersf. pag. 335.

Tanacetum
 non odoratum.

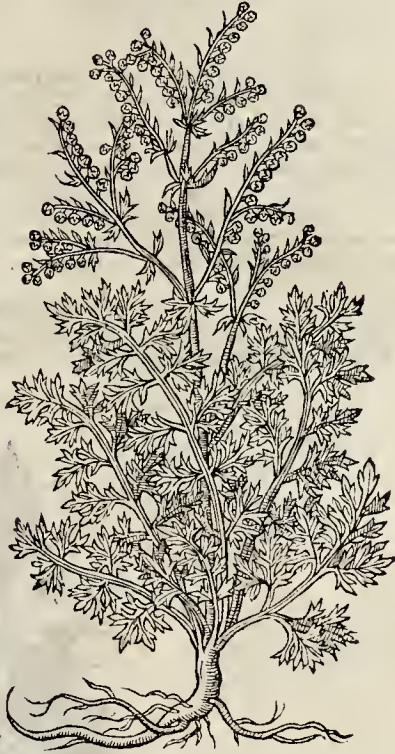

TANACETUM non odoratum.
 Aduersf. pag. 335.
 Perpetam Syderius Italorum.

MATRIGARIA

MATRICARIA nostrat. *Aduers.* pag. 335.
Artemisia tenuifolia Fuchs. *Ger.* Mutterkraut.
Angl. Feuerfetu, & Fedderfetu. *Ital.* & *offici-*
nu, Amarella, & Matricaria. *Belg.* Moeder-
 erupt, & *Matr.* Gal. Matricaire, & espar-
 goutte.

AESINTHIVM vulgare.
Ponticum Ruellij.

DIOSCOR. Absinthium, aliqui bathy picron, herba vulgo cognita. Praeslantius in Ponto & Cappadocia, in monte Taurus nascitur. Vinum habet cassaciendi & adstringendi. bilem expurgat, * quae & stomacho & ventri inhaeret. vrinam cit. crapulam praesumptam arceat. ad inflationes ventris, & stomachi dolores prodest, cum seseli & narodo gallico potum, fastidia discutiit. arquatos sanat madesacti dilutum, aut decocti ius. quotidie tribus cyathis haustum. menses cit potum, aut cum melle appositum. Contra fungorum strangulationes conuenienter ex aceto bibitur. aduersatur icixie venenae cum vino. item cicuta, & muris ar. nei morsibus, & draconi marino. angina eo cum melle & nitro perunguntur, & epinyelides ex aqua, ad sugillata & oculorum caligines ex melle illinitur: item auribus, si manat sanies. dentium auriumq. dolores decoctum vaporis suffitu compesit. decoctum in passo dolentibus oculis oblitur: item praecordii & iocineri, tritum cum cerato cyprino: stomacho quoque longa valetudine laboranti, cum rosaceo. cum sicis autem, aceto & loliacea sariina, aqua inter cutem lienosisq. subuenit. Vinum ex eo fit, quod absinthium vocant, praesertim in Propontide & Thracia, quo ad unguentum dicitur vtuntur, cum febris carent. alioquin in aestate propinant, & acceptam huic vino incolumitatem referunt. In sparsum arcis absinthium, vesites ab erodentium iniuria vindicat. culices ex oleo perunctum abigit, & a corpore arceat. atramentum librarium diluto eius temperatum, literas a murium erosione tuetur. Existimatur liquamentum eiusdem praestare effectus. Atramentum potionibus improbat, quoniam stomachum male habet, & capitis ceterosque dolorem. Sunt qui cocta amurca, liquamentum adulterant.

* Gal. Adstrictoriam, & amaram, & acrem simul qualitates possidet exalfaciens pariter & exterges, & roborans & desiccans; proinde biliosos ventris humores per egestionem infernam propellit, ac per vrinam euacuat. Magis autem quod in venis est biliosum per vrinam expurgat. Ob haec contentam in ventre pituitam nihil adiuuat sumptum: sic sanè si in thorace aut pulmone contineatur. Nam adstringens in eo facultas, quam amara, valentior est. Porro quod in situ quoque acrimonia, idcirco maiori portione calidum est quam frigidum. At si opus est generatim comprehensam eius temperiem secundum primas circumscribere facultates (& si anomomeres & dissimilare sit) calidum ipsam diximus primi excessus, sic cum tertii. Succus autem eius longè quam herba calidior est.

Gal. Absinthium Seriphio Santonico & Abrotano minus calidum, nempe plurimam obtinens ad-
strictionem. Quod cum fit & minus quoque tenuium quam illa partium, & vtiq; minori etiam
quam illa, ad eundem modum extenuandi facultate: artamen non minus desiccatorium est. At cæ-
terorum Santonicum, proximam habet facultatem. Seriphio paulo imbecillius in extenuando &
calfaciendo desiccandoque. Porò ipsum Seriphium Abrotano minus est calidum, verùm calidius
Absinthio, stomacho impendit inimicum, nempe cum amaritate salcedinem quandam præferens:
sed & quandam licet minimam adstrictionem obtinet. sic & Abrotonon & Santonicum admodum
infecta sunt stomacho.

ABSINTHII Pontici multa similitudines & varietates.

Quia foliorum demensus, parilitasque & odor doctos magnoperere torserunt, Turnerus Anglus
quoddam Absinthium in Apeninis Italia montibus foliis minoribus à se repertum posteritati Anglico
idiomate prodidit, cui aliud minimum & tenuifolium quoddam genus etiam subdunt & statuunt;
qualia hodie etiam studiosè alunt, & cæteris præferunt de dote aromatica & iucundo remissione ama-
rore, ventriculo & visceribus gratiore, doctissimi pharmacopœi P. Coldenbergius & Ioannes Muto-
nus. At superius docuimus *ερωδιαι*, non gratiam odoris vel suauitatis, sed fragrantiam & vehemen-
tiam plerumque indicare, & potentiore id pollere facultate, cuius ope potentius agit: Amari autem est
aperire, abstergere, vrinas ciere & bilem purgare.

PONTICVM supinum herbariorum.

Alterum quippe horum Ponticum supinum vocant, vt cuius cauliculi procumbant: folio & femi-
ne Absinthij arborefcntis mox infra descripti. Odor suauissimus, gustus aromaticus, amaricans.

PONTICVM Tridentinum Herbariorum.

Ex Ponti & Tauri montibus & Romania nobis & Tridentinis impertitum afferitur, cuius omnium
minima folia sunt albida, aromatica, adstringentia & subamara.

ABSINTHIUM *arborescens.*
Absinthium del Comasco Anguillara.

ABSINTHIUM *album, capitulis squarosis, floribus albis, umbella Achillea montana.*

Vulgari non ita foliis & flore dissimile, sed fruticis arboreæ habitus, Abrotani modo hominis proceritatem adipiscitur candidiore & minore paulò folio semper virente. In Belgio aliquando emoritur ob hyemis & calis inclementiam. Gustu amaro, aromatico, odore non ingrato.

ABSINTHIUM *album.*

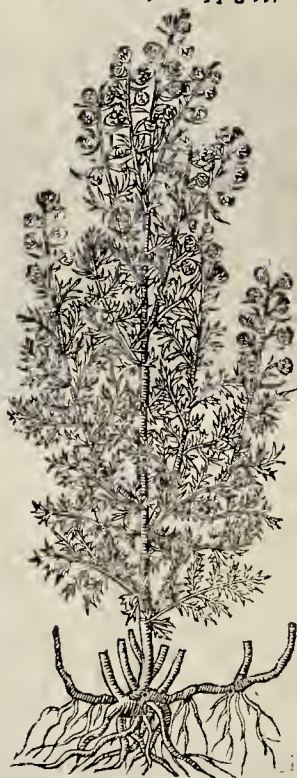
Rarius multò hoc Absinthij genus in Belgio, Gallia, Anglia, & Italia, nullidum memoratum seripitò: vni C. Clusio nostro agnitum, & D. Dilio Vienna Austriae transmissum. folio Chrysanthemidis diffusura, Artemisiae marinae copcolori in cauliculo dodrantali. flos albus Parthenij in umbellis fenis foliis: gustu subadstringit, nonnihil amaricat.

ABSINTHIUM *umbelliferum alterum italicum. Ital. Assenzo ombelifero.*

Ne hoc quidem adhuc literis proditum, quippe non frequens obuium vel minus notum; ortu, *Varietas.* co-
 lumbiano & habitu ipso non ita diuersum cum superiore, sed omnia exiliora multò. Cauliculos
 plures spithameos emitit. summis flosculos in glomeratis capitulis incanis gerens. Itali stirpium ex-
 ploratores, à quibus studiosè alitur, Umbelliferum Absinthium dixerunt. folia amara Absinthium
 Penicium Tridentinum, non multum magnitudine superant.

SERIPHII *Abrotani* feminae facie differentia.
Aduers. pag. 336. & 337.
Santonicum minus Cordi.
Santolina Dod.

Diosc. Galatium *Sardonium ABSINTHIUM*,
Perperam SANTIOMICVM vulgi,
 est Absinthium ROMANVM officinarum falso creditum.
Abrotanum candidum Cordi. & femina Fuchs.
foliis & similitudine quadam Achilleae,
Ponticum Absinth. Dod. & Fuchs.
Santonicum Ruellij. Aduers. pag. 337.

Huius sex varietates in horto alebat noster Ioannes Mutonus, quarum pars foliis est Chrysolomes
 MonsPELLIACA angustifoliæ pars verò foliis cristatis Chamæcyparissi, Sabinæ vel Ericæ, minutis. Ex Hi-
 SPANIA & Galloprovincia Belgij inquilina facta sunt. Horum nullum est officinarum Semen sanctum,
 siue contra vermes, vt credidit D. Dodonaus.

Scriptum Galloprovincia. Aduers. pag. 337.

Successu temporis degenerat: fragrantia, tomento & candore exiit in Belgij & Angliæ viretis.

Minimum ABSINTHIUM, siue SERIPHIVM.

DIOSCOR. *Herba est tenuis, abrotani parvi similitudine, referta minutulis seminibus, subamarâ, stomacho ini-*
mica, ea grauius olet, & cum quadam calfactione adstringit, per sese aut cum oryza cocta, inter anorum animalia, te-
retesq; tineas, adiecto melle enecat. alium lauiat. cum edulio autem vel lenticula decocta, eadem præsare potest. pe-
cora maxime pinguescunt hoc pabulo. Tertium genus absinthio assignatur, quo Gallia alpinis finitima scatur. id patrio
nomine Santonicum vocant, regionis in qua nascitur cognomento, absinthio non dissimile, verum subamarum est, non
admodum fecundum. Eadem quæ Seriphium potest.

Santonici.

Gal. Non a quæ vt Absinthium adstringit, & plus exalfacit, amaritatem quæ quandam cum calsedine
 respicit. Stomacho infectum est, magis quæ absinthio lumbricos necat, siue foris impositum, siue intrò in
 corpus assumptum. Et sanè calfacere ipsum in secundo ordine intenso censendum est, exsiccare in tertio.

SERIPHIVM vulgare, Dioscoridis perperam putatum. ARTEMISIA marina tenuifolia.
Artemisiam tenuifoliam potius refert, minutissimis incisifoliis albis, femine & floribus; odore La-
uendulæ & Abrotano proximis vel Artemisæ marinæ.

ABSINTHIUM inspidum.

Absinthio Pötico supino folio, ramulis & floribus quodammodo simile, sed gustus & amaritudinis expers.

XANTONICVM vulgare, è Xantonum Gallorum agro, Saintonge vernacule.

Seriphio vulgari non ita abssimili, longiore & viridiore folio, ingrati & saporis & grauioris odoris.
Eclogis hortensæ apud Ioannem Mutonum nostrum.

SEMEN

Aliud peregrinum sive ÆGYPTIVM ABSINTIVM. Aduersf. pag. 337.

CAPNOS. Aduersf. pag. 338. Angl. Fumoterrp.
Ital. Fumoterra.

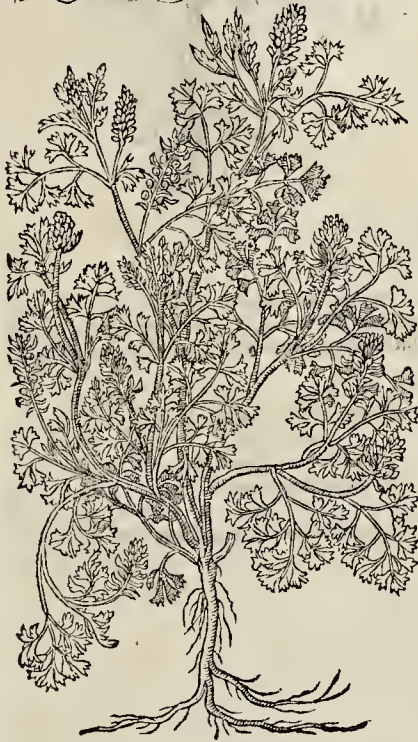
DIOSCOR. Succus claritatem facit oculis, del. scrymationemq; vnde nomen traxit. Illius cum gummie uulsa palpebras renasci prohibet. Commanducata herbis biliosam vrinam † trahit.

* Eadem Gal. & Plin. † Gal. addit: sanatque iccoris obstructiones & debilitates: quia acris simul & amaræ qualitatis est particeps: nec tamen planè expers est acerbè. Plebeius quidam ea vti solebat ad stomachum roborandum, vnaque ventrem lubricandum. Siquidem herbam primùm siccatam condebat dein cum vti volebat subductionis quidem gratia melicrato inspergebat; roborandi verò causa, vino nimirum diluto.

Plin. lib. 26. cap. 7. Capnon herbam qui edère, bilem per vrinam trahunt.

Serum humoris adusti & melancholici ducit, necnon pituitosum additis Stœchade, Zingibere, Betonica, Selino, Marathro, & huiusmodi pituita concoquentibus & præparantibus.

pa. 338. 1. 42.
deinc. mollicet.
loteneroj, casle
in aquis fluitas
re, vq; radice exi
gua enulm faci
li.

Capnos tenuifolia.

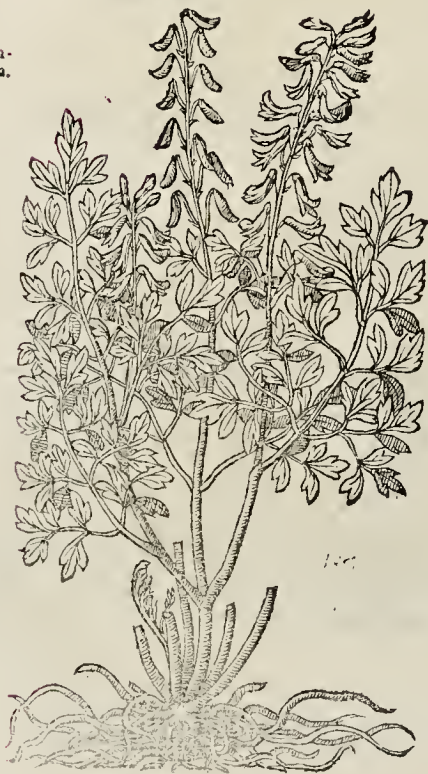
CAPNOS tenuifolia cauliculis surrectis.
Aduers. pag. 338. Hisp. Palomilla.

Varietas. Hæc eadem Belgicis in viretis nostris caducis & procumbentibus cauliculis oritur vbi semel lata fuit. Semen compressum subluteum: flos hilari purpura rubet.

CAPNOS alba latifolia.
Splith album quorundam.

Fumaria lutea montana.

Varietas. Floribus albis & latoribus foliis in segetibus Cornubiæ, & syluosis agrorum marginibus Brabantiz prouenit: capreolis sepes arripit.

Κορυδαλίον. FUMARIA lutea montana,
sue SPLITH.
Chelidonium Capites Aetij.
Corydalis Anguil.

Vrinas strenuè cit, Anguillara teste.

RADIX

RADIX CAVA herbariorum, siue Bulbosa
Fumaria Plin. Aduers. 338. & 339.
Perperam Pifolochia Fuchs. Germ. Holwurtz,
 Belg. Holwoztele. Gal. Racine creuse.
Chelidonia phragmitis, *Capnium Aery*, &
Capnos phragmitis Plinij Cordo.

Fabacea radice CAPNOS *altera*.
 Aduers. pag. 339.

Radix amara, excessu secundo calida, & sicca. Digerendo, abstergendo & defluxiones inhibendo, anginis & laringum tumoribus gargarizata prodest, pituitamque extergit.

Fabacea radice FUMARIAE varietas.

Herbaceis florum rudimentis variat in hortis G. Driefch & Mutoni.

CHELIDONIUM maius. Aduers. 339. Num *Virga Tinctoris* Auicen.?
 Ital. Cclidonia maggiore. Hisp. Celidonia & yerua de las gol ondrinas.

DIOSCOR. Succus in aereo vase, cum melle prunis decoctus, oculis claritatem adfert. Follis, caule, radice, succus exprimitur ineunte aestate, & siccatu in vmbra digeritur in pastillos. Radix cum aniso & vino albo pota, medetur regio morbo, & vlcerebus qua serpunt. imposita cum vino, aut manducata, dentium dolor em sedat. Hoc nomen sibi videtur vendicasse, quod aduentu hirundinum exoritur, & discessu emarefcit. Sunt qui narrant, hirundines matres excecatis pullis admoda herba visum restituere.

Eadem

Eadem Plin. & Gal. Admodum extergentis & calida facultatis est: vtiq; in quibus crassum quiddam in pupilla colligitur discussione indigens, & ad acendum visum succus eius commodus est.

Et cicatrices extenuat Plinio. albugines etiam iumentorum.

Essentia Chelidonij Theophrasticè.

Chelidonij herba recens adhuc cum floribus & radicibus simul pulvis instar contunditur, inditurque ampullæ, & in fimo equino per mensem maceratur. Deinde in balneo humor ad facum siccitatem vsque extillatur: postea hæ conterantur in puluerem, & humore paulò antè prolecto, perfunditur. Rursusq; diebus triginta in fimo maceratur, vt prius. tunc ex cineribus calidis destillatur, separaturq; aqua ab oleo: quod Chymici verà Chelidonij essentiam appellant. Ex facibus in cinerem redactis cum aqua sal elicitur. atque hoc modo tria illa simul principia Paracelsi conficiuntur, quorù apud Chymicos vtilitas ad multa commendatur.

AQUILINA. Aduers. pag. 339. Ital. Aquileia & Celidonia saluatica. Lege, num sit Pothos Theoph. Leontostomi Gesneri, sive Leo herba Dod.

Tragus & Matth. seminis ʒ. j. cum croci obolo ex vino, obstruētis hepate & vesica fellea regio morbo vtiliter dari asserunt. Ad pestiferam luem commendatur.

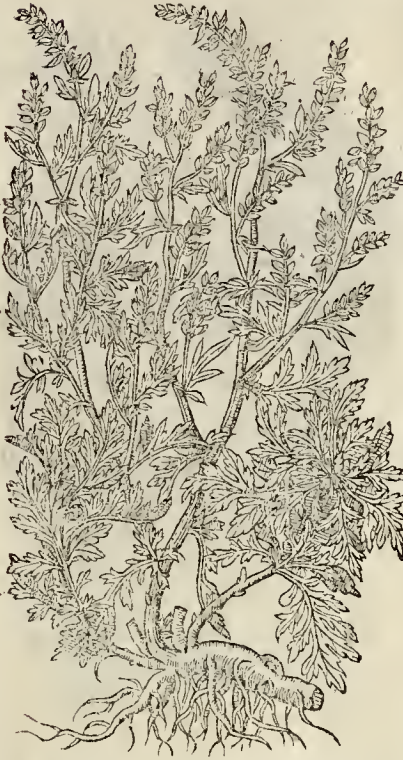
CHELIDONIUM

ARTEMISIA

AQUILINIA
pennis &
tipilis as
fuitissim
floribus
veris cu
hortensia
tiplici ca

Varietas

Diosc. Vtraque excelsa sit, extenuat. serues facta conuenienter in muliebres desessus adijciuntur, ad detrahendos menses, partus, secundasque. item ad praeculsionem vuluae, & eiusdem inflammationes. calculos comminuat. remoratam vrinam cient. menses pellunt pubi illi. a. *Succ. lege leuco-*
cus vuluae inditus ex myrrha, eadem qua in seculo trahit. Co-
maribus drachnis eorundem educendorum gratia bibitur. *Phyll. lib. 18.*

Gal. ad renum calculos mediocriter, & ad vetric fomentationes profunt.

Addit Pli. eandem quoque secum habentibus, negant nocere mala medicamenta, bestiam tunc vllam, ne solem quidem. Bibitur & haec ex vino aduersus opium. Alligata priuatim potens traditur, potate aduersus ranas. Alligatam qui habet viator negatur lassitudinem sentire. *Eade Apul.*

APUL. Hijs virtutibus praedita est: herbam Artemisiam monoclonon, si quis iter faciens secum in manu portauerit, non sentiet itineris laborem. Fugat & demonia in domo posita, & prohibet mala medicamenta, & auerit oculos malorum hominum. Herba Artemisia monoclonos tusa cum axungia & imposita, pedum dolore tollit. Pisata & in puluerem redacta, cum aqua mulla potui data, intestinorum dolorem sedat.

Ad stomachi dolorem: herbam Artemisiam leptaphyllon tulam & cum oleo amygdalino bene subactam mote malagmatis induces panno mundo, & inpones stomacho, quinta die sanabitur.

Ad neruorum dolorem atq; tremorem: Artemisiam leptaphylli contrita succo expresso, & mixto cum oleo rosaceo, si peruges eos, desinet tremor, & omne vitium tollitur.

ARTEMISIA
 iratinae su-
 perioris folia
 incisa, quoru
 manifestas
 incituras pi-
 ctor omise-
 rat.
Aduers. 247.

Kk

ARTE.

*ARTEMISIA marina.**Absinthium angustifolium* Dod.*Perper. am herb. minorum absinthium odore Lauendula.*

Videtur Pliniana suaui odoris: odor ille quippe
Lauendulae & Abrotani maris ferme.

Vera Artemisia marinae folia habent manifestas
incisuras, quae litoribus natalicis conspiciuntur,
& nonnunquam etiam in hortis. plura requirunt in
Abrotano faemina pag. 341.

Age in 9. inci-
tura, Portu-
lace marinae
&c.

*AMBROSIA sativa hortensis procerior.**Aduers. pag. 341.*

Age folia Ru-
tulae in 24.

Etiam Gal.

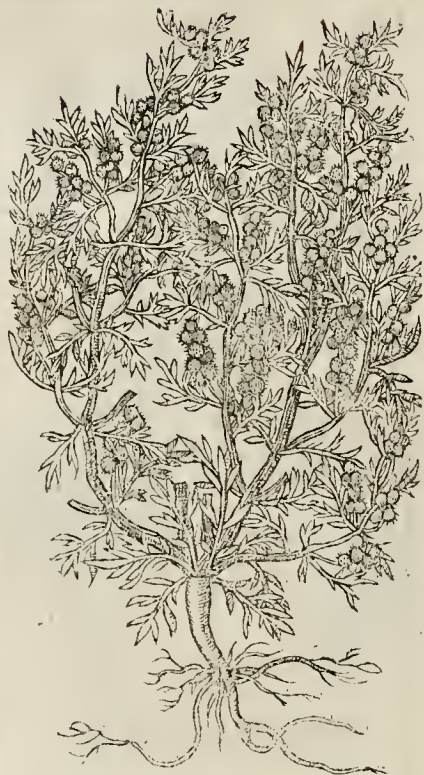
AMBROSIAe varietates.

In triplici differentia est Ambrosia, quarum hor-
tensis propter cultum campestris & sponte ena-
tam foliorum magnitudine longè superat: odor,
sapor, habitus non diuersa.

*AMBROSIA tenuifolia: Abrotani vel Artemisiae
leptophylli species sunt.*

Ambrosijs haec facie cognata, sed folio & flori-
bus multò minoribus: nec alius aut odor aut sa-
por illi.

*Diosc. Vis eius reprimere ac repellere, & illam
adstringere humores, qui in aliquam partem incumbunt.*

AMBR
spontan
in regni

AMBR
tenuifol

AMBR
altera M

ABROTANVM *semina.*

Chamaecyparissus Plin. Herbariorum. *Santonicum*
 nimis Diosc. Cordi. Hist. Yerva Lombriquera.
 Aduers. 341.

ABROTANVM *mas.* Gall. Auéronne. Belg. Aue-
 rosne. Gallobelgis nonnullis, Bois S. Jean.
 Ang. Dörhernwoud. Aduers 342. *

Chamaecyparissos Plinio herba ex vino pota contra
 venena serpentium omnium scorpionumque pollet.

* Diosc. Crudum sive tritum & seruatim ex aqua in potu auxiliatur orthopnoicis, tonnalts, ruptis, co-
 xendicibus, vrina anæsthesi, uræ sibus suppressis, aut remorantibus. In vino potum exitialium venenarum antidotum
 est. Horribus ex oleo illinitur, & substratu & nidore fugat. Contra idus eorum cū vino potum pro-
 dest. Præsertim efficax contra scorpiorum & phalangiorum venena. Oculorum inflammationibus commodè illinitur.
 Cum cotoneo cocto, aut pane tritico cum farina hordeacea, decoctum ʒ, tubercula discuit. Irimi compositionibus ad-
 misceatur. Tde femina grauioris odoris videtur hic Diosc. agere. • Eadē Gal.

Calidum & siccum tertio ordine Gal. stomacho infestum, de quo capite De Absinthio.

Gal. Abrotonum vltum calidum siccumque facultate est, magis quàm Cucurbita sicca & A-
 nethi radix: illa enim vlcetibus humidis simul & citra phlegmonem callo induratis conueniunt: ac
 proinde maximè vlcetibus quæ pudendorum præputijs competere videntur. At cinis Abrotoni vl-
 ceribus omnibus mordax est: ac idcirco cum oleo tenni, cicino scilicet, aut raphanino, aut sicyo-
 nio, aut veteri, & maximè Sabino ad alopecias accommodatur: tum barbam sepius tardiusque ena-
 scentem cum a liquo dictorum oleorum elicit: Sed nec minus illis lentifino maceratum, quippe pro
 eo quod est tenuium partium, rarefaciendi vim obtinet, & mordax est & calidum.

Kk 2

Odoratiss

Odoratam ABROTANVM humile
dense fruticosum.

ABROTANVM inodorum.

Materiae medicae peritiores hanc vna nobiscum Abrotanorum vnam se hinc vult, quibus bellè quadraret. Est quippe folijs non absimilibus, sed viticulis densissimis, & fructibus sesquicentibus duorumque pedum, tenuibus, lignosis, copiosis stoculis Abrotani ex herbido luteis, odoratus: Radice lignosa, flexuosa & proluxa. Belgis hortense est.

ABROTANVM inodorum & inspidum.

Varietas. Abrotanum inspidum & inodorum vultu, folio, flore & semine Artemisia tenuifoliae è collibus Gallobelgij alit Mironus, Coudenbergius & Iacobus Plateau harum studiosissimi & peritissimi.

ANTHEMIS vulgarior. *Hisp.* Manzanilla & Manzanilla saluage. *Ital.* Camamilla. *Gall.* Camomille des chams vulgaire. *Aduersf.* pag. 332.

ANTHEMIS seu LEUCANTHEMIS odorata. *Parthenium* Tragi. *Geru.* Etet Chamil. *Gall.* Camemille & Camomille. *Hisp.* Manzanilla. *Angl.* Camomyle. *Aduersf.* 342.

DIOSC. Vim habet radices, flores & herba excelsi facienti, extenuandique potu & infusione. pellunt mensura partus. ^{*}vrinam, calculosq; ², aduersus inflationes & ilei tormenta bibuntur. bilem suffusim expurgant. locinerum vi- ^{*}Eade Plin. it: sanant. decocto earum vesicae lauentur. Ex omnibus [†]his generibus ad calculos efficacissima est, qua florem purpu- [†]Eade Plin. reu habet, cuius amplitudo masculis ² est. hanc proprie HERANTHEMON vocant. Ea cui Leucanthemo nomen est. ^{ERANTHE-} ^{MON.} item qua chrysanthemum dicitur, ²vrinentius vrina cum. agilopijs ^{*} illis medentur. comanducate vlcerum eruptione- ^{*}Eade Plin. nes in ore, sanant. nonnulli in clystibus ex oleo vruntur. teruntur in farinam, ad abigendos febrium circulus. Flo- res & folia recondi debent, & priuatim tusa, in pasillos digeri: radix quoq; sicari, dumq; vigrui necessitas, binas partes herba dari, modo floris aut radice pars vna, modo contra, floris partes duae, & herba vna, permutatim du- plicato pondere, alternis diebus. bibere autem oportet in vino mulso, diluto.

Gal. Calfacit & desiccet in primo ordine est & tenuium partium; ac proinde digerendi, laxandi & rarefaciendi vim obtinet. quapropter lassitudinibus vt si quid aliud confert, doloresq; mitigat. Praeterea tena remittit & laxat; qua mediocriter dura sunt, emollit; qua que constipata condensatae sunt, rarefacit. Ad haec febres qua citra visceris alicuius inflammationem infestant, dissoluit, praesertim qua ex humoribus biliosis aut cutis densitate consistunt, aut eas qua iam concoctae sunt. Luuat autem pulchre reliquas etiam omnes qua melancholicae sunt, aut pituitosae, aut ex visceris inflammatione prognatae: nam & harum remedium Chamomelam vel strenuissimum est, vbi iam concoctis adhibetur: quapropter & hypochondrijs, vt si quid aliud, gratum existit.

ANTHEMIS Chrysanthemos.
Aduers. pag. 343.

BUPHTHALMUM tenuifolium Narbonense.
Chrysanthemum Valentinum Clusij.

BUPHTHALMUM. Gal. Oeil de beuf. *Hisp.* Oio de buey. *Ital.* Occhio di bone.
Germ. Streichblumen & Streinblumen & Windts augh. *Belg.* Streupbloemen.
Chanamelum Chrysanthemum Fuchf. Aster atticus Cordi.
Aduers. pag. 334. & 345.

DIOSC. Flores cum cerato tritici, tumores duritiesq; discutit. Atque epi^m post exitum à balneis, regio morbo correptis, colorem tractu temporis reddere.

Gal. Buphtalmi flores acriores Anthemidis floribus; proinde & vehementius digerunt, adeò ut & durities sanent cerato misti.

BUPHTHALMUM tenuifolium Narbonense.

Strigosis Galloprovinciæ & Narbonensis Galliæ provenit floribus radiatis, luteis Buphtalmi & folijs Anthemidis vulgaris siue Cotulæ non fetidæ, minutis nonnihil incanis. Radix palmum æquat: cauliculi pedales, cuiusmodi etiam memini apud Franciscum Penninum & Valerandum Donreum, doctissimos & fidelissimos pharmacopœos Belgas erutas agro Monspellaco.

ERANTHEMON. Aduers. pag. 344.

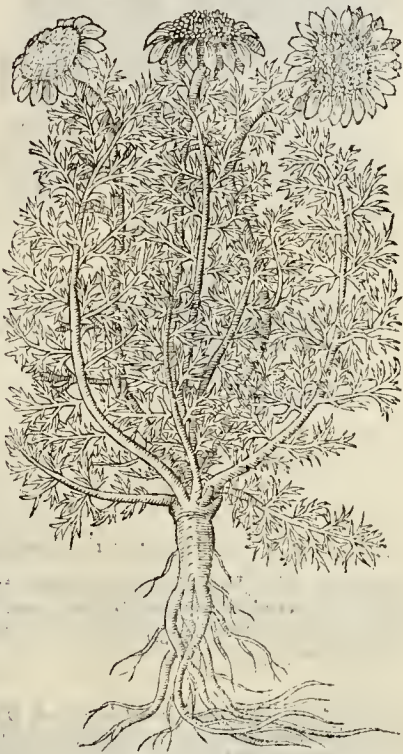
Tragus Asterem Atticum, cuius flos medio luteus, flatur.
Fuchsius verò perperam Regiam Consoliãam.

Kovardzeais. PARTHENION, vel Virginea est CO-
TYLA fetida, non Matricaria.
Camemilla fetida. Germ. Hondrydel & Hondstblum.
Belg. Daddelbloemen & hoesple. Advers. 344.
Fu. h. perperam Bupthalamum & Thalictrum Cordi.

DIOSC. Siccaturum, cum aceto misco aut sale potum,
non secus atque epithymum, & bilem & pituitam extra-
hit. suspiriosis prodest & melancholicis. herba sine flore à
catenosis & anhelatoribus magna virtute bibitur. Valet
decoctum ad insidendum in duritia vulvarum, & inflam-
mationibus. ubiatur sacro igni, & collectionibus, cum
flore.

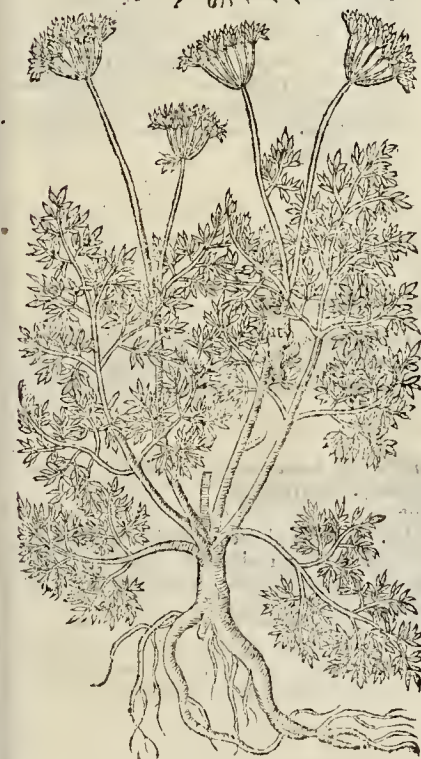
PYRETHRUM officinarum. Salutaris.
Ger. Bertram. Belg. & Ital. Pyrethrum. Gall. Pied
d'Alexandre. Hisp. Pelitre. Advers. 346.

DIOSC. Radix gustata seruidissimo, virtutem elicit:
ideo in^d dolore dentium, decocta in aceto, collata inde ore,
auxiliatur: mas, a pituita extrahit: sudores ciet, perun-
cto ex oleo corpore. Diuicurnis horroribus^b efficax est, &
contra persulfiones membrorum, resolutionesq;^c eximie
conducit.

^a Dentis refrigeratos Gal. mitigat. ^b ad rigores ante periodum, Gal. ^c eadem Gal. ^d & frigidos capitis affectus, vertigines & comitiales.

FOENI-

FORNICVLVM. Hifp. Hinojo & Funcho Lufit. Ital. Finocchio.
 Geriz. etiam Feuchel. & Angl. Fenckell.
 Aduerf. pag. 347.

Diosc. Feniculum si herba edatur aut semens cum pitana bibatur, mannas lacte replet. cona decoctum in renum doloribus subditum proficit, quippe quod urinam excitet. contra serpentiam ictus in vino conuenienter bibitur. menses ciet. in febribus nauſea & stomachi feuerem, ex aqua frigida potum fedat. contra radices & cum melle illita, moribus canum medentur. Succus caule & folijs exprimitur, & in sole siccatuſ, in medicamenta adijcitur, qua ad excitandam oculorum aciem ¶ commodè temperantur. Extrahitur ſuccus ad eadem valens, etiam ſemine viridi ramuliſq; & radicibus primiſ germinatione incifiſ. In Iberia qua ad occidentem ſpeltat, ſuccum reddit gummi ſimilem. Caulem mediunt, dum herba floret, ruſtici demctunt, igniq; admouent, quò facilius vi caloris exudans, gummi remittat. quod effiaciuſ ſucco eſt, ad medicamentum oculorum.

[oculorum aciem] non modò ſuccus oculorum hebetudines expurgat foris illitus: ſed intro quidem in corpus ſumptus Feniculus ſiccando humores tenues ſpiritus incrallantes, claritatem adfert; vel etiam per urinas educit aquea excrementa cerebro perfuſa, qua hebetudines oculorum inferunt.

Gal. Ex tertio ordine calfacientium: deſiccatur verò non æquè, ſed ipſum quiſpiam in hoc primi eſſe ordinis poſuerit: proinde lac procreat. Quod ſi admodum deſiccaret, non ſanè efficeret. Suffuſis eadem ratione auxiliatur, urinas menſeſque ciet.

FOENICVLVM erraticum ſive Hippomarathrum.

Diosc. Eſt & hyemeſtre ſeniculum, magnum. fert autem ſemen cachryi ſimile. Cuius radix iucunde olet, potaq; ſtranguria medetur. menses impoſita ciet. ventrem ſiſit, radice aut ſemine potò. contra ſerpentium morſus auxiliatur. calculos comminuit. regium morbum expurgat. lactis abundantiam facit. decoctum ſoliorum hauiſtum, ſeminas à partu purgat.

Trahitur aliud Hippomarathri genus, longo, exili, & anguſto folio, ſemine coriandri, rotundo, acri, & odorato. Excalfaciendi naturam habet, & viribus ¶ ſeniculo reſpondet, ad omnia infirmus.

¶ Gal. Hippomarathro facultate ſimile, ſed debilius.

Gal. Radix & ſemen amplius quàm domeſtici deſiccandi vim obtinet: quocirca ventrè quoque eo nomine ſiſtere videtur. Nec ſanè manifeſta illis ineſſe videtur adſtrictio. Huius non radix modò, ſed & ſemen Cachryi aſimile eſt, poteſtque & calculos frangere, & auriginofos fanare, menſeſque & urinas mouere, non tamen lac congerere, ſicut illud ſuperius.

ANETHVM. *Hisp. Eneldo.*
Gall. Anet. Ital. Aneto.
Aduers. pag. 347.

MEVM. *Ital. Finochiella. Hisp. Catalonis Sistrz,*
Pinillo oloroso. Angl. Mev. Aduers. 347. 348.
perperam Fuchs. & Trago Daucus Creticus.
& Cordo Torailium.

Diosc. Ariæ Anethi coma seminifq; decoctum, potu lac euocat; inflationes & tormina sedat; aluum, vomitionesq; sistit. Urinas ciet. Singultus leuit. Oculorum aciem heberat: genituram restinguit, assiduum potum. Seminis vulnæ malo opportunis, ad defeciones vitæ. Condylomata illius eius cuius tollit.

Gal. secundi ordinis intensi calidum, aut tertij remissi, exiccantium verò est secundi incipientis, aut primi finientis. Itaque merid in oleo decoctum digerit, dolorem sedat, somnum conciliat, & crudos & incoctos humores concoquit. fit enim ex eo oleum cuius propinqua fit temperies pus mouentibus, & concoquentibus vocatis medicamentis, nisi quatenus paulò illis tum subtilius est, ac proinde digerens. Vsum autem terij ordinis tum exalfacientium, tum desiccantium fit, & proinde vlcibus nimis humidis mollibusq; prodest; potissimum ijs quæ in pudendis consistunt. At quæ in præputio sunt inueterata, ea probè cicatrice includit. Cæterum viride humidius est & minus calidum; itaque magis concoquit & somnum conciliat; sed minus digerit.

MEVM.

Diosc. Radicibus longis, tenuibus, odoratis, linguam exalfacientibus. Quæ seruesacta ex aqua, vel trite citra coctionem, præcluserum renum vesicæq; sacæ & vitæ potu leniunt. urinae difficultati medentur. Stomachi inflationes discutiunt. Torminibus, affecta vulnæ, articulorum doloribus, atque fluxionibus pectoris, trite cum melle in cellegmate auxiliantur. sanguinem per menstrua pellunt, defecionibus seruesacta. infantibus autem illa imo ventri, vinas movent. quod si plus quam deceat ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

Gal. & Aegin. Mei radices calidæ tertio ordine, siccæ secundo: proinde urinam menseseque ciere volentes hoc vtuntur pharmaco. Sed si plusculum sumatur, capiti dolorem mouet, vt pote cum plusculum sit calidum quam siccum, quippe quod eius caliditas humiditatem crudiotem etiamnum, & flatuosiore ad caput deferat, atque ita ipsum afficiat † lædatque.

† vt amygdala, vinum & huiusmodi.

Spurium M^o V^o M^o alterum Italicum.
Meum secundum Matth.

FERULA. *ital. Ferola. Gall. Ferule.*
Aduers pag. 378.

Superiori Meo facie non abfimile; sed folia, caules cubitales, umbellæ, crassiora & habitiora, subuirosi odoris. Radix item maior, foris pulla Peucedani facie & concretionem, tetri & iniucundi cum odoris, tum saporis.

FERULA.

Diosc. E viridi Ferula medulla pota vitilis est ad cruentas excreationes, & hancos³, contra viperarum morsus in vino datur. erumpentem naribus sanguinem indita sistit. Semen potum torminosi auxiliatur. sudores ciet, vnto ex oleo corpore. Caules, si edantur, capitis dolores faciunt, muria conduntur. Ferula itaq; caulem profert tenui non sape cubitorum: folia famiculi, longe asperiora & litora. quæ ab imo caule vulnera sagapennæ efficiuntur.

Gal. Ferulæ semen exal facit & attenuat. Carterùm id quod intus inest, quod medullam vocant, adstringentem qualitatem participat, cuius nomine sanguinem spuentibus & cæliaci conuenit.

GALBANIFERA Ferula.

Oritur in hortis nostris hæc peruenusta plâta semine copioso lato, foliaceo, aromatico, re-
perto Antuerpiæ in Galbanilachryma. Tota fa-
cie Ferulâ refert: folia exilia: stosculi item in im-
bellishilarioribus. radix crassa, succo prægnâs.

Diosc. Galbanum succus est nascentis in Syria
ferule, quod nonnulli mecopium vocant. Maxime lau-
datur cartilaginofum, merum, thuris effigiem præbens,
pingue, minime lignofum, retinens nonnihil adiecti fe-
minis & ferule, grati odore, neq. valde humidum ne-
que nimis aridum. Adulteratur saba fresca, resina, &
ammoniaco. Galbanum excalfacit, vrit, extrahit, di-
scutit, menses ac partus trahit, appofitu vel fiffitu. lē-
tizes aceto & nitro perunctas tollit. deutoratur ad tuf-
sim veterem, difficultatem spirandi, fuffiria, rupta,
conuulfa. aduersatur toxicis, potum cum vino & myr-
rha. simili modo sumptum mortuos paruos extrahit.
imponitur lateris doloribus, & surunculis, comitiales,
& vulus stragulatus, & vertiginofos olfactu fufficitat.
si vritur, fugat nidore serpentes, & perunctis feriri
non patitur. serpentes cum oleo & sphondylo circum posi-
tum, necat. dentium dolorem oblitum, aut cauernis
inditum, mitigat. vrima difficili prodesse existimatur.
Resoluitur ad portiones amaris nucibus, aqua, aut ruta,
aut calido pane, multatue. aliis meconio, are vsto, aut
felle liquido. Si purgare galbanum voles, in feruentem
aquam demittito. nam, cum liquefactum fuerit, eius
sordes fluitabunt, quas hoc modo facile separabis: min-
do limbo vtroq. alligatum in fiffili aut area pyxide ita
pendeat, vt innum vasis ne tangat, apertoq. vase in
feruidam aquam demittito. sic enim hincerum, veluti
per colum eliquescet, & lignofum in limbo remanebit.

Gal. Galbanum succus est plantæ ferulaceæ molliendi & digerendi vi: fueritque fanè ex tertio or-
dine excalfacientium incipiente, aut secundo completo, in deficcando verò ex secundo incipiente.

Ammoniacum.

Diosc. Ammoniacum, ferula succus est, quam iuxta Cyrenen Aphrica gignit. cuius fruticem cum radice a-
gafyllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers, thuris similitudine, minutis glebis, densum,
hincerum, nulla sorde spurcatum, castoreum odore imitans, gustu amarum. hoc genus thrausma, id est fiffuram,
appellant: quæ verò terram & calculos collegit, phyrana. gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, succum
stillante ferulaceæ arbore. Mollit, extrahit, cassacu. tubercula duritiâq. discutit. potum, aluum soluit. partus
extrahit. lienem confutit, drachma pondere haustum. articulorum coxendiciumque doloribus liberat. auxilio est an-
helatoribus, orthopnoicis, comitialibus. item quibus huanor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum ptisa-
na succo sorbeatur. cruentam vrimam pellit. albugines oculorum absterget. genarum scabritiam absumit. tritum
autem cum aceto, & impostum, iocineris lienisq. duritias sedat. discutit tofos, qui in artubus concalluerunt, cum
melle aut cum pice illitum. lastitudines & coxendicum dolores eo perungi vtile est, cum nitro & cyprino oleo, vi-
ce acopi.

Gal. Ammoniacum emolliendi facultatem habet intentam, adeo vt & articulorum tophos dissol-
uat, & lienes induratos sanet, & chæradas per halitum digerat.

THAPSIA vulgaris Carota effigie.

Matth. & Ital. Thassia. Gall. Turbit gris.

Sagapeni odore Ferulacea, an Sagapenisera Ferula?

Sagapeno admodum odore affinis est ea Ferulacea planta quam alit generosus vir Ioannes de Brancion, parulis & ramosis folijs procumbentibus, delicatioribus, Syderitidis Achilleæ & Cotulæ fatidæ ritu diuisis. Radice succulenta Peucedani foris pulla, intus candida, odoris virosi. Flos in latis umbellis luteus, & semen foliosum Sefeli Peloponensis. Nascitur plurima in Apulia Gargano monte Matthæ.

SAGAPENVM. Aduers. 349.

Sagapenum potentissimè digerit: estque epipasticum medicamentum; alopecijs vtile, educendo, & digerendo serum pituitosum, quo locus affectus obruitur, & sanguinem ad partem alliciendo.

DIOSC. Sagapenum ferulacea herba succus est, quæ in Mediæ nascitur. Optimum est translucens, fuluo formisecus colore, & intus albo, uescio quid inter laser & galbanum redolens, gustu acri. Prodest laterum & pectoris doloribus, tussibus vetustis, conuulsis, & ruptis. crassam pulmonis pituitam expurgat. datur comitialibus, opisthotonicis, lienosus, item contra neruorum resolutionem, perfrictiones, & febrium circuitus in potu. in vnguenta probe admittitur. menses pellit. sed fatum exanimat, cum hydromelite potum. prodest ex vino haustum, serpentium ictibus. oculos ex aceto vuluarum strangulatus excitat. oculorum cicatrices, ossusam caliginem, hebetudines, suffusionesq; detergit. Resoluitur vt laser, ruta, aqua, & amaris nucibus, aut melle, aut calulo pane.

Gal. Liqueor est calidus & rennium partium, sicut & alij liqueores. Sed & absterforium quoddam possidet, qua oculorum cicatrices expurgat atque extenuat. Quin & suffusionibus & hebetudinibus oculorum quæ ob humorum prouenit crassitiem, non malum est medicamentum. At ipsa planta ex qua prouenit Ferulæ assimilis, imbecilla & inutilis est. Sanè ipsa primum Sagapenum appellatur. At liqueor eius abusuè hoc nomen obtinet, ceu alia quoque multa ex nominis defectu per abusum nuncupamus.

THAPSIA. Diosc. Turbith Mesue. Aduers. 350.

Diosc. Radix foris nigra, intus candida, longa, acris, crassiore libro vestita. Lactis extrahendiratione haec est: Facto in ambitu scrobae, cortices inciduntur: aut radix in forniciis speciem in se excavata, cooperitur, quo minus succus confluat. oportet illuc sequenti die se conferre, & congestam succum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, & succus organo per quallum expressus, siccis crasso insolatur. Aliquis solum vna terunt. sed inualidior huiusmodi succus. Hoc autem interest, quoniam qui ab radice manavit, grauius olet, & humidus permanet: è folijs autem extractus, exiccatur, atque teredinum mirram sentit. Qui succum colligit, stare debet non obuersus vento: aut potius, cum dies apricus est, & à flatu silet. quoniam ob halitus acrimoniam facies vehementer intumescit, undaq; corpora inuadunt pustula: ob id prius liquido cerato & adstringente, nudas partes illinunt, & ita mirram accedunt. Tam cortex radice, quam succus, purgandi vim habent. lacteus succus in aqua mulsa potus, ytring, bilem extrahit. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus seminis anethi drachmis: succi, terni oboli: lactis, obolus vnus, quod eo amplius assumitur, periculo sum est. Huiusmodi purgatio conuenit suppuriosis, & diuturnis laterum doloribus, reiectionibusq; datur in cibis aut obsonio, quibus difficile sit vomere. Tam radix quam succus omnium maximè, qua pares cum eis vires adeptae sunt, vim habent extractoriam ex alto, vbi ex imo aliquid enocandum est, aut meatuum laxitas aliò transferenda est. vnde succus illitione, aut radix recens affrictu, alopecias explet. Radix succsq; cum equis cere thurisq; portionibus, sugillata liuoresq; tollunt: sed non plus bimis horis admittantur: locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illius succus, lepras tollit, tubercula discutit, perunctus cum sulphure. in diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articularumq; valetudinibus vtiliter illinunt. valet ad ingredendam colic glandem, ijs qui natura, non circumsione, curti sunt. tumorem enim extirpat, qui pinguium fori emollitur, praepurij iacturam resarcit.

Gal. Acrem habet ac valenter exalfacientem facultatem cum humiditate coniunctam. Quamobrem ex alto violenter extrahit, & ipsum quod extrahit digerit. Verum pluseculum ad ea efficienda tempus postulat, vt quae larga humiditate excrementitia impleta est, ob quam celeriter corrumpitur.

Mesue. Turbith calidum est ordine tertio, purgat trahendo mediocriter; status excitat ventriculū ad nauſeam euertentes: siccit quoque excrementis etiam tenuibus vacuatis. Correctum enim Turbith pituitam crassam & lentam & putrem à ventriculo, thrace, neruis, etiam à remotis, praecipue iuncturis educit. Ob id ad dolores arthriticos vsus eius est: à pſora, lepra, baras, & alijs vitijs pituitosis, tum cutis, tum aliarum partium; & pituitosis febribus, aut praeseruat, aut vindicat. Hoc autem sumpro, vitabis austerum, & vsum piscium. Purgat tardè & imbecilliter, & stomachum ad nauſeam subuertit, & vsu crebro corpus extenuat. Ob id cortex eius ad albū vsque abradendus est. Acris autem, vt Zingiber, sic eius actio intenditur, vt proprietate quadā mirabili per id cumulatam, etiam à iuncturis, & his remotissimis & profundissimis pituitam crassam & lentam extrahat, cum per se solam tenuem pituitam educat, idq; tardè. Ne verò stomachi exagitet, ac euertat, medicamenta stomachica miscentur, & odorata agitationem eius placatura, vt Mastiche, Zingiber, piper longum, gallia, & aromatica alia. Ne denique corpus emaciet, oleum amygdalinum, vel amygdala vel saccharū ei miscenda sunt; vel cum Ruffo pistachia. Si quam in corpore noxam reliquit, pota mulsa calente, aut quae saccharo rubro est dulcorata, aqua calida, eam profligabis. Coctionem & tritram mediocrem sustinet. Datur puluere à drachma vna ad 3. duas: Decocto autem à drachmis duabus ad drach. quatuor.

PEUCEDANVM. Ital. Peucedano.

Hisp. Yeruatun y fenicho de porco.

Gal. Peucedane. Aduers. 350.

PEUCEDANVM.

DIOSC. TENERA RADIX CUTTELLO CONCIDITUR, profusiusq; è plaga succus vnlre mandatur. in sole siquidem confectum enanesco. Colligitur capite prius & naribus rosaceo persusis, ne capitis dolor prenat, & vertigo sentitur. assatione radix inutilis fit. Tam lac quam succus radice & caulibus extrahi solet, sicuti è mādtragera. verùm inefficacior succo lachryma habetur, & velocius expirat. Interdū etiā concretā inuenitur lachryma, iburis similitudine, caulibus radicibusq; adherēs. Præferatur succus è Sardinia & Samotrace, colore rufo, odore graui, seruēs gustu. Ex oleo & rosaceo illitū Peucedanū prodest lethargicū, phreniticū, vertiginosū, comitialibus, & longis capitis doloribus, resolutis, ischiadicis, conuulsis. ^a omnibus, in vniuersum, vitijs nervorum, ex oleo & aceto illitum, prodest. eius olfactu respirant vuluæ strangulatus. & veterosireuocantur. incensum serpentes abigit. aurium doloribus conuenienter ex rosaceo instillatur. cauernis dentium ^b inditum, mitigat dolorem. contra rufum ^c efficacissimè ex ouo assumitur. suffpirijs, torminibus, & inflationibus subuenit. ventrem leniter emollit. liene ^d absimit. difficiles partus mirè adiuuat. facit ad vesica cruciatus, & renum distentiones potum. vuluam aperit. Radix ad eadem utilis est, sed inefficacior. eius decoctum bibitur. farina eius, sordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit. Squamas osium extrahit. in cerata & calfaciētia malagmata additur. Radix eligi debet recens quæ cariem nō senserit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amarissimū nucibus aut Ruta aut pane calido, aut anetho resoluatur.

^a Gal. quia succus excalfaciens admodum & digerens.

^b eadem Gal. quia tenuium partium & excalfactorius.

^c Gal. morbis in pulmone thoraceque ex crassitudine & viscolitate humorum prouenientibus. Atque intro quidem in corpus sumptus: sed tamen etiam olfactu prodest.

^d eadem Gal. incidendo, digerendo atque extenuando crassos humores: Sed & radice ad hæc vi liceat. quæ & squamas celerrimè ab ossibus detrahit, quia videlicet valdè desiccatur, minus tamen quàm succus excalfaciens. Et vlcerebus contumacibus remedium est optimum arida illita: ipsa enim expurgat, carnem inducit, & ad cicatricem perducit: Excalfaciens quidem ordine secundo iam completo, desiccans verò tertio iam quodammodo incipienti.

Varietas. Pencedanum Italicum est Narbonensi quadruplo maius omni sui parte. Prouenit copiose in collibus Lauretanis & agri Romani.

PANAX ASCLEPIVM.

Aduers pag. 351.

CACHRYS verior.

Libaniis Galeno.

Circa Iustinopolim & Aquilegiam Istriæ spontè oritur.

Diosc. Auxiliarem vim habent flores & semina, contra vlcera, phagedænas, & tubercula, si trita cum melle imponantur. Aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur.

Gal. minus est calidum Heracleio Panace: quomobrem floribus eius & semine melli mistis, ad vlcera, phymata & phagedænas vtuntur.

ROSMARINVM ferulaceum superius descriptum

Aduers pag. 351.

Est potius Rosmarinum alterum ferulaceum *Diosc.*

CACHRYS verior.

Semine est tereti, oblongo strobilo siue nucleo Pini subpari, bipartito Ferulæ ritu, gustu aromatico acri Sefeli Aethiopiici resinaceo, caule cubitum & sesquicubitum æquante, folia fœniculo crassiora, pallidè virentia. Quidam Sefeli Massiliense statuerunt, & sanè facultates respondent, vti & Rosmarino fœcundo, cuius semen Cachrys dicitur, & appositè substitui possunt. Belgis hortense est.

Diosc.

Diosc. Trita omnium herba communiter barnorhoidum profluvia sistit. sedis inflammationes & condylomata mitigat. concoquit strumas & abscessus, qui ad maturationem agrè perducuntur. Siccæ radices cum melle vicera purgant. torminibus medentur, cum vino pota. & contra serpentium morsus conveniunt. menses & urinas ciens. veteres maiores illius discernunt. Tam radicis quàm herba succus, adiecto melle illitus, oculorum aciem exacuit. Potum semina eadem pollet. si comitiale malum sentiatur, aut vetus pectoris vitium, auxilio est. regio morbo laborantibus cum vino & pipere datur. sudores mouet, cum oleo perunctum. ruptis & conuulsis prodest. podagris cum loliacea farina & aceto tritum, illinitur. purgat vitiligines, addito aceto quam acerrimo. Semine in portionibus vendit, eius quidem quod Cachryn non seruat. quippe illud sua acrimonia arteriam exasperat. Rosmarinum cum erica nascit, folijs lactuca sylvestris amara a posterioribus, candidioribusq;, radice breui, Theophrastus auctor est. potumq; id ipsum alterutra parte purgare. Cachrys vim habet excaesfaciendi, & vehementer exiccandi. quare abstergentibus medicamentis inferitur. contra oculorum fluxiones capiti illinitur, ita vt tertio die solvatur.

Gal. Libanotides tres sunt, vna sterilis, duæ fructum ferentes. Omnes verò eiusdem facultatis, emollientis & digerentis, abstergentis, incidentis. Succus tum radicis, tum herbae mistus melli obtusam oculorum aciem ab humorum crassitudine curat.

ELLEBORVS FERVLACEVS Theoph.

Consiligo Matth. Helleborinum Cordi, & Sesamoide minus Ges. Advers. 331. & 345.
Euphrasium Dod. & Anguillara.

**SAXIFRAGA Anglorum, facie Seseli
pratensis Monspeliensium.**

SESELI *Massiliense*. *Aduersf. pag. 352.*LIGUSTICVM *alterum Belgarum.*

Sefeli *Massiliense* Ferulæ aut Dauci *Cretici* facie, maioribus, crassioribus, laevioribus, latiusque sparsis Fœniculi foliis. Caulis bicubitulis & procerior: semen in umbellis Mei, compressum, arethi carnosius, gustu Sefeli *Æthiopici* aut *Peloponensis*, valde aromaticum. Monere *Ambrosij Boone*, *Pruxellenis*, *Regij Consilij*, peritissimi, & *Francisci van Zinnich* pharmacopœi doctissimi, & rari et simplicium, ut si quis alius, iudicissimum in v.reto *Mutonus Tornaci* ferendum curavit, nosque plantis donavit.

Dioscor. Sefeli *Massiliense* folia fœniculi habet, crassiora: caulem vegetiorem: umbellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degest. avi statim aere radice longa est, iucundi odoris. Semen & radix ex calidiori vim habent. potu stranguria & † orthopnea med. ntur. suffocantibus mulierum comitialibusq; profunt. menses & parus trahunt. ad omnia interna mala polleunt. tussim veterem sanant. semen cum vino potum, conoquit, & tormina discutit. epialis febribus vt lo. contra perfuisiones in iumentibus, cum pipere & vino bibitur. capiti, ceteriq; pedibus datur in potu, quò facilius suos factu erunt.

† Eadem Gal. superius cap. de Sefeli *Peloponensi*.

LIGUSTICVM *alterum Belgarum.*

Non inelegans planta multis iam annis à me recepta in *Taurinis* amœnissimis collibus non procul à *Padi* fluentis. In hortis *Belgicis* alitur, caulem promens cubitalem & setquicubitalem, quem ambunt folia *Rutacea* *Sileris Montani* laticra, rotundiora, *Abinthij* fructus ferè paria. Flores & semen rotundum nonnihil aromaticum in umbellis *Smyrni* *Cretici*.

ASPARAGVS domesticus vulgaris.

ASPARAGVS. Aduers. pag. 353.
Syluest. Asparag. Math.

Maritimus numerosis maioribus baccis rubellis & foliis longioribus, mollioribus, acrior est propter falsuginem.

DIOSCOR. Cauliculi triti in vino albo, renum dolores sedant. Assus autem coctusve, vrinae stillicidium, difficultatemq; ac dysenteriam mitigat. Radix cum vino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. decocta cum feis aut ciceribus sumpta, regium morbum sanat. Coxendicis cruciatus stranguimusq; leuat. Alligata radix, aut haustum eius decoctum conceptum adimit, & sterilitatem auferit.

Hortenses vel marini mitiores multo, magisque temperati. Rhasis calidos & humidos putat: quod de tenellis turionibus intelligendum.

Plin. Vtilissimus stomacho cibus, vt traditur, Asparagi. Cumino quidem addito inflammationes quide[m] stomachi, colicq; discutunt. Iidem oculis claritate afferunt. Ventrem leniter molliu[n]t. Pectoris & spinæ doloribus, intestinorumque vitis profunt. Vino concoquuntur addito: lumborum & renum dolores mitigant. Venærem stimulant. Vrinam cient vtilissimè, præterquam quod vesicam exulcerant. Radix quoque plurimorum prædicatione trita, & in vino albo pota, calculos exturbat. Quidam ad vuluæ dolorem radicem cum vino dulci propinant. Eadem in aceto decocta contra elephantiam proficit.

^a Inflationes (potius quàm inflammationes) stomachi & coli discutunt addito cumino, vt magis

^b Flatu dissoluit qui dolores faciunt.

siccant, quod Auicennas in colica pituitosa prodesse ait. ^c Calculos exturbat renum: Est enim tenuium partium & caloris particeps: quare dum incidit pituitam crassam, arenulas coniunctas diuidit: vel urinam multam ad renes deducendo, calculos tam in vterere quàm vesica exturbat.

^d Alligata radix] Sterilitatem auferre, & conceptum adimere, ex diametro pugnant. Nam quæ venærem stimulant, solent fecunditatem adferre; quemadmodum ex Plinio Asparagi, nisi quispiam crediderit, Rubiæ consimili vi, non modò copiosam urinam ciere, & nonnunquam sanguinem, sed haustam & decoctam, partus, menses, secundasque trahere, & cum Plinio vesicam vlcerare: etiamque vterum. Quare si hoc efficiat, non mirum fuerit, si sterilitatem inducat. Hoc tamen præstare raro videmus in mulieribus nostris; quæ frequenter Asparagi vtuntur cum ad morbos, obstructions iecoris & renu[m]; tum ad cibos; quæ tamen fixe undissimæ sunt. Asparagi quippe natura etiam S. Setho media posita est inter olera & carnes, propter nutriendi facultatem plantarum & carniu[m], quæ similiter se habet. Olerum enim omnium maximè nutrit Asparagus.

Solus.

† Gal. Tanto firmius alunt quàm olera Asparagi, quo ipsi sunt sicciores.

Auicennas contrarium scripsit, quod magis probarem: Augere nempe semen, coitum, & conferre difficultati imprægnationis.

^e Idem oculis claritatem afferunt.] Huius facultatis non meminit Diosc. neq; Galenus, neque alij. Sed vt Funiculus sicca d[omi]n[us] humores tenues spiritus incrassantes claritatem afferre possunt. Vel cum urinam mouent & purgant caput, recrementis aqueis minus abundat cerebrum; & ob id sensus efficaciores redduntur.

^f Ventrem leniter molliu[n]t.] Vt acia omnia tandem ventrem mouent.

^g Vrinam cient.] Vlcerare vesicam ferè omnibus medicamentis commune, quæ potenter mouent urinas: quare his quibus affecta est vesica, frequenter vsus Asparagoru[m] periculosus est.

CORRUDE varietas. *
Asparagus petræus & myacanthinus Gal.

CORRUDE tertia Clusij.

* Hispanica altera aut Lusitanica Corruca folio est maiore, longiore & duriore quam Narbonica, Scorpio Theophrasti æmulo. Cætera cuncta non ab familia. Belgis studiosè in fictilibus alitur in uicre C. Clusij.

CORRUDE tertia.

Tertiam Corruca differentiam memini in Galloprovincia à C. Clusio literis proditam, ramosis candidis cubitalibus virgulis, Corruca Narbonensi similibus, in quibus horrida spina reflexa è foliorum prioribus longiorum exortu aptantur. flosculi ex viridi pallentes inter folia ex alarum sinu, longo tenuique pediculo hærent. Baccæ veluti tuicocæ, vnico intus grano, rarò duobus, Smilacis asperæ; alteram Corruadam radix æmulatur.

DIOSCOR. Cauliculi in cibo cocti ventrem emollunt, vimam cient. Radicis decoctum contra vrinae difficultatem, Regium morbum, venum vitia, & coxendicum cruciatum, in potu proficit. Cum vino autem, phalangiorum morsibus auxiliatur; si decocti succus super * dente commineatur, eius dolori medetur. Semen potum ad eadem valet. Carnes, vt aiunt, si decoctum bibant, emoruntur.

Gal. Abstergendi vim habet, idque citra manifestam aut caliditatem aut frigiditatem. Hinc renes ac iecur infarctum liberat, & maxime herbæ ipsius radices & semen. * Quin & dentium dolores sanat siccitatis nomine, quam vel maxime dentes requirunt.

Primæ pullulationes edendo aptæ, & vt marini Asparagi, abstergunt citra manifestum calorem aut frigiditatem, quæ humido absumpto calidiores & sicciores euadunt. Semen calidum & siccum secundo ordine.

DRYPIS Theopb. Anguillare.

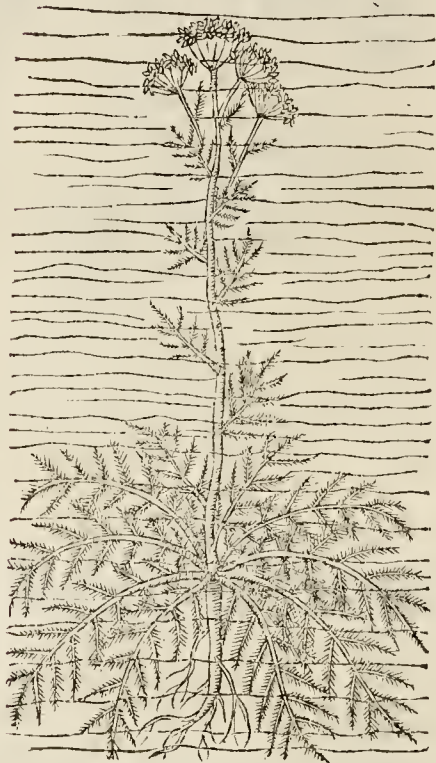
MYRIOPHYLLUM Equisetifolium.

STIRPIUM

Radice reptice, Graminis canini ritu, in gracilioribus geniculatis ramulis cubitalibus, folia speciosa lunipeti minoris, Nepæ aut Corradæ Hispanica: flosculi albi umbellati conferti. Semen, inquit Anguillara, glumis nondum exutum, Oryzæ simile; exutam autem Scitulae Campanæ, croceum.

MYRIOPHYLLUM aut Maratryphyllum palustre.
Aduers. pag. 354. & 333. 334.

DIOSCOR. Vulnere recentia ab inflammatione vindicant, si vel viride, vel siccum ex aceto oblinatur. Præcipuatis in potu cum aqua & sale datur.

Gal. Usque adeo desiccatoris est facultatis, ut vulnera glutinet.

MYRIOPHYLLUM equisetifolium flumatile.

Aduers. pag. 354.

Myriophyllum alterum Matth.

Viola aquatilis Dod.

Belg. water bitteren.

Gal. girofilecs d'caue.

EQVISETVM maius cum asparagis nouellis. Aduers.
pag. 355. CAUCON Plin. Anguil.
Ital. & Hisp. Coda di cavallo.

DIOSCOR. Vis herba spissare. quare sanguinem
nariibus erumpentem succus ipse sistit. prodest dysentericis
in vino potus. vrinam cit. Sanguinolenta vulnera gluti-
nantur, tritis foliis, & illius. Radix cum sua herba tusum,
orthopneam, ruptaq; adiuuat. Foliis in aqua potis, disse-
ctiones vesicae & intestinorum, enterocelaq; in vniua coa-
lescere, cogiq; seruntur.

Alterum Equisetum capulis est rectis, cubitalis, aut ma-
ior, inanis. comis per interualla brevioribus, in anadiscibus,
& mollioribus. id cum aceto tritum vulneribus remedio est,
eademq; sanguis facultate.

Eadem Gal. & rubrum muliebri profuuium.

Gal. Adstringentem cum amaritudine facul-
tatem possidet, ac proinde valenter, simulque ci-
tra mordacitatem exiccante. Itaq; vulnera vel ma-
xima conglutinat, etiamsi praefectos esse neruos
contigerit; praeterea vocatas enterocelas glutinat.

Eadem Galenus ex relatu aliorum scribit.

Neruos laceros glutinat, ruptis & vullis mede-
tur.

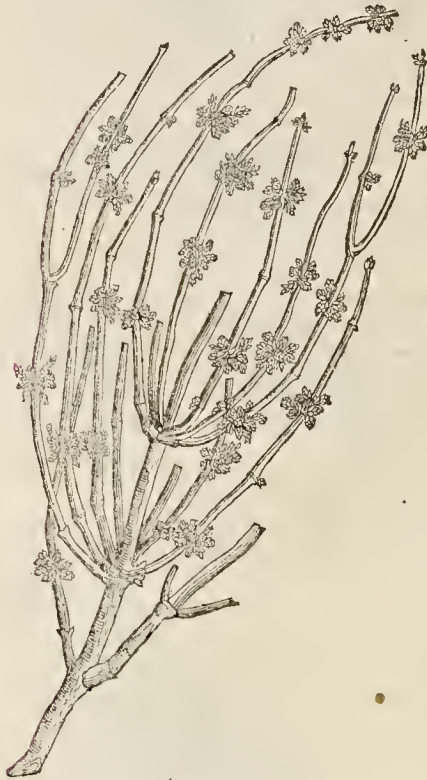
Plin. lib. 26. cap. 7. Caucon ad russim & suspi-
ria ex vino aufero tritam commendat.

HIPPURIS fontalis, secundum Diosc. Equisetum.
Aduers. pag. 355. Equisetum alterum Martii.

TRAGOS, sive *Vua marina maior*. *Aduers.* pag. 354.
nam Equisetum 4^m. Matth. depictum, non descriptum
An Croton Nicandri Anguillare?

IVNCARIA *Salamanticensis Clusij.*

Narbonensi maior Hispanica, erectis virgulis, semine quaduplo maiore, quam opera Clusij in Belgij hortis feliciter enatam vidimus Mechliniæ & Liexæ.

DIOSCOR. Racemorum acini gustu multum adstringunt: quorum decem ex vino poti, calicis, & seminis fluxione vulvæ laborantibus, auxiliantur. Tunduntur à plerisque, & in pastillos digesti afferuntur: quibus videntur, cum opus est.

IVNCARIA *Salamanticensis Clusij.*

Cui plantæ generi referenda hæc exotica planta, ambigimus. Sed cum doctis, huius historiæ C. Clusius illum Iunceam totam fecerit, Equiseti tamen ritu asperam & geniculatam, illius familiæ annectendam duximus. Describitur autè à Clusio his verbis: Salamanticenses à Iunceorum cauliculorum forma & gracilitate Iuncariam appellant. Tota enim Iunca est, sed Equiseti modo aspera & geniculata, foliis vtrinque lini, & frequentibus ramulis ex alarum sinu prodeuntibus, copiosos & paleaceos candidantesque flores proferentibus; semen deinde exiguum, nigricans: radix tenuis & candida. Tota herba subdulcis est. Provenit locis arenosis, inter vineta secundo à Salamantica lapide. Floret Iulio, semen profert Augusto: quo tempore etiam subinde recens germinat.

Epodidavov. RUBIA maior. *Rubia tinctorum officinarum.* *Aduers.* pag. 357. *Thapsia Asclepiadis Anguil.*
Germ. Kotte. Belg. Grappe. & Dec. Angl. Maddre. Gal. Garance. Hish.
Ruuia, & Granza. Ital. Robbia & Rubia.

DIOSCOR. Vinam ciet, qua de causa regio morbo opitulatur pota cum aqua mulsa, item ischiadicis & resolutis, crassum copiosumq; vrinam pellit, nonnunquam & sanguinem; bibentes tamen quotidie lauare oportet, & excrementorum qua redduntur differentiam spectare: aduersus serpentium morsus, ramulos cum solis bibere prodest.
¹ Eadè Gal. & Plin.
² & 4. Eadè Gal.
³ Semen ex acetopotum lientem absorbit. Imposita radix partus, menses, secundasq; trahit. Alba vitiligini illata ex aceto medetur.

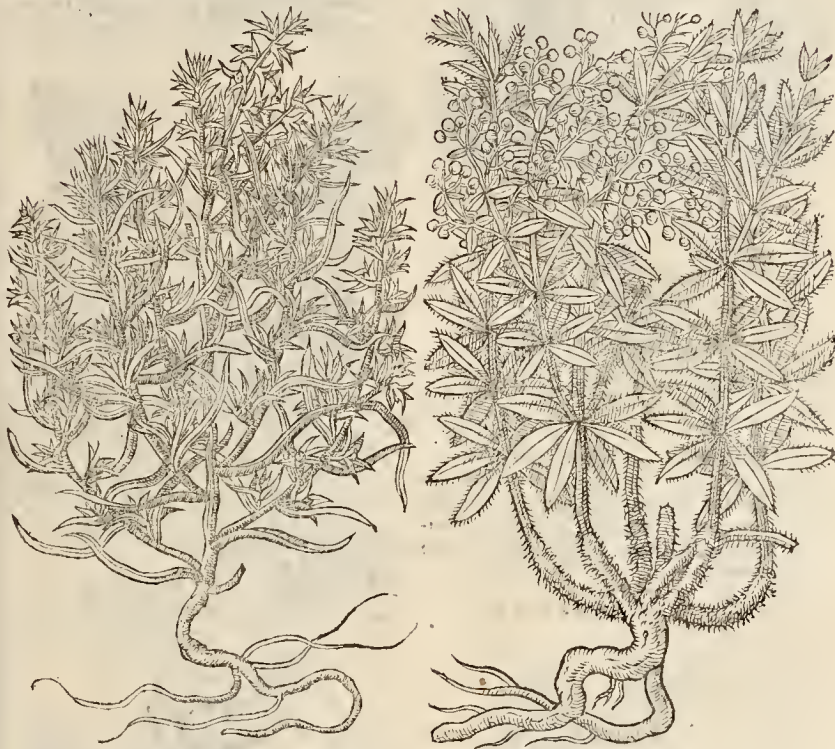
TRAGON

TRAGON Matth. Aduers pag. 356.

Drypis Theoph. Guiland.

Lege TRAGON improbatu Matthiolo.

RUBIA maior. Rubia tinctorum officinarum.

Radix semen que trahunt menses, alium sustunt, collectiones discentiunt Plinio.

* Gal. Amara gustu & * cerba est, itaque quacunque agere diximus, ubi eiusmodi coierint qualitates, ea omnia in hac radice luculenter conspicies: quippe cum lienem & iecur expurget: ac medicritèr que extersionem postulant, extergit.

† Contra serpentes rami imponuntur Plinio.

* *Acerba Gal.*] Acerbi, viscosi & amari dulcis in mādendo nō nihil est particeps, vnde implicatas, cōpositas & mirificas dōtes colligas; quibus potu sanguinis grumos dissoluit & discutit, nō secus ac Carabe, † Bitumen, Pissa sphaltū siue Mumia Græcorū, egerit eliquatū per vrinas, quod, Dioscoride teste, discutit, glutinat, emollit, ab inflammatione * tuetur: purgationes mulierum cum vino & castoreo potum elicit: cum aceto discutit sanguinem concretum. * *Addu Gal.* Merid̄ eo vtuntur ad glutinationes vulnerum cruentorum; & ad alia omnia que exsiccati debent cum modica calfactione. Acerbitate, dulcedine glutinosa & siccitate moderatis defluxiones cohibet, calefacta refrigerat, & refrigerata calefacit, eadem qua superius in Circa Aduers pag. 104. diximus ratione. quibus potius a docto & modesto Dodonæo, ad rupta, cæsa, vulnera, præcipitationes, sanguinis fluores, inflammationes, omnia denique etiam thoracis & intestinorum vulnera commendanda erat; quam Dioscorida, Galenica & Pliniana perperam refutare & incusare: Calore enim, & quodam, qui illi inest, amarore non ininucendo abstergit & educit sanguinis internorumque vulnerum & vlcærum colluuiem; & rursum astrictione inibi relicta, roboreque parti restituito, sanguinem in suppressere, & per sanare potest.

† *Carabe*] Quod sanguinem eliquat & serum separat. * Quia discutiendo collectiones dissipat.

RUBIÆ maxima varietas.

Longè maior Monspellinm circa in oliuetis, senticetis & vipretis foliis atrouirentibus visenda, ubi Rubia maxima nuncupatur: semen nigrum & cætera cuncta à nostra non dissimilia.

RUBIA

Similem rationem addit Galenus de Symphyto petro.

RVBIA minima.

Altera perpusilla, quam in rupibus Vincentij non procul Bristolio Angliæ enatam legimus. foliis est Herniaria paribus mucronatis postea rubiæ, cauliculis repticibus sesquiunciam altis, in quibus fasciculi luteoli. Radix exilis Rubiæ, corallio concolor.

ASPERVLA, aut ASPERGVA.

DIOSCOR. Seminis, caulium, & foliorum expressus succus, à phalangis & viperæ demorsis, auxiliatur. curion dolores succus infusus curat. Herba cum axungia trixa strumas discutit.

Gal. Modicè extergit & siccat, habetque nonnihil teruium partium.

Plin. addit: Sanguinis abundantiam ex vulnibus reprimunt folia imposita.

ASPERVLA, aut ASPERGVA odora nostras.

Aduers. pag. 357.

Ger. Herdt; freydt, & Ida; dmçilær.

Alysson Plin. Cordo.

Ma. risylua Tragi.

RUBIA lauis Taurinensium.

Asperula æmulatione summis cauliculis flores candidi stellati verticillatim prodeunt. Folia quaternaria decussatim sibi mutuo exorta Cacubalo Pliniano paria, Solano tetraphyllo minora, in cauliculis sesquipedalibus & bicubitalibus ex interuallis geniculatis. Frequens hæc in Pedemontium collibus Taurino finitimis.

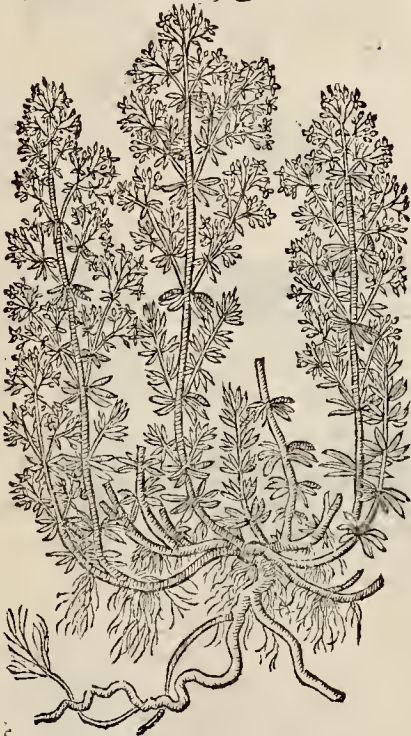
ASPERULA cerulea. Perperam Alysson Gal.

Ceruleam in Flandriæ hortis, interdumq; agris videre memimus; sed inodoram; foliis hirsutis Asperula. Semen item & flores non dissimiles, sed cerulei summis stellatim digestis foliis procumbunt Radice rubente, tenui & oblonga.

*MOLLIGO vulgarior herbariorum.
Galton album quorundam.*

Collibus incultis & cretaceis agrorum marginibus Gallobelgij & Angliæ plurima, Folia læuia & Maio mense flosculi candidi copiosi. Aparines minores in pluribus angulosis viticulosis geniculatis cauliculis, cubiti & sesquicubiti proceritatis, humi spatfis. Radix lignosior, fibrosa, cineritia.

Nn MOLLIGO

MOLLUGO Belgarum.
Mollugo montana Dod.

ALYSSON Germanicum Echoides, sine facie
Molluginis Herbariorum; Aparine Plumj putatur.

Molluginem statuunt stirpiū cultores nostri ex collibus Falkenburgenfibus Leodio proximis erutam inque hortos transfaram. Galio albo tora sui parte similis, nisi complurium florum exiliū speciosa fœtura, in caule cubitali & bicubitali surrecto donata. Folia molliora. Radix nigricat. vsu hæctenus incomperta.

ALYSSON Germanicum Echoides.

E radice geniculatis bicubitalibus cauliculis asperis, Aparines ritu vicina quæuis arreptit: folia bina & terna atrouientia Echij modo hispida Rubiæ paria, & aliquādo maiora. Flosculi purpurei violacei, Echij minores verticillatim Cruciatæ modo, à medio caule summo tenus. Semen inuolucris foliaceis sinuosis Sefamo simile aut Thlaspi fuscum, gustantū dulce clauditur, cuiusmodi primus nobis imperituit: peritus iuxta ac amicus Muttonus Neruiensis. Vniuersa planta gustu Echium æmula tur.

Sagina SPERGULA. Aduers. pag. 357.

Afferunt Polygonon & hinc uel Germanorum Tragi.

Vomitu pituitosos humores huius semen educere, refert Dod. gallinæque eius esu plura excludere oua aiunt.

Trag. Ad stranguriam & stillicidium urinae mirificè facit, idèd lactis copiam auget.

Γάλιον à laithe, GALIUM luteum. Aduers. pag. 358.

Ger. Pegerkraut, wallstroo. Gal. petit Muguet.

Hisp. Coia leche yerua. Ital. Galio.

Angl. Mayden herb.

DIOSCOR. Fles eius ambustis illinitur, & sanguinis profusio sistit: Miscetur ceræto rosæce; insolatut donec albescat: & tale est acopum lassitudinibus uile. Radix uenerem excitat.

Eadem Gal. Exiccatoriam & subacrem obtinet facultatem.

CRUCIATA minor. Ger. Golden Walmeister.

i. Aferula aurea. Belg. Crustette. Gal. Croislee.

Pota thoraci, uentriculo, meseraicarum & viscerum infarctus referando, remedio est. Amaro potenter abstergit, illuuiem & excrementa pituitosa foras exigit: idèd appetentiam facit, & concoctionem iuuat.

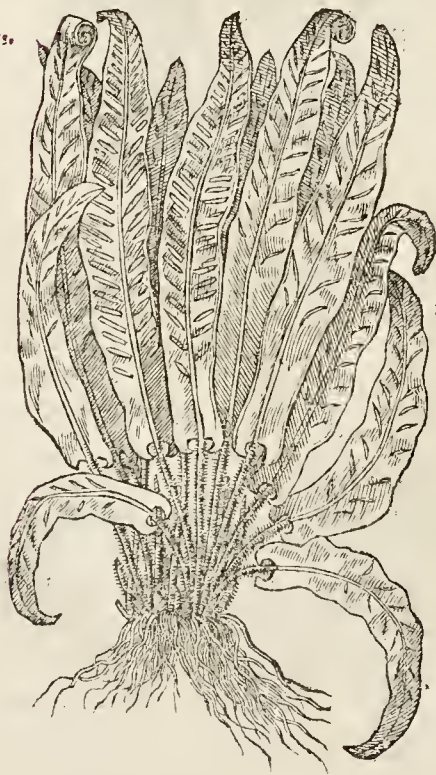
Sylvestris
Rubia mi-
nor red. h. d. a
Aduerf pag.
357.

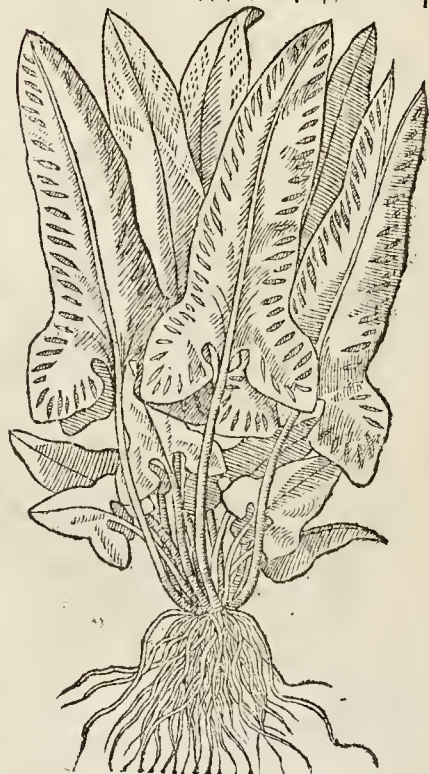
Poly-
trvm mi-
Rubie fe
Change
ne Diolo
Mutono
Aduerf
358.

Rhyllitis.

Hemion-
tis.

DE PHYLITIDE, & HEMIONITIDE, earumque varietatibus.

PHYLITIS. *Lingua Ceruina officinarum, & perperam Scolopendria. Angl. Hartes tunge. Germ. Hirtzung. Belg. Herts tonge. Gal. Langue de cerf. Hisp. Lengua Ceruina.*

Hemionitis Anglica nobis icone & oratione exhibita, Aduersf. pag. 359. Mechliniæ apud D. Brancionem & Georgium Rye, quibus eam dono miseramus, studiosè in fœtilibus diu propter raritatem & teneritatem enutrita, tandem admirabili sui metamorphosi & transmutatione, in Phyllitidem abiit. Quod facit vt facillè credam Phyllitidem & Hemionitidem easdem & congeneres esse, & cultu subire huiusmodi mutationes: nec magis differre quàm a greste Cichorium à satiuo. neque facultates quas vtrique tribuit Diosc. refragantur. Nam quæ passim murorum, viarum & sylvarum vdis fertilior & lætior oritur, in longiora folia erumpit, quæ in mucronem deficiunt, & ima sui basi contrahuntur.

* Sed quæ nonnullis rupibus saxorum interuenitis prouenit, folia breuiora multò, ad basim latiora & falcata habere conspeximus, quorum aliqua palmum vix superabant, nonnulla verò sesquipalmium longitudine æquabant. Attamen longitudo foliorum illius Hemionitidis, quam Roma transmissam, in fœtili Mechliniæ alebat piæ memoriæ D. de Brancion, vix vncialis & sesquiuincialis erat; fortè trans plantatione iniuriæ adeo obnoxia fuit, & velut semianimis, ac multum imbecilla.

* HEMIONITIS.

PHYLITIS multifido folio.*

HEMIONITIDIS varietas altera.

Hemionitis altera peregrina Clus. à peregrina eleganti. †

Hemionitis duplicatis foliis ad basim.

* *Varietas Phyllitidis.* Multifido folio in Sommerfeti Angliæ cauitibus frequens oritur, alioqui Phyllitidi vulgatae perisimilis.

† Naturæ luxu foliis duplicatis ad basim latioribus falcatas apophyses vtrinque, lateribus mucronatas exerit, &c. Modus, ortus & parilitas superioris Hemionitidis.

PHYLITIS. Aduersf. pag. 359.

DIOSCOR. Phyllitis gustu acerbæ est †. Folia in vino pota serpentium moribus aduersatur. Quadrupedibus per os infusa auxilio sunt. Et si dysenteria aut resoluta stans exercet, potui dantur.

Gal. † Cùm qualitate sic acerbæ, non absurdè diarrhœas, siue profusua, & dysenterias iuuat.

HEMIONITIS. Aduersf. pag. 359.

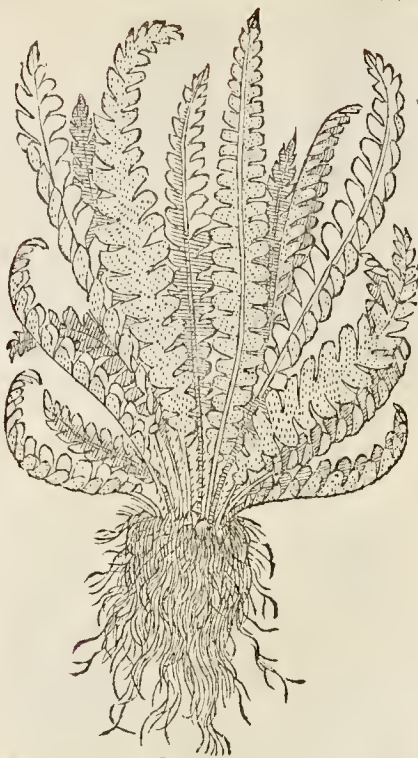
DIOSCOR. Austero sapore: Ea ex aceto pota lienem absumit.

Gal. Simul & adstrictionem & amaritudinem possidet, quomobrem cum aceto pota lienosis auxili-

lege lin. 45. uno militari Anglico, & demer, aut altro. Item leg. lin. 48. Adum, non Aranthi.

li>

Asplenam.

Lunaria Ma-
gorum Ara-
bum.

ASPLENVN. Aduersf. pag. 360.

DIOSCOR. Vim hanc habent folijs in aceto serue-
facta, vt per dies quadraginta pota, lienem absumant. qui-
bus etiam contritus lienem ex vino illini oportet. Strangu-
rie & regio morbo prodest, singulũ sed. † Calculos in ve-
sica comminuit. Conceptionem adimere creditur. per se aut cũ
muli liene appensa. Tradunt noctu, silente Luna, huius rei
gratia effodiendam.

Gal. Tenuium quidem partium, non tamen ca-
lida est herba. Hac vniq; ratione & † lapides fran-
git, & lienem liquat.

LVNARIA racemosa. Aduersf. pag. 360.

Eximie ferruminandi.] Ideò ad enterocelas &
hernias magnæ commendationis, & vilitatis, po-
ta & imposita.

LVNARIA Magorum Arabum.
Ital. Lunaria di Magi Arabi.

A folijs itidem sinuatis Lunæ crescentis simili-
bus hæc rara planta Lunariæ nomen adepta à pe-
ritis rei herbariæ, quam non nisi conuallibus Allo-
brogum inter montem illum præcelsum, vulgò
Mons Seny vocatum, & D. Ioannem Maurum,
vernaculè S' Iean de Morienne, collegi, nomine-
que Lunariæ donauit. alij quo discernatur ab alijs
Lunariis, Lunariam Magorum Arabum dixere.
Execunt

Exeunt Martio, tenella folia à radice lignosa, flexuosa, cinerea, Oxalidis Francę rotundifolię primulum
 erumpentis similia, Thlaspi hederaceo ferè paria. flores verò & semina necdum nobis visa fatemur, eo-
 que nihil asserimus, eiusque nullum vsum exploratum habemus.

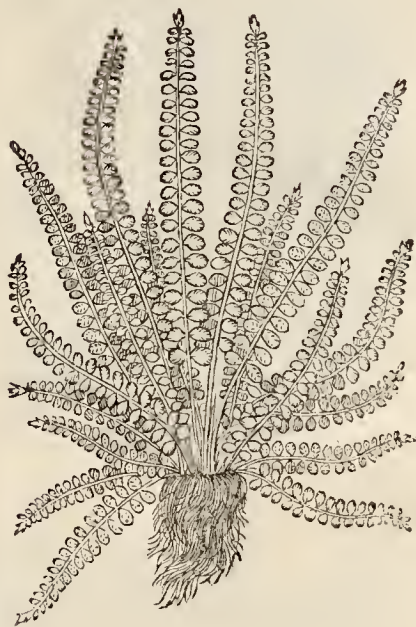
Lege OPHIOGLOSSVM, sive ENEAPHYLLVM.

Lingua vulneraria Cordi.

Lingua serpentis. Germ. Saterzungelin.

Belg. Saterzungen. Aduers. 360.

TRICHOMANES Diof.

Eadem quæ Lunaria potest, sed inefficacius.

ADIANTVM. Aduers. pag. 361. Callitrichon Apuleij.

DIOSCOR. Decoctum herba potum, prodest spirandi difficultati, † suffitiosis, lieni, & felle suffusis & vrinæ
 diffusi. calculos † frangit. aluum † sistit. serpentium morsibus auxilio est. Contra stomachi fluxiones in vino bibitur. Se-
 cundas ciet, & menstrua. sanguinis reiectiones inhibet. Contra serpentium morsus cruda herba illinitur. alpeccias † den-
 sat, strumas discutit, furfures, & manantia capitis vlcera, ex lixivo emendat. desucentes capillos continet, cum ladano &
 myrino, & susino, aut hyssopo; vino q̄. Decoctum eius cum lixivo & vino infusum, idem præstat. ceterum & galli-
 naceos pugnaciores facit, in cibos eorum additum. Seritur gratia vtilitatis pecorum, circa ouilia. Vmbrosis, & palustri-
 bus, circa parietum aspergines, & fontium specus nascitur.

† Gal. Viscoforum crassorumque è pectore pulmoneq; excretionibus non mediocriter confert.

Gal. In caliditate quidem & frigiditate symmetrum est, verum desiccatur & extenuatur, & digerit. Ete-
 nim caput ex alopecia glabrum capillis conuestit, & strumas & abscessus digerit.

† Eadem Gal. Non tamen vllam manifestam caliditatem affert, sicut nec frigiditatem. Verum po-
 fuerit ipsam quispiam secundum hanc oppositionem & temperiem in ordine medio.

APVL. Herba Callitrichon pisata per se & imposita virginibus strumas sanat.

Eadem Gal.

TRICHOMANES.

Folia acerba, quæ eadem cum Adianto præstare constat.

SALVIA

SALVIA vicia. *Advers. pag. 352.*
Asiantum album Theoph. Guilandino.
Adiantum album Cordi.

Lege RORIDA, sive SOLIS ROS, & *Απόρων*
Recentiorum alia à Drofio Alchimilla.
Advers. pag. 354. 355.
Rorella & Salsifolia Cordi.

RORIDA, sive Solis ros maior.

RORIDÆ varietas.

Locis vdis Belgij nonnunquam ad dodrantalem altitudinem affurgit.

Non possunt sibi practici persuadere longa experientia & vsu edocti vim causticam Roridæ Solis phthificis & tabidis esse nocuam: & certè non alia ratione in corpora agere putant, quàm Scylla, Pancreatium, Cæpe, Allia, Ruta, Sinapi, Eruca, Dracunculi radix & huiusmodi acria, quæ extrinsecus admota, vrere, & exulcerare solent; assumpta verò, interiora minimè arrodunt; sed ad viscida, pituitosa, putridave excrementa, (quibus phthifici aliquando suffocantur,) extenuanda, incidenda, à putredine arcenda, & exiccanda vlcera, caloremque natium inde obrutum & animi vigorem excitandum faciunt. Corrigunt enim prouentum & saburram crassorum, viscidorum & putridorum humorum. Quam plurima hodie estantur, quæ admota ex alto diuellunt & trahunt, etiamq; crustas inurunt. Sic Ros Solis seu un spiritus vegetat, crassos & lentos humores concoquendo, incidendo, attenuando, atque abstergendo educit.

FILIX mas.

Gallis Feugiere. Hisp. Helecho. Ital. Felce.
Aduers. pag. 362.

FILIX Fœmina.

Aduers. 362.

Diosc. Gustu subastringit. Radix laticus † tinea excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua mulsâ, melius si cum Scammonia aut Veratri nigritotidem obolis detur. Sed qui sumunt, alia gustare debent. Laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu cum axungia vulneribus sagitta arundinacea factis, est auxilio. Cuius rei probatio talis fertur. Peribit filix, quam per ambitum sata copiosior arundo coronet: & contra euanescent, abibit arundo, quam obsepiens multa filix in orbem cinxerit.

† eadem Gal. est enim amara, paulum habens adstrictionis. quam ob rem vlceribus imposita vim habet valenter desiccandi, non tamen mordax est. Similem ei vim habet Thelypteris nominata.

Fœmina.

Diosc. Radices pellunt laticâ interancorum animalia, cum melle eclogmate sumpto. Potâ cum vino 3 triliur, teretes tinea excutunt. Data feminis, sterilitatem faciunt, & pregnantibus abortum, si supergrediuntur. Farina humidis vlceribus, & cicatrici repugnantibus, inspargitur. Lumentorū cervicibus medetur. Folia recentia in oleribus cocta manduntur, vt ventrem emolliant.

OSMUNDÆ
flores.

OSMUNDA.

OSMUNDA. *Aduers. pag. 363.*
Filix latifolia Corda.

APVL. Ad vulnera: herbę Filicis radicem pi-
statam in vulnus pones, & argemoniæ drachmas
duas cum vino potui dato, misce. curat. * Ad ra-
micem puerorum: herbam Filicem, quam in radi-
ce esculi arboris inuenis, tunde eam cum axun-
gia, & panno inducens impone, & fasciam sursum
versus ligabis, quinta die sanabitur. Ad dolorem
femorum vel suræ: herba Filice fumigabis loca.
Item infantem languidum si ex ea fumigabis, fa-
cilime conualescet infans.

*Recentiores hoc Osmundæ attribuunt.

CHAMÆFILIX *marina Anglica.*

Non nisi saxorum rupiumque interuenijs aut
petrosis asperginibus Cornubiæ innatam repe-
ri ad maris alluiones non procul ab ædibus
generosi viri D. Muyle. E pusilla multis implexa
pullis citris & compacta radice Trichomanes
aut Adiantum Pliniani, foliola binum ternumque
vnciæ, rigida, carnosæ, numerosa, atroviuentia,
lucida, Filicis maris diuisura, ortu, positu, & gu-
stu, litæ item auersa parte extantibus ferrugi-
neis, quorum pediculi & medius neruus fericeo
nitore ex fasco lucent.

POLY-

POLYPODIUM. Filicula. Aduers. 363.

Herba Radioli Apulei.

Hisp. & Ital. Polypodio.

Diosc. Radix austera aliquantum, † & gustu subdulcis; purgandi vim habet. Coquitur cum gallina, aut piscibus, aut beta, aut malua, ad aluum soluendam. Arida farina aquae mulsae mispersa, detrahit bilem & pituitam: trita luxurians efficaciter illuminat, & aduersus rimas quae inter digitos sunt.

† eadem Gal. austeram habet vincentem qualitatem: vt facultatis admodum quidem deficcantis citra morsum, cum vino minus adstrigit.

APVI. Herba Radioli contusa atq; antè curiose depurgata, cum aceto scyllitico vsque cocta donec appareat, perangito, capitis dolorem tollit. Herba Radioli radicem euulsam & cultro corticem purgatam cum malua coquito. & ius earum bibatur, sine labore vel aliquo taedio ventrè deducit & omnes æstus.

DRYOPTERIS, Aduers. 363.

Pteridion femina Cordi.

Diosc. Radix gustu acerba, in dulcedinem vergens Eadem Gal. Psilotum est cum radicibus trita: illuminat enim primum vsque dum sudorem euocet: mox sudor abluatur, & recens imponitur.

LONCHITIS Marantha.

LONCHITIS ALTERA Dioscoridis. Aduers. pag. 364.

Sirubiopteris Cordi. Asplenium syl. Tragi.

Diosc. Vulneribus mirum in modum prodest; in eisq; inflammationes excitari non patitur. Pota ex aceto lienem absumit.

LONCHITIS Marantha. Ceterach Ramosum quorundam à similitudine quadam.

Pseudolonchitis aspera Matth.

videtur Pteridion masculum Cordi.

Spithameis nitidis cauliculis, fuscis, rigidis & folijs Adianthi Pliniani; sed gemino situ, Filicis feminæ ritu, crassioribus multò; altera parte virentibus; altera Asplenij modo rubiginis. Radix pusilla capillamentis crebris fibrata.

ACANTHIVM, an ἀκανθῶδες Athenæ Anguil.
solo lato, incano, aliquantum serrato, vbiq;
viarum obvius: Aduers. 365.

lege ACANTHIVM ILLYRICVM.

Onopordon alterum herbariorum & Dod.

Aduers. pag. 365.

Eti-
bus al-
riat.

Diosc. Folia vel radices ad remedia opisthotoni bibuntur.

Gal. radix & folia facultatis sunt exsiccatorix, vt & ijs qui conuelluntur auxiliuntur.

ACAN-

ACANTHVS sativus.
Aduers. 365.

ACANTHVS syl. Scolymo similis aculeatus Diosc.
an Chamæleonta Monspelliensium? an num potius
hac noua aculeata Branca vsina?

BRANCA vsina, sive Acanthus aculeatus.

Diosc. Acanthi radices vsis & * luxatis illita profunt. pota vrinam mouent, & aluum sstunt. Ta-
bidis, ruptu, conuulsis, mirè vtiles sunt.

* torsionibus & ligamentorum tractionibus aptius vertendum monuimus.

Eadem Plin. podagris quoque illinuntur trita.

Gal. Folia mediocriter facultatem digerentem obtinent, ac radix exiccatoria est & leuiter inci-
foria, & tenuium partium.

BRANCA vsina aculeata.

Branca vsina { In agro Bononiensi Lombardia aded flores & folia similia sunt huic Acantho spi-
sue Acanthi } noso, vr nobis persuasum fuerit Diosc. esse Acanthum syluestrem, quem Diosc.
varietas. { assimilauit Scolymo syl. & satiuo Acantho breuiorem & aculeatum dixit.

Diosc. Radix ad eadem qua superior, efficax.

Oo 3 Sco-

SCOLYMOS. *Hisp.* Cardo & Cardos de comer.
Ital. etiam Carcioffo. *Angl.* Artichouca.
Aduersf. 365.

SCOLYMOS *Theoph.* *Eryngium luteum* *Monsp.*
Eryngium Vegetij Clusij & Scolymos *Theoph.*
Romanis Spina *Borda.* *Eryngium Archi-*
genis Anguil. *Aduersf.* 366.

Diosc. Radix illita graecolentiam alarum totiusq; corporis emendat. Item si decocta in vino bibatur, copiosam autem yrinam facidamq; † expellit: herba cum recens tenerescit, in olera, asparagi modo, transit.

† *Gal.* Ac proinde graecolentiam sanat tum alarum, tum totius corporis. Atque hoc sane medicamento ex tota inest essentia, nimirum cum succus sit purgatorius. At quæ secundum qualitates editur actio, calidum in secundo ordine completo, aut tertio incipiente, medicamen indicat, siccum verò in secundo.

SCOLYMOS *Theoph.*

Huius primi Asparagi cum radicibus crudi aut carnis incocti eduntur apud Salamanticenses: quo ipsius lacteo succo, lactis omne genus coagulant, ut auctor est Clusius.

Anguil.] Hæc ex sententia Archigenis Eryngium describit, folijs Atractylidis, durioribus, nitidioribus, & pallidioribus, plures ab vna radice cubitales ramos emittentem. Flores Buphthalmi, sed medium stamina sic distinguunt, ut oculi formam amplius non seruent.

SILYBUM, *sive Carduus Lacteus.*
Leucographis Plin. Aduersf. 366.

CARLINA *herbariorum. Aduersf. 367.*
Chamaeleon albus Diosc.
Helxine Pliniana Anguil.

Eadem Gal.
& Apuleius.

DIOSC. *Hec recens cum sale oleoq; cocta est. Radicis succus drachma pondere potus, vomitiones ciet.*

Leucographin Plin. quidam volunt; sed qualis esset, Plinius scriptum non reperit, ut ipse testatur his verbis, lib. 27. cap. 11. Qualis esset scriptum non reperit, quod & magis miror, inquit, quoniam utilis proditur sanguinem excreantibus tribus obolis cum Croco. Item cœliacis tria ex aqua apposita. Profluuiio fœminarû, oculorum quoque medicamentis, & explendis vlceribus; quæ fiunt in teneris partibus corporis.

CHAMÆLEON Diosc.

DIOSC. *Radix pota acetabuli mensura, latus inter aeneorum tinea pellit. Bibitur autem in vino austero, cum origani seruesacti succo. Hydropicis † commodissime drachma in vino datur, etenim eos extenuat. Contra difficultatem vrinae decoctum propinatur. Hausta in vino, serpentium venenis resistit. Occidit canes & sues. Mures item necat, subacta cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.* Eadem Gal. & Apul.

† Gal. exhibent ipsam aqua inter cutem laborantibus affimilem habentem temperiem ipsius nigri radicis, nisi quatenus illa acrior est.

APUL. Ad hepaticos: herba Chamæleonis succus potni datus cum vino, febricitanti cum aqua calida, mirè proficit. Ad hydropicos: herba Chamæleon & Chamædaphne & Chamædrys & Chamæpitys æquali pondere tusa & quâ mollissimè cribrata, si in portione vini mixti, iunenib. cochlearia quinque, viris cochlearia nouem, item minoribus puellis & mulieribus cochlearia tria, puerulis cochlearium vnum dederis, mitificè aquam omnem de corpore per † vrinam digerit.

† quemadmodum labrum veneris thoracis excrementa per vrinam educit.

Ch A.

CHAMÆLEON albus caule donatus.
 Cardopathium. Chamæleon albus &
 niger, siue Carlina Officinarum.
 Chamæleon niger vulgaris Herbariorum. Chamæleons
 albus Fuchs. Germ. Eberwurtz. Belg. Cuet-
 wortele. & Carlina. Gallicis item Carlina.
 Ad. uel. pag. 367.

Huius radicē antidotis suis miscet vulgus medi-
 cantium ad pestis contagia. Dentibus attrita eius
 dolores mulcet. commodius vnguentis ad pforas
 & lepras inferitur.

CARDVVS acaulis Septentrionalium.
 Chamæleon albus Cordis, & Tragi exiguus Chamæleon.

CHAMÆ-
 LEO niger
 Diosc.

Angliæ collibus, Picardiæ, Gallobelgij & Au-
 xiaci castrorū marginibus obuius & frequēs
 hic Carduus, vultu & folijs Carlinę, sed retu-
 sioribus lacinijs, minoribus: flores purpurantes
 & capitula Catdvi vulgaris, caule carentes.

CHA-

CHAMELAEON niger Maranthe.

Diosc. Radix trita, addito atramenti sutorij exiguo cedrimo oleo, & axungia, scabiē * abigit. eadē cum sibi sulphur & bitumen asciunt, & cocta in aceto illinitur, impetigines † absterget. decoctum collusione dentium dolorem mitigat. cum pari pipere & cera oblita radix, dolenti denti auxiliatur. radice concisa, & in aceto decocta, dentes foveantur. eos quoque frangit, si scriptorio stylo seruens admoueat. vitia cutis in facie, virilagineq; cum sulphure emendat. erodentibus medicamentis admiscetur. phagedenas, tetrag, vlcera illius sanat. Quare chameleo vocetur, à varietate foliorum euenit. mutant enim cum terra colorem. hic viridia, illic albicantia, alibi carulea, nonnusquam rubra inueniuntur.

* Gal. eadem, quia letale quiddam obtinet.

† Gal. in summa quæ deterisionem postulant: præterea digerentibus & emollientibus pharmacis commiscetur & phagedenica vlcera sanat illita. Est enim sicca tertio ordine, calfacit verò secundo absoluto.

CROCODILION. Aduers 368.

Diosc. Feruescit in aqua & pota radix sanguinem copiosum per nares pellit. darur lienosis, eos euidenter adiuuans.

Eadem Gal.

CROCODILION Fuchs. & Cordi.
perperam Chamaleon verus Tragi.
Aduers pag. 368. 369.

Gal. Crocodilij semen acre est atque odoratum, vrinam mensisque ciens. Itaque facultatem habuerit calidam digerentem & exiccantem, succus tum caulis, tum seminis, ut quæ similes sunt facultatis, nephriticis adiuuant. Radix pectoris excretionibus valenter conducit, minus quidem quam semen, acris, non tamen minus amara.

SPINA alba.

lege Zuerche deuxi.

Aduers 369.

Diosc. Huius radix pota, † colicis, stomachicis, & ijs qui cruenta extrisunt, efficacis est, vrinam citius moribus illinitur. Decocto eius dentes in dolore collui prodest. Epotum semen conuulsis * infantibus, & à serpente demorsis auxiliatur. Gestatum pro amuleto, serpentes abigere traditur.

† Gal. quia radix eius desiccatoria & modicè adstringens.

* Gal. quia semen tenuis essentia & calidæ facultatis est.

SPINA ARABICA. Aduers. 370.

Diosc. Arabicam spinam natura alba spina similem esse constat. ipsa siquidem stringit. ad sanguinis reuersiones, mensium * abundantiam, ceteraq; fluxiones radix etiamnum vdet. Prouenit in aegypto.

Gal. Acantha Aegyptia (quidam Arabicam vocā) spinae albae nostrati similis, verum facultate validius adstringente pariter & desiccante.

* Itaque profluuium muliebri radix eius iuuat, & alia quaecumque quibus auxilio est quæ

apud nos nascitur spina: sed efficacius tamen omnia iuuant, tum radix tum fructus ipsius. Hic verò & columellæ prodest, & ijs quæ in sede inflata sunt: tum vlcera ad cicatricem ducit, mediocrem habēs & non molestam adstrictionem.

LEUCACANTHA. Aduers. 371.

Diosc. Leucacantha, prolixa est radice cyperi, valida & * amara. Quae mundicat a dolore em dentium sedat veteri laterum dolori, atq; ischiadicis prodest, decocto cyathis tribus ex vino pota. eadem rupis & convulsis medetur radicis epotus succus eisdem praeber effectus.

* Gal. proinde incidit & exicat in tertio ordine; in calfaciendò autem ex primo est ordine.

CARDVI BULBOSI Monsbelliensium varietas.

Aduers. pag. 371.

Huius alteram speciem alit Ioannes Mtonus nullis spinis donatam.

SPINA alba Matthioli: Silybum Guilandini.

Scolymus verus Diosc. quorundam.

Fortè Carduus Galicis Plin.

Iam diu seuit hanc & virentem habuit Ioannes Mtonus, folijs, ortu, totaque facie est Spinæ albæ nobis descriptæ, sed echinata capitula molliora, minusque spinis infesta sunt.

CARDVVS tomentosus Anglicus. Aduers. 370.

CORONA fratrum Herbariorum.

Carduus eriocephalus Dod.

CARDVVS Stellatus siue Stellaria & CALCITRATA.

PA. perperam Polyacantha Cordo.

Gall. Chanfle trappe. Germ. Waltem thiz
Hesl & Gat cu distel. Belg. Sterre distel.

Aduers. 372.

Arthesiæ. & Neruiensis agri collibus passim non secus ac in Angliæ Sommerseti præfectura obuta hæc planta cuius effigies Aduers. pag. 370. flore dehiscente à pictore delineata.

CARDVVS stellatus, &c.

An Myacanthus Theoph. cap. 4 lib. 6. Spina alba vera Rondel. An Theoph. Tubulus folio Cicerula Ruellio?

varietas. Candidis floribus variat in agro Neruiensi.

Capitulis spinosis *CARDVVS STELLATVS, seu CALCITRAPA altera.*

Videtur eadem cum lacea altera Granatensium Clusij.

Hoc Calcitrapæ genus videndi & habendi copia fuit in horto Ioannis Mutoni Hispano femine ortum. Non ita diuersum ortu & habitu; sed folia maiora, molliora, laceæ nigre serè paræ & concoloria, Calcitrapæ similia; flores purpurâtes & cauliculi minimè diuaticati, sed surrecti cubitales & vegetiores & habitiores & capitulo densioribus spinis circumuallato.

CARDVI STELLATI varietas.

LACEA lutea Clusij.

Tragacanthum Salamantinum.

ATRACYLLIS.

Advers. 372.

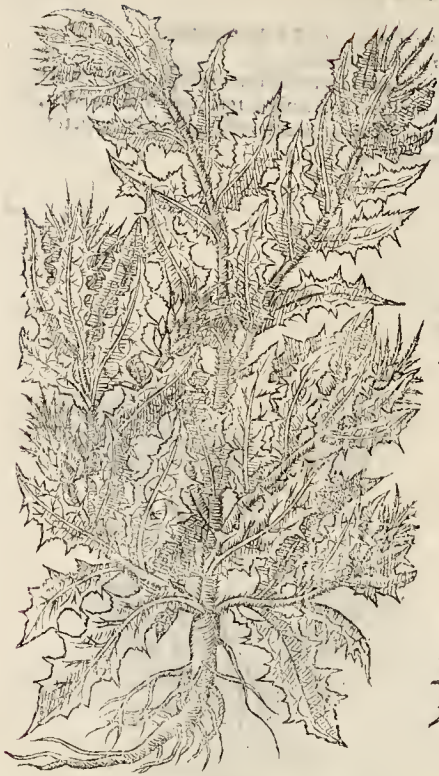
Huius generis plantam quam debemus Carolo Clusio, non abs re huic Acanaceorum familie annectendam duximus. Conuenit enim radiatis & aculeatis capitulis, folijs, floribus & semine cum Carduo stellato & Stella siue Spina folstitiali; sed omnia longè maiora: capitula namque Cnicum syluestre superant. Semen item & flos non absimilia, quo marcescente, è medio centro, vermiculatum Gummi Ixiæ concolor aut Tragacanthi ruffi a mulum, manat: unde Tragacanthi nominis occasio Salamanticè sibus, apud quos in vineis agrorum que marginibus lubens & frequens oritur.

ATRACYLLIS.

DIOSC. Folia, coma & semen trita cum pipere, vinoque pot. s. contra scorpionum iectus profunt.
Gal. desiccandi & modicè digerendi facultate prædita.
Vlcera fistulosa ad cicatricem perducit.

Pp 2

CAR- Fuchl.

CARDVVS BENEDICTVS. *Aduersf. 372. 373.*
Germ. Cardobenedict. Gall. Chardon benit.
Cnicus supinus Cordi. An Carduus syl. 2°. Theoph.?

Magni vsus & cōmendationis ad capitis vertiginosos dolores & pestiferos morbos. Insigni amaro obstructions viscerum referat, putredinem arcer, vrinæ & calculum propellit. Pectoris vitia emendat. Hepati, cordi & visceribus peramicus, vt cuius stillatitia, decoctum, puluerisue ʒ. j. diurnis & exitialibus febribus proficit. venenæ us ictibus herba tusa, & contagiosis tumoribus imponitur.

Sequanorum CIRSIVM LYTEVM.
Carlina syl. Dod.
Atractylis mitior Eufchf.

leg
lis.

PICNOMOS
Cretæ Salo-
nenfis.

PICNOMOS CRETÆ SALONENSIS
Galloprouincia. Aduersf. pag. 373.
Chamaeleon nigræ species foræ.
Acarna humilis quædam.
lege amulis, sed melioribus in spinosis & to-
mentosis oblongis capitulis.

ACAR-

ACARNÆ, *sive Sequanorum*
 CIRSII CARLINÆVE *varietas.*
 CARLINA *Syl. minor Clusj &*
Eryngium Archigenis.

PHOENIX, LEO. CARDVVS Ferox.
Ital. Cardo fiero, Leone ditto.

Agro Salamantico oriunda ex Acanaceorum genere hæc plantula Carlinae syl. non absimilis, sed tota minor: & flos luteus, non pallidus è singulari palmari cauliculo. annua planta est.

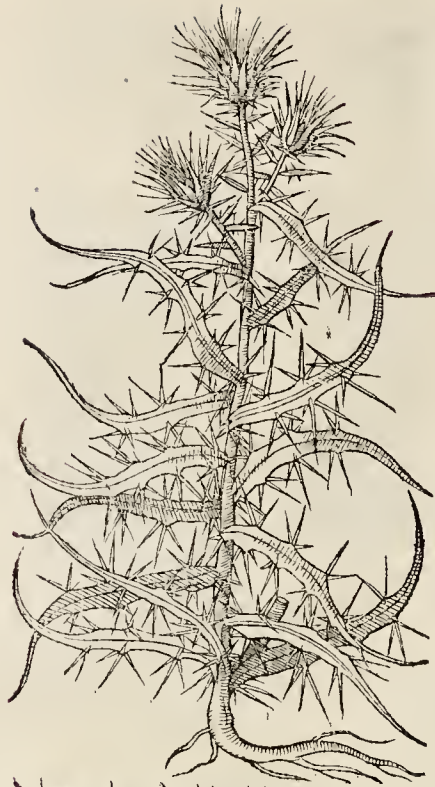
PHOENIX, LEO.

Hunc totius Acanacei generis facilè Phœnicem, Leonem & ferocem dixere nuperi à spiculis & infestissimis spinis: nihil enim aliud è folijs altius divisis & capitulorum exordijs quàm spicula & vepres vnciam & sesquiunciam longas videas. cauliculus vix palmum æquat. flos Cnici sylvestris, pallidus, spinis & aculeis sequentibus horridisque cinctus. Quia planta rara & vix nota, eius vsus nullus: audio tamen quibusdam aridis collibus Italiæ ab Apeninis non ita distans, magno prouentu gliscere.

ACARNA Theoph. Anguillara.

Valerandus Donteus Iustinopoli Illyriae rediens Venetias Carduos duos detulit, quorum alter flauentibus aculis horridus virentibus sinuatis folijs, auersa parte tomento incanis, vti tota planta, plures fundit sesquicubitales caules. floribus luteolis, semine Cnici, sed minore, in squammoso & spinis horrido capitulo.

ACARNA Valerandi altera.

CHAMAELEON Salamanticensis Clusij.

Folij longioribus, spinis horridis caulem pinatum secundum longitudinem ambientibus, quasiq; pennae telo affixis: incana lanugine tota pubet. caulis dodrantalis interdū cubitalis. Flores Carduibenedicti, cōfer tim stipatis, minores, & Senecionis maiores. semē cnici minus.

CHAMAELEON Salamanticensis Clusij.

Ortu, folio, totaq; facie huic Acarne admodū affinis est, & fortè eadem, nigri Cameleonis hæc species agro Salamanticēsi oriūda, & à doctiss. Clusio literis prodita, Cauliculo pedali, interdū maiore, multis alis diuiso, striato, & veluti pinis etiam foliato. Folia longa angusta, aculeis horrida. In capitulis confer tim stipatis, & spinosis: flos purpura dilutus.

CAR-

CARDVVS FVLLONVM *sive* *Dipsacus sativus.*
sive Labrum Veneris. An spina Selenis Theoph.
Guilandino? Galeadragon Xenocratis Anguil.
Germ. Fracten distel, Weberkerten. Belg. Caer-
den & holders caerden. Angl. Tafel. Hisp. Car-
dencha & Cardo penteador. Ital. Dissaco, &
Cardo da panni. Gall. Chardon a carder.
Aduersf. 373.

DIOSC. Sanat rimas sellu, fistulasq; si tusa & de-
 colla in vino radix, vsque dum sic crassitudo cera, imit-
 tur. Medicamentum area pyxide recondendum. Aium i for-
 micationibus, verrucisq; pensibus remedio esse. Vermiculi
 capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appensi,
 produntur quartanis febribus remedio esse.

Gal. ex secundo ordine exiccatoria radix est,
 habetque nonnihil & absterforium.

LABRVM VENERIS.

Aduersf. 373-374.

CNICVS

CNICVS sativus Theoph. Germ. & Belg. Wilden garden saffran. Gall. Saffran bastard. Hiss. Alazor & femente de papagaios. Ital. Zaffrano matto saluatico & Saracenesco. Angl. Bastart saffron. Aduers. 374.

CNICVS flor. caruleo.
Cnicus alter Clusij.

Diosc. Huius flore in obsoniis vtuntur. Seminis tuisi & expressi succus, cum aqua mulsâ, vel iure gallinacei, aluum purgat: sed stomacho aduersatur. Ex eo autem sunt ossula, quas placentulas vocant, adiectis succo amygdalis, nitro, aniso, & melle decocto, quæ aluum emollunt. He in partes quatuor finduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant: è quibus ante canam duas vel tres sumpsisse satis est. Ratio temperandi hæc est. Cnici canidis sextarius, amygdalarum tostatarum & delibratarum cyathi tres, anisi sextarius vnus, ephronitri drachma vna, cum carnisibus triginta caricarum. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluenda alui facultate donat.

Mesve. Cnicus est agrestis & satiuus, idemque melior femine. Nec inutilis est flos. Calcificat oratione vacuat sumptus, & clystere iniectus. Ob id morbis inde natis, vt colico affectui, & similibus confert. Thoracem quoque & pulmonem expurgat: vnde & vocem claram reddit. Sperma quoque vsu auget, sed alimentum est prauum. Stomacho valde noxium, in eoq̃ue & mammis lac cogere dicitur. fastidiendum ac nauseabundum est, ac conturbans. Facultate est lactariarum plantarum, sed remissa. terget, aperit, etiam flore cum mulsâ icterum sanante. Ne ventriculum lædat, ei misce stomachica, Anisum, Galangam, Mastichen: acria verò, vt Cardamomum, Zingiber, sal panis, sal gemmæ, addita, actionem ipsius celerant, & intestinorum noxam prohibent. Sic medullæ eius drachmæ decem, cum Cardamomi aureo vno in catapotia cicerum magnitudine drachmis quinque sufficienter purgat Paulo auctore. Datur à ʒ. quatuor ad aureos quinque. flos à ʒ. vna ad aureos duos.

CNICVS flor. caruleo.
Huius effigies peregrini Cnici nomēclaturā vt qui scitè quadret Cnico vulgari, fecit. Exit enim cauliculis pedalis & cubitalibus, è pulla vnciam æquante radice, in quibus folia Cnici vulgari, sed in capitulis squamis loricatis flores caruleis apicibus constantes. Semen item Cnici, minus, rufescens. Hortus cultissimus stirpiumq; exoricarum diuissimus P. Coudenbergij nostri hanc alit. Circa Cordubam & agro Hispalensi in segetibus provenit Clusio auctore, vbi floret Maio & Iunio: apud nos verò Iulio & Augusto.

CARDVVS vulgarissimus viatum.
Onopyxos Guiland.

CARDVVS spinosissimus vulgaris. Polyacantha
Theoph. Aduers pag. 374.*

Vbiqve viarum obuius est Carduus ille vulgarissimus, quo quidem nihil notius, nulliqve regioni negatur. Eradice. caules cubitales, & sesquicubitales alis concauos edit, quibus folia Sonchi asperæ insunt, sæuis aculeis infesta, nigricantia; flos purpureus in muricatis capitulis, pappis diffuens. Semen & reliqua notiora quàm vt fusiore descriptione egeant.

* ACYLEOSA Gaz. Agriacantha Ruellij. Carduus siluestris,
& Scolymos Dod.

ERYNGIVM Mainum. Drypis Theoph. quorundam. Baranis endeloose & metzwotele.
Angl. Teaholy. Ital. Iringio. Aduers. pag. 375.
Videtur ACANOS Plinij cap. 9. lib. 22.

Plin. Surt qui & Acanos Eryngio adscribant spinosam, breuemque ac latam herban, spinisq; latioribus. Hanc impositam sanguinem mirè sistere. Alij Eryngen falsò eandem putauerunt esse & Glycyrrhizam: quare subiungi eam protinus refert. Et ipse sine dubio inter atulceatas est, folijs echinatis, pinguibus, tactuque gummosis: fuiticosa binorum cubitorum, altitudine: flore Hyacinthi: fructu pilularum Platani magnitudinis. cætera pete ex Pli. ad finem capituli vsque.

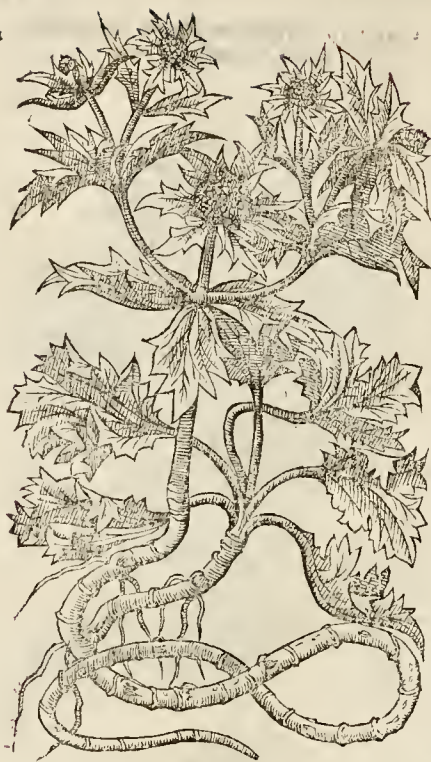
Diosc. Folia in principio sale condita in cibos recipiuntur. Radix vinu habet castoriam. pota menses & vrinæ pellit. Forminæ infusionesq; discurit. Contra iocinerum vitii, serpentium morsus & hausta venena, cum vino prodest. Bibitur aduersus plurima cum feminis pastinaca drachmi vni. Appensa illitæ, tubercula discutere proditur. Potæ cum hydromelite radix, opisthoronicæ & comitibus melitur.

Gal. Caliditate quidem aut parum, aut nihil, quæ temperata sunt, superat. Siccitatem verò in tenui essentia consistentem non paruam obtinet.

Q9

ERYN-

ERYNGIUM
marinum.
Adverf. 375.

ERY
can
Me
neu
Adu
& 3

Puffillum
ERYNGIUM
Planum
Munout.

ERY
pum
Clufj

ERINGIM

Fusillum ERYNGIVM planum Mutoni.

Alterum rarè ruri vel in hortis apud Belgas visitur, folijs quàm *Dipsacus* longè minoribus angustioribus, coliculis dodrantalibus & pedalibus anfractuosis & diuaticatis, in quibus summis & secundum longitudinem flosculi minores quàm *Campestris Eryngij*. Radix *Corrudæ* aut *Asparagi*, sed minor multo perennat. Nupsiam me vidisse memini, nisi in hortis *Ioannis Mutoni*.

ERYNGIVM Montanum tenuifolium ambitu profundè sinuatum.

Aduersf. pag. 375. & 368.

ERYNGIVM pumilum Clusij.

Eryngij pumili à *C. Clusio* descripti genus à superiore in collibus agri *Salamaticensis* valdè variat, vbi è lignosa & tenui annua radice cauliculum gracilem multis diuisum alis, palmum, dodrantem altum, etiamque maiorem, quem stellatim ambiunt spinosa altius laciniata & in cisa folia. flos & echinata capitula cærulea folijs septa visuntur: ima autem folia latiora, mollioraq; radiatim cespite instrata iacent; & in ambitu laciniata cernuntur.

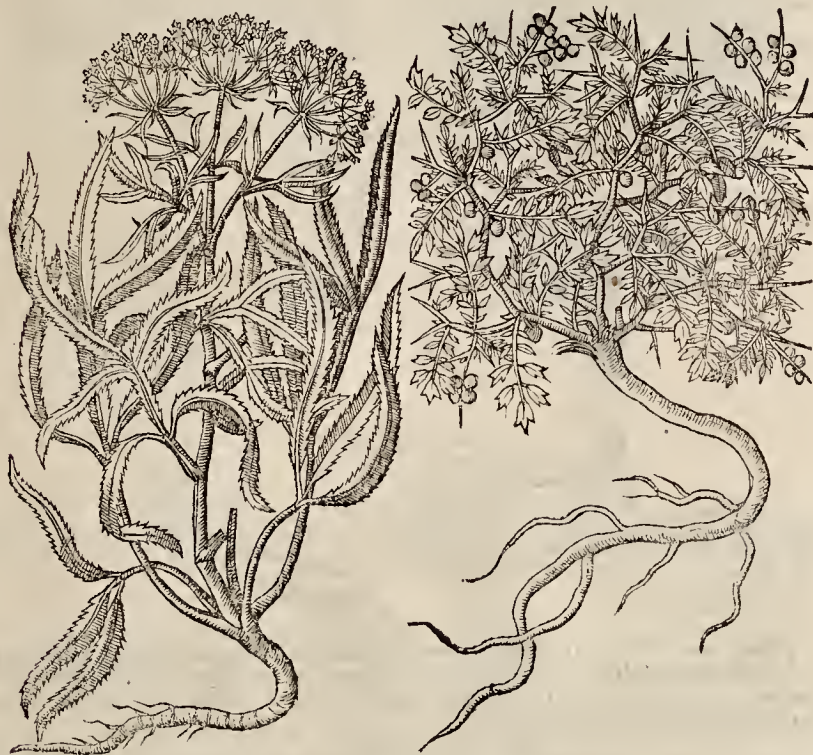
ERYNGIVM montanum recentiorum alterum, est

Critimum quartum Math. Aduersf. pag. 168.

Copiosè prouenit in *Flandria* sabulosis secus *Blanquebergam Brugarum*.

POTERION. Aduersf. pag. 377.

*Cyprius Mazino & Stiuida.**

* *Diosc.* Radices trusa, praecisis nervis & vulneribus glutinandis illinuntur. decoctum quoque eius nervorum affectibus prodest.

Gal. Desiccandi absque morfu facultatem possidet, aded vt & nervos incisos glutinare credatur. Radices eius potissimum eiusmodi vim obtinet: quin & decoctum earum quidam exhibent ijs quibus affecti sunt nervi.

TRAGACANTHA Aduers. 377.

Diosc. Est etiamnum tragacantha, lacryma: qua, vulnerata ra lice manans, concreuit. Præstat peducens, gracilis, leuis, sincera, & subdulcis. Cuius spiracula, vt gummi, obstruit. huius increbuit vsus ad oculorum medicamentum, ad rufum, exasperatas fauces, retusus voces, caterasque distillationes, cum melle in delinctu. Subdita quoque lingue liques. it. in passu madefacta drachma pondere bibitur, contra renum dolorem, & vesicæ rosiones, mixto cornu ceru vsto & eloto, aut scissi aluminis momento.

Gal. similem Gummi vim obtinet, emplasticam quandam & acrimoniam hebetiorem. Et sanè similiter illi desiccatur.

TRAGACANTHA altera. fortè POTERION. Clusio.

ONONIS, aut Anonis. Aegyptios Cratena Anguil: Aduers. 378. Ital. Bonaga. Gall. Arcté beuf. Bugrandes & bugtaues. Gallobelgis. Bouurande quasi bubulam. Ger. Ochsenbrech, Stalkraut, & hautwechel. Belg. Prangwoitel, & Stalcrup. Hisp. Detiene bucy & Gauillos. Angl. Camothe & peti wyne.

Aliam plantam Poterij aut Tragacanthæ nomine donauit C. Clusius ortu, furculis, folio, omni que sui parte similitam, sed folijs hyeme caducis deciduis, cuius tamen neque florem neque semen obseruare potuit circa Guadix & la Venta el peral, arido & inuuli solo, vbi vberè prouenit. Plura pete in eius doctissima & rarissima historia.

ONONIS, aut Anoni.

Diosc. Muriâ conditur, antè quàm spinosa fiat cibus gratissimè. rami acutioribus spinis, & veluti spiculis firmioribus horrent. radicem mittit candidam. Quæ exalfacit, & extenuat. huius cortex ex vino potus, vrinam ciet, calculos committit. m. urines vlcera erodit. radix cum decoquitur in posca, dolorem dentium collutione & mitigat. Eadem decoctum eius potu hemorrhoidas sanare creditur.

Gal. Ononis radicem habet tertio quadantenus ordine exalfacientem. Radix eius maximè est vtilis habens quippiam & absterforium & incisorium. Itaque non tantum vrinam prouocat, sed & lapides constringit: Eadem facultate & crustas detrahit.

NATRIX.

NATRIX *Plinij herbariorum.**Aduersf. 378.**Melilotus fyl. pinguis F. Pennini.*TRIPOLIUM *Pratenfe. Aduersf. 380.**Hisp. Trebol. Ital. Trifoglio.**Angl. etiam Claurt. "*

*Refrigerat, exsiccat cum partium tenuitate. Inflammationes cataplasmate, ventris torsiones cœliacosq; dolores iniectione mulcet. Exsiccandi & mediocri concoquendi vi menstruis albis mederi proditur.

Varietas.

Fronde duplo maiore luxuriat in Gallobelgio & Ambiano agro, pinguiori veruacuo satum, saginanda veterinae longè optimum.

Trifolium guttatis maculis variatum Euphrasia ritu ocularibus decoctis & colljnijs nostra ætas feliciter commiscet.

In Trifolio
luteo. 381.
lege pulillis
cauliculis.

TRIFOLIUM pratense Salamant. Clusij.
Hisp. Trebol de prados.

Ramulis serpit tenuibus dodrantalibus, folijs ternis parvis minus crenatis, pusillis floribus ex luteo dilutè purpurantibus. Semē paruum rufescens in membranis folliculis, Trifolij vulgati modo. frequens in pratis circa Salamanticam. In horto D. Ioannis Dillij alitur.

TRIFOLIUM Asphaltum sive Bituminosum.
Trifolium odoratum Plin.

TRIFOLIUM Americum.

Diosc. Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrina difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutem principia sentiunt, sæ nimis quoque vultu vitio opportunis, auxiliantur. menses ciunt. terna drachma è semine dari debent, è folijs verò quaterna. Contra serpentium ictus erita folia, & ex aceto mulso pota, præsidio sunt. Tradunt aliqui, totius fructus, radicis, foliorumq; decoctum fori dolores eorum finire, quos serpentes percusserint. qua autem aqua sanatus quis fuerit, si ex quispiam alius foueatur, qui vicus habuerit, perinde afficitur ac à serpente demorsus. Quidam terna folia aut semina in tertianis, cum vino potui dedere: & in quartanis, quaterna, vt que febrium circuitus discernunt. Radix antidotis inferitur.

Gal. Vis plantæ calida & sicca vt bitumen, cui odore est similis, vrinque tertio ordine. Proinde pota laterum dolores ab obstructione natos iuuat, & vrinam mensesque prouocat.

Menses & partus appositum extrahit, ex vino albo potum Dod. ex Hippoc.

TRIFOLIUM Americum.

Similitudinis huius est quoddam peregrinum Trifolium ex America ad nos deuectum, vbi flosculos cæruleos purpureosue Agni casti, vel Lauendulæ spicatum promit. folio atroirente Lagopi aut Trifolij asphaltitij, Domino Ioanni Brancioni & Ioanni Mutono floruit.

Oxys PLINIANA.

Oxys PLINIANA.
Germ. Sauterklee. Belg. Coeckoxy,
broot. Gall. Pain de Cocu. Angl.
Wood four. Aduers. 381.

Plin. datur ad stomachum dissolutum: edunt & qui enterocelen habent.

Gal. eadem quæ Oxalis præbet. Tenuium est partium, exsicicans.

Oxys lutea corniculata repens.
Oxys lutea Clusij.

Gracilibus nitidis reptantibus coliculis: flos luteus. Folia & radix Oxidi scriptæ non absimilia. Belgis hortensis est & planta annua, hyemi trinita emoriens, sed ex corniculis oblongis rediua femine pusillo, subruffo & compresso. Quibusdam circa Hispalim vmbrosis locis sponte oriri auctor est Clusius.

lege **QUADRIFOLIUM** phaeum.
Aduers. 382.

STIRPIUM

TRIFOLIUM Paludosum, sit ne Isopyron Diosc.?
Trifolium palustre Cordi, & Dod.
An Menianthe palustris Theoph.?

ISOPYRUM.

Diosc. Contra rufum, & cetera pectoris vitia, semen ex aqua mulsa bibitur: hepaticū, & sanguinem ex-
creantibus utile.
Gal. absterget, incidit &c.

HEPATICUM Trifolium, siue Hepatica & **TRI-**
NITAS herbariorum. Epimedum Tragi Cordo.
Germ. Edelbeckkraut. **Nostrū** edelleuckkraut.
id est Hepatica nobilis. **Gall.** Hepatique.
Aduers. pag. 382.

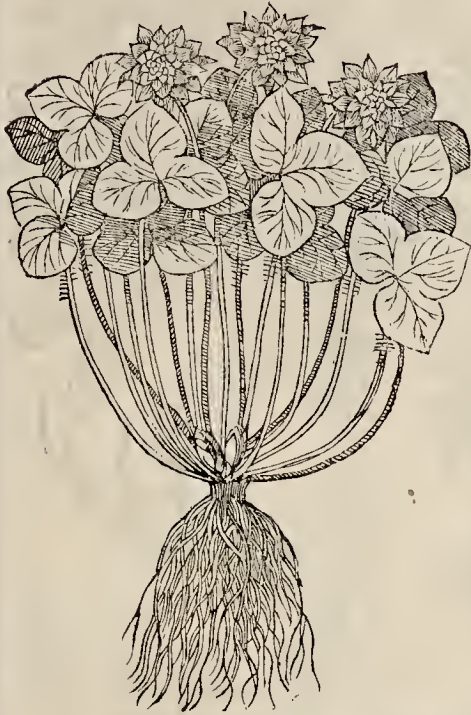
Refrigerado siccat, modicè adstringit. Hepar.
ventriculum & viscera roborat: ad enterocelen
Oxys Plinianæ ritu bibitur.

Varietas. Flores colore variant, alias carulei,
purpurei & quandoque niuei, (qui tamen
cum primū pandent ex cæneico tanillum li-
uescūt) in cultioribus Belgij vt Georgij vanden
Rye hortis cernuntur.

Nonnunquam etiam folia maiora maculis no-
tulifūc variegata spe ctantur. T. a diusq; floret.

POLYAN-

Polyanthos HEPATICA trifolia.

HEPATICA *Polyanthos*.

Purpurocæruleis multiplicibus floribus stipatam elegantia peregrina, præclaro D. Ioanni Brancioni, superioribus annis doctissimus piæ memoriæ Alfonso Pancius Ducis Ferrariensis medicus misit: cæterò quin folia, radix, cum superioribus haud absimilia.

RANUNCULVS aquaticus Hepatica facie. Polyanthemum palustre Dod. & Dilij.
Belg. Water leucereupt, & Witte water botterblommen.

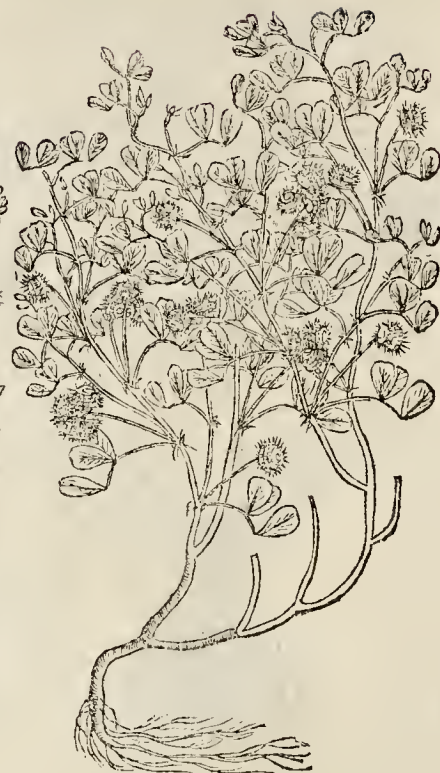
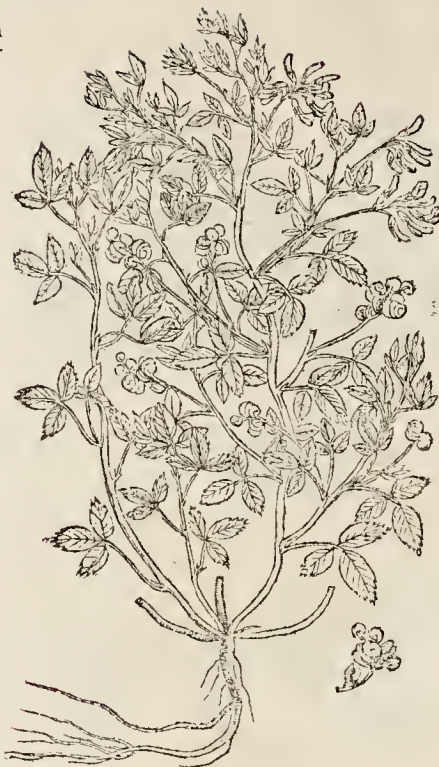

Figura & natalitius, nempe fossis ubi torpent vel torperunt resides aquæ, Ranunculo aquatico, Ranæ Morsui vel Hepaticæ trifoliæ accedit cuius superiora foliola aquis innatantia, circinato ambitu obtusis lenibusq; denibus incisa sunt, inferiora verò capillacea Fœniculo aut vulgata Anthemidi amula è flexuosis tenellisq; aquis item fluitantibus cauliculis. Floresculi odorati candoris lactei, amæno aspectu micantes, medio umbone luteo, foliis constantes quinis. Semen racemosum in congestis capitulis Ranunculi. Radix exilis fibrata.

Rr

FOENVM

FOENVM
Burgundia-
cum.

LAGOPVS, Pes Leporis.

LYNARIA
radiata Ita-
licum.

FOENVM

FOENUM Burgundiacum, & MEDICA. Aduers. pag. 382.

DIOSCOR. Semen id siccatum, iucundi saporis gratia, conditaneo salis admiscetur. viride, quibus refrigeratione opus est, illitu suffragatur. Herba tota pro gramine viuunt, qui pecora alunt.

Triplex è floris colore differentia: $\left. \begin{array}{l} \text{Cerulea,} \\ \text{Violacea \& } \\ \text{Lutea.} \end{array} \right\} \text{Refrigerant omnes. Scorpionum ictibus non}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{Violacea \& } \\ \text{Lutea.} \end{array} \right\} \text{secus ac Trifolium Asphalticum contusæ im-}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{Violacea \& } \\ \text{Lutea.} \end{array} \right\} \text{ponuntur.}$

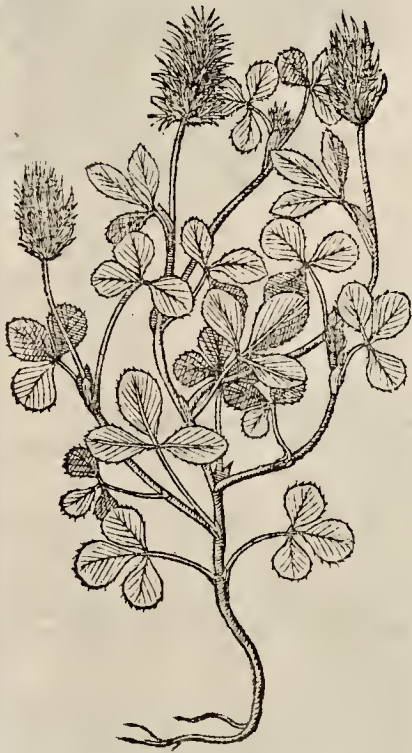
MEDICA folliculo spinoso. Adu. pa. 383. Trifolium cochleatū Dod. Gal. herbe à limassons. } Medica va-
 Epoti omnes & impositi commotis à vipera & scorpione ictis auxiliari creduntur. } rietates.
 Lunata, siue salcata MEDICA, LVNARIA radiata Italarum.
 Quæ lunato folliculo duntaxat differt, Italis Lunaria radiata dicitur.

LAGOPVS. Pes Leporis. Aduers. pag. 383. 384. Angl. Haris foot. Germ. Hasenfuß, &
 Hasenklee. Belg. Hasenpoottens. Gal. Pied de Licure.

DIOSCOR. Adstringit & exsiccat, fistit aluum cum vino pota; febrientibus cum aqua danda. alligatur eadem
 contra inguinum inflammationes. Eadem Gal.

LAGOPVM maximum, folio & facie Trifolij
 pratensis. Aduers. pag. 384.

Folio pinnato LAGOPVS altera,
 an Cytisus Tragi, & Trifolium magnum Cordis

Varietates. Sanguineo siue cruento flore Lagopus folio Trifolij Asphaltici; flore spicato, duarum vn-
 ciarum longitudine, aspectu hilari purpuro sanguineo, sapore tritici aut graminis. Belgis hortensis est.

Folio pinnato LAGOPVS altera.

Perspicua in folio varietas, quod marcescens calidioribus & Pedemontanis potissimum regionibus,
 nitore, lauore, & striis elegantissimis auium pennas imitatur, Filicis Osmundæ vocatur pat, posito ter-
 tio è pediculo hærente. Flos item sanguineus superiori persimilis.

Hortorum odora LOTVS. Aduers. pag. 384.
 Perperam Trifolium Asphaltraum Diosc. Fuchs.
 Lotus sativa, siue trifolium odoratum alterum Dod.
 Lotus syl. Arguil. & Martb. An Mel frugum Theoph.:
 Angl. Garden clauer. Hisp. Trebol Real.

LOTVS asperior fruticosa, siue
 Narbonensis incana LOTVS.†

LOTVS Urbana Dioscoridū.

DIOSCOR. Extractus succus adlito melle, oculorum argema, nubeculas, catarasq; caligines discutit.
 Exsiccandi & concoquendi vim mediocrem possidet Gal^o. in caliditatis frigiditatisque coniugatione media quodammodo & temperatura.

LOTVS sflueſt. Aduers. pag. 385. Hisp. Trebol saluage.

DIOSCOR. Vim calefaciendi & leuiter adstringendi, obtinet: vitia cutis in facie maculasq; cum melle peruncta expurgat. Trita per se aut cum Malua semine in vino aut passo bibitur, aptissime contra dolores qui vesicam malè habent.
 Semen Gal^o. 2°. est ordinis excalescentium.

Italica LOTVS altera.

Perpuffillam hanc Lotum in agro Bononiensi D. Dauid van Maude Antuerpiensis Medicus legit.
 Cauliculis reperit spithameis, in quibus parua folia Trifolij pratensis, & flosculi lutei Scorpioidis vulgaris. Semen muricatum Tribuli terrestris aut Cristæ gallinacæ.

LOTVS Aegyptia. Aduers. pag. 385.

DIOSCOR. Caput quale papaueris, maximū: & intus grana, ceu milij, quæ Aegyptij exiccant, & in panes cogunt.
 Radicem lotos hæc habet, mali coronæ similitudine, quæ cruda, coctaq; manditur. decoctaq; lutei omni qualitatem exhibet.
 † Lotorum familia reddenda est hæc, vt quæ tota facie Lotis affimiletur. In rigidis quippe & duriusculis pallidis spithameis ramulis folia terna incana Loto pratensis MonsPELLIACA angustiora, Cytho subparia, Dorycnij latiora. Cauliculis summis luteoli flosculi, minores & aliquantum cani.

MELILOTVS. Aduers. pag. 386. Serrula campana, & Corona Regia.
 Angl. Melilote. Ital. Meliloto, & Trifoglio cauallino.

DIOSCOR. Vim habet adstrictoriam, inflammationem omnem emollit, præsertim quam oculis, vulua, sede aut vestibus erumpat. si ex passo cocta illinatur: interdum autem addito oui luteo assuto, aut Tæmigraci farina, lmi semine aut polline, capitulis papaueris, intybōve. Recentes meliceridas per se cum aqua, & vlcera man. vitia in capite illita, cum creta Chia, vino aut Galla sanat. Stomachi dolores & cruda & cocta cum aliquo ex ante dictis leuat. doloribus aurium miuigandis, cruda ex passo instillatur. In aceto aut rosaceo m. adesa, capiti dolore lenit.

Eadem Plin.

Gal. Plus calfacit quàm refrigerat Galeno. Digerit, maturat & discutit pauxilla vi adstringente.
Emellit] Digerendo per insensibilem transpirationem.

MELILOTVS *Italica*
& *Patauna*.
Aduers. pag. 386.
Trifolium corniculatum
alterum *Dod.*
Germ. *Welscher*
stephlee.

MELILOTVS *Germanica.* *Aduers.* pag. 386.
Melilotus lutea & *alba* *Aucenna.*
Trifolium odoratum *Dod.*

MELILOTVS *Coronata.*
Trifolium corniculatum *Dod.*
Melilotus Germanica *Fuchs.*
Germ. *Onser frauen*
schuchlin.

FOENVM Græcum. Aduers. pag. 387.
 Angl. fenegreek. Germ. bockhorn. Belg. fenigrec.
 Gal. Fenegrec. Ital. Fiengreco.

FOENVM Græcum sfl. herbariorum.

DIOSCOR. Fœni Græci farina vim habet emolliendi discutientiâq; in aqua mulla decoct. & aduersus tam inter-
 nas, quàm externas inflammationes efficaciter illinitur. lienem cum aceto & niro trita extenuat. succus decocti eius
 fœminarum malis subuenit: & siue tumor siue præclisio sit vuluæ fouentur, & insident. Fœni græci in aqua decocti cre-
 mor expressus, capillos, surfures, & manantia capitis vlcera purgat. locos dilatat & emollit, si cum anserino adipe pesti-
 vice subiciatur. viride cum aceto vtilissimum imbecilibus locis, & vlcera sentientibus. decoctum eius prodest aduersus
 renesivos fatidamq; dysentericorum proluiem. Oleum quod ex eo exprimitur, ex myrto, capillos & genitalium cicatri-
 ces absterget.

Gal. Calidum est secundi ordinis, desiccatur primo; proinde feruentes phlegmonas irritat: quæ vetò
 minus sunt calidæ, & magis duræ, eas digerendo curat.

FOENVM Græcum sfl. herbariorum.

Sylvestre quoddam non inuenustum statuunt Belgæ ob folia Trifolio Fœnogræco æmula, nonnihil
 etiam ambitu ferrata. Flores exiles Scorpioidis leguminosæ Narbonicæ agro calidiore iisdem nataliis
 quibus Scorpioides gaudet. Siliquæ succedunt oblongæ, graciles, minus aduncæ, quaternæ aut quinæ,
 fœmen paruum claudentes. Hortis hic duntaxat quibusdam reperitur, Hispania delato semine.

CYTISVS. Aduers. pag. 387.

DIOSCOR. Folia digitis trita Erucam olent, gustatâq; Cicer sapient. Folia refrigerant, tumores intermitia
 discutunt, si cum pane trita illinantur. decoctum potu vrinam ciet. Nonnulli, quiddam apes allicit, prope aluearia ferunt.

Gal. Folia digerendi facultatem obtinent aquæ & temperatæ mistam, sicut & Maluæ folia.

CYTISI varietas.

Cytisus alter facie, ortu & florum factura Genistellæ infestioræ, generoso vito D. Ioanni Brâcioni
 egregiè fructat quamplurimis furculosis, flexilibus & viridè flauëtibus, singularibus sesquicubitalibus
 & bicubitalibus ramulis, cuius etiam cæterorum modo folia terna prodeunt.

CYTISVS

CYTISVS MARANTHÆ & Matth.

Foliis itē ternis nōnihil incanis & albidis vt frutex vniuersus, ramosus, tenui, quaternūm, & quinūm cubitorum: tortiles siliquæ compressæ tantulum falcate: flos genista: folia digitis trita Erucam olent, & gustata legumen sapiunt, vt Dioscor. exprimit. Belgis hortensis.

CYTISVS Hisp. primæ Clusij.

Huius generis quatuor præter hæc differentias per Hispanias obseruauit Clusius, quos in sua stirpium rariorum doctissima historia posteritati proposuit.

Prior numerosa foliola habet trifoliis Cytisis similima, ramulos hirsutos ambientia, dilute virentia, quæ gustu legumen sapiunt, amara tamen. In summis ramulis flores Genistæ spicatum prodeuntes, nonnihil odorati. Solidioribus prædatis striatis & incanis sarmentis, quinūm senūmve cubitorum, & lignosa implexa & variè sparfa radice.

CYTISVS

CYTISVS Secundus Hisp. Clusij.

Huic similis alter, multò tamen minoribus sarmentis, duorum duntaxat cubitorum, & candidioribus virgis & foliis incanis carinatis & canulatis, nunquam expansis, gustu perquam amaris. Flosculi nõ ab similes, saturè tamen aureòve colore micantes. Vt etque Salamanticè nisi agro & abis vtriusq; Castellæ locis secus vias oritur Clusio auctore.

CYTISVS Tertius Hisp. Clusij.
Valentinus, Boga & Boxa blanca.CYTISVS Quartus Hisp. Clusij.
vernaculè, Escabon.

Tertium & quartum Belgij inquilinum factum hæcenus non comperi.

Tertius subf. utex describitur ab eodè Carolo Clusio pedalis, rarò cubitalibus ramulis assurgens, exilibus omnino incanis; foliis ternis breui pediculo aptis, quorum medium reliqua longitudine duplo superat, colore cinereis & incanis, sapore adstringentibus & linguam exsiccantibus. Ramusculi ferè ab imo ad summum per singulorum fl. liorum exortus floribus onusti sunt, binis aut ternis simul nascentibus, ex vaginula quadam molli, & candida lanugine hirsuta, aureo colore fulgentibus, odore iucundo, simili cum superioribus forma, sed minoribus. Inuenitur variis Hispania locis, præferim Bætica & Valentina, vbi eius plurimus est vsus: siquidem illius ramis supra tegetes sparsis ab his qui bombyces alunt, iam saturi Mori foliis bombyces stamina sua sericea his ramis aduoluunt, quæ deinde à mulierculis & pueris explicantur.

Quartus CYTISVS Hisp. Clusij.

Quartus humana est altitudine oblongis virgis, non admodum fruticosis, neque obsequiosis, cortice nigrescente obductis: folia ei sunt Trifolij aut Medicæ, terna simul vni pediculo inhaerentia, supina parte virentia, prona verò subrufa lanugine hirsuta, sapore leguminum amarifculo: flores ex alarum sinu reliquis maiores, cum Genistæ floribus comparandi, luteo auri colore fulgentes. Circa Calpen ad montium radices & Bætica maritimis Februario floret. Hæcenus Clusius.

ANAGYRIS minus sætens, vel Laburnum. Aduers. pag. 388. Anagyris 2^a. Matth. an Hebenus 2^a. Theoph.

Cytisus secundus Theoph. Guiland. Faba in uersa Cordi. Germ. Baumhonen

Varietas. Gemina è folio in Belgio conspicua varietas. Quæ autem latiore folio, habitioribusque ramis fruticat, sterilis est in Belgio potissimum, vt in horto Mutoni.

CYTISI facie ALYSSON fruticans
quorundam.

Ανάγυρις. ANAGYRIS Diosc. *Aduers* pag. 389.
Ital. Faua lupina.

Lege lin 5.
emiss. & li. 7.
Menstruū.

Perquam parū notus hic perelegans, & parum frequens exoticus frutex, nisi cultioribus Belgij viretis, ubi floribus luteis Leucoij minoribus æstate lucet, è sparsis numerosis anfractuosis Polemonij striatis cauliculis. Folia Cythi, habitiora, albida, hispida, setaceis pilis rigida. Radice lignosa duriore, & in folliculis semine.

ANAGYRIS Diosc.

DIOSCOR. Tenua folia trita tumores illitu reprimunt. si partus bareat, & secundam enesq̃, moventur. drachmæ pondere bibuntur in passo. sic & suspensivos dantur, & contra capitis dolores in vino. difficulter parientibus adalligantur, ita vt à partu statim auferantur. Radicis cortex concoquendis discutendisq̃, adhibetur. Semen * commanducatum vomitiones vehementer ciet.

Gal. Frutex grauior olens & digerentis calfacientisq̃ facultatis. Sed folia etiamnum virentia, cū propter humiditatis admissionem minus sint acria, idcirco tumentia reprimunt: at resiccata, incidentis sunt exiccantisq̃ facultatis. Similem ferè facultatem habet radicis eius cortex.

* Eadem Gal. Magis autem subtilium est partium.

DORYCNIVM. *Aduers*. pag. 389.

DIOSCOR. Id somniferum esse constat: copiosius * haustum mortem adfert. Nec desuere qui dixerent, semen in amatoria expeti. * Eadē Gal.

Gal. Temperamento Papaueri simile est & Mandragoræ, ac quæcunque parem habent refrigerandi potentiam excellit in frigiditate aquæ: quamobrem pauculum quidem soporem conciliat; pluculum verò sumptum interimit.

Sf

POLEMONIVM

POLEMONIVM. Advers. pag. 389. 390.

DIOSCOR. Bibitur in vino radix contra serpentes & dysenteriam. & ex aqua, adversus urinæ difficultatem, & coxendicum ¶ cruciatus. datur ex aceto drachma pondere * luciosis. eadem scorpionis plagæ alligatur. Tradunt, eum qui radicem gustaverit, à scorpione non ferri: eum q; si iectus sit, nihil molesti passurum. denique dolorem mansa mitigat. Gal. ¶ Quia tenuium parium est, & desiccandi vim obtinet.

RUTA hortensis. Advers. pag. 390. 391.
Angl. Rue. Gal. Rue. Germ. Sauten, & Weinsauten. Belg. Sautz, & Winrute. Hisp. Ruda.
Ital. Ruta.

Hisp. arbor. RUTA sylvest. montana. Gal. Rue sauvage. Ger. Wald Sauten. Belg. weide ruyte. Hisp. Ruda saluage. Ital. Ruta saluatica.
HARMEI officinarum.

RUTA Dioscoridis.

DIOSCOR. Ruta montana sylvestrisq; sativa & hortensis acrior est, & in cibis damnata. sativa verò qua sub ficu arbore nascitur, magis in cibis admittitur. Vtraque vrit, calfacit, exulcerat: vritam ciet, menstrua pellit, aluum sistit, potu cibove, letalium medicamentorum antidotum est, si semen ex vino, acetabuli mensura, ebibatur. folia per se presumpta, aut cum nucis in glande, aridusq; sicu inefficaces venenorum vires reddunt. contra serpentes similitudo sumere convenit. geniturum cibo potave extinguit. cum anetho sicco decocta, tormina sedat, facit ad peccoris latrumq; dolores, difficultatem spirandi, ruffes, pulmonis inflammationem, coxendicum articulorumq; cruciatus, & horrores febrium circuitu repetentes, pota ut ante dictum est, item ad insolationes coli, vulvae, rectorq; intestini, cum oleo decocta & infusa sceminas ¶ vulvae strangulatu liberat, si à genitali, fede remus cum melle subiciatur. seruesacta ex oleo, & pota, ventris tmeas excutit. articularis doloribus ex melle, aqua inter cutem cum melle illitur. eiusdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias partem, & oblita. cruda conditaq; cibo, visus aciem excitat. dolores oculorum illita cum polenta lenit. doloribus capitis cum rosaceo & aceto illita auxiliatur. profluentem naribus sanguinem sistit, vrit & indita. testium inflammationibus cum laureis foliis imposta, & eruptionibus papularum cum myrto & cerato prodest. Cum pipere autem vino & nitro affricta, alba vitiligine medetur. cum myrto & cerato prodest. succus in mali panicis calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Hebet etudinem oculi qui sensere, ruta cum semiculi succo aut melle peruncti tuantur. ignem sacrum, vlcera qua serpunt, aut in capite manant, cum aceto, rosaceo, & cerusa persanat. mansa aliterum cepatumq; acrimoniam demat. Montana si copiosus estur, interficet. dum florem promit, & ad inurias colli-

1 Eadē Plin.

* Eadē Gal.

1 Eadē Plin.

gitur, cutem inflat & rubore quodam inficit, cum pruritu ac vehementi inflammatione: oportet itaque eam vinctis an-
tea manibus & facie colligere. Tradunt succum gallinaceis pullis insparsum seles arcere. Adiciunt eam que in Macedonia
circa Haliamon amnem prodeat, comedentes interimere. Montosus autem is locus, viperis scatet. Semen eius potum
contra intestina vitia efficacis est. in antidota commodè additur. contra incontinenciam vrinae totum semen septenis
diebus potui datur. Radix huius montanum moly vocatur. Sylvestris Ruta sativa similis est. Prodest comitialibus &
coxendicum doloribus. menstrua mouet partus euocat. acrior est viribus quam hortensis, & validior. sylvestris, vitæ
noxia, cibis abdicatur.

Gal. Incidere atque digerere crassos, lentosque humores potest. Ob eam autem vim & vrinas mo-
uet. Quinetiam tenuium est partium, flatusque extinguit. Quare ad inflationes prodest, ac veneris ap-
petentiam cohibet, discutit atque exsiccat strenuè: est enim ex eorum medicamentorum numero quæ
valenter exsiccant. Idem Plin. Et morsus canis rabiosi.

Plin. Ideò profluuiio genitali datur, & venerem crebro per somnia imaginantibus. Præcauendum
est gravidis, abstineant hoc cibo: necari enim partus inuenio.

Eadem Plin. subdens, iecinorum, renum vitia.

Eadem Plin. Discutit caligines succus eius cum melle, vel cum lacte mulieris puerum enixæ, vel
purus succus, angulis oculorum tactis. Plin. Lenit capitis dolores pota cum vino, aut cum aceto &
rosæco illita. Si verò sint cephalæa, cum farina hordeacea, vel aceto.

† Sethus. Succurrit difficultati vrinæ si cum oleo coquatur, & ea vesica foueatur.

Plin. Si vrinam mouet, † vt Hippocrati videretur, mirum est quosdam dare velut inhibentem potui
contra incontinenciam vrinæ. Carbunculum ex aceto emendat. Imponunt & mammis turgentibus
decoctam, & pituitæ eruptionibus cum cera. Testium verò epiphoris, cum ramis Laureæ teneris, adeo
peculiari in visceribus his effectu, vt sylvestri Ruta cum axungia veteri illitos ramices sanari prodant.
Fracta quoque membra semine trito cum cera imposito. Radix Rutæ sanguinem oculis suffutum, & in
toto corpore cicatrices aut maculas illita emendat.

Plin. eadem. dederunt & lethargicis ex aceto olfaciendum.

Sethus potâ & per clysterè injecta intestina roborare, nō solūm caliditate, sed proprietate quadã ait.

RUTULA sylvestris. Aduers. pag. 390.

Diosc. Semen cum vino, melle, croco & seniculi succo, ac gallinaceo felle, teritur contra vetusam oculorū aciem.

SC 2

HARMALA

HARMAIA
Syriaca, au
fit S. famoi-
des magnū
Diosc. Ad-
uerf. p. 390.
Hulpa Gi-
maifa, & Co-
gombulosa.
margos i cu-
cu. nere sexi-
guos ana-
ros.

RVT
na. A
pag
Galeo
aut S
phula
tia D

RUTA Pra-
tensis herba-
riorum. Ad-
uerf. pa 391.
Thalictum
nigrū Cordi.
Thalictum
Dod.

THAL
CTRV
Cordi
folium. A
uerf. p. 39

Legelin
A superior.

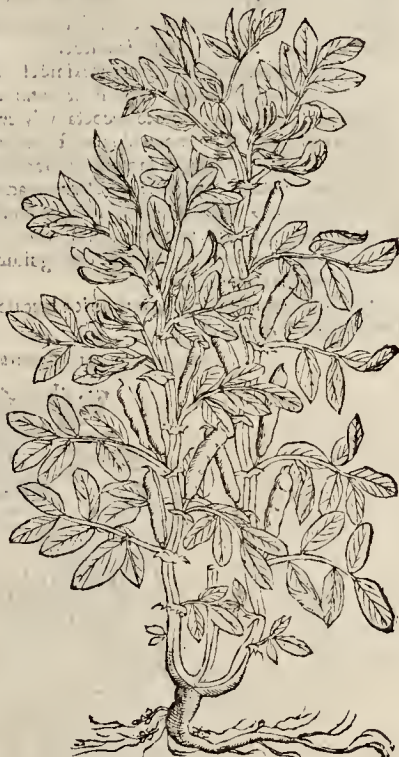
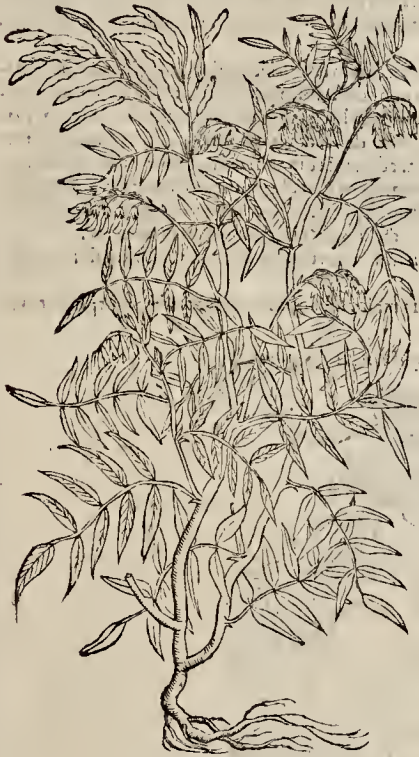
Varicatos

Varietates *Rutae pratensis*, sive *Thalictri*.

Binæ aut ternæ his accedunt varietates, non nisi magnitudine, floris dilutiore & saturiore colore discrepantes. Nonnullam enim foliis & caule occurrit longè maius, & multò speciosissimum, ea propter in hortos transfertur. Folia ex caruleo virent, caulis purpurascit, alioquin radix & omnia cum superioribus eadem. Quandoque florum stamina ex luteo & violaceo purpurascunt.

GALEGA. *Aduers.* pag. 392.

FABA maior Recentiorum. *Aduers.* pag. 392 593.
Bona sive *Phaselus* *Diosc.* *Dod.* *Germ.* *bonen.*
Hist. *hauas.* *Ital.* *fava.*

Venenis efficacissima.] Ideo ad epidemicos morbos commendatur, antidotisque inseritur, & carbunculis tusa imponitur. Conuulsis & epilepticis medetur, ventris lumbricos enecat.

Varietas. Galegã minoribus foliis, flore ex caruleo purpurate altius Muroni munere in viretis nostris.

LEGUMINA & LEGUMINOSA.

FABA.

Dioscor. Faba^a inflationem excitat. agrè concoquitur, ^b tumultuosa somnia facit, tusa confert, carnem gignit, media calidi frigidisq; natura. Decocta in posca, & cum suo corice esitata, dysenterias & celiacorum profluvia sistit. Contra vomitiones conuenienter mandatur. Inflatio leuior contrahitur, si aqua prior inter coquendum abiciatur. Viridis plus negotij stomacho exhibet, maiore mēte flatum parit. Lomentum eius & per se & cum polenta illitum, inflammationes quas vulnus excitat mitigat. citarices concolores facit, turgentis grumoso lacte mammas, etiam si inflammatione contentur, aluiuat. Lac restinguit, serunculos, fugillata, parotidãsq; cum sani graeci farina & velle discutit. cum rosa autem, thure & ouo candido, proculentes oculos, tumores, uasq; reprimat. subactum vino, suffusionibus & ichus oculorum recreat. Manducata sine corice faba, ad auertendas fluxiones, fronti illinitur, decocta in vino ^d restitum collectiones

a eadẽ Gal.
b & Plin.
c. i. farina fabarum Plin.
d idem Plin.

collecciones sanat. quò tardius pubes erumpit, pueris imò ventri illinitur. viriliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui post euulsionem renascuntur, gracilesunt, & minus alimenti capessunt. cum polenta, scisso alumine, & vetere oleo imposti cortices, strumas discutunt. decocto earum lana inficiuntur. Faba dempto cortice in illas partes dimisa, in quas sumpsit natura scinditur, imponi solet sanguinis defluxionibus ab hirudine concitatis. nanque eas suppressit, si semisecta apprimatur.

Gal. Flatulenta faba est, etiam si cocta diutissimè fuerit, ac quouis modo parata. Habent verò substantiam non densam nec grauem, sed fungosam ac leuem: quæ vim quandam habet detergendi. Apparet enim perspicuè, ipsarum farina sordes à cute detergere: ob quam sanè facultatem ventrem non cunctanter permeat. Quum autem fabarum puls sit flatulenta, multò adhuc magis erunt flatulenta, si quis integris ipsis coctis utatur. Si tamen frixæ fuerint, flatum quidem deponunt, sed concoctæ sunt difficiliore, tardè que prætereunt, & crassi succi alimentum corpori exhibent. Quod si virides priusquam maturæ sint atque exsiccatæ, edantur, idem eis accidet. Quod fructibus omnibus, quos ante perfectam maturitatem mandimus, humidius scilicet alimentum corpori præbent: obque id excrementosus, non in intestinis modò, sed in toto etiam habitu: meritò igitur fabæ eiusmodi minus quidem nutiunt, sed promptius deiciuntur.

In viroque medijs temperamenti proximè est in exsiccando & refrigerando. Caro eius paulum quoque abstergentis facultatis continet, sicuti putamen non nihil adstringentis: idcirco medicorum nonnulli totam fabam cum oxycrato decoctam, dysentericis, cæliacis, ac vomentibus exhibuerunt. Excretionibus ex pectore & pulmone idonea est foris imposita desiccata innoxie in podagricis: ea sepe numero vti sumus ex aqua cocta, & ita adipi suillo admixta: ad nervorum tum contusiones, tum vulnerationes farinam eius cum oxymelite imposuimus, ad eos quos ex ictu plegmone occupauerat, cum polenta sed & testium, & vberum aptum est cataplasma. Nam hæ partes quum inflammatione tenentur, moderatè refrigerari amant, maximè quando vbera ex lacte in ipsis concreto inflammationem patiuntur. Quin lac quoque ab eo cataplasmate extinguitur, sicuti puerorum pubes farina fabacea illita, plurimo tempore glabra permanet.

Varietas. Italis & calidioribus regionibus rarior hæc nostra maior faba quæ colore ex rubro purpurante variat in Belgio & Anglia.

Sylvestris Græcorum faba. Advers. pag. 393.

Legemini
radine pishme-
dicis, colore
pube.

CAPPARIS leguminosa, sive Fabago
Belgarum. Pepleos Petri Quibe
& Parisiorum.

Leguminosam hanc plantã similitudinis
cognatione Capparinã Fabaginã Belgæ cen-
suerunt. Capparis namque folia longiora &
didyma fabæ similitudine atrociora, mi-
nora tamen & ad Rutam accedentia. Flores
geminãtes, Capparibus conditis similes: v-
lus esusque hoc die tamen dispar: Expasti ve-
rò cãdidi, foris quidem herbidi, sibi è me-
dio crocæve stamina educuntur. Vniuersã
plãta gustu amaro Salicis aut Capparis. Gal-
lis & Belgis nisi rarò in hortis occurrit.

PHASEOLVS vulgaris. Aduers pag. 394. 395.
Turcicãve multicolor faba est Smilax hortensis
Diosc. Delicos Theophrasti Anguillaræ:
an Logos Gal.? Angl. kidney beans. Germ.
Welsch bonen. Belg. Goomsche boonen.
Gal. Fasiols. Hisp. Fasiolos. Ital. Fagioli.

DIOSCOR. Siliqua cœlla, cum semine in
oleribus, asparagi modo, esitur. vrinam ciet. & tu-
umtuosa semina facit.

PHASEOLI noui orbis. Aduers. pag. 395.
Faba purgatrix Clusij.

Hic Clusij verba subdidimus.

CLVS. Aliquot peregrinos fructus accepi Fa-
bæ purgatiuæ nomine insignitos: sed nullus mihi
conspicuit est, qui fabæ à Garcia descriptæ conue-
niret, at potius inter phaseolos, omnes recensendi
videbantur.

Prior,

Prior, cuius hic iconem exhibemus, orbiculari ferè est forma, sed planus vtrinque & quodammodo pulvinatus, digiti vnus crassitie, duorum verò latitudine aut ampliore, ex vno latere aliquantulum cauo, qua videlicet hilus esse solet, & filiqua, in qua continetur, adhæret: cortex durus & lignosus, læuis, ex rubro nigricans; quod intus continetur album, firmum, & in duas partes natura sectile, vt sunt omnia phaseola ea: sapore primum quali sunt omnia ferè legumina, sed illico linguam mordicante, & acri: quo fit (in sallor) vt purgandi facultate præditus.

Nascitur in insula Diui Thomæ dicta, & cordis effigiem, quale vulgo pingi solet, imitatur: idcirco à quibusdã Cor Diui Thomæ nuncupatur. Eius obiter meminit Petrus Cieça parte 1^a. Chronici ca. 112.

Alter Phaseolo vulgari haud dissimilis est, sed minor, densior, nigricans, & hilo prominente, & reniformam minimè referente.

CLV. Cum Olyssipone essem, donatus sum Phaseoli genere ex Brasilia Americae prouinciæ delato, admodum recenti, pollicati latitudine, crasso, colore rufescente, magno hilo, & parte extrema veluti seßili: Eiusmodi quatuor aut quinque, singulis filiquis prægrandibus continentur, qui recentes & virentes adhuc tusi & impositi bubones venereos curare dicuntur: flore traditur ex rubro pallescente: ego dumtaxat iuniorum plantam vidi mihi semine natam, quæ folijs Phaseolo vulgari ferè similis erat, nisi quod minora erant, & aversa parte hirsuta, præsertim teneriora folia, & extremi caules tenui mollique lanugine fuluolente obsiti. Brasiliam Macouna vocant: similes planè, & colore, qui ex cinereo candidans est, dumtaxat differentes, ex Africa Mauritania delatos vidi.

PHASEOLVS Brasilianus.

Siliquæ PHASEOLI Brasiliani.

Quales purgatrices fabas & phaseolos Brasilianos affabre expræssit Cluſius noster plantarum rariorum, vt quis alius, studiosissimus & peritissimus, idè primam laudè meritis, prima videndi & habendi copiam fecit literis & familia illustris heroina Catharina Killegre. Paulo post Lutetia felicitè enatam in horto Castellani piæ memoriæ medici Regij clarissimi paulò ante illam funestissimam mortalitatis stragem istic grassatam. Siliquas subdidimus quales habeo munere illustris D. Ioannis Brancionis, & primum videramus in musarum thesauris doctissimi Senetini chirurgi Lutetiani. Siliqua dodrantalis est, admodum elegans, duas uncias lata, quaternis & quinis loculis ventriosa, carnosa, corticosa & coriacea, filiqua Carobie vulgò dicta concolor, innumeris rugis exarata, qualis icone delineata.

PHASEOLVS alter Brasiliensis Clusij.

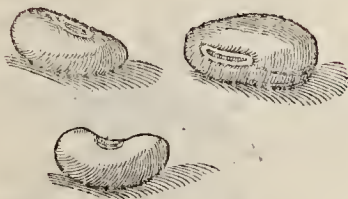

CLUSIVS. Vidi etiam nō procul Olyssipone in monasterio quodam Phaseoli genus vulgari nostrati adeo simile, vt nostrum putarem: pergulas istic vestiebat opere topiario, flore purpureo, at filiquæ scabræ sunt, breuiiores, & duplo latiores quàm nostri vulgaris: fructus est exiguus pisi vulgaris magnitudine, totus niger, nisi qua parte filiquæ adharet, quæ candida est. Brasiliensis frequentem esse audiui, & Lusitanis istic habitantibus Fana braua, id est, fabam siluestrem, nuncupati.

Fagopyrum.

Bieræ rubicundiores & dulciores eius farina concinnantur.
Melius alit quàm Milium; minus tritico.

PHASEOLI parui ex America delati.
Aduers. pag. 395.

Belgarum Boeckhew an ERYSIMVM Theoph:
Ital. Fromentone. Gall. Bled Sarazin fagopyrum
Dod. Ocymum veterum Tragi. Ger. Heydenkorn.
Lampfana vera quorundam. Ocymum Marci Var-
ronis Anguil. Aduers. 395.

Σησαμύνη *SESAMVM. Ital. Sesamo.*
Hisp. Alegria. Advers. 395.

*Sativus LUPINVS. Βέρυον βέρον Græc. Germ. Feig-
 bonen. faba siculnea. à folio. Ital. Lupino. Belg. Dijk-
 bonen & Lupinen. Hisp. Entramocos. Gall. Lu-
 pins. Angl. Lupines.*

Diosc. *Sesamū stomacho inutilis cibus. halitus gravitatem facit, quoties inter mandendum, commissuræ dentium inhaesit, nervorum crassitiem illi discit, medetur auribus fractis, ambustis, inflammationibus, coli doloribus, & cerasta moribus. capitis dolores qui aestivatione concitantur, ex rosaceo lenit, eadem efficit herba decocta in vino, praesertim inflammationibus oculorum, doloribusque prodest. ex ea fit oleum, quo Aegyptij vuntur.*

*Gal. non parum in se continet viscosum & pingue, quare emplasticum est & emolliens, ac modicè calidum. Eiusdem facultatis est quod conficitur oleum: & herbae quoque decoctum similem vini obtinet. Semen pingue est, ideoque repositum celerrimè fit oleosum: quamobrem eos, qui ipso vescuntur, celeriter implet, stomachumque subvertit: ac tardè concoquitur, pingueq; corpori præbet alimentum. Liqueat ergo quod ventriculi partibus vigorem ac robur addere nequit, quemadmodum nec aliud quodvis pingue. Est autem crassi succi, ideoque non properè peruat. Ipso autè solo non admodum vescuntur, sed cum melle crudo, quas *σναξιδα* vocant effingentes: Panibus etiam in-
 fergitur; temperamento est calidum, ob eamque causam situm etiam excitat.*

Diosc. Satius LUPINVS notus est. Cuius farina cum melle delinctu, aut potu ventris animalia expellit. ipsi quoque macerati, & cum sua amariudine esitati, eadem efficiunt. Decoctum eorum idem manus praestat, cum ruta & pipere potum. quare lienosis prodest. eodem vlcera tetra, quae Iberiomata vocant, gangrenas, incipientem scabiem, eruptiones pustularum, vlcera in capite manantia, vitilignes, maculasque senere vitilissimum: menses & partus extrahit, cum myrrha & melle subditum in vellere. farina eorum cum luore nig. expurgat. Inflammationes cum potentilla & aqua mitigat. Ischiades & tubercula cum aceto lenit. In aceto cocta & illita strumas dissipat, & carbunculos rumpit. Decocti pluvialis aqua donec in succum liquefiant, faciem abstergunt. Cum radice nigri chameleonis omnium scabiei medentur, si tepido decocto abluantur. Radix cum aqua cocta & pota urinam cit. Vbi autem edulcatis fuerint, triticum aceto, & poti stomachi fastidium lenium, & cibi aviditatem excitant.

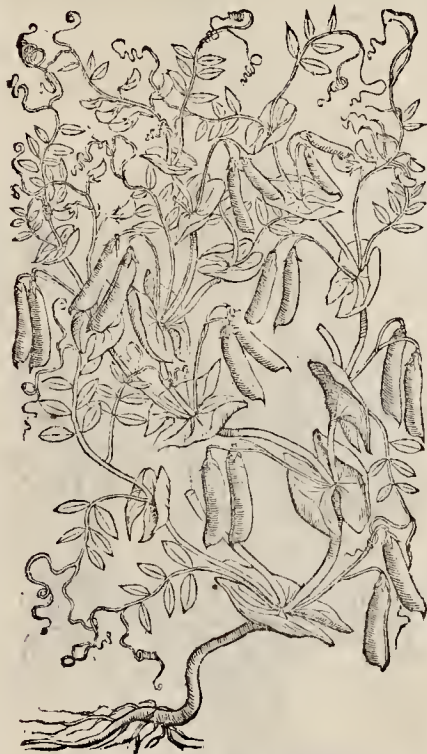
Gal. Lupinus edi potest coctus, multis ante diebus per macerationem amariudine in aqua deposita, fitque tunc nutrimentum succi crassi: ceterum ut medicamentum ita praeparatus ex genere est emplasticorum. At ubi nativa etiamnum manet amarietas, exterge nudi digerendique vim obtinet. Interficat lumbricos tum illitus, tum addito melle linctus, tum ex posca epotus: tum etiam foris identidem persusum vitilignes, achoras, exanthemata, psoras, gangrenas, vlcera maligna inuat, partim extergendo, partim citra mordacitatem digerendo siccandoque. Expurgat iecur & lienem cum ruta & pipere suavitate gratia assumptum: elicit menses ac fatum, cum myrrha & melle impositum.

Porro lupinorum farina, sine mordacitate digerit, nec enim liuida tantum, sed & charadas & phymata curat, sed tunc in aceto aut oxymelite, aut posca coquatur oportet, idque pro laborantium temperamento & affectus diuersitate, quod ex vsu est eligendo: digerit item & quae liuida sunt, & quaeque modo diximus praestare posse decoctum, eadem omnia efficit & farina.

Lupini dura & terreftris est substantia: quocirca ipse concoctu sit difficilis, succumque crassum gignat est necesse, ex quo non probe in venis confecto, crudus proprie appellatus succus acervatur.

LUPINVS sfl.

Amarior est, & ad omnia valentior satiuo, eiusdem generis cum ipsis & facultatis.

πλωρ. An PISVM angulosum hortorum, sit quadratum Plin. Pisum maius Dod.

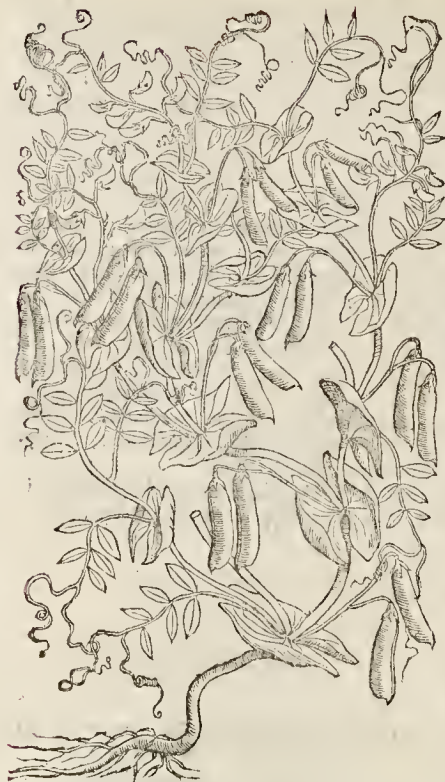
Perperam Cicer aricinum Tragi.

Hisp. Arueias. Advers. pag. 396. 397.

Gal. Pisifera substantia cum fabis quandam habent similitudinem, eodemque cum fabis modum sumuntur. His duabus tantum rebus ab eis discrepant, tum quod non, aequè ac fabae, sunt flatulenta, tum etiã quod detergendi facultate non habent, ideoque segnius quam illae per aluum secedunt.

Lib. 1. de alimentorum facult.

Pro fabis pisa substituantur dummodo non sit opus absterfione.

PISVM minus ex luteo virescens.
Aduers. 397.

Coccineum Americum PISVM, an OROBI
species?

Quae prostant in officinis Antuerpianis Pifa ex nouo orbe delata, non decerpta ex quadam arbore, vt quidam putarunt; norunt amici nonnulli qui feuerūt, legumen que Pifo non ita abfimile vel Er- ruo enatum viderunt. Siliquis femine adhuc præ- gnātibus me donauit D. Petrus Quickelbergius mercator Antuerpianus, hiftoriae pifcium, testa- ceorum, coachylorum, marinorum excremen- torum & Naturæ miraculorum fummus, & explo- rauffimus, fi quis alius, admirator. Folliculo Pifo fylueftri ferè pari, femina medullofa, duriffima, te- retia, oblonga, Præoniæ æmula, fed minora, pur- pura miniata, & utila, ad bafim vbi germen, ornata rōfpiciis nigris veftigijs, clauduntur: guftu amara & leguminofa.

OCHRVS fyl. fua ERVILIA. Aduers. 397.
Citer Oroboides quorundam.

PISVM cor-
datum, Cor
Indum.
Halicacabū
peregrinum
Fuchf. Vefi-
caria repens
Matth. Per-
peram Do-
zyenium
Cordi.

leg. flore
dido, into
purpureo
filiqua.

LATHYRIS *Narbonensis latiore folio*. Angl. Cicheltinge. Clymenum Matth. Ervum sativum Cordi. Pisum Grecorum Tragi. Adversf. 398.

lege *angustiore gramineo folio* LATHYRIS. Adversf. 398.

lege sicut & emulatione.

lege in vdis.

apuros. ARACVS aut CICERA. Ital. Mocho. Adversf. 398.

Gal. vsus omnis Araci, & facultas Lathyridis facultati est assimilis, nisi quod Araci sint duriores, minusque facile elixantur: quæ causa etiam est, cur Cicerculis concoctu sint difficiliore.

Tr 3

ἀράκην.

ἀφάκα APHACA. Ital. Vecione & Ceserone.
Aduers pag. 393.

DIOSC. Semina adstringentia vim habent. Quare torrefacta stomachi aliuq; fluxiones sistunt, si fresca lentis more decoquantur.

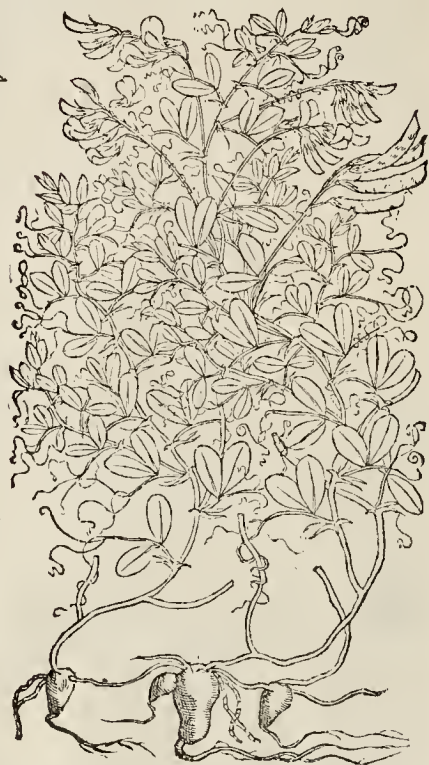
Gal. eadem. Similiter vt ipsa lenticula edi solet, verum egrius qudm illa concoquitur: valentius autem deficcet, & moderati caloris est.

TERRÆ GLANDES. Apies Fuchs. & Tragi.

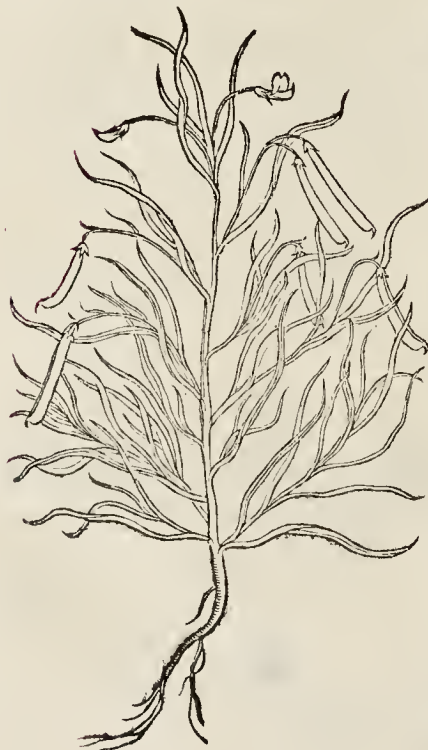
Perperam Ornithogalon, & Apios Cordo.

Ger. Eerdnußen, erdpe thelen. Belg. Eerdnoten ende eerdkehelen, & mupfen met sterren. id est, glans & nux terrestris, & nux caudatus, à similitudine tuberosi radicis. Aduers. 393.

Deme in
5. pag.

ERVVM
sylvestre.

Manducate radices vti castaneæ tardius conficiuntur, flatulentum, siuam tamen succu creat. Veneris incentiuæ sunt. Sanguinis vteri, renum & ventris fluores compefcit. Nauseam & vomitiones procreare creduntur.

lege ERVVM sylvestre herbariorum, sine καρυάκη? Aduers. 399.

DIOSC. Vitamq; narrant in amatoriis expeti. Eadem Plin. Dioscoridem citans.

CICER

CICER OROBEVM. *Aduers. pag. 400.*
Cicercula Plin. F. Pezini.

CICER Satiuum, Arietinum. *Angl. Ciche. Ital. Ceci.*
Gall. Pois Cices & Cices de belier. Germ. Zps-
fern. & erwepfen Zpsfern. Belg. Ciceren.
Hisp. Grauanco.

OROBVS receptus Herbariorum. *Ital. Mocho.*
Hisp. Yernuo, & yernuos. & Proncialibus Eres
quasi Eruum. Mochus siue Cicer satiuum Diosc.
Dodonso. Aduers. 400.

Diosc. Cicer satiuum alio idoneum est, vrinam ciet, inflationem parit, colorem commendat, menses ac par-
 tus expellit, lac auget. Cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes testium; verrucosus in formicationes: ad scabiē,
 vlcera capitis in anania, impetiginēsq; item contra carcinomata & vlcera qua cacothbe vocantur cum melle &
 hordeo prodest. Alterum genus arietinum nominatur: vtrumque cit vrinās, dato cum rore marino, hydropticis aut re-
 gio morbo laborantibus eorum decocto. Ladunt autem ea exulceratam vescicam & renes.

Gal. non minus quā faba flatulentum, sed valentius nutrit quā milla. Ad Venerem autem in-
 citat: creditumque est, semen quoque generare, vnde quidem equis admittarijs ipsum exhibent.
 Inest præterea ciceribus facultas abstergendi maior, quā fabis: adeo vt quidam ex ipsis calculos
 in renibus constantes manifestē comminuant: nigra autem sunt ea & exigua, arietinaque ipsa nuncu-
 pant. Satius autem est, succum ipsorum in aqua coctorum bibere.

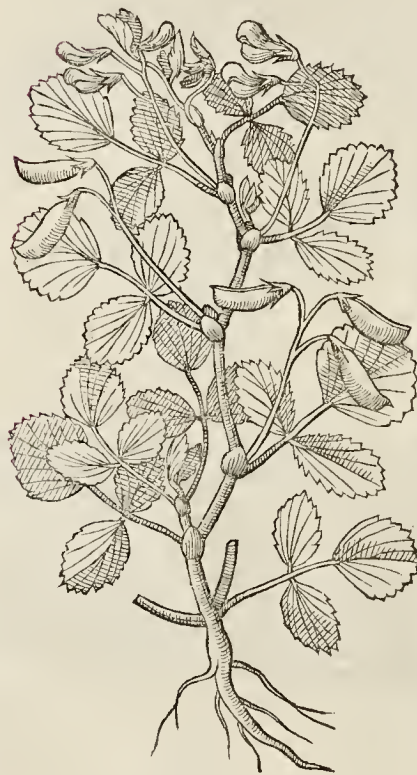
Diosc.

Diosc. Eruium capiti onerosum est, aluum esu trahit, sanguinem per vrinas extrahit. Eluxo boues sanguantur. Peranda farina ratto haec est, vberior: grana candida ique, deiequentur, permiscendog, aqua resperguntur, domos sufficienter combibant. postea torrentur, vsq; dum hians cortex disrumpatur, molitaq; farinao cubro incernuntur. postremo farina reconditur. Haec aluo utilis est. vrinam ciet. meliorem colorem efficit, sanguinem per vesicam aut aluum cum torminibus elicit, si largius in cibo aut potu assumatur. vlcera cum melle purgat. lentiginos & vitia cutis in facie, & maculas, totiusque corpus emendat. nomas, gangrenas, duritiesq; serpene non parit. mammarum duritias emollit. atra vlcera qua therionista vocant, sanosq; emarginat. carbunculos rumpit. cuius vino subacta illitu morsus viperarum, canum, hominumque, medetur. vrina difficultates, tenesismq; ex aceto mitigat. Eruium tabidis, qui alimentum non sentiant, rosum, & ad nucis magnitudinem melle exceptum semptinque, conuenit. Etus crenor pernitones, & pruritus in toto corpore, sanat fouendo.

Gal. defecat ordine secundo intensio, calfacit vero primo. Porro quatenus amaritatis est particeps, eatenus incidit, extergit, atque obstructions expedit. Caterum si sumatur copiose, sanguinem per vrinas euocat.

Hominum cibus profus hoc semen damnatur, est enim & insuruisimum & prauis succi. Eruo autem instar lupini praeparato, ex melle vitumur, vt medicamento crassos pulmonis, thoracisque humores expurgante. Candidum minus est medicamento sum, quam id quod ad flauum aut pallidum colorem tendit.

CICER SYLVESTRE verius.
Aduers. pag. 400.

CICER Syl. Herbariorum. Ital. Ceci saluatico.
Aduers. pag. 400.

LENS. Hisp. Lenteyas. Belg. & Germ. Kinsen.
Angl. Lentilles. Aduers. 401.

LENS minor.
omnia similia sed minorā.

Diosc. Lens crebri comesta, oclorum aciem hebetat, aye concouitur. Stomachonocet, eumque & inces-
sima influ. Aluum cum cortice suo comesta sistit. Praestat que facillimè concoquitur, & nihilatri in maceratione red-
dens vim habet adstringendi. qua ex causa aluum cohibet, si detraido antea cortice discoquatur accuratè, primaq; a-
qua inter coquendum effundatur (quippe primum id decoctum ventrem resoluat) somnia tumultuosa excitat. capiti,
neruis, ac pulmōni inuitis. melius suo surgetur muree contra alui fluxiones, addito enim aceto myrto, aut portulaca,
aut betz nigra, aut bacis myrti, aut putamine punci, aut aridis rosis, aut mespilis, sorbisque, pyris Thebanis, aut
malis cotoneis, aut cichorio, aut plantagine, aut gallis integris, que post decoctionem abijciuntur, vel vuarum rhois
que obsonijs inspergitur. Acetum autem cum eo diligenter percoqui debet, aliis aluum contrahat. Contra subuersio-
num vetriculi triginta grana lentis suis corticibus denudatis, deuorata profunt. Decocta cum polenta, & illius, poda-
gram lenit. Sinus cum melle glutinat. Crustas rumpit, & vlcera purgat. Decocta in aceto durities & strumas discu-
tit. Cum meliloto aut cotoneo malo, medetur inflammationibus oculorum & sedis, addito rosaceo, in maioribus sedis
inflammationibus & sinu amplo, cum malicorio aut siccis rosis adiecto melle decocta. Contra normas gangrænicas simi-
liter vntur, aut adiuncta maris aqua. Aduersus autem pustulas, herpes, erysipelata, pernioresq; vbi antea dictum
est. Contra mammæ grumosum lac continentis, & lactis copia turgentis, aqua maris cocta & illius auxiliatur.

Gal. Lètes mediū tenēt caliditatis & frigiditatis, deficcāt tamē secundo ordine. Ipsum itaq; earum
corpus deficcet & sistit ventrē: ceterū decoctū prouocat. Proinde etiā prior aqua abijcitur vbi retē-
tionis causa adhibetur. Nam quæ ventri obueniūt fluxiones deficcet, os ventriculi, intestina, & totum
denique ventrem corroborans, quamobrem cœliaci & dysenterici accommodatus est cibus.

Gal. Lens verò decorticata, vt illā adstringēdi vehementiā, & ea quæ ipsam consequuntur, amittit, ita
magis nutrit, quā quæ cortice spoliata nō est; siccū crassum prauūmq; gignit: tardeq; cōmeat; non ta-
mē alui fluxus deficcet, vti ea cui cortex nō est ademptus. Iure igitur, qui largius hoc edulio vtuntur,
elephantiasin, & cætros incurrunt. Siquidem crassa siccaque cibaria, succo melancholico generando
sunt idonea. Quare ijs duntaxat, quibus aquea in carnibus est *no. 2. 2. 2.* lens in cibo viliter prebetur: arid-
is verò & squalētibus admodum damnosē. Eandem ob causam visum integrum & inculpata hebe-
tat, ipsum immoderatè exsiccat: ei verò, qui cōtrario modo se habet, cōfert. Ad mēstruas aut purgatio-
nes nō est accōmoda: crassum enim & tardissimū sanguinē redlit: at muliebri profluvio est vtilissima.

LENS minor. Est & Lens minor, flore, siliqua, seminis figura omnique sui parte priori similis, sed
omnia minorā. A rei herbaria studiosis scribitur in hortis Belgicis.

ARACVS si-
ue Cracca mi-
nima. Ad-
uers. 401.

VICIA. Angl. Fiche.
Trago & Officinis Belgij *perperum Orobus*.
Aduers. 401.

Gal. Semina non modò insuauiua, sed conco-
ctu etiam difficilia, & aluum retinentia. Per-
spicuum ergo est cùm huiusmodi naturâ ob-
tineant, alimoniam quoque quæ ex ipsis in
corpus permanat, improbi crassique succi esse,
idoneam ad humoris melancholici generatio-
nem.

ARACVS. Aduers. pag. 401.
Gallis *velce sauuage* & *Crocque*.
An vera *Aphaca* Diosc. Dalese.?
Galobelgi *semine columbas* saginant.

SECURIDACA minor. Aduersf. 401.

ASTRAGALVS Montpellierium.

Hedysaron alterum Dod. *

* Huius altera differentia in vireto ditissimo Hugonis Morgani, hyemis, cæli & soli nostri patientissima.

DIOSC. Hedysaron amarum gustu, stomacho vile in potu. additur in ant idota. Cum velle ante coitus subditum, concipiendi spem admittit.

Gal. Semen amarum & subacerbum apparet. Quamobrem potum gratum est stomacho, & viscerum obstructiones expurgat. Idē præstant totius fructus germina.

HEDYSARVM alterum clypeatum.

Helenium Aegyptium quorundam.

Speciosius multo superiore alunt Hedysarū vireta Belgica, quod Aegyptium Helenium eiusus specie quidam dixerit; alij verò appositè Hedysaron censuere. folijs enim & procumbentibus cauliculis est Securidacæ: floribus amaris Genistæ, sed tubentibus in cauliculis summis: è quibus postea siliquæ compressæ hirsutæ ternis, quaternis & quinis orbiculatis clypeoli effigie loculis complures visuntur: semine intus Genistæ minore. Cuiusmodi benevolentia Francisci Pennini pharmacopæi Antuerpiani doctissimi primum vidimus & habuimus.

ASTRAGALVS Lusitanicus Clusij. Lusit. Alfabecca, Beticis Garauancillos,
quasi dicas Citer exiguum.

Priscis & nuperis indicta hæc, posteritati ico-
ne & literis prodita sedulitate C. Clusij, que
quasi cæteris rarior & perelegãtiõ foret, Astra-
galis generica habenda certè est, quibus quidè,
vt si quæ alia, exactè æquiparatur. Prodit enim
facie, ortu & cauliculis cubitalibus, digitum
crassitie æquãtib; duris subrubentibus, angu-
losis & lanuginosis; longioribus pediculis, plu-
matim foliorum exortus ex aduerso exactè ge-
rentibus: folijs item hirsutis & incanis, gustan-
ti primùm adstringentibus, deinde feruidis.
Flores copiosi, Lupini, aut Fabæ vulgaris secũ-
dum oblongos pediculos ex alarum sinu pro-
deutes, ordine digesti, albi omnino, sed ante
quàm aperiantur, ex luteo foris nigricantes. Ra-
dix pro stirpis magnitudine amplissima, bra-
chiali interdum crassitie, palmari longitudine,
deinde in binos aut tres ramos se findens, fo-
ris nigra, rugosa; intus candida, dura & lignosa,
ingrato sapore, que arefacta cornu duritie supe-
rat. Collibus quibusdam supra Olyssiponem,
quos Tagus fluius alluit, inter vepres; sylvosis
item locis non procul Hispali, iuncte Granaten-
si oritur. Hæc Clusius.

Diosc. Astragalus radix alium siliu in vino pota, vrinam mouet. Veteris vlceribus sicca efficaciter inspargitur.
Sanguinem supprimit, agrè propter duritiam trahitur.

Gal. Fruticellus est exiguus, radices habens adstrictorias; quamobrem etiam ex numero est non
infrenuè exiccantium. Nam vlcera vetera glutinat, & alium fluxu tentatam sistit: si quis in vino de-
coctam radicem bibat.

ASTRAGALOIDES altera Herbariorum.

Glycyrrhizæ vultu cubitalem herbam quadam cum Astragali similitudine: Astragaloidem sta-
tuerunt Muttonus & herbarum peritiores. Radice longa, digitum crassa nititur. caulis erectus in
quo flores purpurei, siliquas nigras per maturitatem relinquentes.

ASTRAGALOIDES. Herbariorum.
Astragalus forte Matib. vel iam demum
Polygala eiusdem.

ASTRAGALVS. Syriacus.

Non ita dissimilem vultum sortita est planta, quam circa arcem alvutam & vrbeculam Tiron vocatâ Lugdunensis Galliae, in collibus illis, vbi solebamus effodere Acutem lapidem, saepius erimus & vidimus, quæ quia ad Astragalum accederet, Astragalidem enim Valerando Doreo nostro Insulano & nonnullis alijs peritis herbarum exploratoribus diximus. Cauliculos spithameos & pedales erigit. Folia Ciceris aut Galegae, sed minora in pediculis vtrinque ordine sita. Flores ex pallido puniceo, aspectu iucundi. Radix crassitie digitum aequat.

ASTRAGALVS Syriacus.

Perelegans & rarior multo quæ hic depicta leguminosa planta, Astragalus generica habenda certe est: quippe foliorum & cauliculis similitudine, & implexu radicum prostantium. Astragalum refert. Sed florum denso exortu congestorum decore, effigie, elegantia, magnitudine & rubore ornatur amantissimo. Alepo Syria hanc plantam primum habuimus, postea in vrcis pensilibus D. Brancianis Mechlinae Italo femine enatam scimus.

GLAVX

GLAVX vulgaris. Fanumgracum syl. Tragi.
 Polygalon Cordi, & Gesneri Glycyrrhiza syl.
 à consimilitudinis sapore. angl. Sea Trefoly.
 Aduers. pag. 402.

GLAVX Dioscor. Clusij.

Glaucis genus illud quod doctissimus Clusius describit, ne nobis quidem inspectione notum factumur, quod quia plurimum ad Glaucem Diosc. accedere videtur, non possum non hicce subnectere, vt eius species & varietates indicatas nentiquam transiliamus: vtque complures differentias notis inter se discernamus & notiores habeamus, de cuius assertionem Clusio libenter assentimur, & gratiam habemus, illiusque iudicio & descriptione oblectamur. Ternis aut quaternis à radice assurgit cauliculis dodrantalibus gracilibus, incanis, folijs ordine quodam vtrinque digestis secundum costam longitudinem Lentis aut Astragali Hispaniciam descripti in modum, mollibus, supernè virentibus, infernè cana lanugine obfritis, gustu nonnihil amaro: flos extremis cauliculis confertus, & capituli spicæ ut obtuse & breuioris modo innascitur. Glycyrrhizæ vulgaris forma & colore perquam similis: radice exili, candicante, nusquam alibi quam ad ripas Thormis fluminis, quod Salamanticam alluit, paulò infra eam urbem obseruavi mense Iunio: verùm is locus procul à mari distat, iuxta quod Dioscorides nasci tradit. hæc Clusius.

CAPVT GALLINACEVM Belgarum: an Onobrychis Diosc.?

Polygala vera Dalesc. Onobrychis Dod.

DIOSC. Herba suscepte vi sitrua illinatur, tubercula dissipat. Cum vino pota, strangurias sanat. Illita* ex* Eadè oleo sudores mouet.

Gal. Rarefaciendi, digerendique vim obtinet, proinde folia eius virentis imposita ad morem cataplasmatis phymata digerunt: arfactæ verò si in vino bibantur, strangurias sanat.

CAPVT

CAPVT GALLINACEVM *Belgarum.*

ORNITHO-
PODIUM.
Polygala
Diofc. Do-
dono. Belg.
Dughel-
noct. Ad-
ucti. 4c3.

SPERRO CAVALLO. *Advers.* 403.
FERRVM EQVINVM.

STELLA 1c-
guinosa.

Varietas. Spõcè in fyluis Auxiaci castrì Gallobel-
gij tota minor prouenit, hyemis patienssima. Gu-
flu amarà & Hedyfaro natura affimilè facit. Dod.

STELLA leguminosa. *Arturo Cortes.*

Hæc rarissima planta debetur Cortesio Parauino stirpium amantissimo, avidissimo & peritissimo: folijs exit leguminosæ Scorpioidis. flosculis Lampânæ. Semen exile pullum in corniculis tanullum falcatis vno pediculo aptis & radiam congestis, stellam exprimentibus; gustu leguminoso & glutinoso. Nummadê sit cum stella illa decantatissima herba Hibernis celebrata humi depacta, fides esto penes illos qui viderunt & referunt. Ad amaroria fummis laudibus celebratur hæc.

TRIBVLVS terrestris.

Hisp. Abroios.

Aduers. 404.

GLYCYRRHIZA echinata Diosc. Belg. Dupthout &

Callischoout. Germ. Süßholz, süßwurz. Angl. Lic-

tices. Gall. Raigalisse & Raiglice. Hisp. Regalitia &

regaliza. Ital. Regolitia. Aduers. 405.

Diosc. Drachmæ pondere epotus & impositus comitoris à vipera auxiliatur. Aduersus item venena cum vino potus. Decoctum eius sparsum pulices necat.

Gal. Terrea & frigida qualitas, quæ & adstringens superat; fructus eius cum tenuium sit partium, potus lapides renum comminuit.

GLYCYRRHIZA echinata Diosc.

Diosc. Saccus radicis densatur Licij modo. Is in arteria scabritia efficax habetur; verum oportet ut lingua subditus eliquescat; astutioris imacho, thoraci ac iecinori conuenit. Sanat vesica scabiem, & renum dolores, cum passo potus. Idem eliquatus sum sedat: vubneribus illius accommodatur. Commanducatus ori prodest. Recentis radicis decoctum ad eadem conuenit. eiusdem farina pterygij commodissime inspargitur.

Gal. Familiaris est nostræ temperaturæ: & cum adstrictio quædam adiuncta sit, eius temperamentum quantum ex caliditate & adstrictione est, tepidæ potillimum caliditatis fuerit, quam proximè accedens ad temperamentum. Porro quoniam & dulcis, nimirum & modicè humida est.

GLY-

GLYCYRRHIZA *siliquosa*,
Aduers. pag. 105.

CORONILLA *sive Colutea minima*,
Polygala Valentina prima Clusij.

Varietas.

Eadem & plura quàm echinata Glycyrrhizæ tribuit Dioscorides, hæc potest.
Respiratione, omniaq; thoracis viâ iuuat: pectus dilatat; acres & falsos humores lenit & retundit.
Moderato humenique calore, recens potissimum succoq; prægnans, & quadam tenui abstergente
visceribus amica dote, eorum fatelus referat; asperitates lenit, & concoctionem iuuat.

COLUTEÆ *Scorpioidis varietas*. Aduers. pag. 405. *Colutea Scorpioides coronata*.
CORONILLA *del Rey Hispanorum*.

A superiore non nisi exilitate, & floribus speciosioribus, hilarioribusque corollam fertulamve au-
ream effigiantibus differt, vnde Hispanis Corona Regia dicta fuit. Belgij hortis cultioribus frequens.

Lege Co-
LUTEÆ.

CORONILLA, *sive Colutea minima*.

Harum omnium, cum sint omnia longè minora, minimam diximus, surrectis foliis Rutulæ con-
coloribus, alioqui assimilis exteris. spithameus cauliculus. Belgis hortensis.

Coluteæ va-
rietas.

Agro Salamanticensi, Granatensi, Murciano & Valentino spontè oritur sæcus vias, vt auctor est
C. Clusius.

Xx

SENA

ANTHYLLIS leguminosa Belgarum.

ANTHYLLIS leguminosa Belgarum.
Anthyllis prior Dod. Gbaux quorundam.

Quae Septentrionalibus Anthyllis prior vocatur, à simili udine videtur cum leguminibus cognata: quippe foliorum & cauliculorum effigie, lentem refert, mollioribus & incanis, & carnosiss. flores lutei Trifolij pratensis quad. mtenus, nō admodum glomerationem compressi, sed hiantes magis & depressi. Semen item Trifolij non ita ab simile. Caeberitimi cauliculi procumbentes spithamei: radix exigua. Agrorum marginibus Lutetiani agri, Narbonensis, Germaniae & Angliae passim occurrunt.

COLUTEA Theopb. Aduers. pag. 406.

SENA.

SENA. Aduers. pag. 406.

MESVE. Folliculo quàm foliis est efficacior, Sena praesertim si is ex vitridi nigricat, modicè amarus, subadstringit absolutus. recens in quo semen amplum, compressum. Calfacit initio secundi ordinis, siccatur primo. Folia etiam primo calefaciunt. Tergit, expurgat, digerit, purgat clementer melancholicam

eholiam, & bilem vltam à cerebro, ſenſoriis, pulmone, corde, hepate, liene. Proinde morbis dictarum partium ab humore huiusmodi profiſcentibus ſuccurrit, vt melancholicis febribus antiquis: gaudium gignit ablatò humore ſine cauſa externa triftante, & floridum corpus efficit, obſtructiones viſcerum aperit. Foliorum huius & chamameli decoctum lotione cerebrum, neruos roborat. Eadem quoque modo vſurpata, viſum & auditum firmat. Eius purgationem tardam & imbecillam celerant & intendunt miſta acria, vt Zingiber, Sal Gemmæ, ſal Indus. Ne verò ſtomachum lædat, cardiaca & ſtomachica ſunt miſcenda. Ob id Galeni decreto coquenda largo pondere ex iure Galli, Gallinæ, vel aliarum carniùm, vt citra moleſtiam purget: vel ſero lactis inſula, cum ſpica, deinde parum diu ſeruata, vel puluis eius ex lacte dulci ſumendus eſt. Vino albo mulſeo miſcebat quidam vim magnam Senæ, poſt tres meſes potandam dabat, ſicque purgabat cerebrum & ſenſoria, & gaudium augebat. Sunt qui decocto eius cum prunis & ſpica feliciter purgant. Mediocreſ autem coctionem ſuſtinet. Inſunditur ab aureis tribus ad ʒ vnam.

Lege SPARTIVM. *Geniſta ſcoparia vulgi.*
Geniſta Plin. cum Hypoſpartio,
ſive Rapo Geniſta. Aduerſ. pag. 407.
*Hiſp. Scobas.**

Vulgi GENISTELLA *infectoria.*
An Lutea Plin. Aduerſ. pag. 407.
Perperam Ferula Tragi.

*Vrinam amaritudinis ratione mouet & calculum frangit vi incidendi & extenuandi.

GENISTELLA infectoria. Aduers. pag. 407.
Genistella tinctoria Clusij. Scola Murciana.

SPARTIVM Dioscorideum Narbonense & Hispanicum. Aduers. pag. 408.

2. E solo folio latiore secundam differentiam alit Muronus noster.
3. Et tertiam iuxta Zuthphaniam lectam, procumbentibus pedalis ramulis, cæteroquin non ab-
similem.
4. Quartam differentiam Clusij icone & oratione his verbis dedit. Ad binorum cubitorum altitudinẽ
crescit interdum hic frutex, nudo stipite, enodi, recto, digitali crassitudine, candidate cortice obducto,
in multiplices breuesq; ramos summa parte sese diuidens, tenellos & fragiles, quos ornant folia lina aut
Thyreleæ frequentia, supernè virentia, infernè verdè incana & planè argenteo splendore, gustu pri-
mùm linguam exsiccante & nonnihil adstringente, deinde subamaro: flores summis ramulis nas-
cuntur spicatum Genistæ tinctoriæ Germanicæ similes; lutei. Tota planta elegans aspectu. Nusquam
hunc fruticem conspexi, quàm Murciano regno secundum vias mense Maio florentem. Incolæ Sco-
bi vocant.

SPARTIVM Dioscorideum Narbonense & Hispanicum.

DIOSCOR. Purgant per superna vehementer, Hellebori vice cui a periculum flores & semina, quibus obolus in
aqua mulsa pota. Semen deiectionem mouet. Ramis in aqua ma. eratis, mox tuis, extractus succus, ischiadicis & angu-
ni laborantibus auxiliatur, si cyathi modum ieiunii bibant. Quidam in aqua macerare malunt, & insunderi ischia-
dici clystere, frigida autem elicit cruenta.

Gal. Non instrenuè trahentis est facultatis.

Eadem Se-
thus.

Ægin. eadem quæ Diosc. pota quinque obolorum pondere per superna sine periculo verari modo.

SPARTIVM *Hisp. alterum flore luteo Clusij.*
Spartium monospermum Hisp. Mutoni.

SPARTIVM 2^m. *floribus albis Clusij.*
Facie vulgati Spartij Narbonensis aut Hispanici.
Hisp. Retama, & yniesta, & Himiesta.

In siliquis rotundis, semine reperto in vuis Damascenis in Belgio enatum habuit Mutonus, eiusque postea ramulis nos donavit C. V. D. Ioannes vander Dillf. Frutice, radice, stipite striato, vimineis virgis inuicelise, foliis caducis & floculis luteis, sed minoribus vulgare Narbonense aut Hispanicum Spartium refert. Sed in singula siliqua, lobove siue cartilagineo tereti oliuari folliculo, herbariorum Ciceri sylvestri ferè pari subtruso, singulum semen atrum & durum, tenis effigie, claudit. Variis Castellæ vtriusque locis arenoso solo oritur, vt auctor est Clusius.

SPARTIVM 2^m. *floribus albis Clusij.*

Genistam Damascenam odoratam flore albo Hispani referunt: quam subiunxit præcedenti Spartio Carolus Clusius his verbis: Aliud superiori simile, longè tamen maius & hominis altitudinem superans. Virgulis priore tenuioribus & lentioribus magisque obsequiosis: flore paulo maiore & omnino candido: lobis à superiore, forma non differentibus, sed minoribus, semen etiam minus continentibus.

Huius me primus monuit Antuerpiæ C. medicus D. Dionysius Thomas Lusitanus, materiæ Medicæ gnatus.

Gadibus solum provenit & locis vicinis aura marina perflatis.

GENISTELLA montana. Adurf pag. 408. Genista angulosa Corth.
Genista sagittalis nuperorum. Chamæspizium Tragi.

Caput lux-
tu. Adurf pag.
408 huc referunt
vnt.

Sparteæ & hæc herbula est, & duotaxat montium celsiotum conuallibus quibusdam obuia, vt Cal-
cari montis Narbonensis, propter cœnobium: In Gemania etiam arduis spargens sesqui palmaria fo-
lia pinnation triquetra, sagittæ affixæ aut innatæ pennæ ritu, articulatum veluti geniculata per spatiosa &
commissuras insecti, qualia videre est virentia etiamnum Londini, Mechliniis, Antuerpiæ & Lieta in
hortis, floribus luteis Genistellæ infectoria fastigiata, quibus succedunt siliquæ, & semen Genistæ lon-
gè minorâ.

GENISTELLA pinnata altera Hispanica.
Chamægenista peregrina Clusij.*

ASPALATHVS secunda Monspelliensium.
An Scorpio Theoph. Clusio & Anguillara?

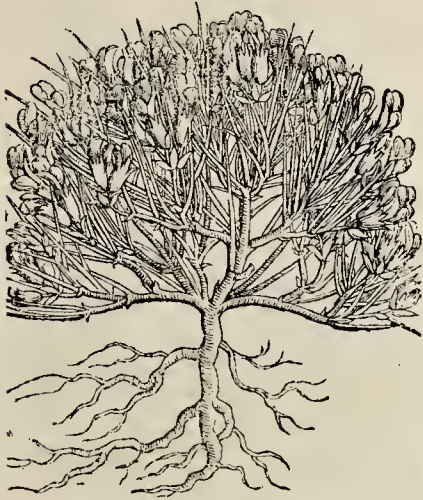

lege fa-
tis, & de-
tenuâ.
Item pa-
pôst les
Aspalath

* Hanc superioribus mensibus ad me misit Franciscus van Zynich Bruxellensis pharmacopæus vni-
uersæ materiæ medicæ, vt si quis alius, gnarus, ex Hispania delatam opera D. Ambrosij Boone Consi-
liarij Regij, quæ quia exactissimè à Clusio descripta, eius descriptionem sequemur. Vix palmari altitudi-
ne assurgit, admodum fruticosa, foliis Chamelææ proximis, duris & carnosis, per ambitum aliquan-
tulum sinuosis & crispis, rigidiusculisque, vno ex altero è medio folij neruo prodeunte, quemadmo-
dum in Chamægenista, quam nonnulli Sagittalem vocant, interdum verò binis ternisve simul exo-
rientibus: hic verò neruus paulatim intumescit, & in ramulum conuertitur, quandoquidem tota plan-
ta foliosa sit: in extremis istis foliis, quini, senive aut plures flores simul iuncti ex villosis caliculis nas-
cuntur Genistellæ similes, sed minores aureo planè colore, sed quorum bina inferiora folia incana lanu-
gine pubescunt. Floret Martio in cultis locis Valentini regioi.

SPARTIVM aphyllon fruticosum innceis aculeis,
lanatis capitulis. Aduers. pag. 409.
Valentinis Hisp. Erizo .i. erinaceum. *

GENISTELLA aculeata. Aduers. pag. 409.
Forè Flex Plin. Germ. stekende Ginſt.

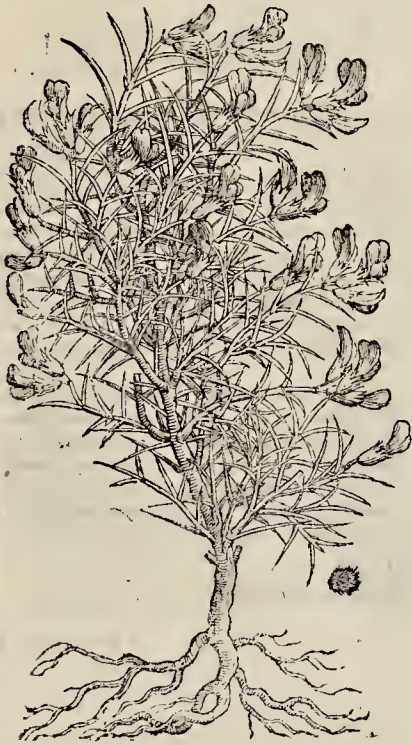
Est idem cum hac ERINACEA Clusij, cuius
flores ex caruleo purpurantes non videramus,
nullave foliola, quæ raro producit, scitè à Clusio a-
nimaduersa, & descripta.

GENISTASPARTIVM spinosum alterum.

Menses & ventris fluores sistit, Fuchſ. auctore &
ad eadem valet quæ Hippuris.

GENISTASPARTIVM spinosum alterum.
SCORPIVS siccus Clusij.

Debetur & hæc Nepa Carolo Clusio, qui eam
primus ab altero Spartio spinoso distinxit. Pædæ-
m proceritate vix æquat, aut superat. Spinæ horridæ
ex aduerso binæ quadam serie exeunt, colore palli-
diores quàm alterius vulgatae. Flores summis ramu-
lis lutei & semina erui, magnitudine, incana, lanu-
gine hirta latent sub semine. Radix totaque facies
cæteroque non ab similibus superiori. Collibus Gra-
natæ vicinis itinere Cordubensi solummodo euul-
sit Clusius.

Spina

Spina ACATIAE Diosc. *Aduers.* pag. 409.
Acanthus Theoph. Anguil.

ACATIA altera Dioscoridii.
Aduers. pag. 410.

Siliqua Lu-
pini effigie.

DIOSCOR. *Acatia* in Aegypto nascitur spina instar arboris, fruticosa, non se in rectum attollens, florem habet candidum, & semen lupino simile in folliculo, ex quo succus expressus siccat in umbra, niger ex maturo semine, sub-
rufus ex viridi. Eligatur modicè rufus & odoratus, vt in hac arbore esse potest. Aliqui exprimunt ex foliis & semine
succum. Manat & gummi ex ea spina, vis ei ad spissandum, refrigerandumq; efficax. Succus oculorum medicamentis
utilis, v. slet ad ignem sicrum, vlcera qua serpunt, perniones, pterygia, & oris vlcera, procidentes oculos reprimi. men-
sum abundanti in siliis, prociduum vuluam cohibet, citam aluum supprimit, aut potus aut subter inditus, capillos deni-
grat. Lavatur oculorum medicamentis, trito in aqua, mox effuso quod concreuerat, donec pura exeret aqua. Et ita cogitur
in p. stillos, vritur etiam in cruda fidelis, donec sicile fornacibus percoquatur: torreturq; in carbonum halitu persiata,
Spina decoctum solutos artus fotu committit. Praefertur eius spina gummi, quod in verniculorum speciem contrahatur,
& vino modo perluceat, ligni expers, proximum est candidum, sordidum verò ac resinofum, inutile. Cutis meatu ob-
struit, & medicamentorum quibus admiscetur, acrimoniam hebetat, ambustis ex ovo illitum, pustulas non patitur
erumpere.

Gal. *Acatia* & planta ipsa acerba est, & fructus & succus, qui lotus quidem & imbecillior & minus
mordax redditur, vt pote acrimoniam quandam in lauatione deponens. Porò si parti alicui sanæ illina-
tur, propius eam & sicciorem & contractam efficiet, nullum quidem caloris sensum inuchens: sed
nec frigoris admodum valentem, vnde constat medicamentum id esse frigidum & terrosum, immista
quadam etiam essentia aquæ. Et sanè coniectura est, non esse simile, verùm quâdam in sese disper-
sas habere partes tenues & calidas, quæ in ipsa ablutione segegerunt. E stoque & hoc tertij ordinis
• illotū verò. exiccantium, & secundi refrigerantium, vbi quidem elotum fuerit, * absque eo verò primi.

ACATIA altera Diosc.

Succus eius adstringit, vitibus inferior, & ocularibus medicamentis inutilis.

FRAXINELLA Cordi & officinarum, an sit Tragium Diosc. ? Aduers pag. 410.
 Tragium Gaillardini qui non maxpōtēpa, sed maxpōtēpa legendum probat, Plumum sequutus, qui
 illud Terebintho aquale facit.

DIOSCOR. Tragij semen, 'folia, lachrymaq; illius' spicula è corpore eiciunt. omnia quoque corpori impacta ²Eadē Gal. euocant. petra stranguria medentur, calculos vesica frangunt. menses trahunt. Modus in sumptione est drachma vna. ³Eadē Gal. fama est syluestres capras sagittis confossas eius herbe pabulo spiculis excutere.

'Gal. Tragij folia, fructus, lachrymaq; trahentis digerentisque sunt facultatis. Est verò & tenuium partium, & facultate in principio tertij ordinis calida.

ARBORVM, Fruticum & Cremiorum obseruationes.

LENTISCVS Diosc. Aduers pag. 411.

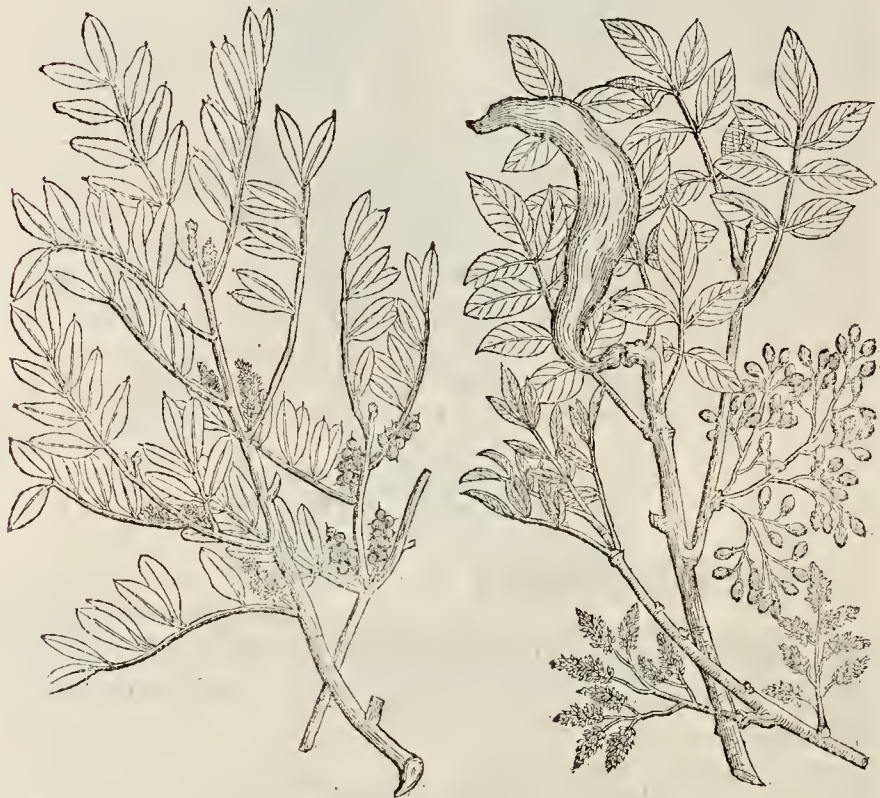
DIOSCOR. Nota arbor est cui vis inest adstringendi. semini enim, folio, ramo, cortici, radicibusq; cognata in-
 sunt vires. Liguamentum autem in usum sic solet: Folia, cortex, & radix in aqua coquuntur, & ubi abunde cocta refri-
 gerataq; sunt, folia abiciuntur. aqua denuo coquitur, donec mellis habeat consistentiam. Lentiscus sua adstringendi dote,
 valet aduersus sanguinis reueliones, alui profluvia, & dysenterias in potu. item contra eruptionem sanguinis è vulua, &
 eiusdem aut sedis proidentia. In totum acacia & hypocistidis vicem repraesentat. Idem facit succus è tritu folii. Deco-
 ctum soti cæua explet. & si acta ossa ferruminat. vulua fluxiones sistit. nomas arcei. vrinam pellit. motus dentium collu-
 tione stabilis. Vires sirculi calamulorum vice dentibus repurgandis affricantur. Fit è semine oleum, quod prodest cum
 quid adstringi opus est. Lentiscus resinam gignit, qua lentiscina cognominatur, & ab aliquibus, mastiche. Potu vtilis est
 sanguinem reuocantibus, & iusti veteri. stomacho auxiliatur, sed rictum mouet. additur in dentifricia & illitiones faci-
 ciet, ad nitorem cuti conciliandum. palpebras oculis in commedas replcat. manducata haultum oris commendat. gingi-
 uas contrahit. Optima & copiosissima in insula Chio prouenit. Praefertur mitedulo modo resplendescens, & candore Tyr-
 rhenica cera similis, adusta, fetorrida, friabilis, odorata, stridorem edens. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris,
 resinæq; pinea nuclei mistura.

Gal. Frutex hic ex aquea essentia leuiter calida, & terrena frigida nō pauca composuit est. Desecat igitur secundo ordine completo; aut tertio incipiente: in caliditatis & frigiditatis differentia quodammodo est medius & symmetricus. Similem omnibus sui partibus adstrictionem obtinet in radicibus, ramis, extremitis turionibus; germinibus ac foliis, praeterea fructu, & cortice: ac si succum ex foliis eius viridibus exprimas, similis hic ordinis est, moderatē adstringens. Itaque bibitur & per se & cum aliis medicamentis, quae dysenterias & alui affectus sanant. Quin & ad sanguinis expulsiones, tum sedis vuluaeque procidentias idoneus est, utpote ad hypocistida nonnihil propē accedens.

LENTISCVS *Diosc.* Narbonensib. Restincla.
Angl. Masticee. *Germ.* Masticebaum. *Gal.*
 Lentisc. *Hisp.* Mata. *Ital.* Lentisco.

TEREBINTHVVS *cum flore.* *Aduers.* p. 412.
Angl. Turpentine tree. *Gal.* Terebinte. *Hisp.*
 Cornicabra. *Ital.* Terebinto.*

Lege semper
 currentis.

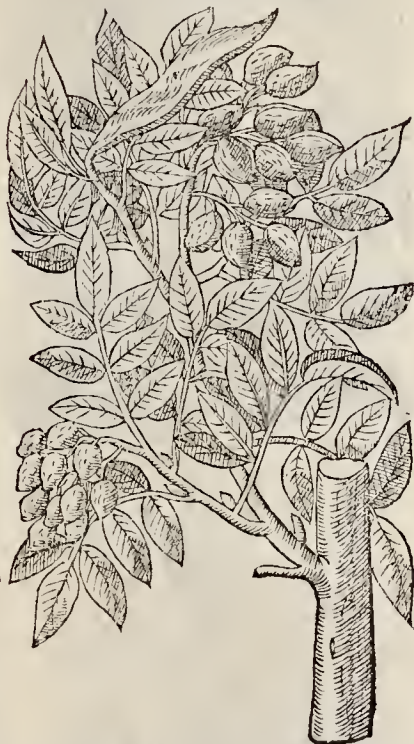

* *Diosc.* Terebinthus cognita arbor est, cuius folia, & semen, & cortex asirunt, & ad eadem ad que lentiscus conueniunt, simili parata modo sumptaq;. Fructus eius apertus est, sed stomacho aduersus, ex calfacit, vrinam mouet, venerem excitat, contra phalangionum morsus conuenienter in vino bibitur. Resina eius ex Arabia Petraea deservit. Prouenit etiam in Iudaea, Syria, Cypro, Aethiopia & Cycladibus insulis. Sed praualiter candida, perlucida, vitreo colore & in caruleum vergente, odorata, terebinthum oleis. Terebinthinae resinae omnis antecedit, proxima lentiscina, & è pinis, & abiete, has sequitur è picea & pineis nucibus resina. Natura omnibus calfacere, mollire, discutere, expurgare, iustiorabi conueniunt per se, aut in eclegmata ex melle. vitia peccoris expurgant, vrinam cient, crudam concoquunt, ventrem emolliunt, palpebras commodissime replicant, lepras tollunt, cum argine ac sutorio atramento, vtroq; arillus saniem emanantibus cum melle & oleo: item in pruritu genitalium vitiles, malagmatibus, acopsiq;, adarsif, curat. laterum doloribus per se, ictu & appositu auxilio sunt.

Gal. Terebinthi tum cortex tum folia, tum fructus adstrictorium quiddam obtinet. Sed & secundo ordine excalfaciunt. Itaque quid etiam desiccant manifesta nō est. Recentes quidem etiamnum humidique modicè; siccī verò ordine secundo. Caterum fructus acidus propinquus est etiam tertio ordini desiccantium. Est enim adeo calidus, ut mandentibus proterius eius caliditas percipiatur. Itaque etiam vrinam prouocat, & lienibus prodest.

RHVS. Sumach officinarum. Aduers. pag. 412.

PISTACIA cum corniculis. Aduers. pag. 413.
 Angl. pistachee, & fistikee.
 Ital. pistachi.

DIOSCOR. Rhus quæ obsonis aspergitur, corticosa tunica perquam villosa est. Folia vim habent * adstringendi, & acutia effectus præbent. Decoctum capillos denigrat. Dysentericis insunditur, & in potus eorum infususq; adicitur. Insillatur auribus purulentis. Gangrenas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liqueantem suæ ex aridis foliis, ad crassitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem ut hycium conueniens. Semen eosdem effectus exhibet. Cæliacorum, dysentericorumq; obsonis inspergitur. Fracta, desquamata, stibidaq; illitum ex aqua, ab inflammatione vindicat. Lingua asperitates cum melle abstergit. Candida femininarum profluvia sistit. Hamori hordas sanat, cum querno carbone intrito admotum. Aqua in quo semen maduit decocta, cogitur coitq; efficacior ipso semine. Gummi defert, quod denarium canis imprimitur, ad dolores simendos.

* Idem Gal. Tertio ordine exsiccat, & secundo refrigerat.

Lege COCCIGRIA Theopb. Cotinus Plin 413.

Quidam asserunt esse Fuffet Gallorum, quo inficiunt aureo colore.

PISTACIA.

DIOSC. Stomacho amica fuit. Trita cum vino contra serpentium ictus profunt, siue edantur siue bibantur.

Gal. Fructus eius quodammodo tenuioris essentia est, subamarum quid & odoratum habens: obstructions itaque liberat, sed maximè iecoris, verumtamen etiam thoracis pulmonisque.

GLANS ynguentaria. Aduers. pag. 414.

DIOSC. Drachma pondere pota lenem abstulit. cum loli farina & aqua mulsa podagricis illinitur: psoras leprasq; decoct.: in aceto vitiligines, & nigras cicatrices cum nitro emendat, & cum lotio lentigines, varos, & papulas in facie, & cutis vitia tollit. Vomitiones (5.) Gal. mouet. Aluum cum hydromelite resoluit, stomacho aduersatur. Cortex eius magis adstringit: verum tusa & expressa succus abstergentibus medicamentis adicitur, que aduersus pruriginis & scabrities idonea sunt.

Eadem Gal.

MESVE. Oleum emollit: frigidis neruorum affectibus conuenit, durities resoluit.

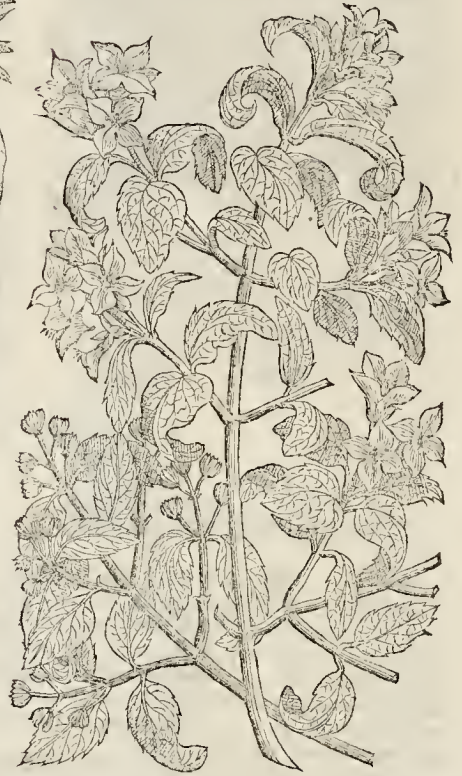
Balaninum Oleum.

DIOSC. Repurat maculas, lentigines, varos, & cicatrices nigras. Aluum soluit. Stomacho aduersatur, contra aurium dolorem, sonos, & immitus auxilio est, cum asserino adipe insillatum. Similis Sesamini ratio.

SYRINGA
caerulea Lu-
litanea.STAPHYLO
DENDRYM.SYRINGA caerulea Lufitanica,
Aduerf. pag. 414.
Lilic Matth.

Flores racematim coherent caerulei, suauiffimum odorem fundentes: populnea fronde in ramulis Rhois modo fruticantibus.

SYRINGA Italica.

Folia habet Betula longiora, & flores Arantij vel Tilia, albos odoratosque. Hortis Belgij hoc nunc hodie notiffima.

Σταφυλοδένδρον. STAPHYLODENDRYM Plin.
Aduerf. pag. 414. Gal. Baguenaudes à patre-
nostres. Ital. Pistachio saluatico.

Κερατρία

Kesaria Siliqua. Aduers. pag. 414.
Gal. & Provincialibus Carobe. à Chalilais sic etiam
dicta. Angl. Ditick tree. Ital. Silique, & Carobe.
Hisp. Algarrouas. Germ. S'. Fhous h'or.

CASSIA purgatrix. Aduers. pag. 414. 415.
Officinis, Gal. Germ. Belg. Ital. & Anglis, Cassia.
Item Hisp. Caña fistola.*

*Tutissimum medicamentum qualibet die, hora, etate, sexu, etiamque prægnantibus nulla molestia aut incommodo, fluxam bilem, pituitam, hepatis, renum, & quoslibet viscerum seruoeres, educens.

MESVE. Cassia fistula calido frigido temperata, nisi quod paulò est calidior, humida primo gradu, clementer & innoxie à ventriculo bilem & pituitam purgat leniendo, febribus inde ortis confert, sanguinem hac ratione puriorem reddit, ac eius sanguinis, & bilis fluxæ acrimoniam frangit, resoluit thoracis & pulmonis, & aspera arteria phlegmonas, easque partes lenit ipsa mortuus expers, sium se dat, præterim sumpta cum succo intybi, vel cichorij, vel solani arte depurato. Intempericem denique, renum calidam mitigat, cum diureticis sumpta, & glycyrrhizæ decocto, ob idque calculum in his gigni prohibet. Deligenda est fistulâ insigni, plenâ, ob id graui, splendente foris ac etiam in pulpa pingui, quæ recens sumenda est potius, quam vasî seruata: si autem viscera sunt sicciora, cassiæ lubricitas augenda est oleo amygdalarum dulcium: si debilia & lubrica sint, minuenda myrobalanis vel rhabarbaro, vel aqua cum mastiche cocta, vel spicâ additâ: si ad vias vrinarias ferri eam volumus, vretica misceantur. Quoniam verò tardiùs & imbecillius purgat, acre aliquid (quale thymum, hyssopum) actionem eius intendens misceatur, aut potius aliquid medicamentorum valenter purgantium: efficaciusque purgat hæc, si ex fetore lactis propinetur. Tam est benignum & innoxium hoc medicamentum, vt omni etati, & ipsi etiam pueris & prægnantibus tuto sumatur.

MOLLE Clusij.

GELSEMINVM vulgatum. Aduers. pag. 415.

Molle, quale exercitatissimæ cognitionis descripsit peritissimus Clusius, hic subdere visum fuit, instituti nostri, & ordinis consecutione: vt cuius semen & herba ab illustrissimo viro D. de Brancion mihi communicata fuerint.

Molle.

CLVS. Caterùm odor fœniculi mihi in memoriam reuocat arborem in Peru nascentem, Molle vocâr, cuius ego pusillas duas plantas, è semine natas, vidi ante aliquot annos Mechliniæ in hortu splendidissimo illustri viri Dn. Ioannis de Brancion, sed quæ tertio anno perierunt hyemis iniuria.

Molle historia.

Erant autem eæ arbusculæ trunco (quia tenellæ) ex viridi nigricante, multis consperso veluti maculis cinereis, folia pennata vt fraxini, sed multo minora, ex viridi nigricantia, serata, & sub extremum angustiora, quæ ab arbusculis reuulsa lacteo succo, coque lento & viscido, & odorato manabant, & ipsa folia trita fœniculi odorem reddebant, gustata adstringentis facultatis non nihil habere videbatur. Fructus ex quo nate sunt, piperis ferè magnitudine, oleaginosus, pellicula rubescete tectus, racematim coherens, vt ex eius icone, quam ad viuum depingi tum temporis curauimus, conspiceret licet: florem quem habeat ignoramus, sed quibusdam auctoribus, minutus est, viui similibus.

Natales.

Hæc arbor abundanter nascitur in conuallibus & locis planis Peruanæ regionis, vt referunt omnes qui Occidentalium Indiarum descriptionem dederunt: sed Petrus Cieça maximè, qui eius descriptionem hoc modo cap. 112. primæ partis Chronicæ dat.

Molle historia alia.

Toto hoc tractu conspiciuntur magnæ quædam, & etiam parvæ arbores, quas Molles appellant incolæ: folia habent minuta, odore fœniculi, cortice adèd commendato, vt eius decocto crurum dolores & inflammationes summa cum vtilitate foueantur: ex ramulis sunt dentiscalpia vtilissima. Ex huius fructu cum aqua decocto, pro cocturæ modo, fit aut vinum, siue potio admodum bona, aut acetum, aut mel: tantoque in precio apud Indos sunt hæc arbores, vt quibusdam locis eas consecratas suis Idolis habeant. Addunt nonnulli eius arboris foliorum decoctum, doloribus ex frigida causa ortis auxilio esse, gummi verò eius, quod Mannæ modo candidum est, lacte dissolutum, caliginem oculorum abstergere.

Molle vini.

Facultates.

CHAMÆELEMIVM granulorum peramentum.

Humilis Gelsemini quandam etiam speciem elapsa & state Bruxellis, quam alebat studiosè in viceis penfilibus C. V. D. Ioannes de Boifor, vidisse memini, sirculosis ramulis pede, vix cubito vel sesquicubito longioribus: foliis lasini vulgaris, minoribus, nigrioribus & rotundioribus. flos aspectu suavisissimus, iudem non absimilis, sed quadruplò maior, parulus, Thalerum æquans, candidus a uerfa parte suauè rubens.

BALSAMVM Diosc. Aduers. pag. 415.

DIOSCOR. Arbor * Cytisi; (non Albe viola) Lycij, sive Pyracantha, (non pyracantha) magnitudine conspiciuntur. Folium Ruta proximum, longè candidius, perpetuo virens. In Iudæa solum quadam valle & Aegypto nascens. His differens modis. scabritia, proceritate, gracilitate. Quod dicitur tenui & capillata coma est, thersistum vocant, quæsi demesite: fortassis quoniam ob gracilitatem facile demeratur. Aestiu sub ortu Canis ardoribus, arbor vnguitur ferricè inciditur, manatq; e plaga succus, quem opobalsamum vocant: sed tam exiguo stillata, vt annis singulis, ne plures quærenti quàm seni septemve congi cogantur. inibiq; pondus iduplo penditur argento. Succi prolatio est, vt sit recens, vultu odoris, sicutus non ad acorem vergens, dilui facilis, lenis, astringens, ac modicè mordens gustu. Sed variè vitiatum, raso ab aliquibus terebinthi, cypri, lentisci, balani vnguentum: item susmo, mero, melle, aut Cypri cera liquida, quod maleficum facile deprehenditur. Namque merus in laneam vestem susus, neque maculam facit, neque si eluatur, notam relinquit: vitiatum autem inhereat. & latè instillatum coagulat, quod adulteratus non efficit. Quin etiam sinterus in aqua aut lacte celerrimè liquatur, coloreq; lactescit: vitiatum verò olei modo innat, se conuolens, aut in se illa modum distendens. Syncretus senescens crassescit, deteriorq; redditur. Haliu manant, qui aqua concreta in pessum tre, & ad inasideri arbitrantur, postea distatam supernatare. E ligni genere, quod xylobalsamum vocant, probatum recens, sarmatozemi sulum, odoratum, quadam tenui opobalsamum spirans. Necessarius etiam seminis erumpit vsus, quare ligatur si uiam, plerumq; grande, poiderosum, mordens gustu, fruens in ore, modicè opobalsamum * olens. Adulteratur † semine hyperico simili, quod à Petra oppido defertur: sed coarguitur magnitudine, inanitate, vitium ignauia, sapore pipetis. Efficacissima vis inest succo, & quæ maxime calfaciens, abstergit quæ tenebras oculorum in pupillis effundunt. in dicitur perficituribus vultu cum rosaco cerato appositus, mensis quoque secundis, & partus extrahit. horres illi dicitur, vlcera sordida expungat, & cruda concoquit. vitium potu citè, agere spirantibus prodest, datur in lacte contra acuitum haustum, ac serpentu ictus, misceatur acopis, malagranis & antidotis. In summa, præcipua auctoritas succo, secunda semini, minima ligno. Semen conmodè potui datur doloribus laceris, pulmentu vitium, tussi, ischiadici, cecitibus, vitium, vitium ignauia, sapore pipetis.] Quid non correctius legant: Defertur ex Petra, quo adulteratur fructus, semen Terebintho simile, quod dignoscitur magnitudine, inanitate, vitium ignauia, non sapore pipetis. Quæ omnia vulgato inodoro, vieto & exolore officinarum Carpobalsamo conspiciuntur. Cùm præcipua vitium pipetis sapore dicit, pugnare videtur eù viribus ignauo & adulterato, cum legitimo autem Carpobalsamo quadrare; quod mordens gustu, fruens in ore. In pipere autem non aliud quàm acris & fruens reperitur sapor.

Dicat quispiam caullator Balsamum calidum & siccum excessu 2°. Galeno; quomodo igitur gustu, fruens & mordens erit? Dioscorides credidit Balsamum præsentissimas ad exalfaciendum habere facultates, deceps partium tenuitate, quod euidenter Galenus his verbis testatur: Balsamum calidum & siccum excessu secundo. Est autem tenuium partium, adeo vt odoratum sit; sed liquor eius subtiliorum etiam partium est quàm ipsa planta, non tamen adeò calidus vt quidam existant, tenuitate partium falli. Porro fructus eius persimilis genere facultatis est; cæterum longè in subtilitate partium inferior.

In Nicotiana diximus, quæ calfaciunt vel refrigerant cum tenuitate partium, citius & potentius agere, vt Aretum, & alumen scissile, efficacius & citissimè constringunt, ob summam partium tenuitatè. Caphura nonnullis inferitur; vt medicamenti vis integra in abditissima sua tenuitate citius permeet & perueniat: quæ a iocui longa mora à natura alteretur & immutetur.

Abstergit quæ tenebras.] Præter illam calfaciendi vim qua pollet, abstergit quæ pupillas oculorum obumbrant: quod amarore quodam præstat, & partium tenuitate, qua internam corneæ partem penetrat, non secus ac fella potiusque discutit quàm deterget. Verum quia vlcera etiam expurgare docet Diosc. dicemus in succo amarorem quendam inesse, quo extergit.

Medetur

* Ad materie
excoctione,
expelloratio
nem & inci-
sionem.
† a i super-
fluitatem.

Medetur per fistulas vulva.] Quia calidum est, tenuium partium & odoratum, quo gaudet uterus.
Cum cerato Rosæto.] Rationi alienum videtur, quia tenuitati partium aduersatur. Atamen Dioscoridis Rosaceum paratur cum Schannantho. Serapio cum cera & oleo imponebat. Ferrè Dioscorides Rosaceo voluit excipi, quia astringebat efficacissimum & calidissimum medicamentum. Hinc colligere licebit, oleis stillatis Chymistarum, & ementitis Balsami liquoribus, non nisi aliis probè conmixtis & temperatis vtendum esse, quia pleraque sæpe febre & partium tenuitate lædunt.

Norores illi tum discutit.] Sæpè horror pro rigore, & contra rigor pro horrore supponuntur, quæ secundum magis & minus differunt. Rigor fit cum maiore concussione in biliosis febribus, horror cum maiore refrigeratione in quartanis cõpositis vel *hæmorrhoidibus*, id est, tertianis febribus imperfectis ad quotidianam accedentibus. Frigus in quotidiana. Horrores, rigores & frigora, non secus ac alia calidiora olea, Rutaceum, Anethinum, Abrotani, succus Saluæ, oleum Castorei, de Euphorbio, è piperibus, & similia, spina dorsi illita soluit.

Cruda concoquit.] Humores vlcerum vel abscessuum erudos concoquit.

Agrè spirantibus prodest.] Crassa & eruda incidendo, & facta referando, concoquendo & discutendo, respirationem facilem reddit.

Dum in lacte.] Quia aduersus venena pollet, miscetur antidotis: Lac veneni acrimoniam inhibet, & balsamum mitius efficit.

Lignum eisdem habet.] Quia minus succi, plus crassarum partium: Igitur facultates adstringentes terrea substantiæ obtinebit.

Vulnera capitis.] Quia potentius siccatur, vulneribus capitis medetur, quæ summa siccitate egent.

SORBUS domestica. Aduers. pag. 416.

Ostia fontè Theoph. Germ. Spierling, & Spierbaum.

Gal. Cormier, & Sorbier. Hisp. Seruas. Lusitan.

Sorba. Ital. Sorbole, & Sorba.

SORBUS fl. Alpina. Aduers. pag. 416.

Fraxinus bubula Dod.

Gal. Cormier lauuage.

DIOSCOR. Sorbi colorum luteum referentia priusquam mature sciant, dissectis & in sole siccata manduntur, vt aliam fistulam. Eadem est functio molitorum farina, si poleuca loco sumatur, quod & decoctum eorum in potu prestat.*

* Gal. Adstringentem obrinet qualitatem, sed multò imbecilliorum quam Mespilus: proinde sanè etiam etni iucunda est, minusque quam Mespilus venem constringens.

FRAXINVS. *Advers.* pag. 416.Angl. Aiche tre. Germ. *Walbaum, Eichenbaum.
Belg. Eichen. Gal. Frefne. Hiff. Fralno. Ital. Fralino.Nvx iuglms. *Advers.* pag. 416. Angl. Walnut tre.Germ. Nufs, & Weifshuifbaum. Belg. Roeter,
& ockernoeten boom, oft Kortelaere. Gal. Noix,
ou Noyer. Hiff. Noeles. Ital. Noci.

DIOSCOR. Foliorum succus & ipsa peruncta, aut ex vino pota, viperarum icibus auxiliatur. Corticis cinis ex aqua illius lepras eximit. Ligni ramenta scabemq; pota perniciem afferre iradunt.

Spleniticos, nephriticos, & huc Gallica affectos scio curatos, qui igitur sint ramenta venenum, siquidem ipsa aduersatur venenis: an quia corpori non venenato impartit illam qualitatem, quam in venenum exuerta fuit? Siquidem Cantharidibus hæc perquam grata est, in ea namque nascuntur, vitæitâ, & moriuntur. Id verò vii de Iunipero dictum fuit, ramorum asperitate posse interficere quoddâ, qui noxam non sentiunt ex decocto. Corticis radicis cinis nodulo exceptus cauterij potentialis supplet vicem madefactus & impositus: indeq; decoctum contra tunc referatur, immisso hederæ folio, fouetur Corticis, seminis & foliorum decoctum surditati suffitu medetur, occulta proprietate.

Sal Fraxini sudores mouet vreticis mixtus: medicamentis autem purgantibus ferosa euacuat: stimulosq; agit.

NVX IUGLANS.

DIOSC. Concocta difficiles sunt, stomacho inuiles, biliosa capitis dolorem¹ inferentes, insistentibus inimica, & vomituris ieiunis in cibo apta. Cum ruta verò & ficis presumpta, & à summo cibo, venenis² resistunt, nec minus si à veneni hausu comedantur. Largius estræa tinea litas pellunt, illinantur mammari in inflammationi, abscessibus, luxationisq; cum mellis exiguo & * Ruta. Cum capæ autem, salo & melle, canis, hominisq; ³ morsu proficiunt. Tormenta cum calyce suo perusta, & umbilico admor. e. sedant. Putamen combustum, tritumq; in oleo & vino, infantium capite peruncto, nutrit⁴ capillum: alopecias replet. Sistiunt mense nucleis vsti, si triti ex vino admor. cantur, lidem è veteribus, illi carbunculus, gangranis, & æglopiis medentur. Alopecius commanducati & impositi presenti sunt remedio. Nucibus tuis oleum exprimitur. Recentes stomacho innocentes sunt, vt potè suauiores. Itaque alio mixta eximunt acrimoniâ. Lures in corpore illius tollunt. Fit etiam è nucè iuglande oleum, quod caryina vocant. Eandem vim habet quam balaninum.

1. 2. ead. Plin.

3. Plin idem.

venena he-

betant.

4. Plin. eadem.

5. eadem Plin.

6. eadem Plin.

* Plin. Anginam cum Ruta & oleo autium inflammationi imponuntur cum mellis exiguo.

Gal. Arbor tuni in foliis, tum in germinibus adstrictionem quandam possidet, cæterùm euidentem multamq; in nucis putamine⁵ recenti pariter & sicco: proinde eo fullones quoque vii solent. At nos eius expressi succo, similiter vt motorum & rubrum, in melle decocto, vice stomachici medicaminis

Z z

vitiur.

vimur. Et ad omnia reliqua adhibemus ad quæ dicti succi convenire censentur. Porro ipsius id quod edendo est oleosum est, & tenue: itaque etiam facillè exprimitur: & quo diutius reconditum fuerit, magis tale efficitur. Quamobrem oleum ex eo inueterato exprimere liceat. Tunc sanè admodum fit per halitum euaporatorium. Itaque quidam eo gangrenas, & carbunculos & agilopas sanant, ac nonnulli ad neutrotota, hoc est, neruorum vulnera utuntur. Cæterum si recens sit, adstringentis non nihil qualitatis obtinet. At quod imperfectum est etiam dum, ac nondum sicum, velut reliqui fructus omnes qui virides sunt, plenum est semicocta humiditatis. Nucleus tamen eius ubi inaruit, tenuium partium & exsiccatiorum est medicamentum, morsus expers.

† Plin. Valeria. Potest & stomacho aliquid vigoris acquirere, & ventrem cum garro sumpta mollire. Subdit Plin. Item sugillatis cortex iuglandium lichenum vitio & dysentericis prodest: folia trita cum aceto, aurium dolori. In sanctuaris Mithridatis maximi regis deiici C. Pompeius inuenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti, duabus nucibus siccis, item ficis totidem, & ruta foliis viginti simul tritis, addito salis grano: & qui hoc ieiunus sumat, nullum venenum nociturum illo die. Contra rabiosi quoque canis morsus, nuclei à ieiuno homine commanducati illitique, præsentem remedio esse dicuntur.

Sæhus addit. Concoquuntur facillè nuce in frigidis ventriculis, in calidis verò in bilem magis mutantur. ante alios cibos sumpta vomitum adiuuant. Ad satietatem comestas lumbricos educere icimus.

ZIZIPHA candida Montpellierensium, quæ perperam
Venetorum & Italorum Sycomorus.
Lusu. Arbol paradyso.
AZEDARAETH Auicennæ.

VACCINIA nigra & rubra. Ideæ V. & Theoph.
Dalscampio, Clusio & herbaris peritioribus.
Myrtillus officinarum Germanicæ & Myrtus motans.
Vua Vrsi Angul. Aduers pag. 417. Gal. Aurelle, &
Airelle. Ital. Vua orsa, & vigna dell'orsa.

Florem Azedaraeth calidum in tertio, sicum in sine primi, Auicenna loco supra memorato scribit, & cerebri obstructions aperire asserit: stillatitium verò eius liquorem pediculos interficere, & comæ alere, si eo vino permixto caput abluatur. Fructum autem pectori noxium & valdè perniciosum esse.

Genuina

Genuina Vva Vrsi Galeni apud Clusium.

Genuina Vva Vrsi Galeni apud Clusium eadem videtur cum Alpigena Chamaerhododendro exhibito Observationum nostrarum pa. 199. & Advers. 145. cuius flores Arbuto similes, sed ex candido purpurei aut candidi conspiciuntur.

PALVSTRIA Vaccinia Aduers. pag. 417.
 Oxycocon Cordi. Poterion Dalese.
 Rhus sfl. Plin. Diss. Acinaria palustris Gesneri.
 Helactis Florib. i. acin. palustres muscosis locis
 oriundi. Baranis, Deen, est. Moerhesie. apud quos
 luxant. in secus Vltimateum. flosculis albis.

deme Hanc
 cur comēta-
 tor, &c. ad cal-
 cem capitis as-
 que.

GAGEI Germanorum. Aduers. pag. 417.
 Eleagnos Cordi.

CISTVS Mas cum Hypocistide. Advers. pag. 418.
Hisp. Estepa. Lusitanus Cerzagos. Ital. Cisto.
Cistus mas primus Clusij.

CISTVS Mas angustifolius.
Secundus Clusij.

Hypocistis.

Lege quendam
tenus Siliam
& paulo post
Omnium sum
in.

Diosc. Vires astringens, unde flores in vino austero bis die poti, profunt dysentericis. Et nomas per se ibiti cohibent. Vetus. uti vlcera & igna ambula cum cerato medentur.

Gal. Folia & parua getmina trita adeo deficcant adstringuntque, vt vlcera glutinare valeant. At flores magis sunt effierces, ad id vt cum vino poti dysenterias, ventris imbecillitates, fluxusque ac humiditates sanent. Cataplasmatibus ritu illa vlcera putredinosa iuuant. Est enim facultas eorum non instrenue deficcans, sed et que secundi excessus a temperatis absoluti. Adeo vero frutex hic frigidus est, vt tepidi caloris sit particeps.

HYPOCISTIS Diosc.

Diosc. Vires Acaciae habet, verum aliquanto magis siccatur & adstringit. Prodest dysentericis, celiacis, sanguinem exire antibus, sanguinum profusio, & pora & iulita.

Gal. Porro Hypocistis, quam vocant, multo est magis adstrictoria quam folia; admodum efficax remedium ad omnes fluxionum affectus, puta sanguinis reiectiones, profluvia muliebria; celiacos, dysentericosque affectus. Quin si quam partem roborare consilium sit, quae videlicet plausculo humore exoluta fuerit, robur ac firmitatem illi non instrenue addit. Sic sane stomachicis, epithematis, hepaticisque commiscetur, & ex viperis confecto antidoto inditur, nimirum quo corpora confirmet ac roboret.

CISTIS differentia quamplurima adhibentur.

Non modo viribus, & natura multiplices sortitur varietates, sed etiam florum colore, odore, & potissimum magnitudine, dissimilique effigie longe plures Cisti & Ledi differentias consequuta est posteritas. Quaedam enim foliis latioribus, angustioribus, Populi, Salicis, Conyze, Pertulae, Lauri dulci, Sambuci, Thymi vtriusque, Rosmarini coronati. Proveniunt ferè omnes spontè in Galloprovincia, Narbonensi Gallia & Hispania. Flos aut purpurea rubet, can licet, aut flauet. Omnibus semen pusillum rufescens in triquetris pericarpis. In Belgio plures viginè & quinque differentias nemini apud C. V. D. Ioannem de Boissot, Petrum Coudenbergium & Ioannem Mutonum Hispano & Narbonensi semine ortas.

CISTVS *mus angustifolius*.

Cistus mus secundus Clusij, congener cum priore, folio longiore & angustiore & viridiorè duntaxat diuersus.

Cistus mus tertius Clusij.

Huius duas insuper differentias literis prodidit Clusius, quorum prior æquè fruticosus est, exiliioribus tamen virgultis, foliis item breuioribus dilutè viridantibus, densioribus magis que rugosis, & odoratis, quia sola nota à reliquis Cisti generibus se prodit. Supra Vlyssiponem oritur itinere Conimbriensis, atque etiam in maritimis, vt idem Clusius auctor est.

Cistus mus quartus Clusij.

Alter densè fruticans, nonnihil incanus; assurgit in altitudinem humanam. foliis rotundè circinatibus, maioribus, rugosis & hirtis, floribus cum cæteris simillimis, saturè rubentibus & maioribus: capitula maiora hirsuta, dura, & semen maius quàm reliquorum. quod op timè creuit Iohanni Mutino & nobis Hispania missum.

CISTVS *mus supinus, sinuatis & fimbriatis foliis.*

Cistus mus quintus Clusij.*

CISTVS *semina. Aduers. pag. 417.*

Hisp. Xata-estepea.

* Concinnè hæc quadrat alter qui minùs cognitus, & rarior multò, vni foli Carolo Clusio huius historici scriptori clarissimo memoratus; qui arenoso admodum Lusitaniæ solo, præsertim apud riuastrium Peralonga dictum, quinto supra Vlyssiponem miliariæritum, & ibidem loci semen N. Cembri lectam, in Belgium asportauit, amicis que communicauit. E lignosa radice pedales aut sesquipedales confertim ramulos supinos vel humi fufos spargit, quos ambiunt folia crispata, quodam modo fimbriata & sinuosa, incana, gustanti austera. Summis cauleculis flores æquali ferè situ umbellæ vitæ quadamtenus innascuntur, hilarî purpura micantes, superioribus paulo minores, quemadmodum & semen in capitulis minus & nigrius.

CISTVS fœmina folio Portulacæ marinae, siue Criihmi.
Cistus primus folio Portulacæ marinae
aut Halimi Clusij.

CISTVS folio Halimi secundus Clusij.

Cùm D. Clusius Cisti fœminæ differentias exactissimè describeret, operæpretium duximus eius verba hîc repetere, eiusque icones exhibere.

Cisti fœmi-
næ 2. classis.

Clusius historiæ rariorum stirpium lib. 1. pag. 143. sic ait: Aliquot alia Cisti genera per Hispanias & Lusitaniam observavi, quæ ad fœminam veluti ad primarium genus meo iudicio referenda videntur potius, quàm ad marem, aut Ledon, quandoquidem nullo pinguienore sunt prædita, neque florem roseum siue purpureum habeant. Nisi fortè quis eam speciem, quæ Thymi foliis est, inter Ledii genera recensere malit.

Cistus folio
Halimi 1.

Cistus folio Halimi prior (sic enim appellandus videtur propter foliorum similitudinem) cubiales, aut ampliores profert ramos, graciles, satis fruticosos, in quibus folia Portulacæ marinae similia, sed omnino incana ut Halimi, mucrone obtusiore, subacido & adstringente gustu: summi rami multos profert flores quinque foliis constantes, colore luteo cum suis in medio fibris, minores quàm in superioriis, ei Cisti generi quod nonnulli Helyanthemon vocant similes: semen deinde in capitulis oblongiusculis & triangulis exiguum, & subrufum.

Hypocistis
luica.

Ad hucus radices Hypocistin nascentem observavi iteam omnino, siue ochræ colore, plantæ ipsius florem colore referentem, quam pueri & pastores mandunt.

Cistus folio
Halimi 2.

Cistus folio Halimi alter, procerior est priore, ramis firmioribus, incanis ut prior: folia superiore paulò longiora, angustiora, & magis mucronata, dorso elatiore, incana tamen tota & sicca, gustu etià subacido & adstringente. Istius neque florem, neque semen vidi.

Merque frequens est in Lusitania solo arenoso, & aura marina afflato, inter Ericas, non procul Vlyssipponæ, nusquam alibi mihi conspectus.

Reliquorum verò Cistorum Clusij descriptiones ab operis ommissas pete infra Observat. pag. 585.

Cistrvs fo-
lio Sampfuci
Clauj, vide-
tur eadē qua
Helianthos
Al'obrogū &
Gallia Del-
phinatis flo-
re albo.

Cistrvs hu-
milis angu-
stifolius.

CISTVS humilis primus Clusij.
Heliambos nostra, descripta Aduers pag. 185. & Observationum 238.

CISTVS humilis angustifolius, Choris Monspellensis foliis. Selago Monspel.
Cistus 5°. Assatij. & Erica Chrysanthemis minima nostra. Aduers. pag. 447.
Cistus humilis 2°. Clusij.

CISTVS humilis annuus, folio Salicis humilis.
Cistus annuus primus Clusij.

CISTVS annuus folio Ledi.*

*Narbonensis Ledi annui rara species; via quæ ducit Monspellio ad præceptoris Rondelletij prædiũ vulgo Terral, inter Sferrocuallo & Cristas Gallinaceas herbulas feuca; foliis Ledi angustifolij, hirtis; iuxta summum pedalem & sesquipedalem caulem; semen exile, angulosum rubrum pulchellum in pericarpio nitido triquetro Selaginis Plinianæ dictæ, lauore glandis Ilicis & magnitudine ferè pari. Flos luteus. Hanc plantam Francisco Pennino doctissimo pharmacopœo Antuerpiano acceptam refero, vt qui primus natales signarit, & monuerit.

De CISTI LEDI differentiis, Aduers. pag. 418.

Diosc. Foliorum vis astringens, ac eosdem quos Cistus, effectus præbens.
De Cisti Ledi differentiis, quæ nõ minus quoque variaz sunt, Clusij nostri historia oblectamur; eiusque iudicium & descriptionem, (non possunt enim exactiùs describi) sequemur. Illi igitur gratias nobiscum agant herbarum studiosi.

CISTUS LEDON *Primus*.

CISTUS. *Primus* fruticat ad hominis altitudinem, quam etiam interdum superat, ramis frequentibus, lignosis, duris, nigris: folia, vti rami, ex aduerso sita, oblonga, transtretum digium quandoque lata, nonnunquam etiam latiora, supernè nigra, infernè candicantia, quæ cū tenellis ramulis pingui quodam, odorato, calidoque & transparente liquore adedè copioso aspersa sunt, vt procul etiam conspici possit, & octaua miliaris parte odor naribus percipi: flore est inter reliqua Cisti genera & pulcherrimo & amplissimo, magnæ Rotæ amplitudine, simplici quinque foliorum textura, omnino interdū candido: sed cuius maxima ex parte folia singula circa vnguem purpurea nigricante macula rhomboide nunc maiore & lauiore, nunc minore & angustiore insignita sunt: floris vmbilicus multis croceis fibris plenus, vti reliquorum Cisti generum: capitula in longis pediculis, foliisque suis denudatis, omnium maxima, rotunda serè & plana non mucronata, & saepe numero decagona, dura, intus flauescens, quibus dehiscensibus semè decidit copiosum, subrotundum, omnium minutissimum.

Totà planta exsiccata non nihil candicat, sed lentorem & odorem suauem retinet ad multos etiam annos.

Crescit hoc genus multis Hispaniæ & Lusitanæ locis frequentissimè, ita vt pistoribus ad calcificandas fornaces, & tenuioris fortunæ hominibus struendo igni seruiat. Nusquam tamen magis copiosè, quàm in collibus, eorumque decli-

uibus inter Tagum & Anam flumina, & toto serè monte Sierra morena nuncupato, vt mihi aliquando contigerit ad viginti serè miliaria per huiusmodi frutices iter facere.

2. Superata Calpe, litore marino, quæ Malacam iter est, latiore nascitur folio, quasi ad Lauri angustifoliæ formam & amplitudinem accedente; non minus tamen pingui lentoque illo humore abundat, quàm id quod angustiore est folio.

Hispani vtrumque *x.ia*, Lusitani prius *estepa* appellant.

3. Alterum genus, vbi spontè nascitur, non tam altè fruticat, sed bicubitalibus duntaxat assurgit stolonibus, ramosis; fragilibus ramis: folijs omnium inter Cisti genera, quæ obseruauimus, maximis, virentibus supernè, non nihil candicantibus infernè, Hederae foliorum formam interdum, & Populi nigrae plerunque æmulantibus, satis carnosis & rudibus, hyeme non nihil rubentibus, gustu subacido & adstringente: flos Cisti feminae, eum forma tum magnitudine, candidus: capitula pentagona, acuminata, femine exili & nigricante referta.

Tenellæ plantæ neque pingues, neque odoratæ sunt, sed annotinæ duntaxat, & vetustiores, autumno præsertim, quo tempore omnes Cisti qui pingues sunt, abundantiore succo, crassiore saltem & magis tenaci prægnantes esse videntur.

2. Huius generis alia species inuenitur, per omnia ferè similis, sed humilior, neque cubiti excedens, cuius folia etiam minora sunt: alioqui neque facie, neque flore, neq; semine, neque sapore dissimilis.

Vtrumque nascitur in Mariano monte (vulgo Sierra morena) qui superandus est iis qui Vlyssipponè Hispalim faciunt iter. Inuenitur etiam collibus quibusdam Granatae vicinis.

Primam speciem incolæ *xara-xarguna*, & *xaron* vocant: Granatenses *xara-estepa*, eodem quo Castellani nomine Cistum feminam appellant. Altera species incolis *xaguarga* dicitur.

Ledon III.

Tertium in Hispaniis vidisse non memini, sed semine ex Italia missò Ledi Cyprij nomine, nobis & plerisque aliis rei herbariæ in Belgio studiosis natum est, cubitali, interdum ampliore altitudine, fruticosum, ramis nigricantibus, foliis carnosiss, nigricantibus præ vitore, mediæ inter primi & secundi generis folia magnitudinis, breuioribus tamen quàm vtriusque, & rhomboide quodammodo figura, quæ cum nouellis ramis lento & roscido humore obsita sunt, non aded tamen copioso & denso, neque etiam aded odorato, vt in primo genere: flos albus, secundo generi similis, semen etiam exile, nigricans in capitulis rotundis.

LEDON II.

CISTVS Ledon populnea fronde, alterum cultu forte duntaxat diuersum.*

* Generoso D. Ioanni Boifotto hoc Ledi genus viret in amænissimo & ditissimo vireto, odore grato Ledi Gallici, folio latiore quàm superioris. Flos nõ absimilis, sed fruticat ad hominis, imo sæpe superat proceritatem.

LEDON.

LEDON IIII.
Hisp. Ardiueja.

LEDON V.

Quartum genus multis ramis fruticat, cubito longioribus lentis & flexibilibus, hirsutis, albicanti-
 bus: folia reliquis Ledi generibus molliora, ad Cisti feminae folia accedentia, verum angustiora, hir-
 suta, nigriora, & pinguedine lenta cōspersa non modò verno tempore, sed etiam per totam aestatem:
 flos candidus est, Cisti feminae flore non minor, nec absimilis: capitula exigua membraneis quibus-
 dam & laxis involucri tecta, semen continent omnium maximum, nigrum.

Nusquam hoc genus quàm in Castella veteri obseruauit, vicinis pago S. Martini del Castañal locis,
 vbi ab incolis *ardieja* nuncupatur, adeò frequens, vt vulgare sit istic prouerbiū,

Qui en al monte va, y mas no puede,

Alomeno ardieja cogge. hoc est, Quicumq; montē accedit, potius quàm inanis redeat, Ardiueja colligat.

Apud nos satum feliciter prouenit.

Quintum eodem quo proximè descriptum asurgit modo, verum ramis duris, lignosis, nigrican-
 tibus: foliis longis olea, angustioribus, nigricantibus, pinguibus, & cum nouellis ramulis lento hu-
 more conspersis: flos albus omnium ferè minimus: capitula oblongiuscula, angulosa, in quibus semen
 ex rufo nigricans, exiguum.

Ad huius radices genus illud Limodori siue Orobanthes quod Hypocistida appellat, inueni multis
 veluti squamis, vt alia, compactum, colore pallecente, lineis tamen quibusdam purpurascens, Hypocistis varia.
 & nonnihil virescentibus distincto, cytinis suos, vt quae sub aliis Cisti generibus nascitur, summa sui
 parte proferens, succoque lento & glutinoso tota praegnant.

Nihil isto Ledi genere vulgatius toto regno Valentino, & Gallia Narbonensi, vbi aliud Ledum non
 obseruauit, sed in plerisque aliis Hispaniae & Lusitaniae locis etiam inuenitur.

Sextum ferè simile est quinto, breuius paulò, minoribus angustioribusq; folijs, lento etiam humore
 aspersis, quemadmodum illius folia: flos maior, quinq; folijs constans, candidus, semen etiam simile.

AA 2 Septimum

Ledon VII. Septimum cubitale est, multis & frequentibus ramis fruticans, colore cinereo, & frequentissimis folijs eos septentibus Rorisinarini coronaria, sed omnino canescentibus, & hispida: non tamen minus pinguibus & glutinosis cum suis tenellis ramulis, quam quintum genus: flos summis ramis copiosus, candidus, superiori similis, semen etiam non dissimile.

LEDON VII.

LEDON VIII.

Valentino regno hæc duo postrema mihi solum obseruata sunt circa Xatiua, & ab incolis *xaguargo* dicuntur.

Ledon VIII. Octauum eadem qua superius magnitudine crescit, ramis tamen magis expansis, & folijs tenuioribus, supina parte ex atro virentibus, inferna verò candicantibus, Rorisinarini coronaria: ferè æmulis, sed gustu adstringentibus, tamen lento quodam humore & pingui sint cum tenellis ramis obfita: flores numerosi secundum ramorum longitudinem, quinque folijs constantes, exigui, lutei: semen in exiguis capitellis ex cinereo nigricans.

Inuenitur hoc frequens incultis illis locis citra Tagum, supra Vlyssipponem, cum Cisto folijs Halimi, & nonnullis Baticæ locis, vbi ab incolis *Romero*, hoc est Rosmarinus appellatur.

Ledon IX. Nonum minus est superiore, folia paulò maiora, neque subtus incana, vti in Octauo, rariora item & magis glutinosa: ramuli quibus flos inhæsit, tenues & exsucco planeque retortidi, in quibus capitula aliquot inania depræhendi, & omnino hiantia iam excusso semine.

LEDON IX.

LEDON X.

Decimum pedali dūtaxat est altitudine, ramulis exilibus, lignosis, & fatis fragilibus, nigricantibus, pinguibus, & lentore quodam madentibus: folia longè minora quàm in Nono, non multum à Thymi folijs dissidentia: flores, vt neque in alio, non obseruauī, sed in oblongis ramulis quasi umbellatum prodeuntia capitula, exigua, & superiore parte aperta, iam inania & cum suis ramulis arida.

Nascuntur verò hæc duo postrema in extrema Baticæ parte qua Castellam spectat, ab incolis *xaguugo* nūcupata; tametsi posterijs nonnulli etiam *turmeruela*, quod sub ea fortè tubera (quæ Hispanis *tummas* appellantur) nascuntur, vel potius, vt existimo, Hypocistis quæ illis tuberis fortasse loco obseruata est.

Non iniquis perpetuo sunt folio ista Cisti genera, quàm mas & femina.

Porro *λίδον* Græcis hic frutex dicitur, Latinis Ledon, Plinio etiam Lada.

Pingue verò illud quod ex eo colligitur *λαδανον*, Latinis etiam Ladanum, officinis Laudanum.

Eius colligendi rationem Dioscorides & Plinius descripsere. Quam verò inter recentiores Bellerminus libro 1. obseru. cap. 7. in Creta obseruasse ait, adscribere hie libet: cum ab alio nemine sit adhuc prodita.

Græci colligendo Ladano instrumentum peculiare parant, vernaculo sermone Ergastiri dictum. Ladani colligendi ratio. Est verò id instrumentum rastro sine dentibus simile; huic affixæ sunt aliquot ligulæ ex corio rudi neque densato aut præparato confectæ. Eas leniter adfricant fruticibus ladaniferis, vt illis adhæreat liquidus ille humor circa folia & ramulos concretus, qui deinde à ligulis per summos Caniculæ ardores cultus est abradendus. Itaque Ladanum colligendi summus, imò intolerabilis est labor, cum necesse sit rotos dies summo Caniculæ aestu in montibus hæreere. neque verò facile quisquam alius ad id colligendum operam sumit, præter Calohieros. hoc est monachos Græcos. Nusquam verò maiore copia tota insula cogitur, quàm ad radices montis Idæ, pago Cigualignus nuncupato, & apud Milopotamon. Hæc Bellonius.

LADANVM.

Diosc. Natura ei siccandi, cassiendi, molliendi: ora venarum patefacit, capillum fluentem continet, addito vino, myrrha, & myrco oleo: cicatricibus decorem reddit, cum vino illitum: medetur aurium doloribus, cum hydromelle, aut rosaceo infusum: suffitu secundas eicit. Pessis immixtum vultus duritiem sanat. In medicamentis, quae aurium dolorem, tusting, sinium & malignata vultu inferitur. Alium sicut cum vino veteri potum, & vrinam ciet.

Cistus aut
Ladanum.

Gal. In calidis regionibus hic Cistus proveniens, tamen haud alius sit genere quam qui apud nos nascitur: eximium tamen à regione ac peculiarem digerentemque caliditatem nactus est: atque utroque à nostrate differt, tum quia frigiditatem deposuit, tum quia calorem assumpsit. Itaque, caetera quidem huius Cisti illis quae in nostrate visuntur, similia sunt.

Verum Ladanum quod vocant, ex eo provenit medicamentum primo excessu iam quodammodo completè calidum, ut videlicet & secundum attingat, habens etiam adstrictionis paululum. Ad haec substantia tenui, ac proinde emolliens, siue malacticum moderatè pariterque digerens, ac videlicet etiam concoquens. Itaque mirandum non est si peculiariter ad veteri vitia conveniat. quadoquidem ad dicta paulum quiddam adstrictionis obtinet. Quocirca desucentes capillos retinet. Nam quicquid ad radices eorum pravi humoris federit, id omne absorbit: tum meatus quibus infiri sunt contrahit. Caeterum alopecias & ophthalmias siue lippitudines sanare non potest, ut pote magis decussorias vires quam quae Ladano insunt, poscentes: quippe proveniunt isti ex pravis succis lentis crassisque, quos secantia ac digerentia medicamenta potissimum euocant atque euacuant. Caeterum tenuium partium sint facultas oportet, non tamen usque adeo tenuium partium & desiccatoria, ut nimio plus deficiant, vnaque cum collectis inibi succis praeter naturam, naturalem quoque humiditatem incrementa pilis suppeditantem, absorbant. Nam sic non tantum alopecia liberabunt, sed & caluitiem asserent.

LEDVM folijs Rosmarini alterum. Rosmarinum
Bohemicum Matth.

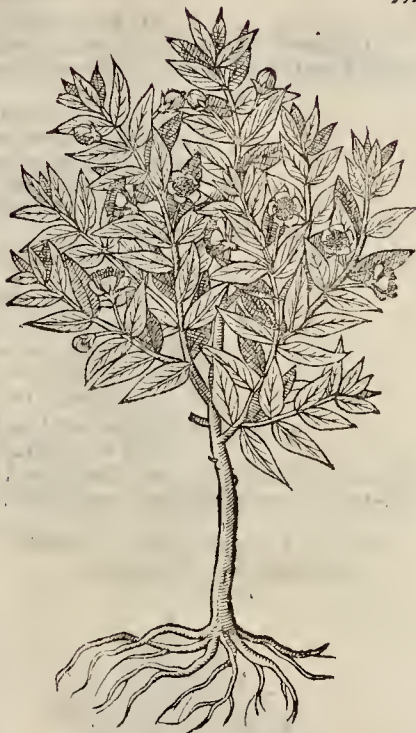

Est & aliud nec minus venustum aut rarius Ledigenus, fruticosus, numerosis sesquipedallibus ramulis, summo ferrugineo temento obductis. Folia Rosmarino coronario angustiora, medio intercursante nervo aequalia parti, & quae surculis inhaerent rubiginosis, Rubie radice colore, odore suavi, pertinaci, iucundo Abrotaninmaris: gustu aromatico mali citrei, subastringente. Medijs & summis virgulis stoccolilugentoli in alabastriculis Cisti Ledi, longioribus, Hyperico minoribus. Radix & ortus Eleagni Cordi sine Gagel Germanorum: ad tinea & blattas Bohemis vltu receptus, ubi copiosè fructicat, Matthiolo teste.

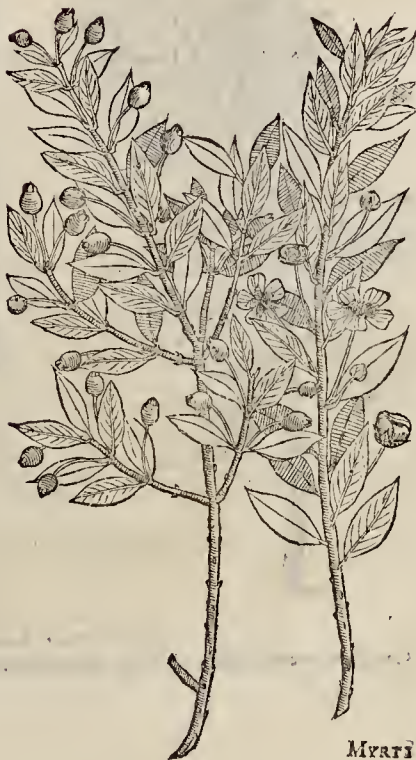
Arbor Ciliifolia.
Aduers. 452.

MYRTES
L urea ma-
xima.

Exotica, MYRTVS Plin pluribus
foliorum versibus.

MYRTI
maiores
quinta spe-
cies.

MYRTI

MYRTI varietates. *Aduers. 419.*

In Belgicis amicorum hortis D. Ioannis de Brancion, D. Philippi Deurnagle, D. Ioannis Boifet & Georgij Ryensis benevolentia Myrti differentias decem legimus: quarum sex sunt Myrti maioris.

MYRTI maioris varietates sex.

- 1 Omnium maxima Laureæ dicta à folio laurino. Lauro Tyno siue regie simili, sed minori, & magis acuto, atronirète, nigraq; bacca alitur in cultissimo stirpiumque rariorum ditissimo paradiso D. Philippi Deurnagle Domini de Vroylandt.
- 2 Secunda folia habet paulo minora, supernè item mucronata & in acutum fastigiata.
- 3 Tertia folio est oblongo, supernè latiusculo, cum superiore fetè pari, bacca alba.
- 4 Exotica Myrtus Plin. pluribus foliorum versibus, siue Myrtus Mauritanica amatoria Veneriq; sacra, Arayhan Morisco maior Hispanicè vocata, folijs nõ disparibus, sed canulatis & cõsertim incudillimo spectaculo stipatis.
- 5 Vulgaris folia promit paulo minora in angustum desinentia.
- 6 Inter maiores minima est folio oleæ syl. siue oleastri.

Duas insuper Myrti latifoliæ differentias ex Clusio subdidimus.

MYRTVS Batica prima Clusij.

Myrtus Batica latifolia siue Laureæ Clusij, folijs Arbuto ferè paribus, duplici vtrinque ordine sitis, dilutè virentibus, ramis crassioribus, texendis sepibus vitilis & tonderi solita, coque rarius florens.

MYRTVS Batica latifolia domestica, siue Laureæ secunda Clusij. Item Hisp. Arayhan morisco.

MYRTVS minor vulgaris. Gall. Myrte petite. Ital. Myrto Mortella. Angl. Myrttree.

MYRTVS Batica secunda Clusij.
Cum superiore eadem ferè est, folijs tamen minoribus & densioribus.

Myrti minoris differentia
quatuor.

7 Inter minores,
maior; folio est angu-
sto Phyllyreæ tenuifo-
liæ breuiore.

8 Minor vulgata
breuioribus & nigri-
oribus folijs stipata.

9 Minima, foliolis
angustis Thymi Cre-
tensis longioribus.

10 Pluribus folio-
rum versibus Myrtus
Mauritanicus alter.

Hisp. Arayhan mori-
sco minor, folijs item
canulatis, confertis &
densissimè striatis, vul-
gata Myrto ferè pari-
bus.

Diosc. Myrtus sativa nigra vtilior est medicina quàm candida, & in hoc genere multo magis montana: seneca
tamen imbecillus parè. Vis & myrti & seminis astringit. Semen viride aut aridum in cibo datur sanguinem excrean-
tibus, & resciaerosonibus. Succus virentibus bacis expressus eosdem effectus exhibet. Stomacho vtilis, vtramque pro-
dest contra phalangij morsum, & scorpionis ictus in mero: seminis decoctum capillum tingit, ius decocti in vno vlceri
in extremis mēbris nata sanat. Oculi ū inflammationes illius cum polline potentæ lenit: contra egilopas illiunt: et apu-
lam arceet præsumptum vinum, quod serues factò aliquantum eius semine exprimat: aliàs enim acorem contraheret.
Præstat idem seminis effectus: vtile procidencia vuluarum in desestionibus, sedis viriis, & feminis fluxione vulue labo-
rantibus. Purgat sinfures, vlcera capitis manantia atque eruptiones papularum: fluentes capillos continet. Additur
quoque in medicamenta, quas lipras vocant, vti oleum quod ex folijs eius factum est. Decoctum foliorum ad desestio-
nes habearum conuenit, & contra laxatos artus, & male solidescentes: eo fracta ferruminationi repugnantia vtilissi-
mè fouentur: vitiliginem emendat, purulentū auribus infunditur, & capillos demigrat, succus eorum eadem efficit.
Vrita folia & ex aqua illita, humidis vlceribus & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacisq; profunt: & ad-
misto omphacino oleo, aut exiguo rosaceo cum vino ad vlcera serpentina, ignem sacrum, restium inflammationes, epi-
myctidus, & condylomata. Arentium foliorum farina vtiliter inpargitur paronychijs, pterygijs, & contra alarum
feminumq; perfusiones: cardiacorum sudores cohibet. folia cruda, seu cremata cum cerato, ambustis, paronychijs,
pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs succus, aduso vetere vino, aut aqua celesti, cuius recentis vsus est: nam exic-
catus planè cariem sentit, & vires amittit. Myrtid anum dicitur adnatum inæquabile, verrucosum, intumescensq; &
concolor: quod proinde quasi manus, myrti candidem amplectitur. Magis quàm Myrtus * astringit. Tusson adu-
sulo vno reponitur. coactumq; in pastillos, siccat in vmbra: multo efficacius est folio & semine, cerato, pestis in-
festionibus cataplasmati admissum, vbi adstringendum aliquid est.

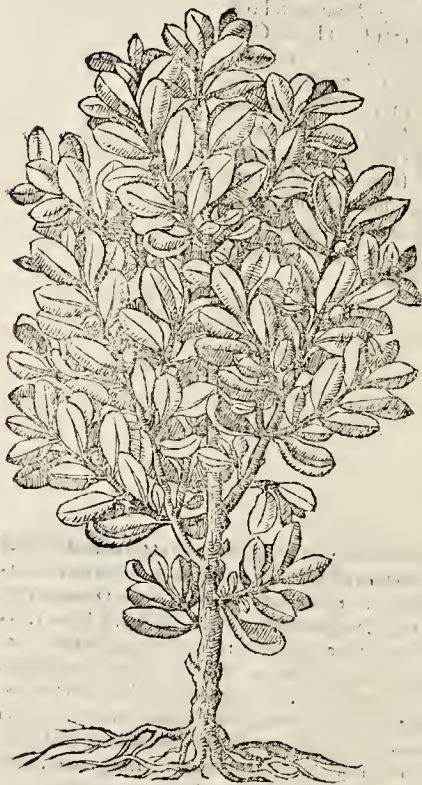
* Gal. quanto dictis siccus est, tantò & desiccet & adstringit vehementius.

BB

Gal.

Gal. Myrtus ex contrarijs substantijs constat, vincit tamen in ea frigidum terrenum. Habet verò etiam tenue quiddam calidum. Itaque valenter desiccatur. Porrò tum folia, tum germina, tum fructus, tum succus, non parum inter se adstrictione dissident. Plura Gal. eadem quæ Diosc.

πυρρὸς ΒΥΧΥΣ. Germ. Burbaum. Gall. Buys.
 Angl. Burs. Belg. Palmboom.
 Ital. Bosso. Aduers. 419.

Virgultâ, lignum & folia decocta Guayaci modo sudores eliciunt. famulam pauperulam Anglam à lue venerea vindicatam huius decocto meminî. Ditiorebûs propter ingratum & tetrum odorem rejicitur. ad capillos luteo colore inficiendos incoquitur lixiuo.

LYCIVM. Aduers. 419.

Diosc. Lycium astringit. caliginem oculorum discutit, genarum scabiem, pruritus, veteresque fluxiones sanat, facit ad purulentas aureis, exulceratas gingivas, tonsillas, labiorum fissuras, sedis rimas, attritusq; illitum: cæliaci dysentericis potum in litumq; conuenit. Datur sanguinem excreantibus & tusti, ex aqua. Contra rabiosi canis morsus in catapoto deoratur, aut in aqua bibitur. Flanos facit pilos. Reduuis, vlceribus quæ serpunt aut putrent, medetur. scaminariam profluuiâ appositum sistit. Rabiosorum ictibus ex melle potum, aut vice catapotij deoratum, auxiliatur.

Gal. subditur ad paronychias vtuntur. Est autè facultatis exicatoriæ, compositum ex diuersi generis substantijs, quas *ερεοπερις* Græci vocant, altera quidem tenuium partium digerente, atque calidâ; altera terrestri & frigida, ex qua adstrictionem obtinet. Porro hæc qualitas pusilla medicamento inest, digerit verò & desiccatur, non parum, nempe in secundo ordine: In calore autè medijs & symmetricis proximum est. proinde ad varia hoc vtuntur medicamine, vt abstergente quidem, (ad putredines & cacoëthe vlcera) vt contrahente verò, cæliaci, dysentericis ac muliebri profluuiio adhibent.

LYCIVM

LYCIUM Hispanicum.

Spinæ Burgundiæ aut Phillyræ angustifoliæ non ita abimilem perelegantem fruticellum, folijs tamen multò angustioribus & ramulis exilioribus studiose alunt in Belgio D. Ioannes Brancionus, D. Dilphius, & Georgius Ryensis. Extrema infesta spiculis virgulta; folia Thymelææ Montspelliæ, exiliora, atrouirentia, gustanti astringentia. Apud Belgas nullum fructum edit.

RHAMNVS prima species tertius, & fortè Rhamnus niger Theoph.
apud Clusium. Hisp. Spino negro.

Hunc fruticem folijs viridibus, adstringentibus, perpetuò virentibus, Rhabarbari saporem referentibus, pluribus & confertis herbaceis iuxta folia stoculis; fructu nigro pruno sylue stri simili, rotundo & acerbo; non diuersum opinor à Lycio Hispanico Belgij nuper inquilino factò.

MALVM panicum. Aduers. 319.

DIOSC. Malum panicum omne boni succi est, stomacho vtile, perexiguum sufficiens alimentum. Dulcia stomacho vitiora habentur: sed aliquantulum in eo calorem gignunt. inflationes parium, vnde in febris abdicantur. Acida adstringunt. astuanti stomacho auxiliantur, & multo magis contrahunt. ac vrinam cient. ora gingiuisque ladunt. Vinosa verò median forriantur naturam. Nuclei acinorum acidi panicum in sole ficcati, & obsonijs insparsi, concoctiue, fluentem aluum stomachumq; fistunt. celesti aqua madesunt, bibunturq; commodè sanguinem excrementibus, ad defessus dysentericorum, sceminarumq; fluxione vulue laborantium vitales sunt. expressus nucleorum succus coquitur cum melle, ad oris, virilitatis, & sedis vlcera, noimas, reduntas, & ea qua in corpore exuberant, aurium dolores, & narium vitia; presertim acidorum.

Huius flores cytini vocantur, qui adstringunt, sicant, cohibent, sanguinolenta glutinant, quæ panicum, præstant virilitates, humida gingiuarum viuis molliisque dentes decocto colliguntur. berniam pro olisui inestimi erumpentem Cytini. & aplasmate repellunt. Memoria tradunt, qui tres quam minimos cytinos deuorauerit, nulli eo anno lippitudinem passurum, cliquatur hypocistidis exemplo.

Malicorium, asperum est mali panicum putanen, quod aliqui fidion appellant. id spissandi vini habet, & quos cyti- Malicorium ni, præbet vsus. decoctum raticis potu latis ventris tinas pellit, & easdem euocat.

Balaustium sylestris panicum stoc est, cytino similis. Cuius complura generi reperuntur, candidum, fuluum, colore Balaustium rosaceo. succus ex eo exprimitur, hypocistidis modo, cui adstringenti vi inest, eandem faciens que hypocistidis & cytini.

364
Malum pu-
nicum.

STIRPIUM

MALUM PUNICUM. *Advers.* 419.
Angl. Pomgranat tre. *Hisp.* Granada.

LIGVSTRUM, *Belg.* Keelcrup, mond houdt,
& Aepnwilligen. *Germ.* Weinholzzlin &
Mundtholts. *Angl.* Ppuet. *Gall.* Troefne.
Gallobelg. Pucclage d'homme. *Hisp.* Alfena
& Hallena. *Ital.* Conastrello Oliuella, Gui-
strico Cambrossene. *Advers.* 420.

PHILLY-
REA Narbo-
nensis flori-
da.

Diosc. Folia adstrictoriam vim habent, quare cō-
manducata vlceribus oris medentur. Illita seruidis inflam-
mationibus, carbunculisq; profunt. Decocto eorunden igni
ambusta fouentur. Capillum ruffant trita folia, quæ in
radicula succo maduerint. Flos ex aceto fronti illitus capitis
dolorem sedat. Cyprinum oleum quod ex eo fit odoratum,
excalfact, emollitq; neruos: si quæ seruenti natura prædi-
ta sint, assumat.

PHILLYREA Narbonensis florida. *Advers.* 420.

Diosc. Folia astringunt, ad eadem vitia ad quæ
oleaster, cum adstrictione est opus. Maxime ad oris vlcera,
commanducata, aut si decocto colluantur. Pota vrinam ac
menses cient.

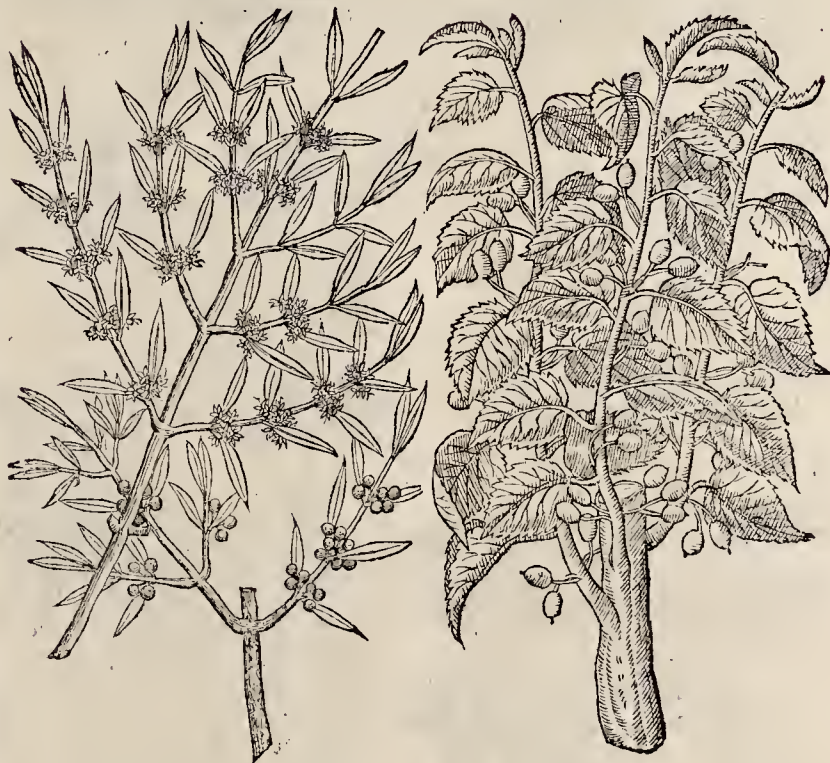
Varietates. Belgicis hortis Hispano semine an-
gustioribus folijs gemina Phillyrea visitur.

Item latifoliam cristatam, & tenuifoliam mune-
te Georgij Rye plerique habent in viretis Belgicis.

PHI-

PHILLYREAE angustifolia flores. Aduers. 420.

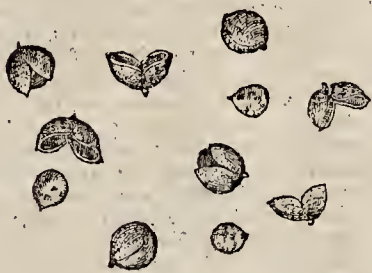
MACALEB Gesneri & Matth.
Aduers. 421.

MACALEB Gesneri & Matth.

Quale Matthiolus depingit Macaleb Mtonus alit dono Petri Quthi pharmacopœi Luteriani petri-
cissiani, hyeme decidua populnea fronde: fructum nondum edidit.

FAGARA Auicenna.

Alerius Macalebi meminit Clusius qui Fagaras
Auicennæ statuit his verbis.

CLVS. Fagara fructus est Ciceris arietini ma-
gnitudine, cortice tenui constans ex cinereo, ni-
gricante, cui subest tenue putamen nucleum con-
tinens satis solidum, & tenui nigraq; membrana
obductum. Integer fructus cum magnitudine tum
forma, & colore aded similis est eiq; nostra offi-
cinæ Cuculū Indū, Itali Coccole di leuāte appellāt,
vt primo aspe ctu fallere, & pro eo sumi possit.

MEMNIT huius Auicenna cap. 266. in hunc
modum. Fagara quid est? Granum simile Ciceri
habens granum Mahaleb, & in cōcauitate eius est
granum nigrum sicut Scchedenegi, & asportatur
de Sofale. Collocat verd eam in tertio calefacien-

tium & siccantium ordine, atque stomachi & hepatis frigiditati vülem esse, concoctionemq; iuua-
re, & aluum constringere scribit.

BB 3

BOVR-

BOVRGESFINE^m Monspel. Aduers. 421.
Alaternus Plin. Clusio & Angul. Spina Cerui-
na quorundam. Lufi. Calca.

Secunda: ALATERNVS humilior lato folio Clusij.

OLEA. Aduers. 422. Syluestrii & sotiua.
Angl. Oliue tre. Ital. Oliua. Belg. Oliue-
boom. Germ. Oelbaum & Oliuebaum.
Hisp. Azeytuna & Oliuo.

Varietas. Latoribus folijs, rotundioribus & minore frutice variat.

OLEA.

Diosc. Olea folia astringunt. Trita autem & imposita, ignem sacrum, vlcera quae serpunt, epinyctidas, car-
bunculos, relictas vomasq; cohibent: crustas emarginant cum melle illita: quinetiam sordida vlcera repurgant. In-
flammationes panofq; cum melle imposita discutunt. cutem à capite vlsam conglutinant. oris vlceribus, & priuatim
infamium, commanducata medentur. Succus & decoctum, eosdem habent effectus. sanguinū eruptiones, ac muliebres
profluuium, a motus succus inhibet. vna oculorum, pustulisq; prodest. vlcera & veteres defluxiones sistit. quapropter
in collyria additur. ad genarum erosiones perquam vitilis. Exprimitur succus tuis folijs, affuso vino aut aqua. sicca-
tusque sole in pastillos digeritur. sed longè vtilior ad recondendum succus habetur, qui cum vino quam cum aqua ex-
pressus est. auribus subuenit, siue vlcerentur, siue pus effluat. Folia conuenienter celiacis cum farina bordeacea illum-
nuntur. vruntur cum floribus folia, ut spodij vicem cinu praestet, in cruda olla, obliuo ore luto, vsque dum figlinum perco-
quatur. resinae aq; vino & rursus subacta, eodem modo vruntur. postremo cerise modo elota coguntur in pastillos.
Huiusmodi cinerem in medicamentis oculorum constat spodio non cedere. sed eisdem virtutis praedictum esse putandum
est. Foliorum sicut olea eadem vis intelligitur, sed aliquanto inferior. vnde ocularibus medicamentis ob sitam mitiorem
vin conuenientior est. Sudor ligno virenti accenso manans, illitu sanat lichenas, furfures, & scabiem. Oleaginum
semen illitum medetur surfuribus, & vlceribus quae depascunt vorantq; quod autem intra nucleum est, ex adipis & fari-
nae scabros vnguis excutit. Colymbades trita & ambustis illita pustulas gigni prohibent, sordida vlcera purgant.
muria succus collatus gingiua contrahit; & motu dentium firmat. Oliua flaua & recens stomacho vtilior est: ventri dis-
ficilis

ficilis. nigra autem & matura, corruptioni opportuna est. Stomacho aduersatur. oculis non conuenit. capitis dolorem mouet. arefacta illius depascens ulcera sistit. & carbunculos emarginat. Oleum syluestri oliua gingiuis puri vltigine Laborantibus colluitur. dentium mobilitates stabilis. calfacti sicut, gingiuis fluxione Laborantibus vitis est. Lunam enim specillo circumligat. am oleo madefacere oportet, & gingiuis admonere, donec alba spectentur.

Lachryma ethiopica olea Dioscor.

Lachryma quam ethiopica olea stillat, scammonia similis est, fulua, stillis exilibus constans, mordax. qua autem ammoniaci, aut gummi similitudinem refert, colore nigricans, nec gustu mordens, supernacua est. Nostri ates olea, olea strig, similem lachrymam sudant, qua commode ad oculorum hebetudines illinitur. cicatrices albuginisq, illius emendat. vrinam & menses ciet. canis dentium impressa, ad dolores efficax est. inter venena scribitur. partus pellit. lepras & impetigines sanat. Appellatur autem ethiopica & agrestis olea.

Amurca Dioscor.

Amurca expresse oliua recrementum est. decocta in cupreo vase ad crassitudinem mellis adstringit, ceteros praebens lycij effectus. insuper dentium dolori & vulneribus, cuius aceto, vino aut melle commode illinitur. additur in medicamentis ocularia, & meatus inductu suo obstruentia. vetustate meliorem fieri constat. vtiliter infunditur sedis, genitalium, ac vulua exulcerationi. si vero cum omphacino recoquatur ad mellis crassitudinem, cariosos dentes extrahit. iumentorum scabiem cum decocto lupini & chamaleonte illitu sanat. cruda & recenti amurca podagras articula iofq, dolores foueri vtilissimum. peruncta in villosa pelle, & hydropicis imposta, tumoris molem reprimi.

O L E A syl. Septentrionalium. Eleagnos Matth.

Sizypha Cappadocis Bellonij. Sizypha candida Clusij.

Eleagnos Theoph. folio Viticis. Ital. Zeingole.

S A L I X Diosc. Hisp. Salce & salguero. Gall. Saulx.

Ital. Salice & salcio. Belg. Wilgheboom.

Germ. Weidenbaum. Aduersf. 422.

OLEA Syl. Septentrionalium.

Lutetiæ, Londini, Antuerpiæ & alibi in Belgio passim hortensis est, salineo candido folio, aspectu iucundo, floribus albis muscosis in nitidis argenteis alabastriculis, suave spirantibus, secundum foliorum exortus prodeuntibus: fructus & nuclei oliuis aut Asaræ Daracchi similes, qui non apud nos maturefunt, regno Granatensi sponte oritur.

SALIX.

Diosc. Semen, folia, cortex & succus spissandi vim habent. Trita folia cum exiguo pipere & vino pota, iliosis subueniunt: sumpta per se & cum aqua præstant mulieribus ne concipiant. Salignum semen in potu sanguinem expuëribus prodest: cortex eosdem præbet effectus. Corticis cinis admixto aceto niaceratus, illius clauos & callos tollit. Ex folijs & cortice succus cum rosaceo in calyce punice cassatus, aurium doloribus auxiliatur. Decocto eorum podagras foueri vtilissimum: sinifures purgat in corpore. Excipitur succus qui manat ex ea cum floret, exciso cortice, in plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda, que obstant oculis, suam vim præbet.

SALIX humilis repens angustifolia.

PERSICA Malus. Gall. Pêche & Pêschier.
Ital. Persiche. Germ. Pfirsich. Hisp. Pexegos.

Ericetis Antuerpiani agri palmaribus & sesquipalmaribus cauliculis repit: folio thamni primi & floribus muscosis Salicis, gustanti amara.

ONAGRA Diosc. Aduers. 423.
Salicaria Germanica.

PERSI-

PERSICA Malus.

Diosc. Persica prima matura tum stomacho, quàm ventri vitiosa sunt. Acerba alium cohibent, sed sicca vehementius, decoctum e succis aliis, stomachiq; fluxiones sistit.

Gal fo'ia trita & super umbilicum imposita * lumbricos necant: alioqui sanè discutientes medicamentum est. Pomorum verd eius succus & veluti caro facild corrumpitur, emine' que noxam in se;it; quapropter haud post alios cibos vltimo' que sicut nonnulli solent, illa offerri oportet: nam in summo natantia corrumpuntur. Huius verd quod omnibus commune est meminisse oportet. Quæcunq; vitiosi succi, quæ humida & lubrica sunt, facile' que descendunt; succedunt' que, præ alijs comedenda esse: sicut enim & ipsa celeriter subeunt, & alijs præeunt, ac quasi iter muniunt. Postremo autem sumpta, vna secum alia quoque in corruptionem trahunt.

* *Plin. Valer. subdit*, eadem sicca & in puluerè trita, recentes plagas cruentorum vulnerum claudunt.

Idem: Nucleus capitis dolori cum oleo & aceto tritus, illinitur. Gummi gutta, quam Persici truncus illacrymat, fluenti aluo medetur. Eadem mixta cum vino, etiam in vesica lapillos frangit. Trita ex aceto imperigines reprimat. Decocta cum croco tumores faucium mitigat. Asperam arteria' canalem leuiorem facit. Excreantibus sanguinem miro modo subuenit. Theracis obstructos sinus referat, & vitia pulmonis expurgat.

Syrupusè horibus eadem potest quæ & Rosatus.

AMYGDALA. *Angl.* Almond tree. *Hisp.* Almendras.
Ital. Mandole. *Advers.* 423.

Diosc. Amygdala amara radicem tritarum decoctum, vitia cutis in facie corrigit. Illæ nuce' idem munus præstant. menses adnecte' ciunt. capitis dolori auxiliantur, illis fronti aut temporibus cum aceto vel resaceo. epimelidus sanant ex vino. item putrescentia vlcera, & quæ serpunt. & morsus canum cum melle. earum autem esu dolores finiuntur. alium emolliunt. somnum faciunt. vrinam eient. contra sanguinis reiectiones cum amylo assumuntur. renum vitijs, & pulmonum inflammationibus ex aqua in potu aut eclograte cum resina terebinthina dantur. calculosis distillatq; vrinæ in passo auxiliantur. & illinètu cum melle & lacte, hepaticis, tussi, & inflationibus coli, nucis auellana' magnitudine. quibus septenis' que præsumptis ebrietatem non sentiunt potores. vulpes si cum quadam esca eis vorauerint, emoriuntur. Gummi eius calfacit & adstringit. reijcientibus sanguinem potum auxilio est. imperigines quæ summum corpus occupant, illitum cum aceto tollit. tussi vetusta cum diluto vino potum medetur. calculosis cum passo bibere prodest. E nucleis grecis, dulces cibo idoneæ: sed multo minus valent in remedijs quàm amara. attamen extenuant. vrinam ciunt. recentium esu cum suo putamine, humida stomachi vitia emendantur.

Gal. Quæ quidem palam amara sunt, omnino extenuandi vim possident; quod & qualitas ipsa indicat, & experientia comprobat. Ac de amara quidem qualitate in quarto horum Commentariorum proditum est. Cæterum duo experientie exempla proponi satis est, unde vim eorum possis discernere. Si quidem ephelin expurgant, & excreationes ex pectore pulmoneque, crassorum lentorumque humorum impendio conferunt. Porro ostensa hæc sunt genere quidem incidentis, specie verò extergentis esse facultatis. Quin & quod per accidens facultatem item habeant ab obstructione liberandi, & ipsum supra demonstratum est. Sed & experientia monstrat. Nam in iecore crassorum viscosorumque humorum in extremis vasis impactorum obstructiones abundè expurgant expediuntque. Quin & laterum dolores ab huiusmodi causa natos, & lienis & coli, & renum (sanant.) Porro & ipsa arbor similem sortita vim est: nam huius radices coctæ atque illitæ ephelis purgant. Quotquot verò sunt amygdala dulcia, & ipsa leuculam amaritudinem possidēt, quæ tamen dulcedine superate occultatur. Cæterum id temporis spacio clarum sit. Demonstratum autem retro est qualitatem dulcem moderatè esse calidam.

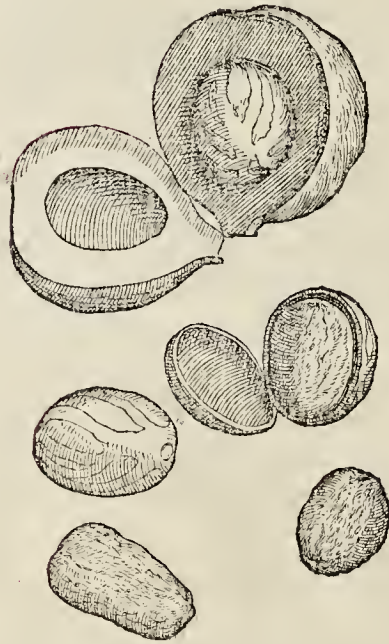
NUX MOSCHATA, siue Nux odorata & aromatica.

Germ. Muscat nuez. Belgis Noie muschateu.

Gall. Noix Muscade & muguette.

Hisp. Nuez de especie & Nuezes moscadas.

Ital. Noci Moscade. Aduerf. 544.

Mas oblongior.

Vrinasciet: cerebro, ventriculo, hepati, utero, cordi, omnibusque visceribus peramica. Cariosas & leues nuces oleaginosas & grauibas præferebat Rondelletius ad ventriculi & cerebri affectus, quæ quia immatura, plus adstrictionis habent qua robur ventriculo conciliatur, & vapidi fumi cerebrum ferientes præpediuntur. Oleaginosæ enim cerebrum vaporibus obruunt. Memini generosam Anglam grauidam esu 10. aut 12. nucum myristicarum ebriam delirasse. Oleum pressu dant necuorum morbis vtilissimum.

Mas oblongior gustu astringente, odore ferè nullo. Macis marem obducens colore est futurior, gustu & odore non diuersis, acerbo, calido; cariosa magis. Dente demorsa ceræ cõcretionem, minus oleosa: ad affectus ventriculi & capitis commodior & aptior.

ARBEVVS.

DIOSC. Esu acetosus. Stomacho aduersatur: capitis dolorem mouet.

LAVRVS. Angl. Laurel or bay tree. Hisp. Laurel. Lust. Laureiro.
Ital. Lauro. Belg. Laurus boom. Gall. Laurier. eius bacca
Hisp. Vayas. Belg. Bay & baerchelarr.
Germ. Kooßbeeren. Aduersf. 424.

DIOSC. Laurus quaedam tenui folio constat: altera latiore. Veraq; excelsioriam naturam habet, & exol-
licentem. Vnde decoctum eorum in muliebres infusus additum, vuluae & vesicae vitij conuenit. Virentia folia sensim
substringunt: illa quoque ac trita vesparum apiumq; ictibus opitulatur. eadem cum polenta & pane illita inflam-
mationem omnem mitigant: sed pota stomachum effundunt, & vomitiones mouent. Lauri bacca magis, quam
folia calfaciunt: ergo in eclegmate trita cum melle vel passo profunt tibi, orthopnoea, & omnibus thoracis rheuma-
tismis: contra scorpionum ictus ex vino bibuntur. vitiligines emaculam. Succus baccarum vtilissimè aurium dolori, &
grauisati instillatur, cum vino vetere, & rosaceo. In medicamenta autem adiunguntur, quae neruorum lasitudines
resciant, acopa vocant. & ad vnguenta, quae calfaciunt, & discutunt. Cortex radice calculos rumpit. partus ne-
ca, hepaticus prodest, tribus obolis in vino odorato potus.

CC 2 TINVS.

TINUS *Lusitanica* Clusij.

MEDICA Malus: *Malum Persicum* fortè Theoph. *Malum Assyriacum* Plin. *Malum Hespericum*, *Citreum* & *Chrysomela*, *Atheni.* *Ital.* *Cedri*, & *Citroni.* *Angl.* *Citron tre.* *Ger. & Gall.* *Citron.* *Hisp.* *Cidras.* *Belg.* *Citroenen.* *Aduers.* 425.

Tini aliud genus exhibet Clusius Corni sœminæ proceritate, firmioribus & frequentioribus ramulis, cortice ex rubro virescente tectis, circa quos folia superioris angustiora & oblongiora aliquantum, & venulis pluribus distincta, sibi inuicem opposita ut in priore: flores extremis ramis umbellatim etiam nascuntur, colore nonnihil purpurascente, neque adeò odorati, uti superioris: fructus etiam minor, plenior, nigrior. Pie memoriæ D. Brancioni huius Tini mecum sæpe verba fecit, sed ingenue fateor mihi incognitum, & minime animaduersum.

MEDICA Malus.

Diosc. Semen in vino potum, venenâ resistit: aluum mouet. Oris suauitatem commendat, decocto eius coluto, aut succo.

L I M O -

ARANTIA, Angl. Orange tree. Gall. Oreng
& Orenger; Belg. Arangie appel Germ. Po-
merantzien. Hisp. Naranzas.

CINNAMOMVM & CASSIA.

Advers. pag. 525.

Diosc. Cinnamomum omne excoquit, emollit, & concoquit, urinam ciet: tam mensis quam parvis potum aut ex myrrha impostum pellit. Contra bestias que virus ei aculantur, venenarum conuenit, caliginem pupillarum oculorum obuersantem discutit, crassitiam extenuat. Lemigines & vitia cutis in facie ex melle illitum detergit. Contra tussis, defluxiones, aquam subter cutem fusam, renem vitia, & vrinae difficultatem efficacis est. vnguentis pretiosis inseri solet. Et in summa magni ad omnia vsus.

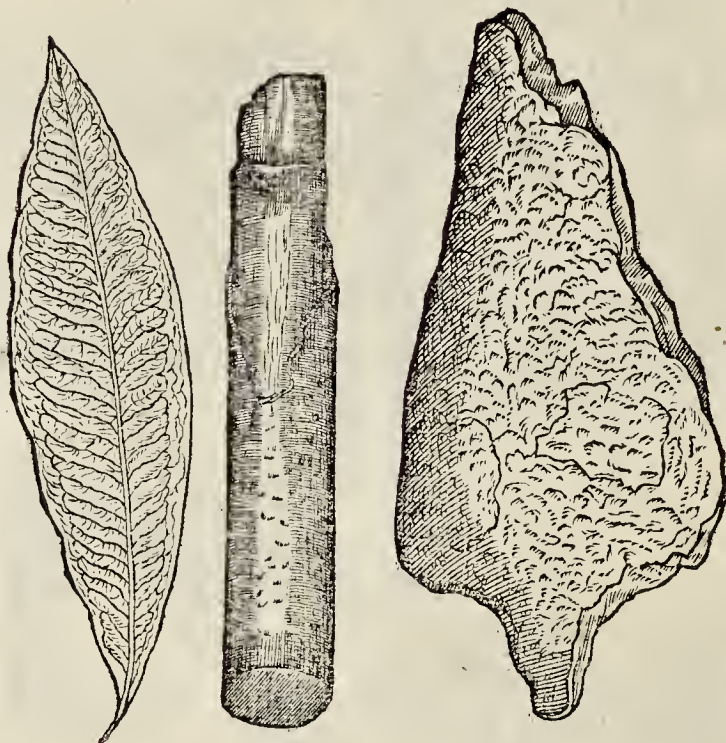
Gal. Cinnamomum summè tenuium partium, non summè tamen calidum, sed ex tertio ordine. Nihil autem aequè desiccet eorum quae pari sunt excofaciendi facultate, propter tenuitatem, scilicet essentiae. At Cinnamomus est velut imbecillum Cinnamomum.

CC 2

CASSIA

CASSIA. *Germ.* Xpmmet *Gerlm.* Belg. Canest.
Hisp. & Ital. Canola. *Gall.* Can-
 nelle.

XYLOCASSIA. *Aduers.* 426.
 an PSEUDOCINAMOMVM
Dioscor.

Diosc. Vim obrinet calfaciendi, urinam ciendi, siccandi, & leniter astringendi. Conuenit ad medicamenta oculorum, quae praestanda claritatis gratia concinnantur, & ad malagmata. Lentiginis tollit cum melle illita. menses trahit. contra viperarum ictus pota auxiliatur. aduersus intestinas inflammationes omnes, & renum vitia, pota proficit. Faemina in solis defidentibus, aut suffimentis, prodest ad dilatationem vuluae. Ea duplo pondere medicamentis mixta, cinnamomi vicem supplet, si ipsum desit. nam eisdem effectus praeberet, ad plurima perquam vitulu.

Gal. Cassia exsiccet & excalfacit, tertio quodammodo ordine, sed & tenuium admodum partium est: gustu vero plurimum habet acrimoniae, leniter quoque nonnihil adstringens: quamobrem ob haec omnia incidit, simulque digerit quae in corpore sunt recrementa: & adhuc robur etiam instrumentis addit. Idoneum etiam suppressis mensibus, cum videlicet a copia simul & crassitudine excrementorum quod sufficiat euacuari nequit.

PIPER nigrum & album. Ger. Pfeffer. Belg. Peper.
Gall. Poivre. Angl. Pepper. Hisp. Pimienta.
Ital. Pepe. Advers. 426. 427.

GARYOPHYLLI cum suo folio & fructu.
Belg. Groffels naghel Gall. Clous de gyroffles.
Germ. Narghel. Ital. Garofoli & Garofani.
Hisp. Clauellos & clausos di espeta.

Candidum Piper, oculariis remedijs aptum, antidotis & medicaminibus quæ contra venenata parantur, Theriacâ vocant.

Longum subamarum, antidotis & theriacis medicaminibus expetitur.

Diosc. Nigrum odoratum esse constat candido suavius, acrius, & ovi gratius, necnon ad condimenta vtilius. sed candidum, & adhuc in acerbum vergens, antedictis infirmis est. Eligi oportet grauiſſimum, plenum, nigrum, sine multis rugis, recond, nimis è surſuofum. Inueniuntur etiamnum in genere nigri ſemina nutrimento defecta, caſſa, inania, minimiq; ponderis, quod vocant braſina. Vis † omnium excaſcit. vrinam ciet. concoquit. extrahit. diſcutit. abſterget caliginem qua oculis obuſatur. piper febrim horribis circuitu repentibus ſue potu, ſine illo, ſubuenit. ſerpentinum morſibus auxiliatur. partus extrahit. conceptum adimere creditur. ſtatim à concubitu ſuppoſitū. tuſſi omnib; que pectoris vitij; ſue eclegmate, ſue potu, ſuccurrit. angina eo & melle conuenienter periguntur. potum cum recentibus lauri folijs, tormina diſcutit. cum vna paſſa manducatum pituitam à capite elicit. valetudinem tuetur. dolores ſinit. appetentiam mouet. concoctionem adiuuat, ad intinctus eſculentorum additum. ſtrumas cum pice diſcutit. vitiligines ex nitro emaculat. Fiſtili nouo, vt aiunt, motum torretur. Non eſt huius arboris radix gimgiber, vt aliqui exſtimauere, ſicuti paulo poſt oſtendemus. Nanque piperis radix * coſto ſimilis eſt. ora guſtantium accendit. ſaluam ciet. hæc lienem reprimat, cum acero illita, aut pota. caput etiam purgat, manducata cum ſemine pediculis ſis herbæ quæ ſtaphidem agriam vocant.

† valenter tum excaſcit, tum deſiccit Gal.

Oleo è piperibus, ſpina dorsi ad horrores quartanæ febris illinitur.

* Gal. Piperis radix Coſto ſimiles vires obtinet.

CVEBEE officinarum. Advers pag. 427.

Piper Hippocratis ſimpliciter, & Piper rotundum Theoph. Guiland.

Caleſciunt, exſiccant ſecundo ordine completo vel initio tertij. Frigidis morbis à pituita ortis prodeſt. Dentibus atrita pituitam cerebri eliciunt flatuſ diſcutiunt; venticulum & viſcera roborant.

ASPALA-

ASPALATHVS. *Aduersif. pag. 427.*

Diosc. Vin calfaciendi cum adstrictione obinet, vnde decoctum cum vino ad tetra^b oris vlcera collucida conuenit, ad nomas genitalium & sordida vlcera insunatur. Subiectum^d in pess, partim extrahit, alium sicut eius decoctum: & sanguinis reiditionem partu cohibet: vrinam^e diffinitatem, in iustione que discutit.

^a Gal. docet cur calefaciat & adstringat his verbis: Acris simul & adstringens est gustu facultate verò ex dissimilibus constat, nempe partibus suis acribus exalfaciens, partibus verò alijs, austeris scilicet, refrigerans. Itaque vtriusque ratione desiccatur, & proinde ad putredines & fluxiones est vtilis.

Vincit in eo caliditas, ob id calefacere dicit, sed cum adstrictione, quia adstringit.

^b Ad 299, id est calida aut ignea vlcera, quia cum adstrictione siccatur, aut cum adstrictione refrigeratur. Vlcus istud depascens est cum putrefactione & defluxione in parte laxa & loco perpetuo madente: idè medicamento vehementer exsiccante & adstringente opus est. Eadem ratione practici nuperi aqua fortis illi in soloque contactu oris & pudendorum aphthis, & potèntissimè exsiccantibus medicamentis & adstringentibus medentur.

^c Quasi velit dicere, ad pudendorum vlcera simplicia, & ad ea que serpunt, aut depascuntur, & colluuius. Omnibus his partibus quia laxa sunt, excrementis suscipiendis apta, desiccantibus & adstringentibus, recrementorum copiam arcuentibus & cohibentibus, occurritur.

^d moderatè ob adstrictionem cum calore mixtam.

^e Actia si decoquantur, mitescunt, ob aqua mixturam, qua diluit vim medicamenti.

^f Dysuriam sua acrimonia, & status discutendo soluit.

XYLOALOES *sue Lignum Aloes Officinarium.*

AGALLOCHVM. *Aduersif. 428.*

Aegireta
eadem.

Diosc. Man litur, aut decocto os collitur, comminatum habilius & gratius. Sutores arcet toto corpori insparsum, pro thure ad suffimentum substituitur. Radice epata drachma vnius ponderis, humiditate stomachi vitia, & imbecillitatem, feruoremq; mulcet, si lateris, iocinerisue dolor excreuiat, si dysenteria, aut tormina infestant, ex aqua libere prouidet.

AGALLOCHVS *præstantissimus verior. sue XYLOALOES.*

Istius Xyloaloes quæ officinis notissima, altera species Antuerpianæ aduecta, primùm nobis visâ, & mu neci data ab optimo pharmacopæo Antuerpiano Francisco Pennino, in cuius instructissima officina prostat.

Et ustulum, quod habemus è trunco auulsum, ponderosum est multis venis constat probatissime Xyloaloes officinarum ferè concoloribus, fuscis, odore & sapore non dissimilibus, sed suauioribus amaris, & pinguioribus multò, quæ commaducatae lentescunt ceræ modo. Reliqua ligni materia & superficies alba est, fragilis & fractu facilis, minus aromatica. Istud sanè lignum Aloes est omnium quæ vnquam vidi, sapore & odore vegetissimum.

Arabum LACCA, an sit Diosc. Caucamum? Aduers. 428.

LACCA cum suis Bacillis.

Diosc. Vestes eo ex styrace & myrrha suffiuntur. Vm proditur obtinere extenuandi obesos, si seruum obolorum pondere ex aqua, aut mulsis aceto plusculos dies ebibatur. lientosis datur, comitialibus, & suspiriosis. menses cum aqua mulsis pellit. oculorum cicatrices confestim emendat. vino madefactum medetur eorundem hebetudinibus. aduersus gingiuas humore pregnantes, doloresque dentium, non aliud efficacius.

MYRRHA. Aduers. 428.

Diosc. Myrrha lachryma est arboris quae in Arabia gignitur, Aegyptia sine non dissimilis, è cuius vulnere defluit lachryma in subiectas regetes, alia circum caudicem concreuit. Dicitur ex his aliqua pedatissimos, praepinguis, quae expressa, stacte emittitur. alia gabinea, pinguis, lato & pingui solo nascens. ea copiosum sudat stactem. Omnium prima est, quae troglodytica appellatur, accepto cognomine ab loco, in quo prouenit, splendens, subnitida, ac mordens. quin etiam legitur tenuis quaedam, quae atroglydytica secunda est, bdellij modo mollis, verum odore grauiuscula, apertis nascens. Alia caucalis cognominatur, praeter modum exoleta, nigra, & retorrida. Omnium deterrima, quae ergastima dicitur, pinguis, carens, cano situ obducta, acris, ad gummi imaginem vergens, & viribus eius proxima. improbatum amineae cognomine. ex his passilli sunt, sed è pinguis pingues, & odorati: è siccoribus haudquaquam pingues, & inodorati, nimis odore pollet, quae oleum non admittit, cum in passillos digerebatur. Adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maderit. Eligenda est recens, squallore obsita, leuis, vndiq; concolor, quae contracta venas vnguum modo candidas & laeues ostendat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciens, superuacua & inuulsi est ponderosa, coloris piceae. Calfacit, sopore † gignit, glutinat, siccit, astringit, vuluam emollit, & praclusam aperit, menses & partus celeriter extrahit, cum absinthio, lupinorum cremore, vel succo ruta admota, tuberculosa denotatur in vetere tussi, orthopnoea, in laterum pectorisq; doloribus, in alui profluuiis, & dysenteria, horrores discutit, aures horis ante febrium accessiones, saba magnitudine pota cum pipere & aqua, subdita lingua liquataq; scabritiem arteria expolit, obtusam vocem expedit, venris tinea enecat, contra grauem oris halitum manditur, & aduersus a-

Fabae veterum scilicet.

* orophacino legendum, ut suo capite doct, alioqui non conuenit.

Baeotica myrrha, dissecta radix est arboris cuiusdam in Baeotia nascentis. Melior est qua myrrhan odore repraesentat. vis ei calfactoria inest, emollit discutitq; suffimentis commodissime inseritur.

DD

† Sopo-

Soporem gignit.] Capitis gravitatem & dolorem etiam olfactu cūm inducat, Galēno teste, lib. secundus. *do utraque res, à ratione alienum videtur, quia contrarij effectus, soporem & dolorem gignere.* In dolore sensus acutus: in sopore verò hebes; & sensus & motus privatio. Cūm Myrrha excalfaciat, non videtur somnum posse conciliare. Soporifera autem & narcotica humida perquam frigida sunt. Sed quam multa calida quibusdam soporem inducunt, vapidis fumis imbuto cerebro, & nonnullos sæuis capitis doloribus infestant, potissimum eos quibus siccor & calidior cerebri temperies. Quibus verò caput frigidius & humidius, pituita eliquatur; cerebram irrigatur; obstruuntur & meatus, per quos spiritus ad sensus mittuntur: & cessante illa spirituum emissionē, assiduo vigiliatum tempore fieri solita, somnum conciliant. Quemadmodum Myrrha, vinum immodicè sumptum, Crocus, Iris & omnia calida quæ caput tentant, eadem ratione dolorem faciunt, somnū & vigiliis pro cerebri temperamento & natura. In quibusdam neque somnum neque vigiliis inducit, quia vapores absumuntur.

Gluinat.] viscidā sua substantia & exsiccante vi, superfluum humorem absumendo, collectiones puris discutendo.

Siccit, stringit.] quod astringat, à veritate alienum videtur, quia menses & partus celeriter extirpat, expectorat. Id fieri videtur secundis qualitibus, siccando scilicet; humidum superfluum purgationis menstruæ absumendo.

Vulvam emollit & præclusam aperit.] malacica calida sunt excessu secundo & sicca, qualis myrrha est. Tumidam vulvam emollit ob mensium retentionem, & fortè refrigerationem, ob id calefaciendo, humores eliquando & extergendo, atque venarum orificia referendo, præclusam vulvam aperit.

Menses & partus.] quia amara acris, tenuium partium. Gal. subdit; & lumbricos tum enecat, tum eijcit.

In vetere tussi orthopnoea.] Hæ affectiones fortiora remedia vel maiore dosi exposulant, quia multum distat, & medicamentū vis permeando imminuitur vel deperditur. Memini senē quendam Anglum qui ob retentiōē & crassitiē pituitæ suffocabatur, à me medicamentū parato ex Myrrha selecta, pipere, succo Porri, sapa, & syr. capillorū veneris cōsoquebat, expectorabat & magnā pituitæ colluviē eijcebat. Myrrha enim Gal. teste lib. 8. simpl. detergendi vim habet, tracheæ arteriā, non tamen exasperat, sicut abstergentium nonnulla quæ abstergendo tussim, aut fluxiones mouent, vt acria, cepe, mel magis quàm sapa. Concoquendi & extergendi vim habet pulmonum & arteriæ affectibus necessariam, nec dispartit fortè ratione ad alui profusivā efficaciam.

Alui profusio.] Alui tria profusiva, dysenteria, diarrhœa & lienteria. Nō potest de dysenteria intelligi, quia addit *et ducit sepius*. Diarrhœa non videtur convenire, quia laxat, ad lienterias autē cōquendo & constringendo; dysenterias verò detergendo & astringendo efficaciam.

Horrores discutit.] Horror quartanæ, compositiæ, spiritus hemicriticæ, & bili vel melancholiæ diffusæ in sensiles partes vel pituitæ permixtæ februm est. Quemadmodum acris & biliosus humor, qui celeri motu fertur & distulit, rigores efficit: sic quæ crassior, tardius mouetur, minus pungit, sed per diuturnus & maiore cum refrigeratione. Frigus quotidianæ est debilis rigor, vel medium quoddam inter rigorem & horrorem. Quæ omnibus februm accessionibus contingunt, in quibus materia à venis sine magna agitatione diffunditur in habitum corporis; quia fit cum sanguinis retractione & corporis refrigeratione: calida spina dosi imposita, horrores, rigores & frigora solunt, corporis habitum calfaciunt, meatus referant, materiam præparant & extenuant, vt partes frigidæ transiunt non remouentur. Exiguam materiæ copiam horrores leuissimos efficere cernere est in februm declinatione, & materiam sensim commotam horrorem vel rigorem non facere. exemplo erūt februm initia, quibus propter obstructions maiores materiæ defluentis, nullus patet aditus. Rigores vel horrores non à solis cruditatibus oriri manifestum; nam vel maximi rigores & horrores materia concocta sunt in februm solutione, quibus copiosus sudor superueniens, vt in causone post sextum, morbum soluit, vt Hipp. scriptum reliquit. *A causone rigor superueniens morbum soluit*, quia multa materia concocta affatim discutitur.

Sic Myrrha, cum pipere & aqua (& vino albo in quartana) pota duabus horis ante accessionem, calfacit materiam horrores, obstructions soluit, quæ transpirationem impediunt, & horrores discutit.

Sublita lingua liquat.] Scabritiem arteriæ expolit vel lenit citra tussim, quia sensum penetrat & leniter deterget humiditatem quæ voram raucam facit.

Ventris tineas] vernies occidit amaritudine & acrimonia.

Contra grauem oris halitum] fetores putredinis soboles amarorē & siccitate emendat. Ex moscho hodie parantur quæ putredinem non delent, sed tegunt.

Aluerfus alarum tædii.] Cacochymicis hic affectus accidere solet, quorum excrementa putrida scætet, ob partis laxæ & raræ texturam, quia non refrigeratur magisque sudat, & calidior hic locus etiam ob multas arterias non procul à corde remotas. Odoratis fetor deletur. Verum quia pars laxa, alumen addit ad maiorem adstrictionem.

Gingiuas & dentes stabilir.] quia astringit & siccit, cum oleo non conuenit, nisi legas omphacino, quod dentes & gingiuas firmat astringendo, vt testis est Dioscor. cap. De omphacino.

Medetur fractis auribus.] melius contusus, nam cartilaginosa fracta curationem non admittunt.

BDSELLIVM. Aduersf. pag. 429.

Diosc. Calfacit & emollit: & duritias † & surgentia guttura, humidafq; * bernias discutit cum ieiuna salua † Aegia. diluorum. Vulua spiracula laxas appositu & suffitu: & partus, humiditatesque omnes exirabit. Calculos potu commi- Scirros e- molli- nit: yrinam mouet. In stentibus, a serpente percussus, vtilissime datur. Valet ad rupta, vulsa, laterum dolores, & dis- * cadē Gal. cursantes spiritus. Malagmatu inferitur, quia contra duritias & neruorum nodos profum. Consum resoluatur affuso vino aut aqua calida.

STYRAX. Ital. Storace. Hisp. Estoraque. Aduersf. 429.

BDSELLII fructus.

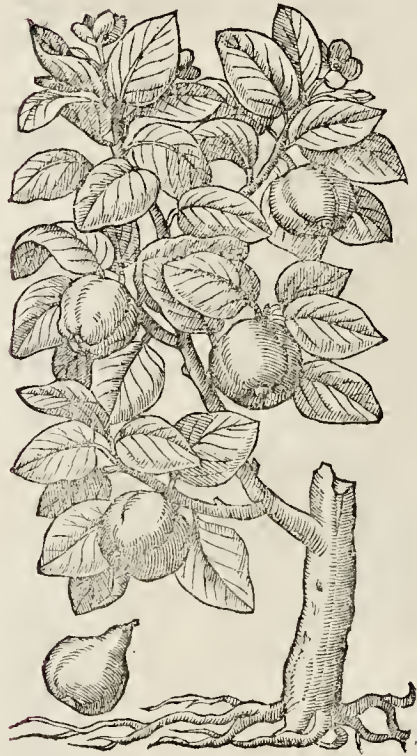

Bdellii fructus descripsit Carolus Clusius in aromatum historia, Iuglandis nucis magnitudine, aut etiam ampliores; triangulari ferē forma, oblongiore tamen & ad ficum quodammodo accedente, odoratos, colore subcinereo, durissimo putamine, quod prægnaus esse & nucleum continere videtur.

STYRAX.

Diosc. Lacryma inuenitur gumminū similitudine, perlucida, & myrrha emula: verū per pauca manat. Adulteratur hęni scobe, quam vermiculi erodentes excusserunt, melle, & vidis sedimento, & quibusdam alijs. Alij ceram aut adipem odoribus imbutum, flagrantissimi folijs cum styrace subigunt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua vermiculos expriment, vanū dantq;. Styracem hunc, quoniam in vermiculorum speciem cōrābatur, scoliceiten cognominant, quē tāquam sincerum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam. siquidem acer admodum est, qui adulterationis vitio caret. Styrax calfacit, emollit, & concoquit: * medetur * Gal. caustis addit quan- obrem n e- detur tuffi. † Eadē Gal. desillationibus, raucedini grauedini, & interceptæ voci. vulua præclusa duritiāne laboranti, conuenit. cit men- fes potu appositūque. aluum leuiter molli, si exiguū cum resina terebinthina catapotij modo deuoretur, miscetur vtiliter. discutientibus malagmatu, acopisq;, adoletur autem & igni torretur, vt fiat ex eo, veluti ex † thure, fuligo: ad eadem conueniens ad qua thuri fuligo. ex eo etiam in Syria styracinum oleum componitur. quod calfacit vehementer, & smollit. verum caput dolore afficit, adgrauatq;, & soporem adfert.

Kudonia mala. COTONEA & Cydonia mala. Germ. Quitten & Kitten ofel.
Gallis Coingz. Belg. Que appel & Queperre boom.
Ang. Quince tree. Hisp. Membrillos. Ital. Me-
lecotogne. Aduers. 430.

Diosc. Cotonea stomachi vitia. urinam ciens. verum costa mitiora habentur. profunt celiacis, dysentericis, purulenta extusientibus, cholericis, praesertim cruda. maceratorum liquor, commode in stomachi aut ventris fluxionibus, potui datur. Succus crudorum ascriptus orthopnoicis salutaris est. decocto sumentur vulvae & sedes, si procidant. Cotonea que melle conduntur, urinam mouent, mel autem sibi constringentem illorum vim & inspissantem adsciscit. quae cum melle coquantur, stomacho atque origratoria sunt, sed minus inspissant. cruda cataplasmatibus adijciuntur, ad cohibendam aluum; aut si stomachus astuet, aut in vomitiones effundatur, ad mammarum inflammationes, praeduos henes, & conchylosmata. Fit vinum ex ipsius suffis expressis, sed quod perduret, quindecim sextariis succi vnus mellis adiungitur. alioquin, in acrem degenerat. Prodest ad omnia quae dicta sunt. Fit & oleum * ex ijs, quod melinum vocamus, quo vitium quoties adstringenti oleo est opus. Eligi oportet vera, quae sane sunt rotunda, parua & odorata. quae vero struthia dicuntur, magna quidem sunt, sed minus vitia. Tlos & viridis & sicca cataplasmatibus imponitur: ijs conueniens quae adstrictionem desiderant, inflammationibus oculorum, reiectionibusque sanguinis, contra citam aluum, & mensum impetus, in vino bibitur.

Plin. addit, Lanugo eorum carbunculos sanat, cocta in vino & illita cum cera.

THVS. Aduers. 430.

Diosc. Primarium tenet in eo genere masculum, suapte natura rotundum: tale autem individuum est, candidum, cum frangitur, inrus pingue, in sufficit statim ardens. Indicum vero suluescit & colore lincet, sed rotundum industria factit. ut. nam in quadrangulares formas dissectum scilicet versant, donec rotunditatem contrahat. verum huiusmodi tibus tempore stalescit, quod aronum aut syagrum appellant. Secundum locum habet Arabicum, & in Smiolo nascens, quod aliqui copiscum vocant, minus multo & sulcius. Est & genus aliud, cui amamma cognomen est, illi qui candidum: quod dum mollietur, mastihes more digitis cedit. Adulteratur in utinere, pmi resina & gummi. quod facile deprehensibile potest: si quidem sufficit gummi flammam non ei aculatur, & resina in sumum evanescit. tibus vero statim ardet. idem maleficium odor prodit. Ad calcaciendum & astringendum pollet. oculorum caliginem discutit. caua vlcera complet, & ad cicatricem perducit. cruenta vulnera glutinat, infrenatque cum cunctis sanguinis eruptiones, etiam si cerebri membranis effluat. vlcera quae cacothie vocantur, & sedis & reliquarum partium perimulcei tritum cum eo & lacte linamentum. formicantes verrucas inter mitia, impetiginisque, ex aceto & pice illitum, tollit. ambusta igni, pernonesque cum sullo adipe aut asferino, & vlcera in capite manantia cum nitro, si infricetur, sanat. paronychijs cum melle, auribus fractis cum pice medetur. ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur. inflammata a partu mamma cum cimolia & rosaceo magna vititate perunguntur. additur ad arteria viscerumque medicamenta. prodest sanguinis excretionis potum. sed in secunda valitudine haustum insaniam mouet, & largius cum vino potum interscit. In scitili mundo tibus crematur, flagrans glebula succen-

faccensum à lucerna, donec exuratur. post perfectam vrsionem operire oportet, vsque dum restinguatur. sic enim in cineres non redigitur. Aliqui ollulam aeneo vase cauo circa medium perforato cingunt ad excipiendam fuliginem, vt in eius mentione mox ostendemus. alij crudo sicili luto oblitto, & in fornacem indito, cremant. Fictili etiam nouo viuacibus prunis torretur, dum non amplius bullat, aut pinguitudinem vaporènuè emittat. facile enim comminuitur quod perustum non est.

Thuris cortex Diosc.

Præfertur thuris cortex crassus, pinguis, odoratus, recens, lauis, minime scaber, sine membranis: Adulteratur admixto pini aut nucis eius cortice, sed horum index ignis est. siquidem reliqui cortices suffiti nequaquam incenduntur, sed sine odore fumum eructant: thuris vero cortex ardet, & cum odoris fragrantia vaporem eiaculatur. thuris modo vritur. & vis eadem que thuri, sed validior adstringentiorq;. Quare potu cruentis excretionibus, vultus fluxione laborantibus, in pefso confert. ad cicatrices oculorum, & caua, fordesq; efficax est. totius scabris lippitudinibus auxiliatur.

Manna thuris Diosc.

Manna thuris probatur candore, micarum frequentia, & puritate. Vim habet eandem quam & thus, sed invalidiusculam. Sunt qui cribrata pinti resina, ac polline, aut cortice thuris contusi adulterant: sed hæc igne deprehenduntur. Neque enim aque suffitu aerium vaporem, sed fuliginosum & impurum expuit. & permixtum sua uolentia halius visus habet.

Thuris fuligo Diosc.

Fuliginem thuris sic facito: Forcipicula, lucernis accensas singulatim thuris glebas in nouam fictilem ollam concauam imponito: & aere vase in medio perforato, deterfa diligenter sorde, obtegitto. alteram ad moucto, ex altera eius parte aut vitra 3, subiectis quaternum digitorum altitudine lapillis, quò facilius perspici queat, si vranur. & qua locus capax fuerit, glebula alias supponito. & antea quam prorsus prior gleba restinguatur, aliam imponito: donec

sufficientem fuliginem videaris coëgisse. Continuo ramoy externe eramenti partes spongia, aqua frigida madefacta, abstergantur. ita enim temperato aris feriore, fuligo omni inharerebit. que aliqui per leuitatem decidua, thuris cineribus admiscetur. Derafa itaque fuligine, cinis cremati thuri: seorsum subtrahendus est. idem opus, quo ad satisfactum tibi videbitur, obeundum. Oculorum inflammationes mitigat, fluxiones suspendit. vlcera purgat. caua explet. carcinoma ra silit.

Simili modo è myrrha, resina, styrace, reliquisq; Lachrymis, fuligo excipitur, ad eadem conueniens.

Gal. Thus ex calcificat ordine secundo, desiccatur primo, habet quoque adstrictionem pusillam. Sed minimum manifesta adstrictio est candido: cortex eius euidenter adstringit: proinde sanè strenuè quoque desiccatur, adeò vt ex secundo fit ordine completo desiccantium. Est autem crassiorum partium quam ipsum thus, & minimum habet actimoniam. Ob has ergo tum facultates, tum qualitates multus est eius vsus apud medicos in hæmoptoicis, stomachicis, cæliacis, ac dysentericis nõ tantum ijs quæ extrinsecus applicantur, ipsum admiscetes, sed ex ijs quæ intrò in corpus sumuntur. Ramus eius tum succiosior, tum calidioris est facultatis quam ipsum thus, adeò vt ad tertium vsque excessum perueniat. Habet verò etiam absterforium quiddam. Itaque eo nomine & expurgare & implere quæ in oculis consistunt vlcera videtur, velut & myrrhe, & styrcis.

Coccus infectoria. Coccus baphicus. Narbonensibus & Galloprovinciæ libus Vermillon. Hisp. Colcoia frutes dicitur. Gallis grainè d'escarlate. Aduers. 430.

Coccus infectoria.

Diosc. Vis hinc spissandi, vulneribus neruisq; præcisus, conuenienter ex aceto † illitum illuminat.
Gal. † alij cum oxymelite.

Eadem Gal.
& Paulus.

Aquifolium
sive Agrifo-
lium.

AQUIFOLIUM sive Agrifolium. *Rhuscus syl.*
Aquifolii Plin. Palurus 2. Lacune. Angl. Ho-
ly. Belg. Hulst. Ger. Waldedigel, vel Eech-
palmen. Gall. Hous. Hsp. Azébo.
Ital. Aquifolio. *Advers.* 431.
Radix cortex herniis medetur tritus & impo-
situs, vel aliis commixtus.

ILEX ARBOR. Ital. Elici & Lecini. Hsp.
Enzina. Gall. Yeuse, Eoule & chesne
verd. Germ. Steinalmen. *Adu.* pag. 431.

Quercus
vulgaris.

Diosc. Ithnea glandes viribus quernas antecellunt.
Ithnea radix cortex cum aqua coctus dum malleus, im-
bescat. & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia
terra purgatos. Folia omnium tusa & trita tumoribus pro-lege Catami-
cus lucus.

QUERCUS Vulgaris et in suis excrementis fungosa.
Belg. Eihenboom. Gall. Chesne. Ital. Quercia.
Hsp. Robble & Route. Angl. Oke tree.

QUER-

QUERCUS cum glande & musco suo.

BEDEGVARIS effigie
Excrementum spongiosum & muscosum, siue Bedegvar
& Quercu. *

QUERCUS perpetua fronde virens. Gall. Chesnes verdz.

Huius querceta in Gallofancia otirraudio. Glandes nostratibus similes sunt, quales D. Christo-
phoro Plantino hoc anno serendas misit eruditissimus D. N. Rache apud Lutetianus medicus &
chirurgus clarissimus, & stirpium omniumque Naturæ opum, ut si quis alius, gnarus.

* E quercubus Romano agro collegi.

Antiqui cuiusdam & Quercu instar Ledi pullulanis meminerunt excrementi quod purgat & ad-
stringit summo opere.

Quercus, glans. Aduers. 431.

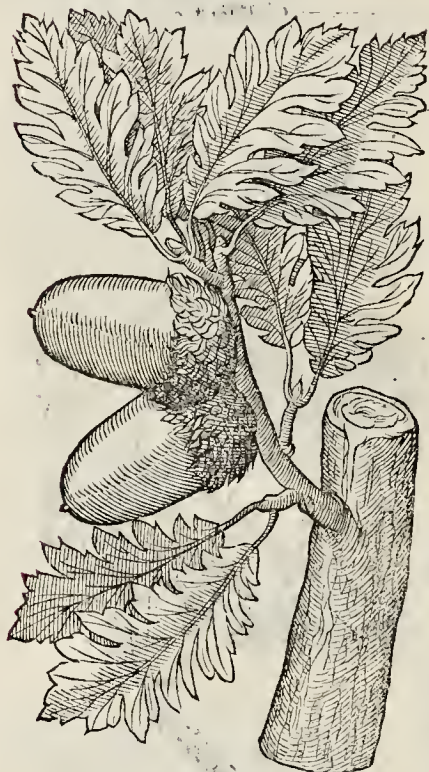
Diosc. Quercus omnis adstrictoriam vim habet, præsertim liber qui corticis & ligno intercedit. quæstiam
unica putaminis glandis subiecta decoctum ex ijs datur dysentericis, catarrhis, sanguinem excreantibus, trita in pes-
se, feminis fluxione vulvæ laborantibus subijcitur. Glandes eosdem effectus exhibent. vim autem cum. capitis dolorem
& flatum in eisdem sumpta pariunt. resistunt esitatis venenatorum ictibus. decoctum earum & corticis cum lacte vac-
cino potum prædest contra toxica. inritia cruda, inflammationes illis leniunt. ad duricias quas cacœthæ vocant, &
malefica ulcera cum falsa æmugia conueniunt.

Folia omnium tula & vitæ tumoribus profunt & imbecillas membrorum partes roborant.

QIR.

CERRIS Plin. maiore glande.
Aduers. 431.

CERRIS Plin. minore glande
& calyce mollius echinato.

CERRIS glans immatura.

CERRIS Theoph.

Valerandus Donrez Iustinopoli Venetias rediens ramulos Quercus duorum generum asportauit, quibus me donauit. Vterque Quercui nostrariae modum assimilatur, folio & ligno, sed glandes ipsi ramo inhaerent. Vni qui minor, calyx hispidus & molliter echinatus, llicis subpar; alteri vero glandes praegrandes calycem habent echinatum, ambitu squamis praeduris sibi mutuo incumbentibus, horridum, semicono Laticis longe maiore, cuius nonnullam similitudinem retinet. Valde crassus est, interiore sui parte lenis; glans quam claudit, nisi magnitudine differt: folia autem maiora, eadem alioqui Quercui.

Huius speciei obseruasse memini publica via qua itur Pefaro Romam in conuallibus celsissimas at bores, alibi minus obuias nec valde notas; e cuius tamen praegrandi & duro calyce glandes non exerebat, sed claudebat, forte quia immature erant. Huiusmodi folia & glandes anno 1561. liberalissime communicauit C. doctissimus medicus Lugdunensis D. Dalecampius, qui Certim Plinij me docuit.

CISTVS

Hæc Cisti historia reponenda est proximè suas effigies supra Obseruat. pag. 551. & 552. quæ operarum incuria fuerat prætermiffa.

CISTVS folio Lauendulæ plerumque cubitali est altitudine, admodum ramosus, sed breuibus ramis, & foliis conferim nascētib; angustis, incanis, sapore adstringente: flores parui, non multum à superiore differentes, albo colore: semen non obseruaui. Cistus folio Lauendulæ.

Est hic frutex ad eodē Lauendulæ similis, vt nisi odor & sapor prohiberent, pro Lauendula sumi possit. & certè quas plantas sine flore primùm conspexi, pro Lauendula habui, ideoque negligebam, donec floribus quos in plantis aliis conspicebam admonitus, diligentius obseruarem.

Hunc ego solummodo Valentino regno inueni aridis & petrosi locis quarto à Valentia miliarium, Aprilis initio.

CISTVS folio Sampfuci, planta fruticosa est, multos tenues ramulos proferens: folia in his parua, quasi rotunda, incana, Sampfuci similia, minora paulò, & dorso eminente, cum quadam aciditate & faldedine adstringentia: flos in summis ramis copiosus, candidus, villis & staminibus luteis, vt in reliquis Cisti generibus medium florem obtinentibus, quinis foliis constans, quorum medium macula ex purpura nigricans occupat: capitula exigua lini ferè, trigona, in quibus semen minutum Hyoscyami, ex nigro candicans siue cinereum continetur: totus ille oblongus ramulus qui florem & fructum sustinuit, arefcit eo maturo, vt in singulis Cisti generibus. Cistus folio Sampfuci.

Primùm hunc inueni in Castella veteri, supra S. Martin del Castañal: deinde copiosum in Castella noua circa Caragejo, & toto Baticeo agro inter Tagum & Anam flumina.

Hispani *Quintela* aut *quintela* appellant, communi ferè cum Erica minoris vocabulo, quoniam fortè inter Ericas recensent.

CISTVS folio Thymi, pedali fruticat altitudine, ramulis ex purpura nigricantibus, duris, lignosis, quæ magna ex parte sine foliis conspiciuntur, præter quàm circa summitates, in quibus conferim nascuntur exilia admodum, viridia, Thymi æmula, gustu adstringente: florem summis ramis superiori similem, minorem, neque maculis insignitum fert: semen non obseruaui. Cistus folio Thymi.

Hic mihi solum conspectus est extrema Baticeæ parte, qua Castellam & Lusitaniam spectat: potest tamen & aliis locis nasci.

SVPERIORIBVS haud dubiè coniungendæ sunt etiam quas hîc subiiciam, cum & forma & sapor respondeant. Cisti feminae 3. classis.

PRIOR exigua est planta, tenuibus virgulis lignosis, & humi sparfis prædita: foliis Helyanthemo vulgo dicto similibus, minoribus tamen, omnino candicantibus, adstringentibus: flores extremis ramis insident, quinque foliis constans, & staminibus in medio, vt in Helyanthemo, colore nunc albo, nunc pallido, semen in capitulis triangulis lini, exiguum, usum. Radix lignosa & fibrosa. Cistus humilis 1.

ALTER à priore non differt tum magnitudine, tum ramulorum exilitate: flores item & semen similia: sed folia omnino angusta & tenuia, Cisto foliis Thymi respondentia, gustu etiam adstringentia, acerbâ, & incana. Cistus humilis 1.

Frequens est vtraque plantula agro Salmanticensi, vbi *perdiguera* ab incolis appellatur, quòd perdisces iuxta eam frequenter sese voluent, & puluerent.

AD primùm genus referenda est ea planta, quam nonnulli Helyanthemon Plinij esse volunt, alij Helyanthemon. Panacen Charonium, foliis hyssopti vulgaris ferè, hirsutis tamen & adstringentibus, quam Germani, Panax Chironium, quòd locis incultis inter Ericas nascatur, & foliis hyssoptum æmuletur, *Henden pstop* appellant, cuius flos aut albus est, aut pallidus, aut aureus; idè vulgo herbariorum Germanicorū *Consolida aurea* nuncupata. Consolida aurea.

EST & alia quædam plantula his congener, in vinetorum Salmantensium marginibus, & Granatensi regno mihi obseruata, longioribus & rarioribus virgulis, rectis, foliis amplioribus Helyanthemo, & virentioribus, gustu adstringente: cuius flos superiori forma similis, pallidus, aut albicans: semè minutum rubescens in capitulis trigonis duplo quàm Helyanthemi maioribus. Cistus annuus 1.

Castellani *turmeræ* vocant, Granatenses *yerua del quadrillo*.

ALIA item inuenitur in sylua Madritiana, secundo ab vrbe Lutetia miliarium, ad Cisti genus referenda, pedali altitudine, exilibus cauliculis, rectis tenellis, non admodum ramosis; foliis oblongis, angustis, hirsutis, virentibus, quæ cum ramulis per Caniculæ æstus humore quodam pingui & lento sunt obsita, flos pusillus, quinque foliis constans, vt Helyanthemi, pallido colore, & macula punicante insignitis: capitula tenella admodum, triquetra, semen pusillum & cinereum continentia. Cistus annuus 11.

Annua vtraque est hæc postremò descripta, aut altero à fatu anno floret, deinde perit.

Florent verò omnes isti Cisti eodem quò mas tempore, & semen etiam ad maturitatem perducunt.

SVNT autem omnes perpetuo folio: sed eorum flos admodum caducus, statimq; senescens: radices duræ, lignosæ, diuise, in diuersa tendentes.

QUERCUS pumila fructus specie, fronda
 ilicis molliore.
 ROBVR quinta Clusij.

GALLA maior.
 Robur secunda Clusij.

Hic subiicienda Quercus pumila sine Robur quinta Clusij, ad eò humilis, vt raro pedè magnitudine
 superet glandoso semine amarulento, & calyce laui: frequens oritur prope Vlyssiponem solo arenoso.

Knaus. GALLA. Aduers. pag. 432. Gal. Galles. Germ. Galloepffel, &
 Eynhoefel. Hisp. & Ital. Galla, & bughala.

DIOSC. Galla fructus est quercus. Aliqua omphacitis appellatur, parua quidem, sed tuberosa, solida, nullo for-
 mine peruia. altera plana, leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, qua efficacior est. Vtiusque vis vehementer adstrin-
 gere. trita ex crescentia in carne, fluxiones gingiuarum & vna, atque oris vlcerationem cohibent. nucleus, dentium ca-
 uernis indutus dolorem sedat. cremata car bonibus donec igne flagrent, & vino aut aceto aut acida mirra extincta, sin-
 guinem supprimitur. decoctum quibus incidere expedit, efficax est & contra vuluas procedentes fluxionesq; capillos de-
 nijr. aut aceto aut aqua macerata. dysentericis caliacisq; cum vino aut aqua trita conuenter illiuntur, aut bibuntur.
 obsonis addi debent.

GALLA maior.

Robur secunda siue pumila Clusij, humanam altitudinem non excedens, copiosas, & prægrandes
 gallas ferens ramis ipsis inhaerentes, grandioribus frondis incisuris, & in sinuatis anfractibus,

GALLA

GALLA maior altera.
Robur angustifolia Clus. 3^a.

Foliis Ilicis Aquifolij sed maioribus, aucta parte candicantibus.

GALLA minor. Aduers. pag. 432.
Robur 4^a. angustifolia, siue minor Clusij.

Galla minor sine tuberculis, quales in officinis
vulgatissimæ prostant caudice contorto, magis que
rugoso.

FAGVS. Aduers. pag. 433.

Angl. bech tre. Germ. Buchbaum. Belg. Bue-
kenboom. Gal. Fau. Illy. Haja. Lusit. Faya.
Ital. Faggi.

Diosc. Quercus generi assignatur, & consimile
minus obit.

CASTANÆ. *Aduers.* pag. 433.
Angl. Chestnut tree. *Germ.* kisten. *Belg.* Castanie-
 boom. *Gal.* Chastaignes, Marons & Chastai-
 gniers. *Ital.* Castagne.

CASTANEA equina. *Aduers.* pag. 433.*

Diosc. Adstringunt, glandibus similes effectus præbent, præsertim tunica que carnem & corticem media, in-
 crevitur. Caro his qui Ephemerum biberant, conueniens est.

Adstringit & liccat ut cætera glandes, calida primo ordine & sicca.

Gal. Inter omnes glandes principatum tenent, sola que syluestrium fructuum alimentum memo-
 rabile corporibus præbent.

Tardè transeunt, & difficulter concoquantur crudæ potissimum. flatus gignunt.

* *Matthiol.* Anhelosis, tussientibus, & sanguinem reicientibus equis, plurimum auxilij afferre ait.

SAMBUCVS *Aduers.* pag. 434. *Angl.* elder tree. *Germ.* Holzer, & holder. *Belg.* Wier. *Gallobelg.* Suyn,
 & fehu. *Gal.* Sufyer, & Sufeau. *Hisp.* Sauço, Sabuco, & caninero. *Ital.* Sambuco.

Sambucus alba.

Varietas. In Belgij nonnusquam agris & hortis acinis albis variat.

SAMBUCVS & Ebulus.

Diosc. Eadem vtriusque facultas, & par vsus, exiccans scilicet, aquam educens,* † stomacho nocens. Folia ole-
 rum modo decocta, pituitam & bilē purgant. Quinetiam teneri caules in olla cocti, eadem præstant. Radix in vino de-
 † Eadē *Plin.* colla, & in cibus datâ hydropticis † auxiliatur. Eadem modo pota viperarum morsibus subuenit. Vulus emollit &
 † eadē *Plin.* aperit.

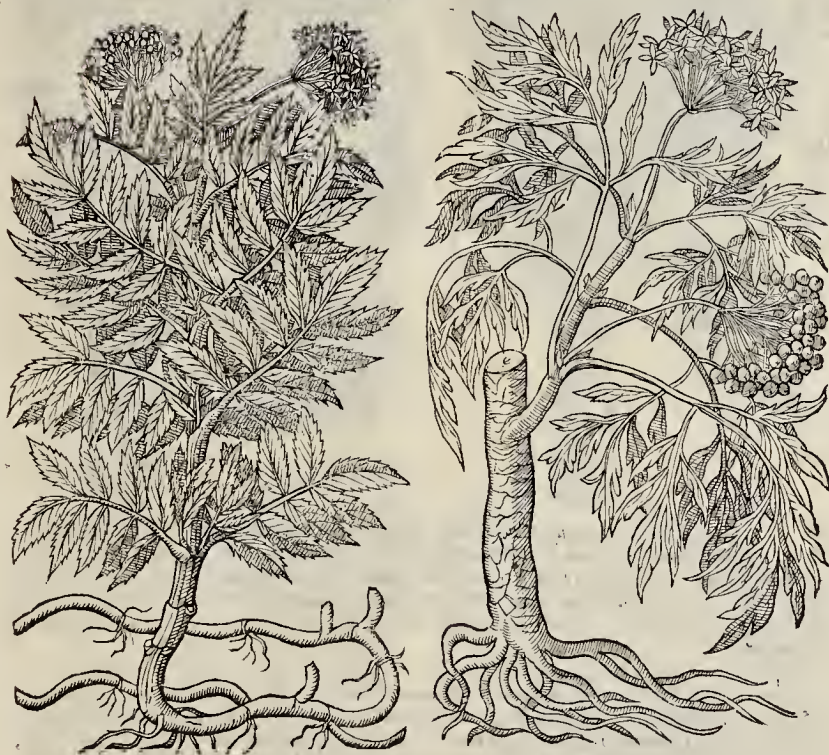
aperit, & qua circa eas sunt affectiones, decocta cum aqua in fessone corrigit. Fructus cum vino potus eadem efficit. Illius capillos denigrat. Folia recentia ac tenera cum polenta illita inflammationes mitigant. Ambustus etiam & canis moribus illita succurrunt. Profunda & que in cauernas dehiscunt vlcera agglutinant. Podagricis, cum taurino hirci-
nove adipe illita, auxiliantur. • Ead. Plin.

* † Polypodij ritu visceribus molesta.

EBULVS. Aduers. pag. 434.

Angl. Walwurt, & bloedwurt. Germ. Attich.
Belg. Dabreck. Gal. Hyeble. Hsp. Yezgos.
Ital. Ebulo.

SAMBVCVS foliis laciniatis.

Gal. Vtraque exiccandi, conglutinandi, modicèque digerendi facultatem obtinet.

Plin. addit: Succus cerebri collectiones, priuatimque membranæ quæ circa cetebrium est lenit infusus. Acini poti acetabuli mensura vrinam mouent. Cortex † interior tritus, ex vino albo potus, aluum soluit. Ebuli fumo fugantur serpentes. Tenerum cum foliis tritum in vino potum, calc uulos pellit. Impositum testes sanat.

† Corticis radicis infusum ex vino Ellebori modo purgat supernè & infernè. Decoctum verò longè imbecillius est purgando.

SAMBVCVS foliis laciniatis.

Foliis minutim dissectis in Belgij hortis variat, cæteroquin fructu, flore, & ligno à vulgari non ab-
similis.

EE 3

MALA

MALA Diosc. *Aduers. pag. 434.*
Angl. & Belg. Appel. Germ. Apffel. Gal. Pomme.
Hisp. Mançana, Mançanas. Ital. Pomi.

PYRA Diosc. *Aduers. pag. 434.*
Angl. pear. Germ. Bsp. Belg. Perre. Gal. Poite.
Hisp. peras. Ital. pere.

DIOSC. Folia, flores & germina, cum omnis mali, tum maximè Cotoneæ, adstringunt. Pomis acerbis adstringendi vis inest; maturis verò longè secus. Ex his verna bilem gignunt; nervos omnes ledunt; inflationes patiunt.

Mellei saporis dicuntur S. Iohannis.

Melimeles ventrem molliunt, & ab eo animalia expellunt, stomacho negotium exhibent, astuosa: ea multis dulcia mala vocantur. Epirotica mala, quæ Latinè orbiculata dicuntur, stomacho vitia. Sistant alium. Urinas euocant, malis tamen coroneis inualidiora. Syluestria mala similia sunt vernis & adstringunt. sanè in hunc usum immatura omnia opus sunt.

Gal. Malus non omnis eiusdem est naturæ velut nec eiusdem fructus: quippe quædam mala dulcia sunt, quædam austera, nonnulla acida, alia extrema exoluta & aquea, & sanè in istis aqueum exuperat: ut temperies eorum sit tum humidior, tum frigidior: in acerbis autem terrenum frigidum. In austerris verò tum istud, tum aqueum frigidum, sicut in dulcibus aqueum temperatum. Sic quoque succi, cortices, foliaque arborum inter se dissident. Itaque si austeriora sunt, atque acidiora, vulnera illis glutinare possis, tum in phlegmonarum principio influxione repercutere, ac stomachum, ventremque, exolutum ac languidum laborare: at aquosioribus mediocres phlegmonas incipientes & gliscentes remittere. Sed hæc iam ad curandi rationem attinent: proinde ea citius relinquenda. Porro quod plurima pomis omnibus extremitia frigidaque, insit humiditas, vel hinc liqueat, quod eorum omnium nullus omnino succus durare, ac ventustate ferre possit, verum acescat corrumpanturque vniuersi. Solus enim cydoniorum & struthorum (utpote que propter vincentem adstrictionem minus cæteris sunt humida) succus coctus cum melle durare potest: tamen si ipse per se non ita durare queat.

PYRA.

DIOSC. Pyrorum multa genera, quæ tamen omnia adstringunt: proinde adduntur conuenienter in ropellencia cataplasmata; decoctum è siccis & crudis ipsa alium sistant; ieiunos esitata ledunt. Achras pyrastri genus est, quod tum dysurie emature scit. In pyro adstringentiorum habet, & ad eadem conueit. Stringunt etiam eius folia. Ligni pyrorum cinis essu aciter his auxiliatur, quos fungi strangulant. Autem fungos, si syluestria pyra cum eis coquantur, innoxios ferit.

Gal. Proinde sanè maiora vulnera glutinat, fluxusque repellit

Gal. Pyri folia pariter ac turiones austera sunt: fructus dulcedinis quiddam obtinet aqueæ, ex quibus clara quoque temperies est, inæqualis secundum partes. Nam pars vna terrea est, alia aquea, cæterum vitæque, frigida: tum alia temperata. Proinde cum pyra stomacho grata sunt, & sitim prohibent. Illita autem desiccant, & modicè refrigerant. Nam ego ex illis vulnus glutinasse me memini, cum aliud ad manum esset nihil.

MESPILVS

PILVS
OR.

EVONYMOS
Theeph.

MA vul
lorum
Elij.

CORNVS
Dioscor.

MESPILVS. *MESPILVS. Aduers. pag. 434. Angl. Medler tre, & medeler. Gal. Nesples, & Nespier. Ital. Nespoli.*
 DIOSC. *Pomum esu adstringit, stomacho gratum est, aliumq; supprimit.*

Gal. subdit: *Quin & in germinibus & foliis acerba hæc qualitas non pauca reperitur.*

Εὐώνυμοι. E V O N Y M O S Theoph. Aduers. pag. 435. Carpinus Theoph. Tragi.

Angl. spindel tree. Gal. Fulin & bonnet de prestre. Ital. Fufano.

Varietas. *Fructu albo variat in horto D. Dilij. Pecori veterinariae ue nocuam quidam asserunt.*

VIVRNA. *VIVRNA vulgi Gallorum & Raellij: an Viburnum Virgilij? Aduers. pag. 436.*

Germ. klepnermalbaum Tragi. i. Fraxinus minor.

Gallorum hanc Viurnam admodum lentam asserit familia & literis illustris Carolus de Houchin, D. de Longastre harum peritissimus.

Vbi adstrictione opus est, Viurna commendatur Myrthi, Pyrastræ & Rhois ritu.

CORNVS. *CORNVS. Adu. p. 436. Angl. Coznel tree. Ger. welschkirten, Coznelbaum, kurberrbaum, Thierlinbaum. Belg. Cornelieboom. Gal. Cornier, & Corniole. Hiss. Cerezo syluestre, & Cornizolos. Ital. Cornai, & Cornioli.*

DIOSC. *Baccas fert oliua modo oblongas, quæ primum virent, dem per maturitatem rubescunt, aut ceræ* colorem representant. In cibo adstringunt, pro osuio alui at que dysenteria salutaris, siue in edulio, siue in defruto exhibentur. Muria vt oliua conduntur. Sanies, quam virentia folia torrendo resudant, impetigini conuenienter illiniunt.*

Varietas. ** In Neruensi agro fructu albo, aut ceræ colore visitur.*

† Addit Gal. *Folia quoque & germina gustu acerba sunt, valenterq; deficcant. Itaque maxima vulnera glutinare possunt, potissimum durorum corporum: at paruis vulneribus & mollioribus corporibus magis contraria sunt. Nam nimium ea contendunt, ac plus satis deficcant.*

CORNVS femina. Οὐλυπερέα Cordi. Aduers. p. 436.

Germ. spindelhortz, & faulbeer. i. susania.

Corturis expetitus frutex Cordo, Hartriegel Tragi.

CERASIA. *Aduers. pag. 436.*

Angl. Cheris. Germ. kirten. Belg. kricken. Gal.

*Cerisès, Hiss. Cerasas. Ital. Cirege.**

Gummi ce-
 ratorum.
 *vti & nu-
 dici.

* DIOSC. *Alio viridia sunt, si viridia sumantur, eade siccata illi sistant. Gummi quod cerasi resudant, cū vino diluto, iusti vetusta medetur, colorē cōmendat, visum exacuit, appetentiam inuat. Idem* ex vino posum † caluulos auxilio est.*

Gal. *Quæ dulcia sunt, magis quæ in intestinis sunt subducunt, sed minùs grata stomacho sunt. Contra austeria acida pituitosis excrementosisq; stomachis sunt apta. Siquidem austeris magis deficcant, & nonnihil etiam incidunt. Porrò ipsius arboris gummi communè omnibus viscosis & mordacitatis expertibus medicaminibus facultatē obtinet, quæ & ad arterias exasperatas accommodata est. † Propriè autē siquidē quod quidā scribunt, verū est, caluulis vexatos adiuuat, nā sic illi tenuiū partium inesset facultas quædam.*

CERASA

RASA
pedicu-
ura.

CERASA ra-
cemosa. Ad-
ucr. 436.

CHAMAECERASUS
Alpigena.
Aducr. 436.

CHAMAECERASUS
Alpigena.
Aducr. 436.

Xylosteum
alterum quo-
rundam.

Chamaecerasus
Cordi.

FF

CERA-

CERASA vno pediculo plura.
In viretis quibusdam Belgij visitur. flos item duplicatus est.

CHAMÆCERASVS.
Eiusdem item cum Cerasis generis Chamæcerasus: in hortis Belgicis densè fructat: omnia Cerasi similitima habet; sed quadruplo minora. fructus austerus est.

CERASVS anium Herbariorum.
Virgas mittit plures cortice pullo, vestitas homine procero longiores, ramulis brachiatas, folijs Cerasi atro-virentibus, & floribus nõ absimilibus, pariter albis, sed congestis, virentes acinos initio, deinde rubentes per autumnum nigros Rhamni infectorij pares, relinquentibus: sapore & odore iniu-
cundis.

ALNVS nigra. Faulbaum Tragi. FRANGVLA.
Biel haudt Brabantis & spookenhaudt.
Aduers. 440.

Alni nigrae
inscriptio
Aduers. 440.
reddenda se-
quenti capi-
te, & dele-
tux auella-
na.
Alni inscri-
ptio proximè
Berulam in-
scienda,

*Tege aquas se-
cessu detur-
bante.*

Trag. Huius arboris flauus & medius cortex cum aceto tritus, & scabiei illitus intra paucos dies illam sanat & exsiccat. Estq; hoc experimentum singulare. Idem cortex in aceto decoctus putridis dentibus collutione prodest; nam & dolorem mitigat, & dentes ipsos purgat.

P R V N V S

PRUNVS sfl. Germ. & Belg. Siehedon.
Angl. Slootree. Ital. Pruni saluatici.
Aduersf. 436.

PRUNVS domestica; *κωνυμυλία*. Germ. Pflaumen
boom. Belg. Prupmboom. Hisp. Ciruelo & An-
drino, fructus autē Ciruelas & andrinas. Gal. Pru-
nier & f runc. Ang. Plumtree. Ital. Prune fusino,
Fructus verò fusino.

DIOSC. Prunus arbor est nota, cuius pomum estur. sed stomachum malè habet. aluum mollit. Syriaca pruna
& præcipue que Damasci gignuntur, exicata a stomacho vtilia sunt. aluum adstringunt. Folia pruni in vino decocta
collutione & gargariatu ruam, ginginas, & tonsillas † fluxione laborantes reprimunt. præstant idem syluestriani
prunorum bacca, post maturitatem exicata. cum sapa verò decocta, stomacho vtiliores redduntur. aluumque magis
adstringunt. Gummi prunorum agglutinat. potum in vino calculos committit. Ex aceto quæque illitum, li. benas in-
sanium sanat.

† Eadè Gal.

legè Prune-
pesches, &
petchenoix.
pag. 436.
lin. 40.

Eisdem adfert Gal. rationes quas de Cerasis & pomis.

MESVE. Pruna aluum subducunt, & alterant. sed alba, flava, rubra, minùs sunt medicamento-
sa, quàm nigra: quorum quæ *μέσα*, id est, dulcacidia sunt, alterant magis. Dulcicia verò soluant largiùs,
tamen utraque alterant & loluunt, magis scilicet & minùs. Damascena verò, & Armena, virumque
præter cætera præstant. humida tamen potùs quàm sicca, que etiam in ventriculo promptiùs quàm
sicca corrompuntur. Dulcicia calido frigido temperata, aut paulò frigidiora, humida ordine secundo:
μέτρα, id est, dulcacidia frigida, principio secundi. Omnia tamen lauant, leniunt, refrigerant: bilem edu-
cunt, ob hæc duo biliosis, tum febribus, tum morbis aliis sunt salubria: stomacho nocent, pauci
sunt alimentii: quia imbecilliter soluant, eis additùr præsertim infusione. Tamar Indi, cassia fistula,
manna, viola condita. Ex horum succo fit syrupus, & ex carnibus electarium in eadem salubre. Ar-
menii truncum pruni arboris locis duobus vel tribùs palma vnus interuallo tenuiter perforant: im-
missibque scammonio lauant, pruna ob id purgantiora euadunt. Danur succo seu decocto cum fac-
charo ad libram vnam.

ARMENIACA *Malus*. Gall. Abricos. Angl. *Apple*
 rock tree. Hisp. Aluarcoques, & Aluerchigas,
 Catalan. Albercocs. Ital. Bacoche, Armeriache
 & Albricochi. Germ. S. Johans Pferlich.
 Belg. Drogghen Perlen & Xbricqqs. Adu. 436. *

PERSEA.
 Aduers. pag. 437.

* DIOSC. Supradictis stomacho vitiora sunt.

SEBESTEN officinarum. MYXA Aegineta.
 Aduers. pag. 437.

AEGIN. Facultate prunis consimilis. Serapio. epotum decoctum calidæ tussi confert, pectus lenit,
 catarrhum calidum mulcet: ardores vrinæ & vesicæ reprimat.

Catarrhis, mordacibus biliosisque defluxionibus arcendis accommodatur. Ventrem subducit.

PERSEA.

Perseam nunquam nobis visam fatemur. De qua egregiè differuit C. Clusius in sua rariorum stir-
 pium doctissima Historia in hunc modum.

CLVS. Valde rara etiam hæc est arbor, cuius ramum hæc expressum damus: nam solo Valentino re-
 gno vnicam arborem vidi, in monasterio Diuæ Virginis, cui cognomen de IESV, primo ab vrbe Va-
 lentia lapide. Ex America è delata fertur.

Porro hæc arbor Pyro similis est, in latum diffusa, perpetuæque coma virens, ramulis ex viridi
 pallascenibus. Folia illi Lauri laurofoliæ, parte superna virentia, inferiore verò cinerei coloris, firma,
 nervis

neruis aliquot per obliquum discurrentibus, odore & sapore commendata, cum adstrictione linguam mordicantia. Flos Lauri ferè, copiosus, racematim compactus, pallidus, sex foliolis constans. Fructus per initia Pruno similis, deinde successu tēporis pyri in modū oblongus; nigro colore, jucundōq; sapore: nucleū cordis continet, gustu Castaneæ, aut dulci Amygdalæ haud absimili. Vere florentem conspexi, Autumno maturum fructum ferè intellexi à Cl. V. D. Ioanne Placa Medico & Professore Valentino, qui mihi illam quo nunc dixi loco comimonstrabat, incolisq; Mamay dici assererat: tamen si qui nobis Americam descriperunt Hispani, aliam atque ab hac diuersam arborem hoc nomine insigniant. An verò hæc arbor Veterum Persea sit, nec ne, dispiciendum est.

Theophrastus lib. 4. de Plantarum histor. cap. 2. Perseam in hunc modum describit:

Est in Ægypto alia quoque arbor Persea dicta, aspectu magna formosaque: folio, flore, ramo, totaque figura, potissimum pyro vicina, nisi quòd altera folio perpetuo, altera deciduo est. Fructū abundè parit, omnique tempore perficit: quippe nouus anniculum semper occupat. Maturitas e tēstiarum flatu conficitur: reliquum cruditiorem auferunt & recondunt. Est magnitudine pyti, figura oblongus, amygdalæ modo, colore herbidas, nucem in tus quemadmodam prunus continens, verum longè minorem mollioremq; carnem vehementer dulcem, suauem, concoctūque facilem: nihil enim eos qui comederint tentat. Radice arbor exsuperat, tum longitudine, tum etiam crassitudine multitudineque: materiem robustam, & visu gerit decoram, atram vt lotus, &c.

Simili modo, isdemq; ferè verbis eam Plinius describit lib. 13. cap. 9. sub Persea arboris nomine, voces ipsas cōmiscens, quas tamen lib. 15. cap. 13. aperitissime sejungit & distinguit.

Persea, inquit, arbores ferè & cum difficultate transiere, vt quæ in Rhodo nihil ferant, quod primū ab Ægypto earum fuerat hospitium. Falsum est venenata cum cruciatu in Persis gigni, & pœnarum causa à regibus translata in Ægyptum, & terra mitigata. Id enim de Persea diligentiores tradunt, quæ in totum alia est, myxis rubescensibus similis, nec extra orientem nasci voluit. Eam quoque eruditiores negauerunt ex Perside propter simplicia translata, sed à Perseo Memphi fatam: & ob id Alexandrum illa coronari victores ibi instituisse, in honorem atque sui. Semper autem folia habet & poma, subnascensibus aliis.

Qui sanè locus, eorum sententiam apertissimè refellit, qui Perseam arborem cum Persica malo eandem esse cerebrosus asserere volunt, vt taceam vtriusque arboris historiam diuersissimam esse.

Persea item meminit Strabo Geograph. vltimo, perpetuam illi comam tribuens. & fructū pyri magnitudine, figura oblonga, amygdalæ modo putamine inclusum, & corio.

Eiusdem meminit & Galenus lib. 2. de Aliment. eamq; se Alexandriæ vidisse asserit: meminit & aliis locis.

In eo omnes cōueniunt, vt Persea perpetuam comam tribuant, oblongum fructum, inclusum amygdalæ putamine & corio. Hæc quam exhibemus arbor perpetua quidè est coma, folia aut & flore lauru magis refert quam pyrum: fructu etiam oblongo est, sed qui myxis (qualem ei Plinius loco iam adducto tribuit) aut oblongis prunis similior sit, quam amygdalis, & colore (vt Placa referebat) nigro, non herbido, hæctenus Clusius.

Diosc. Arbor fructum ferens cibo idoneum stomacho vtilem. Arida folia in farinam redacta illitu sanguinis eruptiones sistunt. Arborem hanc prodiderunt aliqui in Perside exitiosam esse, translataeque in Ægyptum, mutata natura in cibos receptam.

* Gal. quia adstringentem vim modicè participant.

IVIVEE Arabum. ZIZYPHA Grecorum, زيزفان.
Palurus Africanus Theoph. Lotus secundus Polybij.
Crategus forte Theoph. Linguagotticè Guindoulier.
Gall. Iuibier. Hisp. Açofalso. Ger. Brustberlin &
Aoojrbustbeerlin. Aduers pag. 437.

Consimile
munus cum
Sebestimis
prunis obit.

Paliurus.

PALIURVS. Adversf. 437.

Diosc. Paliurus frutex* cognoscitur aculeatus, durus, cuius semen pingue & subiginosum inuenitur. quod potum tussi opitulatur. vesicae calculos comminuit. serpentium ictibus aduersatur. Folia & radix astrictoriam vim habent. quorum decoctum potu aluum* silit. vim autem trahit. contra venena & serpentium morsus auxiliator. Radix recentia tubercula, tumore, que omnes discutit, trita & imposita.

† Gal. tantam obtinet incidendi vim.

Gal. adeoque digerunt ut phymata curent, quæ quidem rō admodum phlegmonode sunt & calida.

RHAMNVS primus Diosc. creditus. Adversf. 438.
Oleafer Germanicus Cordi. Baran. Depe. Galien.
id est acini purgatrices.

Rhamnus
pionispe-
ri alter.
Clusij.

RHAMNVS
secundus
Diosc. Mon-
speliensis
dictus, est
priorus Rhā-
nus Diosc.
Clus. o.

Rhamni prioris speciei alterum genus Clusij.

Huic differentias duas annexit Clusius: quorum prior humili frutice sed denso fruticat, folijs ita angustioribus & minoribus, candidioribus, & magis carnosiss; floribus eiusdem cum illo formæ, sed purpureo plane colore. Tertium recensimus in Lycij mentione.

Diosc.

Diosc. Omnium folia igni sacro & serpentibus vlceribus, efficaciter illinuntur. fama est ramos huius valvis fenestrisque impositos, veneficia depellere.

Gal. desiccet & digerit excessu secundo, refrigerat in primo completo, aut secundo incipiente, proinde herpes sanat, & erysipelata non magnopere calida. Caterum ad hæc teneris vitendum est folijs.

PYRACANTHA Herbariorum.

Aduers. pag. 438.

Videtur, vt sedulus Muttonus annotauit, Rhânus tertius Diosc. & Theoph. frondibus semper vitentibus minimè deciduis vt Paliuri, siue Rhamni tertij recepti & agniti; nigrioribus, latioribus, & quadam tenus rubentibus: fructu Asphodeli simili (vt veritè Ruellius). Quæ omnia sanè adumbrant nostram Pyracantham.

SPINA Insectoris, Cerui spina Cordi.
Nerxepnyum & bourgelpine Gallobelgarum.
Belg. Ahjn desen & simpliciter desen boom.
Germ. Weghedoynbeer & Creutzbeer.
Aduers. pag. 438.

BERBERIS. Crespinus & Spina sancta quorundam.
Angl. Berberis. Germ. Erbzel, Berüch, Bantich.
& Pauffelbey. Belg. Dausbeboom. Gall. Espine.
aigre: id est Oxyacantha. *Aduers. 439.*
Oxyacantha Diosc. Fuchs.

Baccas puluere aluminis inspergunt pictores, terunt, biduum macerant, succum exprimunt, & in pensilibus vesicis recondunt.

BERBERIS.

Aestuanti stomacho, bilem euomentibus, & pierocolis febrilibusque biliosis, indeque ortis morbis, non modò acinis, sed etiam folijs perutilis. Sitis accendit, dysentericis auxiliantur. Radices lixiuò Bugia. macerata cinem flauum efficiunt, cuius cortex officinis Bugia vocatur.

Engelm. 29.
Hæc racemosa corni & ante Mali 51.

MYRO-

MYROBOLANT quinque.
Aduers. 439.

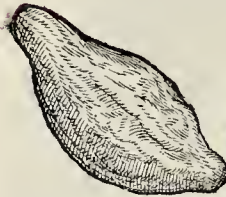
Myr. flaua.

Myr. indica.

Myr. kellerica.

Myr. chepula.

Myr. emblica.

MYROBOLANI EMBLICAE.

MESVE. Sunt etiam hæ medicaméta benigna. Tantum enim abest, vt purgando vires deiciant, vt etiam cor, ventriculum, hepar, corpúque reliquum confirmet, cogendoque in vnum roborent: qua te vnica his incommodant, qui sunt obstructionibus obnoxij, has enim excitant. Præterea medicamentis acribus, & purgando exoluentibus, vt scammonio perfectè corrigendis rectè miscenda: sed huic præsertim citrinæ sunt miscenda. Id enim contraria tum substantia, tum qualitate frangit, & purgationem iuuat. Citrinæ autem colore sunt inultum citrino, in viridem inclinante, graues, quia magna, & carne multa densa: si frangitur gummosa, ossè exiguo. Cepulæ subnigræ in rubrum inclinantes: quò maiores, eò meliores, carne multa, ob hæc etiam graues, ad eò vtraque mergantur. Indæ sunt nigræ, magnæ, carne densa, graues, tamen exosses. A quibus notis quò harum singulæ absunt longius, eò sunt deteriores: hæ autem omnes sunt frigida primo gradu, sicca secundo. Siccando enim excrementa partium putrida valèter absumunt, mollesq; partes & laxas durant, & densant, multaque adstrictione cogunt. Cor, stomachum, reliquumq; ventriculum, & hepar roborant: quapropter exhilarant, colorem cutis, odorem oris, & sudoris commendant: corpus floridum & iuvenile diu tuetur, tremori cordis conferunt, hæmorrhoidibus commodant. Purgant ventriculum bile, ab eaq; tertianam, & reliquas febres biliosas & ardorem extinguunt, præsertim citrinæ. Hæ enim præter cæteras sunt cholagogæ: ob id calidis & biliosis naturis salubres. Eadem omphacio, vel aqua rosarum, vel succo feniculi macerata, confricata, oculum tergent, intemperiem eius calidam auferunt. Earum quoque pilulis tenuissimis, per se quidem delachrymationem stringit, oculum ab humore multo laxiorem iuuat: cum mastiche verò, vlcera siccando sanat. Cepulæ verò sunt phlegmagogæ; ventriculum purgant, & roborant, rationalem animæ partem vegetant; visum [& sensus alios] acunt: præsertim condita, hydropi & febribus diurnis conducunt. Nigræ melancholiam purgant, & bilem vstam, tremori, tristitia, lepræ, quartanæ, & cæteris affectibus melacholicis prosunt, coloremque cutis viuicam efficiunt. Quia verò dictæ myrobolani omnes obstructionem promptè excitant, in corpore obstructioni opportuno, & villis ventriculi, & intestinorum facillè adhaerentes, ceu rugis quibusdam ea exasperant, non dentur obstructioni obnoxii: aliis verò dècur cum diureticis.

ticis, vel infusæ feti lactis, vel succo fumarie, vel cum abinthio, agarico, rhabbarbo, spica nardi. Oleo autem amygdalarum dulcium, vel rosato, vel violato, vel sesamino imbutæ & confricatæ, vel cum amygdalis dulcibus, aut visis passis, aut hatum melle tritæ, vel cum cassia, vel manna, vel tamar indis, vel violis conditis, vel alio leniente medicamento sumptæ, ventriculum & intestina leniunt, & citò per ea lubricant, etiam si quibusdam aliter visum est: neque amplius his **adherent**, aut rugas inducunt.

Datur citrinatum tritarum pulvis à drachmis duabus ad drachmas quinque: maceratarum verò expressum, à drachmis quinque ad drachmas viginti. Indarum & cepularum pulvis à drachmis duabus ad drachmas quatuor: expressum infusarum à drachmis quatuor ad drachmas decem.

Veruntamen harum decoctum promptius, & valentius obstruit, quàm maceratarum expressum. Assæ item ipsæ minùs purgant, potentius constipant, & adstringunt, & his magis vltæ. Harum quoque tritarum pulvis quò tenuior, eò vehementius adstringit: maceratarum verò expressum, minùs adstringit, omnium maximè purgat. Cepulæ verò conditæ purgant quidem minùs, partes nutritorias roborant magis: non conditæ contrà.

De Emblicis.

Emblicæ parum frigent, siccant ordine primo, pituita etiam putri ventriculum purgant, eumque & cerebrum, nervos, cor, hepar, & partes laxas constringendo roborant: ob id tremori cordis conferunt, appetentiam inuitant, vomitum sistunt, furorem & latratus eius cohibent, vium animæ rationalem augent, calorem viscerum insigniorem, & inde natam sitim extinguunt. Præstantiores sunt magnæ, carnis multæ, densæ, graues, ossium paruorum: largiùs purgant, & rugis ventriculo minùs incommodant, si aqua in sole macerentur, donec humectatæ tumescant. Postea expressæ mullâ biduo macerantur, igni lento coquantur: vbi coctæ refrixerint, mellis albilissimi parte quarta exceptæ reconduntur: a romanis quoque cinnamomo, xylaloë, cardamomo, croco, gallia, & similibus nonnulli coniungunt.

De Bellericis.

Bellericæ etiam sunt benignæ, & roborant: frigida primo gradu, sicca secundo, cætera emblicis vitibus proximæ. Optimæ sunt magnæ, multa & densa carne, graues.

Thamar-Indorum semina recentia Cassia quadamtenus, sed maiora & angulosa, quadrati pisi ritu, compressiora tamen è siliquis carnosis & multis fibrarum cirris implexis Phateli nostratis maioribus, quales in G. Driefch, & aliis instructissimis officinis Antuerpiæ prostant (minimè è palmulis aut eius generis fructibus, vt multi credidere, qui non viderunt) in horto fata præfati G. Driefch nobis perelegantes arbusculas sesquipalmates sæpè pepererunt, quæ hyemis rigoribus periere. Eorum vnum hîc pictum damus. Foliis vtrinque ex aduerso oppositis ordine secundum costæ aut pediculi longitudinem Osmundæ vocatæ filicis modo digestis, virentibus, & gustu acidis, quæ contrahuntur & clauduntur per imbres etiamque ad Solis occasum.

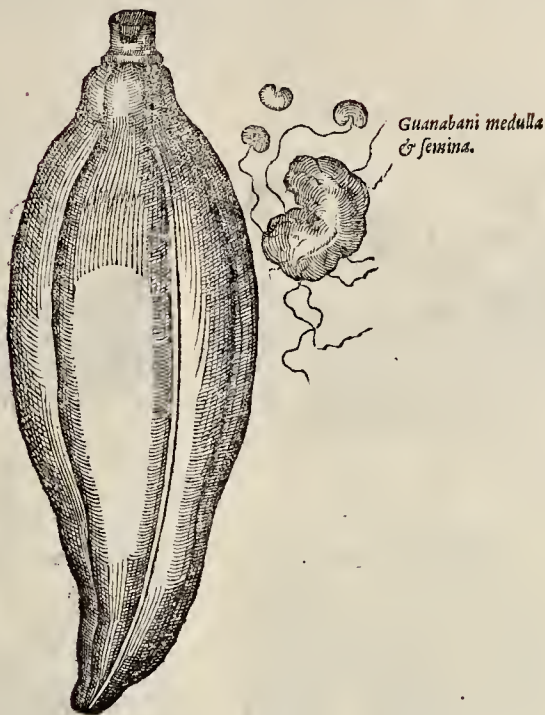
Picrocolis saluberrimi. In fusione purgant biliosum humorem extinguntque, & pituitam incidunt, attenuant: sitim delent: exsiccant & refrigerant initio tertij ordinis.

De Tamar Indis.

M E S V E. Medicamentum excellens ac innocens, frigidum siccum ordine secundo. Ob id humorum acrimoniam reprimat, bilem purgat, eiusque & sanguinis feruorem furoremque compescit, febres acutas lenitione egentes & icterum sanat: sitim ac omnem ventriculi hepatisque ardorem extinguit: vomitum sistit.

Ne ventriculum frigidum lædant, cauetur mistis hunc roborantibus, spica nardi, mace, mastiche, succo absinthij, feniculi, apij, intybi, cichorij agrestis. Actionem verò eorum imbecillam intendit serum lactis caprini, vel succus fumaris, lupivæ salictarij. Macerantur autem sextuplo prædictorum liquorum, vel aliorum simplicium, aut compositorum, vt triplicis granati: deinde manibus fricantur, post semel feruescunt: postremò colantur, donec portio sit liquida & clara, præsertim quandò flammæum calorem citius extinguere libet: quandò etiam rosæ, santala præcipuè, citrea, spodium simul cum his macerata, vt potentius refrigerent. Non colati quoque dantur, quando potentius ardor ille extrin-guendus est.

GVANABANVS Scaligeri fortè Clusio.

Thamarindis annectere visum fuit simili de dote, confimiliq; vsu, graphicè à C. Clusio nostro, stirpium rariorum huius ætatis doctissimo depictos Canabanos: vt cuius folia laurina, renis effigie femina durissima, & Thamarindi albidam saporis medullam fragilem, præsiccam, sæpius degustarim, etiam apud Guilielmum Driesch pharmacopœum & ciuem Antuerpianum peritissimum.

Clusij autem verba hæc sunt ex Ouedo.

GVANABANVS procera arbor est, & formosa folio eius Medicæ mali quam Limoneram appellant, virente: fructu pulcherrimo, mediani Melonis magnitudine, qui tamen interdum in capitis pueri crassitudinem excrescat. Cortex huic fructui viridis, & qui certis quibusdam squamis distinctus videatur, vt Strobilus, lenioribus tamen neque ita tumentibus, quandoquidem totus cortex tenuis sit neque crassior quàm in piris. Caro candidissima saporisque delicatissimi, quæ facili pinguedinis lactis instar, in ore soluitur. Per eius carnem sparsa sunt semina magna, Cucurbitarum seminibus aliquanto maiora & nigricantia. Frigidus est hic fructus, & per ætus vtilis. Nam tametsi quis integrum Gvanabanum deuoret, nullum inde sentiet nocumentum. Infirma est ligni materies. Hæc Ouedus.

CETERVM hic Gvanabanus diuersus est ab eo, cuius Cæsar Scaliger lib. de Subtilitat. aduersus Cardanum exercitatione 281. partic. 6. meminit in hunc modum.

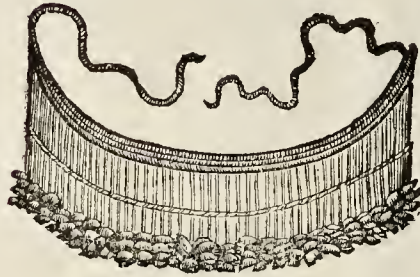
GVANABANVS arbor est Pini stipite, procera, folio magno oblongoq; fructus Melonis magnitudine: cortici color viridis, splendor Cydonij, digitalis crassitudo. Caro intus candida, dulcedine lactis coacti, semina continet phasiolacea. Hunc enim esse puto qui superioribus annis ex Æthiopiæ Mozambique Antuerpiam allatus est. fructus crassus, sesquipedali longitudine, cui densus durusque cortex tenui molliq; vt in cydoniis, sed viridi lanugine obductus, aliquot per longitudinem excurrentibus venis, siue potius sulcis vt in Melonibus. Extrema parte in muctonem desinit: superiori verò,

GG 2 qua

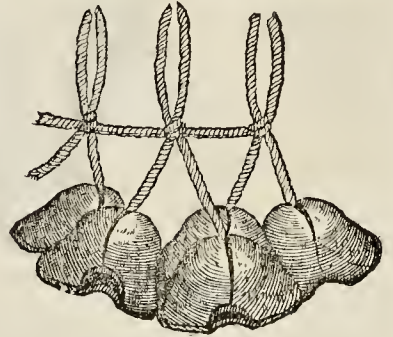
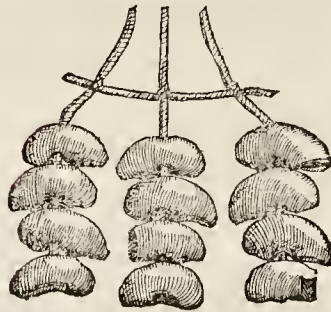
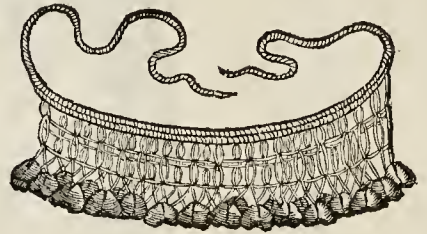
qua videlicet è ramis dependet, pediculo inhaeret firmo duro & fibroso. Continet hic fructus pulpam candicantem, qua *Aethiopes* in febrium ardoribus vtuntur sitis sedanda gratia, iucunda etenim aciditate prædita est. Hac siccata friabilis est, sic vt digitis trita in pollinem resoluitur, remanens tamen perpetuo aciditate. Per hanc sparsa sunt semina renibus, aut *Anagyridis* legitima: fructui similima, nigro tamen colore nitentia, ac ex vmbilico fibris quibusdã suspensa, vt in eius icone conspicere est. Hac terre commillã, plantulas folio *Laurinis* simili protulerunt, sed quæ subsequente hyeme perierint.

Plura pote ex Clusio in suis doctiss. Garcie versionib.

Fructus HIGVERO apud Clusium.

AHOVAY THEVETI apud Clusium.

CLVS. Porrò apud me seruo ex huius fructus aut huic similis seminibus, quibus exempta est medulla, lora duo filo xylino contexta: alia item bina è fructu quodam anguloso. Constant verò singula lora duplici aut triplici filorum xylinorum ordine reticuli modo contextorum, è quibus dependent vacui fructus eo quem exprimi iussimus modo. His *Canibales* ad crura alligatis in suis saltationibus vi solent, quemadmodum apud *Mauritanos* atque etiam *Hispanos* nolaram & *tintinnabulorum* vsus est: mirum etenim quantum hi fructus ex mutua collisione sonitum edant. *Posteris* meminit *Thevetus* cap. 36. *Singular.* *Americæ* in hunc modum.

AHOVAY nomen est arboris fructu venenoso & lethali, magnitudine vulgatis *Castaneæ*, candido, forma literam *Græcam Δ* representante. Huius nucleus præsentissimum est venenum, quod alter alteri in mutuis odiis & dissidiis, præsertim verò viri vxoribus irfensis, aut contra vxores viris indignatæ propinare solent. *Peregrinis* sanè nullo modo eum fructum recens collectum commuricant, atque ab eius etiam contactu liberos suos arcant, nisi cui exemptus sit nucleus. Eo etenim exempto, fructu pro nolis vtuntur, quas è cruribus suspendunt, tantumq; sonitum edunt, quantum *tintinnabula* aut *nolæ* nostrates. Arbor ipsa *Piri* magnitudine, folio ternos aut quaternos digitos longo, duos lato, semper virente: cortex ligno candicans. *Recisi* rami succum emittunt lacteum. Arbor præcisâ terribilissimum spirat odorem: quam quò causam nullius est vsus, imò ne igni quidem struendo idonea.

AHOVAY *Theveti* mihi communicauit præclarus vir *D. Ioannes Dilfus*, qui *Clusio* acceptum referabat.

LOTVS Arbor. Aduers. pag. 439.
 Monspeliensibus cateruz, Linguagottis Micocoulier.
 Gallis nonnullis Alycier. Hisp. Almez. Ital.
 Bagolauro, & Perlaro.

GVAIACVM Patavinum. Vera LOTVS Theoph.
 Aduers. pag. 439. & 440.

DIOSC. Alium fistit baccis. ramentorum ligni decoctum sive potu sive infusione dysentericis, ac seminis fluxio-
 ne vulvae laborantibus, auxilio est. Rufat capillos. citam aluum cohibet.

GVAIACVM INDICVM.

Omnibus morbis ex humore praesertim frigido ortis medetur amaritudine, actimonia, incidit, atte-
 auat, terget, vacuat, sudores mouet, cutis vitia emendat.

EGEY. EBENVS. Gal. Eben noir. Hisp. Ebano.
 Lege HEBENVM, sive XYLALOES Officinarum.

DIOSC. Ebenus optima habetur aethiopica & nigra, nullos habens venarum discursus, factitij cornu laetore.
 cum frangitur densa apparet, mordens gustu, atque astringens. sufficit uicido odore supra carbones, sine sumit radio. re-
 cens autem ad ignem prolata, ob pinguitudinem accenditur, & trita ad coctem flaesct. Altera est Indica, internatis se-
 gmentis candidantibus, & modice suluis, item frequentibus maculis. ceterum prior, bonitate antecedit. Apud quosdam
 sesamina, aut spina ligna consimilia pro ebena vaneunt. quod discernitur ex eo, quod fungosa sunt, & in purpureas as-
 fusas resoluuntur, nihil mordacitatis in eustis. nec redolentia in eustis. Caliginē oculorum absterget. ad vete-
 res de-

res destillationes, pustulasq; mirum in modum pollet. si quissiam facta ex eo coticula collyrii vtatur: melius proficiet. ad oculorum medicamentum efficax est, si scobes ramentave vino Cbio die noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli praxia ipsa excolant, reliqua; eundem in modum peragunt. alij pro vino aqua vuantur. Vritur in sicilib no-uo, donec in carbones redigatur. lanatur plumbi vsi modo, & ita succu scabruq; hippitudinibus conducit.

φινύρα. TILIA fœmina Theoph. Aduers. pag. 440.
Angl. Linden tre. Germ. & Belg. Linden. Gal.
Tillet, & Tilleul. Hisp. Teja. Ital. Tilia, & Teio.

TILIA mas. Aduers. pag. 440.
Germ. Steinlinden. à natalibus.
Ital. Tilia Matchio.

Tilix cortex commansus & appositus vulnera glutinat. Tumores pedum, decoctum foliorum discutit. Dissecta arboris è medulla defluens humor illitus alopecii medetur, defluentem capillum retinet Matth. Aqua è floribus distillata epilepticos pota, sua peculiari dote, iuuat.

πρελία. VLMVS. Aduers. pag. 440. Angl. Elm tre. Germ. Ulmen, Ffenholtz,
Wittenholtz, Lindbass. Belg. Olmboom. Gal. Olmeau. Hisp. & Ital. Olmo.

DIOSCOR. Vlmi & folia & cortex & rami, vim habent spissandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illuntur. vulnera glutinant, sed multo magis corticis tibia, si fascie loco intorqueatur. nam in lori morem stelli potest. crassior cortex in vino aut aqua frigida vnicatum potus, pituitas trahit. fracta ossa celerius solidescunt, si decocto foliorum corticis aut radicis foveantur. humor in folliculis enascens prima germinis eruptione, cuti illitus nitorem inducit, faciemq;

faciemq; splendidiorē præstat. qui dum siccatur, in animalia abit, quæ culicem formam gerunt. Folia cum teneresunt cocta, glerum more ad obsonia usurpantur.

CARPINVS. *Aduers.* pag. 446.
Gallobelgicæ Carne. Ital. Carpino.

Substantia Vimi duriori, cortice subalbicante.

BETULA. *Aduers.* pag. 446.
Germ. Birkenbaum. Belg. Berckenboom.
Gallobelgicæ Bouleau, & bouillet. Ital.
Betula, Bettola & bidollo.

Cremati ligni emanans liquor oculorum albugines & cicatrices delet.

ALNVS

Kaldza. ALNVS inscribatur lin. 45. *Aduers.* pag. 440.
Germ. Erlenbaum. *Belg.* Eizen. *Gal.* Aulne *Ital.* Alno.

Humor terebello caudice perforato emanans diutius epotus ad comminuendos vesicæ & renum calculos Matthiolo commendatur. Cutis vitia emendat, & nitorem conciliat. collutione oris vlcetibus medetur.

AMELANCHIER Gallorum. *Aduers.* pag. 441.
 Auelancques Linguagottorum.
 Lege an eadem Alisier Gallorum?

CORYLVS persimilis Alno. *Angl.* Hazel tree.
Aduers. pag. 441.

CORYLVS.

Aucillanæ concoctu difficiles; quemadmodum ceteri duriore nucleis.

Diosc. Stomacho infesta sunt: ipsa tamen trita & in aqua mulsâ pota, tussi veteri medentur. Tosta & cum exiguo piperis pota destillationem concoquunt. Crematarum cinis cum axungia aut adipe vsi perunctus alopecii capillum reddit. Aiunt nonnulli vsta earum putamina, & in cineris speciem redacta, cum oleo, caesorum oculorum pupillas infantibus denigrare, pertuso sincipite.

λευκή, POPVLVS alba. Gallobelgic Obeau, Aubel, ou Obel. Belg. Aebelboom. Hisp. Almano blāco. Germ. Aebelbaum, Doppelbaum, weiß alherbaum, weißpopel weyden. Ital. Popolo bianco. Aduers. pag. 441.

αἰγίπιο. POPVLVS nigra. Gall. Peuplier. Angl. Asp, or poplar tree. Ital. Popolo negro. Germ. Aspen & popel weiden. Hisp. Alcamo negro. Belg. Populier & Populacre. Aduers. 441.

DIOSC. Populi albae populi cortex viciae vnius ponderis, ischiadicis ac vrinae stillicidio prodest. Abortiuum fieri tradunt, si cum melino rene bibatur. folia quoq; cum vino post purgationes pota, idem praestare produntur, tepens foliorum succus vtiliter aurium dolori mitillatur. Pilulae quae primo foliorum partu exilunt, illatae cum melle oculo-rum hebetudini medentur. Memoriae prodiderunt, corticem albae populi & nigrae, particulatim casum, & salcis ster-soratis mandatum, omni tempore anni edules fungos proferre.

POPVLVS nigra.

DIOSC. Populi nigrae folia cum aceto illata magna vtilitate podagricis doloribus illinuntur. Resinam populus fundit, quae in malagma additur. Semen potum ex aceto comitialibus vtile est. Lachrymam populorum commemorant quae in Padum annem defluit, durari, ac coire in succinum, quod electrum vocant, alij chrysoforum. id attritum incundam odorem spirat, & aurum colore imitatur. tritum potumque stomachi ventrisq; fluxiones sistit.

Populus Ly-
bica.

κερκis. POPVLVS Libyca. Ital. Popolo montana.
Libyca Plinij, Crataegus Theoph. quorundam.
Quibusdam Gallobelgis Nictpe: Flandris item
Nictpenboom. Aduers. 441.

ARBOR Indæ. Siliqua syl. Clusij.
Acacia Matth. Aduers. 441.

Floribus albis variis.

Μορφα ἢ οὐκ ἀμυροσ. MORVS candida.
Morus celsa officinarum.
Germ. Maulberbaum. Angl. Mulbery tree.
Belg. Moerbessen boom. Gall. Meurier.
Hisp. Moral: Mora autem Moras.
Ital. Moro. Aduers. 441.

MORVS.

lege facta
dulcia in
& h. 18.
pocini; &
pauo ante
lege simi
ri Item in
constitut
ne.

MORVS

MORVS.

DIOSC. Morus arbor nota est: cuius fructus aluum soluit. Stomacho inuicili est, & facile corruptionem sentit. Hoc idem praestat mori succus. decoctus autem areo vase atque insolatus, adstringentior redditur. facit ad fluxiones, nomas, & tonsillarum inflammationes, addito mellis exiguo. Sed molefit vis eius, adiecto scissili alumine, galla, croco, & myrrha, uem myrica femine, iri, & thure. Immatura mori poma siccantur, rufaq; acinorū hoi vice obsonijs miscentur, ut coeliacos iuuent. Radici cortex decoctus in aqua & potus aluum resoluit. latus ventris tinea excutit. his quoque auxiliatur qui aconitum hauserunt. Folia trita ex aceto illita, ambustu igni medentur, tinguntq; capillum, vitium & ficinigrā frondibus simul coctis in aqua caelesti. Succus foliorum cyathi mensura potus cōtra phalangiorum morsus auxilio est. Ferus facti corticis & foliorū iure dentes apertissime in dolore colluuntur. Radix circiter messem incisa, facta in ambitu scrobe, succum emittit, qui posttridie concretus insueniri soles. Is in dolore dentium efficax est. tubercula discutit. & aluum purgat.

SYCOMORVS.

Sycomorum aliqui etiam fycaminum, id est morum, vocant. cuius fructus sycomorum etiam propter inefficacem gustum appellatur. Arbor est magna, fico similis, frondosa, multo lacte abundans, folijs mori. pomum ter aut quater annu fert: non ramis, ut ficus, sed caudice ipso, caprifisco non dissimile, dulcius grossis, sine granis interioribus. quod non maturescit, nisi ynque aut ferro scalpatur. Nasitur plurimum in Caria, Rhodo, locisq; non multis triti i feracibus: ubi prouentu sacundo restibilib; iuuamentum adfert, cum annonae caritas premit. Pomum alio uile est, sed perquam exilem prabet alimoniam. Stomacho aduersatur. Succus primo vere tenera arbore, ante quam fructum ferat, eximitur, lapidus ictu summo cortice desquamato: si enim altiore plaga violetur cortex, nihil effluet. Spongia aut uellere lachryma excipitur: quae siccata & in passillos coacta scissili vase reponitur. Vis succi emollit. vulnera conglutinat. dis utit collectiones coctioni repugnantes. bibitur etiam aut illinitur contra serpentium morsus, duratos lienes, stomachi dolores, & perfrictiones. celerrime terebinthem sentit. Gignitur & in Cypro arbor genere distans, quae cum sit vlnus, praedita tamen est folijs sycomori, fructu pruni magnitudinis, multo dulciore, supradictis caetera similis.

Syriz; Fici. Germ. & Belg. Fetguen Baum.
Gall. Figuier. Angl. Figge tree. Ital. Fico,
Hisp. Higuera. Aduers 442.

CHAMÆPICVS.

Diosc. Fici matura recentes stomachum ledunt. aluum soluant. sed facile contracta ab eis fluxio sistitur. sudorem euocant papulisq; stim sedant. calorem restringunt. siccis natura excalescendi. vires alunt. sed stim magis stimulat. aluo vitiles. rheumatismis ventris & stomachi contraria. gutturi autem, arterie, renibus, vesica, & his quos longa valetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptissima. seruesacta cum hyssopo & pota, i horacem purgant. tussi veteri, diuurnisq; pulmonum vitis conueniunt. aluum molliunt tusa cum niuro & onico, dein manducata. decoctum arterie & tonsillarum inflammationibus gargarizatu prodest. cum hordeacea farina cataplasmatibus miscentur. & in muliebres fetus cum sano graeco & pisanis. ceterum cum ruta cocta torminibus insuntuntur. colica illitq; duricias discutunt. parotidas & furunculos emolliunt. panos ad maturacionem perducunt, maxime nitro, uti aut calce addita. cruda si cum anedidilis emolliuntur, eadem efficiunt. cum malicorio, pterygia purgant. cum atramento sutorio, deploratis ferè tibiarum fluxionibus, & caecotibicis vlcibus medentur. quin & cum vino decocta addito absinthio & hordeacea farina, vtilissime hydropicis illinuntur. cremata cum cerato sanant perniones, pruriges, somitusq;, si cruda terantur. & sinapi liquoreq; aliquo excepta auribus instillantur. Tam slyuestris, quam satius fici lacteus succus coaguli modo lac contrahit: concretumq; dissoluit, vt acetum exulcerat corpora, meatus aperit. soluit aluum. vuluam recludit cum detrita nuce graeca potus. menstrua citet cum luco. oui appositus, aut Thyrrhenica cera podagrorum cataplasmatibus cum farina senci graeci & aceto vtilis. lepras, lichenas, vitiligines, vitia cutis in facie, pforas, vlcera in capite manantia, cum polenta expurgat. instillatus plaga, percussus à scorpione, venenatorum ictibus & rabiosi canis morsibus ataxiliatur. prodest dentium dolori lana exceptus, & cauis eorum additus. verrucarum informicationes tollit cum ad, e, circumlit a in ambitu carne. Hoc idem praestat succus è teneris ramis slyuestris fici: qui lacte praegnantes, silente adhuc oculo tusi

erisi exprimentur: & succus in umbra reponitur. Et lac & succus imponuntur exulceratorij medicamentis. Decocti cum bubulis carnibus ramuli ficulni faciliem afferunt decoctionem. Lac efficiunt quod magis soluat, si inter coquendum ficulneo furculo spatia loco moueantur.

omnia serè eadem Plin. * Plin. eadem subdit: aut potus cum amylo pilos quoque detrahit, palpebrarumque scabiem emendat. * Plin. aduersatur crabronum, vesparumque, & similium venenis, priuatim scorpionum.

ἐπιπυοί, Grost. A. Auerf. 442.

Diosc. Grosti, que erinei nonnullis vocantur, cocta, illis strumas nodosq; omnes emolliunt. crude formicas, verrucas & thymos, vitro farinaq; additâ, tollunt. Folia eadem possunt. illita cum sale & aceto vlcerâ in capite manantia, epinyctidas, & surfures sanant. iu fisco extruberationes, & genarum scabritia persfricantur. Nigra ficus folijs cauliculisq; candida vitiligines perunguntur. facinur ad canum morsus, & vlcerâ quæ ceria, id est fauos, vocant. Grosti cum syluestri papaueri foliis ossa extrahunt. furunculos cum cera discutunt. contra muris aranci morsus, & scolopendræ venena, cum erugo & vino illita, auxiliantur. Fit ex cinere ficus tam syluestris quàm sativa lixiuum, crematis ramorum cauliculis: quod subinde macerari opus est & inueterascere. siquidem inter caustica intelligitur. Gangranis prodest: nanque expurgat & consumit quæ excreuerunt. eoque sic vtendum est: Spongia assidû hoc lixiuo imbuta superponitur. interdum dysentericis, & influxiones retusas, & sinus cuniculatim exedentes, magnosq; instillari conuenit. Etenim purgat, conglutinât, carne replet, & eras committit. non secus atq; emplastra quæ eruentis vulneribus iniiciuntur, enema vocant. bibitur ad discutendum sanguinem concretum. & contra præcipitationes, rupta, conuulsa, cum cyatho aqua recenter colatum, addito olei exiguo. celiacis, dysentericis per se cyathus datus prodest. nervorum vitij, conuulsionibus commodè illinitur ex oleo, vtpote quod sudores moueat. aduersus gyphi potum & phalangiorum morsus bibitur. Hæc eadem præstunt reliqua lixiua, præsertim quermun. cuncta tamen adstringunt.

Syce. Ficus arbor.

GAL. Ficus arbor calidæ tenuiumque partium temperaturæ est, ceu indicant tum liquor eius, tum foliorum succus. Valenter enim eorum vterque calidus est. Itaque non mordicat tantum, aut vehementer abstergit, sed & vlcerat, & ora vasorum reserat, & verrucas quas myrmecias vocant, eiecit, sed & purgare potest. Porro ficus agrestis, quam erineum Græcè (Latine caprificum) nominant, tum opus, tum succus ad omnia quàm satiuæ valentior est. Sed & cradæ earum aded sunt calidæ, tenuiumque partium, vt carnes bubulas duras, si coquendis adiciantur, friabiles ac teneras efficiant.

* rami ficulni.

Syca. Ficus.

Gal. Ficus aridæ vim habent excalfaciendi ordine primo etiam cõpleto, aut secundo incipiente: habent verò etiam partium tenuitatem quandam. Ex istis duobus idoneæ sunt quæ tubercula dura concoquant: statim verò etiam ea digerunt. Atq; ipsæ per se illitæ eiusmodi vim obtinent. Sed & decoctum earum eiusdem vitæ naturæ est. Verum vbi magis concoquere consilium est, miscenda est farina triticea: vbi vetò plus digerere, hordeacea: panis horum in medio. Sed hæc magis sunt propria tractatus De medicamentorum compositione, & rationis curandi: verum in præsentiarum hæc de ischiadibus nouisse sufficiat. Porro scire oportet, quòd quæ pinguiores sunt, magis possunt concoquere: quæ verò quòtu acriores, magis tum extergere tum digerere. Cæterum quod ex iis plurimum in aqua coctis efficitur, simile est melli non solum consistentiâ, sed & facultate. Porro ficus virides comestæ propter admistam humiditatem facultatis sunt imbecillioris: subducunt tamen alium vtræque tum humidæ, tum siccæ. Porro ficus caprifici acris & digerentis facultatis sunt: sic etiam domesticarum grossi, Græcè vocant ἐλύθες: inest enim illis nonnihil etiam succi ex ficu arbore.

PLATANVS. Gall. Plane. Ital. Platano. Germani incognita.

Auerf. pag. 442.

Diosc. Tenerrima Platanii folia in vino decocta, mox illita, oculorum fluxiones sistunt. Tumores & inflammationes leuant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilula in vino potæ, Serpentium morsibus auxiliantur. Excepta autem adipe, igni ambusta sanant. Insidens foliorum pilularumque lanugo oculos & aures offendit.

Gal. Platanus humidioris frigidiorisq; essentiæ est, non ita multò quàm symmetra. Proinde folia viridia trita & illita, non obscure phlegmonas nascentes adiuant. Cortex autem & pilula magis desiccantem vim obtinent, vt ille quidem in aceto coctus ad dentium adhibeatur dolores, pilula verò cum adipe ad vlcerâ ambusta. Sunt autem qui cortice combusto medicamen desiccatorum & abstergentium efficiunt, vt cum aqua lepras sanet: per sese autem illitum, ob humorem nimium vlcerâ vetera & cordida. Vitandus est puluis folijs arboris insidens: alioqui si spiritu attrahatur, arteriam offendit, valenter desiccans & exasperans, vocemque lædit, sicut sanè etiam visum & auditum, si in oculos aut aures incidit.

HH 3

ACBR

Acer maior
Cordi.

lege frequen-
tior. *lib. 39.*

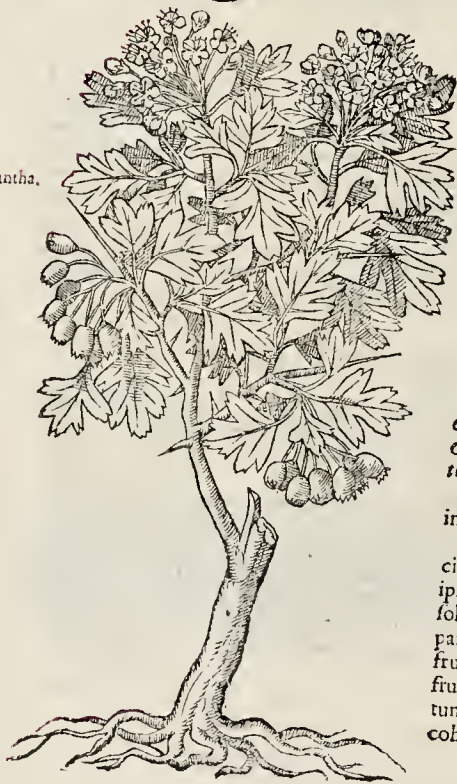

ACER maior Cordi. *αὐτότροπος* Anguillara.
Gall. etiam Plane, quasi 1 latane. Ital. Pic d'oca
& Platano aquatico. *Aduers. 443.*

SORBUS terminalis Plin. *Aduers. 443.*
Crataegus Theop. Anguill.

Oxyacantha.

OXYACANTHA. *Cynobatos* Tragi.
Hisp. Espino de inaiuelas. Angl. Gaudthorn tree,
& May. *Aduers. pag. 443.*
Sorbus aculeata Cordi. *Spina* appendix Plin. Gesnero.

Diosc. Huius bacca potu aut cibo alui profunium
& abundantiam feminarum sistunt. Radix illius aculeos
& spicula extrahit. Abortu fieri tradunt, si ter radice ven-
ter, aut sensim feriat, aut perungatur.

Varietas. Augusto, & ipsa bruma nonnusquam
in Anglia floret, alioqui non ab similibus.

Gal. Arbor ut Pyro sylvestri similem habet spe-
ciem, ita & facultates micimè dissimiles: quin &
ipsi fructus Pyri quidem sylvestris prorsum & ab-
solutè auste rusest; Oxyacantes autem tenuium
partium est, & modicè incidit. Porro arboris huius
fructus Pyri syl. similis non est, sed Myrti potius
fructui, habet verdè & nucl. os. Caterùm non tan-
tum esus, sed & bibitus omnes fluxionum affectus
cohibet & sistit.

SAMBYCVS

SAMBUCVS aquatica siue rosea. *Lycostaphylus mas* & *Samina Cordi*.
Belg. Gelbtrauben. *Aduers. 444.*

AMOMVM. *Aduers. 444.*

Diosc. Vim habet calfaciendi, astringendi, exiccandi. Somnum allicit, & illitum fronti, doloris sensum auferit. inflammationes & meliceridas concoquit, discutitq̄, iuuat quos scorpius percussit, ex ocimo illitum. & podagricus confert. inflammationes oculorum viscerumque lenit ex vna passa. ad vuluarum vitia in pefsis, aut in seftionibus vtile est. decoctū iocineri, renibus, podagrae, potu conuenit. Antidoti immiscetur, & preciosissimis vnguentis. Adulteratur herba amomo simili, quae amomis vocatur, sed sine odore, sine fructu, nascitur in Armenia, flore origani. Quare in huiusmodi probationibus fragmenta fugienda sunt: eligenda autem, quae ab vna radice integros surculos emittunt.

MESPILVS Atonia.
Monspelienfibus Pommetz.
Ital. Azaroli.
Aduers. 443.

TRIBES Arabia: Gallis & Gallobelgis Groufeilles rouges & Groufeilles d'outremer. Ital & Hisp. Ribes.
Germ. D. Johans treubel & Treubtin. D. Johans beclin. Belg. Kelselien. *Aduers. 445.*

lege solaris.
lin. 12.

Ribes Arabia.

Gustus & vires Berberidi similes, ad acres alui fluores, sitim & vomitus arcent. Angliæ vdis siluosis gaudet.

Varietas. Candidioribus folijs & ramulis Ribes in hortis Belgicis alitur, cuius acini dulces afferuntur. Apud nos floret, fructum tamen nullum edit.

ROSA

Rosa Hiericontea.

ROSA HIERICONTEA. Aduers. 445.
Folia parua Olee aut Monspelliaea Phyteumatis, & flosculos albos, cauliculo palmari inharentes Bamia ritu, quatuor foliolis confatos Eryfimo pates in alabastriculis oblongis habet.

CARDAMOMVM.
Aduers. 445.

Diosc. Cardamomum optimum est, quod ex Comagene, Armenia, Bosphoroq; ducitur. in India quoq; & Arabia prouenit. Eligi debet plenum, frangenti contumax, occultum, fardumq;. quod enim huiusmodi non est, exoletum indicatur, & gustu acre, subamarum, & odore caput tentans. Excelsiorum vim habet, potumq; ex aqua facit ad comitales, ischiadicos, rufes, nervorum resolutionem: item ad rupta, vulsa, tormina. latus ventris inenas excutit. Ex vino autem potum renibus, difficultatis vrina, a scorpione ictis, neque non omnibus venenum vibrantibus, auxilio est. Cum cortice radice lauri epota drachma calculos continuit. partus suffitu enecat. scabiem ex aceto illitum adimit. Et ad vnguentorum spissamenta additur.

Gal. Est & ipsum sane facultatis admodum calida, non tamen vsque adeo vt Nasturtium, sed quanto suauius magisq; fragrans est Nasturtio, tanto & imbecillior ei calida facultas inest. Nec enim vlcere idoneum est vel ipsum per se illitum: porro adiunctum habet quiddam etiam amaritudinis, qua lumbricos interficit, & cum aceto valenter pforas detergit.

Cardamomum minus vulg.

Cardamomum minus vulg.

Cardamomum minimum.

Cardamomum saccinum

Millegu Grana p. dist. Adu. pag. 445.

PIPER

PIPER longum Monardi.

PIPER longum. Μακρὸν πικρὸν, Macropiper. Aduers. pag. 445. & 426.
 Angl. Long pepper. Germ. Lang pfeffer. Belg. Lange peper. Hisp. Pimienta.

Diosc. Vehementius mordet, subamarum relinquitur, antidotis & theriacis expetitur.
 Gal. Humidius * est: humiditatis eius indicium est, quoddam facillè repositum perforatur, ac non protinus mordicet, sed post paulo incipiat, verùm plusculum duret.
 Calidum & siccum secundo ordine cum leni acrimonia & adstrictione.

* De recenti
 intelligendum.

PIPER longum quoddam Monardi.

In doctissimis C. Clusij versionibus Monardi his verbis aliud Piperis longi genus describitur.

Toto continentis tractu in quo Nata. Carthago, & etiam in nono regno, magnus est usus piperis cuiusdam oblongi, quod maiore acrimonia præditum est Orientali, magisque aromaticum, & iucundiore odore spirat, quàm Axi seu Capsicum; quin etiam præfertur piperi nigro, cum saporis, tum suauitatis causa. Altera cuiusdam plâte fructus est oblongus, crassitie quidem funiculi, at dimidij pedis longitudine, constans veluti multis granulis, circa pediculum oblongum & continuo ordine dispositis, seminis Plantaginis modo; quibus ademptis, pediculus nitidus conspicitur. Recens viridis est. Sole maturefcit & nigrescit. Calidum est tertio gradu.

Lege VVA crispa. Aduers. pag. 445. Vitis precia Plin. Angl. Coes berrye. Ger. Wegdorn, & Crutzber.
 Belg. Drekelbesen, & kroesbesen Gal. Groisfelier. Hisp. Vua crespa, siue Espina. Ital. Vuaspina.

Refrigerat cum modica adstrictione. Viscerum astus compescit; ideo febribus ardentibus viles saccharo conditi. Sanguinis & ventris eruptionibus opem ferunt. Folia tenera calculum & urinas pellunt. Cum Berbere, Omphacio & Ribe consimile munus obit.

ſōdor. ROSA. Angl. Germ. & Belg. Roſenbaum.
Gal. Roſier. Hiſp. & Ital. Roſa. Aduerſ. pag. 446.
ROSA DAMASCENA.

ROSA ſylueſtris pomifera:
Aduerſ. pag. 446.
Belg. Wunen Roſen.

Damaſcena varietas.

Roſam Damaſcenā ſive Provinciālem vulgi odoratiſſimam niuicis omnino floribus vel tantillo car-
dore & rubore confuſis, maximo prouentu alebat Gandauī D. Adrianus vander Gracht horum peri-
tiſſimus, & ſtudioſiſſimus.

D I O S C. Roſa refrigerat & astringit, ſed ſicca multo magis. Succus recentibus ſolis exprimitur, deſectis ſorſice
vnguibus (ſic appellantur candida foliorum partes) reliquum in pila premi & teri debet in vmbra donec cogatur: & ita
ad oculorum circumſcriptiones recondi. Sicantur etiamnum ſolia roſarum, continuò verſata, ne muceant, nève ſitus in iis
inſideat. Aridus roſis & in vino decoctis expreſſus liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorum, gingiuarum, ſedis,
recti ureſini, ac vuluæ, pinnæ illius aut inſuſus. eadem ſine expreſſione uſa, præcordiorum inflammationibus, humidis
ſtomachi vitiiis, igni ſacro illi prodeſt. ſiccis ac tritis femina aſperguntur. miſeri ſolent vulnerariis antidotis, atq; com-
poſitionibus quæ antberas vocant. Folia vruntur in calliblephara. Flos qui in medijs roſis inuenitur, ſiccatus, gingiuarū
ſuxionibus efficaçiter inſpergiar. Capita pota citam aluum, & crauentas reiectiōnis ſiſtunt.

Eadem ſere
Plin.
ad oris medi-
camentum a con-
uenit Plin.

Commodior & efficaçior ſyrupus ex multis inſuſionibus in ſole vti violæceus paratur.

Gal. Roſarum vis ex aquea ſubſtantia calida mixta duabus alijs qualitatibus, adſtringendi videlicet
& amaræ compoſita eſt. Flos earum magis etiam iſtis roſis adſtringit, & proinde etiam ſanè exiccato-
rius eſt.

*Sylueſtris Roſa, & CANINA ROSA odorata. Aduerſ. pag. 446. Angl. Bredvalche or Heptre, ſive
Wete tre. Germ. Wilder Roſen, & Heſkreſen Belg. Wilde roſe. Gal. Eſglentine
Hiſp. Roſa ſaluage. Ital. Roſo canino, Roſe ſaluatice & canine.*

Roſæ ſylueſtris & Caninæ fruçtus oblongi, cum teretes, tum orbiculati, & ſpongioſum villoſumve
excrementū in pollinem ducta, calculum comminuunt cum geniſtæ ſemine pota, vrinæ propellant,
ſanguinis profuſia ſiſtunt.

ESGLENTINE.

Flore multiplici in hortis noſtris variat.
Eſglentine à ſylueſtri odore differt. Spontè oritur in Bathonia Angliæ proximis cellibus non pro-
cul ab ædibus generoſi viri D. Laurentij Huyde.

ROSA MOSCHATA. Nerſin Serapiens Anguillare.

RUBVS. *Aduers. pag. 446. Offic. Morus bassus.*
Angl. Bramble bulge, or black berry bulge.
Ger. & Bel. Bienen, & Biamen. Gal. Ronce.
Hisp. çarça. fructus verò çarçam cras. Ital. Rouo.

RUBVS Ideus. *Aduers. pag. 446.*
Angl. Framboise, & alpis, & Hindberry.
Ger. & Belg. Binnebiamen. Hisp. çarça
llamada Ideá.

DIOSC. Vinum habet siccandi & adstringendi: capillum tingit. Ramorū decoctum, potu* aluum sistit, & feminarum profusura, præteris moris accommodat. isumun, gingivas firmat. Oris vitius folia commanducata medetur. cobi-
 bet ulcera que serpunt, ulceribus in capite manantibus, oculisq; proidentibus, remedio sunt. condylomatis & hamor-
 rhoidibus folia illinuntur. cardiacis & stom. ahi doloribus, vitia convenienter imponuntur. Caules cum foliis trunduntur,
 exprimiturq; succus, mox sole cogitur, singulari remedio, contra omnia que modo dicta sunt. Mori in rubo nascentis, quā
 optimè maturi succus, ad oris medicamenta cognemur, sistitur akus præmaturi cibo, necnon flore in vino potio.

* Eadem Plin. laborantes dentes firmat. Cinis crematorum vnam reprimat Plin. Eadem & plu-
 ra apud Plin.

Eadem Gal. Radix præter adstrictionem non paucam in se habet substantiam tenuem, propter quā
 etiam in renibus lapides comminuit. Folia, germina, flos, fructus & radix qualitate adstringente par-
 ticipant, eaq; non obsecra: Sed hoc inter se differunt, quod folia mollia & recens nata plurimum in se
 habeant aqueæ substantiæ, parum verò adstrictionis, eadem ratione & germina. Itaque si mandantur,
 aphthas & alia oris ulcera sanant. quia & alia vulnera glutinare valent. Est enim eorum temperies, par-
 tim ex terrea frigida essentia, & aquea tepida. At fructus si quidem maturus fuerit, non parum habet
 succi calidi temperati, qui dulcis est, vti monstrauimus. Itaque ob hoc & ob modicam adstrictionem
 eius non infuans est. At immaturus à frigida substantia terrea vincitur, ac proinde acerbus est ac exci-
 catorius. Et sanè vterque reconditur validius quā fecens desiccans. Sed & flos eandē vini fructui im-
 maturi possidet. vtraque ad dynterias, & ventris profluuium, tum robur deperditum, & sanguinis
 eruptionem idonea remedia.

RUBVS Ideus.

DIOSC. Insuper eadem præst. u qua supra dictis. Ceterū flos cum melle oculorum collectionibus commodissime
 illinitur. ignem sacrum extinguit. stomachicūq; ex aqua bibendus datur.

ERICA *quam multa differentie.*

Multò plures Erica quam priscis memoratæ varietates, præsertim in Gallia Narbonensi & Hispania conspiciuntur; quarum qui vnam nouerit, cunctas cognitas facile habebit: distant quippe fruticis proceritate, folio Myricæ, Iuniperi aut Laricis, & floris colore: non modò in Gallia, Angliæ & Belgij syluis, ericetis & strigosis desertisque locis, sed etiam in Gallia Narbonensi, Galloprovincia, Italia & Hispania frequentissima.

Vulgatior humilis Septentrionalium & Meridionalium Erica folio Myrica descripta Aduers. pag. 447. Angl. Beth. Germ. & Belg. Heptz. Gal. Bruyere. Hisp. Queiro. Ital. Erica.

ERICA *pumila densè fruticans calyculo Vnedonis flore. Erica 6^a. Clusij.*

ERICA *Iuniperifolia altera. Lusit. Lemerinha. Erica octaua Clusij.*

Saxosis montibus Angliæ humilior tota, dodrantem vix superans densè fruticat, flore calyculato, longiore, Vnedonis ferè, hilarius purpurante: foliis Iuniperi exilioribus multò. Eius magna gliscit copia prope Bristolium ad collem vernaculè Branden Heil vocatum.

Varietas. Albo flore D. Ioannes de Limoges, aliàs Nonnius, alit.

ERICA *pumila Vnedonis flore albo.*

Floribus albis variat Louanij hæc in horto C. V. D. Ioannis de Limoges, aliàs Nonnij.

ERICA *pumila altera Belgarum. nona Clusij.*

Non multum diuersa quæ multò frequentior in sabuletis sterilibusque agris Flåndriæ & Brabantia, medio itinere quo Antuerpia Gandauum itur, paribus cauliculis & foliis non dissimilibus, sed breuionibus & hirsutis. Flores amæni purpurantes, simul compressi, Octobri etiam que hyeme persistent extremis ramis, vbi etiam gignit compacta lanosa capitula.

ERICA *Iuniperifolia densè fruticans Narbonensis. Erica 2^a. altera Clusij & Martb. 2^a.*

Quasi gaudeat aridis & squallidis speciosior, fruticosior, Romano, Tusco, & Narbonensi agro, cubitalibus, crassioribus, caudatis, comosis & prolixioribus foliis, Iunipero ferè paribus, flores edentibus calyculatos, venustè purpurantes, similitudine item Vnedonis, apiculis fibrarum ornatis.

ERICA

ERICA Iuniperifolia altera.

Altera extat apud Clusum non ita diuersa fruticosa cubitali ferè altitudine & tenuibus ramulis qui terni semper circum maiores ex interuallis nascuntur; folia etiam similiter terna nascuntur, exigua quidem, sed latiora, inferiore parte nonnihil candicantia, hirsuta. Summi ramuli ad foliorum exortus verticillatim exornantur per interualla ternis semper floribus æquali distantia inter se nascentibus & in vnam partem spectantibus, maioribus quàm in reliquis generibus, concavis prominulo magis ventre, colore ex rubro purpurante. Arenosis Lusitanix locis oritur, floret Octobri, vt auctor est Clusius.

ERICA baccifera. Erica septima Clusij.
Camarinhera Lusitanorum.

ERICA maior flore albo. prima Clusij.

Erica pumila nigriora posita terna canaliculos ambiunt folia, fructus aut bacca alba margaritæ instar norula subnigra inscripta. In syluis pedalis ramis fruticat, autumnno colligitur fructus quem esitant mulieres & pueri. Gustu acido adstringente Lusitani *Camarinhas* vocant.

ERICA baccifera Matth.

Ad me missa ex Italia *Erica* baccifera arida planta, quam eandem cum Lusitanica existimabam, nisi monitus, Matthioli bacciferam *Ericam*: quia superiori admodum similis & fruticosa tota erat, rigidis ramulis *Myrthi* minoris similibus, foliis durioris *Thymi* angustis stipatis. Baccarum colorem, qui Matthiolo ex purpura nigricat, ob ariditatem non noui discernere.

ERICA maior flore albo.

Calidarum regionum indigena plerisque proueniens collibus Vallene syluæ *Monspelliensis*, & ad radices montis *Lupi*, quarto à *Monspelio* militari, vbi humanam proceritatem vt plurimum assequitur. *Clusius* eam inuenit in Lusitanix solitudinibus inter *Vlyssiponem* & *Conimbricam* celebrem eius regni academiam, virgis duris ex rubro nigricantibus, folia exilia *Erica pumila*. *Comosi* flosculi venustè candicantes racematim totis summis ramulis.

²ERICA maior florib. purpurantibus. Erica 2^a Clusij.

¹In eisdem locis desertis huius altera varietas, eiusdem ferme magnitudinis, exiliotibus tamen ramulis & foliis, floribus purpurantibus.

⁴ERICA quinta Clusij.

³ERICA maior floribus herbaceis purpurantibus. Erica 3^a. Clusij.

¹In Grammōtia sylvā, & iisdē natalibus foliis masculis & a-trouirētib. quarto itē situ ceterarum ritu ramulos

ambientibus, secundū quos flores erumpunt herbacei antequā explicantur, deinde diluē purpurascunt.

Ibidem loci huius speciei altera, flosculis herbaceis, sed racematim & spicatum coherentibus.

¹ERICA scoparia, flosculis item herbaceis. Erica 4^a. Clusij.

¹Grammōtio item luco, ericetis, & plerisq; locis incultis binos cubitos æquat, & superat, densēq; fruticans, flores exigui herbacei secundū ramulos.

⁴Alteram Clus. adlit superioribus minore, cubitali tantū altitudine, gracilibus ramulis fruticosam, quos terni per interualla ramuli ambiunt, ternis foliis admodū exilibus circa eos disposito quodam ordine & serie nascētib; flores superiorib. paulo maiores, plurimi & cōferti circum ramulos lōgis pediculis inhaerentes, colore purpureo obsoletere.

ERICA

ERICA peregrina Brancionis.

ERICA Alexandrina Italarum.
Sanamunda 3°. Clusij.

Præter omnes hæcæ differentias, est quædam rarior species in vrceis pensilibusque hortis D. Ioannis Brancionis fruticans, cæterarum ritu, folio longiusculo & iuxta ramos flosculis purpurantibus, si bene memini, quaternis foliolis constantibus. Nescio unde delata, eoq; propter raritatem peregrinam appellauimus.

ERICA peregrina altera, superius exhibitæ præ Vermiculato exiliori frutice Observat. pag. 207.

Illi ferè similis, sed omnino minor & exilior, alitur etiam in fictilibus vasis D. Ioannis Dilsij, flosculis ex luteo herbaceis.

ERICA. Aduers. pag. 447. Angl. Herb. Ital. Erica.

DIOSC. Eius flore apes reprobum mel efficiunt. tam flos quàm coma serpentium * idibus illita mæderur.

* Ead. Plin.

Gal. Digerendi per habitum facultatem obtinet. flore eius potissimum ac foliis vtendum.

H. Tragus: Aquam è floribus distillatam colica laborantibus, præsertim si calor & sitis adsint, vtiliter exhiberi expertus est: Eandem oculorum dolorem tollere, & illorum dolorem mitigare.

Addit quosdam è recentibus, Ericæ floribus, fomenta & balnea sudorifica podagricis & paralyticis membris concinnare: persuadent namque sibi hoc pacto inueteratos impactos & viscosos humores, vnde morbus atticulorum oritur, dissolui & discuti.

ERICA Alexandrina Italarum.

Alexandrinam vocatam Ericam mittunt & obrudunt Itali quidam peritiores peregrinitatis & noxietatis titulo; cum tamen in Galloprovincia & Hispania maritimis potissimum eius facilis proventus. Nos eam recensimus inter varietates Vermiculati fruticis acris Observatonum pag. 207. & Aduersariorum pag. 163.

SANAMUNDA

SANAMVNDÀ prima Clusij.

SANAMVNDÀ altera Clusij.

Huius insuper duas differentias exhibet Clusius; quas quia non vidimus, & quia illi debentur, eius hic verba subiiciemus.

P R I M A multis cubitalibus ramis ab eadem radice fruticat obsequiosis, flexilibus, cortice exteriori nigrescente obductis, alium interiorem lentum & in tenuia fila se dissoluentem complectente: folia Chamelææ æmula, multò tamè minora, breuiora carnosaq;, Tithymalo paralia aut Myrto proximè accedentia, sed hirsuta aliquantulù, circa ramulos cõfertim & serie quadam vt in Myrto distributa, gummosa si mordeantur, & gustu amaro, deinde admodum acri & adurente: flores inter folia Oleæ similes, oblongi, in quatuor foliola per extremum diuisi, colore luteo: fructu (quemadmodum ex relato accepi) Thymelææ ferè, sed nigricante colore, radix crassa, lignosa.

Frequens est regnis Granatensi & Valentino, vere florens, hoc est, Martio & Aprili.

I S T I C ab herbariis Sanamunda vocatur, à rusticis verò *mierda-cruz*, propter purgandi facultatem, cuius causa rusticis eius regionis adprimè in vsu est.

A L T E R A ad cubiti altitudinem etiam fruticat, ramis lentis & flexilibus, cortice denso & carnosointectis, qui (sublata exteriori cute) per vniuersam plantam, & præsertim circa radicem, Lini aut Cannabis modo in fila diduci potest: superiores ramusculi densorum confertorumque & lanuginosorum & veluti tomento quodam obliturum foliolorum comam pariunt, superiore minorum, & mucronatorum, gustu aliquantulum falso, sed tamen acri deinde & calido: hæc coma flauescentium flosculorum Oleæ similium numerosa sobole exornatur: radix crassa & lignosa superiori similis.

Istius fructum non obseruari quoque, quandoquidem Februario florentem inueni petroso solo maritimis Beticæ, inter Calpen, & Estepona, & montibus Granatæ proximis.

G R A N A T E N S I B V S Mauritanis Sanamunda vocatur, apud quos purgandorum corporum gratia magno est in vsu. Drachmæ etenim pondere cum decocto cicerum sumpta, mirificè purgat per inferiora.

Circa Calpen, vbi vulgò, *Burhalaga* appellatur, nullo in vsu præter quàm exalfaciendis fornacibus.

ⲓⲱⲡⲓⲛ. TAMARISCVS. Hisp. Tamaray. & Gall. Tamaris. Ital. Tamariglio.
Germ. Tamariscen. Angl. Tamarisck. Aduers. pag. 447.

Sponte vberè prouentu fruticantem Germanicam Tamariscum non procul ab arce Venetorum vulgò Citadella, inter Vincentiam & Patavium, legit Adrianus Beyerline pharmacopœus Antuerpianus peritissimus.

DIOSC. Myrica seu tamarix arbor vulgò cognita est, cum apud pigras & stagnantes aquas enascatur, fructu quasi strem ferens compage muscosum. Aegyptus Syriaq; alteram gignunt mitiorem, sive stri cetera similem. Fructum parit gallæ proximam, inæqualiter adstringentem gustu, quo conuenienter vititur vice gallæ in medicaminibus oculorum orisq; datur cruenta excretioni in potu, & coeliacu, & contra profusua seminarum, regium morbum, & phalangiorum morsus. illius tumores imhibet. Cortex in eodẽm vsus adhibetur. Decoctum soliorum cum vino potum, lienem absumit, ad dolorem dentium in collutionibus salutare: & mulieribus fluxioni vuluæ opportunis, in defensionibus, phibitici lendibusq; circumfusum prodest. abundantiam seminarum sistit impostus † arboris cinis, potioris calices è caudice lienosis moluntur, quò datus in his potus proficiat.

† Gal. admodum desiccatoris facultatis est, plurimam habens abstergendi facultatem, pauxillam adstringendi.

Gal. abstergentis est ac incidentis facultatis, absque perspicua desiccatione: habet verò etiam adstrictionem nonnullam. has ob qualitates facultatesq; admodum prodest leni indurato decocta in aceto aut vino sive radice, sive folijs, sive extremis ramulis. Sanat porro dentium dolores. Cæterum fructus & cortex non paucam sortita sunt adstrictionem, adeo ut gallæ omphacitidi proxima sint, nisi quòd acerbitas euidentis est in galla; sed myricæ fructui temperatura inest inæqualis. Immista enim est naturæ eius multa partium tenuitas, atque vis abstergendi: quod sanè gallæ non accidit. Attamen ubi galla fortè ad manum non erit, ut liceat ad omnia ad quæ illa vititur, in eisdem & cortice.

Eadem Plin. Ad lienem.] Adeoq; mirabilem eius antipathiam contra solum hoc viscerum faciut, ut afferunt, si ea lucis factis bibant sues, sine liene inueniti. Et ideo homini quoque spleneticò cibum, potumq; dant in vas ex ea factis.

SABINA. Hisp. Sabina Gall. Saunier.
Ital. Sauina, Germ. Hebenbaum Belg. Saenelboom.
Angl. Saun tre. Aduers. 447.

Genuina SABINA baccifera
atrocerulea.

K K

Genuina

Genuina SABINA baccifera atrocarulea.

Vulgatæ sterili Sabine, (quæ tamen flosculos ex herbido luteos promit) ortu totaque facie simili-
ma, sed folio paulò minus acuto minusque rigido & pungente. Bacca siue grano resinoso, Iunipero no-
strati pari & concolori. Nostra vireta Belgica cultiora hanc alunt. munere Ioannis Mutoni.

SABINA baccata altera, grano item
atrocaruleo.

CEDRVS phœnicea altera Plin. & Theoph.
Oxycedrus folio Cupressi aut Sabine maior Monspellensium.

Alterâ superiori coniungenda, ramulorum exilitate & foliorum lenitate duntaxat diuersa; mediâ in-
ter Sabinas & Cedros phœniceas folio Sabinæ aut Cupressi vocatæ, videtur: sed folia tenuiora & deli-
catoria minimè aspera & pungentia sunt. Fructus Iuniperi minoris par, similis, & concolor. Natalibus
gaudet montosis Calabriae & Apuliae, ni labat memoria.

CEDRVS phœnicea.

Huius ternæ è sola magnitudine obseruantur differentia, vna ramis & folijs habitioribus magisque
carnosis, & baccis per totos ramos quadruplo maioribus, resinosis, phœniceis, nucem pontican
æquantibus.

CEDRVS

CEDRVS Phœnicea media.

CEDRVS phœnicea media.

Juniperus maior folio Cupressi inter notha
Dioscoridis Cluſio.

Altera ſuperiori planè ſimilis, ſed omnia longè minor. ſos omnibus ſuteolus, herbidulſue caudex ſcaber contortus, multis ramis brachiatus. In Aduerſarijs noſtris Sabinam baccatam dixeramus: melius tamen quadrare videtur cum altera Cedro minori Theoph. Meo tēpore Monſpellienſibus vocabatur Oxycedrus folio Cupreſſi.

Cedrus Phœnicea minor.

Tertia eodem modo fructicat, ramis & folijs tenuioribus, granis item Sabinæ baccatæ alterę paribus & ſimilibus, ſed phœniceis: Calidiotiſbus montofiſ maritimique omnes gaudent Galloprovincię, Narbonenſis Galliæ Ceto mōte, & Apuliz.

SABINA.

DIOSC. Viriſq; ſolia nomas ſiſtunt, collectiones illitu mitigant, & cum melle nigritias ſordeſq; repurgant. Sanguinem† per vrinam eliciunt, partus appoſita extrahunt, & ſuffitu idem præſtant. vnguentis caſſiacentibus immiſcentur & priuatim gleucino.

Gal. ex numero eſt fortiter exſiccantium, ideque ſecundū tres qualitates quas in gultu præſert, ſimiliter cupreſſo, niſi quodd ea & acrior eſt, & vt ſic dixerim, magis aromatica, ſeu odorator. Igitur huius quam modo dixi qualitatſ eſt particeps, nempe acrimonię conſiſtentſ in temperamento calido, præterea amaritudiniſ & adſtrictionſ quam in cupreſſo. Siquidem quanto magis acrimonia ſuperat, tanto etiã potentius digerit. Itaq; glutinare nequit ob ſiccitatſ & caliditatſ robur. Nam vtriuſq; illi tantum ineſt, vt etiã tendat, & inflammationem afferat. At putredinibus ſimiliter cupreſſo accommodari poteſt, maximè vbi rebeliiores fuerint & dunturniores: nam hæc citra noxam vim medicamenti perferunt. Quin & quæ atra ſunt reddita, & admodum ſordida, ea cum melle expurgat. Carbunculos item ſoluit.

† Porro eſſentię rennitate menſes quoque pronocat, vt ſi quid aliud, & ſanguinem per vrinas mouet: ſerum etiã viuentem interſcit, & mortuum eiicit. Eſto autem hoc medicamen terij ordinis tum excaſſacientium, tum deſiccantium; ex numero eorum quæ vel maximè tenuium ſunt partium.

Quidam etiã Cinamomi vice * duplūm eiſ ſubijciunt. Eſt enim extenuandi & digerendi facultatiſ ſi eporum fuerit. * Eadē Plin.

Addū Plin. Gallinacei genetiſ pituitaſ fumo eiſ herbę ſanari tradunt.

KK 2: CYPRES-

κίπρισσος. **CYPRESSVS.** Germ. Cypressen. Gall. *Cypres.* Ital. Cupressso. Belgis, Anglis & Hisp. Cipres. *Advers.* 446.

ἀπριβίς. **IVNIPERI.** Germ. Broometbaum & Werdholtz. Gallis Genevre. Belg. genever boom. Angl. Juniper tree. Ital. Genepro. Hisp. Enebro. *Advers.* 448.

Diosc. Refrigerat, & adstringit. Cuius folia ex passo & exiguo myrrha pota, vesicæ rheumatismis, & vrinâ dif-
ficultati auxiliantur pilule autem ex vino tusa in dysenteria, alui fluxione, tussi, & orthopnoea, aut si reijciatur san-
guis, conuenientissime bibuntur. earum decoctum eosdem præbet effectus. tusa cum fico duritias emolliunt, nariumq;
polypo medentur. in aceto colta & cum lupinis detrita scabros vngues eijciunt. hernias intestinorum prolapsu erumpen-
tes illitu reprimunt. Folia eadem præstant. Pilula cum arboris coma suffita, culices abigere existimantur. folia trita
& imposita, vulnera conglutinant. sanguinem supprimunt. capillum ex aceto tingunt. illinantur per se aut cum po-
leatæ ignibus sacra, ulceribus quæ serpunt, carbunculis, & oculorum inflammationibus. adnota cum cerato stom-
achum roborant.

Plin. Radix cum folijs trita potaque, vesicæ & stranguriæ medetur, & contra phalanga. Ra-
menta pota menses ciunt, Scorpionum ictibus aduersantur.

Item victoriatu pondere in vino potus illitusq;, cum fico sicca pingui, exemptis granis vitia testium
fanat, tumores discutit, & cum fermento strumas.

aduersus serpentium ictus bibuntur Plinio, aut si eijciatur sanguis. eadem Gal. tanquam
absumat eos morbos facientem humiditatem. Plin. exprimitur succus tusus cum semine, qui mi-
xto oleo caliginem oculorum aufert.

Gal. Cypressi folia, germina, pilulae recentes & molles magna ulcera conglutinant in duris corpori-
bus: ex quo clarum est quod resiccandi vim habeat absque insigni acrimonia, aut caliditate, sicut
certè & gustus testificatur. Apparet enim in ea leuis quidem acrimonia, sed plurima amaritudo,
multoq; etiam plus acerbitalis in tota planta. Tanta ei inest acrimonia, caliditasq;, quanta satis sit
deducenda in altum acerbitali, ac nullam tamen mordicationem aut caliditatem in corporibus efficiat.
Proinde in alto latentes in flaccidis putrescentibusq; affectibus humiditates innoxie tutoq; depa-
scitur, atque absumit: cum quæ calfaciunt simul desiccantq;, eas quidem quæ contentæ sunt absum-
mant; cæterum acrimonia & caliditate alias attrahunt. Sic enterocelicos iuuat. Siquidem exsiccat, ro-
burq; addit corporis partibus præ humiditate laxis, ut pote cum adstrictio in altum subeat deducen-
cente

te ipsa caliditate quæ admista est, cum feruante modum, vt deducere quidem valeat, non tamen mordicare queat.

Plin. addit. serpentium ictibus trita folia imponuntur, & capiti cum polenta si à sole doleat: item ramici, qua de causa bibuntur. Testium quoque tumoti cum cera illinuntur. Eadem trita cum duabus partibus panis mollis, & de vino Aminab subacta, pedum ac neruorum dolores sedant.

IUNIPERI.

DIOSC. Iuniperi genera duo: altera maior, altera minor. vtraque acris est. Excalfacit, & vrinam mouet. accensa serpentes fugat. Baccarum nonnulla nucis iuglandis magnitudine nonnunquam grande scere, alie nucem Ponticam æquare inueniuntur, rotunda, odorata, in mandendo dulces, subamara, que arceuthides etiam, id est bacce iuniperi nominantur. Modicè calfaciunt & astringunt, stomacho vitiles. contra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina & serpentium ictus efficacissimè bibuntur. vrinam cient. vnde ruptis, conuulsis, & vultu strangulatis subueniunt. folia acrimoniam habent. ideo tam ipsa quam corum succum ex vino contra viperarum morsus, illini aut bibi prodest. Corricus eius cum aqua illius lepras eximit. Ramenta ligni deuorata à interseuunt.

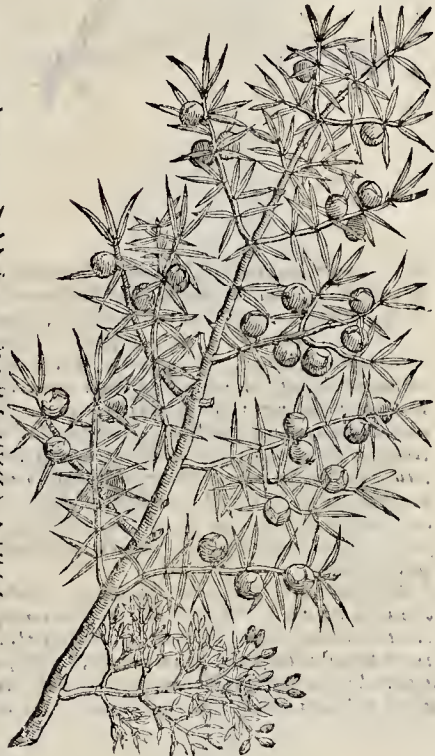
Gal. Calida & sicca, vtrinque tertij ordinis. At fructus similiter quidem calidus est, sed non similiter sicus, verè in hoc primitiuè ordinis. Iecur tenesque † expurgat: nimirum crassos & glutinosos humores extenuando, ea de causa salubribus medicamentis immiscetur, perexiguum corpori humano alimentum ex eo apponitur. Affatum sumptus hic fructus stomachum mordicat, caputque calfacit: ex quo illud quandoque implens, dolore diuehat. Alui excrementa nec retinet, nec propellit. Vrinam cient mediocriter.

† Plin. Stomachum, pectus & lateris dolores, inflationes languoresq; discutit, tussis concoquit & duricias. Illitum tumores sistit: Item aluum baccis ex vino nigro potis, item ventris tumores illit.

Gummi Iuniperi siue Vernix Scriptorum calfacit & siccat ordine 2. suffribus hodie miscetur fluxiones calidas à capite prohibentibus. magna Scriporibus & pictoribus villitatis & vsus. Succini vicem supplere volunt nuperi.

IUNIPERVS maximus, Illyricus, cerulea bacca videtur Dioscoridis maior Iuniperus aut congener. Aduers. 448.

IUNIPERVS maior Monspel. CEDRVS phanicia Matth. Ital. Cedro minore. Aduers. 448.

Iuniperus
pinus
Diosc. Oxy-
cetus
Theoph.
Guiland.

Iuniperus
scudra
Diosc. cedria
Theoph.
Guiland.

CEDRVS Lycia. Aduers. 448.
Arbor vite, & Taya Theoph. herbar. orum.

CEDRVS Libani & Palaestina præcelsa.
Ital. & Hisp. Cedri. Gall. Cedre du Liban.
Angl. Cedre tree. Aduers. 448.

Æge Lyciam cedrum iam diu vidimus Lutetia in quibusdam hortis, foliis Cnpressi compresso semperuidentibus squamulis, loriceatis capitulis, semen Laricis claudentibus; Belgicis herbariorum viuetis hodie notissima Arboris vite nomine. Eius folia trita suavissimum fundunt odorem.

Diosc. Cedrus arbor magna est, ex qua picem colligunt, quæ cedria vocatur. iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundis. Cedria optima est crassa, perlucida, gravis odoris. quæ dum effunditur, guttæ tum non dissipatae sunt. Cuius vii inest ut defuncta corpora conseruet, & viuientia corruptat. quæ ex causa myrtuorum vitæ aliqui appellare, vestimenta quoque, & pelles eximia calcandi & siccandi dote, sorsumpit. maxime ad ocularia medicamenta vsus. quippe illius oculis laniatam affert. albugines cicatricisq; detergit. in stillata autem cum aceto, vermes aurium necat. cum hyssopi decocto infusa, somitus sibilisq; sedat. cauis dentium in dantis eos frangit, & dolores lenat. idem facit cum ex aceto collitur. peruncto ante coitum genitæ abortiuum fieri constat. angina ea perunguntur. consilium inflammationibus auxilio est. lendes pediculisq; illitu enecat. cerasti rinosibus cum sale imposta subuenit. contra haustum leporis marini venena, in pisso sumpta, auxiliatur. in elephantia, aut linctu aut perunctione proficit. pulmonum vlcera purgat, & si cyathus eius sorbeatur, per sanat. vermes & imas subter indita necat, & parius extrahit.

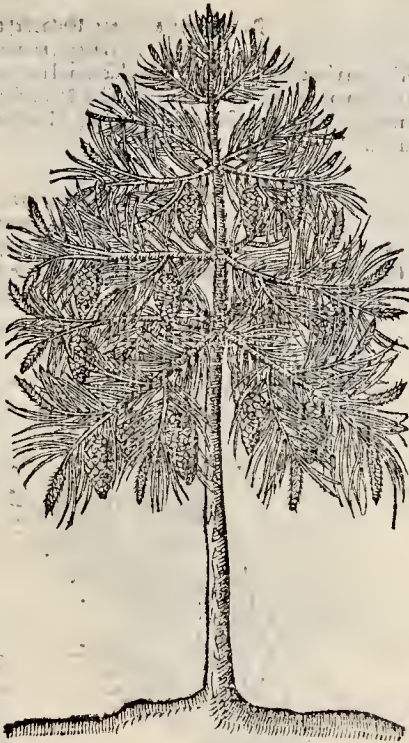
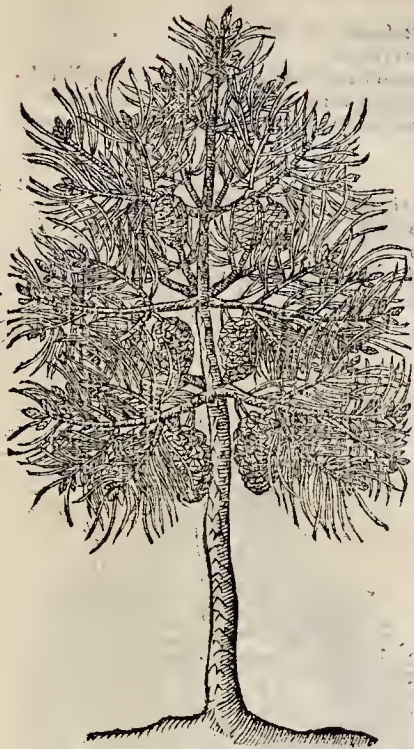
Oleum Narbonensib.
Cade vocatur.

Fit & oleum, à cedria separatum, dam coquitur, velleribus supra halitum eius expansis, ut in pice. Eiusdem ad omnia vsus. priuatim vehementer perunctum scabiem quadrupedum, canum, boiumque per sanat. inhaerentes ricinos enecat. vlcera quæ ex consurf. acceperunt, ad cicatrices perducit. Cedrides cedri fructus vocantur. Calfactotam vim habent. stomacho aduersantur. auxilio sunt tussi, coxaltilis, ruptis, stranguis. menses citius, ex polline pipæris potiti. contra haustum leporem marinum in vino sumuntur. serpentes fugantur. peruncto ex adipè ceruini, aut medulla, sorpore. in antidota adduntur. Fuliginem, quomodo ex pice, congeri oportet. quæ eadem quæpi ea fuligo vim præbet.

PINVS.

vs
Germ.
Dybal.
legunt
Pinap.
oom.
Pine
Ital. &
Pino.
Pin.
erf. 449.

PINASTER.

vs syl.

Pinvs syl.
Mugo
Maith.
Adu p. 448.

PINASTER. *Germ. Wildesichytenbaum. Gall. Pin sauvage.*

Pinus syl. montana Theoph.

Alpigena hæc in Pini arboris præcellæ æmulatione caudice recto & læui accrescit: fôlia Pini oblonga gemino ordine sita. Conus strobilus & nucleus Pini minor putamine minimè duro, sed cortice molliore, ceterarum ferè ritu obductus. Montibus Galloprovinciæ, Liguriæ, Alpibus & Pyrenæis gaudet.

PINVS *syl. altera Maritima Pini primum genus Matth.*

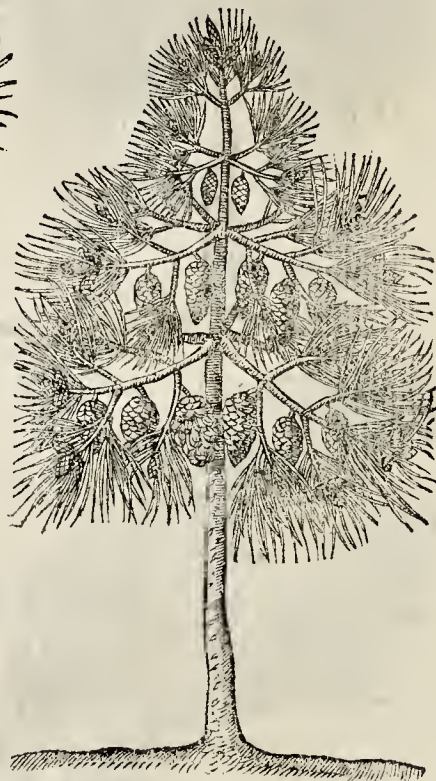
Pinaster secundus Clusij.

Aduers. 449.

lege æquabili plurimum exortu binolin. 10. & deme manipulatim, & paulo post ceparum instar.

PINASTER *tertius Clusij pumilus,*
omnium minimus.

PINVS *Maritima Theoph.*

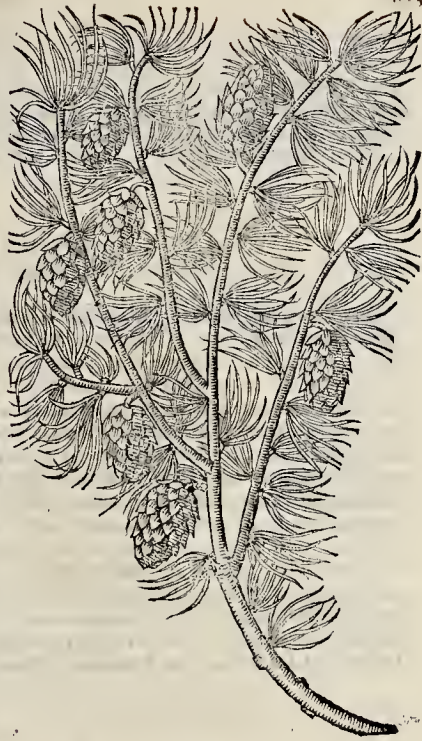

Tertium humanam proceritatem vix superans etiam exhibet Clusius, gracilibus ramis & folijs largis perpetuò virentibus. non diffère opinor à Pinastro humili Gallo Prouinciæ & Narbonensis collibus ad Lapum montem oriundo.

PINVS *maritima Theoph.*

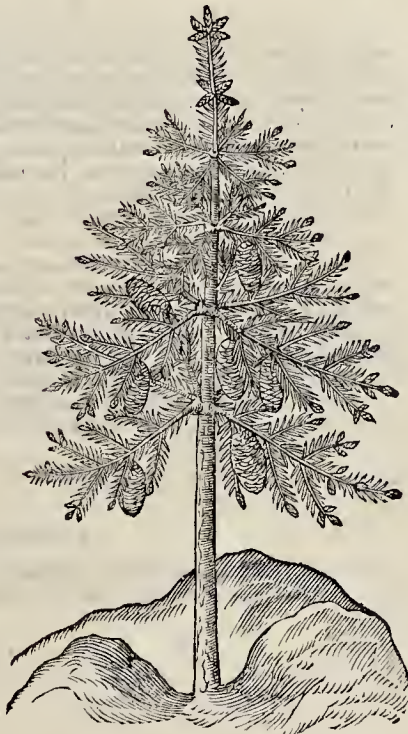
Stipite, ramorum, & foliorum facie vndequaque persimilis videtur Pinastro montano, sed ramis glabris caudice nigrioribus. Conus phœnicæus, breuior, & superne latior.

PINVS

LARIX.
Germ. Lar-
henbaum.
Gal. Melze
& Melze.
Ital. & Hisp.
Larice.
Adverf. 449.

CEA.
erm. Koc
unruhā.
2 Beck-
om Angl.
che tre.
l. Peft. &
ripolt.
l. Pezzo.
p Pino
ero Ad.
f. 450.

ABIES.
Germ. Da-
menbaum.
Belg. f. Naef
boom. Ang.
f. Naefre &
Drele. Ital.
Abete. Gal.
Sapin Ad-
verf. 450.

PINUS Idea Theoph.

Videtur Pinus Maximæ alterum genus Matib.

Facile dignoscitur caudicis & ramorum cortice scabro, circa ramos foliorum sætura, & maioribus, longioribus speciosioribusque; numerosis conis. Hanc, cum conferarum arborum omnibus iconibus, affabrè è viuis nature typis expressis, Roma rediès mihi liberalissimè communicauit commilito eruditissimus Nicolaus Espilletus D. Medicus Insulanus.

PINUS & PICEA.

Aduesf. 449.

Diosc. Pinus & picea generè eidem adscribuntur, sed quandam flagrant specierum distinctionem. Arbores vulgò cognitæ: quarum cortex astringit, prodest tritus & illitus interrigini, vlcerebus summū corpus occupantibus, ambustisq; cum spuma argenti & manna. vlcera delictulorum acrimoniam recusantium, ceruo myrrhino exceptus, ad cicatricem perducit. tritus cum sutorio atramento serpentia cohibet. suffitu partus & secundas eicit. Trita autem & decocta in aceto, feruenti collutione, denique dolores mulcent. Hepaticū vitilia sunt drachma pondere in aqua mulsa pota. Pinæ nucis cortex & folia potu idem præstant. Teda earum particulatim selecta si in aceto coquantur, & decocto dens collatur, dolores leuat. Ex his etiam sitis pathæ acoporum pessorumq; compositionibus idonea. Quinetiam earū crematarum suligo ad librarij atramenti confectiōnem excipitur. Ea circumlitionibus efficacissimè imponitur, quibus palpebras ornant, coloremq; mentiuntur. Arrosio oculorum angulis, callosis glabrisq; genis, & collachrymationibus opitulatur. Pitydes appellantur Pinorum Piceaq; fructus, qui in conis inueniuntur. Vin adstrictoriā * habent & aliquantum calfacientem. Tussi & pectoris viris auxiliantur, per se, aut ex melle sumpti. Nuces pineæ repurgate manduntur, aut cum passo, aut cucumeris semine bibuntur; vrinam cient, acrimonias in renibus & vesica hebetant, stomachi rosiones leniunt. Datæ cum portulaca succo, vrinam infirmitatem roborat. Corruptorum quoque humorum labem obtundunt. Pineæ nuces integra recenter arboribus decerpæ in passo franguntur, & decoctæ, ventis tussi ac tabita lini conferunt, si quotidie ex eo liquore terni cyathi bibantur.

RESINÆ aliæ.

Diosc. Liquida Resina è pinu & picea à Gallia & Hetruria conuehi solet: atque olim à Coloponia sibi cognomen tum vindicauit. A Gallia quoq; Subalpina, quam vernaculo nomine Laricem vocant incolæ. Ea in linctu & per se magnopere prodest tussi veteri. Colore inter se distant. siquidem alia candida est, alia oleosa, alia mellei liquoris similitudine: vel trigena. Cupressus etiam liquidam fundit resinam, quæ ad eadè pollet. Quæ verò aridarū generi ascribitur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longè omnium odoratissima, trās lucens, non retorrída, neque diluta, quandam cereæ faciem præbens, & friabilis. E pinu & abiete resinæ cæteras antecedunt, odorata enim sunt, atque thui odore imitantur. Præstantiores à Pityusa insula deferuntur, quæ secundum Hispaniam tamen eorundem generum & ille sumi solent. Lentiscina terebinthina respondet. Vititur resina omnis liquida in vase quadruple capacitatis ad humorem, qui infunditur. Itaque resina congruis in duobus aqua pluuie coquitur, subiectis leuibus prunis: resina astidū mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis & retorrída reddatur, ac digitis cedat. Cæterum vbi refrigit, in scitile non picatum, quod acontum vocant, id est non illitum, reddatur quoque sine aqua primium lento igne: & vbi coire ceperunt, maior carbonum strues supponitur, & triduo citra intermissionem discoquantur, vsque dum antedictas nature suæ notas exuerint. mox, vt dictum est, reponuntur. Aridas vnius diei spatio decoxisse satis est. Vlla odoratis malagmaribus, & acopis & vnguentorum colorationibus magnopere vitiles sunt. E resina perinde atque thure subigo excipitur, ad circumlitiones idonea: quibus palpebras succant, & colorem mentiuntur. prodest glabris genis, collachrymationibus, erosissq; oculorum angulis. Ex ea fit atramentum scripterium.

Pix liquida Diosc.

Pix liquida, quam alij conum vocant, è pinguisimis pini piceaq; lignis congregatur. Optima est, splendens, syn-cera, leuis. Contra venena, phthisin, purulentam excreationem, tussis, suspiria, & pectoris humores qui difficile extusuntur,

suntur, efficax est, eleganter cyathi mensura cum melle dato. tonsillarum & vna inflammationes, anginæq; vitiliter perunguntur. purulentis auribus infunditur cum rosaceo, & illinitur cum trito sale serpentium mersibus. adiecta verò pari cera scabros vngues extricat, impetiginosq; emendat. vulna duritias ac sedis tubercula discutit. cum farinaq; hordeacea & pueri impubis vrina decocta, strumas rumpit. cohibet vlcera qua serpunt, cum piceo cortice, aut sulphure, aut sulfuribus illita. ceterum cum thuris mamma & cerato profundos vlcerum sinus conglutinat. rimis sedis & pedum, magno auxilio illinitur. vlcera replet, & cum melle purgat. quin & cum vna passa & melle carbunculolos, & putrida vlcera emarginat, disrumpitq;. Erodentibus medicamentis, quas septas vocant, probè immiscetur.

Picinum oleum Diosc.

Epice fit quod pisseleon appellant, separato liquore aquoso, qui supernatat pici, sicut seruin lacti. Nam expansa quamdiu pix coquitur supra corinam vellera pura madescunt, acceptoq; halitu eius exprimuntur in vas. Quas pix liquida præbet vitiliter. alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitum. quibus & liquida pix medetur. iumentorum vlcera scabiemq; emendat.

Fuligo liquida picis, Diosc.

Fit hoc modo è liquida pice fuligo: In lucerna noua qua elychnium habeat, nonnihil picis incendio, lucernamq; scilicet vase in clibani speciem conformato, superius in angustum fornicato, inferius perforato, vt clibani esse solent, operito, & adolerisinio: consumptoq; liquore nouum infundito, quoad sufficientem vsui fuliginem collegeris. Vis ei asstringens, acrisq;. vsui est ad pigmenta quibus palpebras linunt & venustant, & ad circumlitiones. item vbi glabris genis pilos restitui oportet. ad imbecillas lachrymososq; oculos: insuper ad eorundem vlcera non inutilis est.

Pix arida Diosc.

Liquida pix decocta in spissam coit, quam vocant aliqui palimpsestam. quo in genere quadam visci modo lentescit, boscas cognominata. altera sicca est. Probatur pura, pinguis, odorata, subrusa, resinosa. Talis Brutia & Lycia, picis resinaq; simul naturam habentes. Calsatioriam vim habet. dura emollit, pus mouet, tubercula pavorq; discutit, vlcera replet, vulnerariis medicaminibus commode permiscetur.

Zopissa Diosc. officinarum Pix naualis.

Zopissam alique aiunt de rasam nauibus resinam cum cera, quam alij apoclyma appellant. Ea dissipandi naturam haber: quoniam marino sale macerata sit. Alij pineam resinam hoc nomine vocauerunt.

Bitumen Diosc.

Bitumen Iudaicum cæteris antepositur. Cuius probatio est, vt purpurea modo splendeat, sitq; ponderosum, ac validum odorem vibret. nigrum autem & sordidum, vitiosum est. Adulteratur pice. Gignitur in Phœnice, Babylone, Zayntbo, & Sidone. Liquidum inuenitur in Agragantino Sicilia, fontibus inuans. quo vtuntur ad lucernarum luminina, olei vice. Hallucinantur qui id Sicilicum oleum nominant. namque liquidi bituminis genus esse constat.

Pissasphaltum Diosc.

Nascitur in Apolloniatarum agro circa Epidaurum qua pissasphaltos appellatur: ea Cerauniis montibus deuoluta, impetu fluminis rapitur, estug; in litus expuitur: illic coacta in glebas mixtam bitumini picem redolet. Pissasphaltos eadem que pix & bitumen, si misceantur, potest.

Naphtha Diosc.

Naphthan vocant Babylonij, bituminis colamen, colore candidum. Inuenitur etiam in riuum. Vis ei ignium rapax: ita vt ex spatio protinus in eam trāsiliat. ad suffusiones oculorum & albugines vitilis. Bitumen omne discutit, glutinat, emollit, ab inflammatione tuetur vulnarum proidentia strangulationesq; olfactu, siffitu, imposita emendat. Comitiales morbos suffitum deprehendit, gægata lapidis more purgationes mulierum cum vino & castorio potum elicit. Tussim veterem, & anbelitum adiuuat. serpentium moribus, coxendicium laterumque doloribus auxiliatur. Datur cæliaci in catapotio deuorandum cum aceto potum. discutit sanguinem concretum. Dysentericis cum prisana liquatum infunditur: destillationibus suffusione medetur. Mitigat dentium dolores oblitum. Ceterum pillos incommodos secum replicat, specillo impositum. concalsatum autem, & cum farina hordeacea, nitro & cera illitum, podagrus, articulorum doloribus, lethargicisq; prodest.

Quod est pix coniferis arboribus, idem est Bitumen terræ sui generis visceribus; est namque glebarum pinguedo ex multa ærea permixtione, pauca terrea, nonnulla aquea, multum diuque à calore terræ visceribus insito excocta, vti in arborum fibris, sic in saxorum pinguiumque terrarum interuenijs; quod qui non credit aut miratur, miretur succos argenteos & aureos non alia vi & modo ortos. Sunt verò quamplurima eius genera recentiorum sedulitate inuestigata, præsertim eruditi Medici Reinerij Solinadri, qui huic argumento luculentam posuit operam. Quod verò Matthiolus Senensis in Italiam adduci genuinum Iudaicum negat, veritati alienum videtur; nãque superioribus annis cum Veronæ & Bononiæ essemus, patres cursores qui è Hiericho nuper nauì reuecti essent, Asphaltum satis multum, præsertim iam induratum, nobis copiam videndi & habendi fecerunt. Et memini me vidisse in officinis Ioannis Pomelli & Bellicoqui doctissimorum pharmacopœorum: ostensumque à præceptore exercitatisimo Vlyssè Aldroando Bononiæ.

Hicce verò annis Valerandus Donrez Flander Insulanus perquam doctus Lugdunenſis pharmacopœus Venetiæ liquidum multam copiam misit. Ipseque in Angliam, alij verò Antuerpium in medicos vsus curauimus. Cuius pars liquida desijt esse, duritiem soliditatemque ferè adepta. Istud puto viribus nulli Iudaico cedere. Neque tamen in maritimis, sed montanis fontibus innatit iuxta vrbeculam Aluerniæ, vernaculè Cleremont, vnde hodie Lugdunenſes petunt.

AGARICVM. Aduers. 449.

Diosc. Duo eius genera, scæmina quæ præfertur, rectè intus neruorum discursibus consistit: Mas rotundus est, & vndiq; compactior. Vtriq; gustus in initio dulcis, mox in amaritudinem transit. Adstringendi calfaciendiq; naturam habet. efficax est contra tormina, cruditates, & rupta. prædestinatum contusis & ab alto deuolutis. datur duobus obolis in vino mulso febrim non sentientibus: febriculosus verò, in aqua mulsa. arquatius quoque, suspiriosis, iocineris, renumq; vitio laborantibus, dysentericis. item si vrimo agrè reddatur, si vultus strangulatus vrgeat, si pallor membra decoloret, drachma vna dari solet: si tabes infestat, ex passo: si lien negotium exhibet, ex aceto mulso. si dissolutio stomachi est, ita vt cibi tenax non sit, mandatur, & sine vlla humoris sorbitione deuoratur. simili modo acida ructantibus propinatur. sanguinis reiectiones sistit, tribus obolis ex aqua sumptum, facit ad coxendicam & articularum dolores, & comitiales morbos, si cum aceto mulso, pari pondere assumatur. menses ciet. scæminis, quasi inflatio vultus vexat, vtiliter æquali modo datur. horrores soluit datum ante febrim accessiones. aluum purgat drachma vna aut altera, si cum aqua mulsa bibatur. venerorum antidotum est denarij instar, cum diluta portione sumptum. si serpentes ictum vibrarunt, morsumq; subfixerunt, tribus obolis ex vino potum, mirè auxiliatur. in summa, internis omnibus vitijs conuenit, pro viribus & ætate datum, nunc ex aqua, nunc ex vino: hys ex aceto mulso, alijs ex aqua mulsa.

Mesve. Agaricus medicamentum efficax oritur in truncis arborum magnarum, vetustate iam putrescentium, & erofarum, tanquam earum vel apostema, vel fungus. Est autem is duplex: mas, & scæmina. Mas est malus, præsertim qui longus, niger, durus, densus, grauis, & in fragmentis ceu villos neruorum ostendit. Scæmina si rotundior, alba, porosa, & rara valde, & frangi facilis, leuis, dulcis primo gustatu, mox amara & styptica, est melior, præcipuè summa corporis sui parte. Nam stipes quòd ligni putrefacti aliquid præferat, malus est, vterolus agaricus. Calidus est ordine primo, siccus secundo, constatque substantia duplici, ærea superficiali, dulci primo gustatu percepta; & terrea styptica, sed tenui ob Vincentem in hac igneam substantiam, amaritudinis effectricem; quibus incidit, tenuat, terget, obstructa omnia liberat, flatus dissipat, purgat. Pituitam autem crassam, lætam, putrem, & bilem flauam, & atram purgat Galeno, à cerebro, neruis, musculis, sensoris, spina dorſi, thorace, pulmone, ventriculo, hepate, liene, renibus, vtero, iuncturis. Ob hæc medicamentum familiæ Democrito est dictum, quòd ad omnes omnium partium internatum affectiones, præcipuè cephalalgiam veterem, epilepsiam, vertiginem, maniam, melancholiam, & alios cerebri ac neruorum affectus etiam cum tumore coniunctos: ad asthma item, & spirandi difficultatem, & thoracis, aut pulmonis vlcera: ad effectus ventriculi, & vasorum aliorum: ad icterum, hydropem, lienis duritiem, & dolorem, & tumorem, tum ipsius, tum hepatis, & renum, & reliquos inobos obstructioni succedentes. Vrinam quoque mouet, ac menses vterumque expurgat. Cutis colorem floridum reddit, lumbricos necat, ischiadi, & cæterorum articularum doloribus confert, & febris diuturnis ex materia varia natis, easque ad typum aliquem reducit, præsertim potus cum idoneis illi materiæ alijs medicamentis. Viscera reddit imbecilla, ob id tergentibus miscetur, ne in ea virtus eius altius penetret. Tardè quoque & imbecilliter vacuat Diosc. nisi cum tertia parte salis gemmæ, & manna in trochiscos cogatur. Per se tamen eadem saluber dicitur ob substantiam & dulcem & stypticam legitima portione mistam. Humain verò mulsa ei vires & celeritatem addit. Haly autem ex agarici parte vna, ligustici vel dauci parte sexta, salis gemmæ parte quarta, cum polypodii recentis mucagine trochiscos virtutis mirè facit, quando est eo opus. Iudæus oxymelite scillitico vires eius auget, & acribus alijs. Galenus puluerem eius vino (cui infusum est zingiber) maccarat, & cogit in trochiscos efficaces multum. Additur eadem ratione & spica & seruin lactis, præcipuè caprini. Coctionem & trituram mediocrem sustinet. Datur pul. à drach. vna ad drach. duas: decocto à drach. duabus ad drachmas quinque: seruatur annos quatuor.

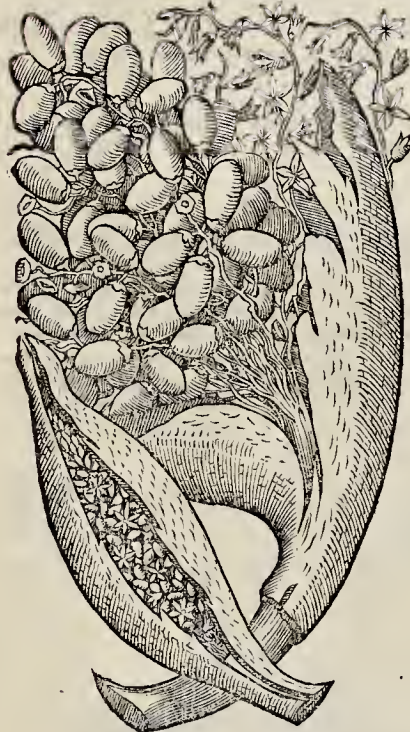
TAXUS.

Diosc. Smilax à Græcū, taxus à Latinū appellatur, arbor abietis magnitudine, & foliorum eiusdem figura, in Italia & Narbonensi Gallia Hispania contermina nascens. Aucula qua Italica taxibaccas deuorant, denigrantur: & qui ederint easdem homines, alui profluvio corripuntur. Narbonæ tam præsentis est venent, ut si qui dormiant sub ea, aut eius umbra subsideant, ledantur, & sæpenumero moriantur: quare de taxo hæc traduntur, ut ab ea caueamus.

PALMA. Germ. Dattelbaum. Belg. Dapboom.
Ang. Daets tre. Gall. Dattier, & Palmier.
Hisp. Palmera. Ital. Palma.
Aduers. 451.

MARVM
ctus i. siue
ctyli &
s flores.

lma Ela-
Dioic.

Tenerima
Palmæ.

PALMA.

In Mesueo legendum Dactyl Keyron, à Chayero oppido, vt habet vetus codex. Secus Chayruna autem maximus est Palmæ prouentus. Ideo Syluius male legit Cyrron, & verit fuluum.

Diosc. Palma acerbior est & astringens, contra alii feminarumq; profusio, in vino austero bibitur. hæc morrhoidas sistit. vulnera glutinat illi. Phœnicobalani recetes plus siccis adstringunt, capitis dolorem afferunt. copiosiores in cibo inebriant, sicciore sanguinem excreantibus, stomachicis & dysentericis viles in cibo. illinuntur cum cotoneo, & cerato ænathino vesicæ vitij. Caryotæ, præsertim esu, faucium asperitati medentur. Thebaicarum decoctum potu aestuationem sedat. vires recreat cum hydromelite veteri sumptum. cibo idem faciunt. Fit ex eis vinum ad eadem conueniens. Decoctum per se potu & gargarizatione magnopere adstringit, & cohibet. Nuclei palmarum, cæterorum more, cremati in crudo siccili, & vino restincti, cinere loto, spodij vicem efficiunt. miscenturq; in calliblephara. quod si non iustam visionem acceperint, denno cremandi. Vim adstringendi habent. & spiracula cutis obductu suo claudunt. contra oculorum vnam & pustulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum præbent. corporis excrescentias cum vino reprimunt. vlcera ad cicatricem perducunt. Sed inter primas viles ex palmis humilibus Aegyptiæ.

Gal. Phœnix arbor adstrictoriæ facultatis omnibus sui partibus est particeps. Igitur ramorum succus est, ex aqua substantia tepida & terrea frigida constans similis facultatis est encephaloz quem vocant, [hoc est cerebrum siue medulla] esui aptus. At fructus eius, & maximè dulcis, non paucam obtinet caliditatem. Cæterum cum edendo sit, multo est vsui, non tantum foris impositum, vbi quid roborare & desiccare, contrahere, stipare, densareque consilium est: sed & tanquam cibus sumptus & simul cum aliis & per se. Porro quod elate vocant, nempe tenerum illud palmæ germen, eandem cum cerebro eius facultatem possidet. Quod verò velut decoctum eius est, adstringentem & ipsum qualitatem habet, verum plus quàm dicta omnia exicat: vtpote quod & essentia consistentia illis siccius est, & nimium habet humiditatis. Itaque iure vruntur illo ad vlcerum putrescentia, miscenturque medicamentis articulos plus iusto laxatos contrahentibus: ad hæc facultatibus hepaticis & stomachicis, seu intrò sumantur, seu foris admoueantur. Sed & radix plantæ desiccatoriæ citra morsum facultatis est, adiunctum habens & ipsa adstrictionis quippiam.

PALMA Elate.

Diosc. Palma quam aliqui Elatei aut Spatham appellant, fructus palmarum adhuc florentium involucrium est calyxque, quo in spissamentum unguentarij vruntur. Optima habetur odorata, adstringens, ponderosa, præclusa, intus pinguis. Vis ei adstrictoria, sistit vlcera qua depascimur. Laxatos artus committit. trita misceatur cataplasmatibus & maligmatibus. Prodest præcordijs, imbecilli stomacho, & iecori affecto, mixta conferentibus cataplasmatibus. Eius decoctum subinde detersum, capillos denigrat, datur bibendum congruè renum vesicæ, & viscerum vitij. Vuluæ ac ventris fluxiones sistit, scabiem cum resina & cera sanat, si viginti diebus recens recens apponatur. Inuoluntisque in ea elate fructus, quem suo amplexu fouet, elate etiam vocari solet, & ab aliquibus borassus. Adstringit, & Spatha effectus præstat, non sic unguentis experitus. Alba medulla caudicis recens in cibo aut decoctæ

Borassus,
m=J uila cau
dicis Palmæ.

VSA
rapionis.

MUSA fructus.
Aducrf. 431.

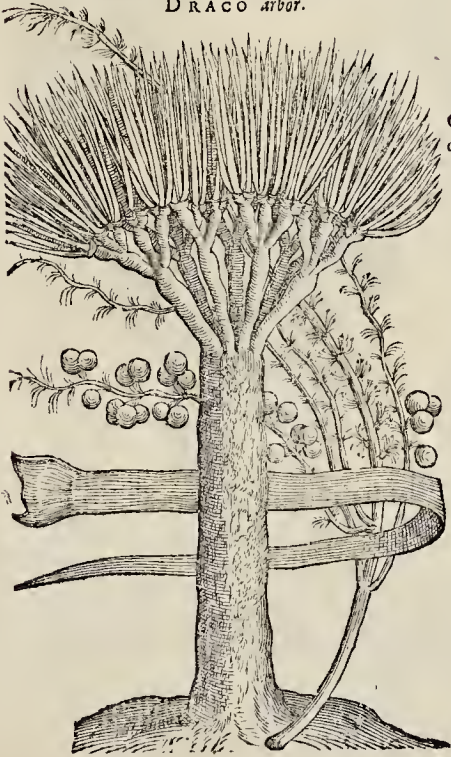

DRACO arbor.

MUSA.

Folius est Cannæ Indicæ maioribus, quibus
G. Eléni inuoluitur, sesquipedalibus, duos pe-
des longis, infernè compressis.

DRACO arbor, & eius lacryma, vulgo Sanguis
draconis dicta.

Creuit hæc aliquot abhinc annis in cultissi-
mo Goldenbergij horto, Antuerpiæ, ex Hispa-
nijs delata, talis omnino qualem eam eleganter
& scitè Clusius descripsit.

CLVS.

CLV. Est verò Draco procera arbor, Pinum procul intuentibus referens, ad eò æquales, semperq; virentes sunt rami. Huic truncus crassus, octo aut nouè bicubitales ramos, æquales & nudos sustinens: hi rursus in summo finduntur, & in alios ternos aut quaternos ramos cubitales aut paulo ampliores, brachialisq; crassitudinis desinunt, nudos item & sine foliis, qui in summo gestant capita plena cubitalium foliorum, maiusculi pollicis latitudine, in medio densiorum & eminentiore quodam modo costa, vt sunt Iridis folia, tenuium verò & rubentium in lateribus, quæ mucronem planè repræsentant, semperq; virent: nascuntur verò ea Aloës aut Iridis modo, aliter alterum amplexante. Truncus perquam scaber est, multusq; rimis delihescens, ex quo per Caniculæ æstus humor emanat, qui in rubram lacrymam densatus, Sanguis Draconis appellatur, ob quam tanè causam, ipsam arborem Draconem nuncupauit. Materia trunci firma est, ferrumq; difficulter admittit, quòd veluti fibræ transuersim & obliquè excurrentibus consistet: at rami, cum multo succo pregnantés sint, satis facillè cædi possunt.

Eam arborem Olyssipone primùm vidi anno humanæ salutis 1564. post monasterium Diuæ Virginis sacrum, cui nomen à Gratia, octo palmorum crassitie, monachis ignotam & neglectam, quamq; neque florem neque fructum ferre asserent: rem tamen aliter se habere postea deprehendi, ramulo siue racemo ex illa ipsa arbore anno sequente reuulso donatus ab amico. Est autem hic ramus pedali amplioris longitudine, cui inhaerent alij ramuli multo fructu racematum compacto onusti. Fructui color flauescens, sapor aliquantulum acidus, magnitudo exigui cerasi. Eum in summis capitibus nasci veri simile est, vt in Palma Dactyli nascuntur: spatha tamen vti illos includi non intellexi.

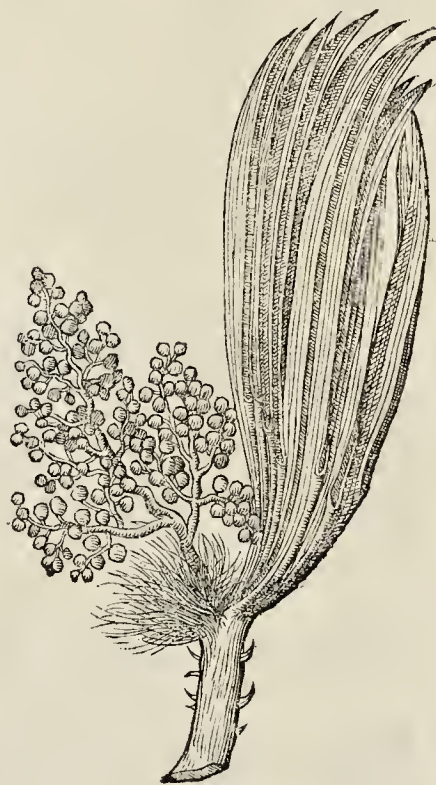
Et sanè id gummi quod apud diligentiores quosdam pharmacopolas inuenitur, quodq; Sanguinem draconis in lacrymis appellat, magna ex parte è Madera & Canariis insulis in Europam inuehitur: & forsitan etiam ex Aphrica, quæ Cinnabarium Dioscoridis tempore subministrabat.

An hæc arbor alicuius momèti sit in vsu medico, neminem scribere memini: fructus tamè aciditas argumento est vtiliter in febribus præberi posse.

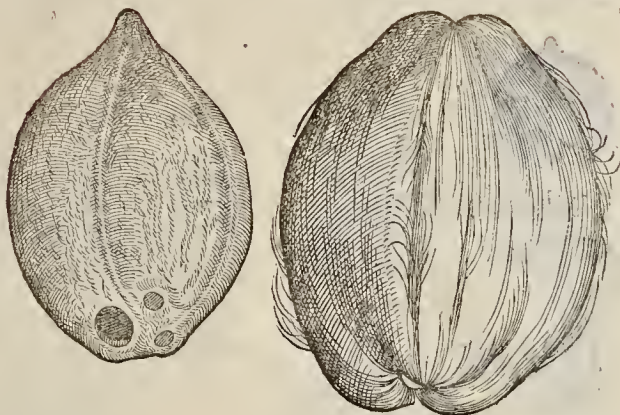
Eius lacryma adstringèdi vi pollet, ejusq; vsus non infelix ad muliebres & dysentericas fluxiones, cruentas excreationes, firmandos commotos dentes, & roborandas gingiuas.

Quæ facultates admodum similes sunt eis quas Dioscorides Cinnabari tribuit, quamq; Hæmatite lapillo efficaciorém facit. Hanc ob causam, non abs re existimant celebriores Medici, Sanguinem illum Draconis exquisitum, legitimam Dioscoridis Cinnabarium esse, præsertim cum ejus tempore à nonnullis etiam Sanguis Draconis appellata sit.

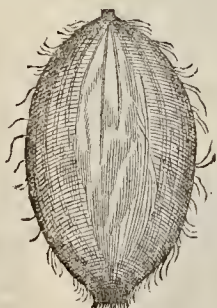
PALMITES. *Hisp. & Neapolitanis.*
Cephaglioni. Palma minor Matth.

NVX INDICA.

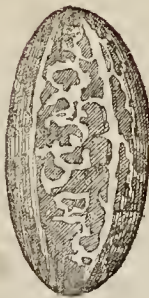

FAVEL cum suo involucre, & eodem exutum.

* AVELLANÆ Indicæ ge-
nus oblongum Clusij.

Videtur idem cum nu-
cleo palmæ Pini nostræ Ad-
uerf. pag. 450. cuiusmodi
pæduros nucleos apud me
feruo in mufarum thefaur-
is munere Valerandi Don-
rez. Infulani.

Palmæ effigie at botris fungosæ substantiæ Favel D. Garcia Lusitano teste fructus est. cuius sapè
Antuerpiæ apud Petrum Quickelbergium videndi & habendi copia fuit. Facie nucem myristi-
cam refert, sed nigrior, altera parte sessilis: crasis & corporatura durior, lignosa, molliore & villoso
involucro putaminève clauditur, quale olim videre memini in officina P. Coldenbergij. Gustu suba-
stringente, nonnihil aromatico: initio primi ordinis exalfacientium. Immaturum stupefacere & ine-
briare dicuntur. Noui generosam Anglam vtero gerentem vapida aromaticitate decem vel duodecim
nucum myristicarum auidè comestorum cerebri ventriculis imbutis, ebriam esse redditam.

MM

AVELLANA

AVELLANA Indica. *Advers. pag. 449.*

Mehenbethene, sive AVELLANÆ Indicae varietas.

Inter nuces Moschatas Antuerpiæ aliquando reperitur quã pro Mehenbethene D. Cortusius Patavio misit. Colore, figura & magnitudine nucẽ myrticam refert, sed triangularis forma ossẽo & præduro cortice nuculã Indicã nostrã; sed effracta tres cellulas habet, vnica conspicua nucleum dulcem claudente; quales acceptas refero confobrinò amicissimo Nicolao de Fourmettraux mercatori Insulano.

Lege PALMALINVM. Advers. pag. 451. linea 37.

EUPHORBIVM.

Lege CEREVS ab effigie descriptus Adu. pag. 453. est EUPHORBII arbor.

Quem Cereum superius diximus, Euphorbium statuit & asserit Antuerpianus mercator Philipus Asseliers, qui congenerem stirpem vna cum Antephorbio ex Indiis Peruvianis asportauit. Cuius folium depactum, non fecus ac ficus Indica, in plura folia & radicem crassiorẽ fusẽ humi sparsam, exit; & præclaro viro Ioanni Boifeto perquam in hac palæstra versato Bruxellis cultissimo & ditissimo orto (vt mihi idẽ retulit) annũ integrũ viruit, sed tandẽ hyemis sæuitia perit. A Cereo nostro tantum diffidet spinarum geminata serie & positu. Folia teretia, crassa, carinata & canulata, cucumerina, pedalia & sesquipedalia.

Dioscoridem minũs nouisse arborem cùm Ferulaceã plantam dixerit, minime mirũ: cùm ne nobis quidem, cuius plantæ vel arboris succus foret Euphorbium, hæctenus compertũ fuerit; quippe cùm sit peregrina & ex nouo orbe aduehi solita.

D I O S C. Succus illius suffusiones discit. Potus tota die exurit, quare melli collyriisq; pro acrimonia ratione admisceri debet. Coxarum doloribus prodest in odorifera portione haustus. Squamis ostium eadem die eximit. Verùm eo rientes, necesse est linamentis aut peratis commuere corpus quo ossi conuoluantur. Aliquũ memorio prodiderunt, percussos a serpente nihil molesti passivos, si incisã ossis tenuis capitis cure, mirius succus insuntatur, vntisq; postica consuatur.

Gal. Causticæ sive vrentis & tenuium partium facultatis est.

Idẽ vitur in alopecia lib. 1. comp. pharm. Liquor est stirpis cuiusdam spinolæ qui ex occiduis regionibus affertur. 3. lib. componend. phaum. gener.

ANTEV-

ANTEUPHORBIVM.

Ep̄or. MYSCVS, Arborumve villi: item saxorum
& terra. Vñca Arabum & Officin.

MYSCVS Quernus.

Indidem aduectum Anteuphorbium D. Boifeto doctissimo creuit, quod admirabilis, prudens & daudala natura aduersum Euphorbij rabidas omnium longè feruidissimas & inurentes vires indigenis largita est. In pluribus carnis virentibus teretibus caulibus folia Portulacæ. Radices item latè humi in pactas fundit. Lento frigidoque succo turget, quo vrida Euphorbij vis cohibetur.

MYSCVS:

His nominibus significantur cani arborum villi, quales in quercu videmus. Videntur è genere earum plantarum, quas parasiticas festiuè quis dixerit, propterea quia non nisi aliena quadra maxima ex parte vescuntur. Qui innascitur * Cedro, Larici, & Piceæ primæ nobilitatis, odoratissimi sunt.

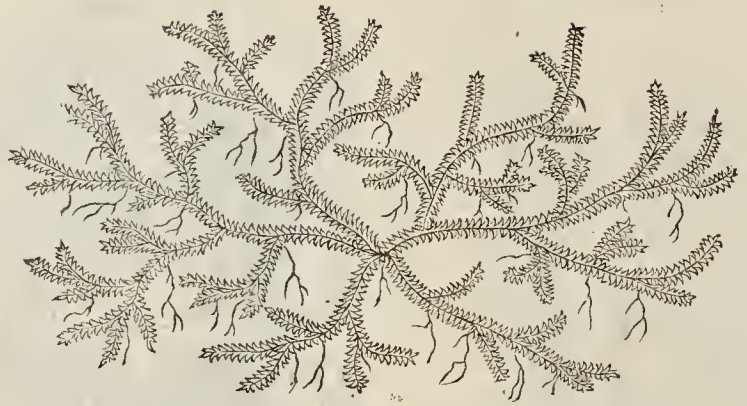
Secundum locum † Populneus sibi vendicat, in quo genere candidum & odoratius præstat, Nigri- * Diofc. † Diofc.
cans improbat. Rutilans inter vtrunque medium tenet. Quernus omnium vilissimus; præter eum qui saxi & vdis terre glebis adnascitur, quum à natali atque parente suo muscus naturam imitetur.

Horum omnium varietates quamplurimæ villorum exilitate, differentia, & figura discretæ.

Varietates.

Quædam enim Corallij amulatione ramosa.

Alia cincinnis & capillamentis fimbriata, vel capillitium densissimis, fusè sparsis, luxuriantibus exitium vellus sericeum delicatissimum referunt.

Muscus terrestris denticulatus.

Alia denticellis & sarmentosis viticellis pinnatis compressis arguta naturæ solertia elaborata, reptatu serpuque innumeris flexibus implicata.

Diosc. *Astringenti vim habet. Decoctum insidentium vuluis vitile: vnguento balanino, oleisq; inspissandi gratia inseritur. Thymi, anatum, acoporumq; compositionibus conueniens.*

Arabes inter cordis medicamenta inferunt, quod odoris fragrantia animi defectus iuuat. Ventriculorum roborat, vomitus compefcit, & aluum luffit.

Gal. Pro calamo aromatico substituit.

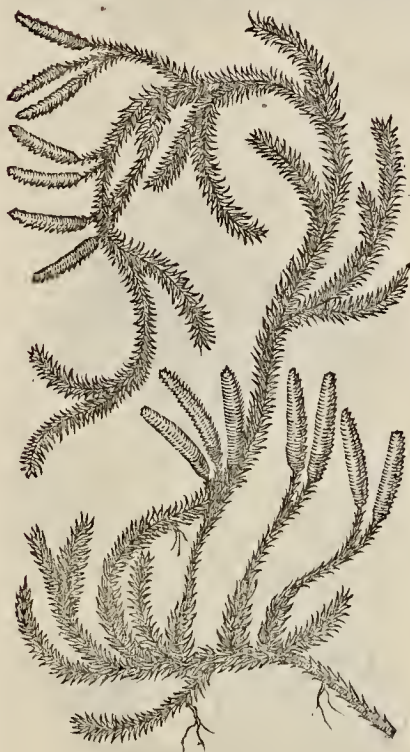
Muscus terrestris denticulatus alter.
Muscus terrestris repens Lusitanicus Clusij.

Ortus & modus superiori non abfimilis: sed ramuli toti densissimis foliorum quasi denticellis compressis, vel squammulis, Illecebræ multò minoribus, attractatu sericeis, conferti sunt. Sommerfeti Angliæ sterilibus montibus (Mendip vernaculè) vbi plumbum effoditur, nonnunquam magna glifcit copia, in aggeribus, & faxis.

Muscus

MVSCVS clauatus. Pes Leoninus.
Fesperam Chamæpuce Cordo.

MVSCVS scoparius.

Non minus scitè potest hic recentioribus vocari Lupinus Pes, quàm alia planta Leporinus, propter Leonini pedis vel vnguis æmulationem. Muscidorum & opacorum est hic soboles nemorum, & sterili-
lium vidorum. Obsequiosis iubatisque farmentis, muscoso capillitio, viridi pallente, aspero, latè de fixis
per interualla, hinc inde radicibus sese propagat, atque gyros necit, spiratue anfractuosa multas, at-
que supernè emittunt ramulos comosos, ternos aut quaternos, villosos pedes & vngulas Lupinas imi-
tatos; è quibus singulis hirsuta crufcula eriguntur & prominent, vngulas forcipulæque cancrorum aut
luporum effigiantia: procurrentibus flexilibus ab latere viticulis albicis & glabris, vnde pendula cer-
nuntur spicata nucamenta, muscosis floribus albicantia: vnde Spica Celtica Officinis & impostoribus
falsò dicta & vsitata, tum etiam quia summè ad calculum, & renem inflammationes facere scitent.
In Angliæ, Normaniæ, Germaniæ & Belgiæ nemorosis saltibus frequens occurrit.

MVSCVS scoparius.

Muscidorum item & vidorum Belgij & Frisiæ orientalis hic se&tor, multis dodrantalibus pedali-
bus etiamque amplioribus ramulis, purpura aurea nitentibus, innumera cirrorum tenuium sobole co-
mosis, è quibus singulis exeruntur capitula Lini, Ericæ aut Selaginis minoræ.

MUSCVS capillifve aureus minor.

Minor, minúſve ſpecioſo nitore, coloreq̄ue viuido, triſtioreq̄ue aſpectu viſitur in complutis ru-
deribus, aſperginofisq̄ue limbis parietinorum vetuſtiorum Gallix, Germanix, Belgix, & Angliæ.

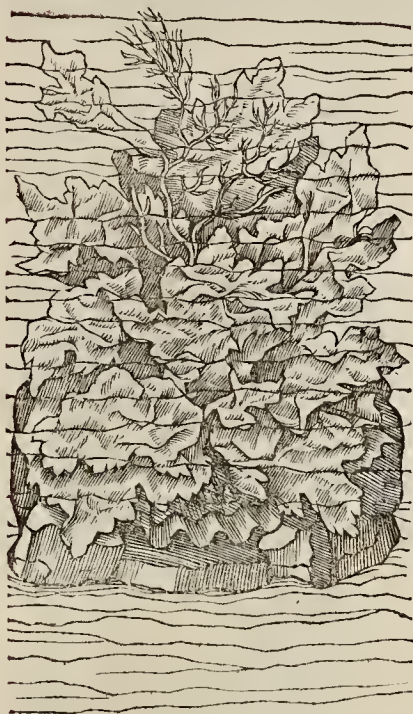
LICHEN, HEPATICA.

Lichen dicta, quia faxis vdis, opacis parietinis, aut petroſis aſperginibus innafcatur: aut quod Dioſ-
coride interprete Lichenis impetigine affectis medeatur; quod ſane facit, adeoque multa difficiliora
efficit, depellitq̄ue affectus hepaticos admodum difficiles. Eapropter Hepatica recentioribus dicta:
notiſſima vel plebeculæ; non tamen illa Muſcus dicenda, quia capillares cauliculos, floſculosq̄ue can-
didos, radiatos complures, Iunio & Iulio profert, è radice perpuſillis fibrillis ſuccum è faxis lingit ſu-
gitq̄ue, quibus folia arctè tota ſuperficie ſquammatim ſibi incumbentia adhærent, quaſi agglutinata,
virentia, craſſa, laciniis lactucinis ſinuata, Quercúſve terrenæ, aut potius marinæ ſimilitudine: gu-
ſtu herbido, refrigerante, exſiccante: quare Syrupum de Cichorio cum Rhabarbaro ingreditur.

Drosc. Illius ſanguinis profluua ſiſtit. inflammationes arcer: impetigini medetur. iuuat regio morbo corre-
ptos, cum melle illius. oris & linguæ deſtillationes imbiber.

BRYON *Lactuca foliis* Plin.
 MUSCVS *lutebaceus crispus* Plin.
Fuci prima species Diosc.
Lactuca marina herbariorum.

BRYON *Lactuca foliis* Plin.

Saxosis & conchis marinis Mediterranei & Oceani hęc, cuius meminit Theophrastus, instrata reperitur. Eius siue facies, siue ortus non ita distat à Lichene & Pulmonaria: latiora tamen sunt folia, viridiora, maiora, & Lactucę crispę æmula, valde flaccida, tenetiuscula & tenuia. Facultate itidem refrigerandi & siccandi non dispari Lichenis aut Pulmonarię, sed propter saluginem magis digerente: Eapropter magno commodo tumoribus feruidis & arthriticis biliosis & sanguineis admouetur.

Perperam notatur Plinius, quod Bryon, id est, Muscum marinam herbam dixerit, Lactucę foliis rugosis & veluti contractis, quę sine caule exeunt; minime Lichenem, ut quidam putant, describens, qui auctore Diosc. Bryon nonnullis dicitur, quod petris adhæreat ut muscus.

Plin. Pręcipua siccandi ei, spissandi que vis, & collectiones omnes, inflammationes que cohibendi, pręcipue podagrę, & quicquid refrigerare opus est.

MUSCVS *Pulmonarius*, siue PVLMONARIA officinarum.

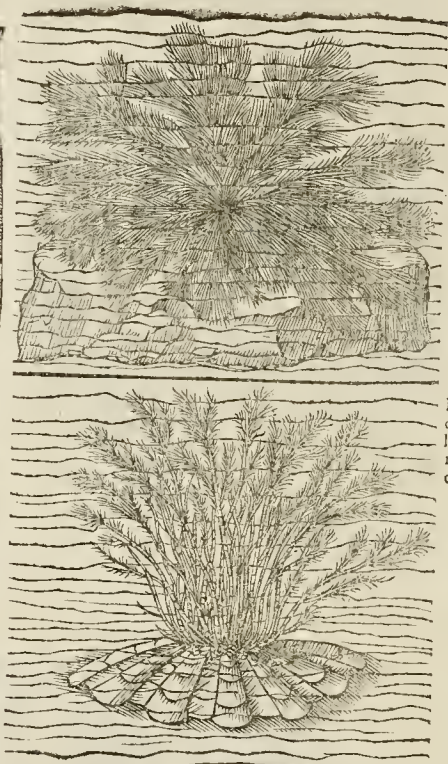

Simillimus Muscus & de Hepaticę collatione cuiuslibet notissimus ad Pulmonum morbos, quos sinuosos meatibus & punctis, superficie que concolore, quadamtenus exprimit multum merito prodelle

desse creditus. Annosis rimosisque caudicum Quercus, Fagi, aliarumque, corticibus non modò, sed etiam lapidibus, & duris paucisque germinibus, in tar crusta aut loricâ inducuntur corticea, duriora, densiora, & anfractuosa folia, cartilaginea, Lichenis ritu & effigie hærentia capillamentis radicum: nusquam tamen caulicorum aut florum vestigiis conspicuis extantibus. Multi nominis & usus apud Belgas medicos, qui ad ulcera pulmonum, tabemque, & languinis importunas eruptiones immoderatas ex aqua puluerem dant, frequens etiam decoctionibus indunt. Siccat admodum, moderatius adstringit & refrigerat.

LENS Palustris Aduersf. 129. in Malabaribus.
Angl. Dupeli meat.

MUSCIVS Marinus vulgarissimus.

Muscus didus C. loides f. musis lo. catus.

Minuto circinatis rotunditatis Lenticulæ folio, cui perquam tenues cirrorum villi radiculæ loco subsunt. Magnæ commendationis & usus ad viscerum & febriles æstus Nymphææ de pari dote, decoctis, stillatiua pota & apposita. Ad faciei, oculorum, corporis rubores & capitis dolores apponitur.

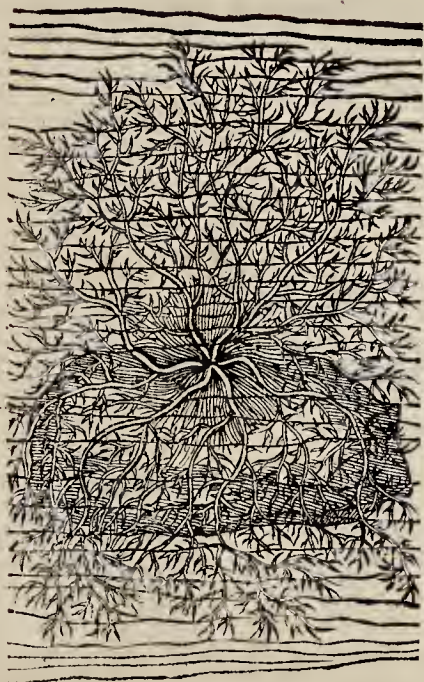
Diosc. In aqua non fluente muscus lenticule similis inuenitur, refrigeratoria natura: propter quod conuenienter collectionibus, igni sacro, & pedazris illinitur per se & cum polenta: glutinat & procidencia puerorum interanea.

MUSCIVS marinus.

† Diosc. Nec secus ac telluri & arboribus muscus innascitur; sic pelagi sub vndis naturæ munifico luxu & lusu, † scopulis, * testaceis, siue conchylis, Coralliis, Mitulis, Algis, Fucis, aliisque marinis plantis, Musci Inybaeci, cristatis oris, pulmonatij, fruticosi, furculosi, Coralloidis, capillacei multiplex differentia adhæret.

CORALLINA

CORALLINA.

CORALLINA.

Que Corallina dicitur, Officinis hodie notissima: cirtatis copiosis Corallij æmulatione implexis tenuibus furculis, caulis expers, colore rubicundo, aliàs luteolo, herbaceo, cinereo, aut candido, ossæ duritiæ; ad vermes profligandos decantatissimis viribus.

Muscæ.

Diosc. Præcipua ei spissandi vis, & collectionis cohibendi, & podagras quas refrigerare opus est.

Gal. compositus est ex terrea & aquea essentia, vtraque frigida. Siquidem & gustu adstringit, & calidis quibus illitus, ea evidenter refrigerat & adiuuat.

CORALLIVM.

Multò plura quàm antiquis prodita Corallia & Corallinæ reperiuntur; quæ nec intempestivè Muscæ succedent ad seriem plantarum continuandam; ut quæ se offerant similima, ita proxima serie ex nostro instituto annexenda. Corallium fruticis forma colore Rubiæ radicis æmulum, vniuersæ Europæ peruulgatum, maximi quæ vsus & commodi.

Varietas è colore. Reperitur & pallidum flavescens.

Diosc. Adstringit, refrigerat mediocriter, excrescentia coerces; oculorum cicatrices abstergit; vitæ cana & cicatrices explet, contra sanguinis reiectionem magnopere efficax est. vrina difficultati auxiliatur, quin & potum ex aqua lienem absomit.

Math. Comitialibus commodè adalligatur, exhibetur quæ in potu. Corallio ædes à fulminum iniuria rueri superstiosum & fabulosum. Quoties siccandum, sistendum, firmandum eruptiones quatuor mensuras, dysenterias, & cruentas deiectiones, ad corallia refugium.

Vitum efficacius siccatur. Torminibus & vesicæ calculi malis medetur Plinio ex aqua potum. Simili modo ex vino potum, aut si febris sit * ex aqua somnum conciliat.

Si febris ex aqua: *] quia refrigerat, & aqua humectat; febris æstuosos vapores somnum perturbant. ^{¶ quia vaporem.}

Plinius videtur ignorasse poliri & concinnari baccas & grana corallij globulis nec tendendis, quibus filo traiectis preces funditabant & supputabant, moniliauc parabant.

NN

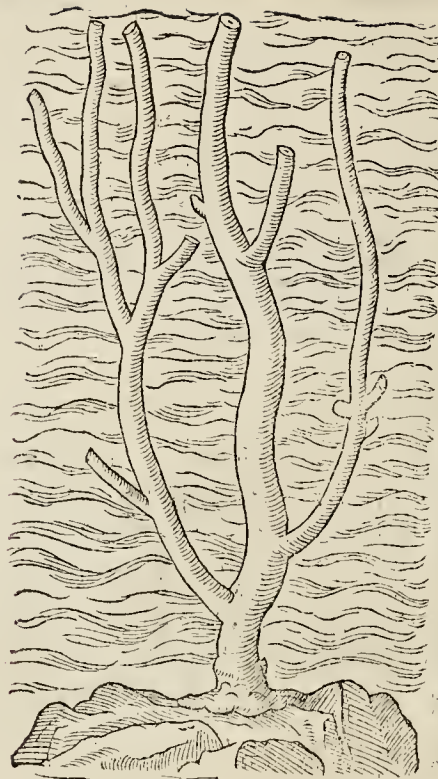
ANTI-

ANTI P A T H E S sive *Corallium nigrum*. Diosc.

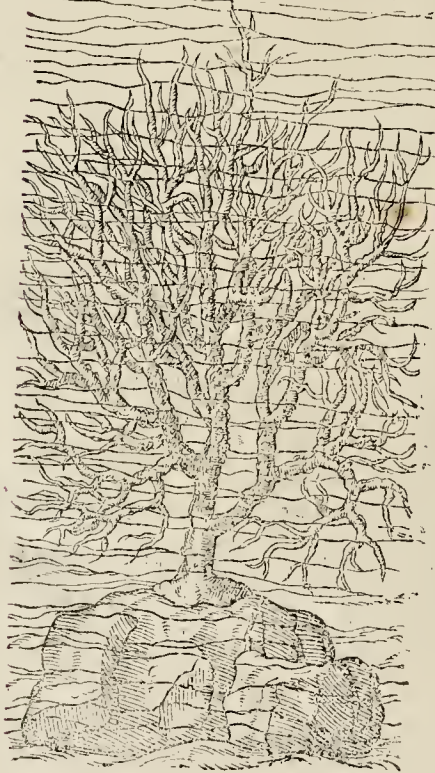
Maffilia inter corallia occurrit, insigni leuore perpolitum, colore nigerrimo.

Diosc. Specie tantum distans. est autem colore nigro arboris figura, ramosum magis. Vires supradictæ habet.

CORALLINA rubens Antipathi facie,
An *Quercus marina* folia *Myrica* Theoph.

Corallina
alba.

Corallina Antipathi facie variet. res.

Alba, lutra, lutca, terale intus corneo Antipathi concolori & nō ab illius reperitur nō modo Narbonæ & Galloptourcia in diterraneis littoribus, sed etiam Angliæ occidentæ & Normanniæ.

CORALLIVM album;

Isdem Tyrihæni pelagi sub vadis Corallium candidum erellitur, similibus ceteris furculosis anfractibus & flagellis, sed acetabulis insculptum Polypi piscis emulatione. Rubro longè magis refrigerare proditur.

Cor-

CORALLOIDES, siue Corallij albi varietas.

Stipite longè crassiore brachium æquante, & materia magis fungosa, multis acetabulis insculpta aut inscripta.

Vniuersa planta pedem, vnum longa est, vixque cubitum proccritate superat.

CORALLIORVM Solutio & Vnionum,
Chymisticè ex G. Alder.

Eodem modo quo margaritas in liquorem redigimus. Alij vel vniones, vel corallia minutim contusa in aqua ardenti siue viridi salis liquore soluant prius in calcem: deinde hanc abluunt stilandò, donec nulla amplius falsedo percipiatur: postea puluerè vini spiritu excipiunt, & per balneù sexies aut septies refundendo abstrahunt. Alij corallia in calcem subigunt: hanc resoluunt, & ex vi-

ni spiritu nouies exstillare sinunt, dum salis instar dissoluantur. Quicquid autem in fundo remanet, id recenti vini spiritu perfundunt, & priore modo euocant, vsque dum tinctura coralliorum proueniat, quam ipsi animam appellant, summum medicæ facultatis mysterium: quo omnes interiorum partium affectus radicitus euelluntur, & corpus cælesti quadam vi in temperatum habitum, absolutamque & exquisitam commoderationem restituitur. Sic igitur quinta Coralliorum essentia quemlibet morbum cominalem à pueris & ætate prouectioribus in quinque septimanis prorsus subtrahit. Sic etiam omne alui profluuium à quacunque causâ ortum, tam in pueris quam in adultis, cohibet, etiam si morbus ad extremum peruenerit. Ita sanguinem à quacumque parte manantem coërcet, quouis modo adhibita. Sic denique fluores vterinos quoscunque sistit, & ad probam naturæ remperationem reducit, ne quid mali recidiui in reliquis corporis partibus vnquam, quemadmodum ex alijs medicamentis omnibus, consequatur. Adhæc idem oculis superimpositum, eorum dolores sedat: defluxiones mirificè compescit & pustulas discutit. Intra corpus sumptum eadem propemodum, sed non tam efficaciter præstat, vt tinctura. Hæc enim decem guttarum instar ex liquore aliquo idoneo exhibita, mirabilia tam in vires, quam fæminis, iunioribus & adultis efficit. Quinetiam corallia ex singulari facultate qua donata sunt præ cæteris corpori foris aut alligata, aut appensa nimios vteri fluores, tum albos, tum rubicundos ad moderatum statum reducunt, ventris profluvia adstringunt, partum faciem reddunt: spiritus animi recreant, melancholiam, tristitiamque abigunt: sanguini profuenti ex venis, vulneribus, hæmorrhoidibusq; subueniunt: conuulsiones, morbumque comitialem mitigant, præcauentque.

Vnionum solutio ex Aldernac.

Primum in puluerem rediguntur & vitro oris angusti induntur, perfundunturque aceto distillato optimo, ita vt hoc ad duos digitos supereminet: deinde in cineres calidos ponuntur donec soluantur: postea quod solutum est, in balneo extillatur ad siccitatem vsque; & super calcem hanc vnionum, aqua pluuialis stillatitia funditur, rursusque distillatur, dum omnis humor emanarit: tunc iterum affunditur recens aqua stillatitia, rursusque detrahitur vt antea: atque is labor ter quaterue repetitur, quoad nihil aceri subesse percipiatur. Tandem puluis siue calx vnionum, aut in loco humido supra marmor dissoluitur, aut ex spiritu vini maceratur, distillaturque dum in liquorem olei instar redigatur: Cuius grana sena ex humore aliquo ad resolutionem nervorum, conuulsionem, marcorem fenilem & phrenitidem dantur: corpus sanum conferuat: laxum pristinae sanitati restituit, lac muliebremendat augetque naturalium partium vitia, & semen corrigit: Abscessibus, vlceribusque exedentibus, cancro, & hamorrhoidibus medetur.

Auri dissolutio.

Per spiritum vini quidam Aurum potabile fieri affirmant; dum foliorum auri drachmae duae ex acetici spiritus prius soluuntur: deinde purgantur. Postea in aqua vitae vncijs sex per dies triginta digeruntur, redigunturque in liquorem auri praestantissimum.

Frax. Nortmanorum videntur FUCI-PLINIANI.

Vniuerso illo littore occidenti pelagi Gersae & Garnesae Angliae aemulissimis insulis inter Britanniam & Nortmaniam tantus prouentus in scopulis, vt eminentes tanquam syluae spectentur, vbi defluo mari secatur & auellitur, vritur Kali ritu, & cinere lato solum & veruacalatoria & pinguiora redduntur.

Maximo folia vt plurimum terna Peti binum, ternum & quaternum cubitorum, latitudinis palmaris in caudice binum, & ternum cubitorum, sesquiunciam & duas vncias crasso, corneo, rubiginoso, vti & folia.

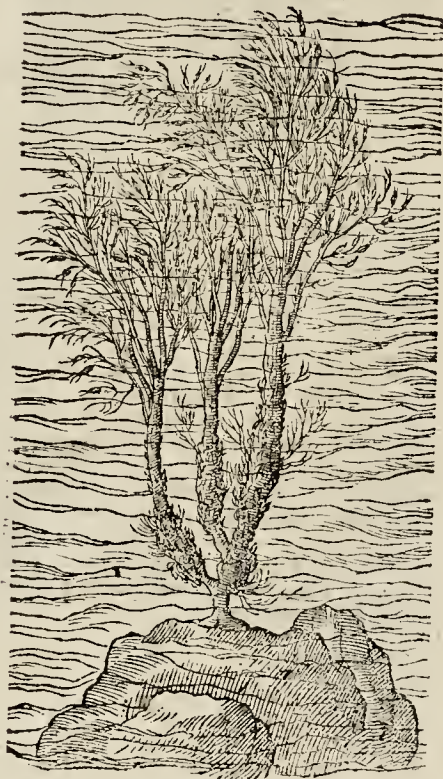
Plin. enim Fuci marini genera, latum & alteram longius quadamterous rubens: tertium crispis folijs quo in Creta vestes tinguntur.

Nascuntur in mari fructus, arboreos, minores in nostro: rubrum enim est: tonus orientis Oceanus refertus est sylua.

QUERCUS Marina.

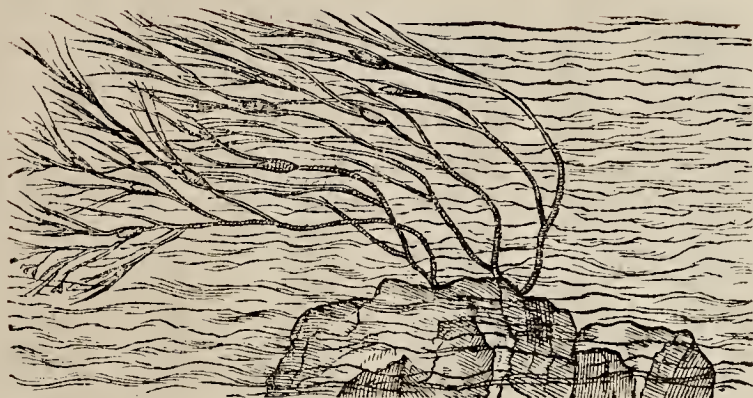
Quamplurima genera spectantur, quorum altera a querna frondis similitudine Quercus marina dicitur, fructu oliuari, tereti, membranaceo folliculo duricorio.

Aliae folijs laciniatis, simbricatis, altioribus diuisuris, Absinthij, Artemisiae, & Abrotani maris: folliculis non dissimilibus; sed nunquam triplo maioribus radicem Alphodeli aequantibus, colore quadamtenus rubentibus: vel ferrugineis:

Fucus marinus folijs Abrotani maris.

Fucus.

Fucus ferulaceus.

Ferulaceum diximus ob folia ferulacea minutius diuisa. Scapum emittit pedalem, in quo Corallina candida saepius innascitur.

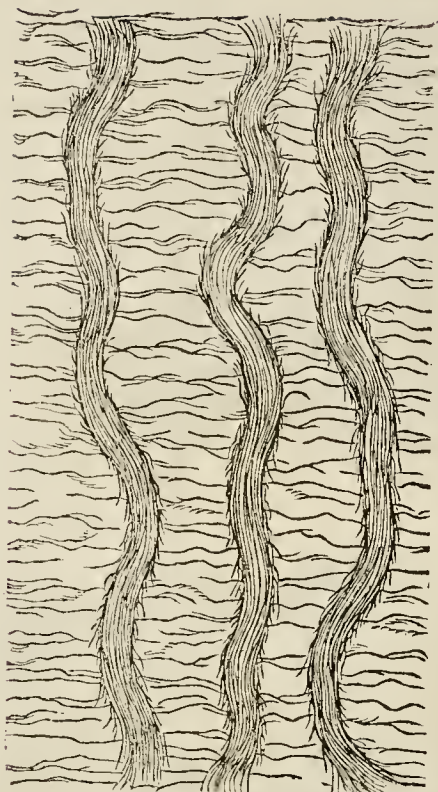
LENTICVLA marina Scopionis & Vna
marina quorundam.

LENTICVLA marina serratis folijs.

Tyrrheni maris & Adriatici indigena hæc, folijs angustis Scopariæ dictæ Oxyridis, in flexilibus loricatis petiolis sesquipalmaribus refertis & onustis copiosis baccis vacuis membraceis teretibus lenticulis similibus & paribus, vide ei nomen.

Varietas. Per similes & eadem, nisi latiora & breuiora, non nihil ambitu serrata essent folia.

CONFERVA *Plin.*

CONFERVA.

Plin. Peculiaris est Alpini maximè fluminibus Conferva appellata à ferruminando, Spongiæ aquarum dulcium verius quàm muscus aut herba, villosæ densitatis, atque fistulosa. Curatum ea scio omnibus ferè ossibus cōfractis prolapsum ex arbore alta putatorem, circumdata vniuerso corpori, aquam suam inspergentibus quoties inaresceret, raroque nec nisi deficientem herbam mutationis causâ resolutibus conualuisse, vix credibili celeritate.

Spongiosis, flexuosis sesquicubitalibus, & longioribus quasi ellychniis & fusco virētibus Itaminiibus villorū citris lenè fluentibus aquæ fluitans, scitè Pli. spongiæ aquarū dulcium verius, quàm muscus aut herba, villosæ densitatis. In lacu maiore Mediolanēsis agri reperitur.

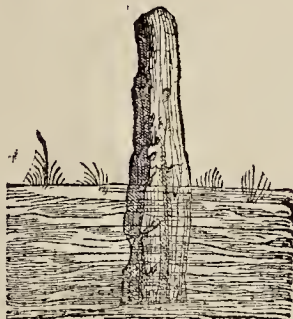
CONFERVAE *marinae* genus videtur.

In Angliæ littore meridiano insulæ Portlandiæ vocatæ, ex aduerso Nortmania, inter fluitantes Algas reperimus plantæ quoddam rudimentum; cuius si spectes, & attrictes surculos palmares & sesquipalmares, pustulosos, molles, flexiles, Spongiam prorsus dicas, cui etiam concolor est, & vixisse putes: sin habitum & ortum ramis brachiatum, Corallinis affiniorem dicas, vnde quidam apud Plinium Plocamon Hydros Corallio similem, sine folijs, præcissum mutato colore in nigrum durefcere, cum cadat frangi solitum, coniectarunt. Ea tamen videtur Antipathes Dioscoridis, cuius etiamnum ramulum paulo antè exhibuimus è Massiliensium piscationibus.

Vifum est subdere aliquot rariffimas icones ex nostris rerum Britannicarum ancipitis naturæ obferuationibus.

BRITANNICAE Concha Anatifera.
Gallis Mactreufes.
An Sapiettes Normanorum eadem?

LITHOXYLA, lignæve lapidea Anglica.

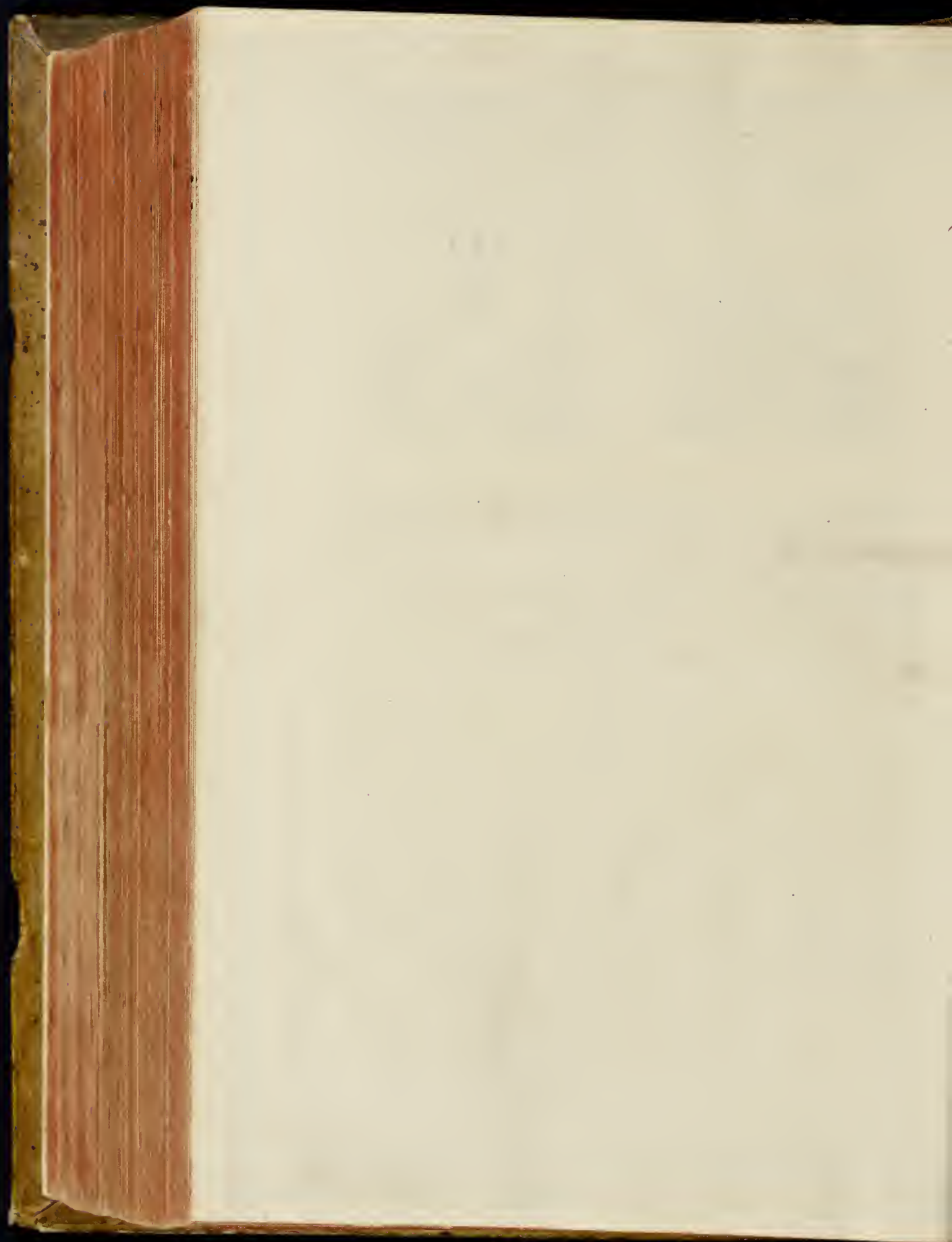

Facit specimen istud Naturæ quippiam boni vel è sordibus meditâtis, vt iam multa lubeat credere quæ alioquin risiffemus, si legiffemus apud rerum Septentrionalium Historicos: quanquam paulo seculus hi narrabant, duntaxat in Scotia aut Orcadibus maris Caledenij Arctici, olim à Romana clasfe deuictis, comperturn. Nos verò non solum ex Scotia, sed etiam hic ad Tamesim amnè, quâ Londinum præterfluit, conchas pediculo rugoso crassiore è nauis annoſæ carina auulfas habemus. Sunt eæ admodum pusillæ circinatæ ferè rotunditatis conchæ, foris albidæ, lucidæ, læues, tenuitatem quæ testæ ouaceæ fragilem, biforem, Mituli modo præferentes, nuci Amygdalæ compressæ pares; pendulæ autem erant hæ foris ad imum ventricosæ nauium carinæ, cui musco & limo semiputridæ innati erant quasi fungi pedicelli, quos ferè ouracum vmbiliculi dixiffes, cuius extremum fructuum ritu inferebatur latiusculæ conchæ basi, quasi vitam alimoniâ que inde sugerent auicula, quarum rudimenta è summa parte conchæ hiulex, conspiciuntur. Pediculos istos ferunt Historici primùm è vermiculis concreari, quod non potuimus scire, neque dum credere: tamen scimus has easdem conchulas elegantiffimè efformatas in surculis arborum, quales dono mihi dedit Londini superioribus annis industrius iuuenis Andreas de Fourmeſtraux bonus cuius & mercator Insulanus, quâ maris æstus alluit temerè projectorum, aut depactorum sobolem esse. Earum autem quæ humi, in sicco labuntur, emori: quæ verò alluionibus maris rapiuntur, concha excludi, & in Anatem, aut ei congenerem auem adoleſcere. Has volunt esse *Barnacles* Angli & Britanni Galli: *Clakis* vocat Scotia: vbi abundant & capiuntur dum per brumam concreuerunt gelu paludes. Sapiunt nobis esitantibus Anatem aut Anferem syluestrem. Alij Anati simillimam, sed minorem, fusci coloris rostro croceo maritimam auem:

LITHOXYLA, lignæve lapidea Anglica.

Comperturn nobis est esse amnes & riuulos, vbi mersi pali lignei, ridicæ, aut conti, aliquot mensibus lapidescunt: imò ferè, vt sic dicam, ferrescunt, eadem persistente superficie, situ striatum & sibrarum ductu pristino: vt eminus, quas assulas ligni diceres, atrectando & lapidi illidendo dicas esse lapidem ferri mineræ immixtum, soliditate, gravitate, duritie & duratione lapidea, nec flammis obnoxia: cuiusmodi magna stussa videre est in illo monticulo affabrè multiplici lapidum mineralium structura planè visenda, conflato, ad tubulos & elices transmittendos fontis peramæni, qui seaturit Londini in horto eximie literature & prudentiæ incomparabilis Cæcilij Angliæ meritiffimi Cæcellarij. Mirificas hæc aquas è montibus præfecturæ Bedfordiæ & in Cambria siue Angliæ Occidua, quam Valliam vocant, emanare multi asserunt.

F I N I S.

DE SVCCEDANEIS, IMITATIONE RONDELETII,

E CVIVS FRAGMENTIS ET PRÆLECTIONIBVS

HÆC FERÈ DECERPTA SVNT.

CVM attentiore lectione animaduertissem vulgatum Succedaneorum libellum, quem nonnulli Galeno, alij Paulo acceptum ferunt, scaterere mendis, & plerisque locis mutilum esse; vtpote qui ex Græco in Arabicum, & de Arabico fit denuo Latine versus, aut potius peruersus, à Mauro quopiam, vel Maurogræco, qualis fuit & Actuarius: visum fuit, quæcunque Dioscorides, Galenus, Aetius atque Paulus literis mandassent, experimentaque tum vererum tum recentiorum confirmassent, seligere; eaque sic diggerere, vt quid alteri cuius æquipolleat, studiosis in posterum pateret.

Hunc autem libellum neoterici cuiuspiam esse vel id plus satis arguit, quod nonnulla addita inibi sint quæ Galeni tempore ignota fuere, vt Anacardia, aliaque complura: nullo tamen ordine aut delectu, ac sine iudicio. Vt, quod fortè Chamæ melini legerat alicubi, nominis decepti affinitate, Melinum subdiderunt; quàm incitè, nullus est qui id ignoret: illud enim laxat & moderatè calfacit, hoc verò refrigerat astringitque. Eadem ineptia quod fortè Cæpæam Portulacæ similem legissent, illius vires huius facultatibus responsuras putarunt. Itidem leporem fluuiatilem cancri loco vsurpari; vel, vt alius quispiam correxerat, marinum: indoctè, vt qui ignorassè videatur cancrum alimentum & antipharmacum esse; leporem verò vel odore solo vomitorium & venenum. Nec hoc falsum solummodò, at & discriminis plenum, cùm loco Opobalsami Opocarpatum substituunt, quod venenum frigidum est Dioscoridi, vinoque, vt Cicuta, expugnandum, teste Gal. lib: De antidotis. Verùm si hic Carpason legamus, vera fuerit lectio, est enim tenuium partium. Cinnamomo item Behen rubrum responderè nequit. Neque placet ordo seriesque collationum: nam olea oleis, non resinis aut aquis sunt conferenda; vt, quoad eius fieri potest, sint simillima. Deinde si non licet ex specie proxima, saltè in genere, cùm abundemus probis remediis. Nec parui facio regionum vbi nascuntur proprietates, veluti Creticarum plantarum, quas Italicis efficaciores puto; nisi squallida admodum fuerit æstas: tum enim Polium Italicum aut Stœchas non cedunt Cretico aut è Stœchadibus infulis.

Imperitiæ fatuæ est, substituenda præcipere rarioribus inuentu, ea quibus caremus, aut adulterata, vt loco cinnamomi, amomum. Infantiæ itidem, vbi abundamus lactuca, opocarpatum optare. Licuerit tamen, si qua sint rarius obuia aut minus trita, eorum loco vsurpare viribus similia, vt Terebinthinæ verè loco, Lentiscum, qui frequentior & feracior est.

Quum autem succedaneis vti non rarò cogamur, nec enim omne fert omnia solum, nec vbiuis medicamenta oportuna occurrunt, (turi enim *εὐπροπίου* vtèdum: & quæ medicamenta necessaria ad repentinos casus ad manum minimè sint, præsentibus vtendum) eligenda erunt quæ nostris simplicibus substitui possunt, vt Galenum fecisse legimus, cui Euphorbium cùm ad spicula, aculeos & infixæ eximenda deesset, ex aluearis Propoli pro Euphorbio felici successu vsurpauit.

Succedaneorum verò vsus hodie magis est necessarius quàm vnquam fuit; cùm multis quæ antiquis in regionibus suis exortiuis & exoticis diues & vber prouentus sufficiebat, hodie careamus; tum supposititia Hebræorum & mercatorum vafro ingenio adulterata transuehantur; quæ si reicienda, alia substituere necesse est. Adhæc plæraque prisca simplicia medicamenta exoleta, antiquitus notissima & vsitatissima, hodie ignorantur.

Permultæ Arabibus excogitatæ & vtilis inuentæ compositiones efficacissimaque remedia in vsum recepta, quorum simplicia barbarie vocum nobis prorsus ignota sunt.

○○ Quid

Quid enim nominibus illis barbaris significare voluerint, nescimus; aut illis caremus. At in succedaneorum delectu & usu pessima illa medicorum consuetudo merito reicienda, quæ iam à multis annis inualuit, magno agrotantium incommodo; qua in compositione remediorum omnia quæ commendata sunt vel ad morbum, vel ad partem affectam, vel aliquod symptoma, congerunt temere; & cum omnia similia vsurpant, haud habent amplius quod pro ea herba aut medicamento substitui possit.

Quod si vna, duabus, vel tribus herbis contenti essent; nunquam succedaneo desitueretur pharmacarius. Sin autem quantitas necessaria foret, pro manipulo adde duos, pro duobus tres vel quatuor. Hinc duo consequentur commoda; certior medicamenti operatio, facilior & citissima preparatio; pluribus remediis & succedaneis summo artis Medicæ ornamento abundabit medicus, cui iterare, immutare, supponere pharmaca licebit, & plura quam vulgus Medicorum & Clinicæ sapere. Ut si in suo decocto Borraginem præscribat, ea si defuerit, Buglossum agreste substituet, vel contra: si scariola desit, succum substituere vel syrupum licebit: si Cichoriû, Dens Leonis, vel Endiuiâ: si Chamæpitys, Chamædryis substituat, si desit, vel contra. Sed quid faciet si omnia congerantur in vno eodemque medicamento? certè nihil aliud erit, quam poeticum illud chaos,

Rudis indigestaque moles,

Illud Villanouani ante oculos voluant, vbi in promptu habentur simplicia, dolum esse si quis compositis vtatur.

A praua igitur consuetudine recedant, & illos tanquam scopulos vitent: caueant item malos, auaros, improbos, indoctos & impudentes pharmacarios, qui nummi & lucti rapaces, farragine medicamentorum etiam semiputridorum collaudant.

Quidam hoc faciunt vt copiam ostentent, vel ignorantia, vel superbia; & aliqui docti, ne videantur in remediorum cognitione minus exercitati.

Porrò cum sint quædam compositiones vtilis præcis medicis excogitatae, experientia & ratione receptæ & comprobatae, nonnulla succedanea inuestigare, agnoscere, & sufficere oportet, vt parari possint nobilissima pharmaca, quæ ea ratione minimè excludenda & reicienda: cum non tanta infelicitate succedanea quædam illis non inferiora interdum æquè bene expleant omnes pollicitationes genuini medicamenti.

S V C C E D A N E A, Q V A N T V M F I E R I
potest, eiusdem sint generis
& speciei.

- Bondelet.* Herba pro herba.
Radix pro radice.
Flos pro flore.
Semen pro semine.
Succus pro succo.
Lachryma pro lachryma.
Resina pro resina.
Muccago pro mucagine.
Metallum pro metallo.
Lapis pro lapide.
Terra pro terra.
Pix pro pice.
Axungia pro axungia.
Medulla pro medulla.
Auis pro aue.
Serpens pro serpente.
Pars animalis pro parte.

C O M P O S I T I O P R O C O M P O S I T I O N E .

Pulvis pro puluere.
 Trochiscus pro Trochisco.
 Opiata pro opiata.
 Electuarium pro electuario.
 Pilulæ pro pilulis.
 Eclegma pro eclegmate.
 Tabella pro tabella.
 Confectio pro confectione.
 Conseruatio pro conseruatione.
 Syrupus pro syrupo.
 Emplastrum pro emplastro.
 Oleum pro oleo; siue simplex, siue compositum.
 Vnguentum pro vnguento.

T H E O R E M A V N I V E R S A L E V E L C O M M V N E .

Medicamentum quod substitui debet, siue in internis, siue externis conuenire debet	}	viribus occultis, manifestis, & consistentia.
		Sit etiam simile in Sapore, Odore, Ætate, Natalitiis & regione Natura & temperamento.

Nonnulla in externis remediis supponuntur; quibus in internis vti non licet: vt succus Carpati substitui potest pro Lactucæ succo in externis: cum tamen venenum sit, nõ introsumitur.

Non totum simplex, sed aliquæ partes substituuntur.

vt Muccago feminis Pſylj pro mucagine feminis Cydoniorum: non totum semen, quia pars interior temperamento differt à mucagine, & venenata putatur. Neque etiam Cydonium malum conuenit pro semine suo; quia viribus & consistentia differt.

Formulæ quædam in quibusdam remediis sibi mutuo succedunt. vt

Conseruatio, pro syrupo eiusdem simplicis, fructus, floris, vel radice.

Conseruatio Capillorum veneris, pro syrupo in opiata substitui potest: Sed in syrupo consistentia non potest; quia remedij formula non patitur.

Pro liquidis liquida substitui debent: quare deficiente syrupo, aqua vel herbæ decoctum substituatur.

In quibusdam conditis supponere licet syrupum Conseruationis; quia in syrupo conseruantur. Vt syr Conseruationis Citri, pro syrupo è corticibus Citri. Syr. Conseruationis radice Buglossi, pro syrupo de Buglossio.

Emplastris item pro vnguentis vti licet; & contra, modo pars affecta assentiatur. vt Emplastro filij Zachariæ, pro vnguento Resumptiuo; & Resumptiuo pro emplastro. In thoracis verò affectibus, nisi dissoluatur aut malaxetur, non vtendum, quia emplastra imposita dilatationem costarum & respirationem impediunt.

Emplastrum è Cerusa, pro vnguento albo, nisi inflammatio prohibeat; quæ neque dura neque graua ferre potest.

V A R I A A L I A M E D I C A M E N T A P R O A L I I S
 substituere licet, modò vires correfpondeant.

Pilulæ pro confectionibus: & Confectiones pro pilulis. vt
 Hyera simplex pro pilulis de Hyera & Benedicta; & contra.
 Et pro pilulis pituitofis; Electuarium Diacarthami; de Citro folutiuum.

Pro biliofis, Electuarium de fucco Rosarum & contra, obferuata cuiusq; quantitate.
 Hyeræ & fimilium Electuariorum dofes augendæ, ob mellis molem, quæ medicamentis
 vires minuit.

Syrupus pro eclegmate, fi lambendo affumi debeat, vt
 Syr. Iuiubarum pro Looch fano & experto.
 Syr. è Papauere, pro Diacodio.

Puluis pro trochifco, & contra, vt
 Diarrhodon pro trochifcis diarrhodon.
 Trochifci de Squilla, pro eclegmate de Squilla, aucta vel imminuta quantitate pro
 ratione, indicatione morbi, & fcopto medici.

In fimplicibus partes aliquando religiofè non obferuantur.
 vt Turbith pro Agatico trochifcato, & contra. Hic fimplex pro composito ponitur, vel
 compositum pro fimplici.
 pro Agarico Colocynthis in minori quantitatè.
 Carthami duplum & triplum pro Agarico, & contra.

Difficile tamen inuentu fimplex medicamentum fubftituendum quod verè vn-
 dequaque omniq; ex parte conueniat; vt testatur Auicennas in fuo canone; vbi vix
 reperies duo fimplicia medicamenta, aliorum facultate fimilium penuria, fubftitui tu-
 to poffint. Quod cum difficillimum foret, ille aliquando duo, interdum tria, pari pon-
 dere & menfura, nonnunquam duplicato & triplicato, addita quinta aut octaua parte
 alterius medicamenti, fupponit. Quia pauciffima funt medicamenta quæ omnino fi-
 mile temperamentum obtineant, aut eandem confiftentiam, craffitiam, tenuitatem
 partium, & proprietates occultas.

Variis in compositionibus eft medicamentorum vfus.
 Vel ob calorem, frigus, humiditatem, ficcitatem, in principio primi, in medio & primo
 gradus, & fic de aliis.

Vel ob partium tenuitatem, vel craffitiam, lentorem, faporem, odorem, colorem:
 quare id quod temperamento refpondet, fæpe diffidet craffitie vel tenuitate partium,
 vel alia facultate. Vt pro Afaro Acorum fubftituendum cenfent. At in omni operatio-
 ne non conuenit. non enim omnia potefl Acorus, quæ Afarum. Virtus quidem & men-
 fes ciet: (quare in vreticis tantum fupponendum). vomitum verò excitare, aquafq;
 educere, vt Afarum, minimè valet.

Eadem ratione Hyacinthus pro Anchufa fubftituitur. Sed fi ob colorem Anchufa o-
 pus fit, vt in vnguentis, Hyacinthus non conueniet.

Eius verò loco Lacca fupponitur, vel Brafilia, Santala rubra, Lacca pictorum, vel
 Coccus baphica.

Affa dulcis pro foetida non conceditur propter odorem, vt Auicennas fubftituit, in
 affecti.

pro Afaro
 Acorus.

affectibus vteri, quia odore iucundo vterum sursum alliceret; sequitur enim odorata, fugit foetida.

Propter saporem quaedam vsurpantur; sed non conueniunt vndequaque.

Pro Saccharo Mel & Manna substitui poterit in quibusdam remediorum formulis, vt in medicamentis laxantibus: minimè autem in adstringentibus; quia manna ventrem soluit magis quàm Saccharum vel Mel.

Pro Saccharo mel & manna.

Mucosus vtilis est in fluxu sanguinis, & ob lentorem vsurpatur Fœnumgræcum, quod mucaginem reddit, sed calidam: ideo in sputo sanguinis reicienda, quemadmodum in externis remediis, vt Ophthalmia, in qua oui albumen præfertur quidem in principio & incremento, in statu verò & declinatione muccago Fœnigræci commendatur.

Quæ supponuntur, non in omni formula remedij substituuntur.

vt Myrrha pro Bdellio in pilulis & vnguentis.

Sed in pilulis è bdellio nullo modo conceditur, quia sanguinis fluorem & hæmorrhoidarum, vt menses Myrrha, elicit.

In substitutis igitur hæc obseruare oportet, vt supposititium in locum adulterati genuini penuria, eadem efficiat quod ipsum genuinum præstabat.

Vt si calfaciebat, refrigerabat, humectabat vel siccat, adstringebat vel laxabat, vel concoquebat.

Pro Absinthio simpliciter dicto in compositionibus Græcorum, Seriphium vel Santicum.

Pro Absinthio è Ponto vel Tauro monte, Romanum.

Pro Romano, illius loci vbi habitas.

Hoc licet in omnium herbarum delectu præstare, quæ sunt alicuius regionis; modò illam ipsam herbam regionis finitimæ; vel saltem similitudinæ assumas. Cuiusmodi est *Crax* vulgò Gallo-prouinciæ, siue Cræta; vbi *Thymus* nostras angustifolius & *Epithymus* optima & copiosissima.

Secundo loco herbarum regionum humidarum, modò ætas squallida fuerit, in locum calidarum substitui possunt. Quod fecisse Galenus docet in præparatione Theriacis.

Pro Macedonico Petroselino, Petroselinum alterius regionis.

Sed regionis similitudinem obseruare oportet, nam regio auget vel minuit medicinali efficaciam & bonitatem.

Pro Iræ Illyrica, Venetam sumemus. &

Pro Africana, Florentinam.

Gal. de Antid.

RADICES.

Rhapontico, Radix Centaurij maioris, vel nostri Rhabarbari magma, siue Rhabarbarum ad alios vsus prius infusum & expressum. Rhabarbarum torrefactum improbatum à multis propter empyreuma.

Zingibere; Costus, & contra, vel Helenium, vel Pyrethrum.

Costo; Pyrethrum.

Aristolochia longa; Rotunda, & contra; vel vna pro omnibus.

pro Acoro, Calamus aromaticus Officinarum, & contra.

Acoro in laxantibus & cientibus vrinæ & menses; Radix Afari.
 Afaro, quando purgare & vomitum ciere opus est; Elleborus, Semen genistæ &
 Raphani, vel hæc tria simul.
 Galanga; Cyperus rotundus; & contra.
 Calamo odorato Libani; Schœnanthum; calamus siue Acorus officinarum: si ad
 odorem solum; Santalum citrinum officinarum.
 Althæa; radix maluæ hortensis, vel syl.
 Asparago altii; Corrua imminuta quantitate, quia acrior & efficacior.
 Rusco; Radix Asparagi, & contra.
 Cortice radice Capparis; Cortex radice Tamarisci; Sambuci, Ebuli, Populi &
 Lauri.
 Apij; Petroselinii, vel Macedonici.
 Gentiana; medietas Afari & radice Capparis.
 Turbith; Thapsiæ radix, siue Turbith Mefuæ; Agaricus trochiscatus, vel Colocy-
 this minore dosi.
 Zingibere, Mechin.
 Serpentaria, Iarus; Dracunculus.
 Laphato, Oxalydis radix.
 Rhabarbaro ad laxandum, succus Rosarum.
 Rhabarbaro ad adstringendum; Hydrolapathi radix, vel Galangæ maioris, si ca-
 lore opus est; si refrigeratione, radix Bistortæ.
 Nardo, Nardi species.
 Secacul, radix pastinacæ marinæ.

S V C C E D A N E A Q U A N T V M F I E R I P O T E S T S I N T S I M I L I A
 omni ex parte, viribus, genere, & specie. VI,

Omnes Dauici species,	Iuniperi,
Intybi,	Sabinæ,
Adianti,	Cedri,
Condriillæ,	Rhamni Diosc.
Hierachij,	Myrthi,
Rumicis,	Piperis,
Abfinthij,	Cyclaminis,
Abrotoni,	Ranunculi,
Sideritidis,	Hedera, excepta Hedera terrestri.
Acomti,	Rutæ,
Veratri,	Seseli,
Anagallidis,	Apij,
Anchusæ,	Rosmarini,
Anemones,	Marrubij,
Asparagi,	Leucosij,
Brassicæ,	Orcheos,
Calaminthæ,	Maluæ,
Cæpæ,	Polygoni maris & foemine.
Cheledonij,	Symphyti,
Costi,	Tribuli,
Nardi,	Rubi,
Becæ,	Equiseti,
Bliti,	Viticæ,

Tithy-

Tithymalorum,
 Mercurialis,
 Heliotropij,
 Origani,
 Aristolochiæ,
 Valerianæ,
 Bituminis,
 Picis Resinæ,
 Allij,

Porri,
 Plantaginis,
 Panacis,
 Pastinacæ,
 Lychnidis,
 Conifæ,
 Nymphææ,
 Anthemidis,
 Verbasci.

Et denique omnes, nisi quid proditum inhibeat, vt de Clematide; quarum altera v-
 rere, ventrem laxare, bilem, pituitam trahere scribit Diosc.

Prior verò alui profluvia & dysenterias sedat.

Sic cucumis agrestis, & satiuus: pepo & colocynthis. sed hæc paucis euenire solent.

De partibus etiam obseruandum. nam aliquæ facultatibus differunt, vt Radix me-
 dij menses decocta sistit per aliquot dies sumpta. Semen autem in vino sumptum men-
 strua pellit.

Iuniperi fructus introsuntur; ramenta veto occidere produntur.

Coriandri herbæ succus interficete creditur; semen verò medicatum.

Qua ratione medicos minimè vniuersalibus, sed potius particularibus niti præstaret;
 Nam eorum plerunque est maxima differentia quæ eadem esse putantur.

Sume igitur

Pro folio Indo & Malabathro, folia Citri, Canellæ vel Malabathri vulgaris.

Pro foliis Lauri; Citri folia.

Papaueris albi; Solani folia; Papaueris nigri minore quâtitate, vel folia Hyoscyami albi.

Lactuca; Scariolam, & contra.

Cichorio syluestri; Dentem Leonis.

Pro Dycamni prima specie, secundam, tertiam, vel pulegium.

Calamentha montana prima, secundam, & tertiam. Sic de similibus.

Chamæpity; Chamædryn, & folia Eupatorij.

Malua syluestri; hortensæ.

Malua arborecente; Altheam.

Thlaspi; Nasturtium.

Mentha; Balsamitam.

Pulegio Regali; Ceruinum, & contra.

Lepidio Pauli Æginetæ; Drabam; vel Iberida, vel Nasturtium.

Phyllitide; Asplenium siue Scolopendrium, Ceterachvè, & contra.

Foliis Oleæ } Folia { nucum Iuglandis, }
 vel Lentisci } { Cupressi, }
 { Pini, vel }
 { Pinastri. }

Foliis Myrthi { Baccas Myrthi, }
 { vel Iuglandis nuce }
 { immaturas. }

Thymo; Satureiam, vel Origanum.

Ruta syl. Rutam domesticam siccata maiori quantitate, vel contra.

Spica

- Spica Lauendula; Lauendulae species hortenses.
 Adianto; Saluiam vitam, Polytrichum, Adiantum nigrum Plin.
 Telephio; Portulacam.
 Portulaca; Umbilicum Veneris.
 Foliis Terebinthi; Lentisci folia.
 Myrtho alba; nigram, & contra.
 Foliis Myrthi; folia Pyri syluestris, Sumachi, Lentisci, Cortios, Sorbi, Cydoniorum.
 Foliis Oleastri; Olea folia.
 Foliis Sambuci; Ebuli, & contra.
 Petonica; Verbenacam.
 Melissa; Marrubium, & contra: Corticem Citri.
 Apio montano; domesticum succum in maiori dosi.
 Caepe; Portulacam.
 Nardo montana; Nardum Gallicam.
 Philyreae foliis; Olea folia, & contra.
 Foliis Caprifici; Ficus domesticae folia, & contra.
 Thymbra; Thymum vel Serpillum.
 Coriandri foliis; Petroselini hortensis folia, in externis remediis tantum.
 Hypomarathro altero; Coriandrum vel Petroselinum domesticum.
 Foliis Dauci; pastinacae agrestis vel domesticae folia.
 Conisa prima; secundam.
 Conisa secunda; tertiam maiori quantitate & siccata.
 Sanguinalis foeminae foliis; folia maris, & contra.
 Hippuride prima; secundam, & contra.
 Semperuiuo maiore; paruum Umbilicum veneris, & contra.
 Foliis Labruscae; domesticae vitis folia minus cultae.
 Chamæla; Thymelaeam, Chamæpitym primam Diosc. Laureolam.
 Diosc. Alfinæ foliis; Helxines folia, & contra.
 Vite alba; nigram, & contra.
 Rondel. Bubonio, siue Inguinaria, siue Astere Attico; Antirrhinum, & contra.
 Foliis Sabinæ; folia Cupressi, Iuniperi, & Cassiam.
 Doryenio; Mandragoram, & contra.
 Draguntio; Ari.
 Foliis Abietis; Populi folia.
 Eryfimo; Erucam, & contra.
 Foliis Hippolapathi; Laphathi folia.
 Foliis Piceae; folia Pini.
 Lathyridis foliis; Tithymali folia.
 Libanotide sterili; folia Libanotidis coronariae.
 Lepidij foliis; Nasturtij folia.
 Nymphaea alba; luteam, & contra.
 Sorbi foliis; Mespili folia, & contra.
 Oxyacantha vera; Pyrastrum.
 Foliis Pepli; Tithymali folia.
 Pityusae foliis; Tithymali folia.
 Polygoni maris foliis; foeminae folia.
 Filice foemina, marem.
 Seride; Condrillam.
 Smyrnio; Apium aut Petroselinum.
 Solano hortensi; Halicacabum.
 Symphyti Petrae foliis; alterius folia.

- Pro Beta alba; nigram.
 Pro Vnius speciei Tithymali foliis; folia aliorum in laxando.
 Pro Tragorigano; Origanum, & contra.
 Pro Foliis Tribuli terrestris in refrigerando; folia aquatici; non in humectando.
 Pro Hypecoi foliis; folia Papaueris.
 Pro Verbasci vnus foliis; aliorum folia.
 Pro Spica Indica, Syriaca; Valeriana.
 Pro Viticis foliis & semine; Ruta; folia & semen.
 Pro Seridis foliis; Lactucae folia.
 Pro Buglosso siue Borragine latifolia; Buglossum angustifolium.
 Pro Soncho leui; Sonchum asperam, & contra.
 Pro Fumaria; Senam.
 Pro Hyssopo; Origanum, Sampfucum.
 Pro Hyperico; Androselinum, Ascirum, Schœnanrhum.
 Pro Stæbe Diosc. Sræben herbariorum, Iaccam, Scabiosam, Pastoream burfam, Bellides, & Gnaphalia.
 Pro Halyca, Aucæ ptisanam totam.
 Pro Amylo; farinam siliginis siccam.

TABVLA PRIMA REFERENS CAPSVLAS
 RADICVM ET CORTICVM.

5	COSTVS		Cinnamomum siue offic. casta tenuis	Cortex internus nucis moschate	Afarum	
4	Zedoaria	Calamus odoratus	Callia siue offic. cinamomū crassum.	Nux muschata	Schœnanthum	p Cortice thuris
3	Zurumbet	Galanga maior	Phu	Macis.	Spica Nardi	Cortex Pini
2	Mequin	Galanga minor	Anthophylli	pro Folio Malabathri	Spica Celtica	vel Lentisci
1	p Zingibere	Cypeto	Caryophyllis			

Cortic. quercus	Cortic. malignati	Cortic. myrobal. Citrinarum
Ilicis	Cortex nucis Iuglandis	Kebularum
Suberis		Indarum
		Embleatum
		Bellericarum

In hac tabella primum reposuimus Zingiber, quia frequentius eo vtimur quam Mequin (quod species est Zingiberis) si forte alterum pro altero sumatur, nihil inde

P P mali

mali inde sequetur. Zerumber, Zedoariam & Costum in vltimis capsulis reposuimus, quia eis minus frequenter vtimur. Hoc modo medicamentis dispositis multo minori negotio medicamenta parabuntur, vt quæ frequenter in compositionibus simul ponuntur, simul inueniantur. Adde quòd hæc medicamentorum dispositio *à v. l. Carz. & uera* indicabit. Nam quæ in prima capsula ponuntur, pro secunda poni possunt, & è contra diminuto pondere. Cùm dicimus quantitatem augeti, nolumus duplum substitui, quia hæc medicamenta non sunt duplo fortiora, quamquam pro Cinnamomo duplum Cassiæ iusserint antiqui substitui: nam si medicamenta sint aded imbecilla, satius est eis nõ vti, quàm duplo pondere sustituere ea: nam moles medicamenti augetur, & vis aliorum medicamentorum minuitur. Vt omnia medicamenta ordine digerantur, oportet locum in multas classes diuidere, & in vna classe partes superiores atque inferiores. In iisdem classibus distinguenda erunt medicamenta calida, frigida, sicca & humida, tam simplicia quàm composita.

Capsula radicum secunda.

5	Costus dulcis Arabum		
4	Tussilago	Pistolochia	
3	Helenium	Clematidis	
2	Iris Florentina	Arist. longa	Hermodactylus
1	pro radice Iridis Venetæ	Aristolochiæ rotundæ	Asphodeli

Capsula radicum tertia.

5	Graminis						Glycyrrhizæ
4	Asparagi			Staphisagriæ			Tussilaginis
3	Ruscii	Oenanthes	Aristolochiæ ois	Bryoniæ	Zeduariz	Cyperii	Helenij
2	Petrose- lini rad.	Rubiæ maioris	Afari	Pyrethri	Costi	Galangæ mi- noris	Venetæ radix
1	pro Apio	Pentha- phylo	Cappari	Mequim	Zigibere	Galanga crassa	Iride Florentina

Capfula radicum quarta.

3	Cucumeris agrestis	Centaurei minoris	Polypodij	Ellebori vitiufq;		
2	Aſphodeli	Suc. Roſa- rum	Turbith	Ebuli	Aſati	Hermodeſtylo- rum
1	pro rad. Gentianæ	Rhabarba- ri	Agarico	Hermoda- ſtyli	Cyclaminis	Aſphodelorum

Capfula radicum quinta.

3	Borraginis		Maluarum	Thapſi barbati	Sphondylj	Radix Ulmi.
2	Bugloſſi	Behen rubri	Biſmaluarum	Biſtortæ	Pancreatij	Conſolidæ minoris
1	pro rad. Gly- cyrrhizæ	Behen albi	Liliorum	Quinque- folij	Squillæ.	pro radice Con- ſolidæ maioris

Capfula radicum ſexta.

5		Corticis rad. lauri	Aſati	Staphidis agriæ	Behen rubri
4		Cort. rad. Sam- buci, & Ebuli	Ari	Clematidis alte- rius ſive Flammulæ	Behen albi
3		Fraxini, vel Po- puli	Serpentariæ	Rad. Dentillaræ	Borraginis
2	Rubiæ mi- noris	Thamarifci	Raphani agre- ſtis	Pyrethri	Bugloſſi
1	pro rad. Ru- biæ maioris	Corticis rad. Capparis	Cortic. Sam- buci		Glycyrrhizæ

TABVLA SIVE CAPSVLA SEMINVM.

1	2	3	4
pro ſem. Cucutbitæ	Melonum	Citrulli	Cucumeris
Lactucæ	Portulacæ	Endiuæ	ſcariolæ
Violarum	Papaueris albi	Papaueris nigri	Hyofcyami
Bor. bacis	Maluæ, Biſmaluæ	Pſyllij	Cydoniorum
Lini	Fœnigræci	Lauendulæ	Keyri rubri vel Citrini

DE SYCCIS.

- Pro Acacia succo; succus Prunellorum probatur. & Rhois. Diosc.
 A uicenna
 idem. Dioscorides succum Hypocystidis substituit: verum aliquanto magis adstringit & siccatur
 si in antiquorum pharmacis recipiatur.
- Pro Opio, Meconium, vel succus Lactuca syl. vel domestica, quantitate maiori.
- Pro Absinthij succo; Abrotani, Eupatorii, vel Centaurei minoris vtriusque vel Agerati.
- Pro succo Absinthij Pontici; Nostratis Romani succus: differt tantum regione, ut Macedonicum à Pontico. In externis remediis, Sanctonicum & Marinum; vel ablutum leuiter in internis concedatur.
- Pro Opobalsamo; Staete, i. Syrax liquida non adulterata, vel oleum Myrrhae. In suffusionibus ad digerendum; Oleum Spicae Lauendulae, quod aequè tenuium est partium.
- Pro Glycyrrhizae succo, infusum & decoctum eiusdem; vel succus vatum passularum; vel vinum coctum, siue sapa.
- Pro Lycio; Amurea.
- Pro Citri succo; Limonum.
- Pro Thymelaeae; Chamelaeae succus.
- Pro Cyclaminis; Iridis.
- Pro Omphacij; Rhois, & contra.
- Pro Aloe; Absinthij succus.
- Pro Semperuiui; Coryledonis succus & contra. Vel Solani, Lactucae.
- Pro Sanguine Draconis; Laccam sustinuit Auicennas.
- Pro Elaterio; succus eucumeris agrestis aliquantum coctus.
- Pro sapa; vinum dulce, & contra.
- Pro Licio; Gentianae succus in vleribus.

Pro aqua fontana; fluuiatilis.

Pro aqua plu. fluuij potius quam fontana, contra quam Galenus praecipit in Diacodio, quia composita est partim ex pluuia, partim ex fontibus.

DE LIQVORIBVS ET LACHRYMIS.

- Pro Opobalsamo, Staete siue myrrha liquida natura vel arte parata: Liquor Terebinthi.
- Non { Opocarpatum, vt auctor Succedaneorum praecipit,
 { Oleum laurinum.
 { Liquor myrthi.
- Non semen Myrthi, & Zedoarie, vt praecipitores nostri statuerunt, pro Carpobalsamo semen Lentisci vel Terebinthi, cuius multa sunt species. Cubebe in minori dosi, vel Terebinthi partes dux, vna Cubebarum.
- pro Cedria { Oleum e ramentis Iuniperi paratum per descensum.
 { vel Gummi Iuniperi.
- Pro Xylobalsamo, surculi Lentisci.
- Pro Oleae lachryma; G. Elemni.
- Pro Myrrha; Bdellium, vel succus Smyrni, vel Apij.
- Pro Opopanace; Ammoniacum, vel Galbanum; vel Bdellium, maxime cum emollire volumus. Gal. vsus est Propoli in externis.
- Pro Manna thuris; cortex cui adhæret aliquid thuris.
- Pro Thure; Mastiche & resina pini sicca.
- Pro Styrace; Benzoinum.
- Pro Terebinthina; Mastiche.

Masticho;

- Pro Mastiche; Abietina resina indurata aut frixa, vt docet Diosc.
 Pro Cupressina; Laticina.
 Pro Abietina; Resina pini.
 Pro Pice, Resina pini cocta.
 Pro Pice liquidâ; pix oleo dissoluta, vel pix ex oleo Iuniperi liquefacta.
 Pro Pissasphalto; pix & bitumen.
 Pro Mumia; Pissasphaltum.
 Pro Asphaltis; Petroleum; vel Gagates, & contra. Et carbones petraei è terra visceribus;
 quibus fabri ferrarij vtuntur.
 Pro Lacca; Myrrha.

D E M I N E R A L I B V S .

- Pro Antimonio; plumbum vstum & contra. Auicen. & Stagnum vstum.
 Pro Lithargyro; plumbum vstum, Molybdæna.
 Pro Plumbo; Stannum.
 Pro Flore æris; ærugo.
 Pro Spodio; Antispodium ex myrto, lentisco, olea, olcastro, malo cydonio, vel cornu
 cerui vstum.
 Pro Pompholyge; Spodium Diosc.
 Pro Cadmia; Lapis calaminaris.
 Pro Sandaraca Græcorum; Auripigmentum, & contra.

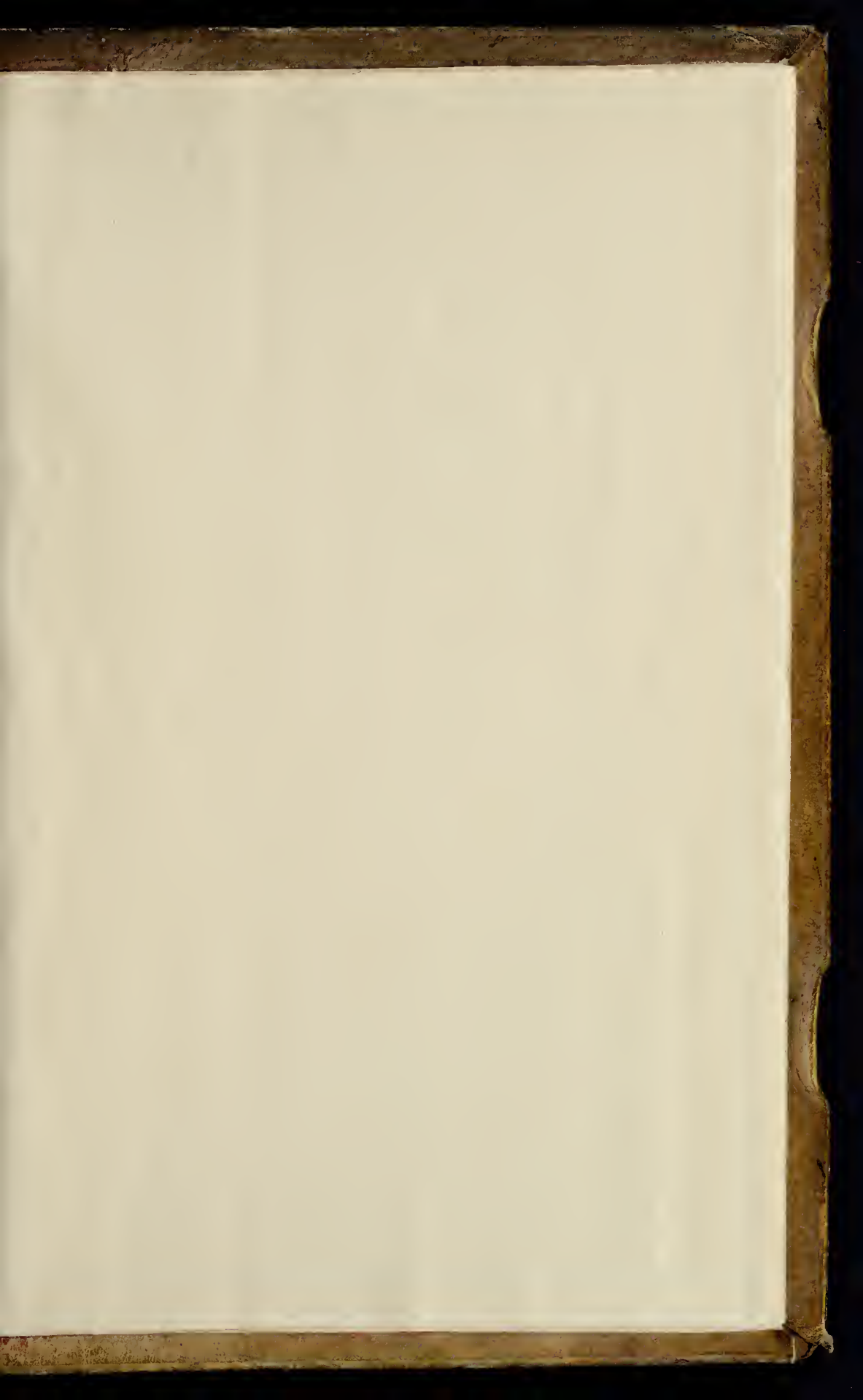
*Præsens examen stirpium nihil habet S. Romanæ Ecclesiæ fidei con-
 trarium aut Republicæ offensuum: poterit ergo in multorum
 commodum typis excudi.*

Sebastianus Baer Delphus insignis Cathed. Ec-
 clesiæ S. Mariæ Antuerpiensis plebanus &
 Canonicus.

17
The first part of the book is devoted to a
description of the various species of
fishes which inhabit the
coastal waters of the
British Isles. The author
describes the habits and
localities of each species,
and gives a list of the
names of the various
fishes which are
found in the
British Isles.

The second part of the book is devoted to a
description of the various species of
birds which inhabit the
coastal waters of the
British Isles. The author
describes the habits and
localities of each species,
and gives a list of the
names of the various
birds which are
found in the
British Isles.

The third part of the book is devoted to a
description of the various species of
insects which inhabit the
coastal waters of the
British Isles. The author
describes the habits and
localities of each species,
and gives a list of the
names of the various
insects which are
found in the
British Isles.

coll. of 57 files
22.5
Tail 489/100
4. 8/64
8. 93
- m. of 200 67500. 5000. 1720

FAFE 24B
Q 13234
41
P37 INV #
1576 121

